

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์

CULTURAL CENTER RATTANAKOSIN

A021141

เลขที่	1373 021141
เลขทะเบียน	-8. พ.ศ. 2538
วัน เดือน ปี	

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตรบัณฑิต

คณะครุศาสตรบัณฑิตและวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ

ปีการศึกษา 2537

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรมเรื่อง ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ ฉบับนี้
ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งเกิดจากความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย

ขอขอบพระคุณ คุณแม่ คุณป้า ญาติพี่น้อง ทุกท่านที่คอยให้กำลังใจตลอดมา

อาจารย์สมพล ดำรงเสถียร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ออกแบบและอาจารย์คณะครุศาสตร์ทุกท่านที่ให้โอกาสและชี้แนะ

สิ่งสอน

ขอขอบพระคุณ หน่วยงานทุกหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาข้อมูล

เป็นอย่างดี พี่ ๆ เพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือ

เป็นอย่างดี และยังมีบุคคลอื่น ๆ อีกหลายท่าน ผู้เขียนขอขอบ

พระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากพอมีประโยชน์แก่บุคคลหรือหน่วยงานใด ผู้เขียนขอมอบ

เพื่อเป็นวิทยาทาน

รวมณรงค์ ภิษิตกาญจนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยานิพนธ์เรื่อง ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์

ชื่อนักศึกษา นายรามณรงค์ ภูษิตกาญจนา

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สมพล ดำรงเสถียร

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจพิจารณาและเห็นชอบ
แล้ว จึงอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต
ประจำปีการศึกษา 2537

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

จากนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งกำหนดแนวทางที่จะพัฒนาคุณภาพของประชากร ทางด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวและยกมาตรฐานด้านการครองชีพของประชาชนในสังคม ส่งผลถึงการพัฒนาทางด้านวัฒนธรรม อันเป็นสิ่งที่มีความค่าต่อสังคมและเป็นหน่วยพื้นฐานในการพัฒนาและสืบต่อความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติไทย

เกาะรัตนโกสินทร์เป็นแหล่งวัฒนธรรมที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของชาติ โดยที่ประชากรในภูมิภาคนี้มีจำนวนมาก ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างและหลากหลาย และจากความเจริญที่แพร่กระจายไปจากเมืองหลวง ความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ อันจะเป็นผลต่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เคยมีวัฒนธรรมดั้งเดิมกำลังจะสูญหายไป เพราะการรุกรานของวัฒนธรรมสมัยใหม่ การที่จะธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่มีความค่าต่อการศึกษาวิจัย ค้นคว้า จึงต้องมีศูนย์กลางในการปฏิบัติเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินการ อีกทั้งยังเป็นแหล่งให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปและชาวต่างประเทศ อันจะเป็นการปลูกจิตสำนึกในการช่วยกันธำรงรักษาไว้ซึ่งคุณค่าของวัฒนธรรมในการจัดตั้ง "ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์" ขึ้น ก็เพื่อต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยที่ศูนย์ฯ แห่งนี้ได้เป็นเพียงหน่วยงานที่ทำหน้าที่อนุรักษ์วัฒนธรรมเท่านั้น หากยังเป็นศูนย์กลางในการศึกษาและเผยแพร่ เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมตั้งแต่ระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค จนถึงระดับชาติ ตามลำดับ อันจะทำให้ประชาชนได้ให้ความสำคัญและรู้สึกห่วงแหน ความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบต่อไป

สภาพของปัญหา

จากการศึกษาพบว่า ความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นในอันที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมยังมีอยู่น้อยและถูกปล่อยปละละเลยมานาน ทั้งนี้เนื่องจากไม่ได้รับการกระตุ้นหรือส่งเสริมอย่างจริงจัง หากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนก็ตาม ซึ่งตามสภาพการที่เป็นจริง

เอกสารนี้เป็นแล้ว รัฐจำเป็นต้องเป็นผู้ริเริ่มโครงการดังกล่าว โดยจัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เฉพาะไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านวัฒนธรรมขึ้นโดยตรง ทั้งนี้เพื่อให้จะได้ทำกาอนุรักษ์ ศึกษ เผยแพร่ ตลอดจนส่งเสริม ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมและประโยชน์ที่จะได้รับ

อันจะเป็นการแก้ปัญหาในเรื่อง การสูญสลายของวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของ ชาติ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อเป็นแนวทางในการจัดตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ สำหรับเป็นสถานที่ แสดงศิลปวัฒนธรรมและหัตถกรรมของภาค ตลอดจนแสดงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ส่งเสริมภาษาและเผยแพร่ผลงานทางศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นการให้บริการการศึกษา นอกกระบบแก่ประชาชนทั่วไป

วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการศึกษาโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลที่ต้องกร คือข้อมูลทางด้านนโยบาย สังคม การศึกษา เศรษฐกิจและสภาพตามลำดับ
2. ขึ้นวิเคราะห์ข้อมูล คือนำผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวมาจัดรูปแบบ กิจกรรมของศูนย์ เพื่อนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างงานสถาปัตยกรรมของโครงการ
3. ขึ้นการออกแบบ ได้แก่ การจัดโปรแกรมการออกแบบ แนวความคิดในการออกแบบ ข้อกำหนด ผัง เทศบัญญัติ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ รวมถึงการศึกษาการจัดรายการแสดง เพื่อนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างงานสถาปัตยกรรมของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับผลและการนำเสนอ ประกอบด้วยสัญญาทำงานผลการวิจัยด้านนี้ ค่า ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม ลิขสิทธิ์สงวนไว้ให้โดยกรมเจ้าท่า และต้องวางเงินประกันของเอกสารนี้ที่เจ้ากรมเจ้าท่า กระทรวงการศึกษาวิจัย กระบวนการออกแบบ แบบทางสถาปัตยกรรมและหุ่นจำลอง

ขอบเขตของการศึกษา

ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ขอบเขตทางด้านศึกษา เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับภาค และระดับจังหวัดหรือชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นข้อมูลที่จะสนับสนุนข้อมูลทางด้านการศึกษาต่อไป

2. ขอบเขตด้านการออกแบบ เป็นการกำหนดโปรแกรมออกแบบและการสร้างงานโดยจัดรูปแบบกิจกรรมหรือองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับโครงการ ทั้งนี้เพื่อที่จะสนองต่อความต้องการอันเกิดจากสภาพปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ได้กำหนดเอาไว้

ผลที่ได้จากการศึกษา

1. สามารถเสนอแนวทางการจัดตั้งศูนย์ฯ ที่ดำเนินการได้สอดคล้องกับนโยบายที่ได้ทำการศึกษาข้างต้น
2. เป็นศูนย์ฯ ที่กิจกรรมอื่นเหมาะสม สามารถให้บริการด้านการศึกษาและเผยแพร่ อนุรักษ์ส่งเสริมตลอดจนการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวทางที่จะได้กำหนดรูปแบบของศูนย์วัฒนธรรมในระดับภาคฯ ที่มี ความเหมาะสมในโอกาสต่อไป เพราะสอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวและท้องถิ่น

บทสรุป

สามารถสรุปผลและวิธีการที่จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไปได้ดังนี้คือ

1. การบริการทางวิชาการเกี่ยวกับวัฒนธรรม สมควรที่จะรีบเร่งกระทำกันโดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อป้องกันการขาดช่วงและเป็นการสืบต่อวัฒนธรรม ซึ่งสามารถกระทำได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การศึกษาและเผยแพร่ทางด้านงานวัฒนธรรม ควรศึกษาสภาพความต้องการ- การของสังคมอย่างละเอียดและแนวทางตอบสนองให้เหมาะสม โดยมีความหมายที่ว่า "ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการนั้น ๆ เป็นสำคัญ"

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาข้อมูล ควรกระทำโดยละเอียดและใช้เวลาอย่างเหมาะสมที่ สำคัญคิดเน้นเฉพาะข้อมูลที่สำคัญจริง ๆ เท่านั้น เช่น ข้อมูลทางวัฒนธรรมและการจัดแสดง
2. อาคารศูนย์ควรเป็นอาคารสาธารณะ ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากบุคคล ทุกกลุ่มได้อย่างเต็มที่

ความสำคัญของที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้งของเกาะรัตนโกสินทร์เป็นจุดเกิดของกรุงเทพฯ อันเป็นเมืองหลวงของ ประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา 200 ปีที่ผ่านมา จึงนับได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ด้วยตัวพื้นที่เอง และเป็นศูนย์กลางของศิลปวัฒนธรรมของชาติ เดิมเป็นที่รวม ของโบราณสถาน โบราณวัตถุซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับกรุงรัตนโกสินทร์

จึงควรอย่างสูงที่จะให้มีการอนุรักษ์และส่งเสริมคุณค่าในทางประวัติศาสตร์

คุณค่าและลักษณะเด่นทางสภาพ

กรุงรัตนโกสินทร์ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาอันเป็นลักษณะเด่นของการตั้ง- เมืองหลวงของไทยแต่อดีต มีลักษณะเป็นเกาะสองชั้น โดยแบ่งตามความสำคัญของพื้นที่ และการเติบโตเป็นเกาะชั้นในและชั้นนอก มีคลองคูเมืองหรือคลองหลอดและคลองรอบกรุง หรือคลองโอ่งอ่าง บางลำภู เป็นตัวแบ่งอาณาเขต โดยคลองทั้งสองเชื่อมเข้าด้วยกันด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์หรือการสงวนเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออยู่ในพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตาม หากมีการแก้ไขเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะ เกาะชั้นในมีโบราณวัตถุ โบราณสถานที่สำคัญและหนาแน่นกว่าเกาะ
ชั้นนอกจากที่ตึ้งสามารถมองเห็นโบราณสถานสำคัญบนฝั่งตรงข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาตลอดแนว
ที่ประจักษ์กัน นอกจากนี้การใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ราชการที่มีความสำคัญต่อการ
ปกครองของประเทศ จึงควรอนุรักษ์และส่งเสริมให้มีบรรยากาศเป็นศูนย์กลางหลักทาง
ศิลปวัฒนธรรมของชาติ อันจะดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกประเทศ ลักษณะของ
เกาะชั้นนอก โอบล้อมเกาะชั้นในอยู่ชั้นหนึ่ง ด้านอื่นจรดแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองโองอ่าง
บางลำภู และเชื่อมกับเกาะชั้นในด้วยคลองหลอดเหนือและคลองหลอดใต้ มีศาสนสถาน
สำคัญส่วนใหญ่ตั้งอยู่ริมน้ำอันเป็นเส้นทางคมนาคมหลักของไทยในอดีต การใช้ที่ดินส่วนใหญ่
เป็นที่พักอาศัยจึงสมควรอนุรักษ์โบราณสถาน และส่งเสริมให้มีกิจกรรมซึ่งสัมพันธ์กับผู้พัก-
อาศัยจึงสมควรอนุรักษ์โบราณสถาน และส่งเสริมให้มีกิจกรรมซึ่งสัมพันธ์กับผู้พักอาศัยใน
เกาะ และบริเวณรอบนอกใกล้เคียงรวมทั้งสร้างบรรยากาศที่พักอาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่
เหมาะสม

แนวโน้มนโยบายการเจริญเติบโต

การขยายตัวของกรุงเทพฯ เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีทิศทางการขยายตัว
ออกจากเกาะรัตนโกสินทร์ ความเจริญของย่านธุรกิจและชุมชนนอกทำให้แนวโน้มนโยบายการเจริญ
เติบโตของเกาะรัตนโกสินทร์มาถึงจุดอิ่มตัวความเจริญโตสูง ที่อาจเกิดขึ้นในบริเวณนี้ ควร
เป็นไปโดยมีการวางแผนและควบคุม เพื่อมิให้ขัดแย้งกับการอนุรักษ์

ประชากร

มีแนวโน้มของการโยกย้ายออกจากเกาะรัตนโกสินทร์จึงควรส่งเสริมให้มีการ
ดึงชีวิตกลับเข้ามาในอัตราส่วนที่เหมาะสมโดยให้เป็นไปตามอัตราส่วนการใช้พื้นที่อาคารกับ
พื้นที่ว่าง F.A.R. ที่กำหนดไว้

การพัฒนาด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม

ในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์เต็มไปด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมของชาติ กอปรด้วยสภาพที่ตั้งก็มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นเมืองที่ตั้งขึ้นตามหลักยุทธศาสตร์การสร้างเมือง ที่เคยปฏิบัติกันมาในอดีต และมีความงามทางภูมิทัศน์ในตัวเอง เพราะตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ดึงดูดผลต่าง ๆ เหล่านี้จึงสมควรให้มีแนวโน้มการพัฒนาการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมในบริเวณนี้ซึ่งจะเน้นหนักในบริเวณเกาะชั้นในและริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยการเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นโดยทั่วไป เช่น การตั้งศูนย์ทางวัฒนธรรมต่าง ๆ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และการรื้อฟื้นประเพณีต่าง ๆ ที่เคยมีมาในอดีต ตัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตประจำวัน ฯลฯ

การพัฒนาเชิงการท่องเที่ยวและสันทนาการ

ในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์เต็มไปด้วยโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีคุณค่า-คุณค่าทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งสถานที่ตั้งที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาถึงดงทางภูมิทัศน์อยู่แล้ว จึงสมควรที่จะส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยวในบริเวณนี้เพื่อดึงเงินตราจากนักท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศ ซึ่งจะเน้นหนักในบริเวณเกาะชั้นใน เพราะมีโบราณสถานอยู่รวมกันหนาแน่นและเบาบางด้วยย่านพักอาศัย อันจะไม่เป็นการรบกวนสภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นมากนัก ส่วนในย่านพักอาศัยซึ่งคงมีอยู่ทั่วไปบริเวณเกาะชั้นนอกยังขาดสถานที่ที่ส่งเสริมสันทนาการอยู่หรือที่มีอยู่ซึ่งใช้ประโยชน์ด้านสันทนาการในระดับท้องถิ่น สำหรับบริเวณเกาะชั้นนอกให้กระจายอยู่ทั่วไป

ให้มีการเชื่อมต่อระหว่างโบราณสถานด้วยทางเท้าได้โดยสะดวก เพิ่มสาธารณูปโภคการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ศูนย์การท่องเที่ยว ชุมชาของ ร้านขายเครื่องดื่ม ฯลฯ ตามจุดต่าง ๆ จัดหาที่ว่างส่งเสริมสันทนาการสำหรับชุมชนให้เพียงพอและปรับปรุงที่ว่างในบริเวณโบราณสถานและศาสนสถานให้ใช้ประโยชน์ด้านสันทนาการได้เต็มที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ยังขาดการควบคุม จึงเกิดการเจริญเติบโตและทรุดโทรมในแต่ละส่วน อันไม่เป็นผลดี เช่น บางบริเวณเศรษฐกิจดีมากเป็นย่านเศรษฐกิจของเกาะ ทำให้มีการเคลื่อนไหวเข้าสู่บริเวณเกาะด้วยปริมาณมากเกินไป เกิดการขยายตัวเพิ่มขึ้นในทางตั้ง อันจะนำมาสู่มลพิษต่าง ๆ เช่น เสียง ความสิ้นสะอาด ฝุ่น น้ำ อากาศ ที่คั่นสภาพและเส้นขอบฟ้า ซึ่งจะมากทำลายทัศนียภาพของเกาะรัตนโกสินทร์ไป หรือบางบริเวณเศรษฐกิจทรุดโทรมเพราะขาดคนมาใช้และกำลังจะตายลง จึงสมควรพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นให้คงอยู่ได้ด้วยตัวเอง ทั้งในส่วนที่จะตายลงและความคุมเศรษฐกิจในส่วนที่กำลังเจริญให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมไม่เจริญรวดเร็วเกินไปอีกทั้งเพิ่มการพัฒนาเศรษฐกิจทางการท่องเที่ยวเข้าไปเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจในเกาะรัตนโกสินทร์ให้ดีขึ้น

บริเวณที่พัฒนาได้

การพัฒนาในแต่ละแห่งมีความสำคัญและสถานการณ์ในการพัฒนาแตกต่างกันไป โดยจำแนกเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญทางด้านศักยภาพของที่ดิน เช่น บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา และคลอง ตลอดจนความสัมพันธ์กับโบราณสถาน
2. ความรุนแรงของการทำลายมโนทัศน์ของเมือง และเอกลักษณ์ของกรุงรัตนโกสินทร์ ตลอดจนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เช่น บริเวณภูเขาทอง และโลหะปราสาท รวมทั้งพระบรมมหาราชวัง
3. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาโดยพิจารณาจากกรรมสิทธิ์ที่ดิน เช่น ที่ของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
4. การพิจารณาจากคุณภาพชีวิตของชุมชนเช่นบริเวณแหล่งเสื่อมโทรม
5. การสนับสนุนจากภาครัฐบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของกรมศิลปากร ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวางแผนและควบคุมย่าน

ให้เป็นไปในแนวทางสนองมติดังกล่าวโครงการการกรุงรัตนโกสินทร์ เรื่อง
 แผนนโยบายการใช้ที่ดิน บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นในและข้อเสนอการกำหนดนโยบาย
 การใช้ที่ดินบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งธนบุรี ตรงข้ามบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นในและ
 ส่นองร่างประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างสิ่งก่อสร้างภายใน
 บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นในและชั้นนอก ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความเป็นอยู่ ลักษณะสังคม
 ตลอดจนกิจกรรมที่มีลักษณะเด่นในแต่ละย่านด้วย เป็น สะพานหินชายฟ้า ชมราคาถูก ย่าน
 แพร่งสรรพศาสตร์มีโรงพิมพ์ ถนนบำรุงเมืองท้ายเครื่องสังฆภัณฑ์ เพื่อเป็นการส่งเสริม
 ลักษณะเด่นทั้งด้านสถาปัตยกรรมและลักษณะเด่นทางด้านที่ตั้งด้วย

แนวทางการใช้ที่ดินให้สัมพันธ์กับสิ่งก่อสร้างซึ่งมีความทางด้านประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม
 และศิลปวัฒนธรรมและให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

ก. บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นใน ควบคุมให้มีการใช้ที่ดินเป็นไปตามแนว
 นโยบายการใช้ที่ดินบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นในตามมติของคณะกรรมการกรุงรัตนโกสินทร์
 ในการประชุมครั้งที่ 4/2524 เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2524 และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาควรถูกให้เป็นที่ย่างก้าวสาธารณะ โดยจัดหาจาก
 ที่ดินที่มีการใช้ที่ขัดกับนโยบายการใช้ที่ดิน หรือบริเวณที่ตั้งอาคารที่มีสภาพทรุดโทรมเกินกว่า
 จะบูรณะได้ และลักษณะการใช้ที่ดินที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหายแก่โบราณสถาน โดย
 ที่ว่างดังกล่าวใช้เป็นสวนสาธารณะ และจัดหากิจกรรมที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ทางด้านประวัติ-
 ศาสตร์และวัฒนธรรม เช่น พิพิธภัณฑสถาน ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์ท่องเที่ยว เป็นต้น

โดยกิจกรรมที่เสนอแนะให้มีขึ้นเพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ในด้านต่าง ๆ
 อีกทั้งเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในบริเวณนี้ให้มากยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มรายได้
 จากการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้นอีก

บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นในนอกเหนือจากบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำเอกสารนี้ไปใช้
 ได้คงไว้ แต่ไม่ให้มีการขยายตัวขึ้นอีกในบริเวณนี้
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังสงวนลิขสิทธิ์ไว้ด้วย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 และปรับปรุงการใช้ที่ดินที่เป็นที่ว่างเพื่อส่งเสริมบรรยากาศทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒน-

ธรรมจัดเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนเช่นในบริเวณสนามหลวง สนามไชย พระราชอุทยานสราญรมย์ และพื้นที่กิจกรรมของชาติ เช่น ราชพิธีต่าง ๆ การละเล่นของไทย ซึ่งมีมาแต่โบราณเพื่อดึงดูดประชาชนให้เข้ามาใช้ที่ว่างและมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวเป็นการสร้างชีวิตให้แก่บริเวณนี้

ข. บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นนอก ควบคุมให้มีการใช้ที่ดินเป็นไปตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารชนิดใดหรืออาคารประเภทใดภายในกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก และมีข้อเสนอนี้เพิ่มเติมดังต่อไปนี้

- รักษาความเป็นคลองคูเมืองและเสนอนี้ให้ใช้เป็นที่ว่างสาธารณะ เป็นการแสดงขอบเขตของกรุงรัตนโกสินทร์ตั้งแต่กับกรุงรัตนโกสินทร์สมัยใหม่ อีกทั้งเป็นตัวเชื่อมโยงของทั้งสองบริเวณและจัดกิจกรรม และเสนอนี้จะการใช้ที่ดินให้สอดคล้องและส่งเสริมโบราณสถานรวมถึงคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในบริเวณนี้

- ส่งเสริมโบราณสถาน ศาสนสถานและสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าให้เด่นชัด โดยมีการกำหนดขอบเขตของบริเวณโดยรอบของสถานที่ดังกล่าว ซึ่งต้องมีการควบคุมการใช้ที่ดินและการก่อสร้าง เพื่อไม่ให้มาทำลายคุณค่าของสถานที่เหล่านั้น

- กำหนดให้มีพื้นที่สีเขียวโดยรอบสถานที่ดังกล่าว เพื่อเน้นความสำคัญให้เด่นชัดและเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นด้วย

- ส่งเสริมการใช้ที่ดินและกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพทางกายภาพและคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในบริเวณนี้ และบริเวณโดยรอบเพื่อให้ชุมชนดังกล่าวสามารถช่วยเหลือตัวเองได้เป็นอย่างดี

ค. บริเวณที่ดินริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งธนบุรีตรงข้ามบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน

- ปรับปรุงการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับการใช้ที่ดินริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทัศนียภาพของบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน

- จัดระเบียบและมีมาตรการควบคุมอาคารที่อยู่ริมน้ำให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมและส่งเสริมโบราณสถานที่อยู่บริเวณที่ดินริมน้ำฝั่งธนบุรี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

ก

กิตติกรรมประกาศ

สารบัญ

สารบัญตารางประกอบ

สารบัญแผนที่ประกอบ

บทที่ 1 บทนำ

1.1	คำนำ	1
1.2	เหตุผลในการเสนอกฎวิทยานิพนธ์	3
1.3	ความเป็นมาของปัญหา	4
1.4	วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์	6
1.5	ขอบเขตของงานศึกษาวิทยานิพนธ์	7
1.6	วิธีการดำเนินการศึกษาวิทยานิพนธ์	8
1.7	ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ	9

บทที่ 2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

2.1	ความสำคัญของเกาะรัตนโกสินทร์	11
2.2	ประวัติความเป็นมาของเกาะรัตนโกสินทร์	21
2.3	หน่วยงานและองค์กรบริหารเกาะรัตนโกสินทร์	26
2.4	การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านนโยบาย	27
2.5	การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	45

2.6	การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านสังคม	51
-----	----------------------------------	----

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น 2.7 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านกายภาพเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มิ 63 นำไปใช้

2.8	การศึกษาแหล่งเงินทุนและงบประมาณ	115
2.9	สภาพแวดล้อมภายในโครงการ	118
บทที่ 3	การศึกษารวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	
	เชิงสถาปัตยกรรม	
3.1	หน้าที่และความรับผิดชอบของศูนย์ศิลปวัฒนธรรม	131
3.2	หน้าที่ความรับผิดชอบของพิพิธภัณฑ์	132
3.3	กฎหมายเกี่ยวกับที่ตั้งโครงการ	134
3.4	การศึกษาแนวความคิดในการอนุรักษ์	155
3.5	การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนา	201
3.6	การเลือกที่ตั้งโครงการ	212
3.7	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรม	228
3.8	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเทคนิค	327
บทที่ 4	การประมวลผลความคิดสำหรับการพัฒนา	
4.1	แนวความคิดในการอนุรักษ์	352
4.2	แนวความคิดในการพัฒนาสภาวะแวดล้อม	354
4.3	แนวความคิดในการกำหนดการใช้ที่ดิน	354
4.4	แนวความคิดในการพัฒนาระบบจราจร	356
4.5	แนวความคิดในการจัดการ	358
4.6	อันดับความสำคัญของการพัฒนา	359
4.7	แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม	364

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	4.8 ผลงานการออกแบบ	375
	4.8.1 CHART PRODUCE	375
	4.8.2 THESIS PRODUCE	387
	4.8.3 ARCHITECTURE DESIGN	389
	4.9 MODEL PROJECT DESIGN	396
	4.9.1 MODEL DESIGN	396
	4.9.2 MODEL PLANING DESIGN	399
บทที่ 5	บทสรุปข้อเสนอแนะ	
	5.1 บทสรุป	402
	5.2 ข้อเสนอแนะ	403
บรรณานุกรม		404

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

หน้า

2.1	จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือน ก.ท.ม (บริเวณสนามหลวง)	49
2.2	จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือน ก.ท.ม (บริเวณวัดไตรมิตร)	50
2.3	จำนวนประชากรใน ก.ท.ม พ.ศ. 2535	53
2.4	จำนวนประชากรในเขต ก.ท.ม พ.ศ. 2530 – 2535	54
2.5	รายการกิจกรรมและประเพณีประจำปี	58
2.6	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. 2512	70
2.7	แสดงจำนวนและชนิดรถท่องเที่ยวต่อวัน (บริเวณสนามหลวง)	100
2.8	แสดงจำนวนและชนิดรถท่องเที่ยวในช่วงเวลาสูงสุด (บริเวณสนามหลวง)	101
2.9	แสดงจำนวนและชนิดรถท่องเที่ยวรองรับในเวลาสูงสุด/วัน	102
2.10	แสดงจำนวนและชนิดนักท่องเที่ยว/วัน	103
2.11	แสดงจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ที่เปิดให้บริการแล้ว	110
2.12	แสดงการทรุดตัวของพื้นดิน	115
2.13	แสดงการเกิดสารมลพิษ	126
2.14	แสดงอัตราความสิ้นเปลืองของน้ำมันเชื้อเพลิง	127
2.15	แสดงระยะทางการเดินทางของรถท่องเที่ยว	128
2.16	แสดงสารมลพิษประเภทต่างๆ (บริเวณสนามหลวง)	129
2.17	แสดงสารมลพิษประเภทต่างๆ (บริเวณวัดไตรมิตร)	130
3.1	แสดงการเลือกที่ตั้งโครงการ	223
3.2	แสดงอัตรากำล้างเจ้าหน้าที่	236
3.3	แสดงจำนวนผู้เข้าชมการแสดงของกรมประชาสัมพันธ์	249
3.4	แสดงการสรุปสถิติเข้าชมการแสดงของกรมประชาสัมพันธ์	250

3.5	แสดงผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	250
3.6	แสดงจำนวนผู้ใช้ห้องสมุดระหม่อมบริพัตร	253
3.7	แสดงการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	279
3.8	แสดงการวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบโครงการ	295
3.9	แสดงการวิเคราะห์การพิจารณาเลือกระบบจัดแสดง	328
3.10	แสดงการวิเคราะห์โครงสร้าง LONG SPAN	337
3.11	แสดงการวิเคราะห์โครงสร้าง SHORT SPAN	338
3.12	แสดงการพิจารณาเลือกระบบโครงสร้าง	340
3.13	แสดงการพิจารณาเลือกใช้วัสดุโครงสร้าง	341
3.14	อัตราส่วนของปริมาณน้ำเสีย	346

สารบัญแผนประกอบ

	หน้า
2.1 แสดงแห่งท่องเที่ยวบริเวณพระบรมหาราชวัง	48
2.2 แสดงความหนาแน่นของประชากรกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2535	55
2.3 แสดง ORIENTAION	64
2.4 แสดงเขตปกครอง	65
2.5 แสดงการแบ่งเขตการปกครอง	66
2.6 แสดงประเภทของอาคาร	76
2.7 แสดงสภาพอาคาร	80
2.8 แสดงอาคารสูงภาคในกรุงรัตนโกสินทร์	81
2.9 แสดงสัดส่วนพ.ท. ต่อพ.ท. ดิน (F.A.R.)	82
2.10 แสดงอัตราส่วนของพ.ท. ต่อที่ดิน (G.A.C.)	83
2.11 แสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน	85
2.12 แสดงราคาประเมินที่ดินส่วนกลาง	86
2.13 แสดงชื่อถนนและทิศทางการจราจร	88
2.14 แสดงความสำคัญของถนน	91
2.15 แสดงขนาดความกว้างของถนน	92
2.16 แสดงท่าเรือบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์	95
2.17 แสดงแนวเส้นทางการจราจร	99
2.18 แสดงสถานีไฟฟ้าย่อยและตำแหน่งหม้อแปลงไฟฟ้า	109
2.19 แสดงแนวท่อจ่ายน้ำประปา	112
2.20 แสดงแนวการระบายน้ำ	114
2.21 แสดง ENVIRONMENT IDENTIFICATION	120

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

3.1 แสดงกฎหมายควบคุมพ.ศ. 2528 141

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2	แสดงกฎหมายควบคุมพ.ศ. 2530	148
3.3	แนวโน้มในการเปลี่ยนแปลง	202
3.4	แสดงความเหมาะสมในการพัฒนา	204
3.5	แสดง EXISTING VISUAL IMAGE STRUCTURE	208
3.6	แสดง PROBLEM SYNTHESIS	211
3.7	แสดงตำแหน่งที่ตั้งที่นำมาพิจารณา	215
3.8	แสดงที่ตั้ง 1	217
3.9	แสดงที่ตั้ง 2	219
3.10	แสดงที่ตั้ง 3	221

บทที่ 1

บทนำ

1.1 คำนำ

จากการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วง-
ระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 7 ตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้วางไว้ได้กำหนดแนวทาง
นโยบายไว้ 5 แผนงาน คือ

แผนงานที่ 1 แผนงานบำรุงรักษาและพัฒนาการท่องเที่ยว

แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาบริการท่องเที่ยว

แผนงานที่ 3 แผนงานส่งเสริมการตลาดต่างประเทศ

แผนงานที่ 4 แผนงานส่งเสริมตลาดในประเทศ

แผนงานที่ 5 แผนงานปรับปรุงองค์การและประสิทธิภาพการบริหารของ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

การปรับปรุง ส่งเสริม กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมก็เป็นส่วนหนึ่ง
ที่จะมีผลเกื้อกูลต่อแผนพัฒนาการท่องเที่ยว โดยที่วัฒนธรรมไทยเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย เป็นรากฐานของการสร้างสรรค์ความสามัคคีและความมั่นคงของชาติ
สมควรต้องรักษาส่งเสริมวัฒนธรรมไทยอย่างจริงจังและกว้างขวาง ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทยที่ระบุไว้ว่า "รัฐพึงส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ" คณะ
รัฐมนตรีจึงกำหนดนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อเป็นหลักให้หน่วยงานของรัฐและเอกชน
ประชาชน มีเป้าหมายตรงกันและประสานสอดคล้องกัน ดังนี้

1. ส่งเสริมการบำรุงวัฒนธรรมไทยทุกด้านให้เจริญด้วยการศึกษา ค้นคว้า
วิจัย พัฒนา
2. เผยแพร่วัฒนธรรมไทยทุกด้าน นำไปสู่ประชาชนถึงขั้นปฏิบัติให้เผยแพร่
หลายยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านและวัฒนธรรมของกลุ่มชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ รวมทั้งรู้จักเลือกสรรวัฒนธรรมต่างชาติที่เผยแพร่เข้ามาในประเทศไทย

4. สนับสนุนส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ รวมทั้งรู้จักเลือกสรรวัฒนธรรมต่างชาติที่เผยแพร่เข้ามาในประเทศไทย

5. สนับสนุนส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐและเอกชน ที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมได้ประสานงานกันอย่างใกล้ชิด

จากนโยบายของแผนพัฒนาการทองไทยและนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ หากได้นำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมแล้ว จะส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ อันเนื่องจากการกระจายรายได้สู่ภูมิภาคที่มีติดต่อกับ คืองานวัฒนธรรมที่จะนำมาเสนอเป็นรูปแบบของสินค้าเพื่อบริการนักท่องเที่ยว เป็นการยกระดับความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมให้เป็นที่ยอมรับของผู้นิยมในวงกว้างมากขึ้น อันจะมีส่วนให้ศิลปินเหล่านั้นมีรายได้เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้สามารถฟื้นฟูและบำรุงรักษางานวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีความสำคัญไว้ได้เป็นอย่างดี และในด้านสังคมก็จะเป็นการยกระดับการศึกษาภายนอกโรงเรียน ทำให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้ และหวงแหนวัฒนธรรมของไทยมากยิ่งขึ้น ประชากรจะมีการศึกษาที่สูงขึ้น รู้จักเลือกรับวัฒนธรรมต่างชาติที่กำลังเผยแพร่เข้ามา อีกทั้งเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนของชาติ มีความรู้ด้านวัฒนธรรมดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลถึงการศึกษาของชาติในระยะยาวต่อไป

โดยที่สภาพทางกายภาพของประเทศไทยนั้น ตั้งอยู่ท่ามกลางการคมนาคมระหว่างประเทศ ส่อมอยู่ในวิสัยที่จะได้รับการถ่ายทอดหรือการเผยแพร่วัฒนธรรมจากส่วนต่าง ๆ ของโลกได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นไปอย่างรวดเร็วมาก จึงเป็นเหตุที่ทำให้ประชาชนจำนวนไม่น้อยที่ไม่ให้ความสำคัญกับศิลปวัฒนธรรมของตนเอง ทั้งทางวัตถุและจิตใจที่ดั่งามก็ถูกทำลายทั้งโดยสภาพธรรมชาติ และจากการทำลายของประชาชน จึงควรจะได้มีการศึกษาถึงสภาพทางกายภาพของแต่ละพื้นที่ เพื่อนำมาพิจารณาหาที่ตั้งที่เหมาะสมต่อการจัดตั้ง

เอกสารนี้เป็นศูนย์กลางการศึกษาด้านวัฒนธรรมในระดับภูมิภาคต่อไป ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 เหตุผลในการเสนอวิทยานิพนธ์

1.2.1 ความเป็นมาของโครงการ

บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ของประเทศไทย เป็นแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ และมีการเจริญเติบโตทางด้านการท่องเที่ยวอย่างสูง เป็นแหล่งชุมชนของศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การแสดง การละเล่นท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แต่ลักษณะเด่นเหล่านี้กระจายอยู่ทั่วไปในทุกพื้นที่ของภาคกลาง ด้วยเหตุนี้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญและมีคุณค่า ควรจะได้มีการนำมาจัดรวมเข้าด้วยกัน และจัดตั้งในรูปแบบวัฒนธรรมเฉพาะภาคพื้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวและการศึกษาแก่ผู้สนใจ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ นอกจากนี้การเสนอโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม จะช่วยให้ผู้ทำงานพัฒนาได้มีโอกาสเรียนรู้ หลักการ ขั้นตอนระเบียบปฏิบัติ ภายในโครงการเกี่ยวกับวัฒนธรรม เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการคิดออกแบบ แก้ปัญหา รู้จักกันในหลักวิชาเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม นำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติผลงานออกแบบที่ถูกต้อง สมบูรณ์ สวยงาม

1.2.2 เหตุผลในการเสนอวิทยานิพนธ์

1. ด้านนโยบาย

สนองตอบนโยบายของรัฐที่จะทำนุ บำรุง และธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของชาติ

2. ด้านเศรษฐกิจ

จากนโยบายของรัฐที่มีมาตรการให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมแก่ประชาชนเพื่อพัฒนาสังคม ส่งเสริมอาชีพ ศิลปวัฒนธรรม และธุรกิจที่เกี่ยวข้องให้ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการท่องเที่ยว

ศูนย์วัฒนธรรม เป็นหน่วยงานหนึ่งที่จัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างรายได้ให้แก่ศิลปิน นักเรียน นักศึกษา ที่ศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรม ส่งผลไปยังรายได้ของประชาชนและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และรายได้ของ

ประเทศไทย ทั้งทางตรงและทางอ้อม
เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ด้านสังคม

เพื่อจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยน วัฒนธรรม ประเพณี ระหว่างประเทศ
ระหว่างภาค โดยเน้นการบริการแก่เยาวชน และประชาชนในรัฐมีการบริการของ
โครงการและภูมิภาคใกล้เคียงทั้งในด้านการศึกษาและบันเทิง

4. ด้านกายภาพ

เพื่อเป็นแนวทางศึกษาการใช้รูปแบบสถาปัตยกรรม และการใช้พื้นที่ที่-
เหมาะสมให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา การแสดง อนุรักษ์ เผยแพร่และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม
ไทย

1.3 ความเป็นมาของปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา

1.3.1 ความเป็นมาของปัญหา

1. ด้านนโยบาย

การดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศิลป-
วัฒนธรรม ประเพณี ในระดับพื้นบ้าน หน่วยงานของภาครัฐบาลไม่สามารถตอบสนองต่อ
นโยบายได้เต็มที่ เนื่องจากขาดแคลนบุคลากร และวิสัยทัศน์ดำเนินงานมีขั้นตอนมาก เกิด
ความล่าช้า เป็นเหตุให้ศิลปวัฒนธรรมที่ขาดการสืบทอดสูญหายไปพร้อมกับศิลปินหรือบุคคลใน
รุ่นนั้น ๆ

2. ด้านเศรษฐกิจ

ผู้เกี่ยวข้องด้านศิลปวัฒนธรรม อาทิ ศิลปิน นักศึกษา นักเรียน ไม่ได้รับ
การสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดรายได้อย่างจริงจัง ซึ่งมีผลต่อการว่างงานของผู้ที่จะจบมา
ทางด้านนี้

ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากต่าง-
ประเทศได้มาก และยังมีศิลปวัฒนธรรมอีกมากที่ภาครัฐบาลไม่ได้ให้การสนับสนุน เนื่อง
จากขาดงบประมาณและบุคลากร อาทิ ศิลปวัฒนธรรมการดำรงชีพ การกินอยู่ การกีฬา
และนันทนาการในระดับพื้นบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ด้านสังคม

สภาพทางเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้คนในชาติขาดการให้ความสำคัญเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ยิ่งขาดสถานที่บริการให้การศึกษาทางด้านวัฒนธรรมอย่างเต็มรูปแบบ

4. ด้านกายภาพ

จากสภาพทางกายภาพในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ในประเทศ ยังมีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างไม่เหมาะสม พื้นที่บางแห่งอยู่ท่ามกลางอาคารทางวัฒนธรรม แต่มีการใช้ประโยชน์ไปในด้านที่เป็นผลเสียต่ออาคารอนุรักษ์ที่อยู่ใกล้เคียง

1.3.2 แนวทางการแก้ปัญหา

1. ด้านนโยบาย

ศึกษาแนวทางการปฏิบัติโดยสถาบันของรัฐและเอกชน ร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อการประชาสัมพันธ์ ศิลปวัฒนธรรมของชาติ โดยเฉพาะส่วนที่รัฐไม่สามารถให้การสนับสนุนได้อย่างเต็มที่ เช่น การละเล่นพื้นบ้าน พื้นเมือง ศิลปินสำคัญ บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม

2. ด้านเศรษฐกิจ

ศึกษาแนวทางการประสานงานร่วมกัน ระหว่างภาคเอกชนและรัฐบาล ในการรับภาระการประชาสัมพันธ์งานด้านศิลปวัฒนธรรม โดยใช้สื่อทุกประเภทเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างรายได้ให้แก่ศิลปินและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านสังคม

ศึกษาแนวทางการเสริมสร้าง ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม เอกฉลัษณ์ความเป็นไทยแก่เยาวชน โดยจัดการจัดฝึกอบรม เพื่อฟื้นฟู อนุรักษ์ พัฒนาขนบธรรมเนียม ประเพณี และศิลปวัฒนธรรมของชาติ

4. ด้านกายภาพ

ศึกษาแผนผังที่ตั้งโครงการ ข้อกำหนด กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศึกษาลักษณะกิจกรรมของศูนย์วัฒนธรรม จัดพื้นที่องค์ประกอบ นำรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยมาใช้เสริมสร้างเอกลักษณ์ของโครงการ

1.4 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

1.4.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถานที่แสดงศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมพื้นบ้าน การกีฬา การละเล่น ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่น และเป็นศูนย์ส่งเสริมสินค้าอุตสาหกรรมพื้นบ้าน โดยให้อยู่บนพื้นฐานที่สามารถเลี้ยงตนเองได้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งด้านการท่องเที่ยว การลงทุน การอนุรักษ์ฟื้นฟูและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม

1. เป็นการสร้างแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม และการแสดงที่สำคัญ ซึ่งให้ทั้งความรู้และความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยวและเยาวชนในชาติ
2. เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู ตลอดจนถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่นและของประเทศไทยโดยส่วนร่วมต่อนักท่องเที่ยว และเยาวชนในชาติ
3. ส่งเสริมความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านการศึกษา การสัมพันธและสัมผัสกับศิลปวัฒนธรรม ทัศนธรรมนิรมิตประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนการซื้อขายของที่ระลึกและชมการแสดงต่าง ๆ

1.4.2 วัตถุประสงค์ของการเสนอวิทยานิพนธ์

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการจัดตั้งศูนย์การแสดงทางวัฒนธรรมขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับแผนนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว สภาพทางสังคม สภาพทางกายภาพของการท่องเที่ยว จึงมีวัตถุประสงค์ของการเสนอวิทยานิพนธ์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2534-2539) และแผนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตลอดจนแนวโน้มการขยายตัวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เพื่อศึกษาอาชีพและรายได้ของประชากรในระดับจังหวัดและระดับชุมชน รวมทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. เพื่อศึกษาชนบทธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จำนวนประชากรในระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับชุมชน รวมทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในชุมชนเมือง

4. เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพ สถาปัตยกรรม และประโยชน์ใช้สอยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการ และชนบทธรรมนิยมประเพณี เพื่อการออกแบบสถาปัตยกรรม

1.5 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาวิจัยนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล และขอบเขตของการออกแบบ ดังต่อไปนี้

1.5.1 ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล

1. ศึกษาแนวนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และการท่องเที่ยวในระดับประเทศ

2. ศึกษาแนวนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และการท่องเที่ยวในระดับภาค

3. ศึกษาแนวนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด

4. ศึกษาแนวนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และการท่องเที่ยวในระดับชุมชน

1.5.2 ขอบเขตของการออกแบบ

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม เพื่อก่อให้เกิดความภูมิใจในความเป็นชาติไทย ส่วนประกอบของการออกแบบมีดังนี้

- ส่วนบริหารและธุรการ เป็นส่วนที่ทำหน้าที่ควบคุมและกาบริหารงานต่างๆ ให้ดำเนินได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ
- ส่วนการศึกษา เป็นส่วนที่ทำการวิจัยศิลปวัฒนธรรม ในด้านความรู้ความ เป็นมาและปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในอดีต รวมทั้งเป็นส่วนให้การศึกษา ให้ความรู้แก่บุคคลที่สนใจ และเป็นส่วนหนึ่งที่พิจารณาความสำคัญของการนำเสนอกิจกรรม
- ส่วนกิจกรรม ดำเนินงานด้านกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นนิทรรศการ การแสดงบนเวที การแสดงกลางแจ้ง เป็นส่วนที่ให้บริการทั้งความรู้และความบันเทิงสอดแทรกความรักในศิลปวัฒนธรรมแก่ผู้เข้าชม
- ส่วนบริการ ให้ความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการ

1.6 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัยทางหนังสือ

1.6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าจากเอกสารและการสำรวจภาคสนาม

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

- 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิด้วยการสังเกต สอดถาม และการ สัมภาษณ์
- 2) การรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิด้วยการค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัย จากหน่วยงานของภาครัฐบาลและภาคเอกชน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ข้อมูลที่ต้องการประกอบด้วยข้อมูลระดับประเทศ ข้อมูลระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับ ชุมชน ในด้านนโยบาย ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านกายภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะโดยใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มนโยบาย และหน้าที่ความรับผิดชอบจากหน่วยงานพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชน รวมถึงแผนพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับชุมชน

2. วิเคราะห์ทางด้านการขยายตัวของประชาชน และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

3. วิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจของชุมชน รายงานของนักท่องเที่ยวแต่ละประเภทด้วยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

4. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้วยวิธีการให้เป็นค่าคะแนนการเปรียบเทียบ และทำการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการออกแบบองค์ประกอบสถาปัตยกรรม

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

เมื่อโครงการศูนย์วัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ เสร็จสมบูรณ์แล้ว คาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ในระดับชาติและระดับชุมชนดังนี้

1. จะเป็นแหล่งรวบรวมเอกสาร กวีคดีว่า การวิจัยเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม

2. ทำให้เยาวชนมีแหล่งศึกษา ค้นคว้า เพิ่มขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชนในระยะยาว

3. ศูนย์วัฒนธรรมรัตนโกสินทร์จะสามารถเป็นศูนย์กลางทางวิชาการที่สมบูรณ์ และเป็นศูนย์ประสานงานวัฒนธรรมจังหวัดในภาคกลางและหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ศูนย์วัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ จะมีสมรรถนะสูงในการทะนุบำรุงวัฒนธรรมทุกสาขา

1.7.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์เรื่อง "ศูนย์วัฒนธรรมรัตนโกสินทร์" เป็นโครงการที่ส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยว และเพื่อการศึกษา ประโยชน์ที่จะได้รับมีดังต่อไปนี้

1. ได้ศึกษาถึงแนวนโยบายของแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2534-2539) ทำให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

2. ทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพะการท่องเที่ยวทั้งในระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับชุมชน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการศึกษาโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวโครงการอื่น ๆ ต่อไป

3. ทำให้ทราบระบบเศรษฐกิจด้านการลงทุนสร้างโครงการ การจ้างแรงงาน แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพในเชิงเศรษฐกิจ

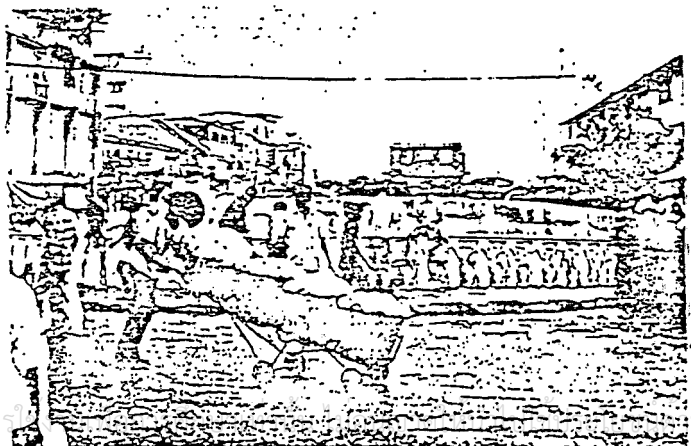
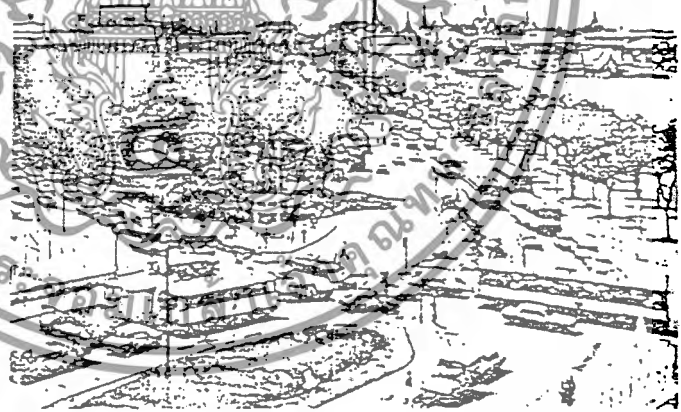

บทที่ 2

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

2.1 ความสำคัญของเกาะรัตนโกสินทร์

เกาะรัตนโกสินทร์หรือกรุงรัตนโกสินทร์เมื่อ 200 ปีที่แล้ว คือจุดกำเนิดของ กรุงเทพมหานครพร้อม ๆ กันกับราชวงศ์จักรีของไทย ภายใต้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ที่ได้ก่อตั้งขึ้นและมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงมาจนทุกวันนี้ ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ความมี วิวัฒนาการของเมืองหลวงที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วจากพื้นที่เพียงประมาณ 5 ตร.กม. มา เป็นประมาณ 1,500 ตร.กม. (300 เท่าตัวภายใน 200 ปี) ซึ่งเป็นที่แน่นอนที่สุดว่า ปัจจุบันมีส่วนเร่ง อัตราการเติบโตของเมืองหลวงแห่งนี้คือสภาวะทางเศรษฐกิจและโครงสร้างของสังคมตลอดระยะเวลาของการสร้างสรรค์และพัฒนาที่ผ่านมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้...ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกาะรัตนโกสินทร์เป็นศูนย์กลางของเมืองกรุงเทพฯ (URBAN CENTER) ในขอบเขตของบริเวณที่ถูกล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางลำภูและคลองโอ่งอ่าง ซึ่งเมื่อพูดถึงเกาะรัตนโกสินทร์นี้แล้ว ภาพที่จะมองเห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระบรมมหาราชวังสนามหลวงทั้งนี้เพราะสถาบันทั้งสามดังกล่าวมีความผูกพันซึ่งกันและกันอย่างลึกซึ้งต่อคนไทยโดยทั่วไปอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้สิ่งอื่น ๆ ที่พอจะนึกภาพให้เห็นได้อีกเพราะความเกี่ยวเนื่องทางเศรษฐกิจ สังคมในปัจจุบันก็คือความเป็นศูนย์กลางราชการของการบริหารประเทศ ตลอดจนธุรกิจการค้าย่านสำคัญที่คุ้นเคยกันดี เช่น บางลำภู พาหุรัด และปากคลองตลาด เป็นต้น

กล่าวโดยทั่วไปแล้ว นอกจากเกาะรัตนโกสินทร์ในฐานะที่เป็นบริเวณหนึ่งของกรุงเทพฯ (URBAN SECTOR) ที่ส่วนร่วมต่อวิวัฒนาการของเมืองมาอย่างยาวนานแล้วยังมีบทบาทที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้คือ

2.1.1 เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนทั้งประเทศ ทั้งนี้เพราะการเป็นที่ตั้งของวัดพระศรีรัตนศาสดาราม อันเป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองที่สร้างขึ้นตั้งแต่กรุงรัตนโกสินทร์เพื่อการฟื้นฟูความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาสืบเนื่องต่อจากสมัยอยุธยา ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อการแผ่ขยายความเจริญรุ่งเรืองมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีวัดอื่น ๆ ที่สำคัญภายในโครงการฯ อีก 12 วัด และบริเวณรอบ ๆ ซึ่งอยู่ติดกับโครงการฯ อีก 8 วัด

2.1.2 เป็นศูนย์กลางแห่งประวัติศาสตร์ของกรุงรัตนโกสินทร์เมื่อครั้งเริ่มก่อตั้ง เพราะสถาปัตยกรรมและโบราณสถานสมัยนั้นปัจจุบันมีอายุ 200 ปี ซึ่งยังคงปรากฏอยู่ให้ประชาชนได้ภาคภูมิใจ เช่น พระบรมมหาราชวัง วัดวาอารามอื่น ๆ โบราณสถานซึ่งเป็นที่ทำกาารของรัฐ ตลอดจนตึกแถวและอาคารบ้านเรือน

2.1.3 เป็นศูนย์กลางของศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และพระราชพิธีต่าง ๆ ที่สืบทอดมาจากอดีต อันได้แก่ งานศิลปกรรมฝาผนังในโบสถ์ตามวัดวาอารามต่าง ๆ พระราชพิธีของพระมหากษัตริย์ในพระบรมมหาราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ท่องพระเมรุพระราชพิธีทางชลมาศ และโล้ชิงช้า เป็นต้น

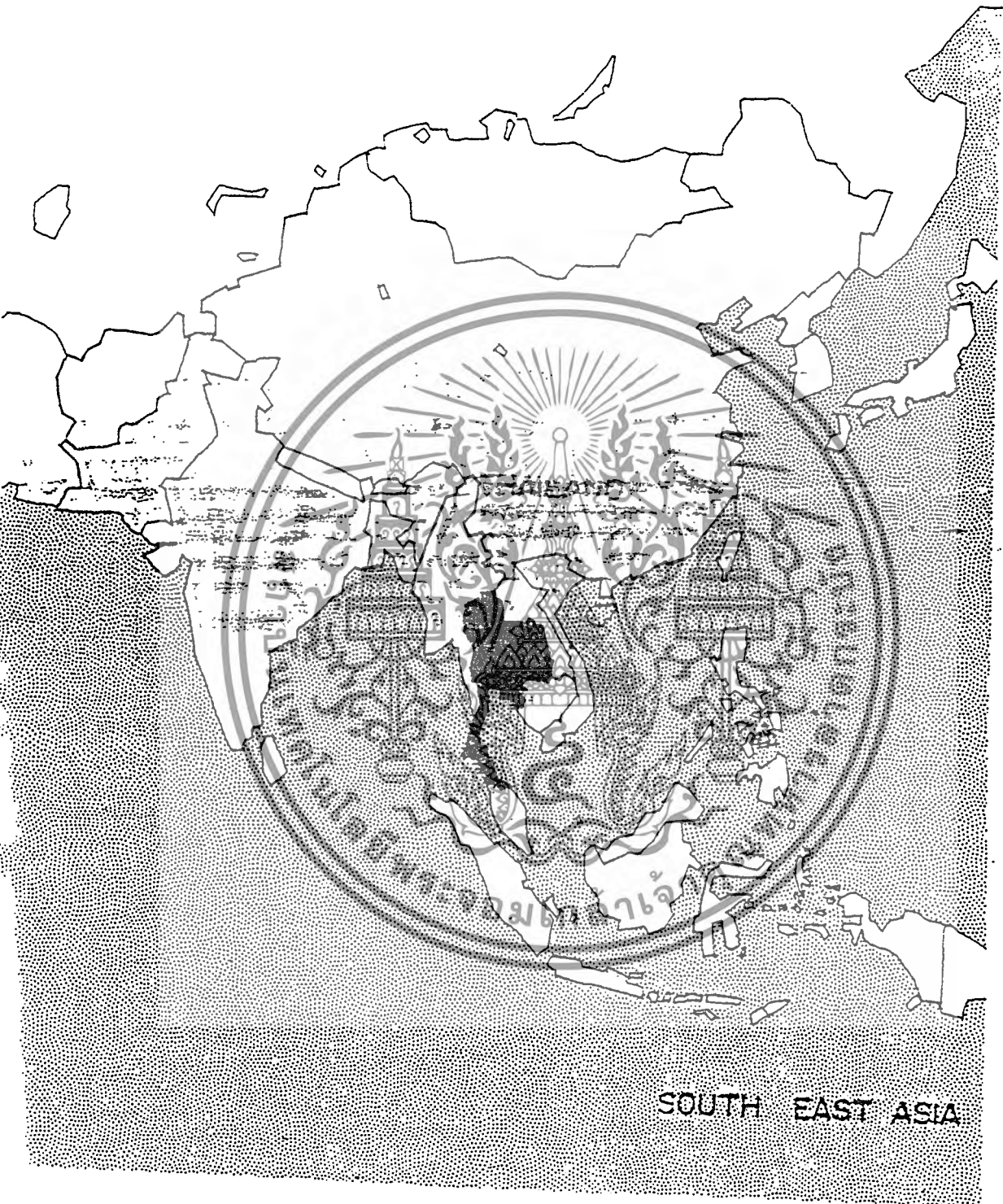
2.1.4 เป็นศูนย์กลางการบริหารประเทศ โดยเฉพาะในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น พระบรมมหาราชวังถูกใช้เป็นศูนย์บริหารงานราชการแผ่นดินมาโดยตลอด แม้กระทั่งในปัจจุบันกระทรวงทบวงกรมที่สำคัญ ๆ ก็ยังตั้งอยู่ในบริเวณโครงการฯ นี้

2.1.5 เป็นศูนย์กลางของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และธุรกิจการค้า ทั้งนี้เพราะมีย่านการค้าแหล่งใหญ่ที่สำคัญของเมือง เช่น ศูนย์การค้าวังบูรพา พาหุรัด สะพานหัน บางลำภู ตลาดผักสดและผลไม้ปากคลองตลาด ฯลฯ และประการที่สำคัญคือ เกาะรัตนโกสินทร์แห่งนี้เป็นจุดที่ชักจูงให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ ทำรายได้ให้แก่ประเทศในระดับสูงอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE GEOGRAPHIC SETTING OF RATTANAKOSIN ISLAND

THAILAND
(SIAM)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

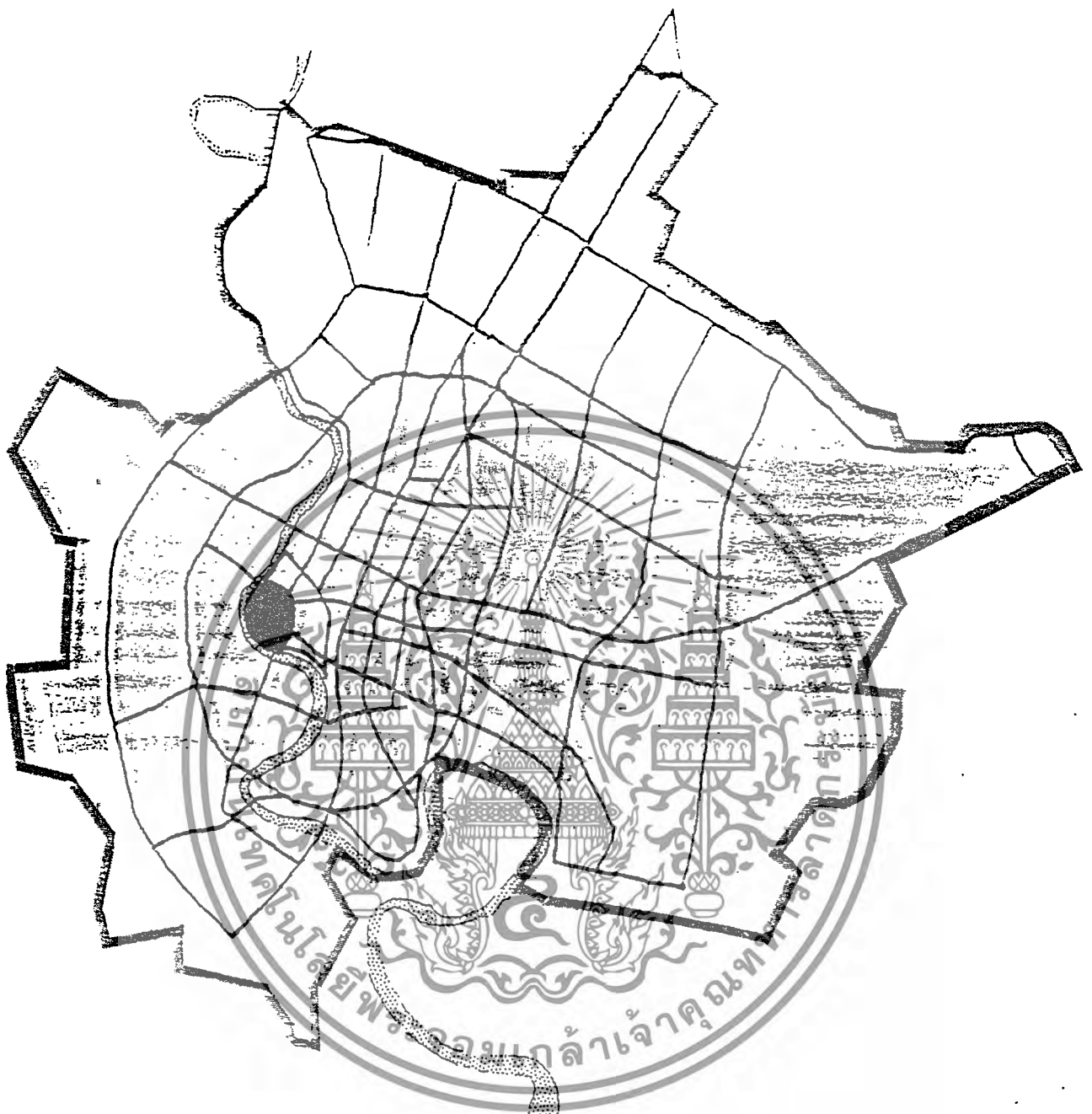
ห้องสมุด
คณะกรรมการโรคติดต่อ ส.จ.ต.

รพ.
ร ๔๔๖ ต ๒๕๖๗

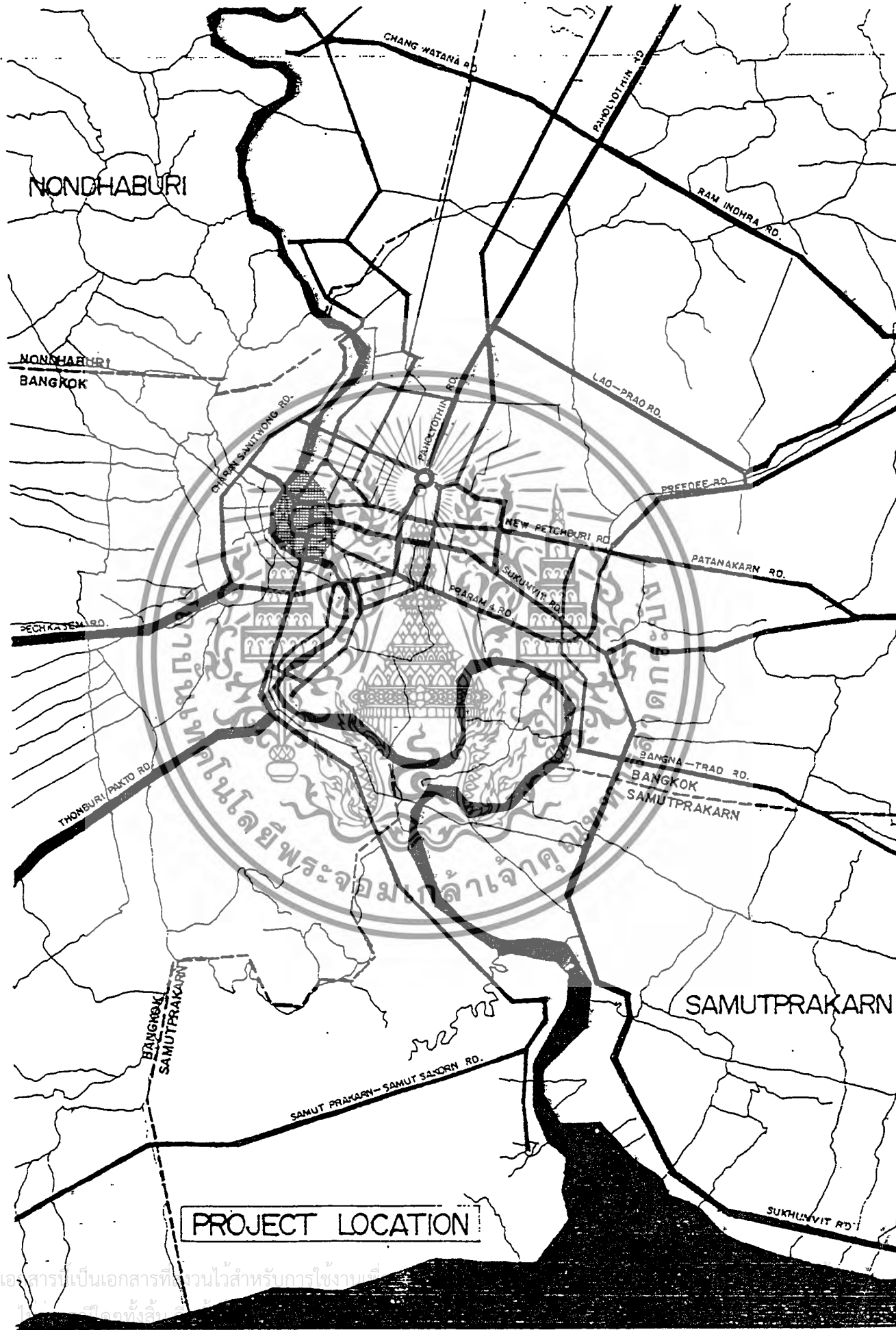
BANGKOK

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

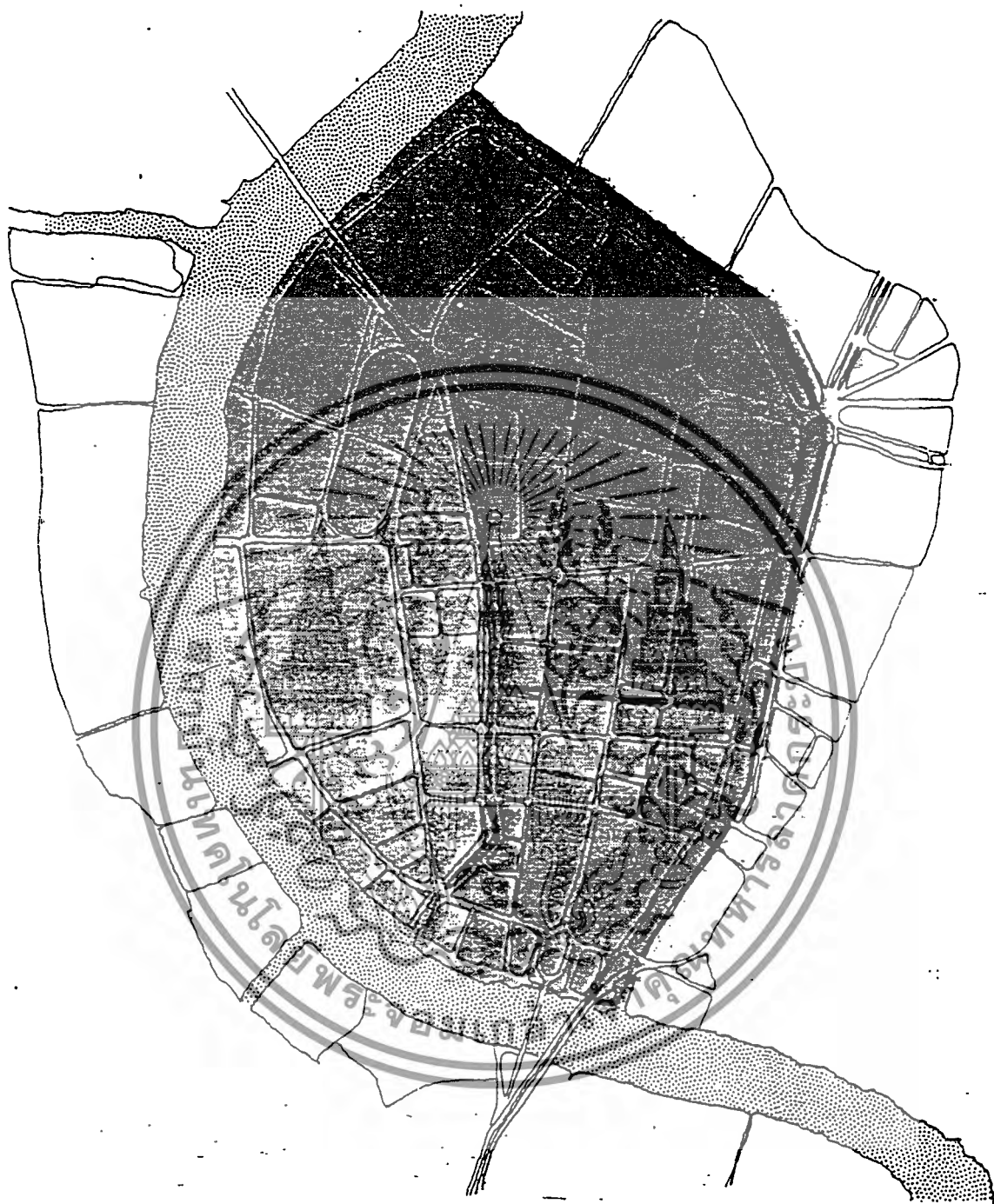

METROPOLITAN AREA

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในกิจการศึกษาดูงานเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่น
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

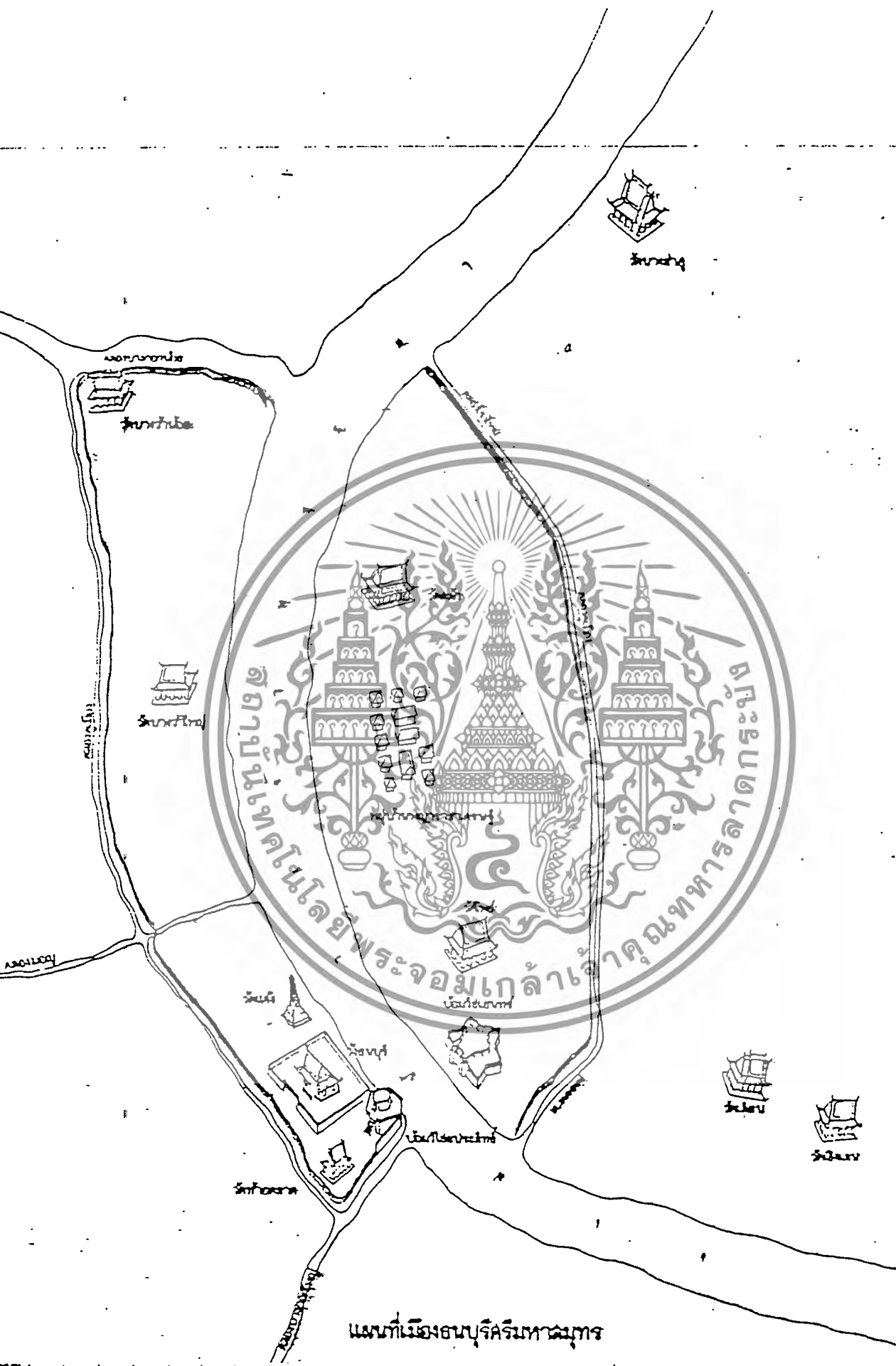

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่...
 ...
 ...

RATTANAKOSIN ISLAND

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่เมืองอนบุรีศรีมหาสมุทร

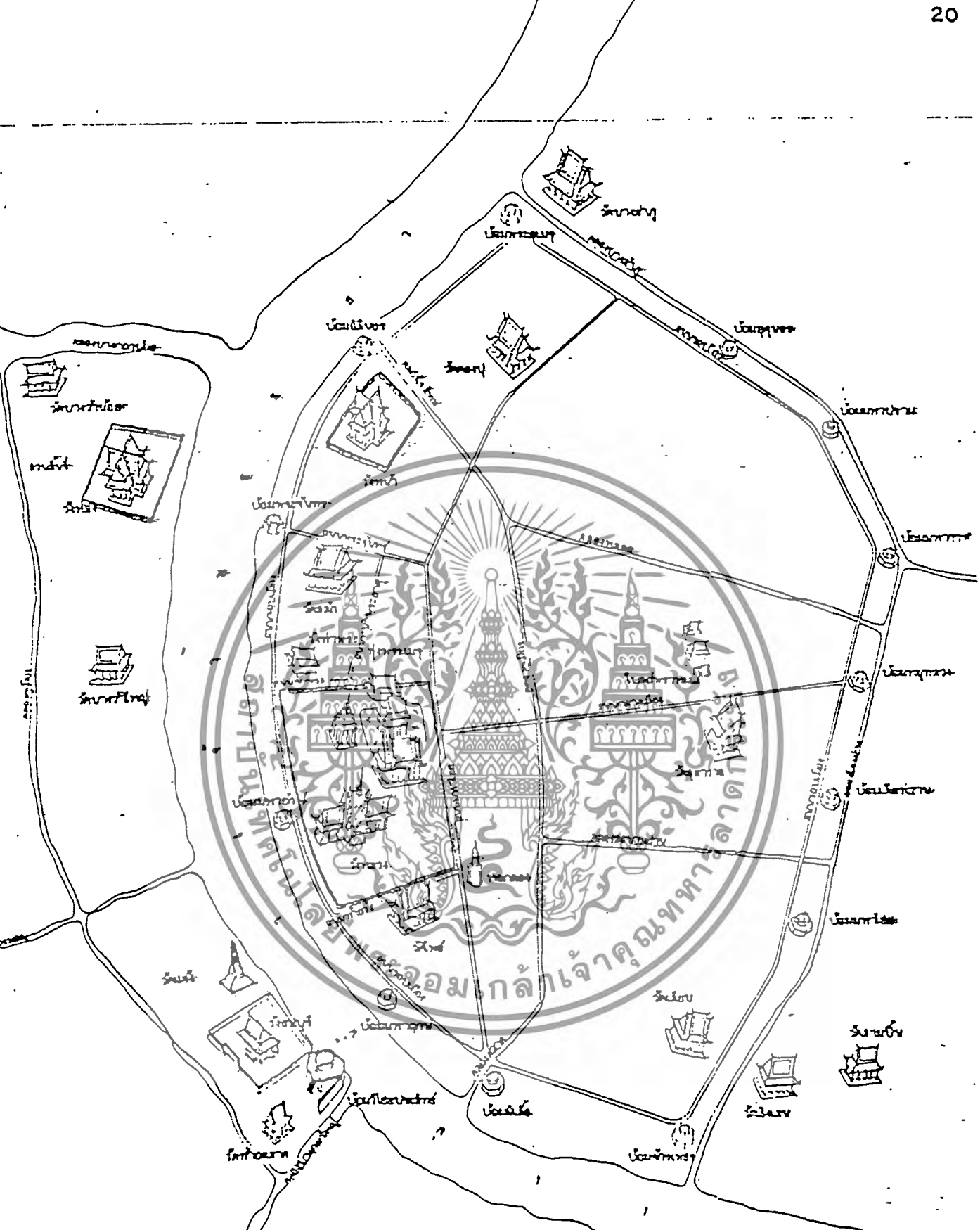
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปตีพิมพ์เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

CHONBURI CAPITAL

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

NORTH

แผนที่กรุงเทพมหานครสมัยรัชกาลที่ ๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวน ORIGIN OF RATANAKOSIN IN 1782 นั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกาไปใช้

2.2 ประวัติความเป็นมา

เมื่อสมเด็จพระนครราชสีมาหรืออยุธยา พระเจ้าตากสินมหาราชได้ทรงกอบกู้อิสรภาพและสร้างกรุงธนบุรีเป็นราชธานีใหม่ของประเทศ ทรงปกครองอยู่เป็นเวลา 15 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2310-2325 ก็สิ้นสุดสมัยของกรุงธนบุรี เพราะการย้ายและสร้างราชธานีแห่งใหม่ที่ฝั่งตรงข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาทางทิศตะวันออกโดยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช กรุงรัตนโกสินทร์และราชวงศ์จักรีของไทยจึงถือกำเนิดขึ้นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงทุกวันนี้เป็นเวลา 200 ปี ซึ่งเมื่อครั้งที่ก่อตั้งขึ้นเป็นเมืองหลวงนั้นมีพื้นที่ประมาณ 5 ตร.ม. พร้อมกับประชากรเพียงประมาณ 50,000 คน ลักษณะของการพัฒนาของเมืองหลวงแห่งนี้แบ่งได้เป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 "ระยะสร้างเมือง"

อยู่ในช่วงระหว่างรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 5 การสร้างเมืองในระยะนี้มุ่งเน้นที่จะฟื้นฟูบ้านเมืองเพื่อความศิวิไลซ์ และความสง่างามให้ทัดเทียมกับสมัยกรุงศรีอยุธยา มีการสร้างพระบรมราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กุหาทอง และวัดวาอารามต่าง ๆ จำนวนมาก นอกจากนี้ก็เป็นลักษณะของป้อม คลองคูเมืองเพื่อใช้สำหรับป้องกันศัตรูและการคมนาคมติดต่อ ลักษณะของสถาปัตยกรรมมีความเป็นเอกลักษณ์ของไทยอย่างแท้จริง ถึงแม้จะมีการผนวกเอาศิลปกรรมของประเทศตะวันตกด้วยก็เข้ามามีบ้าง เช่น ทองเงิน ก็เป็นเพียงเล็กน้อยและยังสามารถปรับปรุงให้ผสมกลมกลืนกันได้ดี มีความละเอียดอ่อน สง่างาม และสร้างสรรมาก ซึ่งเมื่อผนวกกับระบบของคลองคูเมือง และต้นไม้จากธรรมชาติที่เฟื่องจะบุกเบิกใหม่ประกอบกับประชากรยังน้อย จึงสร้างเสริมให้บรรยากาศของเมืองมีความร่มรื่นงดงาม ถึงกับได้รับการขนานนามว่า "วนิสแห่งตะวันออก"

ระยะที่ 2 "ระยะขยายเมืองและเปลี่ยนโฉม"

ระหว่างรัชกาลที่ 5 ถึง รัชกาลที่ 8 หรือสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นระยะที่การสร้างเมืองได้รับการขยายตัวขึ้นอย่างผสมผสาน เพราะการปรับตัวทางเศรษฐกิจ-สังคม ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากประเทศยุโรปตะวันตกในระดับสูงพอสมควร เนื่อง

จากพระมหากษัตริย์บางพระองค์เสด็จประพาสยุโรป และการแผ่ขยายอิทธิพลของลัทธิอาณานิคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารหลวงวินเวสสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิคมซึ่งมีความเข้มข้นสูงมากในขณะนั้น ทำให้มีการสร้างอาคารสถาน สถาปัตยกรรมต่าง ๆ ตลอดจนถนนหนทางด้วยรูปแบบและมาตรฐานของตะวันตกล้วน ๆ และแบบผสมผสานกัน ระบบการจราจรแบบใหม่ เช่น รถยนต์ รถราง รถไฟ และเรือยนต์ก็ได้ถูกนำเข้ามาใช้กับเมืองด้วยเหตุดังกล่าวด้วย การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ รูปแบบการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทิศนัยภาพของเมืองในระยะนี้จึงมีขนาดใหญ่โตขึ้น เริ่มมีระบบการจราจรทางบกเข้ามามีบทบาทนอกจากทางน้ำ ระบบการวางผังเริ่มถูกนำมาใช้ซึ่งก็เป็นเพียงบางจุด เพื่อเน้นความสว่างงามให้แก่เมืองตามค่านิยมของประเทศพัฒนา จุดที่น่าสังเกตคือรูปแบบของสถาปัตยกรรมตะวันตกถูกนำมาใช้อย่างเต็มที่ทั้งที่ราชการสถาน อาคาร ร้านค้า และบ้านพักอาศัยเท่านั้น ไม่มีผลต่อเอกลักษณ์ของอาคารทางศาสนา คือวัดวาอารามต่าง ๆ เลย บรรรยากาศของเมืองโดยส่วนรวมจึงเปลี่ยนไปเป็นอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งหนาแน่นขึ้นมาบ้าง แต่สภาพแวดล้อมยังอยู่ในลักษณะที่

ระยะที่ 3 "ระยะสร้างเสริมทางเศรษฐกิจ"

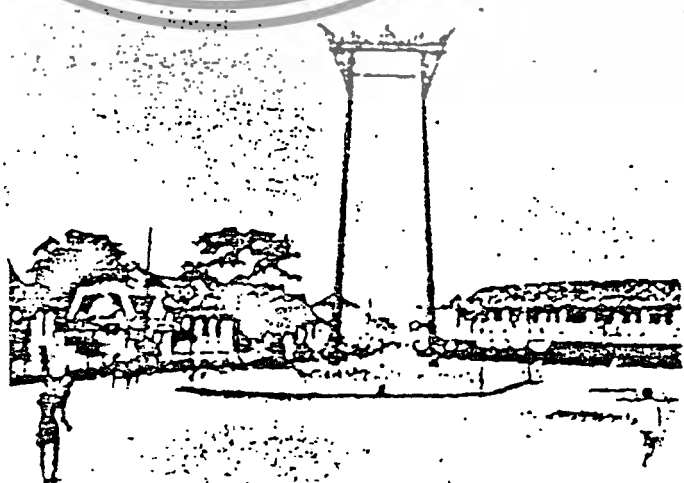
ระยะนี้คือช่วงตั้งแต่รัชกาลที่ 8 หรือภาวะหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงต้นรัชกาลที่ 9 ในราวประมาณปี พ.ศ. 2500 การพัฒนาเมืองเป็นไปตามความสะดวกประหยัดสนองประโยชน์ให้สอยมากที่สุดตามภาวะตกต่ำของเศรษฐกิจโลกที่มีมาถึง กรุงเทพฯ ถูกเร่งสร้างเสริมสำหรับการเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่างโดยเต็มที่ เช่น การเป็นศูนย์กลางการบริหาร-ปกครอง การคมนาคมขนส่ง การอุตสาหกรรม การพาณิชย์และบริการ ตลอดจนการศึกษา และอื่น ๆ โดยขาดการวางแผนและความสัมพันธ์ของระดับการพัฒนา ระหว่างเมืองหลวงกับเมืองในภูมิภาคและชุมชนในชนบทเป็นอย่างมาก ประชากรในชนบทหลั่งไหลเข้าสู่กรุงเทพฯ ด้วยเหตุผลทุกประการตามที่กล่าวแล้ว เมืองหลวงแห่งนี้จึงถูกร่งอัตรากการสร้างทวียิ่งขึ้นเพื่อบริการประชากรจำนวนมหาศาลนี้ให้เพียงพอ ระบบการขยายตัวของเมืองไม่มีกระบวนการ สาธารณูปโภคเริ่มไม่เพียงพอและมาตรฐานต่ำ ระบบคลองถูกถมเพื่อสร้างถนน สถาปัตยกรรมถูกสร้างเพื่อสนองภาวะทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญจึงทำให้เกิดรูปแบบใหม่ที่เปลี่ยนไปจากระยะที่ 2 โดยสิ้นเชิง ปัญหาของเมืองเริ่มปรากฏและทับถมกันมากขึ้นเรื่อย ๆ

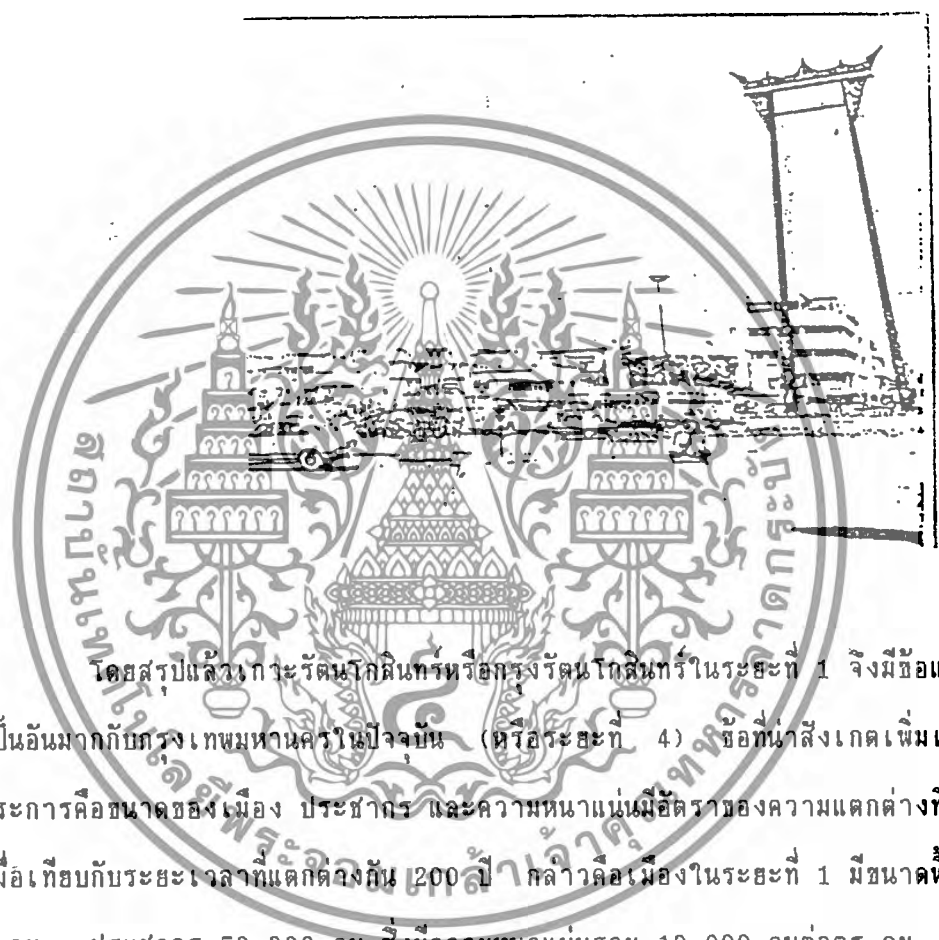
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะที่ 4 "ระยะแห่งปัญหาและการแก้ไข"

คือช่วงเวลา 25 ปีที่ผ่านมาในสมัยของรัชกาลปัจจุบัน ในขณะที่ปัญหาทางเศรษฐกิจดีขึ้น แต่ปัญหาของเมืองในทางกายภาพ สังคม และสภาพแวดล้อมปรากฏเด่นชัดขึ้นทุกขณะจนถึงจุดอันตราย สิ่งที่เห็นกันได้อย่างชัดเจนคือ การจราจรติดขัดจนเกือบจะเคลื่อนไหวไม่ได้ในบางขณะ น้ำในคลองเน่าเสียไม่เกิดการระบาย น้ำท่วมพื้นที่บางแห่งทรุดตัวลงอย่างรวดเร็ว ความแออัดและเสื่อมโทรมของชุมชนในบางแห่งของเมือง ปัญหาในเรื่องเสียงรวมทั้งอากาศเป็นพิษจากการจราจรและอุตสาหกรรม ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้กำลังรุนแรงยิ่งขึ้นสืบเนื่องมาจากภาวะการพัฒนาในระยะที่ 3 และกำลังสืบคลานต่อไปในทิศทางเดิมอย่างไม่หยุดยั้ง เพราะขาดแผนพัฒนาและมาตรการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ประชากรและขนาดของเมืองกำลังเพิ่มขึ้นทุกขณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลมิได้ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญในระดับนโยบาย ความริเริ่มในการแก้ปัญหาของเมืองและสภาพแวดล้อมเพิ่มขึ้นมาบ้างพร้อม ๆ กับการรณรงค์บางรูปแบบ ตลอดจนความพยายามที่จะกระจายการพัฒนาไปส่วนภูมิภาค และชนบทเริ่มมีผลให้เห็น แต่ก็มักจะติดขัดที่ระบบของการจัดการ การบริหาร และการเมืองซึ่งไม่แข็งแรง และการเมืองซึ่งไม่แข็งแรงพอที่จะให้การสนับสนุนได้โดยตลอด ภาพของเมืองในปัจจุบันจึงปรากฏให้เห็นถึงความสับสนวุ่นวาย แออัดและไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย การใช้ที่ดิน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กันเป็นระบบเท่าที่ควร รูปแบบของเมืองที่สร้างมาตั้งแต่ระยะที่ 1 และ 2 กำลังถูกล้มและเริ่มถูกทำลายลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยสรุปแล้วเกาะรัตนโกสินทร์หรือกรุงรัตนโกสินทร์ในระยะที่ 1 จึงมีข้อแตกต่างเป็นอันมากกับกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน (หรือระยะที่ 4) ข้อที่น่าสังเกตเพิ่มเติมบางประการคือขนาดของเมือง ประชากร และความหนาแน่นเมื่ออัตราของความแตกต่างที่สูงมากเมื่อเทียบกับระยะเวลาที่แตกต่างกัน 200 ปี กล่าวคือเมืองในระยะที่ 1 มีขนาดพื้นที่ 5 ตร.กม. ประชากร 50,000 คน ซึ่งมีความหนาแน่นรวม 10,000 คนต่อตร.กม. ในขณะที่เมืองในปัจจุบัน (ระยะที่ 4) มีขนาดพื้นที่ 1,500 ตร.กม. ประชากร 5 ล้านคน และความหนาแน่นรวม 3,300 คนต่อตร.กม. หากจะเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนสำหรับประชากรเมืองหลวงในปัจจุบันถ้าต้องการอยู่อย่างสบายมีบรรยากาศเช่นเมืองในระยะที่ 1 แล้ว ขนาดของกรุงเทพมหานครจะต้องใช้พื้นที่ถึง 4,500 ตร.กม. หรือใหญ่กว่าปัจจุบันนี้ 3 เท่าตัวนั่นเอง

จะเห็นได้ว่ากรุงเทพมหานครได้รับการพัฒนาไปในแนวนราบ (HORIZONTAL)

เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสาเหตุอาจสืบเนื่องมาจากความแตกต่างของราคาที่ดินระหว่างส่วนที่เป็น
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมือง (URBAN) ซึ่งได้รับการพัฒนามาแล้ว กับส่วนที่เป็นชานเมือง (FRINGE) ซึ่งได้รับบริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการน้อย หรืออาจเป็นเพราะความไม่คุ้นเคยกับการเคลื่อนไหว (MOVE) ในแนวดิ่ง (VERTICAL) ก็ได้ ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งคือ เกือบตลอดเวลาที่ผ่านมากระบวนการพัฒนาเมืองมิได้เกิดจากการวางแผนในระยะยาว (LONG-TERM PLAN) ส่วนมากเกิดจากปัจจัยสนองความต้องการ (DEMAND) มากกว่าการเกิดจากความจำเป็น (NEED) ก่อน เช่น การเป็นศูนย์กลางที่ดีความเจริญศิวิไลเยี่ยงประเทศตะวันตก เป็นต้น

เกาะรัตนโกสินทร์ได้ถูกเริ่มสร้างขึ้นอย่างเต็มศักยภาพได้อีกกิตติผลของการพัฒนาเมืองหลวงระยะที่ 1 และ 2 ในขณะที่ขอบเขตของเมืองในปัจจุบันหรือระยะที่ 4 กินอาณาบริเวณกว้างไกลออกไป ประกอบกับลักษณะอาคารในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์อยู่ในสภาพที่เก่าและทรุดโทรมลงแล้ว

สาธารณูปโภคมีขนาดเล็กหรือไม่เพียงพอที่จะบริการในการปรับปรุง (IMPROVEMENT) และพัฒนาใหม่ (REDEVELOPMENT) เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันจึงอยู่ในระดับที่สูงมาก ทั้งนี้เพราะความสะดวกในการเป็นศูนย์กลางเมืองของเกาะรัตนโกสินทร์ ซึ่งทุกวันนี้ดีขึ้นทำให้เห็นความต้องการดังกล่าวมีปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดอยู่แล้ว นอกจากการสร้างขึ้นเพิ่มเติมในที่ว่างต่าง ๆ คือ ลักษณะของการต่อเติมอาคารเดิมจาก 2 ชั้นเพิ่มสูงขึ้นเป็น 3, 4 และ 5 ชั้น ตามแนวดิ่ง เพราะจากมาตรการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้หากปล่อยทิ้งไว้อีกไม่นานประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม และวัฒนธรรม ประเพณี ที่เคยสร้างไว้ในการพัฒนาเมืองหลวงระยะที่ 1 และ 2 ก็จะหมดสภาพลงไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ผู้อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าในเร็ววัน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 แผนภูมิแสดงการบริหารงานเกาะรัตนโกสินทร์

คณะบริหารเกาะรัตนโกสินทร์

1. คณะกรรมการกรุงรัตนโกสินทร์
2. สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
4. สำนักผังเมืองแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านนโยบาย

2.4.1 นโยบายเกี่ยวกับเกาะรัตนโกสินทร์

1. การอนุรักษ์บริเวณที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ และโบราณคดี

1.1 คณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้คณะกรรมการอนุรักษ์และปรับปรุงโบราณสถาน ประวัติศาสตร์สถาน ศิลปะ และวัฒนธรรม ดำเนินการพิจารณาจัดทำรายละเอียดของแผนอนุรักษ์และปรับปรุงสิ่งก่อสร้างภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ขึ้น ซึ่งได้แยกประเภทสิ่งก่อสร้างที่ควรอนุรักษ์และปรับปรุงออกเป็น 11 ประเภท คือ

1. พระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วังและวัดในอาณาเขต
2. ศาลในสถาน
3. ศาล
4. อุโบสถารีย์
5. ป้อมและกำแพงเมือง
6. อาคารของราชการและเอกชน
7. สวนสาธารณะ
8. อาคารร้านค้า
9. คลอง
10. สะพาน
11. ที่งาน

เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 121 รายการ งบประมาณ 365 ล้านบาท ซึ่งตามแผนอนุรักษ์ฯ นี้ คณะกรรมการฯ ได้ขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้สนับสนุนงบประมาณให้กับกรมศิลปากรในการบูรณะสิ่งก่อสร้าง ซึ่งจำเป็นต้องให้แล้วเสร็จก่อนปี พ.ศ. 2525 เพื่องานสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 77.1 ล้านบาท ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติงบประมาณเรียบร้อยแล้ว

1.2 คณะกรรมการฯ ได้จัดทำแนวทางและวิธีการอนุรักษ์อาคารกรมไปรษณีย์โทรเลขเก่า (เชิงสะพานพระพุทธรูปอดฟ้า) โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2323 และได้รับอนุมัติงบประมาณดำเนินการเป็นจำนวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าเงิน 10 ล้านบาท

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การวางแผนทางการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์

คณะกรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ และสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยการสนับสนุนโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยการสนับสนุนของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP/regional office) ได้มีการจัดประกวดผลงานด้านสถาปัตยกรรม การออกแบบผังเมือง เพื่อสภาพแวดล้อมที่พึงปรารถนาสำหรับกรุงรัตนโกสินทร์ขึ้น และจากข้อสรุปของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งประมวลแนวความคิดสร้างทางวิชาการ และแนวทางการแก้ไขปัญหาภาวะแวดล้อมของผู้ได้รับรางวัล 6 ราย รวมทั้งแนวนโยบายและแผนการดำเนินงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการฯ ได้นำข้อสรุปดังกล่าวมาพิจารณาเป็นแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ได้ 5 หัวข้อ คือ

1. การใช้ที่ดินบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน
2. การใช้ที่ดินบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก
3. การจัดระบบการจราจร
4. การจัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
5. การจัดภูมิสถาปัตยกรรม

1. การใช้ที่ดินบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน

1.1 ตลอดแนวริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองคูเมืองเดิม (คลองหลอด)

ก. จัดทำสนามหญ้า ทำทางเดินและสวนสาธารณะให้ต่อเนื่องกัน

เท่าที่จะเป็นไปได้ โดยรื้อถอนอาคารที่เสื่อมสภาพแล้วจัดทำเป็นสวนสาธารณะสำหรับชุมชนในเมือง หรือโดยกำหนดระยะรุ่นของแนวอาคารที่จะปลูกสร้างใหม่ริมแม่น้ำให้มีที่ว่างริมน้ำให้เหมาะสม

1.2 บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาจากเชิงสะพานพระปิ่นเกล้าถึงท่าพระ-

จันทร์

จัดลานอเนกประสงค์ เพื่อกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณี และ

การพักผ่อนในบริเวณเชิงสะพานพระปิ่นเกล้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 บริเวณระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับถนนมหาราช จากท่าพระจันทร์
ถึงท่าช้างวังหลวง

ก. ปรับปรุงและจัดระเบียบท่าข้าม ท่าจอดเรือ อาคารพาณิชย์ตาม
โครงการการปรับปรุงบริเวณท่าพระจันทร์ ของกรุงเทพมหานคร

ข. อนุรักษ์อาคาร หอสมุดถนนมหาราชกับถนนหน้าพระลาน

ค. ปรับปรุงบริเวณที่เป็นสลัมบนถนนข้างมหาวิทยาลัยศิลปากร ปรับ
ปรุงให้เป็นถนนโล่งสำหรับร้านขายของที่ระลึกตลอดแนว เฉพาะเวลากลางวัน

1.4 บริเวณระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับถนนมหาราช จากท่าช้างถึงท่า-
โรงไม้

ก. ส่งเสริมให้เปิดโล่ง จัดเป็นส่วนสาธารณะตลอดแนวขนานกับ
พระบรมมหาราชวัง

ข. สนับสนุนให้ย้ายอาคารราชการออกไปตั้งนอกบริเวณกรุงรัตน-
โกสินทร์และสร้างเป็นสาธารณะ

ค. ปรับปรุงท่าจอดเรือบริเวณท่าช้าง และท่าโรงไม้

ง. ส่งเสริมให้มีการบูรณะและซ่อมแซมอาคารในบริเวณพระบรม-
ราชวัง

1.5 บริเวณระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับถนนมหาราช จากท่าโรงไม้ถึง
คลองคูเมืองเดิม

ก. ย้ายกิจการค้าส่ง และร้านค้าสินค้านำเข้าทั้งตลาดสดออกไปจาก
บริเวณนี้ อนุรักษ์อาคารบางแห่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งเรืออนอาคารที่มีสภาพ
ทรุดโทรม แล้วจัดเป็นส่วนสาธารณะ

ข. ปรับปรุงบริเวณท่าเตียน ตามโครงการของกรุงเทพมหานคร

2. การใช้ที่ดินบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก

2.1 บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา คลองรอบกรุง (คลองบางลำภู และ คลองโอ่งอ่าง)

ก. ทำเขื่อนตลอดแนวคลองและแม่น้ำเจ้าพระยาทั้ง 2 ฝั่ง

ข. จัดทำทางเดินริมน้ำ และสวนสาธารณะให้ต่อเนื่องกันโดยกำหนด ระยะร่นของแนวอาคารที่จะปลูกสร้างใหม่ริมน้ำให้มีที่ว่างริมน้ำที่เหมาะสม

2.2 บริเวณระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับถนนพระอาทิตย์ จากคลองรอบ-
กรุง (คลองบางลำภู) ถึงเชิงสะพานพระปิ่นเกล้า

ก. ปรับปรุงบริเวณโดยรอบป้อมพระสุเมรุ ตามโครงการของกรุง-
เทพมหานคร

ข. จัดระเบียบและปรับปรุงบริเวณตั้งแต่ป้อมพระสุเมรุจนถึงสะพาน
พระปิ่นเกล้า

2.3 บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาจากปากคลองตลาดถึงสะพานพระปกเกล้า

ก. ย้ายกิจการขายส่งจากบริเวณปากคลองตลาดและทำเตียนออก-
ไปตั้งในบริเวณที่เหมาะสม ในแต่ละระยะยาว ควรมีการวางข้อกำหนดในการใช้ที่ดินใน

บริเวณนี้

ข. อนุรักษ์อาคารเก่าในบริเวณทั้งหมด

ค. ปรับปรุงบริเวณนี้ให้เป็นบริเวณที่ใกล้ชิดกับพาณิชย์กรรม โดย
ให้มีที่ว่างเปิดโล่งเพื่อส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว ภูเขาทอง และเฉลิมไทย

2.4 บริเวณป้อมมหากาฬ ภูเขาทองและเฉลิมไทย

ก. ปรับปรุงบริเวณป้อมมหากาฬและกำแพงเมือง ให้เป็นที่พักผ่อน
หย่อนใจ และเป็นที่เหมาะสำหรับศึกษาหาความรู้ทางประวัติศาสตร์ ตามโครงการของกรุงเทพฯ

ข. รื้อห้องแถวหลังวัดสระเกศและริมคลองมหานาค เพื่อเปิดเป็น
ลานโล่ง เชื่อมโยงภูเขาทอง ป้อมมหากาฬ และวัดราชินีคดา

ค. รื้อเฉลิมไทยเพื่อส่งเสริมทัศนียภาพของโลหะประสาท อันเป็น

สิ่งสำคัญทางประวัติศาสตร์ชั้นหนึ่งของกรุงรัตนโกสินทร์ และจัดบริเวณเฉลิมไทยนี้ให้เป็น
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่
บริเวณเปิดโล่ง และสวนสาธารณะ

ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตามหากมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2.5 บริเวณริมถนนราชดำเนินกลางและหลังอาคารราชดำเนิน

ก. ส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้บนทางเท้าบริเวณราชดำเนินกลาง ทั้ง 2 ฝั่ง

ข. ปรับปรุงและจัดระบบที่อยู่อาศัยบริเวณหลังอาคารราชดำเนินกลางให้มีความหนาแน่นปานกลาง

ค. ถ้าจะมีการปรับปรุงอาคารบริเวณราชดำเนินกลาง ต้องกำหนดขนาดระยะร่น และความสูงของอาคารด้วย โดยยึดแนวของอาคารเดิมเป็นหลัก

2.6 บริเวณลานหน้าวัดสุทัศน์

ก. ปรับปรุงเสาชิงช้า และลานกรุงเทพมหานครให้เป็นลานอเนกประสงค์เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เพื่อพิธีการต่าง ๆ

ข. ย้ายที่ตั้งสถานคลองเปรมออกไปตั้งบริเวณชานเมือง และปรับปรุงอาคารที่มณฑลสถานบางส่วนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ให้เป็นพิพิธภัณฑ์ ส่วนบริเวณอื่นปรับปรุงให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ส่วนสาธารณะที่แสดงสินค้าราชทัณฑ์และสินค้าพื้นเมือง

3.2 การจัดการระบบการจราจร

3.1 ส่งเสริมให้มีการจราจรในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ให้เบาบางที่สุด โดยการควบคุมการจอดรถในบริเวณดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณใกล้เคียงสถาน

3.2 ส่งเสริมให้มีทางเดินเท้าในบริเวณดังกล่าวให้มากที่สุด

4. การจัดการระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

4.1 ขุดลอกคลองทั้งหมดในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ พร้อมทั้งปรับปรุงเขื่อนริมน้ำ

4.2 กำหนดมาตรการที่จะควบคุมน้ำเสียจากที่พักอาศัย ร้านค้า ที่ทำการราชการและเอกชน ไม่ให้ไหลลงสู่คลองทั้งสอง

4.3 จัดตั้งระบบระบายน้ำในบริเวณนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 ปรับปรุงระบบระบายน้ำในบริเวณนี้

4.5 ปรับปรุงการเก็บขยะ การประปา การไฟฟ้า โทรทัศน์ ให้มีประสิทธิภาพ
ภาพในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์

4.6 ควบคุมกิจกรรมที่ทำให้เกิดขยะมากลงในแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น
บริเวณสะพานหัน บางลำพู

5. การจัดภูมิสถาปัตยกรรม

5.1 เน้นเอกลักษณ์ของกรุงรัตนโกสินทร์ให้เด่นชัดในการจัดทำอุปกรณ์
สาธารณะริมถนน (STREET FURNITURE) ได้แก่ สี วัสดุ และลักษณะให้แตกต่างจาก
บริเวณอื่น ๆ

5.2 ปรับปรุงบริเวณที่แสดงอาณาเขตกรุงรัตนโกสินทร์ให้ชัดเจน เช่น
ป้อมพระสุเมรุ ป้อมมหาकाฬี คลองคูเมือง และสะพานพุทธฯ

5.3 จัดสวนสาธารณะเพิ่มในบริเวณป้อมพระสุเมรุ ป้อมมหาकाฬี เฉลิม-
ไทย ลานเสาชิงช้า กุหาทอง ท่าราชวรดิษฐ์ ลานหน้าศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ถนน
สิบสามห้าง แนวริมคลองคูเมืองทั้งสองท่าเรือริมน้ำ

5.4 จัดระเบียบในบริเวณวัดใหม่ที่พักผ่อนหย่อนใจให้ประชาชนสนใจห้าม
ทำการค้าขายและประกอบธุรกิจในเขตพุทธาวาส

2.4.2 โครงการกรุงรัตนโกสินทร์

(สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2530)

ในปี พ.ศ. 2516 สมาคมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อมได้เล็งเห็นถึง
ความสำคัญ ที่ควรมีโครงการอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์เพื่อควบคุมการพัฒนามิให้มีผล
กระทบต่อสภาพแวดล้อมและสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ จึงได้เสนอโครงการต่อรัฐบาล
และได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2525)
คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบ โดยจัดตั้งคณะกรรมการ

ขึ้นมาชุดหนึ่งคือ คณะกรรมการอนุรักษ์ ปรับปรุง และบูรณะโบราณสถานบริเวณเกาะ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัตนโกสินทร์และกรุงเทพมหานคร ได้แต่งตั้งคณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปกรรม และสถาปัตยกรรมภายในกรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งล้ามแห่งชาติได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กรุงรัตนโกสินทร์เป็นบริเวณที่มีความสำคัญยิ่ง สมควรได้รับการอนุรักษ์และพัฒนาควบคู่กันไปโดยคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย จึงได้เสนอโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ต่อคณะรัฐมนตรี โดยรวมคณะกรรมการเดิมทั้ง 2 ชุดเข้าด้วยกัน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2521 ประกอบด้วยประธานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นประธานและสมาชิกกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นเลขานุการ หัวหน้าหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นกรรมการอีก 22 ท่าน

วัตถุประสงค์
เนื่องจากรัฐบาลได้เห็นความสำคัญของบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ ว่าเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรม เป็นสถานที่ที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี เป็นศูนย์กลางการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมีพระบรมมหาราชวัง และวัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นโบราณสถานที่สำคัญที่สุดของชาติ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการควบคุมโครงการและการก่อสร้างต่าง ๆ ภายในบริเวณนี้ให้เป็นการทำลายความสง่างามของโบราณสถานดังกล่าว โครงการกรุงรัตนโกสินทร์มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่ออนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์โดยคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย
2. เพื่อปรับปรุงพื้นที่บางส่วนให้เป็นที่ว่างและสวนสาธารณะ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ
3. เพื่ออนุรักษ์อาคารสถานที่และบริเวณบางส่วนที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์
4. เพื่อจำแนกและกำหนดประเภทการใช้ที่ดิน ให้เป็นสัดส่วนและให้ประสานกับระบบถนน แผนการจราจร และระบบสาธารณูปโภคของเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่โครงการ

บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ คือพื้นที่ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองรอบกรุง (คลองบางลำภู-คลองโองอ่าง) มีเนื้อที่ทั้งหมด 4.1 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,538 ไร่ แบ่งออกเป็นกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน และกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก

กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน คือบริเวณที่อยู่ภายในบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านพระบรมมหาราชวัง ไปจนถึงคลองคูเมืองเดิม (คลองหลอด) มีพื้นที่ประมาณ 1.8 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,125 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร

กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก มีอาณาเขตถัดจากคลองคูเมืองเดิมไปจนถึงคลองรอบกรุง มีพื้นที่ประมาณ 2.3 ตารางกิโลเมตร แขวงบวรนิเวศ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ และแขวงบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร

การดำเนินงานของคณะกรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์

1. กำหนดนโยบาย แผน แนวทาง และมาตรการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา กรุงรัตนโกสินทร์

- แนวนโยบายการใช้ที่ดินบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์และการออกกฎหมาย
- แผนอนุรักษ์และปรับปรุงสิ่งก่อสร้างภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์
- แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์

2. การอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์

ในปี พ.ศ. 2525 กรุงรัตนโกสินทร์ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยการสนับสนุนของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP/regional office) ได้จัดให้มีการประกวดผลงานการออกแบบด้านผังเมืองและสถาปัตยกรรม เพื่อสภาพแวดล้อมที่พึงปรารถนาสำหรับกรุงรัตนโกสินทร์ โดยแบ่งเป็นบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน และบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก โดยกำหนดให้

- บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นในเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศูนย์บริหารราชการ และสถาบันการศึกษา พร้อม

ทั้งควบคุมมิให้มีการขยายตัวของพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ดึงดูดให้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิดความหนาแน่นแออัด และก่อให้เกิดปัญหาภาวะมลพิษ และส่งเสริมให้มีพื้นที่ว่างโล่ง ให้มากที่สุด เพื่อส่งเสริมและเชิดชูความสง่างามของพระบรมราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และโบราณสถานที่สำคัญต่าง ๆ ภายในบริเวณนี้

- บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก ให้การใช้ที่ดินเป็นไปตามลักษณะเดิมที่เป็นอยู่ เช่น การพาณิชย์กรรม บริเวณบางลำภู ปากคลองตลาด ซึ่งคณะกรรมการฯ มีนโยบายให้เป็นแหล่งบริการประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น ในการวางแผนทางการอนุรักษ์และพัฒนา นั้น คณะกรรมการฯ พิจารณาเป็นภาพรวมทั้งพื้นที่ถึงลักษณะการใช้ที่ดินที่เหมาะสม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว ต่อไป

จากแนวทางดังกล่าวข้างต้น ได้มีโครงการต่าง ๆ ผ่านการพิจารณาของ คณะกรรมการ โครงการกรุงรัตนโกสินทร์ ดังนี้

- ก. โครงการรื้อฟื้นโบราณสถานที่สำคัญ ได้แก่ โครงการรื้อฟื้นพระที่นั่ง ภาณุตถาศูนย์และหอกลองประจำเมือง โครงการรื้อฟื้นสะพานหก โครงการรื้อฟื้นประตูป้อม- วังหน้า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ข. โครงการพัฒนาพื้นที่เฉพาะภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ มีเป็นจำนวนมาก เช่น การย้ายตลาดนัดสนามหลวง หน้าประตู และแผงลอย การย้ายแผงหนังสือ สนามหลวง การจัดสร้างสวนสาธารณะและพลับพลาที่ประทับชั่วคราวของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การปรับปรุงบูรณะปฏิสังขรณ์และพัฒนาคลองคูเมืองเดิม การศึกษาลำรวจ พื้นที่แพรงนราแพรงสรรพศาสตร์ และแพ่งภูธร ของกรุงเทพมหานคร และโครงการย้าย สถานที่ราชการที่ไม่ควรจะต้องอยู่ในบริเวณนี้ เป็นต้น

3. มาตรการที่นำมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่

ก. มาตรการชั่วคราวในการควบคุมการก่อสร้างอาคารภาครัฐบาล เพื่อพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาให้เห็นในโครงการก่อสร้างอาคารของรัฐ จำนวน 40 โครงการ

ข. มาตรการสนับสนุนด้านงบประมาณแก่หน่วยงานดำเนินการแบ่งเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการวิจัยหรือการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่ควรตีพิมพ์หรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต หากมีการนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต อาจทำให้ข้อมูลบิดเบือนหรือผิดพลาดได้

- สนับสนุนโครงการพัฒนา เช่น โครงการจัดสร้างสวนสาธารณะ และพลับพลาที่ประทับชั่วคราวของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- สนับสนุนโครงการก่อสร้างอาคาร เช่น การขยายการศึกษาของ มหาวิทยาลัยศิลปากรไปยังวิทยาเขตวังสนามจันทร์ นครปฐม
- การย้ายสถานที่ราชการ
- การบูรณะพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ค. มาตรการควบคุมการก่อสร้างอาคาร ได้แก่

- ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างตัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภท ภายใน บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์

ง. มาตรการด้านการป้องกันความเสียหายต่อโบราณสถาน ได้แก่ การ ห้ามรถบรรทุก ขนาดหนักตั้งแต่ 7 ตัน เหลวขึ้นไป ผ่านเข้าไปในบริเวณ กรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นใน การจัดระบบการจราจร และการจัดสถานี ดินทาง ข. สัมมท.

4. การควบคุมให้เป็นไปตามแนวนโยบายและแนวทางที่กำหนดไว้

- ก. การติดตาม ประเมินผลของ การดำเนินโครงการตามมติคณะกรรมการ
- ข. การมอบหมายให้หน่วยงานปฏิบัติ ดำเนินการและรายงานผลต่อคณะกรรมการฯ

ค. การปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ

สำหรับโครงการย้ายสถานที่ราชการ ซึ่งจะเป็นเหตุให้เกิดพื้นที่ว่างเป็นอ้อย่างมากในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ มีแนวความคิดพอสรุปได้ ดังนี้

1. หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่หลักที่ส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ราชบัณฑิตยสถาน ให้ตั้งอยู่ในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ตามเดิม แต่ในกรณีที่มีปัญหาการใช้พื้นที่ ได้เสนอให้มีการขยายพื้นที่ไปใช้พื้นที่ของส่วนราชการที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งหน่วยราชการนั้นสมควรย้ายออกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ด้านบริหาร เป็นหลักและเป็นหน่วยงานสูงสุดในแต่ละกระทรวง ทบวงกรม ในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ ให้คงตั้งอยู่ในบริเวณเดิม เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น

3. หน่วยงานราชการกระทรวงยุติธรรม ได้แก่ ศาลต่าง ๆ ซึ่งเป็นสถาบันสูงสุดสถาบันหนึ่งในการปกครองระบบรัฐธรรมนูญ ให้คงอยู่ในที่ตั้งเดิมต่อไป

4. หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่บริการเป็นหลัก และบริหารเป็นรอง และไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มีประชาชนไปมาติดต่อเป็นจำนวนมาก ทำให้มีความต้องการใช้พื้นที่สูง ทั้งพื้นที่อาคาร และบริเวณสำหรับจอดรถ และหน่วยงานยังสร้างปัญหาการจราจรคับคั่งรอบ ๆ บริเวณ ตลอดจนพื้นที่เป็นปัญหาต่อชุมชน จึงสมควรย้ายออกจากพื้นที่เดิม เพื่อไปตั้งในที่ตั้งอื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

นอกจากตัวอย่างการอนุรักษ์ทั้ง 2 แห่งแล้ว ในกรณีของผังเมืองรวมที่ประกาศใช้บังคับในท้องที่อำเภอเมือง และบริเวณข้างเคียงของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ต่อไป นอกจากจะเป็นผังเมืองรวมของเมืองใหญ่ เมืองแรกที่ประกาศใช้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชนโดยตรง กล่าวคือผังเมืองรวมดังกล่าว นอกจากเป็นนโยบายและมาตรการ เพื่อจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพตอบสนองการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของชุมชนแล้ว ยังให้ความสำคัญในการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมละสภาพแวดล้อมซึ่งมีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดีให้เป็นเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ในบริเวณเขตเมืองเก่าภายในคูและกำแพงเมืองโบราณโดยให้ใช้ประโยชน์เฉพาะเพื่อการส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น อุตสาหกรรมหัตถกรรม อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อยู่อาศัย การสาธารณสุขพหุภาคและสาธารณูปการ และห้ามการก่อสร้างอาคารสูงเกิน 3 ชั้น ห้ามการใช้ที่ดินประเภทที่อาจก่อให้เกิดปัญหามลภาวะ เช่น โรงงาน โรงแรม คลังเชื้อเพลิง คลังวัตถุระเบิด เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.3 นโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนับวันได้ทวีบทบาทความสำคัญต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศซึ่งการที่จะผลักดันให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยก้าวหน้าต่อไปนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการตลาดการท่องเที่ยวของ ททท. ปี 2537 ขึ้น เพื่อยึดถือเป็นกรอบการดำเนินงาน ซึ่งแผนดังกล่าวได้ผ่านการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งได้พิจารณากำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และกิจกรรมการดำเนินงานในลักษณะที่สอดคล้องกันอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินงานตามแผนดังกล่าวจะนำไปสู่ความสำเร็จในวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

นโยบายการตลาดการท่องเที่ยวปี 2537

1. ดำรงรักษาภาพลักษณ์ประเทศไทยให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพปลอดภัย และเพื่อพร้อมด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งประเภทธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และนันทนาการ
2. ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งซื้อสินค้าทุกประเภท ในราคาและการบริการที่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ
3. ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เดินทางมาเยือนประเทศไทยมากขึ้น และเดินทางท่องเที่ยวไปสู่ภูมิภาคเพิ่มขึ้น พักนานวันขึ้น และใช้จ่ายมากขึ้น
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนไทยท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น โดยมุ่งกระจายนักท่องเที่ยวจากจังหวัดท่องเที่ยวหลักไปสู่จังหวัดอื่น ๆ ด้วย
5. ส่งเสริมกิจกรรมด้านการประชุมสัมมนา การจัดงานแสดงนิทรรศการ การจัดงานเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล การจัดกิจกรรมด้านการบันเทิงและการท่องเที่ยวประเภทความสนใจพิเศษ รวมทั้งการท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาทั้งในระดับนานาชาติและภายในประเทศให้มากขึ้น
6. ดำเนินการด้านการตลาดเพื่อฟื้นฟูสภาวะการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

หลักที่ขบเข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกกับกลุ่มอาเซียน กลุ่มอินโด-จีน พม่าและจีน ในการส่งเสริมและพัฒนาให้ภูมิภาคแถบนี้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก และส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยวภายในภูมิภาคมากขึ้น

วัตถุประสงค์

ในการจัดทำแผนการตลาดการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อใช้เป็นแผนปฏิบัติงานด้านการตลาดท่องเที่ยวทั้งต่างประเทศและในประเทศ ในปี 2537
2. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการดำเนินการด้านการตลาดการท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน มาประมวลเป็นแนวทางดำเนินงาน และเพื่อให้สอดคล้องเป็นแผนการตลาดร่วมกัน และใช้เป็นแนวทางในการประสานงานในระลอกต่อไป
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ทางการท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างบางประการในช่วงปีงบประมาณ 2537

เป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศ 2537

DOMESTIC MARKETING 1994

เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยในปี 2537 ให้เป็น 38.1 ล้านคน-ครั้ง* ในอัตราเพิ่มร้อยละ 3 จากฐานปี 2536 ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 37.2 ล้านคน-ครั้ง

(*วิธีการนับ "คน-ครั้ง" คือการเดินทางแต่ละครั้งของนักท่องเที่ยวแต่ละคน จะถูกนับเป็น 1 คน-ครั้ง ซึ่งบางคนอาจมีการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่า 1 คน-ครั้งต่อปี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มตลาดเป้าหมายสำหรับตลาดในประเทศ 2537

ดำเนินงานด้านการตลาดโดยให้ความสำคัญต่อกลุ่มเป้าหมายหลักต่อเนื่องจากปี 2536 ตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มผู้มีรายได้อันดับสูงสุด 20% แรกของกรุงเทพฯ และ 5% แรกของเมืองใหญ่ ๆ เช่น กลุ่มนักธุรกิจ ผู้บริหาร และกลุ่มวิชาชีพเฉพาะ
2. กลุ่มข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
3. กลุ่มบ้านานาญ
4. กลุ่มเอวาชนและนักศึกษา
5. กลุ่มแรงงาน-ลูกจ้าง
6. กลุ่มแม่บ้าน
7. กลุ่มชาวต่างชาติที่พำนักอยู่ในประเทศไทย

2.4.4 นโยบายส่วนหนึ่งเมืองแห่งประเทศไทย

1.2 นโยบายการพัฒนาโครงการ

แนวความคิดในการพัฒนาเกาะรัตนโกสินทร์ มุ่งหวังให้เกิดการดำเนินการในขั้นปฏิบัติจริงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดนโยบายหลักสำคัญที่จะพัฒนาให้เกาะรัตนโกสินทร์เป็น HISTORICAL OPEN-MESIUM ในลักษณะของ LIVING-MONUMENT เพื่อความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริเวณ ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับส่วนอื่น ๆ ของเมืองในขณะเดียวกันด้วย

1.3 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาโครงการ

โครงการพัฒนาเกาะรัตนโกสินทร์ดำเนินการเพื่อ วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการ ดังต่อไปนี้

- 1.3.1 ทางด้านประวัติศาสตร์ (HISTORY) เพื่อเป็นการอนุรักษ์โบราณสถาน สถาปัตยกรรม ที่เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์อันมีค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้คงไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.2 ทางด้านกายภาพ (PHYSICAL) เพื่อเป็นการกำหนดแนวทาง
ใช้ที่ดินและอาคารให้มีความเหมาะสมสัมพันธ์กันระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ ระบบสาธารณูป-
โภคและสาธารณูปการ รวมทั้งสามารถรองรับการขยายตัวของการพัฒนาที่จะมีขึ้นในอนาคต

1.3.3 ทางด้านสังคมและวัฒนธรรม (SOCIAL & CULTURE) เพื่อ
เป็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรม หรือกิจกรรมที่ต่าง ๆ ที่
ตกทอดมาจากอดีตให้สืบเนื่องต่อไป

1.3.4 ทางด้านเศรษฐกิจ (ECONOMIC) เพื่อเป็นการกำหนดประเภท
และขนาดของกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจการค้าและบริการให้พัฒนาไปอย่าง
เป็นระบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในระดับต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อ
ส่งเสริมให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจในทางลุ่มอันเป็นผลพลอยได้ เช่น จากอุตสาหกรรม
กรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น

1.3.5 ทางด้านสภาพแวดล้อม (ENVIRONMENT) เพื่อเป็นการแก้ไข
และป้องกันปัญหามลพิษในด้าน น้ำ อากาศ เสียง การทรุดตัวของพื้นที่ ความสิ้นสละเทือน
และสิ่งอื่น ๆ ที่ไม่เหมาะสม เพื่อทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีต่อโครงการ

1.4 เป้าหมายของการพัฒนาโครงการ

เพื่อให้บรรลุตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาตามที่ได้
กล่าวไปแล้วในขั้นตอนของการดำเนินการจึงกำหนดเป้าหมายไว้ดังต่อไปนี้

1.4.1 กำหนดแนวทางการใช้ที่ดินและรูปแบบของสถาปัตยกรรมให้-
สัมพันธ์กับสิ่งก่อสร้างซึ่งมีคุณค่าในด้านประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และศิลปกรรม โดยให้
สอดคล้องกับความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และองค์ประกอบของเมือง ใน
ระดับต่าง ๆ (URBAN SECTORS)

1.4.2 กำหนดแนวทางการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคและการบริการ
ทางด้านสาธารณูปการให้เหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรมในย่านต่าง ๆ ทั้งนี้โดยให้เพียงพอ
และสัมพันธ์กับประชากรในพื้นที่ ผู้มาใช้บริการจากภายนอก ตลอดจนสำหรับการขยายตัว
หรือการเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.3 กำหนดแนวทางการส่งเสริม ฟื้นฟู ศิลปกรรม วัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ตั้งงามซึ่งได้รับการสืบทอดมาจากอดีต

1.4.4 กำหนดแนวทางของการขยายตัวทางเศรษฐกิจในทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาโครงการในด้านอื่น ๆ

1.4.5 กำหนดแนวทางแก้ไขและป้องกันปัญหามลพิษ ส่งเสริมการใช้ที่ว่างรักษาสภาพแวดล้อมและทัศนียภาพที่เสริมสร้างบรรยากาศที่ดี และให้ความสว่างงามแก่เกาะรัตนโกสินทร์

1.5 ขั้นตอนของการศึกษาโครงการ

การศึกษาโครงการพัฒนาเกาะรัตนโกสินทร์นี้ ได้ดำเนินการภายในระยะเวลาอันสั้น (เพียงประมาณ 3 เดือน) ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ในปัจจุบันมีความเกี่ยวพันกันอย่างสลับซับซ้อนไม่เพียงเฉพาะที่ปรากฏบนพื้นที่โครงการในระดับจุลภาค (MICRO SCALE) เท่านั้น แต่สัมพันธ์กับบริเวณอิทธิพลโดยรอบ และส่วนอื่น ๆ ของกรุงเทพฯ ที่ถึงแม้จะอยู่ห่างกันออกไป ในระดับมหภาค (MACRO SCALE) ด้วย อย่างไรก็ตามข้อจำกัดในเรื่องของเวลาดังกล่าวจึงเป็นเงื่อนไขที่กำหนดให้ขอบเขตของการศึกษาแคบลงมาเน้นการวิเคราะห์และแก้ปัญหาเฉพาะสำหรับเกาะรัตนโกสินทร์และพื้นที่โดยรอบเท่านั้น ระบบข้อมูลที่นำมาใช้ส่วนใหญ่ เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (SECONDARY DATA) หรือเกิดจากการสังเกตการณ์ (CBSERVATION SURVEY) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างหายากที่ไม่สามารถเน้นในความถูกต้อง (ACCURACY) ได้ แต่นำมาใช้เป็นเพียงดัชนี (INDICATOR) ในการชี้แสดงถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขสำหรับโครงการพัฒนาดังกล่าว การศึกษาโครงการพัฒนาเกาะรัตนโกสินทร์นี้ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

1.5.1 ขึ้นรวบรวมข้อมูล ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลจากการค้นคว้าวิจัย ที่มีผู้จัดทำไว้ครอบคลุมทางด้านประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ กายภาพและสภาพแวดล้อม โครงการพัฒนาต่าง ๆ ของรัฐในบริเวณโครงการและใกล้เคียง นอกจากนี้เป็นข้อมูลที่ดึงเป็นข้อสังเกตจาก OBSERVATION SURVEY การศึกษาจากแผนที่ต่าง ๆ และภาพถ่าย เพื่อรวบรวมสภาพและเงื่อนไขต่าง ๆ ในสภาวะปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.2 **ชั้นวิเคราะห์สภาพและปัญหา** ภายใต้อสภาพและเงื่อนไขที่ปรากฏ ข้อมูลได้นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุต่าง ๆ ของปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนความสัมพันธ์ของปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้น ทั้งในระดับพื้นที่โครงการ บริเวณรอบ ๆ โครงการ และบริเวณอื่น ๆ ของเมืองที่อยู่ห่างไกลออกไป

1.5.3 **ชั้นวิเคราะห์แนวโน้มในการพัฒนาโครงการ** เป็นการทำนายแนวโน้มต่าง ๆ สำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ภายใต้อเงื่อนไขที่แตกต่างกันไปอุปสรรคในการพัฒนาและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนผลกระทบหรือความสัมพันธ์ที่จะเกิดขึ้น

1.5.4 **ชั้นประเมินแนวความคิดเพื่อการพัฒนา** เป็นการสร้างรูปแบบของแนวความคิดในอันที่จะแก้ปัญหาหรือพัฒนาโครงการ ซึ่งจะกำหนดขึ้นหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อการตัดสินใจคัดเลือกในสิ่งที่เหมาะสมที่สุดในขั้นต่อไป

1.5.5 **ชั้นออกแบบโครงการ** ส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นรูปแบบของการพัฒนาทางกายภาพ ภายใต้อแนวความคิดที่ได้รับการคัดเลือก เช่น การกำหนดการใช้ที่ดินและอาคาร ระบบสาธารณูปโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจราจรทั้งทางบกและทางน้ำขนาดของชุมชน การอนุรักษ์อาคารประวัติศาสตร์ โบราณสถานและวัดวาอารามต่าง ๆ การพัฒนาระบบคลอง ที่วางเปิดโล่งเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การสร้างทัศนวิสัยและบรรยากาศต่าง ๆ ฯลฯ

1.5.6 **ชั้นสนับสนุนการพัฒนา** เป็นการทำหนดแนวทางในการปฏิบัติระบบการจัดการ ขั้นตอนของการพัฒนา ตลอดจนการให้มาตรฐานการบางอย่างเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาให้มีความสะดวกคล่องตัวยิ่งขึ้น นอกจากนี้จะดำเนินการสรุปวิเคราะห์ถึงผลที่จะเกิดขึ้นภายใต้การพัฒนาของโครงการนี้แล้ว

1.6 สรุปและข้อเสนอแนะสำหรับโครงการ

เนื่องจากโครงสร้างของเมืองมีเอกลักษณ์และความดั้งเดิม สถาปัตยกรรมไม่ว่าจะเป็นอนุสาวรีย์ หรืออาคารมีคุณค่าแสดงให้เห็นถึงระดับความต่อเนื่องในการพัฒนาเมือง และสถาปัตยกรรม รวมทั้งความต่อเนื่องของชีวิตในสังคมยังคงมีอยู่ จึงกำหนดให้เกาะรัตนโกสินทร์เป็น THE HISTORIC URBAN CENTRE และจากการศึกษาโดยทั่วไป

สามารถให้ข้อเสนอแนะสำหรับโครงการได้ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญูญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6.1 พัฒนาให้เกาะรัตนโกสินทร์เป็น HISTORICAL OPEN-MUSEUM
 ในลักษณะของ LIVING MONUMENT

1.6.2 ปรับปรุงบริเวณที่มีปัญหาสูงต่อบริเวณเกาะโดยเร่งด่วน เช่น
 บริเวณท่าเตียน ปากคลองตลาด สลิมหลังอาคารราชดำเนินกลาง

1.6.3 โครงการพัฒนาปรับปรุงสภาวะแวดล้อม

1.6.4 โครงการเพิ่มระบบการจราจร โดยการนำเอาระบบการสัญจร
 ทางน้ำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ส่งเสริมทางเดินเท้า เพื่อประสิทธิภาพของผิวจราจร
 มาตรการในการลดปริมาณการจราจร กำหนดบริเวณที่จอดรถให้สอดคล้องกับระบบโครง-
 ข่ายการจราจรของกรุงเทพฯ ซึ่งจะขยับลดปริมาณรถยนต์ที่จะเข้ามาในบริเวณโครงการ

1.6.5 พัฒนาปรับปรุงบริเวณเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

1.6.6 แก้ไขปรับปรุงอนุรักษ์โบราณสถานต่าง ๆ

1.6.7 พัฒนาปรับปรุงบริเวณวัดต่างๆ ในบริเวณ

1.6.8 พัฒนาปรับปรุงบริเวณย่านการค้าที่สำคัญของบริเวณ เช่น ย่าน-
 การค้าบางลำภ

1.6.9 พัฒนาอู่แท็กซี่โดยการจัดระเบียบอู่แท็กซี่ใหม่
 เช่น บริเวณอู่แท็กซี่หลังราชดำเนินกลาง

1.6.10 พัฒนาส่วนที่เชื่อมต่อกับโครงการโดยรอบ เพื่อแสดงถึงความต่อ
 เนื่องทางประวัติศาสตร์

ข้อเสนอแนะเหล่านี้มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไร จะได้มีการศึกษา
 ถึงสภาพความเป็นจริงดั้งเดิมในประวัติศาสตร์ของบริเวณโครงการ อีกทั้งการวิเคราะห์
 แนวทางในการพัฒนาตามหัวข้อดังกล่าวข้างต้น เป็นลำดับขั้นตอนในบทต่อ ๆ ไป

2.5 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ

2.5.1 สภาพเศรษฐกิจทั่วไป

กรณีศึกษาสภาพเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครในฐานะ เป็นส่วนหนึ่งของระบบ-เศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ของกรุงเทพมหานครยังคงความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครอยู่มาก เห็นได้จากปรากฏมีย่านการค้าระดับประเทศหลายแห่ง เช่น ย่านการค้า ท่าเตียน ย่านปากคลองตลาด วังบูรพา พาหุรัด สำเพ็ง มหานคร บางลำภู ฯลฯ แม้ว่า เขตเมืองจะขยายกว้างไกลออกไปเท่าใดก็ตาม แต่เนื่องจากเส้นทางการคมนาคมของกรุงเทพฯ มีศูนย์กลางอยู่ในใจกลางเมือง ความสัมพันธ์ของย่านการค้าแต่ละแห่งจึงเชื่อมโยงกันในลักษณะลำดับชั้น (HIERAOHY) ซึ่งนับเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พื้นที่ที่ขยายออกไปใหม่ยังคงผูกพันและอยู่ในเขตอิทธิพลของกลางใจ-เมืองเช่นเดิม (เกียรติ จิวะกุล และคณะ 2525 : 59) หรือกล่าวแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่าพื้นที่รอบนอก การประกอบการค้าและบริการ เป็นตัวนำรายได้เข้าสู่พื้นที่มากที่สุด จากการสำรวจการใช้ที่ดินกรุงเทพมหานครพบว่า ในส่วนพาณิชย์กรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจการค้าขาย ตลาดและร้านค้าปรากฏตัวหนาแน่นตามบริเวณริมถนนและกระจุกตัวเป็นย่านการค้าที่สำคัญ ๆ ในรูปของตึกแถวสูงประมาณ 3-5 ชั้น 1-2 ชั้นล่างใช้ประกอบการค้า และพักอาศัยในชั้นสูง ๆ ควบคู่กันไป บางบริเวณมีพัฒนาการจากตึกแถวสู่รูปแบบของ OFFICE BUILDING ที่มีความสูงชั้น 10 ชั้น ได้แก่ วังบูรพา ย่านบางลำภู เขาวราช และสวนมะลิ ลักษณะของย่านการค้าระดับประเทศดังกล่าว มีผลให้เกิดสภาพคล่องตัว และสืบต่อ "ชีวิต" ของกรุงเทพมหานครได้อย่างต่อเนื่อง ยกเว้นบางบริเวณ เช่น ท่าเตียน ที่เริ่มมีปัญหาจากการถูกควบคุมเป็นเขตอนุรักษ์เกาะรัตนโกสินทร์ในอนาคต "ท่าเตียน" อาจถูกเปลี่ยนกิจกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ เช่น ทำเป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หรือบริเวณเปิดโล่งเพื่อการสัญจรทางอากาศ แล้วแต่หน่วยงานของรัฐ เช่น กรุงเทพมหานคร จะดำเนินการ และอาจจะไม่เหลือเค้าของการเป็นย่านการค้าที่เคยรุ่งเรืองมานานนับแต่เริ่มสร้างกรุงเทพมหานครเลยทีเดียว

นอกจากกลุ่มประชากรที่ประกอบการค้าพาณิชย์กรรมแล้ว ประชากรอีกกลุ่มหนึ่งมีอาชีพเกี่ยวข้องกับรับราชการ และการศึกษา เนื่องจากพื้นที่กรุงเทพมหานครขึ้นในเป็นที่

ตั้งของสถานที่ราชการและสถาบันการศึกษาหลายแห่ง ประชากรกลุ่มนี้ส่วนใหญ่พักอาศัยนอกเขตกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งทำให้กรุงรัตนโกสินทร์โดยเฉพาะในเขตคลองรอบกรุงในปัจจุบันมีแนวโน้มจะเป็นที่ทำงานและให้บริการในเวลากลางวันและประชากรเบาบางในตอนกลางคืน แม้ว่ากลุ่มราชการและนักศึกษาเหล่านี้จะนํารายได้เข้าสู่พื้นที่น้อยกว่ากลุ่มพ่อค้า แต่เนื่องจากมีเป็นจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดการขยายตัวในระบบการค้าปลีก และการบริการอย่างแพร่หลาย เช่น ย่านท่าพระจันทร์ บางลำภู เป็นต้น

2.5.2 รายได้ท้องถิ่น

ในด้านของรายได้ท้องถิ่น พิจารณาผลการจัดเก็บภาษีอากร 5 หมวด สำคัญของกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบกับกรุงรัตนโกสินทร์ในปี่งบประมาณ 2534 พบว่าภาษีที่เก็บได้ทั้งหมดของพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์คิดเป็น 5.6% ของภาษีที่เก็บได้ทั้งกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่เป็นภาษีอากรประเภทการค้าจำนวน 2,050.7 ล้านบาท เขตพระนครมียอดรายได้จากภาษีการค้ามากที่สุดเป็นจำนวน 3 เขต คือ เก็บได้ 1,016.52 ล้านบาท จากจำนวนผู้ชำระภาษี 50,594 ราย รองลงมา ได้แก่ เขตป้อมปราบฯ ซึ่งมีจำนวนผู้ชำระภาษีใกล้เคียงกัน คือ 52,529 ราย แต่มียอดรายได้รองลงมาจากภาษีการค้า พบว่าเขตเขตป้อมปราบฯ เก็บได้มากที่สุด คือ 726.07 ล้านบาท รองลงมาคือ เขตสัมพันธวงศ์และเขตพระนคร จำนวน 411.82 ล้านบาท และ 240.28 ล้านบาท ส่วนภาษีบุคคลธรรมดา เขตสัมพันธวงศ์เก็บได้มากที่สุด รองลงมาคือ เขตพระนครและเขตป้อมปราบฯ เป็นจำนวนเงิน 310.21 ล้านบาท 230.99 ล้านบาท และ 228.74 ล้านบาท ตามลำดับ

พิจารณาการเปลี่ยนแปลงการชำระภาษีอากรใน 4 ปีงบประมาณที่ผ่านมา (พ.ศ. 2530-2534) ผลการจัดเก็บภาษีอากรของกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 6.85% ต่อปี การจัดเก็บภาษีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะปีงบประมาณ 2534 ซึ่งภาษีอากรของกรุงรัตนโกสินทร์เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 47.57% ขณะที่ปีงบประมาณ 2533 เพิ่มขึ้นเพียง 1.28% และปีงบประมาณ 2532 ภาษีลดลงจากปีงบประมาณ 2531 ถึง -28.30% เขตพระนครมีผลการจัดเก็บภาษีอากรได้เพิ่มขึ้นมากที่สุด เฉลี่ย 27.59% ต่อปี รองลงมา

คือ เขตป้อมปราบฯ เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4.89% ต่อปี เขตสัมพันธวงศ์เป็นเขตเดียวที่เก็บภาษีได้
เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์เพื่อการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิอนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลดลง เฉลี่ย -4.71% ต่อปี ซึ่งทั้ง 3 เขตมีผลการจัดเก็บภาษีอากรได้เพิ่มมากขึ้นสูงมาก ในปีงบประมาณ 2534 โดยเฉพาะเขตป้อมปราบฯ

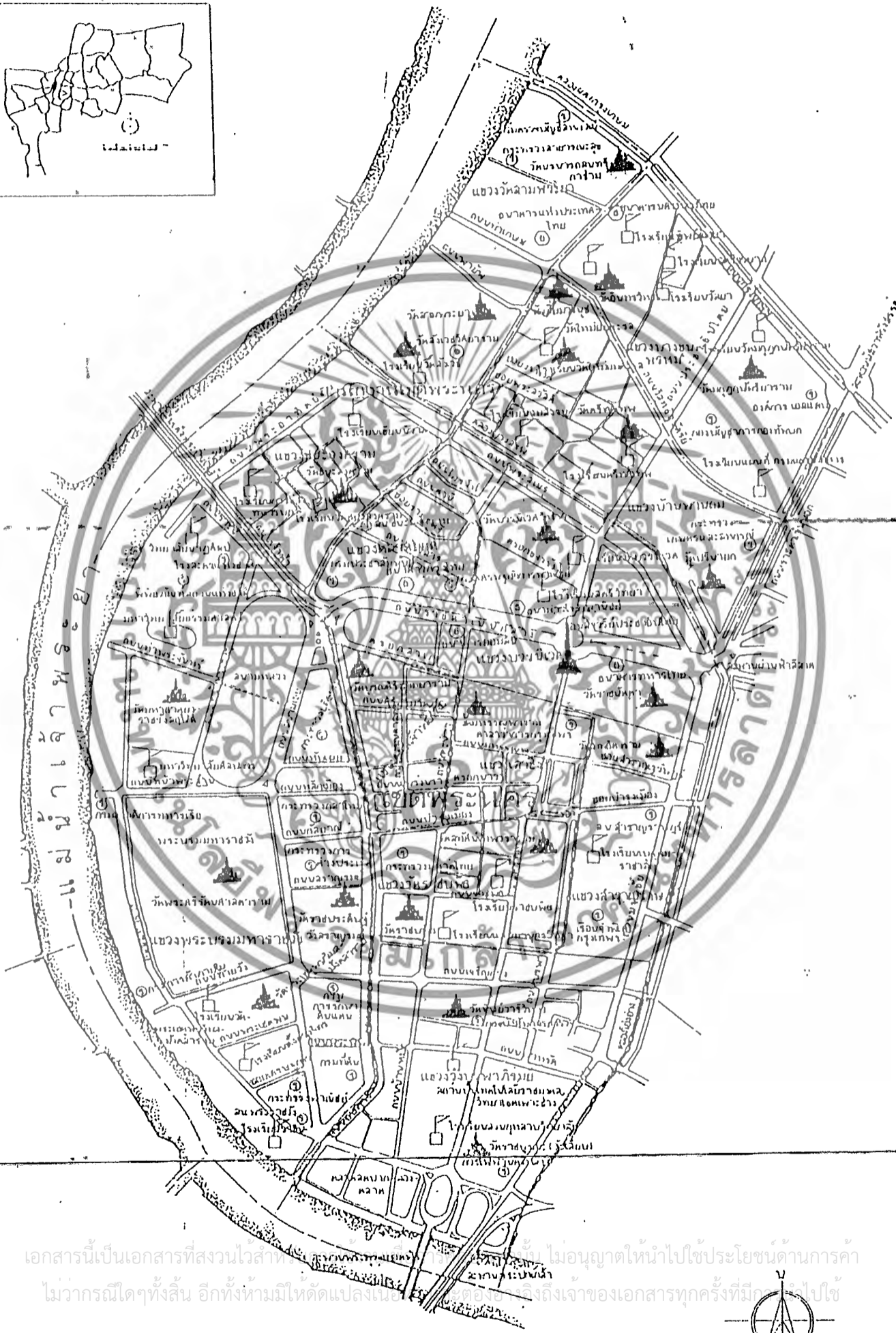
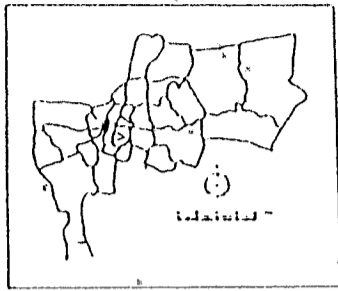
จากข้อมูลที่น่าเสียดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า แม้ประชากรกรุงเทพมหานครกำลังลดจำนวนลง แต่ก็ได้มีผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ในขณะที่จากรายได้ท้องถิ่นใน ด้านของภาษีอากรที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นกลับแสดงว่าประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้นและการขยายตัว ทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดเวลา

2.5.3 การท่องเที่ยว

ปัจจุบันการท่องเที่ยวในประเทศไทยได้รับการส่งเสริมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะ เป็นที่มาของการนำเงินเข้าประเทศแหล่งใหญ่ สิ่งที่เป็นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวชาวต่าง- ประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทย คือเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชาติที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีโบราณสถาน ประเพณี วัฒนธรรม และศิลปกรรมต่าง ๆ ที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้ และปรากฏให้เห็นกันจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีความสวยงามตามธรรมชาติ สภาพภูมิ- อากาศที่อบอุ่น เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ ทั้งการท่องเที่ยวในเมืองไทยยังให้ความ ประหยัดกว่าเมื่อเทียบกับการท่องเที่ยวประเทศอื่น ๆ นอกจากนี้กรุงเทพฯ ยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อให้เกิดความสะดวกในการ คมนาคมติดต่อ นับเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย เป็นอย่างดี

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมักเดินทางเข้ามาในราวเดือนพฤศจิกายน - เมษายน และอีกช่วงคือ เดือนสิงหาคม ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศเอเชีย และแปซิฟิก โดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้านของเราเอง การเดินทางเข้ามานิยมใช้ ระบบ PACKAGE TOUR จัดโดยบริษัทท่องเที่ยว ประมาณ 90% ของนักท่องเที่ยวใน กรุงเทพมหานคร และในจำนวนนี้ 95% มีเป้าหมายมาชมพระบรมมหาราชวัง วัดพระศรี-รัตนศาสดาราม และวัดพระเชตุพนฯ เป็นอันดับแรก จากนั้นจึงท่องเที่ยวในสถานที่ใกล้เคียงซึ่งอยู่ในเส้นทาง เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ วัดอรุณราชวราราม วัดสุทัศน์เทพ-

วรารามที่ ภูเขาทอง วัดไตรมิตร วัดเบญจมบพิตร พระที่นั่งวิมานเมฆ ย่านสำเพ็ง- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการค้าโดยไม่เปิดเผยต่อสาธารณชนโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ... ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา... ถึงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีคนนำไปใช้

รูปที่ 2.1
แสดงแผนผังห้องเรียนที่มหาวิทยาลัยพระบรมมหาราชวัง

ตารางที่ 2.1.

แหล่งท่องเที่ยวบริเวณสนามหลวง

จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมเยือนกรุงเทพมหานคร

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว			จำนวนวันพัก ใน กทม.
	ชาวต่างประเทศ (คน/ปี)	ชาวไทย (คน/ปี)	รวม (คน/ปี)	
2529	2,842,565	6,035,157	8,877,722	4.1
2530	4,008,525	8,055,169	12,063,694	4.2
2531	4,683,439	5,809,667	10,493,106	4.2
2532	5,128,430	7,178,089	12,306,519	4.1
2533	5,177,540	7,132,534	12,310,074	4.2
2534	4,718,658	6,315,848	11,034,501	2.7
2535	5,136,443	6,754,807	11,891,250	N.A
2536	5,598,723	7,362,740	12,961,463	
2537	6,102,608	8,025,386	14,127,994	
2538	6,651,843	8,747,671	15,399,514	
2539	7,250,508	9,534,961	16,785,470	
2540	7,903,054	10,393,108	18,296,162	
2541	8,614,329	11,328,488	19,942,817	

ที่มา : จากการคำนวณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2

วัดไตรมิตรวิทยาราม

จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมเขื่อนกรุงเทพมหานคร

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว			จำนวนวันพัก ใน กทม.
	ชาวต่างประเทศ (คน/ปี)	ชาวไทย (คน/ปี)	รวม (คน/ปี)	
2529	1,544,081	306,516	2,147,597	4.1
2530	2,177,431	805,517	2,982,948	4.2
2531	2,544,044	580,967	3,125,011	4.2
2532	2,785,763	717,809	3,503,572	4.1
2533	2,812,440	713,253	3,525,693	4.2
2534	2,563,172	631,585	3,194,757	2.7
2535	2,790,116	675,481	3,465,597	N.A
2536	3,041,226	736,274	3,777,500	
2537	3,314,937	802,539	3,117,475	
2538	3,613,281	874,767	4,488,048	
2539	3,938,476	953,496	4,891,972	
2540	4,292,939	1,039,311	5,332,250	
2541	4,679,304	1,132,849	5,812,152	

ที่มา : จากการคำนวณ

เขาวราช ฯลฯ นอกจากนี้ยังนิยมนั่งเรือชมทิวทัศน์สองฟากแม่น้ำเจ้าพระยาและล่าคลอง
ใกล้เคียงอีกด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการท่องเที่ยวจะนำผลดีต่อเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครและ
กรุงเทพมหานครอย่างมากในปัจจุบันก็ตาม แต่สิ่งที่ควรระมัดระวังเสมอประการหนึ่งก็คือ การ
ท่องเที่ยวเป็นเพียงผลพลอยได้ทางเศรษฐกิจ ที่เกิดจากการมีเอกลักษณ์วัฒนธรรมเป็นของ
ตนเองเท่านั้น การท่องเที่ยวไม่ใช่สิ่งที่มีความสำคัญสูงสุดจนถึงขนาดต้องปรุงแต่งเปลี่ยนแปลง-
แปลงความเป็นตัวของตัวเอง เพื่อให้นักท่องเที่ยวหากจะมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง
วัฒนธรรมของเราเองแล้ว น่าจะเป็นไปตามวิวัฒนาการทางสังคม เป็นการปรับตัวเพื่อการ
พัฒนาสังคมบนพื้นฐานของความเป็นไปได้มากกว่า

2.6 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านสังคม

2.6.1 ขนาดและการกระจายตัวของประชากร

ใน พ.ศ. 2535 กรุงเทพมหานครมีประชากรรวมทั้งสิ้น 221,880 คน คิด
เป็นเพียง 3.98% ของประชากรทั้งกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนถึง 5,562,141 คน
เขตที่มีประชากรมากที่สุด คือเขตพระนคร 91,590 คน รองลงมา คือเขตป้อมปราบฯ
85,941 คน และเขตสัมพันธวงศ์ 44,349 คน คิดเป็น 41.27% , 38.73% และ
19.98% ของประชากรกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ

ประชากรกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่อยู่ในแขวงป้อมปราบฯ 25,338 คน
(11.42%) แขวงสัมพันธวงศ์ 18,637 คน (8.40%) และแขวงคลองมอหาค 17,750
คน (8.00%) ส่วนบริเวณที่มีประชากรอยู่น้อยมาก ได้แก่ แขวงเสาชิงช้า มีประชากร
เพียง 4,703 คน (2.12%) และแขวงชนะสงคราม 6,234 คน (2.81%) แขวงศาล
เจ้าพ่อเสือ 5,436 คน (2.45%) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า บริเวณที่มีประชากรมากเป็น
เพราะมีขนาดพื้นที่กว้างใหญ่คือ แขวงป้อมปราบฯ และแขวงคลองมอหาค หรือเป็นย่าน
การค้าสำคัญ เช่น แขวงสัมพันธวงศ์และแขวงวังบูรพา แต่บริเวณที่มีประชากรน้อยจำกัด
เขตอยู่ในเขตพระนครทั้งสิ้น และเป็นแขวงที่มีขนาดเล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2 ความหนาแน่นของประชากร

เมื่อพิจารณาในด้านของประชากรต่อพื้นที่แล้วพบว่า ความหนาแน่นของประชากรกรุงเทพมหานคร จัดอยู่ในกลุ่มบริเวณที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงมาก กล่าวคือ มีความหนาแน่นเฉลี่ยสูงกว่าความหนาแน่นของประชากรทั้งกรุงเทพมหานครถึงประมาณ 7 เท่า ใน พ.ศ. 2535 กรุงเทพมหานคร มีประชากรหนาแน่นประมาณ 5.8 คนต่อไร่ ขณะที่กรุงเทพมหานครมีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 42 คนต่อไร่ เขตที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดได้แก่ เขตป้อมปราบฯ คือประมาณ 67.9 คนต่อไร่ ส่วนเขตสัมพันธวงศ์และเขตพระนคร มีความหนาแน่นประมาณ 55.4 และ 29.7 คนต่อไร่ ตามลำดับ

พิจารณาการเปลี่ยนแปลงความหนาแน่นของประชากรในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา คือระหว่าง พ.ศ. 2525-2535 พบว่า ความหนาแน่นของประชากรมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะช่วงปี พ.ศ. 2525-2526 สำหรับเขตป้อมปราบฯ นับเป็นเขตที่มีความหนาแน่นลดลงจากเดิมสูงมากที่สุดใน พ.ศ. 2525 ความหนาแน่นของประชากรสูงมากถึง 162.8 คนต่อไร่ ใน พ.ศ. 2535 มีความหนาแน่นของประชากรลดลงเหลือเพียง 67.9 คนต่อไร่ ในเขตสัมพันธวงศ์ความหนาแน่นของประชากรมีแนวโน้มลดลงเช่นกันแต่ไม่มากเท่าเขตป้อมปราบฯ กล่าวคือ พ.ศ. 2525 เขตสัมพันธวงศ์มีประชากรหนาแน่นประมาณ 89.9 คนต่อไร่ ใน พ.ศ. 2535 มีความหนาแน่นประมาณ 55.4 คนต่อไร่ ส่วนเขตพระนคร ความหนาแน่นของประชากรไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ส่วนเขตพระนคร การที่ความหนาแน่นของประชากรกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มลดลงเช่นนี้ เป็นผลโดยตรงจากการลดจำนวนลงของประชากร แต่อย่างไรก็ตามความหนาแน่นของประชากรกรุงเทพมหานครยังคงอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อเทียบกับพื้นที่ส่วนอื่นของกรุงเทพมหานคร

บริเวณที่มีประชากรหนาแน่นเป็นพิเศษ คือมีความหนาแน่นสูงกว่า 60 คนต่อไร่ ได้แก่ แขวงป้อมปราบฯ (80.2) แขวงบ้านบสถร (78.1) แขวงคลองมหานาค (67.4) แขวงสัมพันธวงศ์ (65.3) และแขวงศาลเจ้าพ่อเสือ (64.1) ส่วนบริเวณที่มีประชากรหนาแน่นน้อยที่สุด คือ มีเพียง 9.5 คนต่อไร่ ได้แก่ แขวงพระบรมมหาราชวัง

และบริเวณที่มีประชากรหนาแน่นน้อยกว่า 30 คนต่อไร่ ได้แก่ แขวงชนะสงคราม (25.7)

ตารางที่ 2.3

จำนวนประชากร หน้าที่ ความหนาแน่น จำนวนบ้าน จำนวนความหนาแน่น
ในเขตกรุงเทพมหานคร (31 ธันวาคม 2535)

เขตที่	ประชากร			หน้าที่ (ตร.กม.)	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)	จำนวนบ้าน
	รวม	ชาย	หญิง			
กรุงเทพมหานคร	5,562,141	2,766,101	2,796,040	1,568.737	3,546	1,383,267
1 เขตพระนคร	91,590	47,387	44,203	5.536	16,544	19,564
วัดสนามสุวามิ	16,446	8,389	8,057			4,706
บ้านสนามกม	11,926	5,929	5,997			2,319
บางขุนพรหม	8,276	4,408	3,868			1,987
บวรนิเวศ	9,481	4,835	4,646			1,745
พระบรมมหาราชวัง	9,066	5,675	3,391			1,400
ตลาดยอด	5,496	2,560	2,936			1,322
ตลาดราชบุรี	5,968	3,048	2,920			1,311
ศาลเจ้าพ่อเสือ	5,286	2,623	2,663			1,111
วัดราชบพิธ	5,440	2,752	2,688			1,030
วัดสนามพระยา	5,509	2,820	2,689			1,018
ระนองความ	4,268	2,130	2,138			840
เสาชิงช้า	4,428	2,218	2,210			775
2 เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	85,941	43,565	42,376	1.931	44,506	18,034
บึงกุ่ม	29,663	14,839	14,824			6,610
คลองมหาพฤกษ์	18,826	9,365	9,461			3,725
วัดเทพศิรินทร์	12,861	6,679	6,182			2,785
บ้านบาตร	12,693	6,592	6,101			2,603
วัดโสมมัส	11,808	6,090	5,808			2,311
3 เขตพญาไท	123,371	62,002	61,369	8.369	14,741	26,821
วัดเมือ	34,857	17,756	17,101			10,385
สมเด็จ	29,167	14,527	14,640			7,415
วัดใหม่	22,753	11,760	10,993			7,147
พญาไท	36,594	17,959	18,635			1,874
4 เขตมีนบุรี	44,349	22,929	21,420	1.416	31,320	14,152
ลำโพง	17,387	8,964	8,423			5,392
จักรวรรดิ	14,508	7,577	6,931			5,266
ตลาดน้อย	12,454	6,388	6,066			3,494
5 เขตบางเขน	73,276	36,694	36,582	5.536	13,236	20,591
สวนหลวง	21,574	10,758	10,816			5,379
สีหราช	19,473	9,607	9,866			5,051
สีหราช	18,074	9,060	9,014			4,669
ศรีนคร	8,320	4,164	4,156			4,100
บางเขน	5,835	3,105	2,730			1,392
6 เขตบางนา	102,962	51,311	51,651	16.662	6,179	28,442
วัดเทพ	59,479	29,593	29,886			16,213
บางนา	43,483	21,718	21,765			12,229

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.4.

ประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2530-2535

เขต	2530	2531	2532	2533	2534	2535
1 เขตราชเทวี	236,572	243,195	257,120	255,345	261,432	262,991
2 เขตคลองเตย	280,582	276,978	271,748	252,300	251,431	256,851
3 เขตห้วยขวาง	262,262	265,164	272,071	266,407	266,604	252,605
4 เขตบางเขน	186,938	199,670	209,429	208,567	221,274	235,100
5 เขตบางกะปิ	201,918	214,519	225,443	231,707	235,494	232,506
6 เขตบึงกุ่ม	274,949	269,975	264,471	262,384	259,345	227,980
7 เขตดอนเมือง	195,544	206,925	215,825	226,813	235,155	218,437
8 เขตจตุจักร	231,659	228,234	228,409	204,967	201,261	212,035
9 เขตพระโขนง	187,080	197,226	203,312	200,826	205,906	205,127
10 เขตวัฒนา	130,340	147,634	162,037	178,143	188,789	204,662
11 เขตพญาไท	182,910	190,044	196,165	204,333	209,461	200,835
12 เขตจตุจักร	199,026	199,606	201,185	205,324	207,239	183,637
13 เขตคลองสามวา	264,736	267,601	257,654	177,502	175,663	178,525
14 เขตคลองเตย	297,243	304,854	304,103	189,246	189,873	176,540
15 เขตบางกอกน้อย	151,382	153,018	163,228	143,355	160,168	176,281
16 เขตคลองสามวา	176,699	182,249	189,383	171,043	174,976	166,380
17 เขตราชวัตร	154,177	157,124	164,724	165,818	169,036	165,001
18 เขตบางพลัด	145,942	145,372	163,554	161,309	143,567	138,208
19 เขตบางคอแหลม	147,258	148,897	149,769	150,985	150,288	136,339
20 เขตคลองสาน	146,781	145,901	147,407	122,409	121,780	136,118
21 เขตสาทร	152,656	148,242	146,503	143,528	142,095	131,702
22 เขตสาทร	110,162	116,595	121,327	115,758	120,732	128,761
23 เขตบางเขน	109,486	118,609	122,490	124,346	130,546	126,932
24 เขตคลองเตย	98,552	104,538	113,131	119,649	126,205	124,937
25 เขตปทุมวัน	145,110	146,499	137,710	139,592	138,071	123,371
26 เขตราชเทวี	119,121	112,232	107,401	97,380	95,175	112,203
27 เขตบึงกุ่ม	81,110	86,558	92,741	94,232	100,618	109,508
28 เขตบางกอกใหญ่	108,171	107,548	109,036	103,685	102,600	102,975
29 เขตยานนาวา	114,321	115,172	117,468	110,797	110,139	102,962
30 เขตหนองแขม	65,822	70,491	77,618	80,834	86,439	96,632
31 เขตพระนคร	104,791	102,382	98,487	92,701	90,522	91,590
32 เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	83,412	81,440	76,940	85,260	86,397	85,941
33 เขตสาทร	63,875	65,311	66,684	65,685	68,926	76,605
34 เขตบางรัก	88,554	87,175	81,518	86,653	85,421	73,276
35 เขตหนองจอก	60,142	61,417	62,272	60,821	61,682	64,139
36 เขตสัมพันธวงศ์	50,089	48,377	47,480	47,035	46,281	44,349
รวม	5,609,352	5,716,779	5,832,843	5,546,937	5,620,591	5,562,141

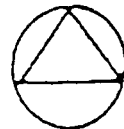
หมายเหตุ : ภาณุกฎหมายทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

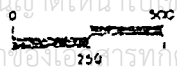
แผนที่ 2.2 ความหนาแน่นของประชากรกรุงศรีวิชัย พ.ศ. 2535
สัญลักษณ์

- ▲ มากกว่า 60 คนต่อไร่
- ▲ 50-60 คนต่อไร่
- ▲ 30-50 คนต่อไร่
- ▲ 10-30 คนต่อไร่
- ▲ น้อยกว่า 10 คนต่อไร่
- แยกแบ่งเขต

แผนที่

มาตราส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบให้กับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ทั้งนี้: ไม่ว่าจากการคำนวณทั้งหมดมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของลิขสิทธิ์ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.3 การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร

ในขณะที่ประชากรกรุงเทพมหานคร พิจารณาในช่วงปี 10 ปีที่ผ่านมาคือระหว่าง พ.ศ. 2525-2535 มีประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงมาก กล่าวคือในช่วง 5 ปีแรก (พ.ศ. 2525-2530) มีประชากรเพิ่มขึ้น 147,818 คน หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.03 และในช่วง 5 ปีหลัง (พ.ศ. 2530-2535) มีประชากรเพิ่มขึ้นอีก 652,365 คน หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 13.00 แต่ประชากรกรุงเทพมหานครกลับมีแนวโน้มลดลงคือในช่วง 5 ปีแรก ประชากรกรุงเทพมหานครลดลงจากเดิมถึง 142,903 คน หรือลดลงในอัตราร้อยละ -35.48 และในช่วง 5 ปีหลัง ประชากรลดลง 25,049 คิดเป็นลดลงร้อยละ -9.64 จะเห็นได้ว่าประชากรกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น เป็นผลจากการเพิ่มของประชากรนอกเขตกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ขณะที่กรุงเทพมหานครกำลังเจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆ กรุงเทพมหานครผ่านจุดอิ่มตัวและกำลังซบเซาลงแล้วโดยเฉพาะในช่วง 5 ปีแรก

ในรายละเอียดของพื้นที่พบว่า ในช่วง พ.ศ. 2525-2530 นั้น ประชากรทุกแขวงลดลงจากเดิม โดยที่ประชากรในแขวงคลองมอญมาลดลงในอัตราที่มากที่สุดคือร้อยละ 76.62 รองลงมาได้แก่ ประชากรแขวงคลองตันน้อย (-40.07%) แขวงป้อมปราบฯ (-38.92%) และแขวงจักรวรรดิ (-35.85%) สำหรับประชากรในแขวงพระบรมหาราชวัง แขวงบางขุนพรหม แขวงวัดราชบพิธ และแขวงเสาชิงช้า มีประชากรลดลงไม่มากนัก คือคิดเป็น -5.66%, -6.05% และ -6.93% ตามลำดับ

ในช่วง พ.ศ. 2530-2535 ประชากรส่วนใหญ่ยังคงลดลง แต่ลดลงในอัตราที่น้อยกว่าช่วง 5 ปีแรก และบางแขวงเฉพาะในเขตพระนครเริ่มมีประชากรเพิ่มขึ้น แขวงที่ยังคงมีประชากรลดลง ได้แก่ แขวงสำราญราษฎร์ แขวงเสาชิงช้า และแขวงบางขุนพรหม มีประชากรลดลงมากที่สุด คือ -24.28%, -23.53% และ -22.61% ตามลำดับ แขวงที่มีประชากรเพิ่มขึ้น ได้แก่ แขวงพระบรมมหาราชวัง เพิ่มขึ้นถึง 10.49% แขวงชนะสงคราม แขวงวัดสามพระยา และแขวงพานถม มีประชากรเพิ่มขึ้น 7.21%, 6.82% และ 4.56% ตามลำดับ ทั้งนี้แสดงว่าพื้นที่ด้านเหนือของกรุงเทพมหานครน่าจะมีการขยายตัวมากขึ้น เห็น

ได้จากประชากรเพิ่มขึ้นเพียง 4 แขวง ในจำนวนนี้ในพื้นที่ด้านเหนือถึง 3 แขวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงประชากรกรุงเทพมหานคร จากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด หรือพิจารณาแบบ ABSOLUTE CHANGE เปลี่ยนแปลง ประชากรน้อยที่สุดในช่วง 5 ปีแรก และช่วงวัดราชบพิธมีการเปลี่ยนแปลงประชากรน้อย ที่สุดคิดเป็น 48.01% และ 0.33% ของการเปลี่ยนแปลงประชากรกรุงเทพมหานคร ส่วน ในช่วงหลังช่วงป้อมปราบฯ มีการเปลี่ยนแปลงประชากรในอัตราที่มากที่สุด และช่วง ชนะสงครามมีการเปลี่ยนแปลงประชากรน้อยที่สุดคิดเป็น 17.60% และ 1.46% ตามลำดับ

ทั้งนี้สาเหตุสำคัญที่ทำให้กรุงเทพมหานครมีอัตราการลดลงของประชากรอย่างต่อเนื่องนับสิบปีเช่นนี้ น่าจะเนื่องมาจากเป็นศูนย์รวมของการเจริญเติบโตมาแต่เดิม การพัฒนาในช่วงเวลาชวาวานาน ทำให้กรุงเทพมหานครขยายตัวจนเต็มพื้นที่กลายเป็นความแออัด คับคั่งจนเกินความพอดี และไม่สามารถจะขยายออกไปมากขึ้นประกอบกับที่ดินในเมืองราคา แพง เหมาะแก่การใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์ที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนคุ้มค่าง่า เจ้าของที่ดิน จึงนิยมขายหรือให้เช่าแล้วย้ายไปอยู่อาศัยแถบชานเมือง ซึ่งราคาที่ดินถูกกว่าและสภาพ- แวดล้อมดีกว่า สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ประชากรกรุงเทพมหานครลดลงอย่าง รวดเร็ว โดยเฉพาะในช่วง พ.ศ. 2525-2526 น่าจะเป็นผลกระทบจากการประกาศ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องควบคุมสิ่งปลูกสร้างตามนโยบายอนุรักษ์กรุงเทพมหานครและ โครงการย้ายสถานที่ราชการออกสู่ชานเมือง

2.6.4 สภาพสังคมและวัฒนธรรม

ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร มองในภาพรวมแล้วไม่ แตกต่างไปจากสังคมไทยทั้งประเทศเท่าใดนัก แต่หากมองต่อจากพัฒนาการของพื้นที่เฉพาะ กรุงเทพมหานครแล้วพบว่า มีลักษณะแตกต่างไปจากบริเวณอื่น ๆ อยู่บ้าง เนื่องจากเป็น ชุมชนที่มีคนไทยและชาวต่างประเทศชาติต่าง ๆ ได้แก่ จีน แขก มอญ ลาว เขมร ฝรั่งเศส ฯลฯ ตั้งถิ่นฐานกันมาเนิ่นนานกว่า 200 ปี นับตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี จะเกิดการผสมผสาน ทางสังคมและวัฒนธรรมกลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในปัจจุบัน ทุกคนกลายเป็นคนไทยที่มี บรรพบุรุษร่วมสร้างเสริมความเจริญเติบโตแก่กรุงเทพมหานครมาด้วยกัน วัฒนธรรม

ประเพณีเฉพาะชาติที่ยังคงอยู่ได้รับการปฏิบัติ เพื่อสืบต่อวัฒนธรรมของคนโดยปราศจากความ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นำไปเผยแพร่ในสื่อมวลชน การค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขัดแย้งในสังคม ดังปรากฏทั้งวันในพุทธศาสนา ศาลเจ้าของชาวจีน สุเหร่าของชาวอิสลาม โบสถ์พราหมณ์ และโบสถ์ในศาสนาคริสต์ ตั้งเป็นศูนย์กลางของแต่ละชุมชนใกล้เคียงกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา

อย่างไรก็ตามสังคมชาวไทยในพุทธศาสนายังคงเป็นชนกลุ่มใหญ่ในกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวไทยพุทธทั้งหลายมีวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ผูกพันกับศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความภาคภูมิใจในอดีตและเอกราชของชาติ มีการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมประจำชาติกันมาอย่างต่อเนื่อง

สังคมไทยมีการประกอบกิจกรรมและประเพณีวัฒนธรรมตลอดทั้งปี นับแต่วันขึ้นปีใหม่จนถึงวันส่งท้ายปีเก่า พิธีและพระราชพิธี ตลอดจนวันสำคัญต่าง ๆ ที่ประกอบกิจกรรมบนพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ มีดังแสดงในตาราง

ลักษณะสังคมไทยที่มีเอกลักษณ์มานานอีกประการหนึ่งก็คือกิจการศิลปหัตถกรรม ได้แก่ การผลิตเครื่องอุปโภค บริโภค และปัจจัยต่าง ๆ ที่อยู่ในลักษณะของการรวมกลุ่มหรือชุมชนเฉพาะแห่ง เช่น บ้านบาตร บ้านหม้อ ฯลฯ ดังเคยกล่าวมาแล้ว แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ระบบการผลิตทางอุตสาหกรรมใหม่เข้ามาแทนที่งานฝีมืออันเก่าแก่ขาดการส่งเสริมอย่างพอเพียงจึงเริ่มหมดความนิยม ช่างฝีมือที่มีเหลืออยู่หันไปประกอบอาชีพอย่างอื่น บ้านช่างหลายแห่ง ปัจจุบันเหลือแต่ชื่อที่ปราศจากกิจกรรมเช่นเดิม เช่น บ้านดินสอ บ้านพานถม ตารางที่ 2.5 รายการกิจกรรม และประเพณีวัฒนธรรมประจำปี ในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์

วัน/เดือน	รายการ	สถานที่	องค์ประกอบ (ลักษณะ) ของกิจกรรม
1 ม.ค.	วันขึ้นปีใหม่	-สนามหลวง	-งานฉลอง, ตักบาตร, มหรสพ
8 ม.ค.	วันเด็กแห่งชาติ	-สถาบันต่าง ๆ	- นิทรรศการเด็ก
(เสาร์ที่ 2)		สนามหลวง	
25 ม.ค.	วันกองทัพบก	-กระทรวงกลาโหม	-กิจกรรม, นิทรรศการทางทหาร,

สนามหลวง, สนามชัย การแสดงยอทยกีฬาและกีฬาต่าง ๆ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัน/เดือน	รายการ	สถานที่	องค์ประกอบ (ลักษณะ) ของกิจกรรม
ก.พ.- เม.ย.	เทศกาลกีฬาไทย	-สนามหลวง, พิพิธภัณฑสถาน- แห่งชาติ	-กีฬาเล่นว่าว, ตะกร้อ ฯลฯ ดนตรีเพื่อประชาชนทุกวันศุกร์
20 ก.พ.	วันมาฆบูชา	-วัดต่าง ๆ	-ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา
24 ก.พ.	วันพระราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้า อยู่หัว	-วัดพระเชตุพนฯ, วัดราชินีตศาร, กุเตาทอง	-นิทรรศการแพทย์แผนโบราณ, พาดิชั่นนาวี, ออกเหรียญกษาปณ์
6 เม.ย.	วันจักรี	-พระบรมมหาราชวัง, วัดพระศรีรัตนศาสดาราม, วัดพระเชตุพนฯ, วัดราชบูรณ, สนามหลวง, สะพานพุทธ	-กิจกรรมตามพระราชพิธี
13 เม.ย.	วันสงกรานต์	-สนามหลวง, วัดต่าง ๆ	-กิจกรรมประเพณี, การแต่งกาย, การละเล่น, ชบวนแห่
28 เม.ย.	วันวิษั	-โรงละครแห่งชาติ	-กิจกรรมและนิทรรศการทาง สถาปัตยกรรมและศิลปกรรม
1 พ.ค.	วันแรงงานแห่ง ชาติ	-สนามหลวง	-กิจกรรมและนิทรรศการเกี่ยวกับ แรงงาน, ชุมนุมกรรมกร
5 พ.ค.	พระราชพิธี ฉัตรมงคล	-พระบรมมหาราชวัง, วัดพระศรีรัตนศาสดา ราม	-กิจกรรมตามพระราชพิธีและ นิทรรศการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัน/เดือน	รายการ	สถานที่	องค์ประกอบ (ลักษณะ) ของกิจกรรม
10-11 พ.ค.	วันพระราชพิธี จรดพระนังคัล แรกนาขวัญ	-วัดพระศรีรัตนศาสดาราม, สนามหลวง	-พระราชพิธีตามแบบโบราณ และนิทรรศการ
19 พ.ค.	วันวิสาขบูชา	-วัดต่าง ๆ	-ประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนา
31 ธ.ค.	วันสิ้นปี	-สนามหลวง	-เทศกาลประเพณี

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2.6.5 แหล่งบวรความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม

กรมศิลปากรเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวิทยาการและวัฒนธรรมของชาติในด้านศิลปกรรม วรรณกรรม การศึกษาค้นคว้าทางด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ตลอดจนดูแลรักษาบูรณะโบราณสถาน โบราณวัตถุและศิลปวัตถุของชาติ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งมีหน่วยในสังกัดรับผิดชอบ คือ

1. กองการสังคีต กรมศิลปากร มอบหมายให้กองการสังคีตเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการทำนุบำรุง รักษา ฟื้นฟู รวบรวมและศึกษาค้นคว้าศิลปการแสดงทุกแบบอย่างของไทย อาทิ โขน ละคร ฟ้อนรำ ระบำ หุ่น การต่อสู้ป้องกันตัวแบบโบราณ รวมทั้งการเล่นพื้นเมืองและดนตรีไทย ดนตรีสากล ดำเนินกิจการโรงละครแห่งชาติ จัดแสดงนาฏศิลป์ไทยเพื่อเผยแพร่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางศิลป์ต่างประเทศ ให้คำแนะนำและส่งเสริมความรู้ในเรื่องนาฏดุริยางคศิลป์ ตลอดจนวัฒนธรรมการแต่งกายยุคต่าง ๆ แก่ประชาชนที่ให้ความสนใจทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (THAILAND CULTURAL CENTRE)

ศูนย์วัฒนธรรมแห่งนี้ เป็นหน่วยงานราชการ สังกัดอยู่ในกรมศิลปากรกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งดำเนินการสร้างแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม 2530 มีบทบาทที่สำคัญทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเป็นศูนย์กลางในการให้บริการศึกษา ส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยสาขาต่าง ๆ แก่เยาวชน ประชาชนชาวไทย ตลอดจนชาวต่างประเทศและเป็นสถานที่สำหรับแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันในบรรดาประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลทำให้คนไทยตระหนักถึงคุณค่าอันสูงส่งของวัฒนธรรมไทย อันจะเกิดความรักความหวงแหน มรดกทางวัฒนธรรมของชาติจะได้ช่วยกันสงวนรักษาไว้เป็นศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของชาติสืบไป

นอกจากจะมีบทบาท หน้าที่อันสำคัญที่เป็นแหล่งกลางในการจัดบริการกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมทางศิลปวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นสถานที่สำหรับให้เช่าหรือบริการในลักษณะอื่น ๆ อีก สำหรับแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่เยาวชน ประชาชน สร้างสรร

3. กองจดหมายเหตุแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการรวบรวมเก็บรักษาและให้บริการเอกสารซึ่งมาจากหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานและการศึกษาประวัติศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ ซึ่งเอกสารจะมีลักษณะอยู่ในรูปแบบของวารสาร นิตยสาร จดหมายโต้ตอบทางราชการ รูปภาพ แผนที่และแผนผัง ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง อันเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม และให้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของชนรุ่นหลังต่อไป

เอกสารจดหมายเหตุนั้น เป็นเอกสารที่มีเพียงชุดเดียวเท่านั้น ได้มาจากหน่วยงานที่ผลิตเอกสารขึ้นและใช้ปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องส่งเอกสารที่ปฏิบัติเสร็จสิ้นแล้วนี้ไปเก็บที่กองจดหมายเหตุแห่งชาติ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 เมื่อกองจดหมายเหตุชาติได้รับเอกสารแล้วก็จะตรวจคัดเลือก ประเมินคุณค่าเอกสารนั้น ๆ จัดหมวดหมู่และเก็บรักษาเอกสาร สำคัญที่สิ้นกระแสรการใช้งานส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เหล่านี้ไว้รวมทั้งบูรณะซ่อมแซมเอกสารชำรุดเสียหาย และนำออกให้

เอกสารนี้ให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ และผู้สนใจ เอกสารจดหมายเหตุนั้นจะได้รับการจัดพิมพ์เผยแพร่ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แพร่ จัดนิทรรศการเป็นครั้งคราว มีการนำชมการดำเนินงาน การจัดบรรยายทางวิชาการ และฝึกอบรมในการจัดเก็บเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ นอกจากนี้กองจดหมายเหตุแห่งชาติยังมีหน้าที่บันทึกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชาติสืบไป

4. กองหอสมุดแห่งชาติ เป็นแหล่งกลางในการรวบรวมรักษา และเผยแพร่สมบัติทางวัฒนธรรมของชาติทางสื่อความรู้ ความคิด ในรูปจารึก หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ และโสตทัศน วัสดุ เป็นศูนย์กลางทางด้านบรรณารักษศาสตร์ รวมทั้งการประสานงานกับห้องสมุด สถาบันการศึกษาทั้งในและนอกประเทศ ดำเนินการวิเคราะห์ นำออกเผยแพร่ โดยให้บริการอ่านและส่งเสริมช่วยเหลือการค้นคว้าวิจัยของหน่วยงานราชการ สถาบันศึกษา เอกชน ทั้งในส่วนกลางที่กองหอสมุดแห่งชาติทำวาทกรรม หอสมุดดำรงราชานุภาพ ศูนย์นราธิปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และหอสมุดแห่งชาติสาขาต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ กองหอสมุดแห่งชาติ ยังมีหน่วยงานที่เป็นศูนย์ข้อมูลระหว่างชาติ อันได้แก่ ศูนย์ข้อมูลวารสารระหว่างชาติแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (INTERNATIONAL SERIALS DATA SYSTEM REGIONAL CENTRE SOUTHEAST ASIA) (ISDS-SEA) ศูนย์กลางแลกเปลี่ยนและอิมสิมพ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (NATIONAL LIBRARY AND DOCUMENTATION CENTRE OF SOUTHEAST ASIA CONSORTIUM) (NLDESEA CONSORTIUM) ก่อหน้าที่เป็นศูนย์กลางการให้บริการสนเทศในระดับประเทศระดับภูมิภาคและนานาชาติ

5. กองพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเป็นที่รวบรวมศิลปโบราณวัตถุ อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่เกยรุ่งเรืองมาในอดีต ดังนั้นจึงเป็นศูนย์รวมกิจการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องมรดกทางวัฒนธรรมแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ให้เข้าใจและเกิดความภาคภูมิใจในอารยธรรมของคน อันจะนำมาซึ่งความรักความหวงแหน พยายามช่วยกันผดุงรักษาไว้เป็นมรดกสืบทอดตลอดไป

ปัจจุบัน ศิลปโบราณวัตถุของไทยเรามีอยู่มากมายทั่วทุกจังหวัด กรมศิลปากรจึงมอบหมายให้กองพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ดำเนินการรวบรวม สงวนรักษา ทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัย จัดแสดงเพื่อเผยแพร่แก่ประชาชน จัดกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม สนับสนุน

นิยมประเพณี ประวัติศาสตร์และโบราณคดี รวมทั้งหน้าที่ขึ้นทะเบียนวัตถุที่มีคุณค่าสมควร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นสมบัติของชาติ ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตการค้าสินค้าโบราณ การจัดตั้ง พิพิธภัณฑ์ เอกชนและการส่งโบราณศิลปวัตถุออกนอกประเทศ

6. กองหัตถศิลป์ เพื่อดำรงไว้ซึ่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติไทยด้านการช่างศิลปกรรมและช่างฝีมือหลายลักษณะ "กองหัตถศิลป์" กรมศิลปากรจึงได้รับมอบหมายหน้าที่อันสำคัญ 4 ประการ คือ

- สร้างสรร
- ดูแลรักษา
- ซ่อมบูรณะ
- สืบทอด

เพื่อให้งานด้านช่างฝีมือและงานด้านช่างศิลป์ดำรงอยู่ สร้างความภาคภูมิใจแก่ชาวไทย และปรากฏแก่ชาวโลกสืบไปตลอดกาลนาน นอกจากนี้ยังบริการแก่บุคคลภายนอก ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน

งานด้านศิลปกรรมของกองหัตถศิลป์นั้น ได้แก่ งานศิลป์ไทยและช่างสิบหมู่ งานจิตรกรรม งานประติมากรรม งานโรงงาน และงานศิลปประยุกต์ รวมเรียกว่า "งานช่างศิลป์ไทย"

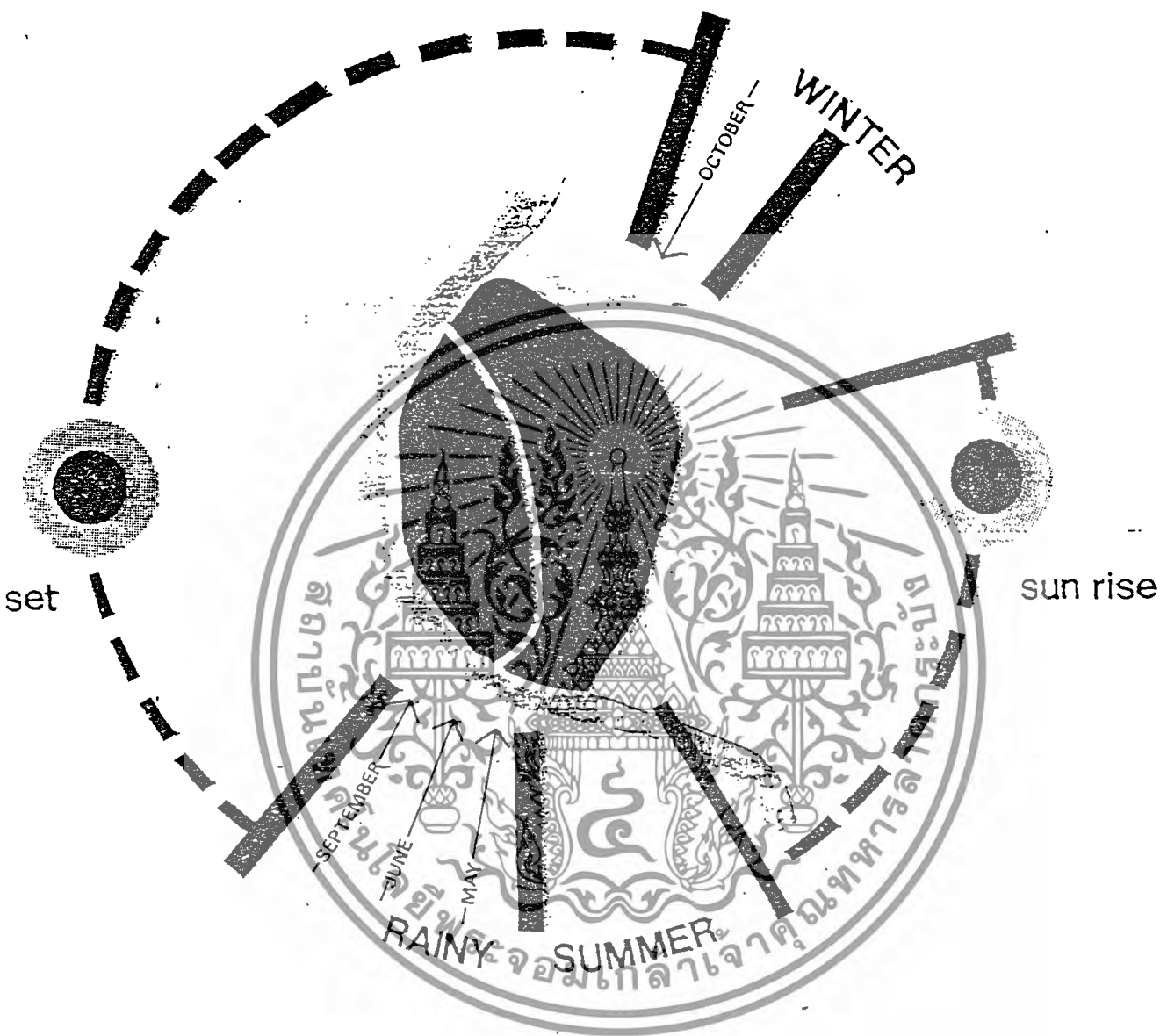
2.7 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพระดับชุมชน

2.7.1 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

2.7.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขตการปกครอง

กรุงรัตนโกสินทร์ เป็นส่วนหนึ่งของเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ประมาณเส้นรุ้งที่ 13, 45 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100, 29 องศาตะวันออก บนพื้นที่ริมฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาออกไปจนจรดเขตคลองผดุงกรุงเกษม บนพื้นที่ 3 เขตการปกครอง หรือจาก 24 เขตของกรุงเทพมหานครดังกล่าว รวมเนื้อที่ทั้งสิ้น 8,883 ตร.กม.หรือประมาณ 5,551 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.56 ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด ซึ่งแต่ละเขตการปกครองมีรายละเอียด

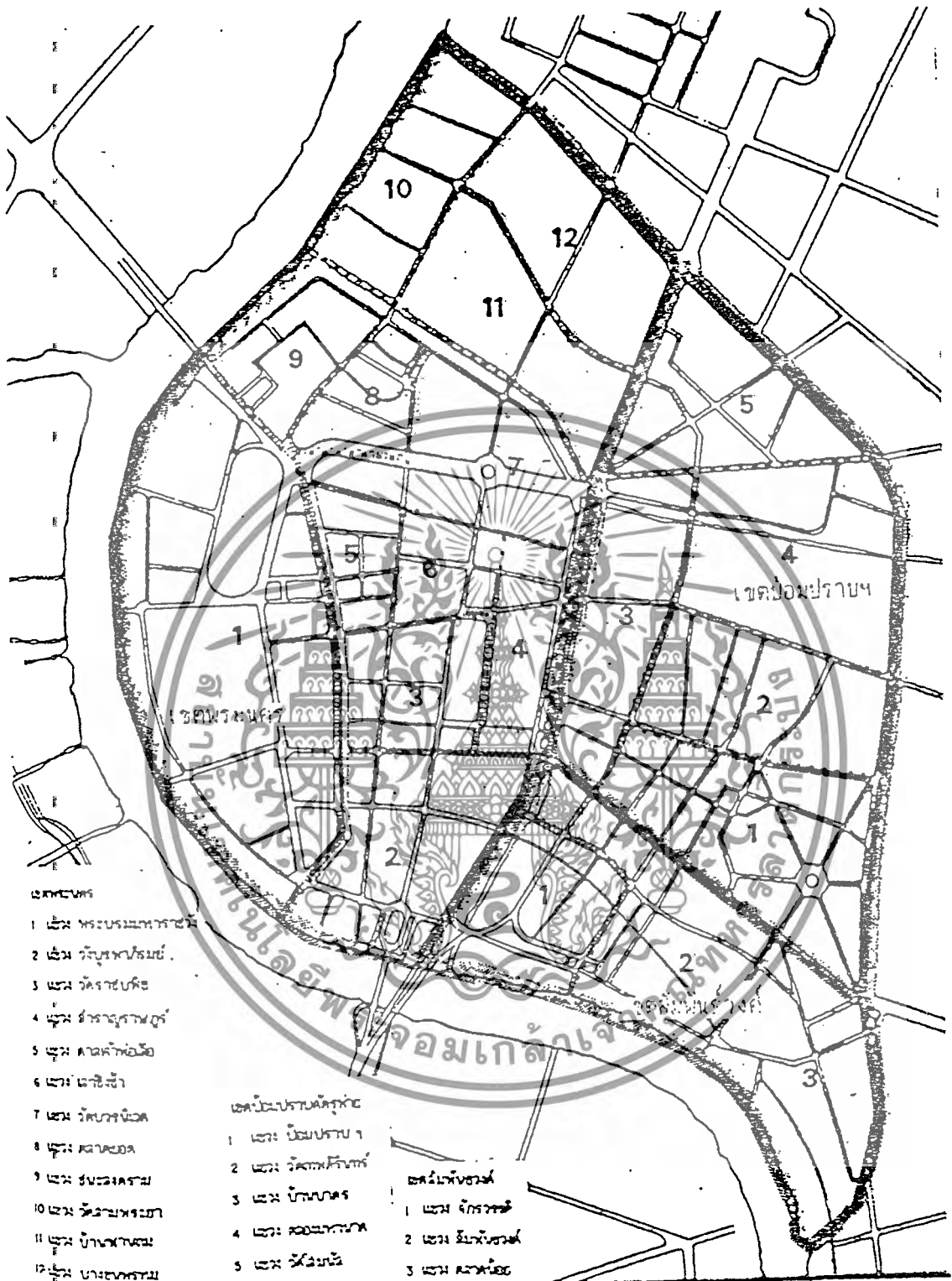
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดง 2.3 ORIENTATION

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปเผยแพร่โดยไม่ขออนุญาต
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรณีเป็นได้

- เขตพระนคร
- 1 เข็ม พระบรมมหาราชวัง
 - 2 เข็ม วัดบูรพาภิรามย์
 - 3 เข็ม วัดราชโอรส
 - 4 เข็ม วัดราชสุทธาราม
 - 5 เข็ม ศาลเจ้าพ่อเสือ
 - 6 เข็ม เสาชิงช้า
 - 7 เข็ม วัดสุทัศน์
 - 8 เข็ม ศาลยอด
 - 9 เข็ม ธนบุรี
 - 10 เข็ม วัดมหาพฤฒาราม
 - 11 เข็ม บ้านกอก
 - 12 เข็ม บ้านสุทธาราม

- เขตวัดบูรพาภิรามย์
- 1 เข็ม วัดบูรพาภิรามย์
 - 2 เข็ม วัดสุทัศน์
 - 3 เข็ม บ้านกอก
 - 4 เข็ม ศาลเจ้าพ่อเสือ
 - 5 เข็ม เสาชิงช้า

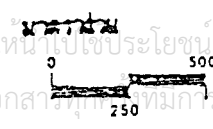
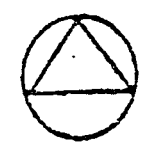
- เขตวัดมหาพฤฒาราม
- 1 เข็ม วัดมหาพฤฒาราม
 - 2 เข็ม วัดสุทัศน์
 - 3 เข็ม ศาลเจ้าพ่อเสือ

มาตรา: 2.4 เซตการปกครอง

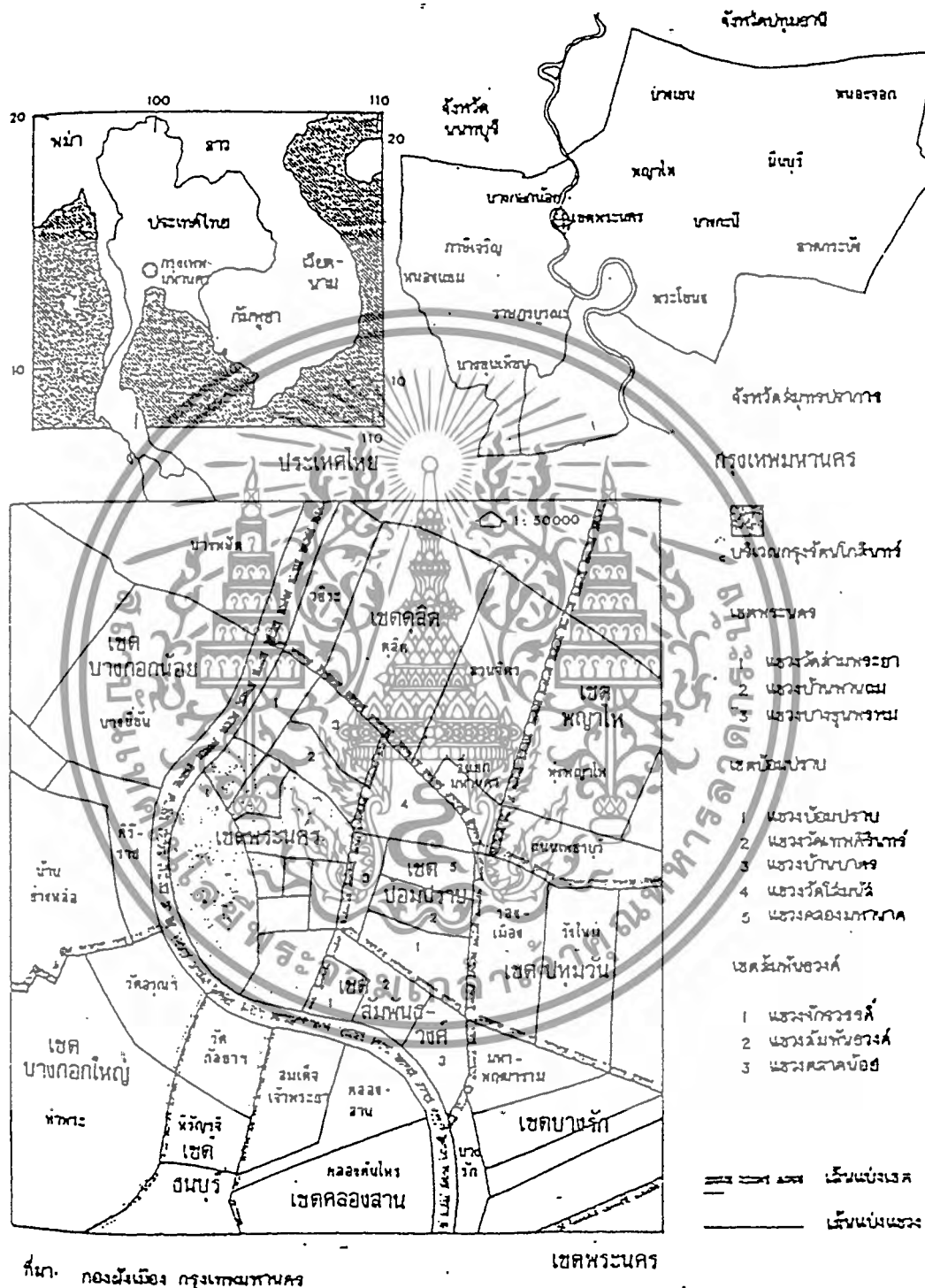
สัญลักษณ์

- เส้นแบ่งเขต
- เส้นแบ่งแขวง

มาตรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสาร
 ไม้บรรทัดโดยที่เส้น และเส้นทแยงมุมในข้อนี้ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม เกิดจากการทับถมของดินตะกอนน้ำพัดพา (ALLVIUM) ในฤดูน้ำหลากถ้าได้อิทธิพลจากน้ำทะเลหนุนชั้นสูงจะมีน้ำท่วมทั่วไป บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา

2.7.1.2 สภาพภูมิอากาศ

บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ ได้รับอิทธิพลของลมฟ้าอากาศแบบมรสุมโดยตรง การเปลี่ยนแปลงอากาศเป็นไปตามฤดูกาล ฤดูฝนมีฝนตกชุกในเดือนกันยายน ปริมาณน้ำฝนสูงสุดเฉลี่ยประมาณ 400 มม. ต่อเดือน ฤดูหนาวมีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยประมาณ 20 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม ฤดูร้อนมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 35 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน ในขณะที่ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ย 95 % ในเดือนตุลาคม และต่ำสุดเฉลี่ย 50 % ในเดือนมกราคม

ลมประจำฤดูร้อนจะพัดมาจากทางทิศใต้ ฤดูหนาวจากทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือและฤดูฝนจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ สำหรับลมประจำถิ่นนี้ เนื่องจากบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์อยู่ติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งถือว่าเป็นที่ว่างโล่งขนาดใหญ่ทำให้เกิดลมพัดถ่ายเทหมุนเวียนระหว่างทิศตะวันออกและตะวันตกอยู่ตลอดเวลา (ซินครอน ๖ 2525 : 18-14) กระแสลมจะช่วยให้ลดอากาศเป็นพิษในเขตเมืองเนื่องจากการลอยตัวของอากาศที่มีอุณหภูมิสูง นำเอาอากาศเสียไปด้วย และพัดพากระจายไปตามกระแสลมแรง ดังนั้น อากาศเสียในเขตเมืองจึงยากที่จะสูงถึงระดับอันตราย อย่างไรก็ตามภาวะอากาศเป็นพิษที่มีอัตราเพิ่มขึ้นโดยลำดับ ยังคงมีส่วนบั่นทอนทำลายสภาพโบราณสถาน และสถาปัตยกรรมสูงค่าในกรุงรัตนโกสินทร์โดยตรง และทวีความรุนแรงขึ้นในปัจจุบัน

2.7.2 ลักษณะการใช้ที่ดิน

จากพัฒนาการทางพื้นที่ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งทำให้มองเห็นภาพรวมในอดีตได้เป็นระยะ ๆ ในด้านของการใช้ที่ดินกรุงรัตนโกสินทร์ปัจจุบัน จะพิจารณาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินใน 2 ช่วงเวลา คือ พ.ศ.2512 และ พ.ศ. 2535 ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงสภาพปัจจุบันและสามารถชี้แนวโน้มการใช้ที่ดินในอนาคตได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2.1 การใช้ที่ดิน พ.ศ. 2512

ดังกล่าวแล้วว่า กรุงรัตนโกสินทร์เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาพื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาเมื่อประมาณ 200 ปีที่แล้วถึง พ.ศ. 2512 ขณะที่ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนากรุงเทพ ฯ ให้เป็นศูนย์กลางประเทศทุก ๆ ด้าน เขตเมืองขยายออกไปทุกทิศทางอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะตามถนนสายหลักระดับภาคที่วิ่งออกไปจากกรุงเทพ ฯ เช่น ถนนสุขุมวิท ถนนพหลโยธิน หรือถนนเพชรเกษม และถนนสายหลักระดับเมืองที่เชื่อมกรุงเทพ ฯ กับชุมชนโดยรอบ เช่น ถนนงามวงศ์วาน ถนนสายกรุงเทพ ฯ - นครบุรีถนนตากสิน พื้นที่เมืองในเวลานั้นประมาณ 86,331 ไร่ (เกียรติ วิจักกุลและคณะ 2525 : 50) ประชากรกรุงเทพฯ ขณะนั้นประมาณ 9.5% ของประชากรจัดเป็นบริเวณที่มีประชากรมากเป็นอันดับ 3 รองจากเขตพระโขนง (12.43%) และเขตพญาไท (10.93%) อย่างไรก็ตามก่อนหน้านั้นกรุงรัตนโกสินทร์เคยเป็นบริเวณที่มีประชากรลดลงเหลือเพียง 16.4% ของประชากรกรุงเทพฯ จัดเป็นอันดับที่ 2 รองจากประชากรดุสิต (17.97%) (จันทมา ฉัตรไชยสิทธิ์กุล : 123-124) ปรากฏการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับการขยายตัวของเมืองที่กล่าวข้างต้น นั่นคือชาวกรุงรัตนโกสินทร์เดิมเริ่มขยับขยายออกมานอกเขตพระนครที่คับคั่งแออัดสู่ชานเมือง อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรต่อพื้นที่แล้ว กรุงรัตนโกสินทร์ยังคงเป็นบริเวณที่มีประชากรหนาแน่นสูง คือ ประมาณ 52 คนต่อไร่ ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่บริเวณย่านการค้าสำคัญ ๆ เขตป้อมปราบฯ และเขตสัมพันธวงศ์

เนื่องจากไม่มีการบันทึกข้อมูลปริมาณการใช้ที่ดินใน พ.ศ. 2512 มีแต่แผนที่แสดงการใช้ที่ดิน ดังแสดงในแผนที่ ดังนั้น จึงทำการวัดพื้นที่แต่ละประเภทจากแผนที่ ซึ่งจะวัดได้เฉพาะพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินชั้นล่างเท่านั้น (เหตุนี้จึงเป็นผลให้เมื่อเปรียบเทียบปริมาณพื้นที่การใช้ที่ดิน พ.ศ. 2535 ต้องใช้พื้นที่เฉพาะชั้นล่างเช่นกัน แต่ พ.ศ. 2535 การใช้ที่ดินประเภทที่พักอาศัยและพาณิชย์กรรมพัฒนาขึ้นในอาคารสูง จึงอาจทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงมีข้อบกพร่องไป) จากปริมาณการใช้ที่ดิน

พ.ศ. 2512 ดังแสดงในตาราง พบว่าการใช้ที่ดินประเภทที่พักอาศัยมีประมาณใกล้เคียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เคียงกับการใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรมคือประมาณ 23.36% และ 23.64% ของพื้นที่
 กรุงเทพมหานครสำหรับการใช้ที่ดินประเภทพาณิชย์กรรม ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณตอนใต้ของ
 พระนคร ตั้งแต่ถนนเจริญกรุงลงมาจนถึงแม่น้ำเจ้าพระยา นอกนั้นยังเกาะตัวริมถนนสาย
 ต่าง ๆ ทั้งทั้งพื้นที่ ย่านการค้าสำคัญ ๆ ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ท่าเตียน ท่าพระจันทร์
 ปากคลองตลาด บางลำภู บ้านหม้อ พาหุรัด วังบูรพา ย่านถนนเจริญกรุง และเขาวราช
 ย่านสำเเพง สะพานหัน ตลาดน้อย วงเวียน 22 กรกฎาคม ย่านถนนบำรุงเมือง ถนนหลวง
 มหานาค นางเลิ้ง เทเวศน์ ส่วนย่านที่อาศัยพบกระจายตัวอยู่โดยทั่วไป โดยเฉพาะด้าน
 เหนือตั้งแต่ย่านบางลำภูขึ้นไปจนถึงคลองผดุงกรุงเกษม และด้านตะวันออกบริเวณคลอง
 มหานาค ที่เหลือแทรกอยู่ตามย่านการค้าในลักษณะตึกแถว สำหรับการในพื้นที่กรุงเทพ-
 โกสินทร์ ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตคูเมืองเดิมและบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็นการพัฒนาของ
 พื้นที่มาแต่เดิม อันได้บ่งชี้ลงมาได้แก่ การใช้ที่ดินประเภทศาสนสถาน ประมาณ 8.61%
 ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ส่วนการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม-คลังสินค้า นับว่ามีน้อยที่
 สุด คือประมาณ 2.13 % ของพื้นที่ ส่วนใหญ่อยู่บริเวณถนนทรงวาดและย่านเขียงกง นอก
 นั้นแทรกตัวอยู่ตามบริเวณต่าง ๆ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมเบาและไม่สร้างมลภาวะพื้นที่
 เช่น โรงพิมพ์ธนบุรีวัดราชบุรณการท่าทอง-นาถ-เงิน บริเวณวัดสุทัศน์ ตรอกหม้อและตรอก
 เฟื่องทอง

ตารางที่ 2.6 แสดงพื้นที่และร้อยละการใช้ประโยชน์ที่ดินกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2512 (หน่วย 1 ไร่)

ประเภทการใช้ที่ดิน		พ.ศ. 2512
พักอาศัย	1,296.918	(23.36%)
พาณิชย์กรรม	1,312.463	(23.64%)
อุตสาหกรรมและคลังสินค้า	118.225	(2.13%)
สถานที่ราชการ	967.876	(12.57%)
สถานที่ศึกษา	182.657	(3.29%)
ศาสนสถาน	478.816	(8.61%)
ถนนและคลอง	1,235.292	(22.25%)
ที่ว่าง	131.824	(2.36%)
อื่น ๆ	99.378	(1.79%)
รวม	5,551.875	(100%)

ที่มา : จำนวนจากแผนการใช้ที่ดิน พ.ศ. 2512 กรม.

2.7.2.2 การใช้ที่ดิน พ.ศ. 2535

กรุงเทพมหานครปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเต็มพื้นที่ ลักษณะโดยทั่วไปยังคงเป็นแบบผสม (MIX USED) ระหว่างการพักอาศัยและพาณิชย์กรรมในรูปของตึกแถว ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากการใช้ที่ดิน พ.ศ. 2512 มากนัก สามารถแบ่งการใช้ที่ดินกรุงเทพมหานครได้เป็น 10 ประเภทคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ที่พักอาศัย

มีเนื้อที่รวม 1,250.534 ไร่ คิดเป็น 22.52% ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร จัดเป็นประเภทที่ใช้เนื้อที่มากที่สุด (ไม่รวมถนนและคลอง) ลักษณะที่พักอาศัยหนาแน่นมี 2 ประเภทใหญ่ คือ แบบบ้านเดี่ยวซึ่งมักอยู่ด้านหลังอาคารพาณิชย์ริมถนน ส่วนใหญ่จะอยู่ทางด้านเหนือคลองบางลำภูขึ้นไป ได้แก่ บ้านพานถม (41.92%) บางขุนพรหม (39.92%) วัดบวรนิเวศน์ (29.10%) และวัดสามพระยา (21.20%) ในจำนวนนี้รวมทั้งหอพักและ GUEST HOUSE ด้วย กลุ่มที่พักอาศัยที่หนาแน่นสูงอีกประเภทคือ แบบตึกแถว ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณแขวงศาลเจ้าพ่อเสือ (42.32%) ตลาดยอด (34.66%) ป้อมปราบฯ (34.60%) และคลองมหานาค (33.53%) สำหรับที่พักอาศัยประเภทอาคารสูงหรือคอนโดมิเนียม พบบริเวณย่านถนนหลานหลวง ถนนพระเนียง และบริเวณตลาดน้อยซึ่งต่อเนื่องกับศูนย์การค้า RIVER CITY สีพระยา แต่จำนวนไม่มากนัก

2. พาณิชยกรรม

มีเนื้อที่รวม 944.006 ไร่ คิดเป็น 17% ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ลักษณะอาคารส่วนใหญ่เป็นตึกแถว ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่บริเวณสี่มณฑล (34.52%) ตลาดน้อย (32.81%) วังบูรพา (30.07%) ตลาดยอด (28.34%) และจักรวรรดิ (26.99%) และเริ่มมีประเภทอาคารสูง (OFFICE BUILDING) หลายสิบชั้นในบางบริเวณ ได้แก่ การสร้างศูนย์การค้าขนาดใหญ่ย่านวังบูรพา-พาหุรัด บางลำภู ถนนเสาวราช ย่านธนาคารถนอมและย่านศูนย์การค้า RIVER CITY ซึ่งนับเป็นบริเวณที่มีการใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมเพิ่มขึ้นขึ้นตลอดเวลาและน่าสนใจเป็นพิเศษ ย่านการค้าในกรุงเทพมหานครซึ่งส่วนใหญ่เป็นย่านการค้าเก่าแก่ และมีความสำคัญระดับเมือง-ระดับประเทศ มีหลายแห่งดังกล่าวแล้วในเรื่องการใช้ที่ดิน พ.ศ. 2512 จึงไม่กล่าวซ้ำในที่นี้ อีก สำหรับย่านธุรกิจการค้าที่เริ่มขยายตัวใหม่ในรอบ 20 ปีนี้ ได้แก่ (ดูตำแหน่งประกอบ)

ย่านถนนบำรุงเมือง (ตอนนอก) (1) - เริ่มตั้งแต่ส่วนมะลิซึ่งกลายเป็น
ย่านของสถาบันการเงิน และการธนาคารสำคัญ ๆ
หลายแห่ง ไปจนถึงเฉลิมเขต ซึ่งเป็นย่านห้องร้าน

ขนาดใหญ่ บริเวณปลาช่อนยังเป็นที่ตั้งของโรง-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นับผูกขาดไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พยาบาลหัวเขียวและศูนย์การค้าผ้าที่ต่อเนื่องมาจาก ตลาดโบ๊เบ๊ด้วย

ย่านถนนหลานหลวง (2) - นับเป็นบริเวณหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงทาง-
 กายภาพสูงมาก ในปัจจุบันมากกล่าวคือ มีการสร้าง
 อาคารพาณิชย์สูงประมาณ 4-5 ชั้นไปจนถึง OFFICE
 BUILDING หลายแห่งตลอด 2 ข้างถนนโดยเฉพาะ
 บริเวณที่ต่อเนื่องกับย่านค้าไม้ถนนดำรงรักษ์ และ
 บริเวณที่ต่อเนื่องกับถนนพระเนียง ย่านธุรกิจใหม่บน
 ถนนหลานหลวงนี้ น่าจะเป็นที่ตั้งของห้างร้าน
 สำนักงานขนาดใหญ่ต่อไปในอนาคต

ย่านถนนวิสุทธิกษัตริย์ (3) - เป็นอีกบริเวณหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงทาง
 กายภาพสูงจากเดิมที่เป็นเขตหักอ้ายยี่ มีการสร้าง
 ตึกแถวริมถนนบ้างแต่ในปัจจุบันเป็นสถานของโรงแรม
 โรงแรมริมน้ำ บาร์ ไนต์คลับ และสถานเริงรมย์ยาม
 ค่ำคืน ซึ่งการใช้ที่ดินประเภทนี้เริ่มบุกรุกเขตที่หัก-
 อ้ายยี่มากขึ้นทุกที

ย่านปากคลองผดุงกรุงเกษมด้านใต้ (4) - เนื่องจากเป็นบริเวณที่ต่อ
 เนื่องกับตลาดน้อยและสี่พระยา บางรัก จึงมีโอกาส
 ในการพัฒนาเชิงธุรกิจสูงโดยเฉพาะเมื่อมีการสร้าง
 โรงแรม ROYAL ORCHID SSERATON ศูนย์การค้า
 RIVER CITY ทำให้บริเวณปากคลองผดุงกรุงเกษม
 เชื่อมต่อเป็นผืนเดียวกัน ทำให้เกิดการพัฒนาเข้าไป
 ในพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ด้านใต้มากขึ้น จากการ
 สสำรวจพบว่า ริมถนนวานิช 2 เริ่มมีการก่อสร้าง
 อาคารพาณิชย์ในรูปของตึกแถว และ OFFICE
 BUILDING รวมทั้ง CONDOMINIUM ขนาดใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา

จึงนับเป็นอีกบริเวณหนึ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งที่มีการนำไปใช้

ส่วนย่านการค้าที่มีปัญหาและเริ่มซบเซาลงทุกขณะ ได้แก่ ท่าเตียน จักรวรรดิ
ทรงวาด บ้านหม้อ ย่านถนนบำรุงเมือง (คอนใน) และถนนเฟื่องนคร

3. สถานที่ราชการ

มีเนื้อที่รวม 818.677 ไร่ หรือคิดเป็น 14.75% ของพื้นที่กรุงรัตน-
โกสินทร์ สถานที่ราชการส่วนใหญ่อยู่ภายในเขตรคลองคูเมืองเดิม และบริเวณใกล้เคียง
ส่วนใหญ่อยู่เลขชั้นไปทางด้านเหนือ ริมนนเจ้าฟ้า เลียบแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นไปจนถึง
เทเวศน์ อีกแห่งหนึ่งคือ 2 ซ้างถนนราชดำเนินนอก ซึ่งเป็นกลุ่มสถานที่ราชการที่ขยายตัว
ออกไปในระยะต้นรัชการที่ 9 นี้เอง และจะเป็นตัวเชื่อมต่อกับสถานที่ราชการในบริเวณ
พระราชวังดุสิต สถานที่ราชการในบริเวณนี้เป็นสถานที่ราชการที่มีความสำคัญในระดับ
ประเทศเป็นส่วนใหญ่ เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่าง-
ประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารแห่ง
ประเทศไทย ฯลฯ ในปัจจุบันรัฐมนตรีโยกย้ายจะย้ายหน่วยราชการบางส่วนออกไปยังปริมณฑล
ของกรุงเทพมหานคร เพื่อลดความแออัดและส่งเสริมความเป็นระเบียบและสภาพแวดล้อมที่
ดีในพื้นที่ชั้นใน คงเหลือแต่ส่วนบริหารของกระทรวง และหน่วยงานบริการท้องถิ่นเป็นส่วน
ใหญ่ ดังกล่าวนั้นแล้วในบทที่ 2 แม้ว่าการย้ายศูนย์ราชการครั้งนี้จะทำให้กรุงรัตนโกสินทร์
ลดบทบาทการเป็นศูนย์รวมของหน่วยงานราชการสำคัญที่เป็นมาแต่อดีตลงไป แต่ภาพพจน์ของ
การเป็นย่านสถานที่ราชการยังคงอยู่ และจะมีผลดีในการเพิ่มพื้นที่ว่างให้เมืองด้วย

4. ศาสนสถาน

มีเนื้อที่รวม 486.366 ไร่ คิดเป็น 8.76% การใช้ที่ดินประเภทศาสน-
สถานรวมทั้งวัดในพุทธศาสนา วัดจีน ศาลเจ้า สุเหร่าหรือมัสยิด และโบสถ์ ฯลฯ ซึ่ง
ปรากฏว่ามีศาสนสถานกระจายอยู่อย่างทั่วกรุงรัตนโกสินทร์ วัดในพุทธศาสนามีจำนวนมาก
ที่สุด ที่สำคัญได้แก่ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดมหาธาตุ-
สุวราชรังสฤษฎิ์ วัดสุทัศนเทพวราราม วัดบวรนิเวศน์วิหาร วัดมกุฏกษัตริยาราม วัดโสมนัส
วิหาร วัดสระเกศ วัดเทพศิรินทราวาส วัดบพิตรพิมุข วัดจักรวรรดิราชาวาส วัดไตรมิตร-
วิเทศ วัดสัมพันธวงศ์สาราม วัดปทุมคงคาราม ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. สถานศึกษา

มีเนื้อที่รวม 244.622 ไร่ คิดเป็น 4.41% ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นที่ตั้งของสถานศึกษาที่เก่าแก่และสำคัญ ๆ หลายแห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งทั้งสองแห่งตั้งอยู่ในเขตคลองคูเมืองเดิม นอกจากนี้ยังมี โรงเรียนราชินี โรงเรียนสตรีวิทยา โรงเรียนสวนกุหลาบ วิทยาลัยช่างศิลป์ โรงเรียนนายร้อย จ.ป.ร. และโรงเรียนอื่น ๆ หลายแห่งในวัดต่าง ๆ บริเวณที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษามากที่สุดในเขตคลองคูเมืองเดิม หรือแขวงพระบรมมหาราชวัง อันดับรองลงไป คือ แขวงบางขุนพรหม แขวงวัดเทพศิรินทร์ และแขวงวัดบูรพา ตามลำดับ

6. ที่ว่าง

ที่ว่างหรือบริเวณพักผ่อนหย่อนใจในกรุงเทพมหานครมีเนื้อที่รวมกันทั้งหมด 218.312 ไร่ คิดเป็น 3.93% ของพื้นที่ในกรุงเทพมหานครซึ่งไม่ได้พัฒนาด้วย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตป้อมปราบฯ และเขตสัมพันธวงศ์ สำหรับบริเวณที่ว่างเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของชาวกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตพระนคร ที่สำคัญได้แก่ สนามหลวง ซึ่งเป็นบริเวณเอนกประสงค์สำหรับประกอบกิจกรรมตามประเพณีและวันสำคัญ ๆ เป็นบริเวณที่มีความสำคัญต่ออดีตและมีคุณค่าในระดับชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร สถานที่พักผ่อนแห่งอื่น ๆ ของชาวกรุงเทพมหานคร คือสวนสราญรมย์ สนามหน้าศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ส่วนหย่อมถนนสี่สามห้าง (บางลำภู) ส่วนหย่อมข้างวัดสุทัศน์ฯ บริเวณเชิงสะพานพุทธฯ และสะพานพระปกเกล้าทางเวียง 22 กวากวาทะเขตคลองคูเมืองเดิม คลองผดุงกรุงเกษม

7. อุตสาหกรรม

การใช้ที่ดินประเภทนี้พบน้อยมากในกรุงเทพมหานคร คือมีเพียง 77.167 ไร่ หรือคิดเป็น 1.39% ของพื้นที่ เนื่องจากมีกฎหมายควบคุมอาคารบางประเภทมิให้อยู่ในเมืองหรือในย่านชุมชน โรงงานอุตสาหกรรมบริเวณนี้มักมีขนาดเล็กและมักเป็นคิกแถวปะปนกับร้านค้า ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะแก่สภาพแวดล้อม บริเวณอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ได้แก่

โรงพิมพ์และกิจการที่เกี่ยวข้อง - ตั้งอยู่แถบวัดราชบพิธไปจนถึง

วัดสุทัศน์ (1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทำไม้

- ตั้งอยู่ถนนบริพัตร หน้าวัด-
สระเกษ (2) ไปจนถึงถนน
ดำรงรักษ์ (3)

ซ่อมเครื่องเหล็กและเครื่องจักรกล

- ตั้งอยู่ย่านเชียงกง ถนนวานิช
2 ไปจนถึงคลองผดุงกรุง-
เกษม (4)

8. ถนนและคลอง

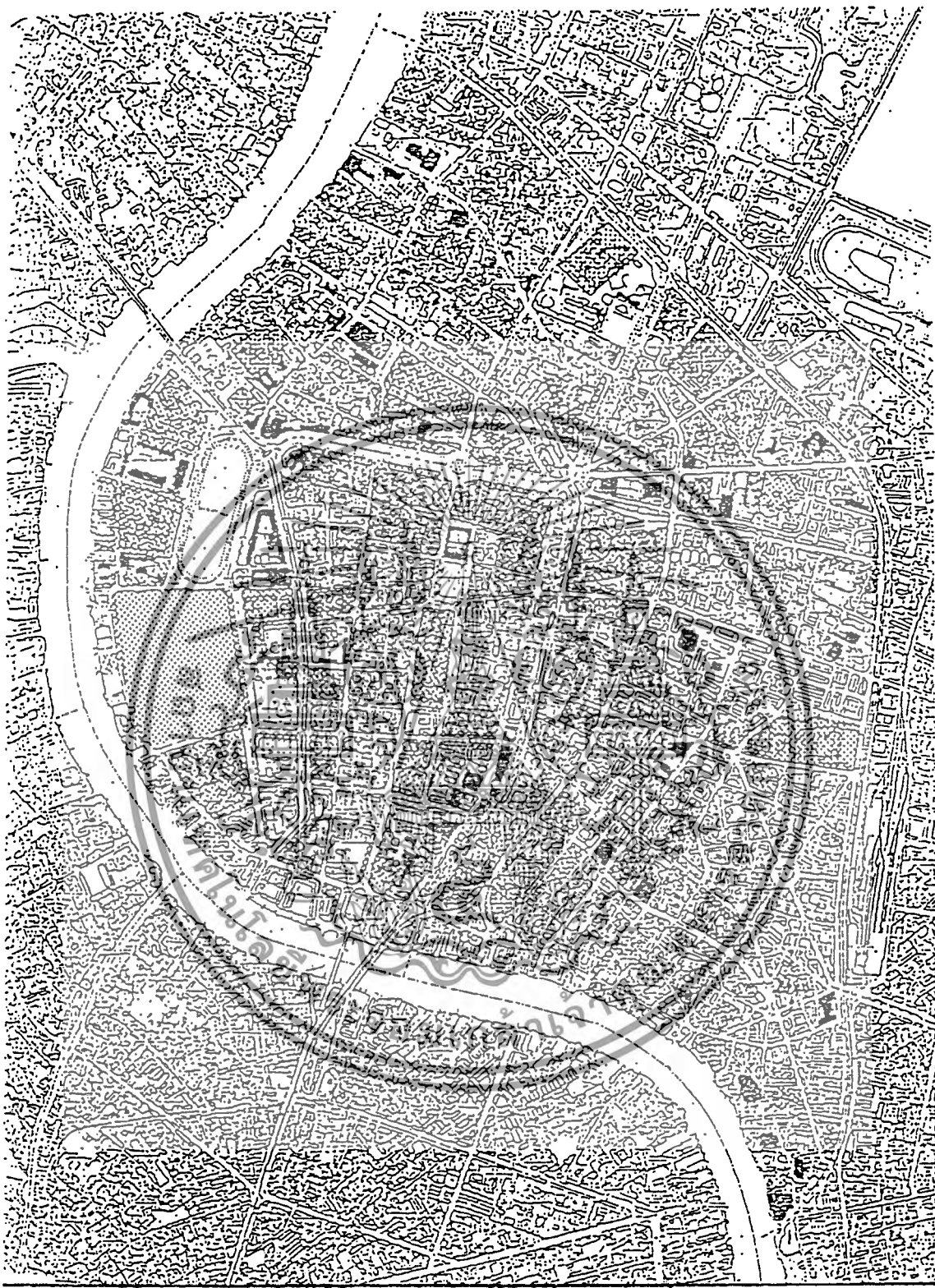
เนื้อที่ถนนและคลองในกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อรวมกันแล้วมีพื้นที่ถึง

1,270,495 ไร่ คิดเป็น 22.88% ของพื้นที่ ซึ่งนับว่าเป็นอัตราส่วนของการใช้ที่ดินสูงมาก
เนื่องจากถนนซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรในเป็นเขตชุมชนเดิม และเป็นย่านการค้าสำคัญที่มีการ
พัฒนาสูง จึงมีการสร้างโครงข่ายทั่วถึงทั้งพื้นที่ การจราจรบนถนนคับคั่งตลอดวัน

9. อื่น ๆ

การใช้ที่ดินประเภทอื่น ได้แก่ พื้นที่ใช้สอยไม่แน่นอน และที่จอดรถ

กล่าวโดยสรุปแล้ว ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2512-2531) การ
ใช้ที่ดินไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ส่วนที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือความเข้มข้นของการใช้
ที่ดินด้านพาณิชย์กรรมลดน้อยลง (29.64% เป็น 17.00%) ส่วนการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ
มีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย ส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มความหนาแน่นขึ้น มีเพียง
ย่านพักอาศัยที่เบาบางลง แต่ไม่มากเท่ากับย่านพาณิชย์กรรม ซึ่งเบาบางลงอย่างเห็นได้ชัด
ทั้งนี้พบสรุปสาเหตุได้ดังนี้คือ

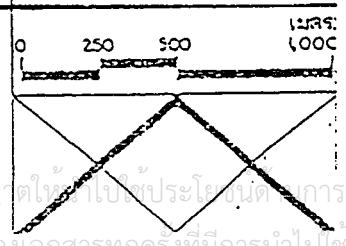

แสดง: 2.6 ประเภทของอาคาร

แผนที่

สัญลักษณ์

- อาคารที่มีคุณค่าอนุรักษ์
- หักแฉ
- บ้านเดี่ยวจากการสำรวจ
- อาคารสูงสมัยใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำเป็นเชิงพาณิชย์ การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก. กรุงรัตนโกสินทร์เป็นเขตพระนครเดิม ศูนย์กลางราชการและโบราณสถานต่าง ๆ ซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญสูงสุด การเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้อากมาก (STATIC-FUNCTION)

ข. การที่พื้นที่พาณิชย์กรรมลดลงอย่างมาก เนื่องจาก (คิดเฉพาะพื้นที่ชั้นล่างเท่านั้น ไม่สามารถคิดพื้นที่พาณิชย์กรรม ซึ่งเพิ่มขึ้นในทางสูงได้) และประชากรในกรุงรัตนโกสินทร์ลดลงตามลำดับ ทำให้อำนาจการค้าบางแห่งซบเซาและเปลี่ยนมาใช้เป็นที่เก็บของ หรือที่พักอาศัยธรรมดา เช่น ท่าเตียน จักรวรรดิ ทรงวาด

ค. อำนาจการค้าบางแห่ง โดยเฉพาะอำนาจการค้าระดับประเทศ มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูง ก่อให้เกิดการขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ และกินพื้นที่ย่านพักอาศัยใกล้เคียง แต่ส่วนใหญ่จะสร้างใหม่เป็นอาคารสูงหลายสิบชั้น (DYNAMIC FUNCTION) เช่น บางลำภู วังบูรพา

2.7.2.3 ประเภทอาคาร

จากการสำรวจอาคารภายในกรุงรัตนโกสินทร์ทั้งหมด แบ่งลักษณะของอาคารได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. อาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และศิลปกรรม สมควรอนุรักษ์ไว้ ได้แก่ กลุ่มอาคารต่าง ๆ อันมีลักษณะดังพร้อมด้วยความงามในแต่ละตระกูลศิลปะของการก่อสร้างนั้น ๆ หรือมีการประสานศิลปกรรมในรูปแบบศิลปะต่าง ๆ ที่กลมกลืนก่อให้เกิดสุนทรียภาพแก่ผู้พบเห็น รวมทั้งอาคารต่าง ๆ ที่มีความสำคัญและความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญ หรือเหตุการณ์สำคัญที่ผู้คนส่วนใหญ่ระลึกถึง อาคารประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นศาสนสถาน โบราณสถาน สถานที่ราชการ และสถานศึกษา และส่วนใหญ่มีระดับคุณค่าในการอนุรักษ์สูง นอกจากอาคารกลุ่มดังกล่าวแล้ว ประเภทอาคารสมควรอนุรักษ์ยังรวมไปถึงอาคารพักอาศัยและตึกแถว ซึ่งมีระดับคุณค่าของการอนุรักษ์ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ แต่เนื่องจากการสำรวจและเก็บข้อมูล เน้นความสำคัญของการรวมกลุ่มและการเป็นย่าน เพื่อค้นหา IMAGE เมือง จึงให้ความสำคัญกับอาคารกลุ่มนี้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. อาคารพักอาศัยประเภทบ้านเดี่ยว ได้แก่ บ้านพักอาศัยทั่วไปที่ไม่ใช้ตึกแถวส่วนใหญ่พบบริเวณตอนเหนือของพื้นที่ศึกษา มี 2 ลักษณะ คือบ้านเดี่ยวมีบริเวณ มีรั้วรอบขอบชิดสภาพทั่วไปยังคงสงบบรมรื่น มักเป็นที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของบรรพบุรุษเจ้าของมักเป็นผู้มีฐานะดี บ้านเดี่ยวประเภทนี้พบบริเวณบางลำภูบน วัดสามพระยา และริมถนนกรุงเกษม

บ้านเดี่ยวอีกลักษณะหนึ่งเป็นบ้านขนาดเล็ก ปลูกอยู่กันอย่างแออัด สภาพทั่วไปทรุดโทรม ขาดการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ บางบริเวณกลายเป็นชุมชนแออัด มักเป็นลักษณะของบ้านเช่าหรือบ้านแบ่งให้เช่า (คือบ้านหลังเดี่ยวเช่าอยู่หลายครอบครัว) ผู้อยู่อาศัยมีฐานะปานกลางไปจนถึงรายได้ต่ำ พบมากบริเวณตอนเหนือของพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ เช่นกัน โดยเฉพาะบริเวณบางขุนพรหมและบ้านพานถม บริเวณหลังอาคารถนนราชดำเนินกลาง บริเวณตรอกสุเทลาที่บางลำภู ซ้ำางวัดโสมนัส และซ้ำางวัดสุนทรธรรมทาน

3. ตึกแถว ได้แก่ อาคารที่สร้างติดต่อกันตั้งแต่ 2 ห้องขึ้นไป (ในที่นี้ คำว่า "ตึกแถว" หมายถึง การก่อสร้างอาคารลักษณะนี้ด้วยวัสดุทุกชนิด) ในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์พบอาคารประเภทนี้มากที่สุดและกระจายอยู่ทั่วทั้งพื้นที่ โดยเฉพาะบริเวณด้านใต้ของกรุงรัตนโกสินทร์ ทั้งนี้เนื่องจากราคาที่ดินในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์มีราคาสูงมาก ตึกแถวเป็นอาคารที่ประหยัดเนื้อที่ใช้สอยและให้ประโยชน์คุ้มค่า จึงเกิดความนิยมสร้างตึกแถวกันทั่วไป การใช้อาคารประเภทตึกแถวนี้ ส่วนมากอยู่ในลักษณะของการประกอบการพาณิชย์กรรม รองลงมาคือ ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและบางส่วนใช้เป็นโรงงานอุตสาหกรรมและคลังสินค้า

4. อาคารที่ทำการ สำนักงานหรือที่พักอาศัยแบบสมัยใหม่ ได้แก่ ศูนย์การค้า แพลต และคอนโดมิเนียมขนาดใหญ่ รวมทั้งอาคารที่ทำการในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐและสถานศึกษา ที่มีความสูงตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไปด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2.4 สภาพอาคาร

สภาพอาคารในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. กลุ่มอาคารที่มีสภาพดี โครงสร้างแข็งแรง ได้รับการบำรุงรักษาสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่เป็นอาคารศาสนสถาน สถานที่ราชการ สถานศึกษาและอาคารพาณิชย์ รุ่นใหม่ที่มีความสูงตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไป บริเวณวังบูรพา บางลำภู และบริเวณริมถนนหลานหลวง ถนนบำรุงเมือง (ตอนนอก)

2. กลุ่มอาคารสภาพปานกลาง อาคารกลุ่มนี้ยังคงมีโครงสร้างแข็งแรง แต่ไม่ค่อยได้รับการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพให้ดี พบมากที่สุดและกระจายอยู่ทั่วทั้งพื้นที่

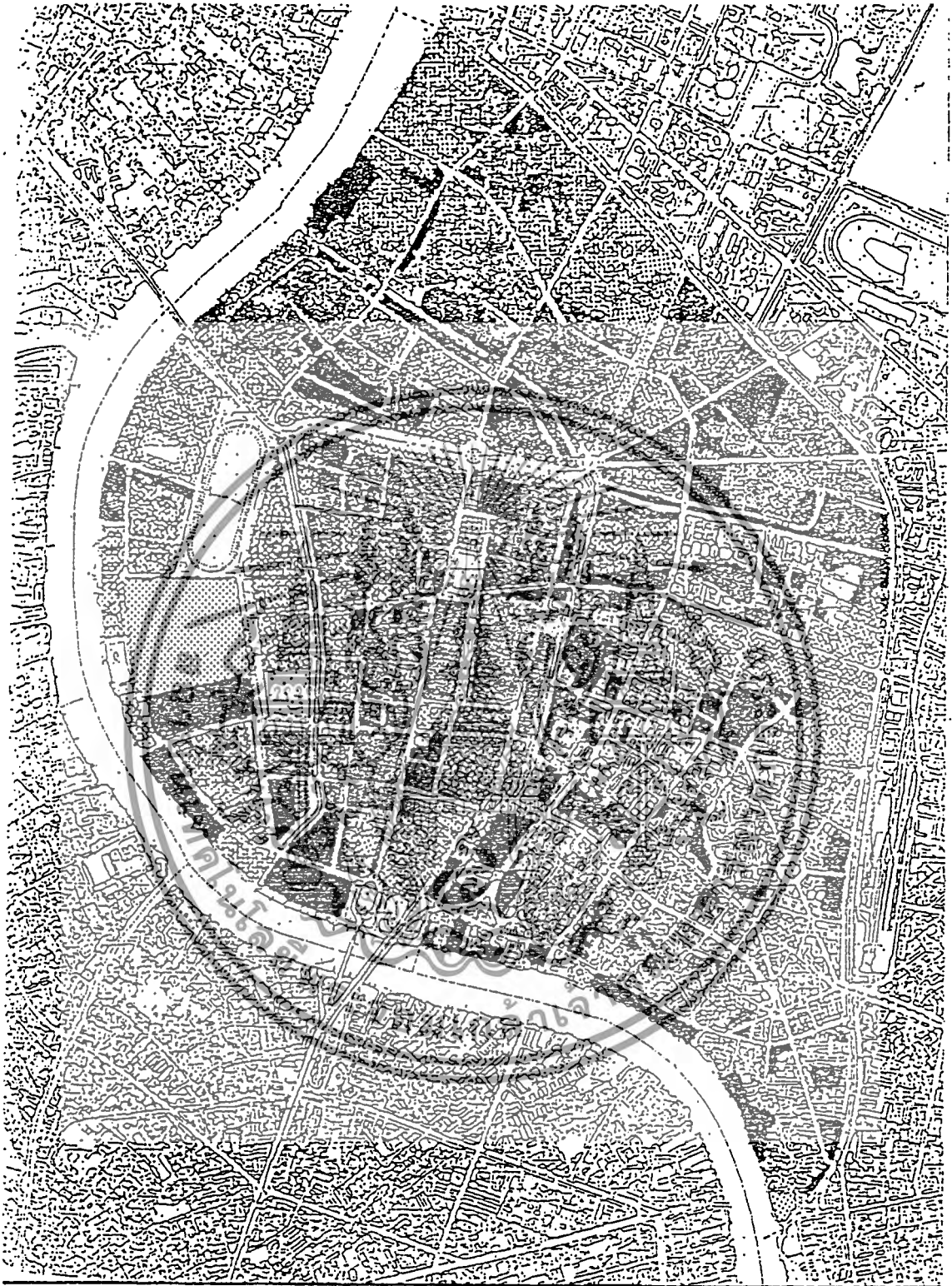
3. กลุ่มอาคารที่มีความทรุดโทรมมาก ส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้ที่มีสภาพเสื่อมโทรม และแออัดในบริเวณสลัมต่าง ๆ เช่น ตรอกสุเหร่าบางลำภู หลังโรงเรียนสตรีวิฑูรยา หลังวัดสุขาวี ตลาดบ้านพานถม บางขุนพรหม นอกจากนี้ยังรวมถึงตึกแถวบริเวณปากคลองตลาด ท่าเตียน ทรงวาด ตลาดนางเลิ้ง และตลาดคลองมหานาคด้วย

2.7.2.5 ความหนาแน่นของอาคาร

การศึกษาความหนาแน่นของอาคารในกรุงรัตนโกสินทร์ กระทำโดยการแบ่งเนื้อที่ของบริเวณศึกษา เป็นบล็อก ๆ ตามการตัดของถนน และพิจารณาได้เป็น 2 ประการ คือ

สัดส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (F.A.R.) (แผนที่) ได้แก่ จำนวนเนื้อที่อาคารทุกชั้นรวมกันหารด้วยเนื้อที่ดิน พบว่าบริเวณที่มีสัดส่วนพื้นที่อาคารต่อพื้นที่ดินสูงสุด (ประมาณ 3.01 - 4.00) ได้แก่ ย่านบางลำภู วังบูรพา ส่วนมะลิ หัวเจี๊ยะ เขาวราช และวงเวียนโอเดียน ส่วนบริเวณที่มีสัดส่วนพื้นที่อาคารต่อพื้นที่ดินต่ำ (ประมาณ 0 - 1.00) ได้แก่ ตอนกลางของแขวงพระบรมมหาราชวัง บริเวณ 2 ซ้างถนนราช-ดำเนินกลางและนอก บริเวณวัดชนะสงคราม (แผนที่)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

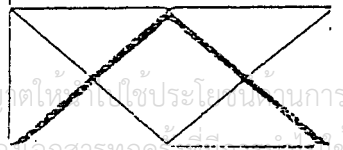
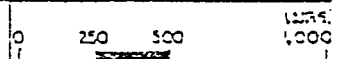

รูปที่ 2.7 ภาพอาคาร

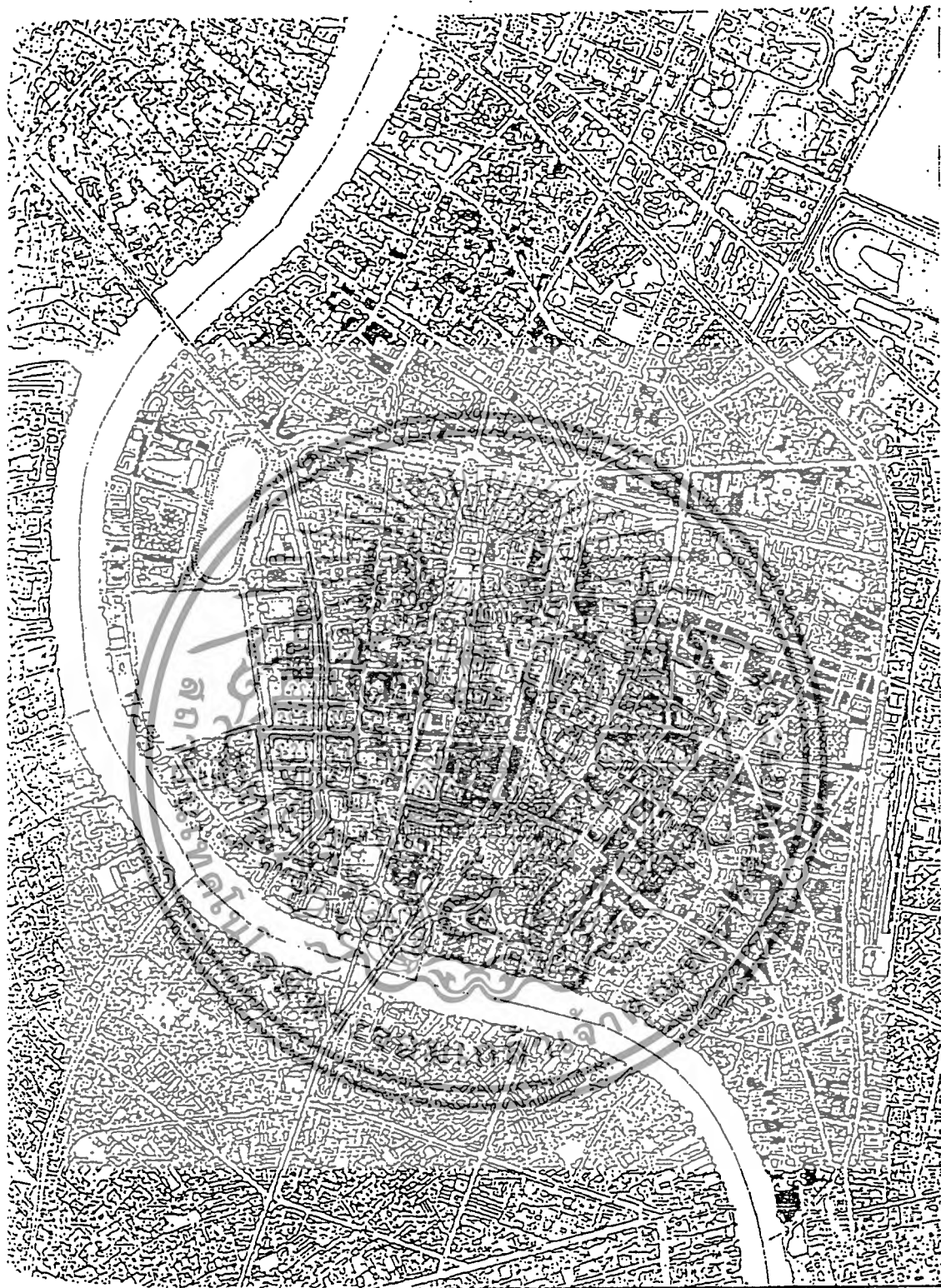
แผนที่

สัญลักษณ์

- คี แข็งแรง
- ทฤษฎีกรม
- ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ใช้ประโยชน์จากการค้า
 จากการศึกษาวิจัย
 ไม่มีการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการเผยแพร่

แผนที่ 2.8 อาคารสูงภายในกรุงเทพมหานคร

แผนที่

สัญลักษณ์

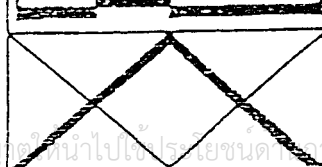
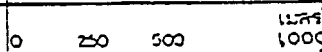
1 ชั้น

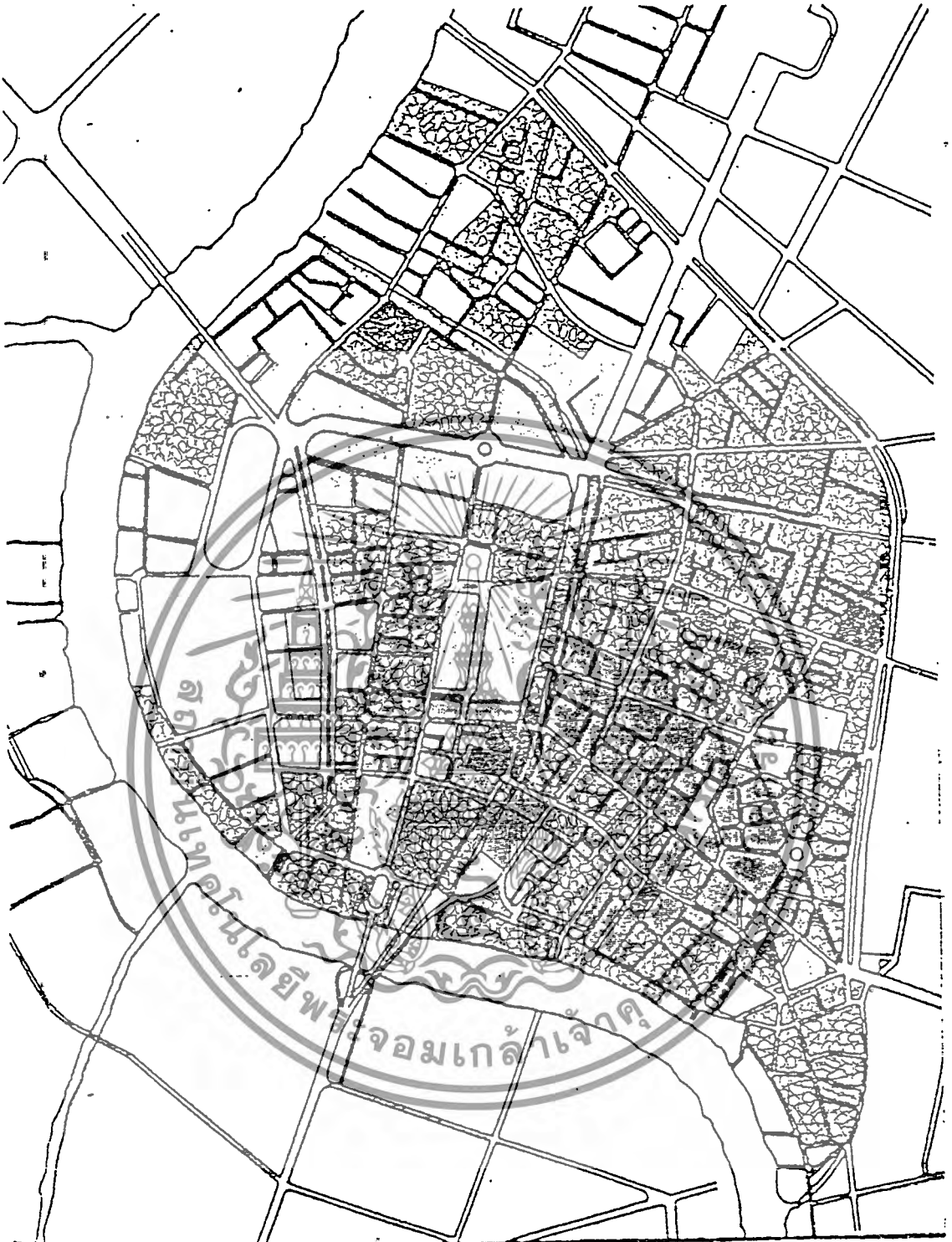
มากกว่า 4 ชั้นขึ้นไป

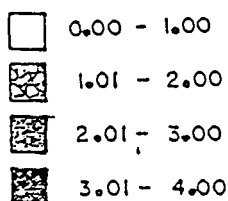
2-3 ชั้น

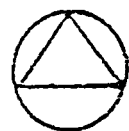
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ 2.9 สัดส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (F.A.R.)
ชั้นสูง

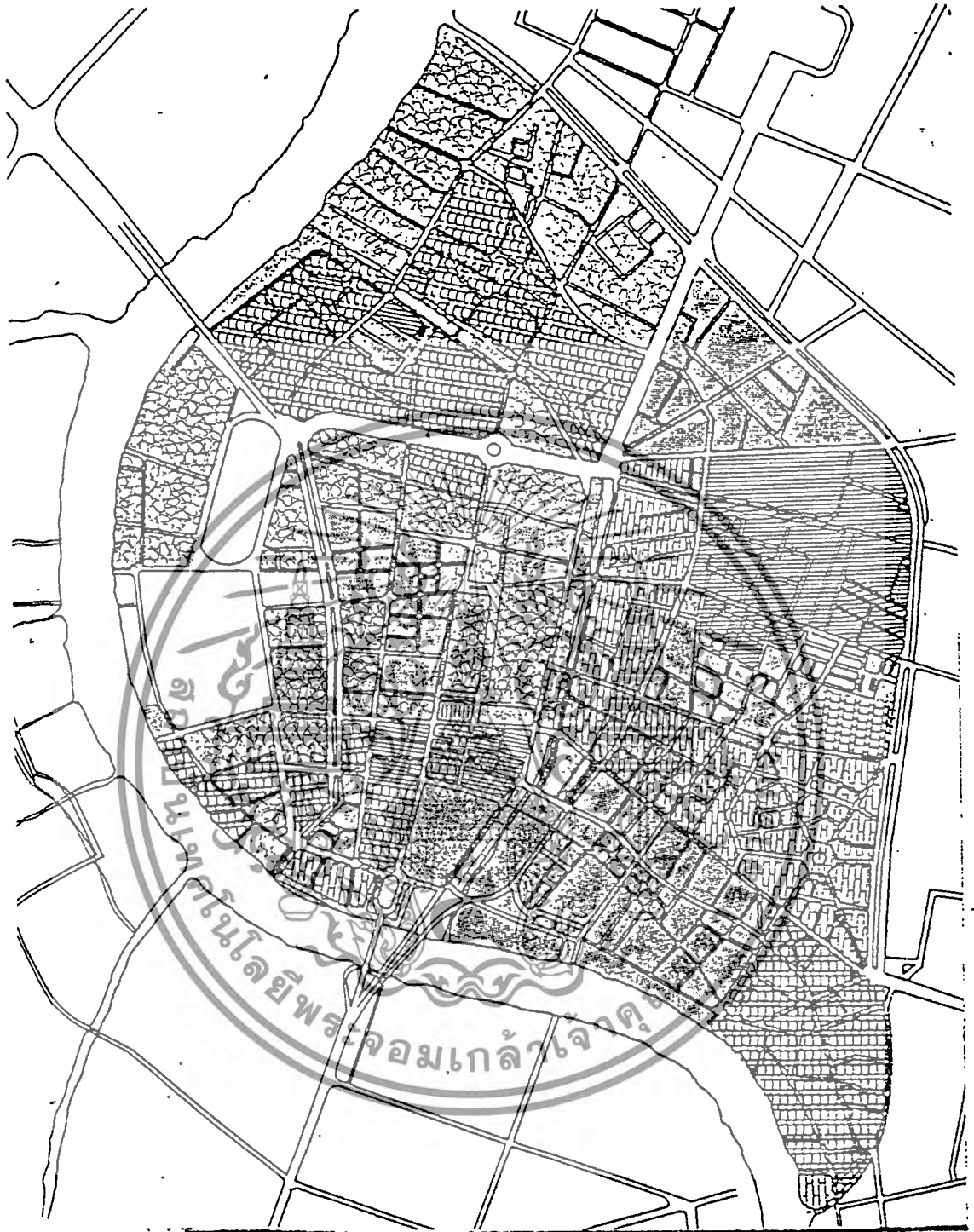
แผนที่

มาตราส่วน

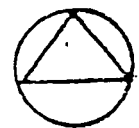
เอกสารนี้เป็นเอกสารของเมือง ก.ท.ม. ทรัพยากรใช้เพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

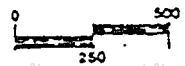
มาตราส่วน: 2.10 อัตราส่วนของพื้นที่คลุมดิน (G.A.C)

	0 - 40 %		60 - 70 %
	40 - 50 %		มากกว่า 70 %
	50 - 60 %		

แผนที่

มาตราส่วน

ที่มา: กองผังเมือง กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคารคลุมดิน (G.A.C.) (แผนที่)

เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ดินของอาคารแล้ว พบว่า บริเวณที่มีเปอร์เซ็นต์อาคารคลุมดินสูงกว่า 50% ขึ้นไป คือมีที่ว่างเหลือน้อย ได้แก่ แขวงป้อมปราบฯ แขวงมหานาค แขวงบ้านบาตร แขวงจักรวรรดิ แขวงสัมพันธวงศ์ แขวงวัดโสมนัส แขวงวังบูรพา แขวงตลาดยอด แขวงสำราญราษฎร์และแขวงศาลเจ้าพ่อเสือ ส่วนบริเวณที่มีเปอร์เซ็นต์อาคารคลุมดินต่ำที่สุด คือประมาณ 30-40% ได้แก่ บริเวณพระบรมมหาราชวัง และย่านที่ใกล้เคียง วัดสามพระยา และบางขุนพรหม

สรุปได้ว่า อาคารที่มีความสูงหนาแน่นและมีที่ว่างเว้น ได้แก่ บริเวณวังบูรพา บางลำภู เยาวราช สัมพันธวงศ์ ส่วนบริเวณที่อาคารไม่สูงมาก ไม่หนาแน่น มีที่ว่างว่างมาก ได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่บริเวณพระบรมมหาราชวัง และย่านที่ใกล้เคียง ส่วนล่างของอาคารราชดำเนินกลาง และสองฝั่งถนนอาคารราชดำเนินนอก วัดสามพระยา และบางขุนพรหม

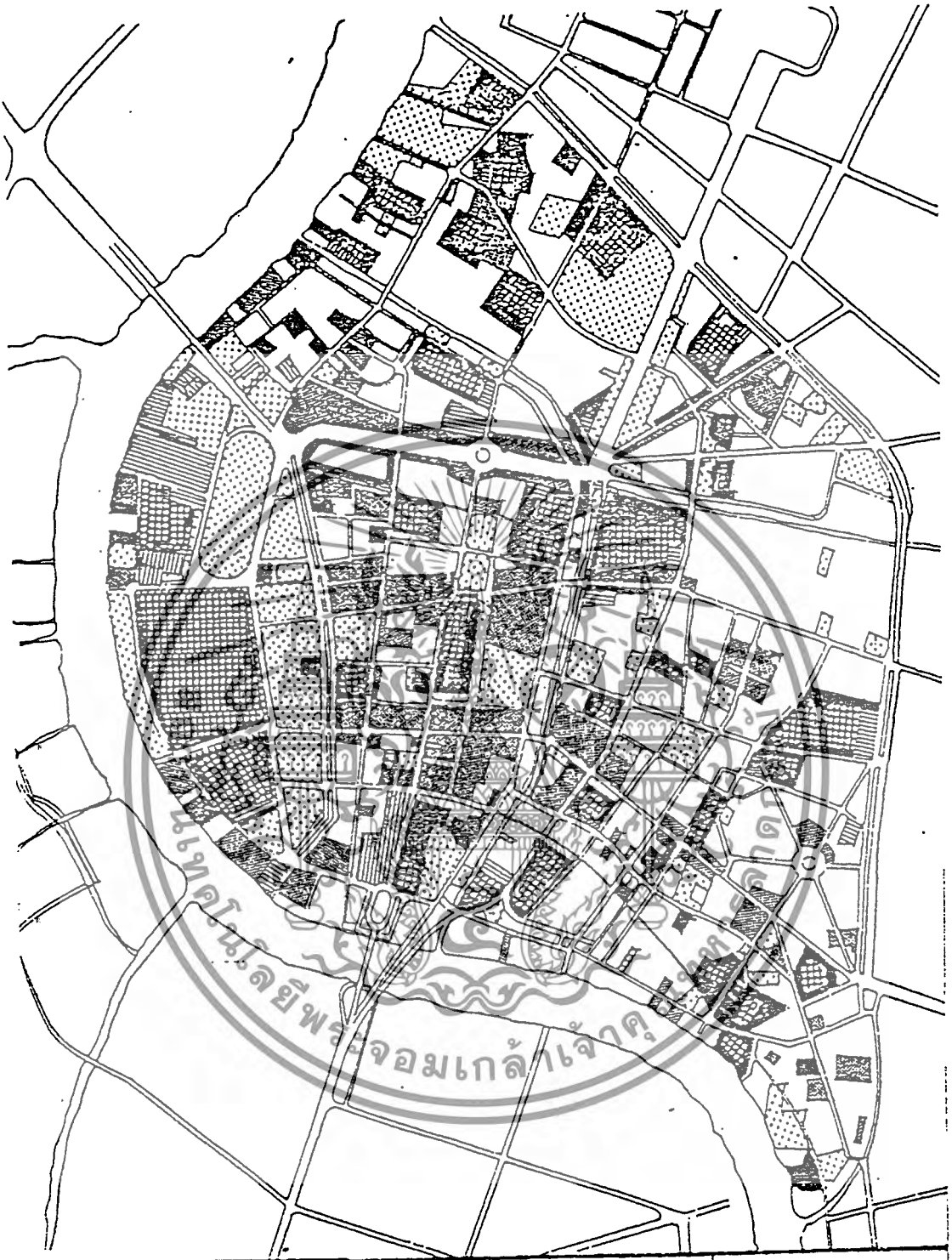
2.7.2.6 กรรมสิทธิ์ที่ดิน

เนื่องจากกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นเขตพระนครเก่าที่เศษปกครองด้วยพระเจ้าแผ่นดิน ที่ดินส่วนใหญ่จึงเป็นของหลวง มีค้เมื่อโปรดฯ ให้ประชาชนมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้ ประกอบกับเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตย กรรมสิทธิ์ที่ดินจึงตกอยู่ในมือของเอกชนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม กรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนใหญ่ยังคงเป็นของเหมืองหลวง ซึ่งแบ่งออกเป็นสถานที่ราชการ สำนักงานทรัพย์สินของพระมหากษัตริย์และส่วนพระองค์ ตลอดจนโบราณสถานและที่จัดผลประโยชน์ของวัด ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ภายในเขตคลองรอบกรุง ส่วนวงนอก คือระหว่างคลองรอบกรุงและคลองผดุงกรุงเกษมส่วนใหญ่เป็นที่เอกชน

2.7.2.7 ราคาที่ดิน

กรุงรัตนโกสินทร์เป็นบริเวณหนึ่งที่มีราคาที่สูงมาก บริเวณที่มีราคาที่ดินสูงสุด ได้แก่ บริเวณปากคลองตลาด วังบูรพา บางลำภู รองลงมาได้แก่ย่านจักรวรรดิ

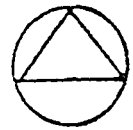
สัมพันธวงศ์ ย่านถนนเจริญกรุง วรจักร และสำราญราษฎร์ บริเวณที่มีราคาที่ดินต่ำสุดของเอกสารนี้เป็นเอกสารทงสวนเวสสำหรับภาริงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ: 2.11 กรรมสิทธิ์ที่ดิน
กรุงเทพฯ

	ฉัตรที่ราชการ		โบราณสถาน
	สำนักงานทรัพย์สินฯ		ที่จัดผลประโยชน์ของวัด
	สถานศึกษา		เอกชน

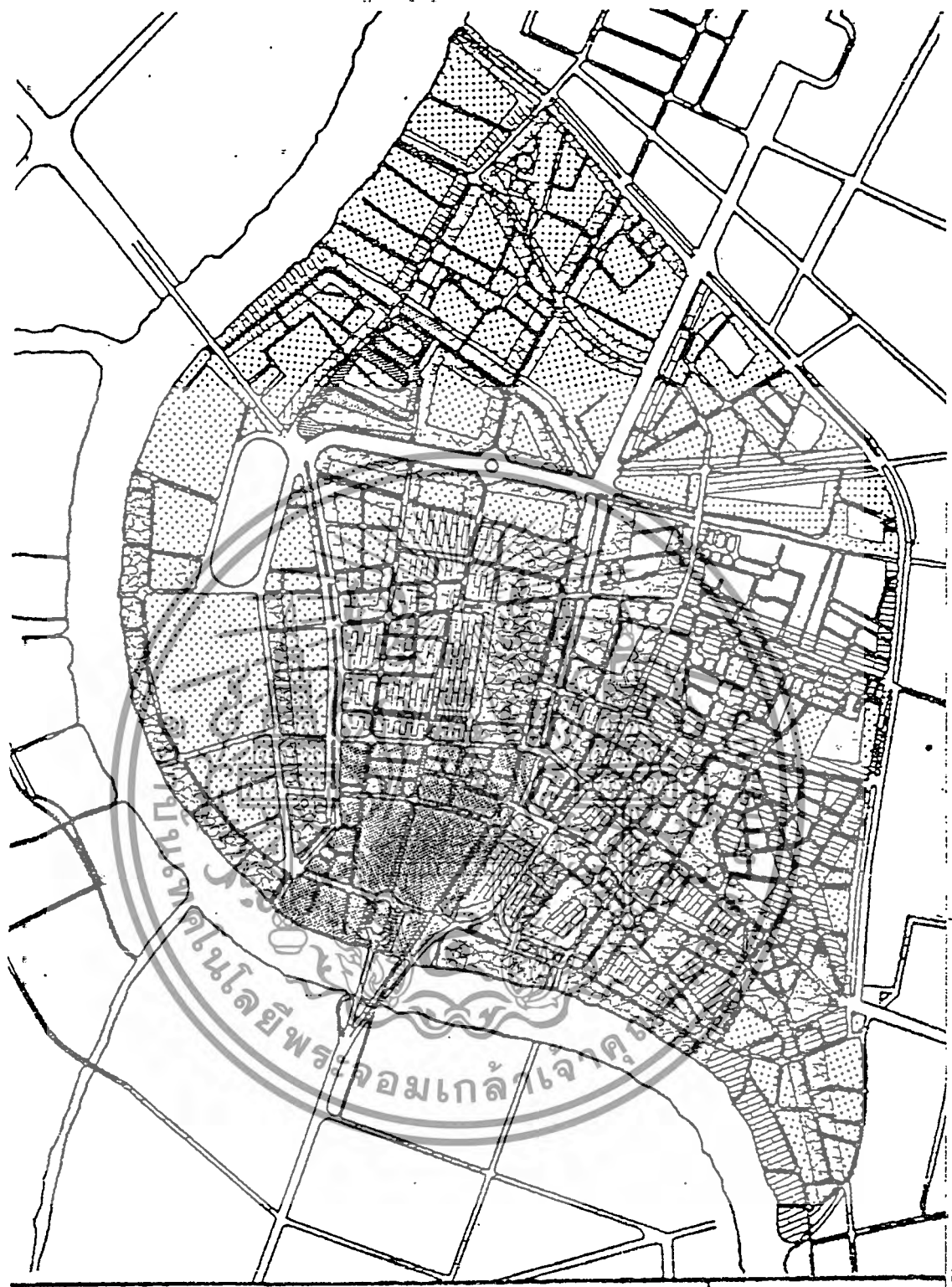
แผนที่

มาตราส่วน

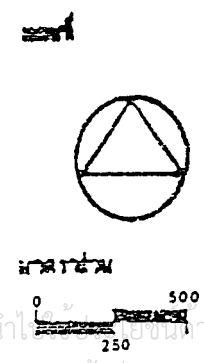
เอกสารนี้เป็นเอกสารของเมืองกรุงเทพมหานครเพื่อการศึกษานั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ 2.12 จาตาประเมิงที่ดินปานกลาง (ต่อไร่)

สัญลักษณ์

0 - 1.9 ล้านบาท	6 - 7.9 ล้านบาท
2 - 3.9 ล้านบาท	8 - 10 ล้านบาท
4 - 5.9 ล้านบาท	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานต้นทาง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรุงเทพมหานคร มักเป็นพื้นที่ที่การจราจรเข้าไม่ถึง หรือไม่สะดวก ส่วนใหญ่อยู่ในเขต
ป้อมปราบฯ ภายในบล็อกของถนนและตึกแถว ได้แก่ ริมคลองมหานาค ย่านวัดโสมนัส และ
ริมถนนดำรงรักษ์

2.7.2.8 ระบบบริการสาธารณะ

บริการสาธารณะอันนับเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา และส่งเสริม
ความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพที่สะดวก บนพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีอยู่แล้วอย่างทั่วถึง ใน
พื้นที่จะเสนอสภาพทั่วไป และจะชี้ให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ เป็นสำคัญอันจะนำไปสู่แนวทาง
แก้ไขปัญหาได้ต่อไป

1. ระบบการจราจร

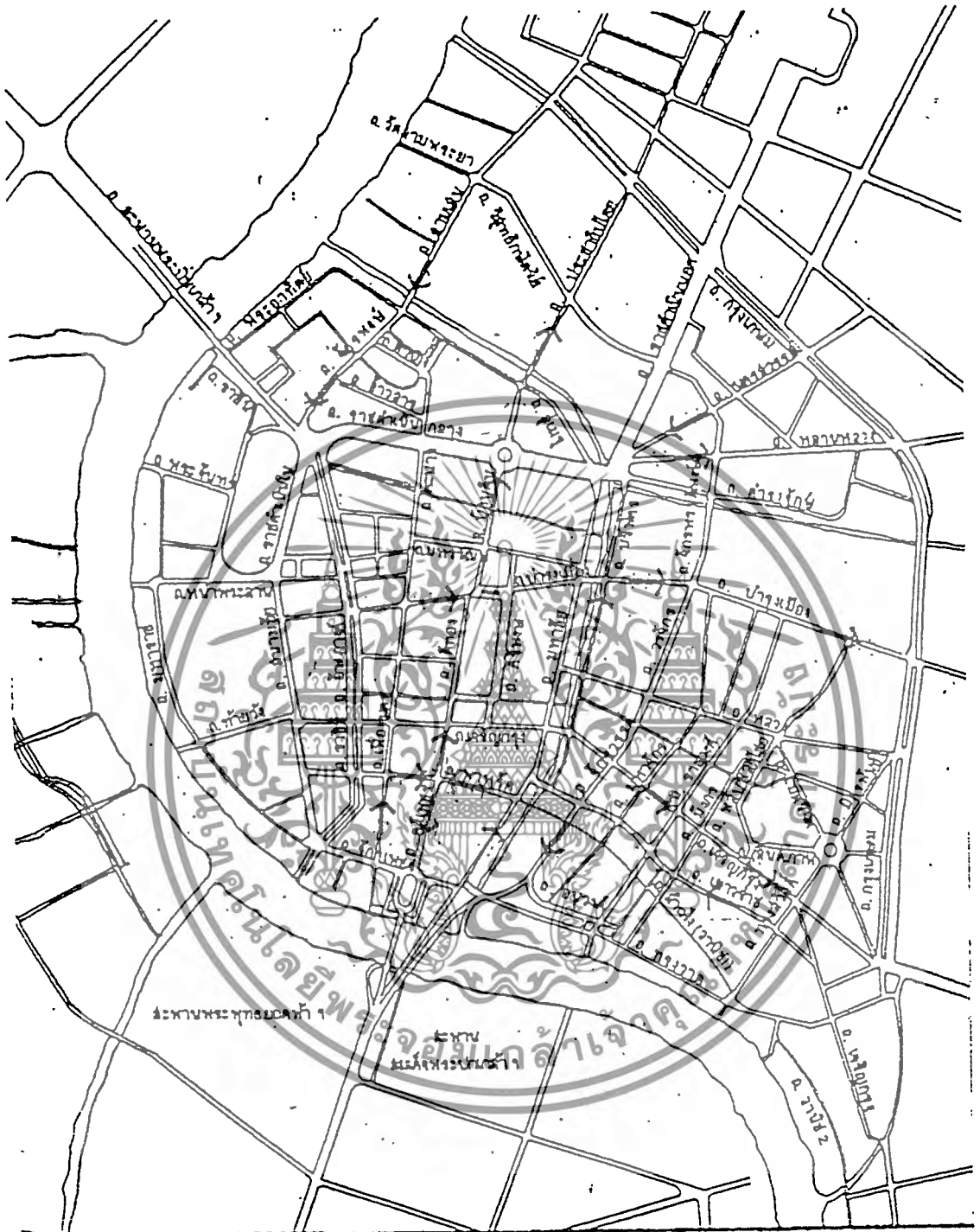
แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ทางบก ทางน้ำ และทางรถไฟฟ้าขนส่ง-
มวลชน

1.1 การจราจรทางบก

กรุงเทพมหานครมีถนนทั้งหมด 75 สาย มีความยาวรวมกัน 54,347
กิโลเมตร เป็นพื้นที่ถนนรวมทั้งทางเท้า 1,102,048 ตารางเมตร คิดเป็น 12.4% ของ
พื้นที่กรุงเทพมหานครแบ่งเป็นพื้นที่ผิวจราจร 709,651.5 ตารางเมตร คิดเป็น 64.39%
ของพื้นที่ถนนทั้งหมด ที่เหลือเป็นทางเดินเท้าประมาณ 35.61% ผิวจราจรส่วนใหญ่ทำด้วย
ยางแอสฟัลต์ มีเป็นส่วนน้อยที่เป็น ค.ส.ล. ได้แก่ ถนนราชดำเนินกลาง ถนนราชดำเนิน
ใน ถนนหลานหลวง ถนนเจริญกรุง (ช่วงสะพานดำรงสถิตย์ - สะพานพิทยเสถียร) ถนน
หน้าพระลาน ถนนอนุวงศ์ ถนนทรงวาด ถนนเสือป่า ถนนสุคล และบางช่วงของถนนบ้าน-
ดินสอ และถนนราชินี เท่านั้น

ถนนมีความกว้างตั้งแต่ 6.30 เมตร - 42.30 เมตร ส่วนใหญ่
กว้างประมาณ 10-20 เมตร ถนนที่กว้างที่สุดได้แก่ ถนนราชดำเนินกลาง (ช่วงสะพาน
ผ่านพิภพลีลา - สะพานผ่านฟ้าลีลาศ) กว้างประมาณ 42.30 เมตร และถนนราชดำเนิน-
นอก (ช่วงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ - สะพานมัชวานรึงสรณ์) กว้าง 34.20 เมตร ส่วนถนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

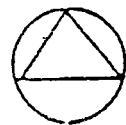

เลขที่: 2.13 / ชื่อถนนและทิศทางการจราจร
 ใต้ยูนิฟิเคชัน

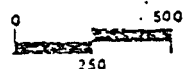
→ ทิศทางการจราจร

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนที่

มหาสารคาม

ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่แคบที่สุด ได้แก่ ถนนราชินี (ช่วงแม่น้ำเจ้าพระยา - ถนนจักรเพชร) กว้าง 6.30 เมตร และถนนเจ้าฟ้า (ช่วงถนนพระอาทิตย์ - ถนนจักรพงษ์) กว้าง 6.90 เมตร

ระบบถนนมีลักษณะเป็นตาราง (GRID SYSTEM) ตัดกันเป็นโครงข่ายทั้งพื้นที่ แบ่งพื้นที่เป็น BLOCK สอด ๆ เอื้ออำนวยต่อการค้าขายริมถนน ถนนสายสำคัญของพื้นที่ ได้แก่ ถนนราชดำเนิน ถนนบำรุงเมือง ถนนเจริญกรุง ถนนเฟื่องนคร ถนนหน้าพระลาน ถนนสามเสน ถนนนางเลิ้ง ถนนหลานหลวง ถนนวรจักร ถนนเสาวราช และถนนราชวงศ์

จากความกว้างของถนนที่คับแคบและไม่สม่ำเสมอ ประกอบกับปริมาณการจราจรสูง มีจุดตัดของถนนหลายจุด จึงก่อให้เกิดความติดขัดโดยทั่วไป ถนนที่มีปริมาณการจราจรในชั่วโมงเร่งด่วนสูง ได้แก่ ถนนราชดำเนินนอก ถนนราชดำเนินกลาง และบริเวณทางเข้า-ออก กรุงรัตนโกสินทร์ 3 สะพาน คือสะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ สะพานพระปกเกล้าและสะพานพระปิ่นเกล้า ถนนที่มีปริมาณการจราจรรองลงมา ได้แก่ ถนนเจริญกรุง ถนนราชดำเนินใน ถนนบำรุงเมือง ถนนตะนาว และถนนจักรวรรดิ ตามลำดับ บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ก็เช่นเดียวกับศูนย์กลางเมืองใหญ่อื่น ๆ ทั่วโลก ที่ต้องประสบกับปัญหาจราจรเป็นปัญหาใหญ่ของเมือง สำหรับในกรุงรัตนโกสินทร์อาจจำแนกสาเหตุของปัญหาได้ คือ

1. ความเป็นศูนย์กลางของเมือง กรุงรัตนโกสินทร์เป็นศูนย์กลางของศูนย์กลางการบริหารราชการ ศูนย์กลางการศึกษา ศูนย์การค้า นอกจากนี้ เมื่อมีการประกอบกิจกรรมพิเศษทางด้านประเพณี ราชพิธี หรือพระราชพิธีใด ๆ มักมุ่งใช้พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์เป็นที่ประกอบกิจกรรม ทั้งนี้ก่อให้เกิดความต้องการใช้พื้นที่ในปริมาณมากและต่อเนื่อง "สื่อ" ที่จะทำให้เกิดการติดต่อกับกิจกรรมเหล่านั้นได้ ก็คือ การจราจร จะเห็นได้ว่าลักษณะการเป็นศูนย์กลางดังกล่าว ดึงดูดปริมาณการจราจรมาก โดยเฉพาะชั่วโมงเร่งด่วนและในเวลาว่างนพิตี ก็ถึงกับต้องมีการจัดระบบการจราจรใหม่เป็นการเฉพาะด้วย

2. การเป็นทางผ่าน ปัจจุบันกรุงเทพมหานครขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกทิศทาง รวมทั้งด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา หรือฝั่งธนบุรี มีการสร้าง

สะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาหลายแห่ง ในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์เองมีถึง 3 สะพาน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญ่าตเหนาไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

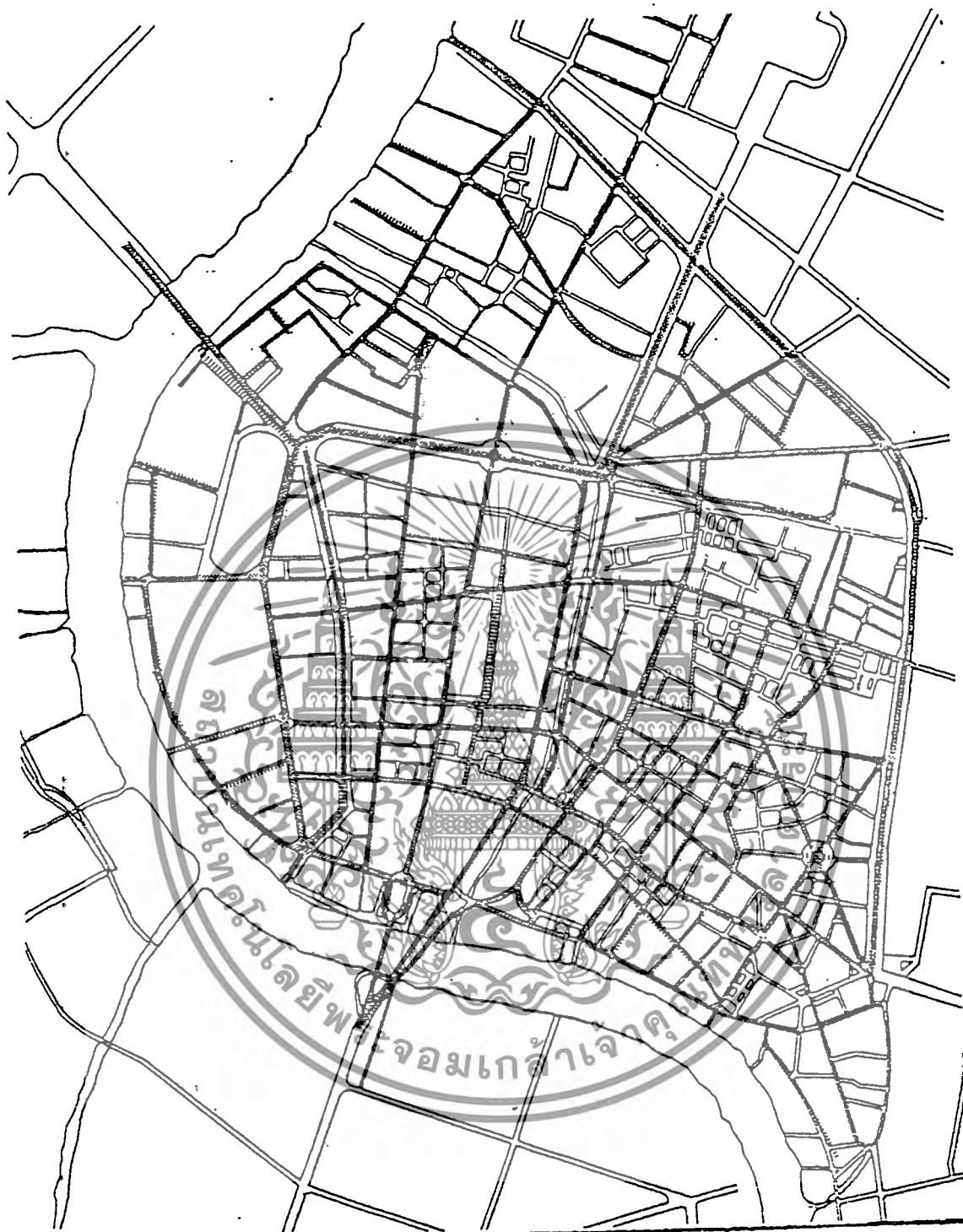
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้แก่ สะพานพระอุทกษอดฟ้า สะพานพระปกเกล้า และสะพานพระปิ่นเกล้า การเชื่อมต่อ
 หน่วยงาน ธุรกิจ และแหล่งที่อยู่อาศัยของเมืองใหม่กับเมืองเก่านิยมใช้เส้นทางบกข้าม
 สะพานดังกล่าว เพราะสะดวกและรวดเร็ว ทำให้ปริมาณการจราจรในบริเวณกรุงรัตนโก-
 สินทร์ทวีสูงขึ้น ทั้งด้านรถโดยสารส่วนตัวและรถประจำทางขนส่งมวลชน รวมทั้งผู้อยู่อาศัย
 ผังชนบุรีก็ต้องใช้กรุงรัตนโกสินทร์เป็นทางผ่านสู่ที่ต่าง ๆ นอกจากนี้ในอนาคตอันใกล้
 การทางพิเศษ มีโครงการใช้ระบบขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้าผ่านเข้ามาในบริเวณกรุงรัตนโก-
 สินทร์ การใช้ระบบขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้าผ่านเข้ามาในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์เพื่อข้าม
 ไปยังผังชนบุรีด้วย

3. ขนาดถนนคับแคบ เนื่องจากกรุงรัตนโกสินทร์เป็นเขตเมืองเก่า
 ซึ่งเมื่อเริ่มพัฒนาเป็นเมืองไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสัญจรทางบกมากนัก ถนนที่ตัดขึ้นใน
 ระยะแรกส่วนใหญ่ใช้แนวทางเดินเก่า มีการขยายเขตถนนบ้างเพื่อพอกับสภาพการใช้สอย
 (ยกเว้นถนนราชดำเนิน ถนนเจริญกรุง ซึ่งวางแผนให้เป็นถนนกว้างขวางกว่าปกติมาตั้งแต่
 แรกสร้าง) ดังนั้น เมื่อเมืองพัฒนาจนมีสิ่งปลูกสร้างเต็มพื้นที่ที่ไม่สามารถขยายเขตถนนออก
 ไปได้ตามต้องการการระบายของจราจรจึงเป็นไปได้ช้า ก่อให้เกิดความติดขัดโดยเฉพาะ
 ในเวลาเร่งรีบก่อนเวลาทำงานและหลังเลิกงาน นอกจากนี้ถนนบางสายไม่มีทางเท้า
 ริมนถนน เช่น บวงสรวงของถนนบำรุงเมือง และถนนบ้านดินสอ หรือทางเท้าไม่กว้างนัก
 ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในย่านธุรกิจเก่าแก่ของเมือง เช่น วังบูรพา บ้านหม้อ บางลำภู และมักถูก
 บุกรุกค้าตั้งหาบเร่ แผงบอย ทำให้คนเดินเท้าต้องลงมาเดินบนถนน การใช้รถจึงล่าช้าไป
 อีก

4. การขาดแคลนที่จอดรถ ดังกล่าวมาแล้วว่าการพัฒนาในตอนต้น
 ของกรุงรัตนโกสินทร์ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสัญจรทางบกมากนัก ซึ่งในระยะแรกปริมาณ
 รถบนท้องถนนมีไม่มากนัก จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาใด ๆ การจัดเตรียมที่ว่าง เพื่อการจอดรถ
 เป็นสิ่งไม่จำเป็นและไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน เมื่อปริมาณรถมีมากขึ้นประกอบกับไม่มีการวาง
 แผนแก้ไขไว้ล่วงหน้า จึงเกิดปัญหาไม่มีที่จอดรถเพียงพอ รถส่วนใหญ่ถูกจอดตามริมถนนหรือ
 บนทางเดินเท้า ทำให้การจราจรบนถนนคับแคบอยู่แล้วติดขัดยิ่งขึ้น รัฐบาลตระหนักดีใน

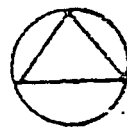
ปัญหาดังกล่าวและพยายามแก้ไขปัญหาโดยกำหนดการเดินรถทางเดี่ยว หรือห้ามจอดรถบน
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

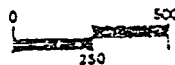
แผนที่ : 2.14 ความสำคัญของถนน
สำคัญพิเศษ

- ถนนสายหลัก
 - ถนนสายรอง
 - ถนนย่อยและซอย
- ที่มา: จากการสำรวจ

แผนที่

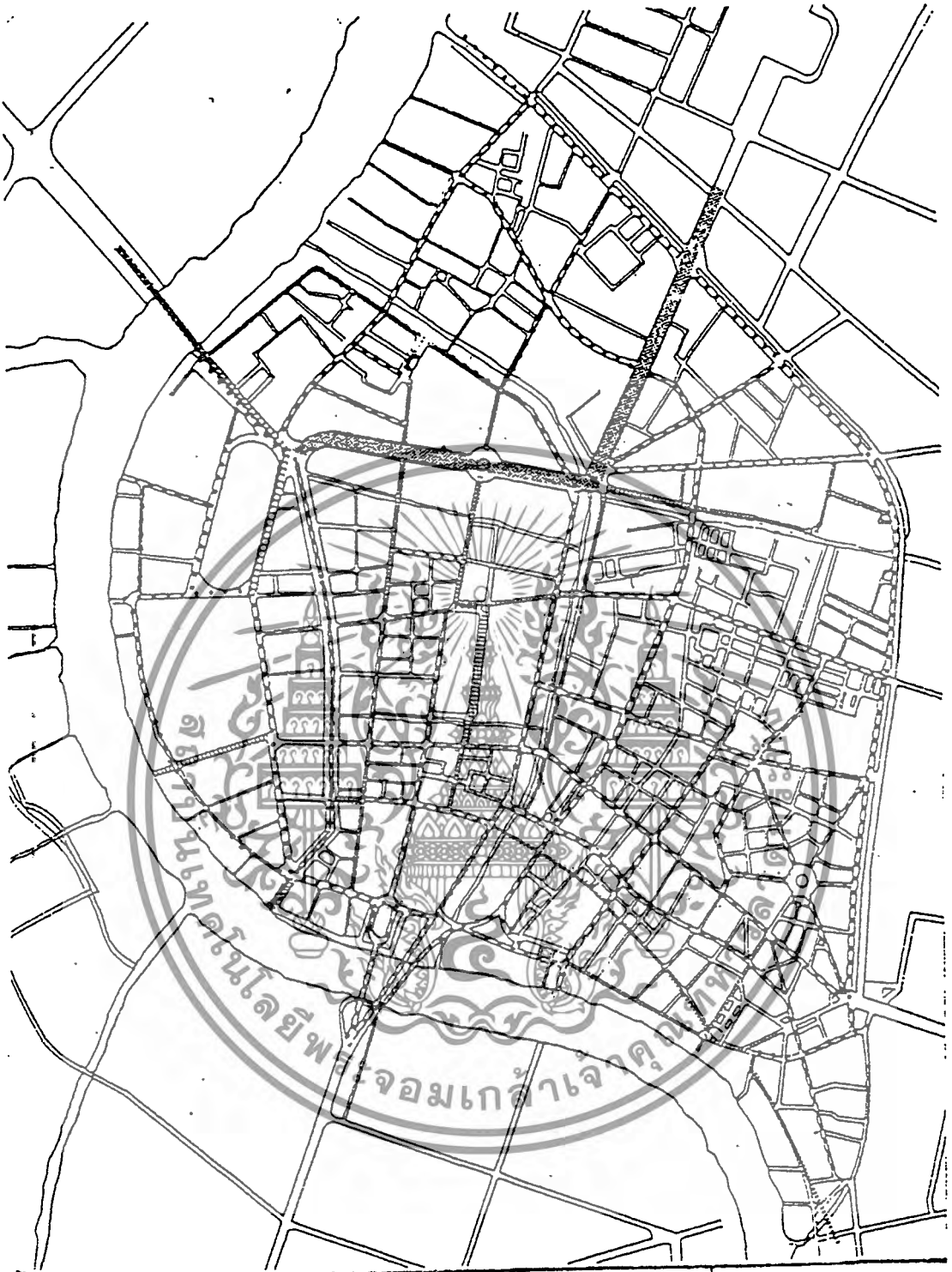

มาตราส่วน

ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

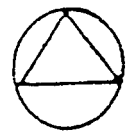

มาตรา : 2.15 ขนาดความกว้างของถนน
สัญลักษณ์

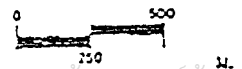
- มากกว่า 30 เมตร
- 20 - 30 เมตร
- 10 - 20 เมตร
- น้อยกว่า 10 เมตร

ที่มา : กองผังเมือง กรุงเทพมหานคร

แผนที่

มาตราส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์และอาจมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยหรือโครงการที่ดำเนินการโดย
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถนนบางสาย การจัดช่องทางรถประจำทาง การจำกัดเวลาบรรทุก และการกำหนดให้ จราจรเพิ่มขึ้น ต้องมีบริเวณสำหรับจอดรถโดยเฉพาะด้วย ซึ่งนับว่าแก้ปัญหาไปได้มาก แต่ก็ ยังไม่เพียงพอกับปริมาณรถอยู่ดี บริเวณที่นิยมใช้เป็นี่จอดรถจึงยังคงพบทั่วไปตามริมถนน สายต่าง ๆ การจอดรถบนทางเดินเท้า เกาะกลางถนนราชดำเนินกลาง ด้านข้างสนาม หลวง ฯลฯ สำหรับรถบริการนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมจอดบริเวณสนามหลวงเช่นกัน ในฤดู การท่องเที่ยวอาจตั้งอนารถไปจอดถึงฝั่งธนบุรี แลวสะพานพระปิ่นเกล้าฯ

5. ประเภทของสถานขนท้องถนน เนื่องจากสถานทุกชนิด

สามารถวิ่งในกรุงรัตนโกสินทร์ได้ สถานขนที่ก่อปัญหามากคือ รถบรรทุก รถประจำทาง ข.ส.ม.ก. และรถบริการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ แม้รถบรรทุกจะถูกจำกัดเวลาบ้าง แต่ยังคง วิ่งได้ในบางเวลาความเร็วของรถที่ไม่สัมพันธ์กับสถานอื่น ๆ ทำให้การจราจรในส่วน รวมติดขัด และน้ำหนักของรถก็ก่อให้เกิดความล้าสะเทือนเป็นอันตรายต่ออาคารประวัติ- ศาสตร์ ทำให้ถนนชำรุดเสียหายตลอดจนสร้างทัศนวิสัยที่ไม่ดี ทำลายสภาพแวดล้อมของ บริเวณเป็นอย่งยิ่ง

1.2 การจราจรทางน้ำ

เส้นทางสัญจรทางน้ำได้รับการส่งเสริมให้เป็นเส้นทางสัญจรหลัก- ของเมืองมาตั้งแต่ครั้งสร้างกรุงฯ จนถึงกับครั้งหนึ่งได้รับการขนานนามว่า "VENICE OF THE EAST" แต่ปัจจุบันโครงข่ายกษการจราจรทางน้ำถูกทำลายลงจากการพัฒนาระบบ การจราจรทางบก คลองหลายสายถูกถมสร้างเป็นถนน ที่เหลือก็มีสภาพตื้นเขิน เป็นที่ ระบายของเสืส ทั้งขยะ น้ำเสืส เน่าเหม็น จนใช้การไม่ได้ แม้แต่คลองหนึ่ง ก็ถูกสะพาน พระปิ่นเกล้าฯ สร้างปิดทับปากคลองจนไม่อาจใช้เป็นเส้นทางเดินเรือได้อีก แสดงชัดถึง นโยบายที่ไม่คิดจะส่งเสริมการจราจรทางน้ำอีกต่อไป

การจราจรทางน้ำที่ยังปรากฏอยู่ในปัจจุบันมีเพียงการจราจรบนลำน้ำ เจ้าพระสา ซึ่งลักษณะการจราจรมีหลายรูปแบบ ได้แก่ (แผนที่)

1. บริการข้ามฝากติดต่อกะหว่างฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรีในละแวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ในชื่อของกรมการขนส่งทางบก และผู้จัดทำให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. บริการเรือด่วนสำหรับการเดินทางระยะยาวตามแนวแม่น้ำเจ้าพระยา

3. บริการเรือหางยาวสำหรับการเดินทางติดต่อประชุมชนอื่น ๆ ในเขตธนบุรีที่อยู่ห่างไกลตามเส้นทางคลองต่าง ๆ

4. บริการเรือสำหรับทัศนอาจร ส่วนใหญ่บริการแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เพื่อเที่ยวชมทิวทัศน์ตามเส้นทางลำน้ำเจ้าพระยา หรือเข้าไปตามคลองต่างๆ ในฝั่งธนบุรีทั้งระยะใกล้ปานกลาง

5. การขนส่งวัสดุก่อสร้างและสินค้าเกษตร สำหรับท่าขนถ่ายวัสดุ ส่วนใหญ่เป็นการขนทรายที่ใช้ในการก่อสร้าง

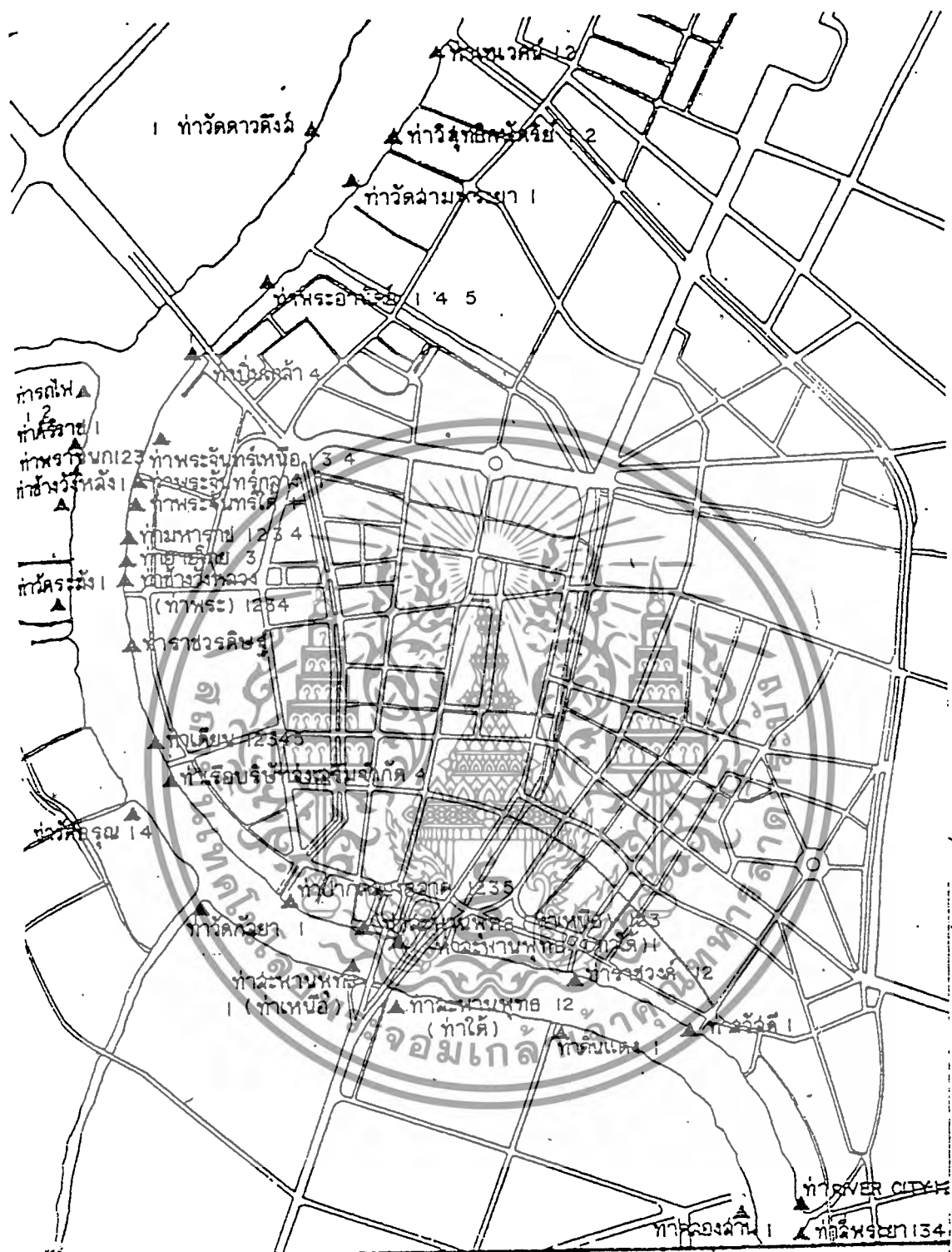
ท่าเรือสำเภาทะเลสาบใหญ่บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ ได้แก่ ท่าช้าง ท่าพระจันทร์ ท่าเตียน ท่าปากคลองตลาด ท่าสะพานพุทธ ท่าราชวงศ์ ท่าสวัสดิ์ ท่าสี่พระยา ท่าพระอาทิตย์ ท่าวัดสามพระยา และท่าเทเวศน์ ส่วนฝั่งธนบุรีมีท่าเรือที่สำคัญได้แก่ ท่าช้างวังหลัง ท่าพรานนก ท่ารถไฟ ท่าวัดอรุณฯ และท่าดินแดง เป็นต้น

ผลของการจราจรทางน้ำประกอบกับท่าเรือสำคัญ ๆ ดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับการจราจรทางบกเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ บริเวณท่าเรือสำคัญ จะเป็นจุดศูนย์รวมของประชาชนที่สืบเปลี่ยนชื่อของการเดินทางระหว่าง "น้ำ" กับ "บก" บริเวณต่าง ๆ เหล่านี้มีกฎกติกาหนดให้เป็นสถานีต้นทางรถประจำทางหลายสาย เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเดินทาง ผลจากการเป็นแหล่งชุมนุมผู้คนหนาแน่นหลายตลอดเวลา ก่อให้เกิดธุรกิจการค้าและบริการเครื่องอุปโภค บริโภค ในรูปแบบของร้านค้าย่อย หาบเร่ แผงลอย เป็นจำนวนมาก ซึ่งเท่ากับเพิ่มความสับสนแออัดระหว่างคน รถประจำทาง เรือโดยสาร และธุรกิจต่าง ๆ ดังกล่าว

1.3 ระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน

เนื่องมาจากปัญหาการจราจรที่ส่งผลกระทบต่อโครงข่ายการคมนาคมทั่วทั้งกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันรัฐบาลกำลังพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการใช้ระบบขนส่ง-

มวลชนที่สะดวกและรวดเร็วให้บริการแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งโครงการขนาดใหญ่ในด้านเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งงานไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมืออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

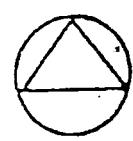
2:16 ท่าเรือบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์

สัญลักษณ์

▲ ท่าเรือ

- 1 ท่าเรือชนิดโดยฉากรั้วขั้วผ่า
- 2 ท่าเรือด่วนเจ้าพระยา
- 3 ท่าเรือหางยาว
- 4 ท่าเรือบริการนักท่องเที่ยว
- 5 ท่าเรือขบฉิ่ง

แผนที่

มาตราส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
 การทำเรื่อง
 ไม่วากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การคมนาคมที่สำคัญยิ่งโครงการหนึ่ง ก็คือโครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน โดยทางพิเศษแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินงาน แต่เดิมการทางพิเศษแห่งประเทศไทยจะดำเนินการก่อสร้างระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน 3 สาย คือ

1. สายพระโขนง-หัวลำโพง-บางซื่อ ระยะทาง 23 กิโลเมตร
เริ่มจากพระโขนงไปตามถนนพระราม 4 ผ่านหัวลำโพง เลียบแนวคลองผดุงกรุงเกษม เลี้ยวขวาไปตามถนนสามเสน เลี้ยวขวาไปตามถนนประชาธิปไตย 2 ผ่านย่านการค้า พหลโยธิน และสิ้นสุดที่บริเวณหน้าสถานีขนส่งสายเหนือ

2. สายวงเวียนใหญ่-สาทร-ลาดพร้าว ระยะทาง 20 กิโลเมตร
เริ่มจากบริเวณวงเวียนใหญ่ ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา (ระหว่างสะพานสาทร) ไปตามแนวคลองสาทร ถนนวิฑูรย์ คลองไฟสีงห์โค ออกชอชอโศก ผ่านทางรถไฟสายตะวันออก และสิ้นสุดที่ลาดพร้าว

3. สายดาวคะนอง-สะพานพุทธ-มักกะสัน ระยะทาง 16 กิโลเมตร
เริ่มจากบริเวณวงเวียนใหญ่ ผ่านถนนประชาธิปไตย สะพานพระปกเกล้า คลองโอรังอ่าง เข้าสู่แยกถนนจักรวรรดิ ผ่านไปจนถึงถนนจักรพรรดิพงษ์ แล้วเข้าสู่ถนนสายตะวันออก ผ่านสถานีรถไฟมักกะสัน ข้ามถนนอโศก-ดินแดง และสิ้นสุดที่ทางจากถนนอโศก-ดินแดง ประมาณ 1,200 เมตร

แต่เนื่องจากเป็นโครงการที่ต้องใช้เงินลงทุนมากและฐานะทางการเงินของประเทศไม่เอื้ออำนวย ในปัจจุบันจึงดำเนินการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน ส่วนที่ 1 ชั้นที่ 1 ชั้นเพิ่ม 2 สาย คือสายพระโขนง-บางซื่อ ระยะทาง 23 กิโลเมตร เป็นทางยกระดับ 22 กิโลเมตร และทางใต้ดิน 1 กิโลเมตร และสายสาทร-ลาดพร้าว ระยะทาง 11 กิโลเมตร เป็นทางยกระดับทั้งหมด รวมความยาวทั้งสิ้น 34 กิโลเมตร สามารถรับผู้โดยสารไม่น้อยกว่า 40,000 คน ต่อชั่วโมงต่อทิศทาง จึงคาดว่าจะสามารถลดปริมาณการจราจรบนท้องถนนลงไปได้มาก

การกำหนดแนวทางรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน ส่วนที่ 1 และชั้นที่ 1

นี้เป็นการเชื่อมพื้นที่ในเมืองที่เจริญแล้ว และมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคเชื่อมกับเขตที่พักอาศัยชั้นนอก โครงการนี้จะทำให้การพัฒนาเมืองเปลี่ยนรูปแบบเข้าสู่การใช้เนื้อที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายในเมืองหรือแถบชานเมืองชั้นในมากขึ้น เพราะรถไฟฟ้ามี่ประสิทธิภาพในการบริการมากกว่าระบบรถประจำทางขนส่งมวลชน การใช้ที่ดินด้านการค้าและบริการจะมากขึ้น ในใจกลางเมือง เนื่องด้วยสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา พร้อมเพรียงกว่าชานเมืองด้านนอกอยู่แล้ว เมื่อถูกเสริมเข้ากับระบบการคมนาคมที่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้การใช้ที่ดินเข้มข้นยิ่งขึ้น นอกจากนี้บริเวณที่ตั้งสถานีการขนส่งยังมีแนวโน้มจะพัฒนาเป็นจุดศูนย์รวมคน กลายเป็นย่านการค้าขาย ย่านการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้ ดังเช่น GRAND STATION ในนิวยอร์ก หรือ VICTORIA STATION ที่นครลอนดอน สำหรับย่านกิจกรรมดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้นได้ใกล้เคียงกับพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ เช่น สถานีหัวลำโพง หรือสถานีนางเลิ้ง เป็นต้น

1.4 โครงการรกร้างในกรุงรัตนโกสินทร์

คณะกรรมการกรุงรัตนโกสินทร์ พิจารณาโครงการรื้อฟื้นรกร้างสาขารองกรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นใน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษารกร้างในฐานะที่มีความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ เพื่อใช้แทนและจำกัดปริมาณรถท่องเที่ยวที่มีเข้ามาจอดบังทัศนียภาพบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อป้องกันโบราณสถานที่สำคัญในบริเวณนี้จากความสิ้นสະเทือนที่เกิดจากรถท่องเที่ยว และเพื่อเป็นการส่งเสริมทัศนียภาพบริเวณพระบรมมหาราชวังให้เกิดความเป็นระเบียบและสวยงามยิ่งขึ้น ซึ่งมีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ของโครงการตลอดจนแนวเส้นทางรกร้างที่เหมาะสมที่จะไม่กระทบกระเทือนต่ออาคารจรรยาในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ โดยคณะกรรมการกรุงรัตนโกสินทร์พิจารณาไว้ในหลักการของโครงการเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2528 แต่เนื่องจากสภาพการณ์ในขณะนั้นยังไม่สมควรดำเนินโครงการ จึงให้ชะลอไว้ก่อนจนกว่าจะถึงโอกาสที่เหมาะสมต่อไป อย่างไรก็ตาม จากสภาพการณ์ในปัจจุบัน โครงการรกร้างในกรุงรัตนโกสินทร์เป็นโครงการที่มีความสำคัญและเป็นโครงการที่ควรได้รับการพิจารณาสนับสนุนอย่างจริงจัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

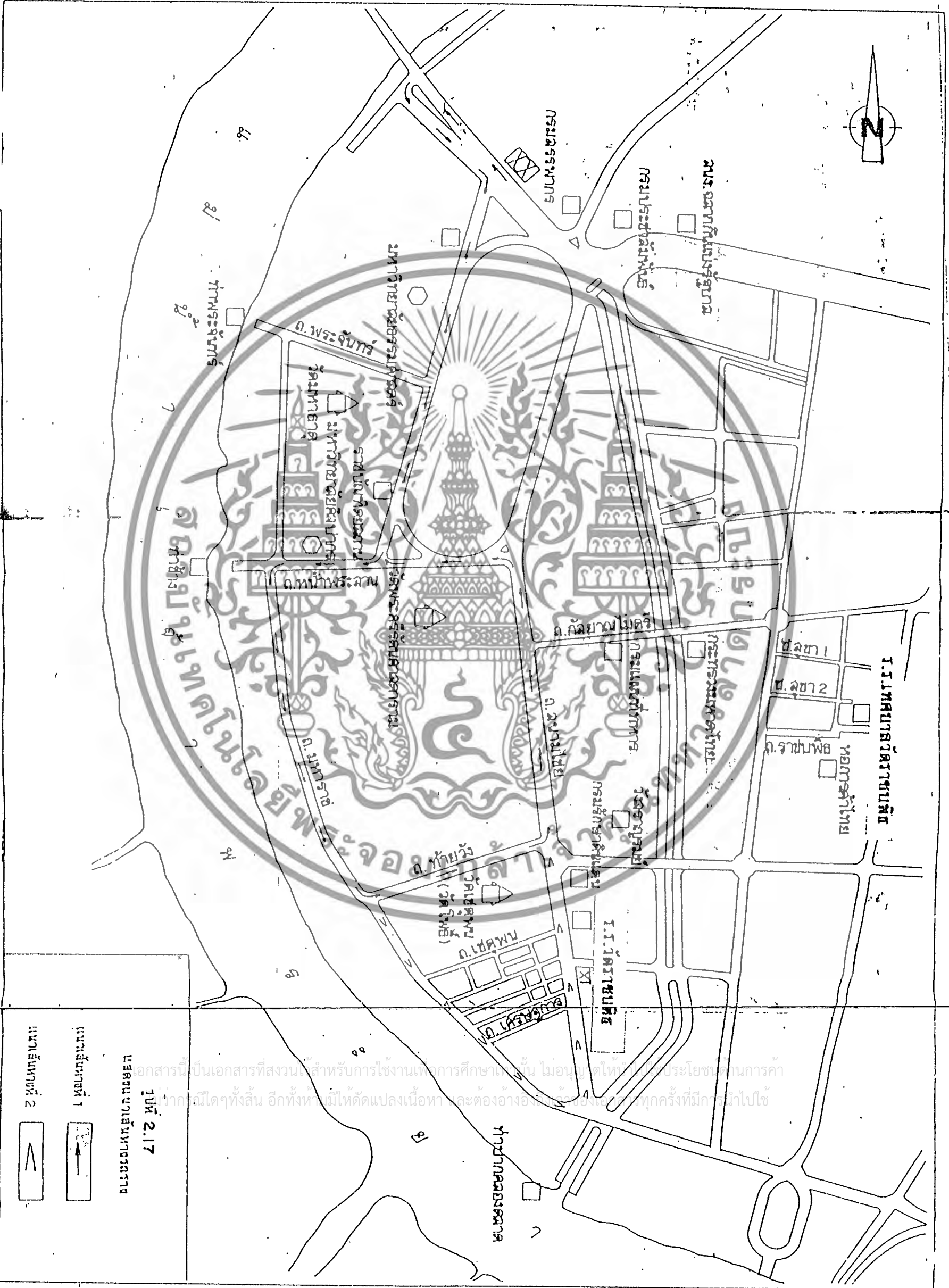
แนวเส้นทางรถราง

ตามรายงานการศึกษาความเหมาะสมของแนวเส้นทางรถทางที่นำเสนอคณะกรรมการกรุงรัตนโกสินทร์ สถานีรถรางมีจุดเริ่มต้นบริเวณสะพานพระปิ่นเกล้าผ่านมายังถนนหน้าพระธาตุ (หน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) เลี้ยวขวาเข้าถนนหน้าพระลาน และเลี้ยวซ้ายเข้าถนนมหาราช ซึ่งเมื่อถึงถนนท้ายวัง คณะผู้ศึกษาความเหมาะสมของแนวเส้นทางได้เสนองานเลือกไว้ 2 ทาง คือ (ดูรูปที่ 2.17)

เส้นทางที่ 1 จากถนนมหาราชให้รถรางเลี้ยวซ้ายเข้าถนนท้ายวัง และเลี้ยวซ้ายไปตามถนนสนามไชย กลับเข้าถนนหน้าพระลาน และใช้เส้นทางเดิมบริเวณถนนหน้าพระธาตุ

เส้นทางที่ 2 จากถนนมหาราช ให้รถรางวิ่งไปจนถึงสถานีตำรวจนครบาลพระราชวัง และเลี้ยวไปถนนสนามไชย และกลับเข้าเส้นทางเดียวกับเส้นทางที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต การทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายได้

ตารางที่ 2.7

แหล่งท่องเที่ยวบริเวณสนามหลวง

จำนวนและชนิดรถท่องเที่ยวต่อวัน

(คัน/วัน)

ปี	รถบัส 16%	รถตู้ 17%	รถยนต์ 39%	รวม
2529	101	625	2,977	3,703
2530	137	849	4,045	5,032
2531	119	739	3,519	4,376
2532	140	866	4,127	5,133
2533	140	866	4,128	5,134
2534	125	777	3,700	4,602
2535	135	837	3,988	4,960
2536	147	912	4,347	5,406
2537	160	994	4,738	5,892
2538	175	1,084	5,164	6,423
2539	191	1,181	5,629	7,001
2540	208	1,288	6,135	7,631
2541	226	1,404	6,688	8,318

ที่มา : จากการคำนวณ

$$\text{หมายเหตุ จำนวนรถ } (Q_i) = (N * 0.68 * P_i) / (.75 * L_i * 365)$$

Q_i จำนวนรถท่องเที่ยวแต่ละประเภท (คัน/วัน)

N จำนวนนักท่องเที่ยวต่อปี

P_i สัดส่วนการใช้รถชนิด i

L_i Load factor ของรถประเภทต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.8

แหล่งท่องเที่ยวบริเวณสนามหลวง

จำนวนและชนิดรถท่องเที่ยวในช่วงเวลาสูงสุด

ปี	รถบัส 16%	รถตู้ 17%	รถยนต์ 39%	รวม
2529	52	283	751	1,086
2530	71	385	1,020	1,476
2531	62	384	887	1,284
2532	73	392	1,041	1,506
2533	73	392	1,041	1,506
2534	65	352	933	1,350
2535	70	379	1,006	1,455
2536	76	418	1,096	1,586
2537	83	450	1,195	1,729
2538	91	491	1,302	1,884
2539	99	535	1,420	2,054
2540	108	588	1,547	2,238
2541	118	636	1,687	2,440

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ จำนวนรถ (Ki) = Qi*Vi

Qi จำนวนรถท่องเที่ยวแต่ละประเภท (คัน/วัน)

Ki จำนวนนักท่องเที่ยวในช่วงเวลาสูงสุด (คัน/ช่วงเวลา)

Vi สัดส่วนการใช้รถชนิด i ในช่วงเวลาสูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.9

แหล่งท่องเที่ยวบริเวณสนามหลวง
จำนวนและชนิดรถท่องเที่ยวรองรับเวลาสูงสุดต่อวัน

ปี	รถบัส 16%	รถตู้ 17%	รถยนต์ 39%	รวม
2529	2,042	9,197	14,641	25,880
2530	2,775	12,497	19,895	35,168
2531	2,414	10,870	17,305	30,589
2532	2,831	12,749	20,296	35,876
2533	2,832	12,753	20,302	35,886
2534	2,539	11,431	18,198	32,168
2535	2,736	12,319	19,611	34,665
2536	2,982	13,427	21,376	37,785
2537	3,250	14,636	23,300	41,186
2538	3,543	15,953	25,397	44,893
2539	3,862	17,389	27,682	48,933
2540	4,209	18,954	30,174	53,337
2541	4,588	20,660	32,889	58,137

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ จำนวนรถ $(A_i) = K_i * D_i^{1.3}$

A_i พื้นที่จอดรถสำหรับจอดรถประเภท i

K_i ปริมาณรถท่องเที่ยวในช่วงเวลาสูงสุด

D_i ขนาดพื้นที่ของรถชนิดต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.10

วัดไตรมิตรวิทยาราม

จำนวนและชนิดรถท่องเที่ยวต่อวัน

ปี	รถบัส 16%	รถตู้ 17%	รถยนต์ 39%	รวม
2529	46	311	187	544
2530	64	432	259	755
2531	67	453	272	791
2532	75	508	305	887
2533	75	511	307	892
2534	68	463	278	809
2535	74	502	301	877
2536	80	547	328	956
2537	88	597	358	1,042
2538	96	650	390	1,136
2539	104	709	425	1,238
2540	114	773	464	1,350
2541	124	842	505	1,471

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ จำนวนรถ (Q_i) = $(N * 0.85 * P_i) / (.75 * L_i * 365)$

Q_i จำนวนรถท่องเที่ยวแต่ละประเภท (คัน/วัน)

N จำนวนนักท่องเที่ยวต่อปี

P_i สัดส่วนการใช้รถชนิด i

L_i Load factor ของรถประเภทต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 สรุปสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

จากสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยรวบรวมจากการสังเกตการณ์ และการสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของพื้นที่ที่ทำการศึกษามีความคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันในรายละเอียดเท่านั้น ปัญหาใหญ่ ๆ ที่พบสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการขาดแคลนที่จอดรถ

จากแหล่งท่องเที่ยวที่ทำการศึกษากัน 2 บริเวณ คือบริเวณพระบรมมหาราชวังและบริเวณวัดไตรมิตรวิทยาราม พบว่าต่างประสบปัญหาการขาดแคลนที่จอดรถทั้ง 2 บริเวณ เพียงแต่แตกต่างกันในรายละเอียด กล่าวคือ สำหรับบริเวณพระบรมมหาราชวังพื้นที่ที่จัดให้จอดรถมีไม่พอเพียงกับปริมาณรถที่เข้ามาใช้บริการ โดยเฉพาะช่วงเวลา ระหว่าง 08.30-10.30 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มรดกไหลเวียนสูงสุด ในช่วงเวลานั้นพื้นที่ว่างที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อรถทุกชนิด ในขณะที่บริเวณวัดไตรมิตรวิทยารามประสบปัญหาขาดแคลนที่จอดรถสำหรับรถขนาดใหญ่เท่านั้น สำหรับรถขนาดเล็ก เช่น รถตุ๊ก รถยนต์ส่วนบุคคลสามารถเข้าไปใช้ที่จอดรถภายในวัดได้สะดวกและพอเพียงตลอดทั้งวัน

2. ปัญหาการจอดรับ-ส่งนักท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่ทำการศึกษากัน 2 บริเวณ ต่างประสบปัญหาการจอดรถเพื่อรับ-ส่งนักท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน จะแตกต่างกันเพียงประเภทของรถที่ก่อให้เกิดปัญหานั้นเท่านั้น กล่าวคือ สำหรับพระบรมมหาราชวัง รถที่ก่อปัญหาได้แก่ รถยนต์ส่วนบุคคล รถแท็กซี่ และรถสามล้อรับจ้าง ซึ่งมาทำการรับและ/หรือส่งนักท่องเที่ยวบริเวณประตูทางเข้าพระบรมมหาราชวัง ลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นคือมีการจอดรถนักท่องเที่ยว ทำให้กีดขวางการจราจรในบริเวณนี้ ซึ่งรถบัสจะสร้างปัญหานี้น้อยกว่าเนื่องจากมีที่จอดรับ-ส่งที่ไม่กีดขวางการจราจร ในกรณีของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พบว่ารถบัสจะสร้างปัญหานี้บ้างในบริเวณประตูทางเข้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ด้านถนนท้ายวัง เนื่องจากเป็นที่จอดรถโดยสารประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ทำให้กีดขวางการจราจรในบริเวณนี้และส่งผลกระทบต่อการจราจรโดยรอบในบางเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่นอญ่ญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในกรณีวัดไตรมิตรวิทยาราม รถที่มีขนาดเล็ก เช่น รถตู้รถยนต์ส่วนบุคคล หรือรถโดยสารรับจ้างสามารถเข้าไปทำการรับส่งนักท่องเที่ยวได้ภายในบริเวณวัด จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหา ในขณะที่รถบัสขนาดใหญ่ (รวมทั้งขนาดกลางและขนาดเล็ก) ที่ต้องจอดรับส่งนักท่องเที่ยวบริเวณประตูทางเข้าวัดไตรมิตรวิทยารามด้านถนนเจริญกรุง ซึ่งจุดรับ-ส่ง อยู่ใกล้บริเวณทางแยก บริเวณวงเวียนโอเดียน จะทำให้เกิดปัญหาจราจรในบางครั้ง โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีการจราจรคับคั่ง หรือรถท่องเที่ยวเหล่านี้ทำการจอดรับส่งซ้อนคันหรือทำการจอดรอนักท่องเที่ยว ในบางครั้งก็จะสร้างปัญหานี้ขึ้นมาได้ ซึ่งผลกระทบที่เห็นโดยชัดเจนของการจอดรับส่งนักท่องเที่ยวของพื้นที่ทำการศึกษาทั้ง 2 พื้นที่คือทำให้การจราจรติดขัด และนักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกและปลอดภัยเท่าที่ควร

1.6 สรุปแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณพระบรมมหาราชวัง

กล่าวโดยสรุป แนวทางในการแก้ไขปัญหาก็จุดรถไม่เพียงพอในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณพระบรมมหาราชวัง สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะสั้น

ปี 2536 เข้มงวดให้มีการปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด และหาที่จอดรถเพิ่มบริเวณกาดดาการบ้านคนหลวง ซึ่งมีพื้นที่จอดรถประมาณ 6,000 ตารางเมตร หรือรองรับรถบัสขนาดใหญ่ได้อีกประมาณ 150 คัน ทำให้มีพื้นที่จอดรถทั้งสิ้น 16,400 ตารางเมตร ทั้งนี้ ไม่รวมพื้นที่บริเวณกรมการรักษาดินแดน และโรงเรียนวัดราชพิศ ประมาณ 8,000 ตารางเมตร ซึ่งไม่สามารถใช้จอดรถได้ในวันและเวลาราชการ

ปี 2537 หาที่เช่าเพิ่มเติมบริเวณริมถนนราชวิถี-นครชัยศรี ขนาด 3,400 ตารางเมตร รองรับรถบัสได้ 50 คัน และที่จอดรถบริเวณราชตฤณมัยสมาคมขนาด 6,000 ตารางเมตร รองรับรถบัสได้ 150 คัน ทำให้มีพื้นที่จอดรถเพิ่มเป็น 25,800 ตารางเมตร ซึ่งคาดว่าจะมีความต้องการส่วนเกินอีกประมาณ 15,200 ตาราง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นับผูกมัดให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีเมเตอร์ หรือคิดเป็นรถบัสประมาณ 390 คัน ซึ่งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระสบานกลาง

ปี 2538 การจัดระบบสลับเวลาการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวเพื่อกระจายจำนวนรถท่องเที่ยวที่มายังบริเวณพระบรมมหาราชวัง ซึ่งคาดว่าจะถ้าได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการนำเที่ยวแล้วจะช่วยให้ความต้องการที่จอดรถลดลงไปร้อยละ 10 ซึ่งจะทำให้ในปี 2538 มีความต้องการพื้นที่จอดรถส่วนเกินลดลงจากปี 2537 ลงเหลือเพียง 14,700 ตารางเมตร

ปี 2539 คาดว่าโครงการที่จอดรถบริเวณสวนสันติพรแล้วเสร็จ ทำให้พื้นที่จอดรถเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 3,200 เมตร เป็น 29,000 ตารางเมตร ในขณะที่มีความต้องการส่วนเกินประมาณ 15,100 ตารางเมตร

ระยะยาว

ปี 2540 เป็นต้นไป คาดว่าจะมีความต้องการพื้นที่จอดรถมากกว่า 53,000 ตารางเมตร จึงจำเป็นต้องใช้มาตรการต่าง ๆ ทั้งด้านอุปสงค์ (DEMAND MANAGEMENT) และด้านอุปทาน กล่าวคือ ด้านอุปสงค์ คือ การมีบริการระบบการท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีการใช้รถน้อยลง เช่น การสนับสนุนการนำเที่ยวทางเรือ เป็นต้น สำหรับด้านอุปทาน ดำเนินการจัดหาพื้นที่จอดรถเพิ่มเติม โดยอาจดำเนินการจัดหาพื้นที่จอดรถเพิ่มเติม โดยอาจดำเนินการสร้างที่จอดรถใต้ดินตามโครงการส่วนสำคัญและที่จะเกิดขึ้นใกล้แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งคาดว่าจะมาตรการเหล่านี้จะช่วยลดความต้องการพื้นที่จอดรถลงอย่างน้อยร้อยละ 20 ของความต้องการพื้นที่จอดรถทั้งหมด นั่นคือ ในปี 2540 จะมีความต้องการพื้นที่จอดรถส่วนเกินประมาณ 13,400 ตารางเมตร และอย่างมาก 17,400 ตารางเมตร ในปี 2541

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.11 สรุปการจัดหาพื้นที่จอดรถ

หน่วย : ตารางเมตร

พ.ศ.	ความต้องการ	พื้นที่จอดรถ ที่มีอยู่	พื้นที่จอดรถ เพิ่มเติม	ส่วนเกิน	สถานที่/มาตรการ
2536	38,000	10,400	6,000	32,000	สนามหลวง ภ. เจ้าพระยา ภ. บ้านคุณหลวง
2537	41,000	16,400	9,400	15,200	ริม ถ. ราชวิถี ราชตฤณมัยฯ
2538	40,500	25,800	-	14,700	มาตรการสลับ เวลาที่ท่องเที่ยว
2539	44,100	25,800	16,000	2,300	สวนสันติพร
2540	42,400	41,800	-	600	มาตรการปรับ ระบบท่องเที่ยว
2541	46,400	41,800	N.A.	4,600	โครงการสวน สาธารณะอื่น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.29 ระบบไฟฟ้า

บริการไฟฟ้าในเขตพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ได้รับจากสถานีไฟฟ้าต้นทาง 3 สถานี

คือ

1. สถานีวัดเลียบ หรือ ณ ที่ทำการใหญ่การไฟฟ้านครหลวง
2. สถานีสะพานค้ำ
3. สถานีบางขุนพรหม

การจ่ายกระแสไฟฟ้า ส่งผ่านมาตามสาย MAIN ใหญ่ ซึ่งในกรุงเทพฯ ขึ้นในรวมทั้งพื้นที่ศึกษา การไฟฟ้าฯ ได้จัดทำลงท่อเดินสายใต้ดินแล้วทั้งหมด จากนั้นจึงส่งผ่านมาตามหม้อแปลงลดความดันของไฟฟ้าลงตามจุดต่างๆ จ่ายกระแสไฟฟ้าไปตามแนวสายไฟฟ้าแรงต่ำบนดิน เพื่อบริการผู้ใช้ อีกต่อหนึ่งไฟฟ้าที่ใช้ในปัจจุบันเป็นไฟขนาด 220 V. สามารถปรับปรุงใช้กับเครื่องไฟฟ้าทั่วไป

ในเขตกรุงรัตนโกสินทร์เป็นเขตเมืองมาแต่เดิมมา ดังนั้น โครงข่ายการของไฟฟ้าจึงครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่ ปัญหาที่พบจากการสำรวจ คือปัญหาทางทัศนียภาพของแนวสายไฟแรงต่ำ ที่ปรากฏอยู่โดยทั่วไป และเป็นแนวให้สายโทรศัพท์เดินควบคู่ไปด้วย มองดูรกรุงรัง ไม่เป็นระเบียบ ส่วนหม้อแปลงไฟฟ้าก็มีขนาดใหญ่สะดุดตาและในบริเวณสำคัญก็สร้างความขัดแย้งกับสภาพแวดล้อมอย่างมาก ทั้งยังอาจก่อปัญหาไฟไหม้จากสาเหตุไฟฟ้าจากสายไฟเก่าหรือรั่วได้

2.7.2.10) ระบบโทรศัพท์

การบริการโทรศัพท์ในพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย โดยแบ่งพื้นที่บริการเป็น 2 ชุมสาย คือ ชุมสายโทรศัพท์สำราญราษฎร์ ตั้งอยู่ติดโรงพักสำราญราษฎร์ และชุมสายโทรศัพท์กรุงเกษม ตั้งอยู่ติดคลองผดุงกรุง และชุมสายโทรศัพท์สามเสน ร่วมให้บริการในบางพื้นที่ การบริการโทรศัพท์ในปัจจุบันเพียงพอแก่ความต้องการของประชาชนจึงไม่มีโครงการขยายเลขหมายโทรศัพท์ขณะ

นี้ ในบางบริเวณ เช่น แถววัดโสมนัส หรือแถววัดสุทัศน์มีเลขหมายเหลือใช้ประมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

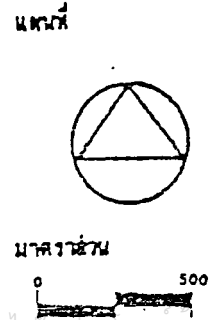
10,000 เลขหมาย

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.18 สถานีไฟฟ้าย่อยและตำแหน่งหม้อแปลงไฟฟ้า
สัญลักษณ์

- หม้อแปลงไฟฟ้า
 - สถานีไฟฟ้า
1	สถานีย่อยวัดเขียบ
2	สถานีย่อยสะพานค้ำ
3	สถานีย่อยบางขุนพรหม

เอกสารนี้มาจากการให้ทุนครุหลวงการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.11 แสดงจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ที่ให้บริการและเปิดใช้แล้ว

ชุมสาย	เลขหมายให้บริการ	เลขหมายเปิดใช้แล้ว
สำราญราษฎร์	60,480	42,864
กรุงเกษม	23,829	19,254
สุรวงศ์	55,360	38,814
สามเสน	10,570	10,481
รวม (กทม.)	918,522	674,742

ที่มา : ส่วนบริการโทรศัพท์นครหลวง องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

ในด้านของการวางสายโทรศัพท์นั้น กระทำได้ 3 วิธี คือ

1. การวางสายใต้ดิน คือวางตามท่อซึ่งฝังอยู่ใต้บาทวิถี ใช้กับการวางสายขนาดใหญ่ตั้งแต่ 1,800 คู่สายขึ้นไป

2. การวางสายอากาศ คือการวางควบคู่ไปกับสายไฟฟ้าของการไฟฟ้า ใช้กับสายเคเบิลขนาดเล็กส่งเข้าตามบ้าน

3. การวางสายใต้น้ำ ใช้กับการวางสายผ่านแม่น้ำ สำหรับวิธีนี้มีเพียงไม่กี่จุด เนื่องจากเป็นวิธีการแบบเก่า บริเวณที่ใช้ เช่น ใต้สะพานพุทธฯ ในปัจจุบันเมื่อต้องการวางคู่สายข้ามแม่น้ำ จะวางไปกับราวสะพาน เช่น สะพานสาทร เป็นต้น

สำหรับวิธีที่ 2 คือการวางสายอากาศควบคู่ไปกับสายไฟฟ้านั้น มักจะอาศัยพ่วงไปกับเสาไฟฟ้าขนาดธรรมดา ซึ่งสูงประมาณ 8-10 เมตร โดยวางสายไฟสูงกว่าสายโทรศัพท์ประมาณ 2 เมตร แต่เนื่องจากสายโทรศัพท์ต้องมีคู่สายแรกแยกเข้าตัวอาคารของผู้รับบริการทุกหลัง จึงทำให้มีสายโทรศัพท์ระโยงระยางปรากฏให้เห็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาทางทัศนียภาพ ซึ่งปัญหาดังกล่าวขององค์การโทรศัพท์พยายามแก้ไข ด้วยการรวบรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารหลวงวิไลยสำหรับบริการเชิงนโยบายการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คู่สายตั้งแต่ 15-20 คู่สายขึ้นไป เปลี่ยนเป็นเคเบิล และเดินสายเข้าใต้กันสาดแทนสาย

อากาศ

2.7.2.11 ระบบประปา

พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ได้รับน้ำประปาจากการประปานครหลวง โดยโรงสูบน้ำ

2 แห่ง คือ

1. โรงสูบน้ำสามเสน ขนาด 612,535 ลูกบาศก์เมตร/วัน แรงดันน้ำ 19

เมตร

2. โรงสูบน้ำลุมพินี ขนาด 305,500 ลูกบาศก์เมตร/วัน แรงดัน 23 เมตร

เดิมนั้นการบริการน้ำจากการประปาฯ ไม่สามารถให้บริการแก่พื้นที่หนาแน่นของกรุงรัตนโกสินทร์ได้เพียงพอ จึงมีการขุดบ่อบาดตามบริเวณต่าง ๆ รวม 6 บ่อ เช่น บริเวณวัดวรนิเวศ วัดมเหยงคณ์พาราม แต่ปัจจุบันการประปาฯ ได้พัฒนาระดับความสามารถในการให้บริการน้ำแก่กรุงเทพมหานครอย่างพอเพียง จึงยกเลิกการใช้บ่อบาดไปหมดแล้ว คงใช้น้ำประปาจากโรงสูบน้ำใหญ่ทั้งสองเท่านั้น

ควรวางแผนท่อส่งน้ำเพื่อทำการจ่ายน้ำไปยังส่วนต่าง ๆ ของพื้นที่ ใช้ระบบท่อฝังใต้ดิน 3 ประเภท คือ

TRANSMISION ขนาด 2,000-3,000 มม. วางลึกลงไปใต้พื้นดิน

ประมาณ 6-20 เมตร

ท่อประธาน ขนาด 400-1,500 มม. วางลึกลงไปใต้พื้นดิน

ประมาณ 3-4 เมตร

ท่อจ่ายน้ำ ขนาด 100-300 มม. วางลึกลงไปใต้พื้นดินประมาณ

1 เมตร

จากท่อจ่ายน้ำจะแยกเข้าสู่ท่อบริการ ขนาด 3/4" - 4" แยกเข้าสู่อาคารบ้านเรือนอีกช่วงหนึ่ง ปริมาณน้ำและแรงดันน้ำที่การประปาฯ ผลิตบริการแก่ประชาชนขณะที่ทั่วถึง และอยู่ในระดับมาตรฐานซึ่งอนามัฆโลกให้การรับรอง จึงกล่าวได้ว่าการบริการด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้ในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2.12 การระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วม

เนื่องจากบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์เป็นเขตเมืองเก่า การวางแนวท่อระบายน้ำค่อนข้างโบราณ และไม่สามารถใช้งานได้ดีในปัจจุบัน เนื่องจากท่อมีขนาดเล็กไม่ได้ส่วนกับการระบายน้ำจริง และเพราะในอดีตสามารถใช้คูคลองต่าง ๆ เป็นทางระบายน้ำธรรมชาติอย่างดีได้ แต่เมื่อคูคลองต่าง ๆ ถูกถมทำเป็นถนนบ้าง อุดตันเพราะไม่ได้มีการขุดลอกอย่างสม่ำเสมอ การระบายน้ำทางคูคลองจึงไม่ได้ผลเต็มที่ ต้องใช้ทางท่อระบายน้ำแต่เมื่อท่อก็มีขนาดเล็ก ในเวลาฝนตกหนักหรือเมื่อฤดูน้ำเหนือไหลระบายลงมาด้วยปริมาณอันมากและรวดเร็ว ประกอบกับน้ำทะเลหนุนขึ้นท้นเป็นปริมาณสูง จึงเกิดปัญหาน้ำท่วมขัง เพราะระบายน้ำไม่ทันอยู่เสมอ โดยเฉพาะภาวะน้ำท่วมที่ริมตลิ่งแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นที่ต่ำ เช่น แถววัดสามพระยา ถนนพระอาทิตย์ ท่าพระจันทร์ ย่านปากคลองตลาด ราชวงศ์ ลงไปจนถึง ทรงวัก และสี่พระยาในการนี้จึงมีการตั้งโรงสูบน้ำขนาดใหญ่ที่ปากผดุงกรุงเกษมด้านใต้ (ใกล้ศูนย์การค้า RIVER CITY) และท่อระบายน้ำขนาดใหญ่บริเวณทางออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ บริเวณถนนชอยและท่าเรือต่าง ๆ เช่น ประตูน้ำ สะพานพุทธฯ ประตูโสมโพธิ์ ท่ากลาง ท่าเตียน ท่าพระจันทร์ ฯลฯ ขนาดประมาณ 40-80 เซนติเมตร เพื่อช่วยระบายน้ำได้เร็วยิ่งขึ้น

บริเวณที่ภูมิกว่าน้ำท่วมตั้งกล่าวนี้บริเวณเป็นบริเวณเล็กน้อย เพราะระดับพื้นที่ของกรุงรัตนโกสินทร์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเฉลี่ยที่สูงกว่าบริเวณอื่น ๆ ในละแวกใกล้เคียง หรือสูงประมาณ 1 เมตรจากระดับน้ำทะเล อย่างไรก็ตามปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้น และสมควรให้ความสนใจเพื่อหาทางแก้ไขโดยเร่งด่วนในเวลานี้ ก็คืออัตราการทรุดตัวของพื้นที่ดินที่เกิดขึ้นทุกขณะ และจะส่งผลต่อพื้นที่ได้ในอนาคต ในปัจจุบันกรุงเทพมหานคร ถือว่าปัญหาน้ำท่วมเป็นปัญหาใหญ่ ที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมหาศาล จึงมีโครงการแก้ปัญหาพื้นที่น้ำท่วมในระยะยาวบรรจุไว้ในผังเมืองรวมกรุงเทพฯ สำหรับพื้นที่กรุงเทพฯ ชั้นใน ซึ่งถือว่าเป็นเขตเศรษฐกิจสำคัญ จะได้รับการป้องกันเป็นอย่างดี

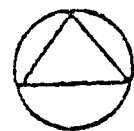
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ. 2.20 ทางระบายน้ำออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาและน้ำเสีย
อู่จันทน์

- ← ทางระบายน้ำ
- น้ำเสีย

แผนที่

มาตราส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่มอบให้เพื่อใช้ในการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.12 แสดงการทรุดตัวของพื้นดินในเขตกรุงเทพมหานคร

ที่ตั้ง	การทรุดตัว (มม.)	จำนวน วัน	เฉลี่ยการ ทรุดตัวเป็น มม./วัน	ระดับพื้นดินเหนือระดับ น้ำทะเลปานกลาง (เมตร)
102 วังสราญรมย์	28.9	880	0.033	1.60
103 สะพานพุทธ ฝั่งพระนคร	21.2	910	0.023	-
150 สะพานพุทธ ฝั่งธนบุรี	42.8	774	0.055	-
005 ที่ว่าการเขตพระนคร	34.8	882	0.039	1.68
010 ที่ว่าการเขตดุสิต	68.5	889	0.077	1.51
040 ที่ว่าการเขตสัมพันธวงศ์	38.2	735	0.045	1.95
055 ที่ว่าการเขตบางรัก	35.3	913	0.039	1.08
152 ที่ว่าการเขตบางกอกใหญ่	0.9	757	0.001	0.63
155 สะพานพระปิ่นเกล้า ฝั่งธนบุรี	14.7	541	0.027	1.78
167 ที่ว่าการเขตคลองสาน	23.7	735	0.032	1.61

ทวิวงศ์ ศรีบุรี, 2525 หน้า 106

2.8 การศึกษาเรื่องแหล่งเงินทุนและโครงสร้างงบประมาณ

2.8.1 ศึกษางบประมาณรายจ่ายของภาครัฐบาล งบประมาณของภาครัฐบาลจำแนกตามแผนงาน การจัดงบประมาณตามโครงสร้างแผนงาน (PROGRAM STRUCTURE) เป็นหลักการเสนอข้อมูลงบประมาณอย่างมีระบบ โดยจัดกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่มีวัตถุประสงค์ สันนิษฐานจุดมุ่งหมายเดียวกันรวมเข้าไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน ทำให้สามารถพิจารณาได้ว่า มีการจัดสรรงบประมาณไปจ่ายในเรื่องใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามแผนงานของรัฐ

1. การเกษตร
2. การอุตสาหกรรมและเหมืองแร่
3. การคมนาคมขนส่ง และสื่อสาร
4. การพาณิชย์ และการท่องเที่ยว
5. การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงาน
6. การศึกษา
7. การสาธารณสุข
8. การบริการสังคม
9. การรักษาความสงบมั่นคงแห่งชาติ
10. การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน
11. การบริหารงานทั่วไปของรัฐ
12. การชำระหนี้เงินกู้

2.8.2 การศึกษาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและวิชาการ จากต่างประเทศในรูปแบบการกู้ยืมและให้เปล่าทั้งในรูปของตัวเงิน วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และบริการต่าง ๆ ในบางกรณีรัฐต้องมอบเงินสมทบโครงการให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการให้ความช่วยเหลือจากภาครัฐบาลอเมริกา (USAID) ความช่วยเหลือตามแผนโคลัมโบ (COLOMBO PLAN) และความช่วยเหลือจากสหประชาชาติ (UN) เป็นต้น

ความช่วยเหลือที่รัฐบาลได้รับ อาจแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามแหล่งที่มาได้ดังนี้

1. ความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา หรือโครงการพัฒนาระหว่างประเทศ (USAID)
2. ความช่วยเหลือภายใต้แผนโคลัมโบ (COLOMBO PLAN)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ความช่วยเหลือจากประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY)

4. ความช่วยเหลือจากสหประชาชาติ (UN)

5. ความช่วยเหลือจากประเทศอื่น ๆ (THIRD COUNTRIES) เช่น สาธารณรัฐเยอรมัน เดนมาร์ก แคนาดา และอาสาสมัครจากต่างประเทศ

6. ความช่วยเหลือจากประเทศในกลุ่มอาเซียน (ASEAN)

7. มูลนิธิต่าง ๆ

2.8.3 ศึกษางบประมาณรายจ่ายในการดำเนินงาน

1. ศึกษาแนวทางการจัดหางบประมาณในการดำเนินงาน ศูนย์วัฒนธรรม ภาคกลาง เป็นสถาบันทางการศึกษาที่เปิดบริการเพื่อประชาชน มีเป้าหมายที่จะสร้างเอกลักษณ์ไทย ซึ่งถือเป็นการรักษาความมั่นคงของชาติ และปลูกฝังความรักมาตุภูมิให้กับเยาวชนโครงการศูนย์วัฒนธรรม ภาคกลาง ยึดถือรูปแบบการดำเนินงานกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ เพื่อตอบสนองของชาติ

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการให้สำเร็จลุล่วงมีขั้นตอนดังนี้

1. ยื่นเสนอโครงการต่อรัฐบาล เพื่อขอการสนับสนุนจากภาครัฐบาล

2. ยื่นเสนอโครงการต่อหน่วยงานต่างประเทศที่มีนโยบายเกี่ยวกับการศึกษา

วัฒนธรรม เพื่อขอการสนับสนุน

2. ศึกษางบประมาณการลงทุน เงินที่ใช้ในการลงทุนประกอบด้วย

1. งบประมาณที่ดินและการปรับพื้นที่

2. งบประมาณก่อสร้างอาคารและอุปกรณ์อาคาร

3. งบประมาณการดำเนินงานของศูนย์

3. การศึกษาแหล่งที่มาของรายได้ โครงการจำเป็นต้องมีรายได้เข้ามาช่วย

ในการดำเนินงานของศูนย์ ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เงินเดือนพนักงาน
- เงินใช้ในการทำงานทางด้านเอกสาร เช่น ถ่ายเอกสาร
- เงินซ่อมบำรุงอุปกรณ์
- เงินจัดรายการแสดง
- การจัดหาเครื่องดนตรี
- การจัดหาหนังสือและอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา
- งานประชาสัมพันธ์

เงินที่จะเป็นส่วนใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ได้จาก

- การจัดกิจกรรมของศูนย์ เช่น ค่าผ่านประตู ให้เข้าอาคาร ทำการแสดง
ค่าอาหาร ของที่ระลึก ค่าทำเนียบ เทปหรือสื่อโสตทัศน
- ค่าเช่าอาคารในการใช้งานสำหรับบุคคลภายนอกที่ต้องการใช้อาคาร
- เงินที่ได้จากการบริจาค จากผู้สนใจในกิจกรรมของศูนย์

2.9 สภาพแวดล้อมภายในโครงการ

ผลของการพัฒนาทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นตมที่
ได้กล่าวไปแล้ว เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้สภาพแวดล้อมมีคุณภาพต่ำลง ยิ่งการพัฒนาต่าง ๆ
เหล่านั้นไม่เป็นระบบที่สอดคล้องประสานกัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมิได้เตรียมการไว้
เพื่อการขยายตัวหรือแก้ปัญหาในอนาคตแล้ว ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมก็จะยิ่งมีมากขึ้นเป็น
ทวีคูณ สิ่งเหล่านี้กำลังปรากฏขึ้นและกำลังสร้างอันตรายอย่างใหญ่หลวงให้กับบริเวณเกาะ
รัตนโกสินทร์ ซึ่งแน่นอนที่สุดว่านอกจากประชาชนที่อยู่อาศัยหรือมาใช้บริการในบริเวณนี้จะ
ได้รับผลกระทบดังกล่าวแล้วสิ่งที่บรรพบุรุษของเราได้บรรจงสร้างสรรไว้ คือ โบราณสถาน
ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมก็จะต้องมีอันเป็นไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาที่เริ่ม
มองเห็นได้ชัดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ สามารถจำแนกพิจารณา

เอกสารนี้เป็นได้ตั้งนี้ที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.9.1 ผลภาวะเป็นพิษของน้ำ

เกาะรัตนโกสินทร์มีความสัมพันธ์กับน้ำเป็นอย่างมาก เพราะความเป็นเกาะที่ถูกล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองบางลำภู-โอ่งอ่าง โดยมีคลองหลอด คลองวัดราชนัดดา(คลองหลอดเหนือ) และคลองวัดราชปพิธ(คลองหลอดใต้) เป็นเสมือนสายโลหิตที่หล่อเลี้ยงบริเวณแห่งนี้ไว้ ทั้งนี้เพราะในอดีตคลองเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นคลองคูเมืองเพื่อการป้องกันศัตรูและเพื่อการคมนาคมติดต่อ แต่ถึงแม้ปัจจุบันรูปแบบเพื่อการใช้ดังกล่าวจะถูกเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ประโยชน์ที่ได้รับแก่บริเวณก็คือ เพื่อการระบายน้ำฝนน้ำใช้จากอาคาร การป้องกันน้ำท่วมและยังถือว่าเป็นที่วางที่หลงเหลืออยู่อย่างจำกัด เพื่อใช้สำหรับการพักผ่อนหย่อนใจอีกด้วย

ปัญหาที่ปรากฏขึ้นกับคลอง(แม่น้ำ) และน้ำเริ่มตั้งแต่การพัฒนาเมืองโดยเน้นเฉพาะที่จะใช้ระบบการจราจรทางบกเพื่อการคมนาคมติดต่อ คลองและน้ำจึงถูกทอดทิ้งพร้อม ๆ กับการสร้างปัญหาเพิ่มขึ้นให้อีก เช่น ถูกปล่อยให้เสื่อมโทรม ตลิ่งพัง ต้นเขินเป็นทั้งขยะ และที่ร้ายไปกว่านั้นก็คือ มีคราบน้ำเน่าไหลมาตามคลองและแม่น้ำโดยทั่วไป เกือบทุกแห่งของเมือง ไม่เพียงเฉพาะที่บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ที่ศึกษานี้เท่านั้น ปริมาณของเสียที่คลอง(แม่น้ำ) ได้รับความสกปรกกับสภาพการไหลที่คั่งรอบ ๆ บริเวณที่เชื่อมต่อการระบายในลักษณะดังกล่าวมาถึง กล่าวคือย่านที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมตลาดสด ศูนย์ธุรกิจการค้า และสถานบริการใช้น้ำเพื่อการชำระล้างมาก ๆ จะทำให้ปริมาณของเสียหรือ BOD สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาของการชำระล้างและระบายถ่ายเท ย่านที่อยู่อาศัยจะมี BOD รองลงมาโดยจะมีจำนวนในช่วงเวลาเช้าและค่ำเพราะเป็นเวลาที่คนทั่วไปชำระล้าง ส่วนย่านที่เป็นสถาบันราชการจะมี BOD ต่ำสุดซึ่งปริมาณจะสูงในช่วงเวลา 12.00-13.00 น. เพราะเป็นเวลาพักจากการทำงานและมีการชำระล้าง ตามข้อเท็จจริงดังกล่าว บริเวณที่สร้างของเสียหรือสภาพแวดล้อมที่เสียให้แก่คลองต่าง ๆ และแม่น้ำเจ้าพระยา คือ บริเวณปากคลองตลาด บางลำภู โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณปากคลองต่าง ๆ ทุกแห่งที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำเพราะจะเป็นจุดศูนย์รวมและระบายออกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.21 ENVIRONMENT IDENTIFICATION

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
 This document is a document reserved for educational use only. It cannot be disseminated without permission.

	WATER POLLUTION	
	VIBRATION	
	AIR & NOISE POLLUTION	
	CONGESTED AREA	

ในสภาพปัจจุบันสำหรับบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ คลองที่มีขนาดกว้างใหญ่
 อย่างคลองบางลำภู-โอรังอ่าง ขนาดกลางอย่างคลองหลอด และขนาดเล็กอย่างคลองวัด
 ราชันต์ดากับคลองวัดราชบพิธ จึงเป็นจุดศูนย์รวมของของเสีย สิ่งปฏิกูล และเชื้อโรคทั้ง
 ปวง(ภาวะเป็นพิษ) สภาพน้ำเน่าเสียจนเป็นสีดำ ไม่เกิดการไหลระบายและส่งกลิ่นรบกวน
 ทั่วไปโดยรอบทั่วบริเวณ การสัญจรทางน้ำในบางแห่งใช้การไม่ได้เลย เพราะต้นเข็นไป
 ด้วยขยะ ถึงแม้จะเป็นช่วงเวลาที่น้ำขึ้นแล้วก็ตาม ส่วนที่บริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาก็มีโอกาส
 เกิดสภาวะเป็นพิษได้ด้วยเช่นกัน เพราะเป็นศูนย์รวมใหญ่ของระบบคลองทุกสาย เพียงแต่
 มีข้อได้เปรียบที่มีขนาดกว้างใหญ่กว่ามีปริมาณน้ำมากกว่าและภาวะการไหลระบายน้ำเกิดขึ้น
 อย่างคล่องตัวกว่า (ระบบคลอง) ตามธรรมชาติเพราะน้ำในที่สูงจากทางเหนือไหล
 ระบายลงมา และการหนุนของน้ำทะเลจากทางใต้ก็ผลักดันขึ้นไป ความเข้มแข็งของภาวะ
 เป็นพิษของน้ำจึงมีน้อย แต่อย่างไรก็ดีในแนวแหล่งซึ่งปริมาณน้ำน้อยและอัตราการไหลระบาย
 ช้าก็มักมีโอกาสที่จะเกิดภาวะเป็นพิษได้ และบางแห่งในแม่น้ำเจ้าพระยาใกล้บริเวณเกาะ
 รัตนโกสินทร์ นี้ได้มีการค้นพบว่าเกิดภาวะเป็นพิษสูงขาดออกซิเจนจนปลาและสิ่งมีชีวิต
 อื่น ๆ ในน้ำไม่สามารถจะอาศัยอยู่ได้

2.9.2 ภาวะเป็นพิษของอากาศ

ทุกวันนี้ ปัญหาทางด้านภาวะเป็นพิษของอากาศกำลังมีอัตราความรุนแรงที่
 สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ตามอัตราที่เพิ่มของปริมาณการจราจรและขบวนการขนถ่าย
 เพราะส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากควันเสียของรถยนต์ ถึงแม้จะมีบางส่วนเกิดจากโรงงาน
 อุตสาหกรรมบ้างซึ่งก็น่าจะนับว่าเป็นส่วนน้อยมาก เนื่องจากในปัจจุบันโรงงานอุตสาหกรรม
 ใหญ่ ๆ ได้ถูกย้ายออกไปตั้งอยู่ตามเขตชานเมืองหลวงและเมืองในภูมิภาคบางแห่งแล้ว
 แหล่งที่ภาวะอากาศเป็นพิษส่วนใหญ่ปรากฏ ได้แก่บริเวณซึ่งการจราจรคับคั่ง รถติดเป็น
 เวลานาน ๆ และระบบการระบายอากาศในบริเวณนั้นไม่ดีสืบเนื่องจากความหนาแน่นและ
 ความสูงของอาคารบ้านเรือนในบริเวณนั้นมีมากเกินไป จนปิดกั้นทิศทางของลมที่จะพัดผ่าน
 ให้เกิดการระบายอากาศที่ดีได้ ตลอดจนไม่มีต้นไม้ที่จะดูดกลืน COX NOX และ SOX อัน

เป็นต้นการสำคัญของภาวะอากาศพิษจากควันรถยนต์นั้น ไม่นอญญาตให้เข้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในเกาะรัตนโกสินทร์ ๗ บริเวณย่านการค้าปากคลองตลาด วังบูรพา พาหุรัด บ้านหม้อและบริเวณอื่น ๆ อีกหลายแห่งซึ่งเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าย่านเก่าแก่ของเมืองอันมีถนนคืบแคบ การจราจรหนาแน่นและติดขัดอยู่เกือบตลอดเวลาและมีต้นไม้ยืนต้นน้อยมาก นอกจากนี้แล้วสาเหตุของภาวะอากาศเป็นพิษและบริเวณที่เกิดแห่งอื่น ๆ อีกก็คือ ตามแนวคลองหลอด คลองบางลำภู-โองอ่าง คลองวัดราชโหนดตา และคลองวัดราชประดิษฐ์ซึ่งเกิดจากภาวะน้ำเสียในคลองตามที่ได้กล่าวไปแล้ว

ตัวการที่ทำให้ภาวะอากาศเป็นพิษที่เราทุกคนรู้จักกันดีคือ รถยนต์ซึ่งประเภทที่ผลิตไอเสียมากที่สุดคือรถบรรทุก รถประจำทาง และรถสามล้อเครื่องทั้งนี้เนื่องจากการใช้น้ำมันที่มีคุณภาพต่ำและเกิดการเผาไหม้ไม่หมด สิ่งที่เป็นควันเสียจากรถยนต์นั้นนอกจากจะประกอบด้วยควันพิษแล้ว ยังมีเขม่าและฝุ่นละอองเป็นส่วนประกอบสำคัญด้วย โดยธรรมชาติต้นไม้จะสังเคราะห์แสงโดยดูดเอา CO₂ เข้าไปแต่หากว่ามีเขม่าและฝุ่นละอองไปจับที่ใบมาก ๆ เขียว ประสิทธิภาพของต้นไม้ก็จะดุด่างตกลง สารพิษอื่น ๆ จากครีทรถเป็นอันตรายต่อมนุษย์อย่างที่เราเรารู้อยู่แล้ว นอกจากนี้เพื่อเกิดการพสกกับน้ำตามส่วนก็จะมึผลสมบัตืเป็นกรดที่จะมีอำนาจในการเกาะกัคอาคาร บ้านเรือนอันทำให้เสื่อมโทรมลงโดยเร็วยิ่งขึ้น

ฉะนั้นปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวในเรื่องภาวะอากาศเป็นพิษนี้จึงมีส่วนอย่างยิ่งต่อการบั่นทอนทำลายชีวิตของประชาชน โบราณสถานและสถาปัตยกรรมอันมีค่าต่าง ๆ บนเกาะรัตนโกสินทร์แห่งนี้ทีละเล็กละน้อย และจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นหากไม่ได้กับการแก้ไขโดยเร่งด่วน

2.9.3 ภาวะเป็นพิษของเสียงและความสั่นสะเทือน

ปัญหาในเรื่อง ภาวะเป็นพิษของเสียงและความสั่นสะเทือนของชวดยานนี้ปรากฏอยู่ทั่วไปในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาเหตุและบริเวณที่มีผลปรากฏมาก ๆ จะอยู่ในตำแหน่งเดียวกันกับบริเวณที่เกิดภาวะเป็นพิษของอากาศตามที่ได้กล่าวไปแล้ว คือ ย่านการค้าปากคลองตลาด วังบูรพา บางลำภู และอื่น ๆ อีกทั้งบริเวณโครงการ ทั้งนี้เพราะไม่มีมาตรการในการควบคุมที่เหมาะสมในปัจจุบัน นอกจากนี้บริเวณเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อื่นที่มีปัญหาเพิ่มเติมขึ้นเพราะสาเหตุอื่น ๆ ที่แตกต่างกันคือ บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาด้วย สาเหตุของเสียงจากเรือยนต์ บริเวณเพื่อนนครเพราะโรงพิมพ์ต่าง ๆ ในบริเวณตลอดจน บริเวณวัดสระเกศด้วย เสียงของโรงกลึงไม้และโรงเลื่อย ฯลฯ ต้นเหตุของภาวะเป็นพิษของเสียงที่สำคัญคือ เครื่องยนต์จากขบวนรถทุกชนิด (รวมทั้งเรือด้วย) สัญญาณนคร การกระแทกของรถใหญ่กับทางวิ่ง และเครื่องจักรในโรงงานหรือโรงพิมพ์ ภาวะเป็นพิษของเสียงเหล่านี้มีผลต่อสุขภาพจิตของมนุษย์โดยทั่วไปเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีคุณภาพทำลายโสตประสาทและสะท้อนอันอาจเป็นอันตรายได้ในระยะยาวได้

สำหรับความสิ้นสะท้อนจากรถประจำทางโดยสารและโดยเฉพาะอย่างยิ่งรถบรรทุกหนักที่ผ่านเข้ามาในบริเวณโครงการเกาะรัตนโกสินทร์นี้ สร้างปัญหาเป็นอย่างยิ่งต่อพระบรมมหาราชวัง โบราณสถานอื่น ๆ และอาคารสำคัญต่าง ๆ ทำให้เกิดการทรุดตัว เกิดรอยร้าวและแตกแยกเป็นการทำลายอาคารประวัติศาสตร์ในบริเวณนี้อย่างรุนแรง ทั้งนี้เพราะรถบรรทุกหนักจำนวนมากวิ่งผ่านไปมาได้ทั่วไป เพื่อการบริการแก่ย่านการค้าใหญ่ที่สำคัญคือ ตลาดผักสดและผลไม้ ปากคลองตลาด ตลาดท่าเตียน ฯลฯ ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอาจจะยังไม่ปรากฏชัดเจนถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็จะก่อให้เกิดความเสียหายเกิดขึ้นก่อนไม่ได้

2.9.4 สภาพการจราจรกับปัญหามลพิษ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เห็นได้ชัดเจนและได้รับความสนใจอย่างสูงในขณะนี้ ได้แก่ ปัญหามลพิษทางอากาศ (AIR POLLUTION) ซึ่งกำลังทวีความรุนแรงขึ้นโดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ แหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่สำคัญในเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ยานพาหนะชนิดต่าง ๆ ที่ใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิง

สารมลพิษจากยานพาหนะหรือรถยนต์มีอยู่หลายชนิด ที่สำคัญได้แก่ ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ไฮโดรคาร์บอน (HC) ออกไซด์ของไนโตรเจน (NO_x) ฝุ่นละอองและสารตะกั่ว (Pb) เมื่อพิจารณาถึงแหล่งกำเนิดสารมลพิษที่มาจากรถยนต์จะพบว่า

ไฮโดรคาร์บอนจะมีแหล่งกำเนิดจากท่อไอเสียถึงร้อยละ 65 ระบายจากถังเชื้อเพลิงและเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คาร์บูเรเตอร์ร้อยละ 15 ระบายจากเสื้อสูบล้อร้อยละ 20 ในขณะที่สารมลพิษชนิดอื่น ๆ จะถูกระบายทางท่อไอเสียเกือบทั้งหมด

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดปริมาณและชนิดสารมลพิษ ได้แก่

- ประเภทของเครื่องยนต์ เครื่องยนต์สันดาปภายในที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมีอยู่ 2 ชนิด คือ เครื่องยนต์ก๊าซโซลีน ซึ่งใช้น้ำมันเบนซิน หรือก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) เป็นเชื้อเพลิง และเครื่องยนต์ดีเซล เครื่องยนต์ก๊าซโซลีนที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง จะมีการระบายก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์น้อยมาก แต่จะมีการระบายไฮโดรคาร์บอนสูง ซึ่งตรงข้ามกับเครื่องยนต์ก๊าซโซลีนที่ใช้น้ำมันเบนซินเป็นเชื้อเพลิง เพราะมีการระบายไฮโดรคาร์บอนต่ำกว่าแต่ระบายก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ออกมาสูงกว่า เครื่องยนต์ชนิดนี้มักจะใช้กับรถยนต์ส่วนบุคคล รถแท็กซี่ รถสามล้อ เครื่องและรถจักรยานยนต์

- ความเร็วของรถยนต์ ความเร็วรอบของเครื่องยนต์และอัตราส่วนระหว่างอากาศกับน้ำมันเชื้อเพลิงในการสันดาป จะมีความสัมพันธ์กับปริมาณสารมลพิษทางอากาศที่ระบายออกจากท่อไอเสีย เมื่อเครื่องยนต์เริ่มเดินเครื่องเต็นจะมีการระบายก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ประมาณ 4-6 % ของปริมาณอากาศทั้งหมดจากท่อไอเสีย เมื่อเร่งเครื่องหรือเคลื่อนที่รถ ปริมาณการระบายจะลดลงบ้างเล็กน้อย ในกรุงเทพมหานครนั้นกฎหมายจราจรได้กำหนดให้รถใช้ความเร็วสูงสุดได้ไม่เกิน 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่โดยทั่วไป โดยเฉพาะในเวลาเร่งตัวเครื่องยนต์จะใช้ความเร็วต่ำ คือ ระหว่าง 10 ถึง 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ซึ่งความเร็วขนาดนี้เครื่องยนต์จะทำงานไม่เต็มที่ การระบายมลพิษคาร์บอนมอนอกไซด์ และไฮโดรคาร์บอนจึงเกิดได้มากขึ้น

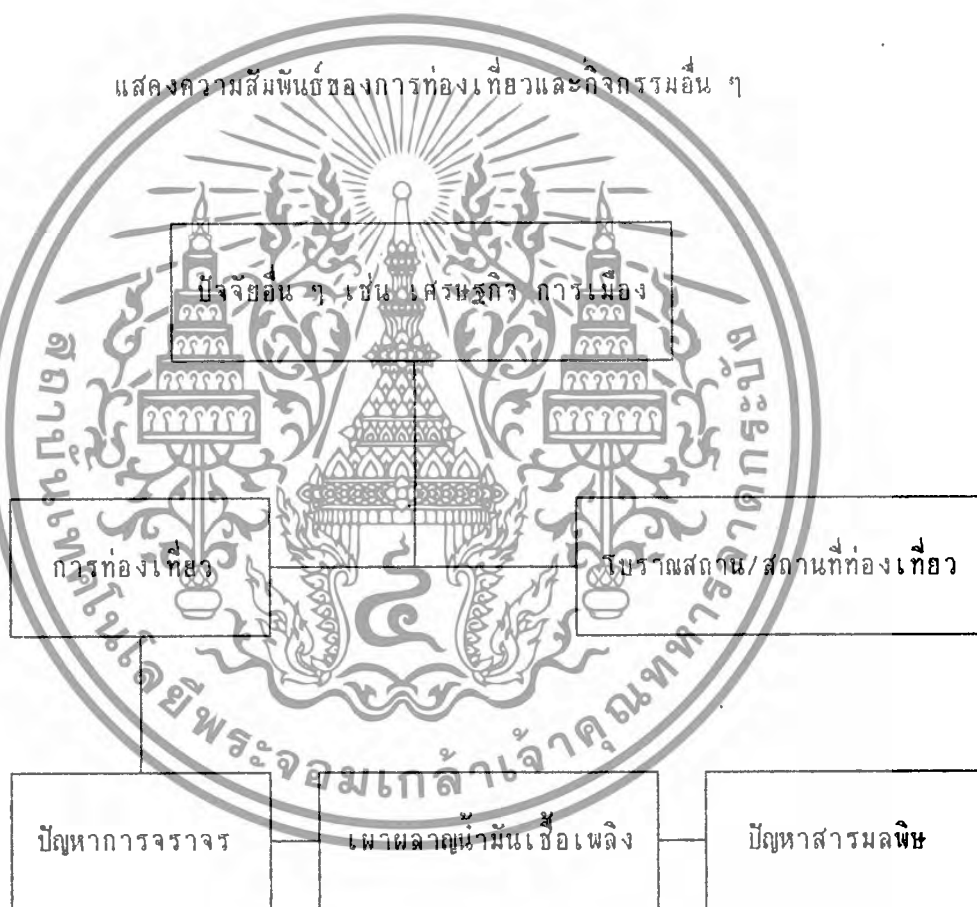
- การเติมสารในน้ำมันเชื้อเพลิง ในน้ำมันเบนซินได้มีการเติมสารตะกั่วลงไปเพื่อเพิ่มค่าออกเทนัมเบอร์ของน้ำมันให้สูงขึ้น ดังนั้นการสารตะกั่วจะถูกระบายออกทางท่อไอเสียด้วย ประมาณ 70 % ของปริมาณสารตะกั่วทั้งหมดจะถูกระบายออกมาจากท่อไอเสีย ประมาณ 20 % จะลงไปผสมอยู่กับน้ำมันหล่อลื่นในเครื่องยนต์ และพบว่าประมาณ 25-50 % ของปริมาณสารตะกั่วจากท่อไอเสียจะลอยขึ้นไปกับฝุ่นละอองในอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงปริมาณครึ่งคืบจากท่อไอเสียจะขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ส่งเข้าห้องสันดาปการเร่งเครื่องยนต์ที่ความเร็วรอบสูงจะเกิดการเผาไหม้ของน้ำมันเชื้อเพลิงมาก ดังนั้นรถยนต์ดีเซลจะมีควันดำออกมามากในขณะที่เร่งเครื่องออกจากสภาวะหยุดนิ่งหรือเร่งเครื่องขึ้นสะพานหรือขึ้นเนิน

2.9.4.1 ผลกระทบจากการท่อเกี่ยว

แสดงความสัมพันธ์ของการท่อเกี่ยวและกิจกรรมอื่น ๆ

ผลกระทบที่เกิดจากรถท่อเกี่ยว สามารถก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องได้ดังแสดงไว้ในรูปที่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวงจรของการท่อเกี่ยวโดยเน้นถึงผลกระทบของการจราจร กล่าวคือ ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจ การเมือง จะส่งเสริมให้เกิดการท่อเกี่ยวได้ เมื่อพิจารณาให้แคบในด้านรถท่อเกี่ยวที่เข้าไปยังสถานที่ท่อเกี่ยว ย่อมเป็น

การเพิ่มปริมาณรถในบริเวณนั้น และส่งผลให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดได้ ความสูญเสียเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่เกิดจากการจราจรที่ติดขัดทำให้น้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ไปถูกเผาผลาญอย่างสิ้นเปลือง ผลที่ตามมา คือ ปัญหามลพิษชนิดต่าง ๆ ดังที่กล่าวไว้แล้ว ปัญหามลพิษนอกจากจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์แล้ว ยังทำให้โบราณสถานหรือสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ เกิดการสูญเสียในด้านการบูรณะ จนทำให้ต้องมีการเสียค่าใช้จ่ายในการทะนุบำรุงโบราณสถาน ในขณะที่เดียวกันโบราณสถานหรือสถานที่ที่น่าสนใจย่อมเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้นมา ดังนั้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์สถานที่เหล่านี้ไว้เพื่อการท่องเที่ยว จึงควรมีการพิจารณาโดยละเอียด เพื่อมิให้การท่องเที่ยวส่งผลในด้านที่ไม่พึงปรารถนาต่อโบราณสถานเท่านั้น

2.9.4.2 การประมาณการปริมาณสารมลพิษในพื้นที่ศึกษา

ในการประมาณการปริมาณสารมลพิษในพื้นที่ศึกษา จะพิจารณาเฉพาะปริมาณสารมลพิษที่เกิดจากรถท่องเที่ยวเท่านั้น โดยคำนวณจากปริมาณสารมลพิษชนิดต่าง ๆ ที่เกิดจากเชื้อเพลิงที่ถูกเผาผลาญโดยรถท่องเที่ยวต่อหน่วยเชื้อเพลิง (ลิตร) มาพิจารณากับความสิ้นเปลืองของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ ซึ่งจะนำมากำหนดหาปริมาณสารมลพิษที่เกิดขึ้นจากรถท่องเที่ยวทั้งหมดต่อวัน หรือต่อปีได้ รวมทั้งประมาณการในอนาคตได้เมื่อทราบปริมาณรถท่องเที่ยวในอนาคต

ตารางที่ 2.13

ปริมาณการเกิดสารมลพิษ หน่วย : g๓/ลิตร

	CO	NO _x	SO _๒	HC
น้ำมันเบนซิน	565	14.1	1.95	72.5
น้ำมันดีเซล	18.3	28.2	3.8	6.1
LPG	1	2.5	3.4E-03	10.2

ตารางที่ 2.14

อัตราการสิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงของรถประเภทต่าง ๆ

ชนิดรถ	เบนซิน	ดีเซล	LPG
รถยนต์นั่งส่วนบุคคล	7.46	8.37	7.4
รถตู้	-	7.34	-
รถบัสโดยสาร	-	4.7	-

ที่มา : การศึกษาการใช้พลังงานในการคมนาคมและขนส่งทางบก, สำนักงานพลังงานแห่งชาติ

หมายเหตุ: ข้อมูลจากการทดสอบในกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาของสำนักงานพลังงานแห่งชาติพบว่า ความเร็วเฉลี่ยของยานพาหนะ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่ออัตราความสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงและความสัมพันธ์ระหว่างความสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงและความเร็วเฉลี่ยของยานพาหนะได้ดังนี้

รูปที่ ความสัมพันธ์ระหว่างความสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงและความเร็วเฉลี่ยของยานพาหนะ

สำหรับระยะทางที่รถแต่ละคันจะต้องเดินทางนั้น จากการทดสอบในสถานที่
ท้องเที่ยว ทั้ง 3 แห่ง ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2.15

แสดงระยะทางการเดินทางของรถนำเที่ยว

หน่วย : กิโลเมตร

พระบรมมหาราชวัง			วัดพระเชตุพนฯ	วัดไตรมิตรฯ
1	2	รวม		
1.3	0.7	2.0	0.7	3.4

โดยพระบรมมหาราชวัง แบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เริ่มจากหน้าประตู
วิเศษไชยศรี มาทางถนนราชดำเนินใน เลี้ยวซ้ายไปจอดที่ใต้สะพานพระปิ่นเกล้า และ
ระยะที่ 2 เริ่มจากที่จอดรถใต้สะพานพระปิ่นเกล้า เข้ามาทางถนนหน้าพระธาตุและกลับมา
รับนักท่องเที่ยว ณ ประตูถนนท้ายวัง

วัดไตรมิตรฯ เริ่มจากประตูด้านถนนเจริญกรุง มาตามถนนข้าวหลามมหาพด
ธาราม ซอยสหมิตร ถนนมหานคร ถนนพระราม 4 และกลับเข้าถนนเจริญกรุง กลับมารับ
นักท่องเที่ยว ณ จุดเดิม

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นนี้ ทำให้สามารถหาปริมาณสารมลพิษแต่ละชนิดที่รถ
แต่ละคันปล่อยออกมาได้ เมื่อนำข้อมูลจำนวนรถท้องเที่ยวแต่ละชนิดในพื้นที่ศึกษาที่ได้
คำนวณหาในบทที่ 3 จะสามารถหาปริมาณสารมลพิษทั้งหมดที่เกิดจากรถท้องเที่ยวเป็นราย
ปีดังตารางที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.19

สารมลพิษประเภทต่าง ๆ ที่เกิดจากรถท่องเที่ยว

พ.ศ.	บริเวณสนามหลวง			
	CO	NO	SO ₂	HC
2535	356,044,824	61,961,330	8,377,809	52,864,711
2536	359,576,846	62,407,977	8,449,063	53,377,234
2537	377,509,635	63,541,409	8,861,953	56,030,745
2538	384,816,869	66,969,457	9,054,259	57,136,856
2539	393,669,950	68,321,558	9,237,874	58,425,840
2540	400,977,185	69,749,606	9,430,880	59,531,950

ที่มา : ได้จากการคำนวณ และกำหนดให้รถท่องเที่ยวแต่ละคันมีการเดินทางเข้าในพื้นที่
ศึกษา 240 วัน ต่อ ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 220

สารมลพิษประเภทต่าง ๆ ที่เกิดจากรถท่องเที่ยว

พ.ศ.	บริเวณวัดไตรมิตรวิทยาราม			
	CO	NO	SO ₂	HC
2535	73,303,346	12,756,744	1,724,843	10,883,911
2536	74,030,527	12,865,172	1,739,513	10,989,431
2537	77,722,572	13,493,819	1,824,520	11,535,742
2538	79,227,003	13,787,829	1,864,256	11,763,470
2539	81,049,696	14,066,293	1,901,915	12,028,840
2540	82,554,126	14,360,313	1,941,652	12,256,578

ที่มา : ได้จากการคำนวณ และกำหนดให้รถท่องเที่ยวแต่ละคันมีการเดินทางเข้าในพื้นที่
ศึกษา 240 วัน ต่อ ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรม

3.1 หน้าทีของศูนย์วัฒนธรรม

หน้าทีของศูนย์วัฒนธรรมก็คือ ¹ การรวบรวมเอาลักษณะต่าง ๆ ทางวัฒนธรรม ที่เห็นได้ชัดมาจัดแสดงในลักษณะที่มองเห็นได้ ซึ่งพอจะแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การรวบรวมเอาจัดมาจัดแสดงในรูปของนิทรรศการ
2. การจัดการแสดงในลักษณะของการจัดแสดงบนเวที

อีกทั้งหน้าทีของศูนย์วัฒนธรรมยังพยายามจะเชื่อมโยงวัฒนธรรมในอดีตและกั-
ปัจจุบัน
วัฒนธรรม คือทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้มีการคิด เลือกรับปรับปรุงและ
ศรัทธายึดถือสืบทอดมาถึงปัจจุบัน วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นมรดกทางปัญญาของ
บรรพชนของแต่ละสังคมที่ได้สืบทอดกันมา วัฒนธรรมเป็นทั้งลักษณะนิสัย ลัทธิความเชื่อ
ภาษา ขนบธรรมเนียม การเป็นอยู่ ศิลปะต่าง ๆ เครื่องใช้ ไม้สอย อาหารการกิน และ
การประพฤติในสังคม ฯลฯ จนเรารู้ได้ว่าวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์แต่ละสังคมนั้นเอง
วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างชาติ ส่งเสริมความเข้มแข็ง ทั้งด้านการเมือง
การต่างประเทศของชาติ วัฒนธรรม แสดงถึงลักษณะเฉพาะของชาติ ก่อให้เกิดความภูมิใจ
นำไปสู่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันเป็นรากฐานของความเป็นปึกแผ่นความมั่นคงของ
ชาติ

ศูนย์วัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์หลักอันสำคัญ คือจะเป็นแหล่งกลางของการปฏิบัติ
งานด้านศิลปวัฒนธรรมอีกหน่วยงานหนึ่ง เป็นสถาบันอันสำคัญของรัฐทั้งในปัจจุบันและอนาคต
ที่จะใช้เป็นสื่อกลางของการบริการแก่ประชาชน เขาชนในแขนงนี้ ซึ่งกล่าวได้ว่า งาน

วัฒนธรรมนั้นเป็นหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งของรัฐบาลที่จะต้องสนองหรือจัดทำเหมือนกับการบริการที่รัฐบาลกระทำให้แก่ประชาชน เขาวชน ในภาคเศรษฐกิจหรืออื่น ๆ นับตั้งแต่การสาธารณกิจต่าง ๆ อันได้แก่ การแพทย์ การเกษตรกรรม การคมนาคม การอุตสาหกรรม การปกครอง การเมือง เป็นต้น ประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศที่เจริญแล้วทั้งหลายมุ่งเน้นงานวัฒนธรรมอันเป็นปัจจัยหนึ่งของคนในชาติซึ่งนำไปสู่การแก้ต้นตอปัญหาสำคัญของชาติ ทั้งทางเศรษฐกิจ ทางความมั่นคง ทางการเมือง และทางสังคมวิถยามากยิ่งขึ้นเป็นลำดับทุกที และยิ่งโดยเฉพาะภาวะการณ์อันเป็นปัญหาระหว่างชาติที่สำคัญ การรุกรานในทุกวิถีทางจะมีมากขึ้นในปัจจุบันนี้ มาตรการต่าง ๆ ที่แต่ละประเทศนำมาใช้ จะเป็นทั้งเชิงทหาร การเมือง การเศรษฐกิจ ฯลฯ นับวันแต่จะไม่ประสบผลสำเร็จและลดถอยลง หลายประเทศได้เริ่มต้น และหรือดำเนินไปแล้ว โดยให้มาตรการวิธีการทางศิลปวัฒนธรรมเป็นแกนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตของคน จิตใจของคนในชาตินั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

3.2 หน้าที่ความรับผิดชอบของพิพิธภัณฑ์

ในการศึกษาของคนเรานั้น เมื่อเป็นเด็กเล็ก อาศัยโรงเรียนเป็นที่ศึกษาหาความรู้ ครั้นเติบโตขึ้นก็เข้าเรียนต่อในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ตามระดับความรู้ความสามารถของแต่ละคน เมื่อจบหลักสูตรการเรียนตามลำดับชั้นต่าง ๆ แล้ว จึงออกไปประกอบวิชาชีพตามแขนงวิชาที่ตนศึกษามา แต่การศึกษาของคนเราไม่ได้หยุดอยู่เพียงในโรงเรียน วิทยาลัย หรือ มหาวิทยาลัย เท่านั้น จำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมระดับสติปัญญาของตนอยู่เสมอ หลายคนอาจเรียนเรื่องราวต่าง ๆ บางคนอาจทำการทดลองหรือค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อความก้าวหน้าของสาขาวิชานั้น ๆ เช่น การทดลองยารักษาโรคทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ และเครื่องจักรกลต่าง ๆ แต่มีอีกเป็นจำนวนมากที่ต้องศึกษาหาความรู้จากการอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ หรือการไปค้นคว้าอ่านจากเอกสารตามห้องสมุดต่าง ๆ ตามความสนใจของแต่ละคน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในบรรดาสถานที่สำหรับศึกษาของคนเราภายหลังที่จบการศึกษาจากโรงเรียน
 ดังที่กล่าวมาแล้ว บางประเทศได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานขึ้น โดยรวบรวมวัตถุต่าง ๆ เช่น
 วัตถุทางธรรมชาติวิทยา วัตถุทางวิทยาศาสตร์ วัตถุทางศิลปกรรม วัตถุทางประวัติศาสตร์
 และโบราณคดี วัตถุทางประเพณีและชีวิตความเป็นอยู่ ฯลฯ จัดตั้งแสดงในอาคารต่าง ๆ
 ขึ้น โดยเขียนคำบรรยายอย่างสั้น ๆ และง่าย ๆ สำหรับให้ประชาชนเข้าชม เพื่อเพิ่มพูน
 ความรู้ตามสาขาวิชานั้น ๆ สถานที่เช่นว่านี้เรียกว่าพิพิธภัณฑ์สถาน

ในประเทศที่เจริญแล้ว เช่น ยุโรปหรืออเมริกา นิยมจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถาน
 สำหรับให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เข้าศึกษาหาความรู้และพักผ่อนในเวลาว่าง
 ซึ่งจำแนกออกเป็นสาขาต่าง ๆ หลายสาขา เช่น

1. พิพิธภัณฑ์สถานทางวิทยาศาสตร์และเครื่องจักรกล จัดแสดงผลผลิตทาง
 วิทยาศาสตร์ ตลอดจนเครื่องมือ เครื่องจักร เครื่องปั้น วัตถุไฟ ฯลฯ
2. พิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติวิทยา จัดแสดงเรื่องราวความงามของ
 ธรรมชาติบนผืนดิน ทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ใต้ดิน และเรื่องราวในท้องฟ้า
3. พิพิธภัณฑ์สถานทางมนุษยวิทยา จัดแสดงเรื่องราววัฒนธรรมของชนเผ่า
 ต่าง ๆ ซึ่งอาศัยหรือเคยอาศัยอยู่ในโลก เพื่อให้คนได้รู้และเข้าใจเรื่องราวซึ่งกันและกัน
4. พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี จัดแสดงเรื่องราวหลัก-
 ฐานความเป็นมาของมนุษย์ในอดีตของท้องถิ่นต่าง ๆ
5. พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะ จัดแสดงศิลปะประเภทต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม
 ประติมากรรม การตกแต่ง ฯลฯ ที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ไว้
6. พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะร่วมสมัยหรือหอศิลปกรรม จัดแสดงงานศิลปะที่
 ศิลปินปัจจุบันทำขึ้น เพื่อจะได้ทราบถึงแนวความคิด ทศนคติและอุดมการณ์ในด้านสุนทรียะด้วย
7. พิพิธภัณฑ์สถานแบบพิเศษ จัดแสดงเรื่องราวเฉพาะอย่าง เช่น มีคสำหรับ
 การผ่าตัดทางการแพทย์ รถยนต์ จักรยานยนต์ ฯลฯ

สำหรับในประเทศไทยโดยทั่วไปเข้าใจกันว่าพิพิธภัณฑ์สถาน คืออาคารที่จัด
 แสดงและรวบรวมของเก่าแก่โบราณ เช่น พระพุทธรูป ถ้วยโถโอชาม ไม้กลายเป็น
 หิน สิ่งสาราสัตว์ ฯลฯ รวมทั้งวัตถุรูปร่างประหลาดต่าง ๆ ซึ่งหาที่อื่นไม่ได้ อันเป็น
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเข้าใจที่ค่อนข้างจะถูกต้องอยู่มาก เพราะรูปแบบพิพิธภัณฑ์สถานในประเทศไทยเป็นเช่นนั้น

หน้าที่ของพิพิธภัณฑ์สถานที่ย่างที่สุดก็คือ การเก็บรวบรวมวัตถุต่าง ๆ เพื่อดูแลรักษา เพื่อการศึกษาและเพื่อความเพลิดเพลิน วัตถุเหล่านั้นอาจได้มากจากการขุดค้นในที่ต่าง ๆ หน้าที่ประการแรกของพิพิธภัณฑ์ก็คือ ต้องค้นคว้าหาวัตถุชนิดต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดหาคำอธิบายวัตถุเหล่านั้น การเขียนบัตรประจำวัตถุ ซึ่งเป็นขั้นแรกที่น่าประชาชนไปสู่ความเข้าใจทางการศึกษา

3.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับที่ตั้งโครงการ

1. พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบำรุงรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุต่าง ๆ การขึ้นทะเบียนโบราณสถานและการกำหนดเขตที่ดินโดยรอบให้เป็นเขตโบราณสถานตามสมควรรวมไปถึงการให้โอกาสแก่ผู้ครอบครอง เขตโบราณสถาน หรือโบราณวัตถุ มีโอกาสยื่นคำร้องคัดค้านการขึ้นทะเบียน ต่อศาลได้ นอกจากนี้ยังมีสาระเกี่ยวกับการควบคุมการก่อสร้าง ซ่อมแซมแก้ไข เปลี่ยนแปลงโบราณสถานและอาคารภายในเขตโบราณสถานที่ได้ประกาศขึ้นทะเบียนฯ แล้วบทลงโทษการลักลอบขุดค้นสิ่งใด ๆ ภายในบริเวณโบราณสถาน การเบียดบัง ทำลายโบราณสถาน

2. บทพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดฯ พ.ศ. 2503 มีประเด็นเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของบ้านเมือง ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมด้วย เช่น การรักษาความสะอาดบนทางเท้า คู คลอง การดูแลไม่ปล่อยให้อาคารเกิดความสกปรกรกรุงรัง นับว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองมาก

3. พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนผังและโครงการดำเนินการเพื่อพัฒนาดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่ง หรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับเมือง และบริเวณที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง การสำรวจข้อมูลการรื้อย้ายอาคารที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุง และการระงับยับยั้งการเปลี่ยนแปลงใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ดินที่ไม่เป็นไปตามแผน อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้มีข้อจำกัดในการปฏิบัติ เนื่องจากสาระสำคัญของกฎหมายไม่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองทั้งสิทธิ และผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับ การคุ้มครองทั้งผู้ดำเนินการ และเจ้าของที่ดิน หรือผู้อาศัยเดิม

4. พระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ พ.ศ. 2522 มีสาระเกี่ยวกับอาคารที่ก่อสร้างใหม่ ต้องมีความมั่นคงแข็งแรง มีความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจรถูกต้องตามหลักเกณฑ์ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดโทษของผู้ปลูกสร้างอาคารผิดพระราชบัญญัติ นับว่าเป็นการป้องกันมิให้เกิดความเสื่อมโทรมของลักษณะกายภาพ และสภาพแวดล้อมได้มาก

5. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2522 เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากขณะนั้นการควบคุมการก่อสร้างได้มีเทศบัญญัติและกฎกระทรวงใช้บังคับอยู่หลายฉบับ กล่าวคือในเขตเทศบาลนครกรุงเทพเดิม ใช้เทศบัญญัติของเทศบาลกรุงเทพ ในเขตเทศบาลนครธนบุรี เดิมใช้เทศบัญญัติของเทศบาลนครธนบุรี และในพื้นที่กรุงเทพมหานครส่วนที่อยู่นอกเขตเทศบาลเดิมให้กฎกระทรวง พ.ศ. 2498 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช 2479 ประกอบกับเทศบัญญัติและกฎกระทรวงดังกล่าวไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครขึ้น

อาคารที่ปลูกสร้างในกรุงเทพมหานครปัจจุบันถูกควบคุมด้วยข้อบัญญัติฯ พ.ศ. 2522 นี้เป็นส่วนใหญ่และเมื่อนำมาใช้ควบคุมการปลูกสร้างอาคารในกรุงเทพมหานคร ความไม่เหมาะสมในข้อบัญญัติบางข้อได้ทำลายสภาพแวดล้อมและสัดส่วนของเมือง โดยเฉพาะในเรื่องความสูงตามที่บัญญัติ กำหนดขึ้นตามข้อ 71 บัญญัติไว้ว่า

"ห้ามมิให้ปลูกสร้างอาคารสูงกว่าระดับพื้นดิน เกินสองเท่าของระบบจากผนังด้านหน้าของอาคารจดแนวถนนฉากตรงข้าม"

อาคารเก่าในกรุงเทพมหานคร เช่น อาคารตึกแถวโดยส่วนใหญ่มีความสูงจากพื้นชั้นแรกถึงเพดานประมาณ 3.75 เมตร และชั้นที่ 2 และ 3 มีความสูงประมาณ 3.00

เมตร ตัวอาคารมีความสูง 2-3 ชั้น โดยทั่วไปหลังคาเป็นแบบจั่วหรือปั้นหยา ดังนั้นเมื่อมีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปลูกสร้างอาคารใหม่ตามข้อบัญญัติฯ ขึ้น ความสูงของอาคารจะเปลี่ยนไป เกิดการเปรียบเทียบกับชั้นกับอาคารเก่า ความสูงดังกล่าวนี้ทำให้เส้นขอบฟ้าของเมืองเปลี่ยนไป เป็นการทำลายเส้นขอบฟ้า (SKYLINE) เดิมของเมืองด้วย

6. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องอาคารจวดรณสนด์ พ.ศ. 2521 เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากยังไม่มีข้อบัญญัติอาคารจวดรณสนด์ชั้นใช้บังคับในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นเหตุให้ต้องนำข้อบังคับเกี่ยวกับลักษณะอาคารชนิดอื่นมาใช้บังคับซึ่งไม่เหมาะสมและเพื่อให้เหมาะสมกับความเจริญในสภาพปัจจุบันจึงจำเป็นต้องตราบัญญัติกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับอาคารจวดรณสนด์ชั้น ประเด็นหลักของกฎหมายฉบับนี้ คือการกำหนดแนวร่นอาคาร กำหนดส่วนเปิดโล่งของอาคารจวดรณสนด์ และการให้มีระบบท่อตันน้ำดับเพลิง

7. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นในและชั้นนอก เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร 2 ฉบับนี้ ก็เนื่องจากว่าบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์เป็นศูนย์รวมของกิจกรรมอันสำคัญของประเทศในทุกด้าน จึงปรากฏว่า ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวได้เกิดมีปัญหาทางด้านการศึกษาทางผังเมือง การใช้ที่ดิน การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ อันเป็นมรดกสืบทอดความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ของชาติและปัญหาทางสภาพแวดล้อม ดังนั้นเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอันยังมีมากยิ่งขึ้นในอนาคต จึงได้ตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร 2 ฉบับนี้ขึ้น

จะเห็นได้ว่า ในการกำหนดนโยบายระดับต่าง ๆ ของรัฐบาล ได้ให้ความสำคัญและต้องการทำการอนุรักษ์บริเวณที่มีคุณค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และเป็นเอกลักษณ์ของชาติ โดยเฉพาะบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ (หมายถึงบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาด้านตะวันออกถึงเขตคลองรอบกรุง) สอดคล้องกันตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ระดับชาติ ระดับผังเมืองรวม และระดับแผนพัฒนา ของท้องถิ่นรวมทั้งความร่วมมืออย่างเต็มที่ของนักวิชาการ และภาคเอกชนทั้งในอนาคต อาจขยายเขตพื้นที่อนุรักษ์ออกไปจนถึงเขตคลองผดุงกรุงเกษม หรือพื้นที่อื่นที่เหมาะสมต่อไป แต่ในทางปฏิบัติ พบว่ามีกฎหมายที่จะใช้เป็น

เครื่องมือในทางอนุรักษ์น้อยมาก และไม่ใช่มกฎหมายเพื่อการอนุรักษ์โดยตรง สิ่งที่ใช้ได้ผล
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออยู่ดูแต่เห็นไปเสียประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่สุด ณ ขณะนี้ได้แก่ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง บริเวณ
กรุงรัตนโกสินทร์ 2 ฉบับเท่านั้น

3.3.1 เทศบัญญัติและข้อกำหนด ปี 2528

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิด
หรือบางประเภท ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน ในท้องที่แขวงพระบรม-
มหาราชวัง เขตพระนคร

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

โดยที่เป็นการสมควรมีข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดบริเวณห้าม
ก่อสร้างดัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท ภายใน
บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน ในท้องที่แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 และมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติควบคุม
อาคาร พ.ศ. 2522 และมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพ-
มหานคร พ.ศ. 2518 กรุงเทพมหานคร โดยได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร
จึงตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้เรียกว่า "ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง
กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท
ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน ในท้องที่แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 2 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน -
ราชกิจจานุเบกษา และกรุงเทพมหานครเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้

"บริเวณกรุงเทพมหานครชั้นใน" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณระหว่าง
แนวกึ่งกลางคลองคูเมืองเดิมกับแนวกึ่งกลางแม่น้ำเจ้าพระยา

"บริเวณที่ 1" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณกรุงเทพมหานครชั้นใน
เว้นแต่บริเวณที่ 2 บริเวณที่ 3 และบริเวณที่ 4

"บริเวณที่ 2" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณระหว่างทิศตะวันออก-
เฉียงเหนือจดถนนหน้าพระลาน ทิศตะวันออกจดถนนมหาธาตุ ทิศตะวันตกจดแนวกึ่งกลาง
แม่น้ำเจ้าพระยา

"บริเวณที่ 3" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณระหว่างทิศตะวันออก-
เฉียงเหนือจดถนนมหาธาตุ ทิศตะวันตกเฉียงเหนือจดถนนท้ายวัง ทิศตะวันตกเฉียงใต้จด
แนวกึ่งกลางแม่น้ำเจ้าพระยา ทิศตะวันออกเฉียงใต้จดกึ่งกลางคลองคูเมืองเดิม

"บริเวณที่ 4" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณระหว่างทิศตะวันออก-
เฉียงเหนือจากแนวกึ่งกลางคลองคูเมืองเดิม ทิศตะวันตกเฉียงเหนือจดแนวกึ่งกลางแม่น้ำ
เจ้าพระยา ทิศตะวันตกเฉียงใต้จดแนวที่ตั้งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ทิศตะวันออก-
เฉียงใต้จดถนนพระอาทิตย์

ทั้งนี้ ตามแผนท้ายข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

ข้อ 4 ภายในบริเวณที่ 1 ห้ามบุคคลใดก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารห้องแถว
ตึกแถว โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน อาคารพาณิชย์ อาคารสาธารณะ หรืออาคาร
อื่นใด ยกเว้นอาคารทางศาสนา อาคารที่ทำการของทางราชการ โดยให้มีความสูงได้ไม่
เกินความสูงของอาคารเดิม และจะต้องไม่เกิน 16 เมตร ทั้งนี้ ให้วัดจากระดับถนนหรือ
ขอบทางเท้าที่ใกล้ที่สุดถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร

ข้อ 5 ภายในบริเวณที่ 2 บริเวณที่ 3 และบริเวณที่ 4 ห้ามบุคคลใดก่อสร้าง
หรือดัดแปลงอาคารบางชนิดหรือบางประเภท ดังต่อไปนี้

(1) โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) อาคารที่ใช้ประกอบการค้าซึ่งเป็นที่รังเกียจหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข

(3) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

(4) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(5) โรงมหรสพตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันอันตรายอันเกิดแก่การเล่นมหรสพ ซึ่งเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ

(6) สถานที่เก็บสินค้า อาคาร หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคาร หรืออาคารที่มีลักษณะในทางองเดียวกับที่ใช้เป็นที่สำหรับเก็บ พัก หรือขนถ่ายสินค้า หรือสิ่งของเพื่อประโยชน์ทางการค้า

(7) หอประชุม เว้นแต่หอประชุมของทูลกระหม่อมฯ โรงเรียน มหาวิทยาลัย

(8) ห้องแถวหรือตึกแถว

(9) ฌานสถาน

(10) สถานที่เก็บของและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง

(11) อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นที่ฝึกซ้อม หรือแข่งกีฬาเพื่อประโยชน์ทางการค้า

(12) ป้ายชื่อสถานประกอบการที่มพื้นที่ยื่นเกิน 5 ตารางเมตร หรือป้ายโฆษณา

(13) อาคารที่มีความสูงเกิน 16 เมตร โดยวัดจากระดับถนนหรือขอบทางเท้าที่ใกล้ที่สุดถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร

ข้อ 6 ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน อาคารที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างหรือดัดแปลงเป็นอาคารประเภทไม่ควบคุมการใช้ ห้ามใช้อาคารนั้นเป็นอาคารประเภทควบคุมใช้ตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

ทั้งนี้ เว้นแต่สถานพยาบาลที่ไม่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน หรือสถานศึกษาซึ่ง

มีระดับการศึกษาไม่เกินประถมศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 7 ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน อาคารที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างหรือตัดแปลงเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ห้ามเปลี่ยนการใช้อาคารให้ผิดไปจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาตให้ก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารนั้น

ข้อ 8 อาคารที่ก่อสร้างหรือที่มีการใช้มาก่อนแล้ว และขัดกับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ห้ามตัดแปลง และห้ามเปลี่ยนการใช้อาคาร เว้นแต่เป็นการเปลี่ยนการใช้อาคารเพื่อให้อาคารนั้นไม่ขัดกับข้อ 4 และ 5

ข้อ 9 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครมิให้ใช้บังคับแก่การก่อสร้างเขื่อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ รั้วหรือกำแพง

ข้อ 10 อาคารที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างหรือตัดแปลงก่อนวันที่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครใช้บังคับและยังก่อสร้างหรือตัดแปลงไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตต่อไปได้

ข้อ 11 ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรักษาการตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

ประกาศ ณ วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2528

อาษา เมฆสุวรรณ

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 102 ตอนที่ 64 (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ 23 พฤษภาคม 2528

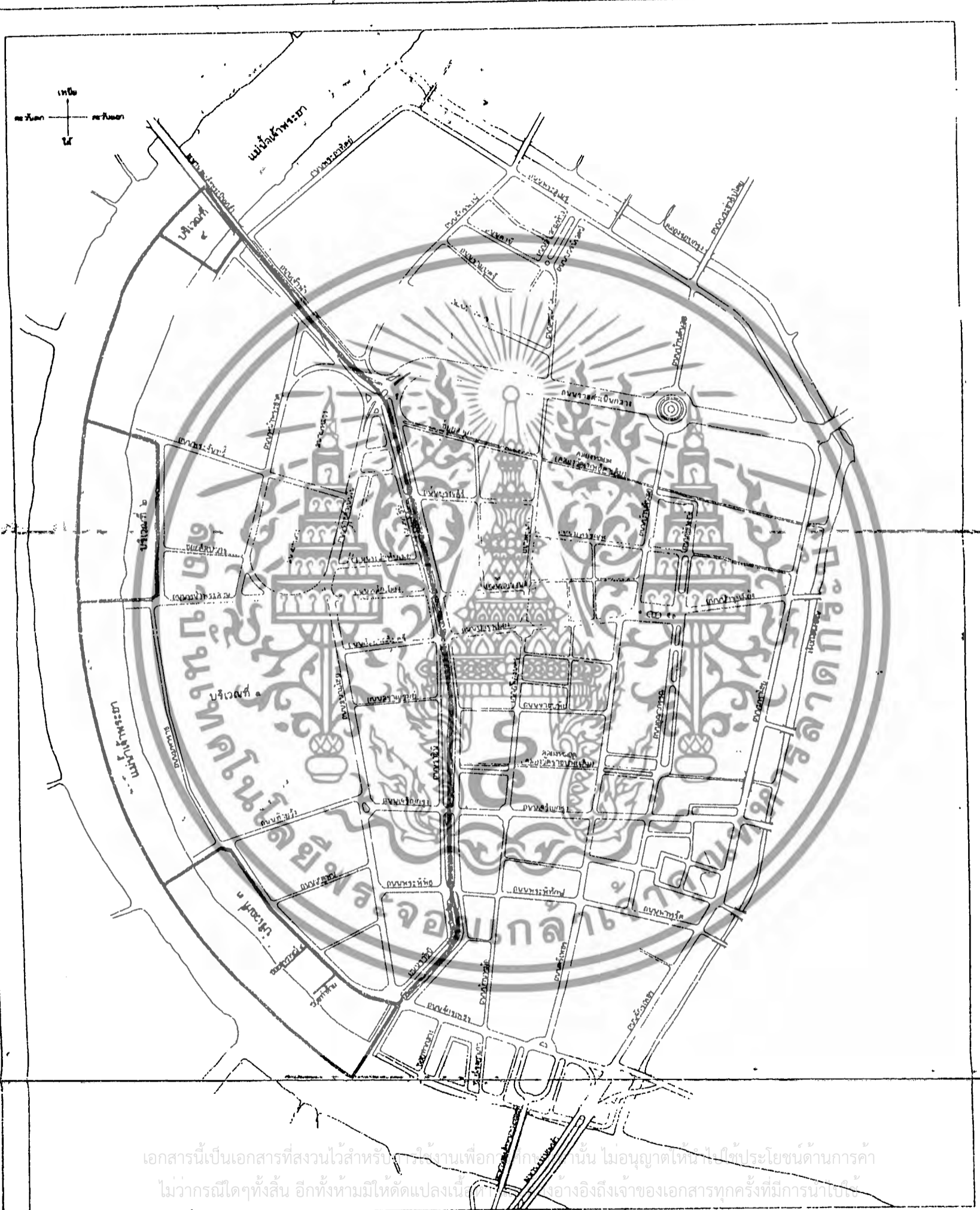
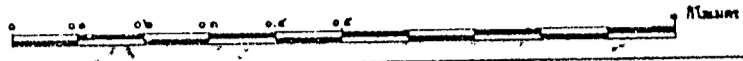
หมายเหตุ - เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัตินี้ คือได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน ในท้องที่แขวงพระนครมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 29 มีนาคม 2527 ซึ่งมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 บัญญัติว่าถ้าไม่มีการออกกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศนั้นมีผลใช้บังคับให้ประกาศฯ ดังกล่าวเป็นอันยกเลิก และโดยที่

กรุงเทพมหานครเห็นสมควรห้ามก่อสร้าง ตัดแปลงใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือเอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ตามการค้า บางประเภท ภายในบริเวณดังกล่าวต่อไป จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้

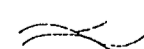
แผนที่ ๕.๑

เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ตัดแปลงและรื้อถอน
บางชนิด หรือบางประเภท ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน
ในท้องที่แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๒๘
ภาคแรก

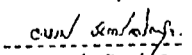
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการทำงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาสาระของเอกสารนี้อ่างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

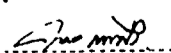
เครื่องหมาย

- แนวเขตกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง ใช้หรือรื้อถอนบางชนิดหรือบางประเภท
- ทางหลวง ถนน
- แม่น้ำ ลำคลอง

กองผังเมือง

สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร

(นายไชยบูรณ์ จันทร์เรือง)
ผู้อำนวยการกองผังเมือง

(นายชวลิต อรรถนที)
ปลัดกรุงเทพมหานคร

3.3.2 เทศบัญญัติและข้อกำหนด ปี 2530

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือ
บางประเภทภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก ในท้องที่แขวงชนะสงคราม
แขวงตลาดยอด แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ แขวงบวรนิเวศ แขวงเสาชิงช้า แขวง
ราชบพิธ แขวงสำราญราษฎร์ และแขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร

พ.ศ. 2530

โดยที่เห็นเป็นการสมควรข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดบริเวณห้าม
ก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภท ภายในบริเวณ
กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก ในท้องที่แขวงชนะสงคราม แขวงตลาดยอด แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ
แขวงบวรนิเวศ แขวงเสาชิงช้า แขวงราชบพิธ แขวงสำราญราษฎร์ และแขวงวังบูรพาภิรมย์
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 และมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติ
ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และมาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กรุงเทพมหานคร โดยความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานคร
มหานคร จึงตราข้อบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า "ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดบริเวณ
ห้ามก่อสร้างดัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท ภายในบริเวณ
กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก ในท้องที่แขวงชนะสงคราม แขวงตลาดยอด แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ
แขวงบวรนิเวศ แขวงเสาชิงช้า แขวงราชบพิธ แขวงสำราญราษฎร์ และแขวงวังบูรพา-
ภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2530"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหนือจดถนนประชาธิปไตย ทิศตะวันตกเฉียงใต้จดถนนพระสุเมรุ ทิศใต้จดถนนราชดำเนิน-
กลาง

(จ) "บริเวณที่ 5" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณระหว่างทิศ-
เหนือจดถนนราชดำเนินกลาง ทิศใต้จดถนนบูรณศิริ ทิศตะวันออกจดถนนตะนาว ทิศตะวันตก
จดถนนอัษฎางค์

(ฉ) "บริเวณที่ 6" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณระหว่างทิศ-
เหนือจดแนวกิ่งกลางคลองหลอด (คลองวัดเทพธิดา) และถนนบำรุงเมือง ทิศใต้จดแนวกิ่ง
กลางคลองหลอด (คลองวัดราชบพิธ) ทิศตะวันออกจดแนวกิ่งกลางคลองรอบกรุง (คลอง
โอรังอ่าง) ทิศตะวันตกจดถนนศรีพงษ์

(ช) "บริเวณที่ 7" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณระหว่างทิศ-
เหนือจดแนวกิ่งกลางคลองหลอด (คลองวัดราชบพิธ) ทิศใต้จดถนนเจริญกรุง ทิศตะวันออก
จดถนนตีทอง ทิศตะวันตกจดถนนเฟื่องนคร

(ซ) "บริเวณที่ 8" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณระหว่างทิศ-
ตะวันออกเฉียงเหนือจดถนนจักรเพชร ทิศตะวันตกเฉียงเหนือจดถนนอัษฎางค์ ทิศตะวันออก
จดคอสะพานพุทธ ทิศใต้จดแนวกิ่งกลางแม่น้ำเจ้าพระยา

(ฅ) "บริเวณที่ 9" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณระหว่างทิศ-
ตะวันออกเฉียงเหนือจดซอยวานิช ทิศตะวันตกเฉียงเหนือจดถนนจักรเพชร ทิศใต้จดถนน
ทรงวาด ทิศตะวันออกจดแนวกิ่งกลางคลองรอบกรุง (คลองโอรังอ่าง)

(ณ) "บริเวณที่ 10" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณระหว่างทิศ-
เหนือจดแนวกิ่งกลางคลองหลอด (คลองวัดราชบพิธ) และถนนเจริญกรุง ทิศใต้จดซอย
ประตูเหล็กต่อแนวเนินชานซึ่งห่างจากเขตทางของถนนพหลุ์ 90 เมตร ทิศตะวันออกจด
แนวกิ่งกลางคลองรอบกรุง (คลองโอรังอ่าง) และถนนจักรเพชร ทิศตะวันตกจดถนนตีทอง
ถนนบ้านหม้อ และถนนตีเพชร

ทั้งนี้ตามแผนที่ท้ายข้อบัญญัตินี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) "สถานที่เก็บสินค้า" หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคาร หรืออาคารที่มีลักษณะในทำนองเดียวกันที่ใช้เป็นที่สำหรับเก็บ พัก หรือขนถ่ายสินค้า หรือสิ่งของเพื่อประโยชน์ทางการค้า

(4) "สถานกีฬา" หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารหรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ฝึกซ้อม แข่งขัน หรือชมกีฬา หรืออาคารที่มีลักษณะในทำนองเดียวกันสำหรับให้บริการแก่ผู้เล่นหรือผู้ชมเพื่อประโยชน์ทางการค้า

ข้อ 4 ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรักษากฎการตามข้อบัญญัติและให้มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ตามวรรคหนึ่งนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ข้อ 5 ภายในบริเวณที่ 1 หรือบริเวณที่ 2 และบริเวณที่ 3 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารบางชนิดหรือบางประเภท ดังต่อไปนี้

(1) โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน
(2) อาคารที่ใช้ประกอบการค้า ซึ่งเป็นที่รังเกียจ หรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข เว้นแต่การประกอบการดังต่อไปนี้

- ก. การพิมพ์หนังสือด้วยเครื่องจักร
- ข. การซ่อมเครื่องอิเล็กทรอนิกส์
- ค. การล้างฟิล์มถ่ายรูปและฟิล์มภาพยนตร์
- ง. การเจียรไนเพชร พลอย หิน กระจก หรือวัตถุที่คล้ายคลึง
- จ. การซักรีด อัดกลีบ กัดสีผ้า โดยใช้เครื่องจักร
- ฉ. การพิมพ์แบบพิมพ์เรียว

(3) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

(4) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(5) โรงมหรสพตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันอันตรายอันเกิดแต่

การเล่นมหรสพ ซึ่งเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ

(6) สถานที่เก็บสินค้าที่มีพื้นที่เกิน 80 ตารางเมตร
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญญาตเอนาไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(7) ภัตตาคารที่มีพื้นที่สำหรับตั้งโต๊ะอาหารเกิน 300 ตารางเมตร

(8) ตลาด ตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข

(9) หอประชุม เว้นแต่หอประชุมของทางราชการ โรงเรียน มหา-

วิทยาลัย

(10) ห้องแถว ตึกแถว เว้นแต่การก่อสร้างหรือตัดแปลงเพื่อทดแทน

อาคาร ห้องแถว ตึกแถว เดิมที่มีสภาพชำรุดหรือถูกเพลิงไหม้ ให้ดำเนินการก่อสร้างหรือตัดแปลงได้ตามแบบแปลน แผนผัง และรูปแบบสถาปัตยกรรมที่กรุงเทพมหานครประกาศกำหนด สำหรับห้องแถว ตึกแถวที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถานต้องก่อสร้างหรือตัดแปลงในตำแหน่งอื่นเป็นที่ตั้งของอาคารเดิมโดยไม่ต้องรื้อถอนอาคาร และต้องมีขนาดและรูปแบบเหมือนกัยอาคารเดิม

(11) ฌาปนสถาน

(12) อาคารสำนักงานเอกชนที่มีพื้นที่ทำการทุกชั้นรวมกันเกิน 300 ตารางเมตร

(13) ห้างสรรพสินค้าที่มีพื้นที่ทุกชั้นรวมกันเกิน 300 ตารางเมตร

(14) สถานที่เก็บและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง

(15) สถานกีฬา

(16) ป้าย เว้นแต่ป้ายชื่อถนน ตรอก ซอย ป้ายทางราชการ ป้ายเพื่อการเลือกตั้ง หรือป้ายชื่อสถานประกอบกิจการที่มีพื้นที่รวมกันไม่เกิน 5 ตารางเมตร

(17) อาคารที่มีความสูงเกิน 16 ตารางเมตร โดยวัดจากระดับถนน หรือขอบทางเท้าที่ใกล้ที่สุดถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร

ข้อ 6 ภายใต้อาคารที่ 4 บริเวณที่ 5 บริเวณที่ 6 บริเวณที่ 7 บริเวณที่ 8 และบริเวณที่ 9 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารบางชนิดหรือบางประเภทตาม

ข้อ 5 เว้นแต่ภัตตาคารที่มีพื้นที่สำหรับตั้งโต๊ะอาหารไม่เกิน 400 ตารางเมตร หอประชุม เอกชนที่มีพื้นที่ทุกชั้นรวมกันไม่เกิน 300 ตารางเมตร และอาคารสำนักงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 7 ภายในบริเวณที่ 10 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารบางชนิดหรือบางประเภทตามข้อ 6 เว้นแต่สถานเต็นท์ รำวงหรือโรงเจ็ง สถานที่มีอาหารสุรา น้ำชา เครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย หรือจัดให้มีการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง สถานที่กีฬา โรงมหรสพ ห้างสรรพสินค้า บ้าย และอาคารที่สูงเกิน 16 เมตร แต่ต้องสูงไม่เกิน 37 เมตร

ข้อ 8 ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก อาคารที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างหรือตัดแปลงเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคารนั้นเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

ทั้งนี้ เว้นแต่สถานพยาบาลที่ไม่ต้องรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน หรือสถานศึกษาซึ่งมีระดับการศึกษาไม่เกินประถมศึกษา

ข้อ 9 ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก อาคารที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างหรือตัดแปลงเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารดังกล่าว เปลี่ยนการใช้อาคารให้ผิดไปจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาตให้ก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารนั้น

ข้อ 10 อาคารที่สร้างมาก่อนและขัดกับข้อ 5 ข้อ 6 หรือข้อ 7 แห่งข้อบัญญัตินี้ห้ามมิให้ตัดแปลง

ข้อ 11 อาคารที่มีการใช้มาก่อนและขัดกับข้อ 5 หรือข้อ 7 แห่งข้อบัญญัตินี้ ห้ามมิให้ตัดแปลงและห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารเปลี่ยนการใช้ หรือยินยอมให้บุคคลใดเปลี่ยนการใช้อาคารนั้น อันเป็นการฝ่าฝืนข้อ 9 แห่งข้อบัญญัตินี้ โดยให้ถือเอาประเภทการใช้อาคาร ในวันที่ข้อบัญญัติเป็นเกณฑ์

ข้อ 12 ข้อบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

- (1) การก่อสร้าง เชื้อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ รั้วหรือกำแพง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

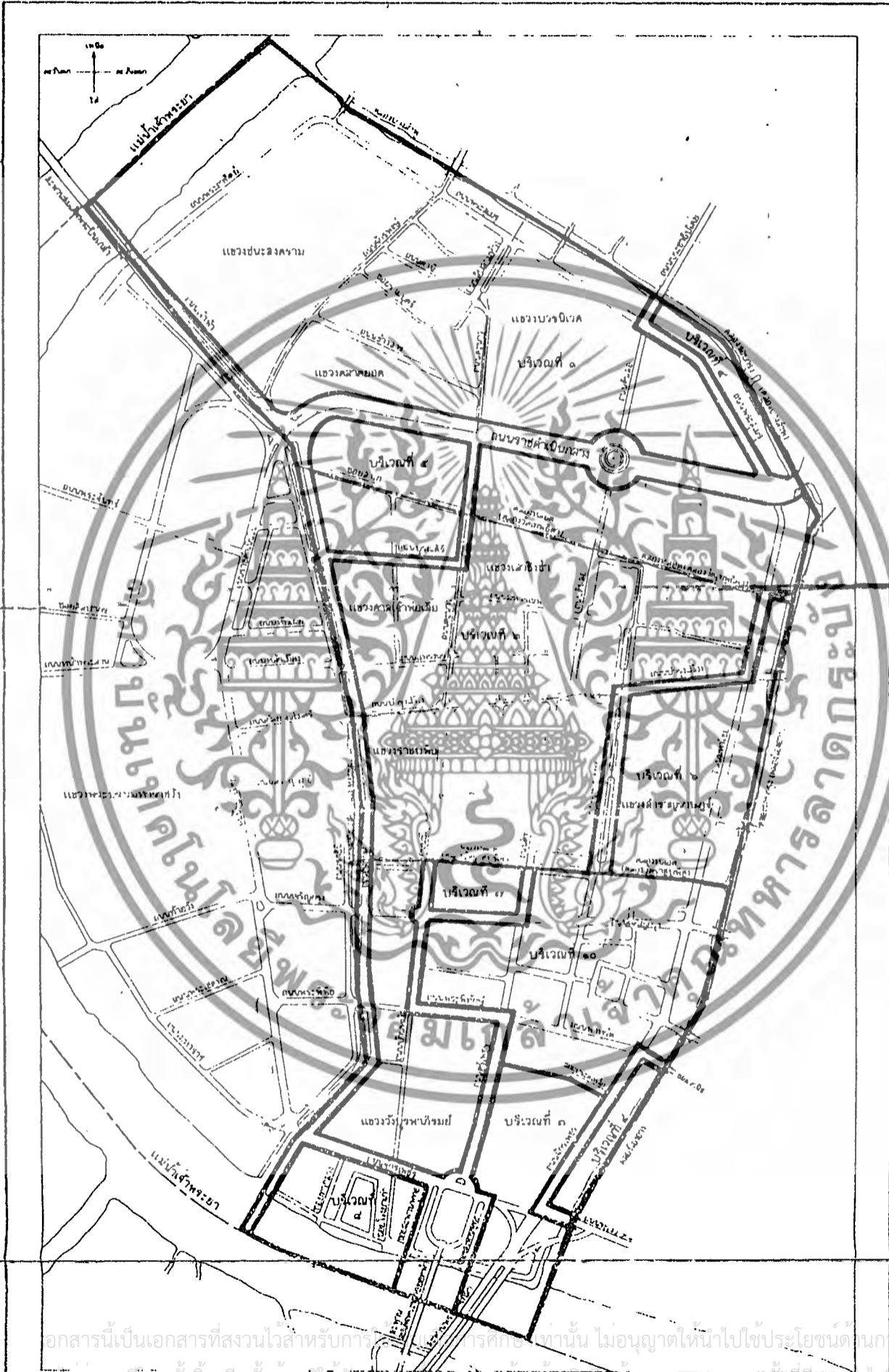
แผนที่ 3.2

เรื่อง: กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง คัดแปลง ใช้อาคารในอาคารบางชนิดหรือบางประเภท ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก ในท้องที่แขวงชนะสงคราม แขวงตลาดน้อย แขวงบวรนิเวศ แขวงเสาชิงช้า แขวงราชบพิธ แขวงสำราญราษฎร์ และแขวงวังบูรพาภิรมย์

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๖๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกร... การทศก... เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นกรค้า...
 ให้นำกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 เครื่องหมาย

- แนวเขตกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง คัดแปลง ใช้อาคารในอาคารบางชนิดหรือบางประเภท
- เขตของเขต
- เขตของแขวง
- ถนน
- == สะพาน
- ~ แม่น้ำ คลอง

กยงพิงเมือง
 ดำนักปลัดกรุงเทพมหานคร
 อรรถ วัฒนกุลกิจ
 (น.ส. ยานนท์ จันทร์เจริญสุข)
 ผู้อำนวยการกองผังเมือง
 วันที่พิมพ์: ๒๕/๑๒/๖๓
 (เล่มนี้) (พิมพ์ครั้งที่ ๑)
 ปลัดกรุงเทพมหานคร

(2) การซ่อมแซมอาคารเพื่อให้คงสภาพเดิม หรือการตัดแปลงภายในตัวอาคารโดยไม่เปลี่ยนสภาพภายนอกของตัวอาคาร

ข้อ 13 อาคารที่ได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้าง หรือตัดแปลงก่อนวันที่ข้อบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังก่อสร้าง หรือตัดแปลงไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตต่อไป แต่ห้ามมิให้ก่อสร้าง หรือตัดแปลงนอกเหนือไปจากที่ได้รับอนุญาต

ประกาศ ณ วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2530

พลตรี จำลอง ศรีเมือง

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 104 ตอนที่ 56 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2530

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติฉบับนี้ คือได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก ในท้องที่แขวงพระสงฆ์สามเณร แขวงตลาดยอด แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ แขวงบวรนิเวศ แขวงเสาชิงช้า แขวงราชบพิธ แขวงสำราญราษฎร์และแขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 26 มีนาคม 2529 ซึ่งมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 บัญญัติว่า ถ้าไม่มีการออกกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นภายใน 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ประกาศนั้นมีผลใช้บังคับให้ประกาศดังกล่าวเป็นอันยกเลิกและโดยที่กรุงเทพมหานครเห็นสมควรห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท ภายในบริเวณดังกล่าวต่อไป จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัตินี้

3.3.3 โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ

มาตรา 14 เมื่ออธิบดีเห็นว่าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุใด ซึ่งมีได้อยู่ในความครอบครองของกรมศิลปากร มีคุณค่าในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดีเป็นพิเศษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ตีพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุขึ้นได้ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรา 15 โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วนั้น ห้ามมิให้ผู้ใด ซ่อมแซมแก้ไข หรือตัดแปลง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี และถ้าหนังสือ อนุญาตนั้นกำหนดเงื่อนไขไว้ประการใดก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นด้วย

มาตรา 16 ในกรณีที่โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ชำรุดหักพัง เสียหาย ให้ผู้ครอบครองโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้นแจ้งการชำรุดหักพัง เสียหายหรือ สูญหายเป็นหนังสือไปยังอธิบดีภายในสามสิบวันนับแต่วันชำรุดหักพัง เสียหายหรือสูญหาย

มาตรา 17 ในกรณีที่การโอนโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ผู้ โอนจะต้องแจ้งการโอนเป็นหนังสือโดยระบุชื่อและที่อยู่ของผู้โอน และวันเดือนปีที่โอนไปยัง อธิบดีภายในสามสิบวันนับแต่วันโอน

ผู้ได้รับกรรมสิทธิ์โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว โดยทางมรดก หรือโดยพินัยกรรม ต้องแจ้งการได้รับกรรมสิทธิ์ ไปยังอธิบดีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ กรรมสิทธิ์ ในกรณีที่ผู้ได้รับกรรมสิทธิ์ โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุเดียวกันหลายคนเมื่อได้มีการ มอบหมายให้ผู้มีสิทธิ์รวมคนใดคนหนึ่ง เป็นผู้แจ้งการรับกรรมสิทธิ์และได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ การแจ้งนั้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าผู้มีกรรมสิทธิ์รวมทุกคนได้ปฏิบัติตาม การแจ้งนั้นด้วยแล้ว

มาตรา 18 โบราณวัตถุและศิลปวัตถุซึ่งเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และอยู่ใน ความดูแลรักษาของกรมศิลปากร จะโอนกันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งกฎหมาย แต่ถ้า โบราณวัตถุและศิลปวัตถุใดมีเหมือนกันอยู่มากเกินความต้องการ อธิบดีโดยอนุมัติจาก รัฐมนตรีจะโอนโดยวิธีขายหรือแลกเปลี่ยนเพื่อประโยชน์แห่งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หรือให้ เป็นรางวัลหรือค่าแรงงานแก่ผู้ขุดค้นก็ได้

มาตรา 19 ห้ามมิให้บุคคลใดทำลายโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ หรือแสดง โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุให้บุคคลชม โดยเรียกเก็บค่าชมเป็นปกติธุระ เว้นแต่จะได้รับใบ อนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตความในวรรคก่อนให้ทำตามแบบที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งไม่อนุญาตตามคำขอซึ่งขอรับใบอนุญาตตามความในวรรค

แรก ผู้ขอมีสิทธิ์อุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูผู้ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด ไม่ว่าการณ์ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรา 20 ผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการค้าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ หรือแสดงโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุให้บุคคลชมตามมาตรา 13 ต้องแสดงใบอนุญาตนั้นไว้ ณ ที่เห็นได้ง่ายในสถานการค้าหรือสถานการแสดงของตน และต้องทำบัญชีแสดงรายการโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่อยู่ในความครอบครองของตน ตามแบบที่อธิบดีกำหนดให้ความถูกต้องตามความจริง และรักษาบัญชีนั้นไว้ในสถานการค้าหรือสถานการแสดงโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้น

มาตรา 21 พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานการค้า หรือสถานการแสดงโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุของผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19 เพื่อตรวจดูว่าผู้รับใบอนุญาตได้ปฏิบัติตามถูกต้องตามพระราชบัญญัติหรือไม่ หรือเพื่อตรวจดูว่าได้มีโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่มีผู้ใดได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายอยู่ในความครอบครองของผู้ได้รับใบอนุญาตหรือไม่ ในการนี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจยึดหรืออายัดโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่มีเหตุอันควร สงสัยว่าเป็นวัตถุที่บุคคลได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายไว้ด้วย

มาตรา 22 ห้ามมิให้ผู้ใดส่งหรือนำโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ ไม่ว่าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้นจะเป็นโบราณวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วหรือไม่ออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี คำขอรับอนุญาตและใบอนุญาตให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด ความในวรรคก่อนมิให้ใช้บังคับแก่การนำโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุผ่านราชอาณาจักร

ผู้รับใบอนุญาตให้ส่ง หรือนำโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุออกนอกราชอาณาจักร ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 23 บุคคลใดประสงค์จะส่งโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุออกนอกราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดี ในกรณีที่มีค่าสิ่งไม่อนุญาต ผู้ขอมูลีทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรี ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สิ้นสุด

ในกรณีที่อธิบดีเห็นสมควรหรือรัฐมนตรีวินิจฉัยให้ออกใบอนุญาต ให้ผู้ยื่นคำขอ

ส่งโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุออกนอกราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และเมื่อผู้ยื่นคำขอได้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไข วิธีการและข้อกำหนด ว่าด้วยการวางเงินประกัน และหรือการชำระค่าปรับตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวแก่การส่งโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุออกนอกราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราวแล้วก็ให้อธิบดีออกใบอนุญาตให้ผู้อื่นเรื่องราวส่งหรือนำวัตถุออกนอกราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวก็ได้

มาตรา 24 โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ซ่อนหรือฝัง หรือทอดทิ้งอยู่ ณ ที่ใด ๆ โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มีผู้ใดสามารถอ้างว่าเป็นเจ้าของ ไม่ว่าที่ซึ่งซ่อนหรือฝังหรือทอดทิ้งไว้ จะอยู่ในกรรมสิทธิ์หรือความครอบครองของบุคคลใดหรือไม่ ให้ตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ผู้เก็บได้ต้องส่งมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วมีสิทธิจะได้รับรางวัลหนึ่งในสามของทรัพย์สินนั้น

กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร มีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติในหมวด 2 นี้ ในเรื่องขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ การจัดทำใบอนุญาตส่งออกนอกประเทศ การติดตามวัตถุที่ซ่อนหรือฝังหรือทอดทิ้งอยู่ตามมาตรา 24 ด้วย

เทศบัญญัติเกี่ยวกับอาคาร

พิพิธภัณฑสถานเป็นอาคารสาธารณะ มักถูกเกณฑ์ให้ใช้บังคับให้ถูกต้องตามเทศบัญญัติคือ

1. วัสดุที่ใช้ควรเป็นวัสดุทนไฟ มีความมั่นคงแข็งแรง ถูกต้องตามกำลังวัตถุ และน้ำหนักบรรทุกต่าง ๆ ตามเทศบัญญัติ และถ้ามีรายการคำนวณวัสดุ และน้ำหนักบรรทุกแตกต่างไปจากเทศบัญญัติแล้ว จะต้องมียุทธการคำนวณ และเอกสารแสดงผลการทดลองของผู้เชี่ยวชาญที่เชื่อถือได้ และได้ผลตามความเป็นจริงทุกประการ โดยทั่วไปแล้วน้ำหนักบรรทุกในพิพิธภัณฑสถานไม่ต่ำกว่า 50 กิโลกรัมต่อตารางเมตร

2. รั้วหรือกำแพง ทำได้ไม่เกิน 300 เซนติเมตร เหนือระดับถนนสาธารณะ และกำหนดให้ได้สภาพตั้งเสมอไป ประตูรั้วหรือกำแพงรถเข้า เมื่อมีคานบนให้วางคานนั้นสูงตั้งแต่ 300 เซนติเมตรขึ้นไปจากระดับถนนสาธารณะ

3. ห้องที่พิพิธภัณฑสถานในอาคาร ให้มีส่วนกว้างยาวไม่ต่ำกว่า 250 เซนติเมตร รวมถึงเนื้อที่ที่ไม่น้อยกว่า 9 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัยในอาคาร มีช่องประตูและหน้าต่างเป็นเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของพื้นที่นั้น โดยไม่รวมหรือนับประตูหรือหน้าต่างอันติดต่อกับห้องอื่น

5. ห้องของอาคาร ซึ่งบุคคลเข้าไปได้จะต้องมีช่องระบายลม ให้เพียงพอในเมื่อได้เปิดประตูหน้าต่างทั้งหมด ส่วนวิธีระบายลมนั้นให้ทำตามแบบซึ่งเหมาะสมกับสภาพอาคารนั้น

6. ช่องทางเดินในอาคาร สำหรับบุคคลใช้สอยหรืออาศัย ให้ทำกว้างไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร กับให้มีเสาปักกั้นให้ส่วนใดส่วนหนึ่งแคบกว่ากำหนดนั้น ให้มีแสงสว่างจากธรรมชาติและเห็นได้ชัดในเวลากลางวันด้วย

7. ห้ามมิให้มีประตูและหน้าต่างหรือช่องลมจากครัวไปเข้าสู่ห้องส้วมโดยตรง

8. ประตูสำหรับอาคารสาธารณะ ต้องมีธรณีสัณฐานติดกับพื้นห้องหรือไม่มีเลย

9. บันไดสำหรับอาคารสาธารณะ ต้องทำหน้ากว้างไม่น้อยกว่า 150 ซม. ช่วงหนึ่งสูงไม่เกิน 500 เซนติเมตร และลูกตั้งสูงไม่เกิน 190 เซนติเมตร ลูกนอนไม่แคบกว่า 25 เซนติเมตร

10. ลิฟท์สำหรับบุคคลใช้สอย ให้ทำได้แต่ในอาคารซึ่งประกอบด้วยวัตถุทนไฟเป็นส่วนใหญ่ และโดยเฉพาะที่ติดเนื่องกับลิฟท์เท่านั้นต้องเป็นวัสดุทนไฟทั้งสิ้น ส่วนความปลอดภัยของลิฟท์จะต้องมีไม่น้อยกว่า 4 เท่าของน้ำหนักที่กำหนดให้

11. อาคารสาธารณะจะต้องมีที่ว่างปราศจากสิ่งกีดขวางอยู่ 10 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ เว้นแต่กรณีพิเศษที่มีที่ระบายลม และให้แสงสว่างเหมาะสมเพียงพอแล้ว คณะเทศมนตรี จะอนุมัติให้ปลูกสร้างโดยมีที่ว่างเปล่านั้นน้อยกว่าที่กำหนดให้ก็ได้

12. อาคารที่จะปลูกสร้างต้องมีการระบายน้ำที่ใช้แล้วออกจากอาคารไปได้สะดวก

13. การทำรางระบายน้ำออกจากอาคารไปสู่ทางน้ำสาธารณะจะต้องให้มีส่วนต่อไม่ต่ำกว่า 1 ใน 20 ตามแนวตรงที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ้าจะใช้ท่อกลมเป็นทางระบายน้ำต้องมีบ่อตรวจทุกระยะ 30 เมตร และทุกมุมเล็กด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14. ถ้าการระบายน้ำโสโครกออกจากอาคารไปสู่ทางน้ำสาธารณะ ซึ่งมีได้ จัดเตรียมไว้โดยเฉพาะแล้ว คณะเทศมนตรีอาจไม่ยอมอนุญาตให้จนกว่าเจ้าของอาคารจะ ได้จัดการให้น้ำโสโครกนั้นมีลักษณะที่ดีขึ้นตามที่เห็นสมควรได้

15. อาคารสาธารณะ ถ้ามีท่อประปาสาธารณะติดต่อเขตที่ก่อสร้างอาคารก็ให้ ต่อท่อประปาเข้าสู่อาคารด้วย

16. การทำการระบายน้ำ และต่อท่อระบายน้ำนั้น ท่อประปา ท่อระบายน้ำ ในอาคารและอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการติดต่อประปาและสุขาภิบาล จะต้องมีลักษณะถูกต้อง เพื่อประโยชน์ในทางอนามัย ตามแบบที่นิยมในทางวิชาการ

17. ห้องส้วมต้องมีเนื้อที่ที่ไม่ต่ำกว่า 1.5 ตารางเมตร ต่อ 1 แทน มีลักษณะ ที่จะรักษาความสะอาดได้ง่าย เรียบร้อย และมีพื้นที่ไม่ชิดกับช่องระบายลมตามควร ถ้า เป็นส่วนระบายน้ำซึ่งไม่ใช่ท่อเก็บน้ำค่าตัวอาคารได้ แต่ถ้าเป็นส่วนอื่นต้องทำให้เป็นส่วน ต่างหากออกนอกไปจากที่พิกนั้น

พระราชบัญญัติเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถาน

ในปัจจุบันมีพระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ-
สถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในประเทศ-
ไทย ในหมวดที่ 3 ดังต่อไปนี้

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

มาตรา 25 ให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นที่เก็บรักษาโบราณวัตถุ หรือศิลป-
วัตถุ อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจะจัดตั้งขึ้น ณ ที่ใด หรือให้สถานที่ใดเป็นพิพิธภัณฑ-
สถานแห่งชาติ ตลอดถึงการถอนสถานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ให้รัฐมนตรีประกาศในราช
กิจจานุเบกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่มีอยู่แล้ว ในวันที่พระราชบัญญัติที่ใช้บังคับเป็น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 26 โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ ซึ่งเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และให้อยู่ ในความดูแลรักษาของกรมศิลปากรนั้น จะรักษาไว้ ณ สถานที่อื่นใด นอกจากพิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติมิได้ แต่ในกรณีที่ไม่ว่าจะหรือไม่สมควรจะนำมาเก็บรักษา ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว จะเก็บรักษาไว้ ณ สถานที่อื่นก็ได้

ความในวรรคก่อนมิได้ให้ใช้บังคับแก่กรณีรัฐมนตรีอนุญาตให้โบราณวัตถุ หรือ ศิลปวัตถุไปตั้งแสดง ณ ที่ใด ๆ เป็นการชั่วคราว หรือในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งให้นำโบราณ- วัตถุออกจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการซ่อมแซมหรือบูรณะ

ในกรณีที่โบราณวัตถุและศิลปวัตถุใด เหมือนกันหลายอัน อธิบดีจะอนุญาตให้ กระทรวง ทบวง กรมใด เป็นผู้เก็บรักษาโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุบางอันเป็นการชั่วคราว ได้

มาตรา 27 รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปฏิบัติ การบางประการ เพื่อประโยชน์ความเรียบร้อย หรือเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาพิพิธภัณฑ์- สถานแห่งชาติในระหว่างเข้าชมได้ตามที่เห็นสมควร และจะกำหนดให้ ผู้เข้าชมเสียค่า ธรรมเนียมเข้าชมด้วยก็ได้ แต่มิให้เก็บเงินครั้งละสามสิบบาท

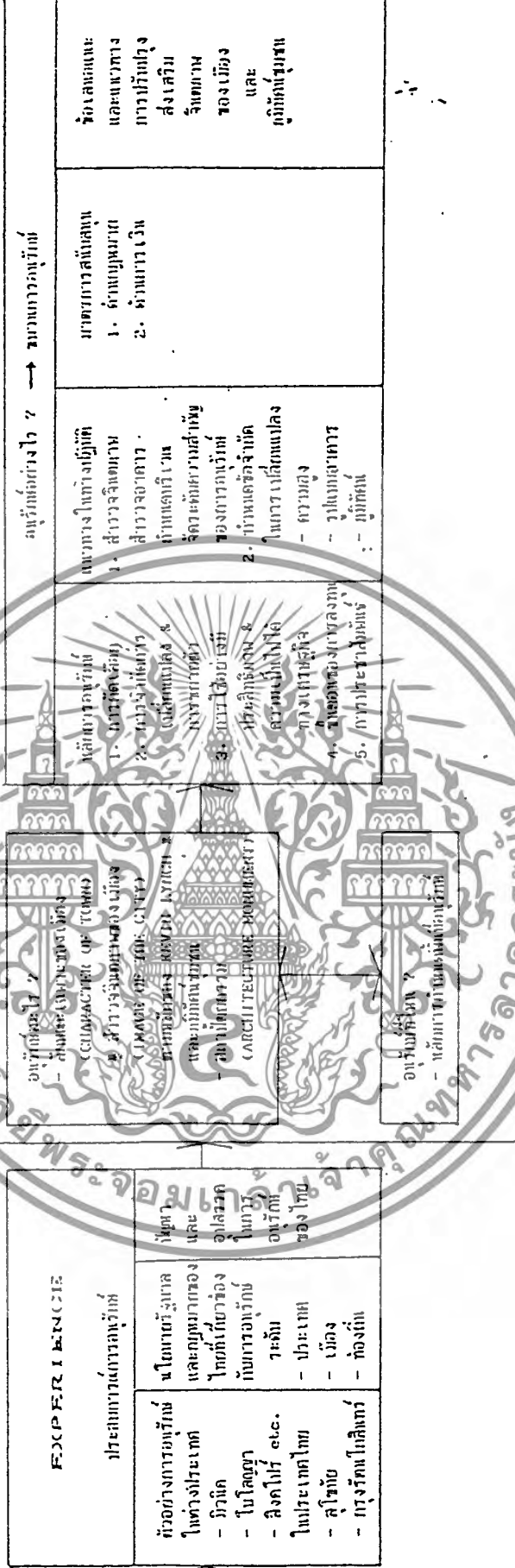
3.4 ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์

การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดด้านการอนุรักษ์ในบทนี้ เพื่อเป็นแนวทางใน การสรรหาขบวนการอนุรักษ์ที่เหมาะสมจะนำมาใช้ในวิถีสานพันธ์ ด้วยวัตถุประสงค์และ เป้าหมายในการอนุรักษ์เมืองที่มีค่าแห่งนี้ให้คงไว้ ในการศึกษาได้ตีความคำว่า "อนุรักษ์" ในเบื้องต้น เมื่อสามารถนิยามความหมายการอนุรักษ์ได้ชัดเจนแล้ว จึงศึกษาต่อไปถึง ตัวอย่างการอนุรักษ์เมืองต่าง ๆ ทั้งในประเทศยุโรป อเมริกา และประเทศใกล้เคียงของ ไทยเองที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการอนุรักษ์มาแล้ว รวมตลอดถึงตัวอย่างการ

อนุรักษ์ของไทยเองที่ได้ลงมือปฏิบัติไปแล้ว นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงนโยบายระดับชาติลงไป เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

PROCESS

หลักเกณฑ์ ไปไหนไว้ทุกแห่ง

ขั้นตอนการสรรหาแนวทางปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกหรือเผยแพร่ข้อมูลอันเนื่องถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จนถึงนโยบายระดับท้องถิ่น และกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีผลต่อการอนุรักษ์ ทั้งในทางบวกและทางลบ ในบทนี้จะแยกศึกษาเป็น 5 ประเด็น คือ (แผนภูมิ)

1. ความหมายของการอนุรักษ์
2. การอนุรักษ์ในต่างประเทศ และการอนุรักษ์ในประเทศไทย
3. นโยบายและกฎหมายที่มีผลเกี่ยวข้องต่อการอนุรักษ์
4. ปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์ของไทย
5. ขบวนการอนุรักษ์

3.4.1 ความหมายของการอนุรักษ์

การที่ประชาชนทั้งหลายตระหนักในคุณค่าของการอนุรักษ์นั้น เป็นเรื่องที่ยอมรับกันมาช้านานแล้ว พวกเราไม่เพียงแต่ตระหนักในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพชนสร้างสรรไว้ให้เท่านั้น แต่ได้มีการเก็บรวบรวม พยายามทบทวนวิถีทางเพื่อให้สิ่งของที่เขาคหวางแหวนเหล่านี้อยู่ด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน และพัฒนาวิธีการเหล่านั้นขึ้นเรื่อย ๆ อาจกล่าวได้ว่าชาวยุโรป เป็นพวกแรกที่มีความตื่นตัวทางด้านการอนุรักษ์ เพราะประเทศแถบนี้มีความเจริญทางด้านวิชาการและศิลปวัฒนธรรมควบคู่กันมา เป็นเวลาช้านาน ประกอบกับความอุดมสมบูรณ์ของโบราณสถานและโบราณวัตถุ ทั้งที่ยังมีลักษณะเป็นกลุ่มในเมือง และส่วนที่เป็นซากปรักหักพัง มีลักษณะการปกครองทางการเมืองซึ่งทำให้เกิดลักษณะเฉพาะต่าง ๆ ทางศิลปสถาปัตยกรรมวิปจนกระทั่งผังเมือง มีวัสดุก่อสร้างที่คงทนถาวร มีอายุยืนยาวมาจนถึงปัจจุบัน เหล่านี้ล้วนมีส่วนในการปลูกฝังความรักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไว้อย่างแนบแน่น

ในระยะต้นของการตื่นตัวนี้ ส่วนใหญ่จะสนใจในลักษณะของการซ่อมแซมบำรุงอาคาร ส่วนของอาคารหรือศิลปวัตถุต่าง ๆ (MUSEUM PIECE MONUMENT) เพื่อให้คงอยู่ในสภาพเดิมเท่าที่จะเป็นไปได้ (สาทิศ ชูแสง 2527 : 65) แต่เมื่อเทคนิควิทยาการได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว นับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา นักพัฒนาเมืองได้เร่งรัดจัดการก่อสร้างอาคารแบบใหม่ ๆ และใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างหลากหลาย ก่อให้

เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมภายในเมืองอย่างรวดเร็ว มรดกทางวัฒนธรรมและสภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แวดล้อมถูกทำลายลงอย่างมากมา (ประนอม ต้นสุวานันท์ 2530 : 9) แต่ในขณะที่วาทันท์ก็ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทางเทคนิค และแนวความคิดในการอนุรักษ์ที่เริ่มซับซ้อนและประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นทุกทีเช่นกัน ความสนใจในด้านอนุรักษ์ได้แผ่กว้างออกเรื่อย ๆ จนในที่สุดได้เกิดเป็นความคิดของการอนุรักษ์ที่เกี่ยวเนื่องกับการวางผังเมืองโดยเน้นการสงวน รักษา ปรับปรุง ให้คงสภาพเดิม และตัดแปลงให้สภาพของศูนย์กลางทางประวัติศาสตร์ของเมืองหรือพื้นที่หนึ่ง ๆ มีชีวิตชีวาวอยู่ได้โดยไม่ขัดต่อสภาพเศรษฐกิจ และสังคมปัจจุบัน (สาทิศ ชูแสง 2527 : 66)

ในการให้คำนิยามของการอนุรักษ์ (CONSERVATION) ในปัจจุบัน ได้มีผู้พยายามให้คำจำกัดความและเหตุผลเสริมอย่างน่าพิงหลายทัศนะ เช่น

- การอนุรักษ์เป็นเรื่องของความรู้ในคุณค่าของความงามแห่งงานศิลปะ สถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์ และสภาวะแวดล้อมในชุมชนนั้น
- การอนุรักษ์เป็นเรื่องของความเข้าใจในเอกลักษณ์ของตนและชุมชน การดำรงเอกลักษณ์นั้นไว้จะเป็นเครื่องชี้ซึ่งความเป็นมา วิวัฒนาการ และการพัฒนาของเผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ และสังคม
- การอนุรักษ์เป็นเรื่องของความผูกพันในสิ่งต่าง ๆ ที่บรรพบุรุษของตนได้สร้างสรรขึ้นมา และใครจะรักษาไว้เป็นมรดกที่จะสืบต่อ ๆ ไปสำหรับชนรุ่นหลัง
- การอนุรักษ์เป็นเรื่องของความเข้าใจในความเกี่ยวเนื่อง และสัมพันธ์ของประวัติศาสตร์ ศิลปะ สถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนอารยธรรมของมนุษย์ รวมทั้งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และบุคคลที่มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ
- การอนุรักษ์เป็นเรื่องของความรู้ซึ่งในคุณค่าของสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์แห่งอดีต เหตุการณ์ที่สำคัญ ความสำเร็จและชัยชนะ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอดีตและมีผลมาถึงปัจจุบัน หรือต่อไปในอนาคต
- การอนุรักษ์เป็นเรื่องของความเข้าใจที่จะสงวนรักษาหลักฐาน พยานทางวิชาการ ทางประวัติศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อไปในอนาคต
- การอนุรักษ์เป็นเรื่องของความเสียหาย ไม่อยากสูญเสียสิ่งดีงาม สิ่งสำคัญ และสิ่งต่าง ๆ ที่ตกทอดมาจากอดีตจนปัจจุบัน หากอยากที่จะคงสภาพรักษาไว้เป็นมรดก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
สมบัติของตนเอง ของชุมชนและของชาติต่อไป
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมั่วหัดดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การอนุรักษ์เป็นเรื่องของความเข้าใจ ที่อาศัยบทเรียนแห่งอดีตมาเปรียบเทียบกับสภาพปัจจุบัน เพื่อการดำเนินงานที่เหมาะสมในอนาคต
- การอนุรักษ์เป็นเรื่องราวของความเข้าใจในการบำรุงรักษาสิ่งที่มีคุณค่า มีความสำคัญไม่สูญหาย สูญหายไปตามอายุขัยของสิ่งนั้น หรือถูกทำลายโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

- การอนุรักษ์เป็นเรื่องของความรู้ในการดำเนินงาน หรือการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ในสิ่งที่มีคุณค่าที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและตกทอดมาถึงชนรุ่นปัจจุบัน

- การอนุรักษ์เป็นเรื่องของการเลือกแนววิถีที่เหมาะสมในการดำเนินงาน เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม โดยการคงสภาพ หรือเปลี่ยนแปลงตามสภาพที่เป็นอยู่ หรือความจำเป็นในสภาวะการณปัจจุบัน (บัณฑิต จุลาสัย 2528 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จากวิวัฒนาการทางความคิดดังกล่าว พอสรุปนิยามของ การอนุรักษ์ ในแง่ของการอนุรักษ์ชุมชน หรือเมือง รวมทั้งสภาพแวดล้อม ได้ดังนี้ คือ

การอนุรักษ์ (CONSERVATION) หมายถึงการสงวนรักษา ป้องกันดูแล เพิ่มคุณค่าและปรับปรุงอาคาร กลุ่มอาคารและบริเวณใกล้เคียง ที่มีความสำคัญและมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม ประวัติศาสตร์ สังคม และเทคโนโลยี ทั้งที่ยังมีประโยชน์ใช้สอยร่วมกับเราในชีวิตประจำวันและโบราณวัตถุ โบราณสถาน หรือส่วนของเมืองที่ไม่ได้มีการใช้สอยอีกแล้วก็ได้ ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งลักษณะเฉพาะของเมือง (CHARACTER OF TOWN) ตลอดจนสภาพแวดล้อม (ENVIRONMENT) ที่ดี ซึ่งการอนุรักษ์นี้ไม่ได้หมายความว่า จะต้องรักษาทุกสิ่งทุกอย่างไว้ในสภาพเดิม หรือเก็บไว้เป็นเพียงพิพิธภัณฑ์ของอดีตเท่านั้น หากต้องการให้มรดกวัฒนธรรมทุกชิ้นมีคุณค่าต่อชนทั้งในรุ่นปัจจุบันและอนาคตด้วย ซึ่งการอนุรักษ์ในที่นี้จะมุ่งเน้นการควบคุมการเปลี่ยนแปลงในแนวทางที่เป็นระเบียบและก่อให้เกิดผลเสีย-น้อยที่สุดเป็นสิ่งสำคัญ และเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาในดุลยภาพที่เหมาะสม โดยมีนโยบายและเป้าหมายในการอนุรักษ์เป็นเครื่องมือควบคุม และการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งความร่วมมือประสานงานกันจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ อาทิ นักผังเมือง นักออกแบบชุมชน ภูมิสถาปนิก วิศวกร นักอนุรักษ์ นักโบราณคดี นักประวัติศาสตร์ศิลปะ และช่างฝีมือ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากคำว่า "CONSERVATION" ที่ได้นิยามความหมายไปแล้วนั้น การกล่าวถึง "การอนุรักษ์" ในเอกสาร หรือหนังสือเกี่ยวกับการอนุรักษ์ในภาษาอังกฤษ มีการใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า CONSERVATION หรือใช้ในนิยามของ "การอนุรักษ์" หลายคำ ฉะนั้นเพื่อให้การศึกษาความหมายของการอนุรักษ์สมบูรณ์ขึ้น จึงได้ประมวลความหมายหรือแง่มุมของศัพท์ดังกล่าวที่น่าสนใจ เสนอไว้ในที่นี้ ได้แก่

PRESERVATION หมายถึงการปกป้องรักษา เป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับ CONSERVATION มากที่สุด บางกรณีพบว่า สามารถใช้แทนกันได้ แต่นัยของการอนุรักษ์ (PRESERVATION) มักจะมุ่งไปในการเก็บรักษาลิ่งของในพิพิธภัณฑ์ หรือสถานที่ใดสถานที่หนึ่งโดยเฉพาะ ขณะที่การอนุรักษ์ (CONSERVATION) ให้ความหมายครอบคลุมไปถึงการปกป้องรักษาลิ่งของที่ยังสนองประโยชน์ใช้สอยได้อยู่ เช่น การอนุรักษ์ทับหลังรูปนารายณ์-บรรทมสินธุ์ ของปราสาทหินเขาพนมรุ้ง เป็นการอนุรักษ์แบบ PRESERVATION เป็นต้น

RESTORATION หมายถึงการบูรณะ ปรับปรุงให้คืนสภาพเดิม เป็นลักษณะของการก่อสร้างหรือรวบรวมชิ้นส่วนที่ปรักหักพังลงมากลับคืนไปใหม่ ภายใตขอบเขตของการต่อเติมศิลปสถาปัตยกรรมแต่ละชนิด

RENEWAL หมายถึงการฟื้นฟู เป็นระดับของการอนุรักษ์ที่กว้างขึ้นกว่า RESTORATION และเป็นวิธีการที่เพิ่มเริ่มทำกัน ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา (สาทิศ ชูแสง 2527 : 69) โดยจะเน้นถึงการวางผังเมือง ซึ่งจะมีการวิจัยในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เพื่อให้การดำรงชีวิตใหม่ในส่วนของเมืองเก่าที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ได้ประโยชน์และเป็นไปได้โดยดีที่สุด ทั้งนี้โครงการอาจหมายถึงการก่อสร้างอาคารเก่าขึ้นมาใหม่ การปรับปรุงหรือทั้งส่วนต่อเติมที่ไม่มีคุณค่าการจัดส่วนบริการ ทางสาธารณูปโภคเพิ่มเติม รวมทั้งการกำหนดประโยชน์ใช้สอยใหม่ในอาคารเพื่อผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของเมืองนั้น ๆ

REHABILITATION ให้ความหมายถึงการสงวนรักษาของเดิม การปรับปรุงของที่ปรักหักพังให้คงสภาพเดิม การวางแผนในระดับผังเมือง โดยครอบคลุมถึงการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนนั้น ๆ เมื่อการโยกย้ายจากที่เดิมเป็นสิ่งจำเป็นต้องทำ โดยมี

เป้าหมายหลักเพื่อความอยู่รอดของศูนย์กลางทางประวัติศาสตร์ของเมืองเหล่านั้น

ในเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า สภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า คำว่า "CONSERVATION" ให้ความหมายในมุมกว้าง และครอบคลุมคำดังกล่าวมาทั้งหมด

3.4.2 การอนุรักษ์ในต่างประเทศและการอนุรักษ์ในประเทศไทย

ในกรณีที่จะศึกษาให้เข้าใจถึงลักษณะและระเบียบวิธีการอนุรักษ์นั้น จำเป็นต้องศึกษาเปรียบเทียบขั้นตอนการอนุรักษ์ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทั้งของไทยและของต่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางที่จะดำเนินการอนุรักษ์ตามลักษณะสังคมและสภาพแวดล้อมของพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์อย่างเหมาะสมต่อไป และเนื่องจากการอนุรักษ์ของประเทศไทยตะวันตกจัดเป็นแม่แบบของงานอนุรักษ์ จึงจะกล่าวถึงการอนุรักษ์ในต่างประเทศก่อน ดังนี้คือ

1. การอนุรักษ์ในต่างประเทศ

ดังกล่าวแล้วว่า การตื่นตัวทางด้านอนุรักษ์ศิลปวัตถุโบราณกรรมและสิ่งแวดล้อมเริ่มเกิดขึ้นในยุโรปเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะยุโรปตะวันตก โดยในระยะแรกมุ่งสนใจลักษณะของการซ่อมแซมหรือบูรณะอาคาร หรือส่วนของอาคารหรือศิลปวัตถุ เพื่อให้คงอยู่ในสภาพเดิมเท่าที่จะเป็นไปได้ ต่อมาการพัฒนาทางเทคนิคและแนวคิดในการอนุรักษ์อาคารในยุโรปเริ่มที่จะซับซ้อนและประสพผลสำเร็จมากขึ้นทุกที โดยเฉพาะตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ความสนใจในด้านอนุรักษ์ได้แผ่กว้างออกเรื่อย ๆ จนเป็นที่รู้และยอมรับกันว่า แม้แต่สภาพภูมิประเทศทางธรรมชาติของพื้นที่กลุ่มอาคารที่มีลักษณะพิเศษบางอย่างต่างก็มีค่าควรแก่การอนุรักษ์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะการสงวนรักษาศูนย์กลางทางประวัติศาสตร์ (HISTORIC CENTER) ภายในเมือง จากปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาทางด้านจราจร ด้านที่อยู่อาศัยแออัด การพัฒนาทางเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าพร้อมกับการเติบโตของเมือง ฯลฯ เพื่อให้สภาพเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์เหล่านี้ ดำรงอยู่ได้ในสภาพที่มีชีวิตชีวาทั้งเหมาะสมสำหรับการใช้สอยในปัจจุบัน อันเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับความอยู่รอดของมัน แนวความคิดลักษณะนี้รวมทั้งแนวความคิดทางโบราณคดีในแง่ของ อุทยาน

ประวัติศาสตร์ (ARCHAEOLOGICAL SITES) ของเมืองทั้งเมือง เช่น ปอมเปอี ในอิตาลี เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

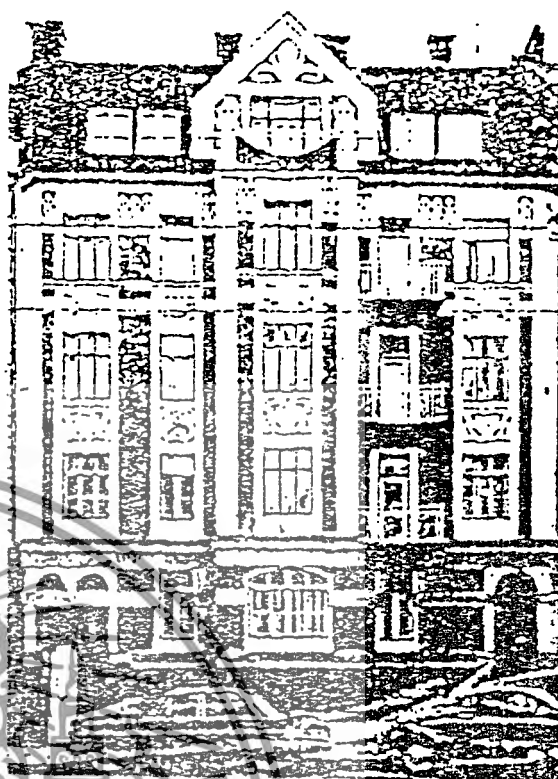
เริ่มเป็นที่ยอมรับกันใน คริสต์ศตวรรษที่ 20 ในยุโรป โดยเฉพาะในกรีก ฝรั่งเศส เยอรมัน และ อิตาลี

ประเทศเหล่านี้ล้วนแต่ประสบปัญหาในด้านการพัฒนา และเติบโตของเมืองที่เกี่ยวข้องกับศูนย์กลางที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่เดิมแทบทั้งสิ้น การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงเพื่อที่จะแก้ปัญหา โดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งใหม่ที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งเก่าที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ อาจมีผลทำให้เมืองหรือสถานที่ที่สำคัญและมีเอกลักษณ์เหล่านั้นลดความสำคัญ และขาดเอกลักษณ์ของตนเองอย่างสิ้นเชิง จากตัวอย่างต่าง ๆ ที่ประเทศเหล่านี้ได้ประสบ เช่น การสูญเสียศูนย์กลางที่สำคัญของเมืองไปในสงครามเกือบจะทั้งหมด ทำให้เกิดการสร้างศูนย์กลางของเมืองใหม่ การขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว ทำให้ลักษณะของศูนย์กลางเมืองเก่า (HISTORIC URBAN CENTER) เริ่มเสื่อมและลดจำนวนลงเรื่อย ๆ ทำให้เกิดการต่อต้านการพัฒนาในลักษณะเก่า ๆ นี้แพร่หลายออกไปเรื่อย ๆ การต่อต้านนี้ก่อให้เกิดการพัฒนาในสาขาใหม่ของการอนุรักษ์ซึ่งเกี่ยวเนื่องไปถึงการวางผังเมือง เป็นต้นการสงวนรักษา ปรับปรุง ให้คงสภาพเดิมและดัดแปลงให้สภาพของศูนย์กลางทางประวัติศาสตร์ของเมืองหรือพื้นที่หนึ่ง ๆ มีชีวิตชีวาวุฒิได้ในสภาพสังคมปัจจุบัน

สำหรับตัวอย่างการอนุรักษ์เมืองในต่างประเทศที่น่าสนใจ ได้แก่

1.1 การศึกษาการอนุรักษ์เมืองในเยอรมัน

1. การอนุรักษ์เมืองมิวนิค (เออร์คีร์ ปาณิก 2528 : 7-8) การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและสภาพแวดล้อมของเมืองมิวนิค ประเทศเยอรมันตะวันตก เน้นที่การอนุรักษ์อาคารพักอาศัย และร้านค้าขายในเมือง ลักษณะอาคารพักอาศัยเป็นแบบทาว์นเฮ้าส์ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของศิลปสถาปัตยกรรมแบบ ART NOUVEAU ซึ่งตั้งอยู่บริเวณรอบนอกของศูนย์กลางเมืองกลุ่มของชุมชนพักอาศัยรอบ ๆ เมืองมิวนิคมีหลายกลุ่มซึ่งแต่ละกลุ่มมีลักษณะเฉพาะของตนเอง สามารถเป็นตัวกลางที่จะศึกษาได้ถึงเรื่องราวของสถาปัตยกรรม การเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการของรูปแบบสถาปัตยกรรมและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการก่อสร้าง ลักษณะพิเศษดังกล่าวนี้พิจารณาได้จากโครงการพัฒนาย่านพักอาศัยของ THEODOR FISCHER ซึ่งเป็นย่านซึ่งมีสถาปัตยกรรมรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง นีโอ-เยอรมัน เรอเนซองซ์ นีโอ-บาโรค และอาร์ต นูโว

ลักษณะสถาปัตยกรรมและสภาพแวดล้อม

ซึ่งได้รับการอนุรักษ์ของเมืองมิวนิค

การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและสภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานครกล่าวข้างต้น

ดำเนินการอนุรักษ์เริ่มจากการปรับปรุง บูรณะสภาพอาคารและส่วนประณีตสถาปัตยกรรม อนุรักษ์ถนน จัตุรัส และสถานที่สาธารณะ ซึ่งแสดงถึงการรวมกลุ่มทางวัฒนธรรมของผู้คนในเมือง รวมทั้งการกระตุ้นและจูงใจ ให้ประชาชนให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์อาคารและสภาพแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ การให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม และสิ่งแวดล้อมของเมืองมิวนิคนี้ ได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย ทั้งฝ่ายรัฐบาล ประชาชน เอกชน ตลอดจนนักศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งให้การศึกษาด้านศิลปะและสถาปัตยกรรม มีการตั้งเป้าหมายรณรงค์ให้มิวนิคสวยงาม เพื่อต้อนรับการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก 1972 รัฐและภาคเอกชนให้รางวัลการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมแก่ประชาชน ให้การสนับสนุนในด้านการเงิน การบริการ ตลอดจนเทคนิคในการอนุรักษ์ต่าง ๆ รัฐเพิ่มงบประมาณเกี่ยวกับการอนุรักษ์ จนในที่สุดการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของเมืองมิวนิคสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่แผนการพัฒนาของเมืองตั้งไว้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 กรณีศึกษาการอนุรักษ์เมืองในอิตาลี

1. การอนุรักษ์เมือง EOLOGNA (อำนาจ พิศิตเดช 2528 : 130 - 131) อ้างจาก APPLIEDYARD 1979 : 178-203) เมือง BOLOGNA เป็นเมืองประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปเป็นตัวอย่างการอนุรักษ์ที่ทางราชการ ได้ดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้สถาปัตยกรรมอันมีค่าเสื่อมโทรมลงไป ในขณะที่เดียวกัน ก็สามารถสร้างรูปแบบสำหรับอาคารที่สร้างขึ้นใหม่และรักษาลักษณะสังคม และชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเมืองไว้ได้ วิธีการในการดำเนินการอนุรักษ์พอจะสรุปได้ดังนี้คือ

วิธีดำเนินการอนุรักษ์

- วางผังเมืองและควบคุมการเจริญเติบโตของเมืองในระยะหลังสงคราม และในการพัฒนาของเมืองทั้งหมดให้ต่อเนื่องกัน
- พิจารณาการขยายตัวของเมืองจากศูนย์กลาง
- พิจารณาวัตถุประสงค์เดิมในการปรับปรุงเมืองศูนย์กลางประวัติศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยข้อกำหนดสำหรับการตีตบแต่งอาคารที่เป็นสถาปัตยกรรมในประวัติศาสตร์ ให้เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตในปัจจุบันโดยไม่เป็นการทำลายลักษณะของสถาปัตยกรรมเดิมและอนุรักษ์อาคารเก่า รวมทั้งวัฒนธรรมของบริเวณด้วย

โปรแกรมในการอนุรักษ์ ในกรณีศึกษาโปรแกรมการอนุรักษ์ มีการดำเนินการ ดังนี้คือ

- จำแนกประเภทของอาคาร
- กำหนดประโยชน์ใช้สอยของอาคาร
- กำหนดวิธีการซ่อมแซมสำหรับอาคารแต่ละประเภท ตามลักษณะของแต่ละอาคาร

ต่อจากนั้น ได้จัดกลุ่มอาคารแต่ละประเภทเพื่อให้สะดวกแก่การทำงาน และ เพื่อให้การอนุรักษ์ได้ผลตรงตามเป้าหมายเป็น 3 ประเภท คือ

กลุ่มที่ 1 บูรณะฟื้นฟู (RESTORATION) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- ประเภทที่ต้องทำการฟื้นฟู ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเคร่งครัด
 - ประเภทที่จะทำการฟื้นฟูหรือไม่ทำก็ได้
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มที่ 2 อนุรักษ์ (CONSERVATION) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- ซ่อมแซมและอนุรักษ์ซึ่งเน้นหนักไปในทางส่วนประกอบของรูปด้านหน้า (FACADE) เช่น หน้าต่าง ระเบียง และลักษณะของประโยชน์ใช้สอย เช่น โครงสร้างบันได ทางเดิน
- ซ่อมแซมโดยมีขีดจำกัด อนุญาตให้มีการรื้อถอนได้ สำหรับส่วนประกอบที่เก่าแก่มาก ๆ และซ่อมแซมส่วนอื่น ๆ โดยไม่ทำลายคุณค่าของอาคาร

กลุ่มที่ 3 แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- อนุญาตให้สร้างอาคารใหม่แทนที่อาคารที่ไม่ได้อนุรักษ์
 - หรือโดยไม่ต้องสร้างใหม่ สำหรับอาคารที่ไม่ได้มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดที่ว่างสาธารณะ (PUBLIC OPENSACE) ขึ้นในเมือง
- ปรากฏว่า การอนุรักษ์เมือง BOLOGNA ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และกลายเป็นตัวอย่างสำหรับการอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ที่ได้มีการศึกษาและวางแผนการทำงานอย่างดี

2. หลักการอนุรักษ์เมืองเก่าของ GLANCARLO DE CARLO (อภิชาติ อุดมะวารีรักษ์ 2520 : 39) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติสำหรับเมืองเก่าไว้ดังนี้ คือ

- สิ่งทำลายอาคารเก่าทั้งหมดที่ไม่เข้ากับสภาพแวดล้อม ในบริเวณที่อนุรักษ์ทั้งด้านการใช้ที่ดิน การออกแบบ ความสัมพันธ์ด้านประโยชน์การใช้สอยและเหตุผลด้านคุณค่าทางประวัติศาสตร์
- ทำลายบางส่วนของอาคารที่เปลี่ยนไปไม่เข้ากับสภาพแวดล้อม และให้ก่อสร้างใหม่ ตามแนวทางที่กำหนดให้
- ปรับปรุง (REMODELLING) ภายใต้การควบคุมทั่วไป (GENERAL REGULATION) เพื่อรักษาคุณภาพของอาคารให้เข้ากับสภาพแวดล้อม
- ปรับปรุง (REHABILITATION) ภายใต้การควบคุมแปลนของอาคารเพื่อให้เกิดประโยชน์ใช้สอยที่เข้ากับกิจกรรมในปัจจุบันภายใต้รูปร่าง (FORM) ของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางที่กำหนดมาทั้งหมดนี้ เพื่อเป้าหมายในการควบคุม คือ

- ควบคุมการใช้ที่ดิน และประเภทของอาคาร
- ควบคุมกลุ่มของอาคาร โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ของประเภทอาคาร และ

ขนาด สัดส่วนของอาคาร

- ควบคุมลักษณะเฉพาะของการออกแบบ (DESIGN CHARACTERISTIC)

โดยการควบคุมสิ่งต่อไปนี้เป็น คือ

- การออกแบบรูปร่างหน้าตาของอาคาร (TREATMENT OF FACADE)

- ลักษณะของสถาปัตยกรรม (ARCHITECTURE FEATURE)

- การจัดที่ว่างภายในอาคาร ให้สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยและคุณค่า

ทางด้านความงาม

- กำหนดรายละเอียดทางด้านสถาปัตยกรรม (ARCHITECTURE ELEMENTS)

โดยคำนึงถึงคุณค่าทางด้านการตกแต่งอาคาร

- สำหรับการจัดที่ว่างภายในอาคาร เปิดโอกาสให้เจ้าของอาคารมีอิสระ

ในการจัดแปลน (FREELY REMODELED) โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก

3. การกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ของ GORDON CULLEY (อภิชาติ

อุดมชาธิกรณ, 2520 : 40) กำหนดไว้ 2 ประเภท คือ

- ก. อนุรักษ์ (PRESERVATION) สำหรับอาคารที่มีคุณค่าด้านประวัติ

ศาสตร์

- ข. กำหนดแนวทางในการเปลี่ยนแปลง (DISCIPLINE CHANGE)

ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

- นโยบายกำหนดความสูงของอาคาร (HIGH BUILDING

POLICY) สำหรับอาคารสูงจะต้องคำนึงถึงเส้นขอบความสูงของอาคาร และขอบเมืองที่

เป็นอยู่ (EXISTING TOWN SKY LINE) โดยทั่วไปแล้ว มักจะมีอาคารที่จัดเป็น LAND

MARK พยายามรักษากฎมิตต์สัน ขนาด และเส้นของความสูงอาคาร

- แนวทางในการออกแบบ (DISIGN DISCIPLINE)

คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิสถาปัตยกรรมกับเมืองทางด้านคุณภาพของการมอง โดย
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
นำเอาลักษณะของภูมิทัศน์ของเมืองที่เป็นอยู่ มากำหนดแนวทางในการพัฒนา คือ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- คำนึงถึงเส้นของความสูงของอาคารที่เป็นอยู่ (EXISTING SKY LINE) และคำนึงถึง LAND MARK
 - คำนึงถึงภูมิทัศน์ของเมือง (TOWN SCAPE DISCIPLING)
- ในด้านคุณภาพของการวางผัง และการจัดที่ว่าง
- คำนึงถึงการออกแบบอาคารที่จะสร้างใหม่ในบริเวณอนุรักษ์ (DESIGN INFILLING)

- แนวทางในการออกแบบภูมิทัศน์ของเมือง (TOWN SCAPE DISCIPLINE) ในแต่ละเมืองจะมีเอกลักษณ์ในการกำหนดรูปแบบการวางผังเมืองต่างกัน ไป การจัดที่ว่างระหว่างอาคาร การจัดที่โล่ง การตัดถนนต่าง ๆ แนวทางในการออกแบบหรือพัฒนาจะต้องอนุรักษ์ทั้งด้านกายภาพ และคุณภาพของการมอง เพื่อให้รู้สึกกลมกลืนกับโครงสร้างเดิมของเมืองโดยกำหนดรายละเอียดของแนวทางไว้ คือ

- คำนึงถึงแนวอาคาร (BUILDING LINE) และการร่นถอยอาคาร (SET BACK)

- คำนึงถึงความกว้างของถนนและทางเท้าเดิน

- คำนึงถึงมุมมอง (VISUAL QUALITY)

- คำนึงถึงรูปร่างของอาคารเดิม (OLDER FORM) ที่มี

อิทธิพลต่อมุมมอง

- ความสัมพันธ์ของที่ว่างที่จัดขึ้นใหม่กับที่ว่างที่มีอยู่เดิม

- ความสัมพันธ์ของกลุ่มอาคารเดิมกับอาคารใหม่

1.3 กรณีศึกษาการอนุรักษ์เมืองในสหรัฐอเมริกา

สำหรับงานด้านการอนุรักษ์ในสหรัฐอเมริกาเพิ่งมีการตื่นตัวในระยะไม่นานมานี้ แต่มีการพัฒนาที่เร็วมาก มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์มากมาย มีการบรรจุหลักสูตรการอนุรักษ์เข้าในการศึกษาระดับสูงต่าง ๆ มากมาย ทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ประชาชนทั่วไปให้ความสนใจและให้ความร่วมมือสนับสนุน ตัวอย่างการ

อนุรักษ์เมืองที่น่าสนใจ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การอนุรักษ์ชุมชน LITTLE ITALY ในกรุงนิวออร์ค (RAMTI 1981 : 71-74 อ้างถึงใน อำนวย พิชิตเดช 2528 : 13-115) ชุมชน LITTLE ITALY เป็นชุมชนเล็ก ๆ ในกรุงนิวออร์ค อยู่เกือบปลายเกาะแมนฮัตตัน ซึ่งชาวอิตาลีได้อพยพมาอยู่ตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 นับว่าเป็นความสำเร็จในการวางแผนพัฒนา และอนุรักษ์สถาปัตยกรรมของเมืองไปพร้อม ๆ กัน ก่อนที่จะได้มีการอนุรักษ์บริเวณนี้ ใน LITTLE ITALY อนุญาตให้สร้างอาคารและโรงงานอุตสาหกรรมได้ เป็นที่แน่นอนว่าการพัฒนาในทางอุตสาหกรรมและความเจริญเติบโตของเมืองย่อมมีผลกระทบต่อคุณค่าของบริเวณ และความพยายามที่จะรักษาอาคารที่มีคุณค่าไว้ ดังนั้นในการอนุรักษ์จึงมีการวางแผนเป็น 2 ชั้น คือ

- ชั้นแรก เป็นการวางแผนเพื่อการพัฒนา
- ชั้นที่สอง คือการวางหลักเกณฑ์ในการกำหนดเขตอนุรักษ์ และการวางแผนการทำงานเพื่อที่จะรักษาและกำหนดลักษณะทางกายภาพบริเวณนี้ไว้ และเน้นความสำคัญของคุณค่าบริเวณ LITTLE ITALY การอนุรักษ์นี้ รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารเก่าและอาคารใหม่ในบริเวณนี้ หมายความว่าในการอนุรักษ์ LITTLE ITALY คือ
 - สงวนและฟื้นฟูประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของชุมชน
 - รักษาจุดเด่นหน้าของอาคารและลักษณะการค้าแบบค้าปลีกบนถนน
 - รักษาสภาพของถนนโดยความพยายามลดความสับสนระหว่างคนเดินและยานพาหนะ
 - อนุญาตให้มีการฟื้นฟูและปรับปรุงอาคารเก่าในบริเวณ
 - สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น เช่น จัดให้มีที่ว่างสาธารณะและปลูกต้นไม้บนทางเท้า
 - ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้คุ้มค่า และสงวนคุณค่าของที่ดินและอาคาร
 - ห้ามหรือ ทำลายอาคารที่มีคุณค่าและเป็นสัญลักษณ์ของบริเวณ

ใน LITTLE ITALY ประกอบด้วยย่านสำคัญ 3 แห่ง คือ ที่พักอาศัยซึ่งเป็นบริเวณอนุรักษ์ที่สำคัญ ย่านอุตสาหกรรมและถนนมัลเบอร์รี่ (MULBERRY STREET) ซึ่งเป็น

บริเวณที่กำหนดให้เป็นบริเวณอนุรักษ์ คือถนนมัลเบอร์รี่ ในบริเวณนี้ประกอบด้วยอาคารพักอาศัย ร้านค้าเล็ก ๆ โรงเรียน โบสถ์ และถนน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของสังคมที่เด็ก ๆ ออกมาเล่นและให้ผู้ใหญ่ออกมาพักผ่อนในวันทีอากาศดี แนวต้นไม้บนถนนแคบ ๆ และอาคารเตี้ยทำให้เกิดความรู้สึกมีความสงบ และเป็นกันเองในชุมชน

เนื่องจากถนนมัลเบอร์รี่เป็นถนนแคบ ๆ จึงกำหนดความสูงของอาคารไว้ไม่เกิน 7 ชั้น และจะต้องถอยร่นแนวอาคารเข้าไปในชั้นที่ 6 อนุญาตให้สร้างอาคารคลุมพื้นที่ได้ 60%-70% ของพื้นที่ ที่ว่างที่เหลือให้จัดเป็นส่วนหลังบ้านหรือส่วนหลังคา (ROOF GARDEN) อาคารที่สร้างใหม่จะต้องสอดคล้องกับอาคารเก่าทั้งในด้านความสูงและรูปร่างข้อบังคับ เน้นหนักในชั้นล่างของอาคารเช่น การเจาะประตู หน้าต่าง เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการเกิดช่องว่างระหว่างกำแพงของอาคารเพื่อความสะอาดของคนเดินถนน ที่ใดเป็นที่ว่างเกินกว่า 20 ฟุต จะต้องจัดเป็นสนามหรือตกแต่งด้วยงานศิลปกรรม เช่น รูปปั้น กำหนดวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างปลูกต้นไม้เพื่อให้ความร่มรื่นแก่ถนน จัดให้มีที่จอดรถโดยไม่ขัดกับสภาพแวดล้อมของบริเวณ

ข้อบังคับในการออกแบบสำหรับถนนมัลเบอร์รี่ เน้นถึงเรื่องความสูงของอาคาร และพื้นที่ที่อาคารคลุม กำหนดลักษณะด้านหน้าของร้านค้าเพื่อที่จะรักษาสภาพเดิมของถนนไว้และการติดตั้งป้ายโฆษณา เช่น

- ตักระจุกสำหรับแสดงสินค้าหน้าร้านจะตั้งสูงจากถนนไม่เกิน 2 ฟุต 6 นิ้ว และมีความสูงระหว่าง 8 ฟุต - 10 ฟุต
- ประตูทางเข้าหน้าร้านจะต้องถอยร่นเข้าไปจากด้านหน้าไม่ต่ำกว่า 2 ฟุต
- ป้ายโฆษณาทุกชนิดจะต้องไม่ปิดบังเสาเฉลียงหรือประตูอาคาร

ในเวลา 2 ปี หลังจากที่ได้มีการฟื้นฟูบริเวณนี้ใหม่ ก็ได้มีกฎหมายอนุรักษ์ LITTLE ITALY และการอนุรักษ์ LITTLE ITALY ได้กลายเป็นตัวอย่างในการอนุรักษ์บริเวณอื่น ๆ

1.4 กรณีศึกษาการอนุรักษ์เมืองสิงคโปร์ (GRETHEN 1984 : 99 อ้างถึง
ใน อรศิริ ปาณิก 2528 : 9-11)

โครงการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมของสิงคโปร์เพิ่มเริ่มภายใต้การควบคุมของรัฐบาลสิงคโปร์ ในปี พ.ศ. 2523 โดยพิจารณาอนุรักษ์กลุ่มอาคารซึ่งเป็นย่านอาศัยของคนจีนดั้งเดิม ซึ่งมีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบ CHINESE BAROQUE ในย่านอาฮิล (EMERALD HILL ROAD) หลังจากที่อยู่อาศัยเก่าหลายกลุ่มต้องถูกรื้อเพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของเมืองซึ่งเป็นที่น่าเสียดาย

รัฐบาลสิงคโปร์เริ่มโครงการด้วยการออกกฎหมายห้ามตัดแปลงทั้งภายในและภายนอกให้กับกลุ่มอาคารดังกล่าว โดยรัฐจะดำเนินการบูรณะ และบังคับการใช้งานอาคารให้เป็นเฉพาะพักอาศัยเท่านั้น ถึงแม้ว่าจะมีผู้ร้องเรียนว่ายังมีความจำเป็นต้องทำการค้าขายในย่านดังกล่าว เนื่องจากเหตุผลต่างๆ หลายประการ รัฐได้ชี้แจงว่าได้มีการจัดเตรียมศูนย์ธุรกิจการค้าในย่านใกล้เคียงไว้เพียงพอแล้ว ย่านนีโอเมอร์ลฮิล จะเป็นย่านพักอาศัยเท่านั้น โดยจะอนุรักษ์ทั้งอาคารและสภาพแวดล้อมโดยรอบด้วย พื้นที่อนุรักษ์ทั้งหมดประมาณ 9.58 เฮกตาร์ ซึ่งครอบคลุมบริเวณถนนนีโอเมอร์ลฮิล ถนนฮิลเลท และถนนชั้นเดอร์บรีเวงดังกล่าว เริ่มการก่อสร้างชุมชนใน พ.ศ. 2560 และอยู่ในเขตโครงการพัฒนาชุมชนเมืองของรัฐบาล ซึ่งทางรัฐบาลมีความเห็นว่าการพัฒนาชุมชนเมืองย่านนี้ ควรเป็นการพัฒนาในลักษณะของการรักษามรดกวัฒนธรรมโดยยังมีการใช้งานปัจจุบันที่มีประสิทธิภาพ ต้องการให้เห็นว่าศิลปสถาปัตยกรรมซึ่งมีคุณค่าในอดีตยังใช้งานได้ในปัจจุบัน ไม่ต้องการอนุรักษ์ให้เป็นเพียงพิพิธภัณฑ์ของอดีตเท่านั้น แต่ต้องการให้มรดกวัฒนธรรมทุกชิ้นมีคุณค่าต่อชุมชนรุ่นปัจจุบันและอนาคต

การดำเนินการในโครงการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมของสิงคโปร์มิได้ให้ผลกับการพัฒนาชุมชนเมืองของรัฐบาลเท่านั้น แต่ยังส่งผลมาซึ่งด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก รัฐสามารถใช้การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ย่านดังกล่าว พร้อมทั้งชี้แนะคุณลักษณะของอาคารและสภาพแวดล้อมที่อนุรักษ์ เพื่อประโยชน์ในการชักชวนนักท่องเที่ยวให้สนใจ วิธีการประชาสัมพันธ์ของสิงคโปร์ใช้วิธีการดึงสังคมวัฒนธรรมของคนสองเชื้อชาติ ซึ่งน่าจะเป็นปัญหาเข้ามาเกี่ยวข้องกับรูปแบบและลักษณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เด่นของสถาปัตยกรรม โดยมีการอธิบายลักษณะอาคารว่า "อาคารที่อนุรักษ์เหล่านี้มีลักษณะของแบบแผนประเพณีและวิญญานเป็นลักษณะจีน ในขณะที่เดียวกันก็ให้รูปแบบของมาเลย์" ซึ่งลักษณะดังกล่าวแสดงความผสมกลมกลืนของชนชาติจีน และมาเลย์ซึ่งอาศัยอยู่ในสิงคโปร์มาช้านาน

ลักษณะการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม และสภาพแวดล้อมของสิงคโปร์นี้ใคร่เสนอรายละเอียด เพื่อการพิจารณาเพราะเป็นลักษณะการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ทั้งยังมีลักษณะสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกันกับสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของไทยมาก โดยเฉพาะคล้ายกับบริเวณย่านเก่าแก่ในกรุงรัตนโกสินทร์ เช่น บริเวณบ้านหม้อ เจริญกรุง เยาวราช หรือถ้าเปรียบเทียบกับต่างจังหวัดของไทย จะคล้ายคลึงกับย่านการค้าเก่าแก่ของภูเก็ต สงขลา หรือบริเวณร้านค้าของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น นครพนม เป็นต้น

ย่าน อีเมอรัล ฮิล เป็นย่านพักอาศัยเก่าแก่ของคนจีนในสิงคโปร์ ซึ่งมีลักษณะอาคารต่อเนื่องเป็นแนวโค้งตามความโค้งของถนนซึ่งเริ่มก่อสร้างใน พ.ศ. 2444 และมีอาคารเป็นตึกแถวซึ่งมีความต่อเนื่องกัน มีระแนงหน้าอาคาร มีความสูงของชั้นต่าง ๆ เท่า ๆ กัน และมีส่วนประกอบของส่วนประสมสถาปัตยกรรมทั้งงดงามด้วยลักษณะช่างฝีมือที่ประณีต ผู้ที่ครอบครองอาคารในย่านนี้คนแรก คือ วิลเลียม คัพเพล ซึ่งเริ่มชีวิตทำงานด้วยการเป็นพนักงานไปรษณีย์ จนกระทั่งได้รับตำแหน่งหัวหน้าใหญ่ของไปรษณีย์ คัพเพลได้กรรมสิทธิ์ในอาคารใน พ.ศ. 2388 และเริ่มสร้างอาคารพักอาศัยคู่แรก คือ อีริน ลอดจ์ และ เฟิร์น คอทเทจ (ERIN LODGE AND FERN GOTTAGE) เขาอาศัยอยู่ที่เฟิร์น คอทเทจ จนกระทั่งสิ้นชีวิต

อาคารเริ่มเปลี่ยนเจ้าของและเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง ใน ค.ศ. 1901 พื้นที่ดิน 13.2 เฮกตาร์ ถูกตัดแบ่งเป็น 38 ส่วน ซึ่งมีขนาดต่าง ๆ กัน และถูกขายเปลี่ยนมือไปเรื่อย ๆ ตัวอาคารเดิมถูกรื้อเป็นตึกแถวลักษณะที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน และมีแนวโน้มจะมีการเปลี่ยนแปลงต่อไปอีก

เดือนสิงหาคม 1981 องค์การพัฒนาชุมชนเมืองของรัฐบาลได้เริ่มโครงการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมของสิงคโปร์ โดยเริ่มโครงการแรกในย่านถนนอีเมอรัล ฮิล ซึ่งเป็นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ย่านเก่าแก่ที่สุดของคนเชื้อชาติจีนในสิงคโปร์ - โดยการเริ่มมีการบูรณะปฏิสังขรณ์และบังคับ
การใช้อาคารและที่ดินในย่าน ให้ใช้ได้เฉพาะเป็นอาคารพักอาศัย ซึ่งทางรัฐบาลได้ดำเนิน
งานต่อเนื่องกันมาเป็นระยะ ๆ และขยายวงการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและสภาพแวดล้อม
ให้กว้างขวางออกไปในย่านอื่น ๆ อีกอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การอนุรักษ์ในประเทศไทย

แนวความคิดในเรื่องของการอนุรักษ์ของไทยได้ขยายขอบเขตออกไป

เริ่มตั้งแต่การอนุรักษ์พระพุทธรูป วัตถุโบราณ มาเป็นโบราณวัตถุ โบราณสถานทีละครอบคลุม
ไปถึงสิ่งอื่น ๆ นอกเหนือจากศาสนสมบัติ ศาสนสถาน จากการอนุรักษ์ศิลปวัตถุที่มุ่งจะเก็บ
ไว้ในพิพิธภัณฑ์มาเป็นโบราณสถานในที่ต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งในที่สุดครอบคลุมไปถึง
อาณาบริเวณโบราณสถาน โดยเฉพาะอาคารสิ่งก่อสร้างที่นับว่ามีคุณค่า มาควบคุมการ
ก่อสร้าง อาคารอื่นในบริเวณโบราณสถาน โดยประสงค์จะป้องกันการก่อสร้างอาคารใหม่ที่
บดบัง ทำลายคุณค่าโบราณสถาน ตลอดจนสงวนไว้แก่สิ่งอื่น ในด้านของการอนุรักษ์โดย
ยึดถืออายุของโบราณสถานได้ขยายเขตคลุมไปถึงโบราณสถานยุคก่อนประวัติศาสตร์ จนถึง
อาคารสำคัญร่วมสมัย การอนุรักษ์ในปัจจุบันครอบคลุมทั้งซากโบราณสถาน สิ่งก่อสร้างที่มี
คุณค่าหรือความสำคัญด้านใดด้านหนึ่งทั้งที่เป็นของราชการ และอาคารที่เป็นทรัพย์สินของ
เอกชน รวมตลอดถึงสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงทางแนวความคิดด้านการอนุรักษ์ที่กล่าว
มา ล้วนเป็นผลสืบเนื่องมาจากพัฒนาการของสังคม ความสำนึกในคุณค่าของมรดกวัฒนธรรม
และเอกลักษณ์ของชาติ ตลอดจนความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมในการอนุรักษ์
สถาปัตยกรรมและชุมชน (บันทึก จุลาลักษณ์ 2528 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

สำหรับการอนุรักษ์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมและชุมชนของไทยบาง-
โครงการสมควรกล่าวถึงในที่นี้ได้แก่ โครงการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งเป็น
โครงการพัฒนาแนวใหม่ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล และโครงการกรุงรัตนโกสินทร์
ซึ่งเป็นตัวอย่างการอนุรักษ์ที่ใกล้เคียงกับการศึกษามากที่สุด รวมทั้งการดำเนินการอนุรักษ์
โดยความร่วมมือของภาคเอกชนดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 โครงการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย (กรมศิลปากร 2521)

กรมศิลปากรได้ระดมนักวิชาด้านต่าง ๆ ศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุโขทัยทั้งด้านประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และกายภาพของพื้นที่อย่างละเอียดทุกแง่มุม เพื่อจัดทำเป็นแผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยขึ้น โดยเน้นหนักในด้านการอนุรักษ์ เสนอแผนพัฒนาโครงการทั้งหมด 7 หมวด ดังนี้ คือ

1. แผนแม่บท เพื่อจัดระเบียบการใช้ที่ดิน แบ่งออกเป็น 5 บริเวณ คือบริเวณอุทยานฯ บริเวณสาธารณูปโภค สาธารณูปการ บริเวณชุมชนพักอาศัย บริเวณเกษตรกรรม และบริเวณป่าสงวน

2. แผนบูรณะโบราณสถาน หลักการบูรณะโบราณสถานใช้มาตรฐานการดำเนินการตามกฎบัตรสากลแห่งเมืองเวนิส โดยพยายามรักษาพยานหลักฐานอารยธรรมในอดีตเท่าที่จะทำได้ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูป หรือเครื่องตกแต่ง และพยายามคงสภาพสิ่งแวดล้อมของโบราณสถานไว้เช่นเดิม ในการบูรณะนั้นจะใช้วัสดุเดิมและจะไม่ต่อเติม โดยขาดหลักฐานที่เชื่อถือได้ ในกรณีต้องเสริมขึ้นส่วนที่ขาดหายไปให้กลมกลืนกับส่วนใหญ่ จะต้องให้เห็นชัดว่าต่างจากของเดิม ส่วนเทคนิคการอนุรักษ์นั้นเอาใจใช้เทคนิคสมัยใหม่ได้ ถ้ามีการพิสูจน์ประสิทธิภาพโดยการยืนยันทางวิทยาศาสตร์ โดยการบูรณะจะเลือกโบราณสถานที่ไหนนั้น มีความสำคัญด้านการท่องเที่ยวและมีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการจัดภูมิทัศน์ด้วย

3. แผนการปรับปรุงภูมิทัศน์ การปรับปรุงภูมิทัศน์ มีจุดประสงค์ที่จะสร้างบรรยากาศ ดังที่ปรากฏในจารึกหรือหลักฐานอื่น ๆ และปรับปรุงคุณภาพด้านทัศนียภาพของสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป โดยเน้นความสำคัญแก่ตัวโบราณสถาน และให้ความสำคัญต่อวิถีด้านตะวันตกที่มีเขาหลวงเป็นฉากหลัง มีการปลูกป่าไม้ผลบริเวณในและนอกกำแพงเมืองด้านทิศเหนือ ทางตะวันตกบริเวณอรัญญิก และกลุ่มโบราณสถานบริเวณเชิงเขา ส่วนทางตะวันออกและทางใต้จะปลูกเป็นจุด ๆ เท่าที่สภาพน้ำและดินเอื้ออำนวย นอกจากนี้ ยังมีกำหนดเกณฑ์ในการวางแผนและออกแบบด้านต่าง ๆ อย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำรูปแบบในการพัฒนาต่อไป โดยแบ่งงานเป็น 3 ประเภท ได้แก่ งานปรับที่ดิน งานตัดต้นไม้ และการปลูกทดแทน งานขุดลอกคู สระ และตระพัง ตลอดจนทำขอบสระและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ปลูกพืชคลุมดิน และงานทำทางเท้า ที่จอดรถ ติดตั้งดวงโคมและป้ายสำคัญต่าง ๆ ไม่ควรดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. แผนการจัดชุมชน แผนดังกล่าวได้แบ่งชุมชนออกเป็น 3 ประเภท
ได้แก่

ก. ชุมชนที่คงสภาพเดิม ได้แก่ บ้านเรือนที่อยู่ในบริเวณไม่
กีดขวาง การพัฒนาโครงการฯ และไม่จำเป็นต้องมีการปรับปรุงอาคารส่วนนี้จะจัด
สาธารณูปโภคให้แก่ประชาชนตามความเหมาะสม

ข. ชุมชนที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ บ้านเรือนที่ไม่มีปัญหาใน
เรื่องที่ตั้ง แต่มีลักษณะขัดแย้งกับการพัฒนาปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ ส่วนนี้ต้องมีการเปลี่ยนแปลง
การใช้วัสดุบางอย่างให้สอดคล้องกับการจัดภูมิทัศน์ในโครงการฯ และจัดสาธารณูปโภคเสริม
ให้ตามความเหมาะสม

ค. ชุมชนที่ต้องโยกย้าย ได้แก่ บ้านเรือนที่กีดขวางการพัฒนา
โครงการฯ การโยกย้ายจะไปอยู่ในตำแหน่งชุมชนเดิมที่มีความหนาแน่นน้อย หรือไปตั้ง
ชุมชนใหม่ (ขนาดประมาณ 200 ครัวเรือน) โดยจะได้รับค่าชดเชยด้วย

5. แผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยว แผนดังกล่าวได้คาดการณ์จำนวน
นักท่องเที่ยวที่จะมาเยือนอุทยานประวัติศาสตร์ฯ แต่ละวันในช่วงต่าง ๆ และคาดการณ์
ต้องการด้านที่พักจากตัวเลขดังกล่าว จึงเสนอให้มีการสร้างโรงแรมขนาด 100 ห้อง ขึ้น
อีก 5 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522-2531 โดยอยู่ที่พิษณุโลก หรือจังหวัดใกล้เคียง 3 แห่ง
และที่สุโขทัย 2 แห่ง นอกจากนี้ยังมีรถบริการชมโบราณสถานจำนวน 2 คัน ออกทุก
ชั่วโมงด้วย โดยระยะหลังของโครงการจะมีการสร้างศูนย์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ต้องมีการ
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนสนใจมาท่องเที่ยว โดยร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
และองค์การยูเนสโก ในการช่วยจัดทำเอกสารหรืออุปกรณ์โสตทัศนศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวก
เผยแพร่ให้ดีขึ้นด้วย

6. แผนส่งเสริมรายได้และอาชีพ ควรทำการส่งเสริมทั้งทางตรง
และทางอ้อม การส่งเสริมทางตรง ได้แก่ การจัดให้มีการจ้างงานในโครงการให้มากที่สุด
โดยเฉพาะงานบูรณะบำรุงรักษาโบราณสถาน งานปรับปรุงภูมิทัศน์ และการปลูกสวนป่า
เป็นงานระยะยาวที่ควรใช้แรงงานท้องถิ่น นอกจากนี้ส่งเสริมให้มีการจัดหารายได้จาก

นักท่องเที่ยว ได้แก่ อุตสาหกรรมในครอบครัว เช่น งานหัตถกรรม ทอผ้า ตีเหล็ก ซึ่งจะ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการเชิงวิชาการเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วยให้ประชาชนที่มีเวลาว่างจากการทำนามีรายได้เพิ่มขึ้น โดยหน่วยงานพัฒนาของจังหวัดสุโขทัย น่าจะมีบทบาทดำเนินการในเรื่องนี้ เนื่องจากมีหน้าที่โดยตรงอยู่แล้ว จะได้เป็นการแบ่งเบาภาระของโครงการด้วย

7. แผนงานก่อสร้างสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ แผนงานนี้เป็นรายละเอียดการก่อสร้างโครงการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงพื้นที่การจัดตั้งชุมชนใหม่ งานพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาถนนในโครงการ การสร้างถนนสายใหม่จากตากไปสุโขทัย ทางด้านเหนือของโครงการ โดยไม่ต้องผ่านมาในเมืองเก่าเช่นปัจจุบัน งานพัฒนาไฟฟ้า สร้างสถานีตำรวจ และงานก่อสร้างอาคารเพื่ออำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยว เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าแผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีการนำเอาเทคนิควิทยาการด้านต่าง ๆ มาร่วมในการจัดการโบราณสถานแห่งนี้ เป็นผลให้โครงการได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไป และได้รับการสนับสนุนจากโครงการต่างประเทศและภาคเอกชนในการพัฒนาดังกล่าว อย่างรักใคร่ตาม เนื่องจากเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับโบราณสถานแนวใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม จึงมีข้อขัดแย้งทางวิชาการและแนวความคิดในการอนุรักษ์หลายประการ แต่รัฐบาลก็ยังมีนโยบายพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์แห่งอื่นในลักษณะคล้ายคลึงกันต่อไป

2.2 การร่วมมือของภาคเอกชนในการอนุรักษ์

นอกจากโครงการของภาครัฐบาลดังกล่าวแล้ว ในส่วนของภาคเอกชน หรือกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจในการพัฒนาสังคม ให้ดำเนินอยู่บนพื้นฐานของความเจริญในอดีต และนับเป็นสมาคมที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการดำเนินการอนุรักษ์ในประเทศไทย ที่สมควรกล่าวถึงมี 2 สมาคม คือ

สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

สมาคมได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2476 โดยสถาปนิก 7 ท่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อ "ช่วยเหลือส่งเสริมวิชาสถาปัตยกรรมให้เจริญ และเป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป ทั้งเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ในระหว่างสมาชิกด้วยกัน" และในปี พ.ศ. 2497 สมาคมได้เข้าอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ กิจกรรมของสมาคมในระยะแรก มุ่งส่งเสริมและคุ้มครองสมาชิกให้ได้ผลดีในการประกอบวิชาชีพ ต่อมา พ.ศ. 2511 สมาคมได้จัดตั้งกรมวิชาการอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมขึ้น อันนับเป็นการเริ่มต้นกิจกรรมของสมาคมที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างพัฒนาสังคม คณะกรรมการวิชาการประกอบด้วยสถาปนิกและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ในระยะแรกได้ดำเนินการเสนอแนะทางราชการให้มีการรักษาอาคารสถานที่ที่สำคัญ เช่น ข้อเสนอเกี่ยวกับการรักษาศิลปวัฒนธรรมเชียงใหม่ เสนอให้ระงับการรื้อพระราชวังสราญรมย์ เสนอโครงการปรับปรุงสวนลุมพินี เสนอควรรักษาพระอุโบสถโบราณวัดสัมพันธวงศ เป็นต้น นอกจากนี้คณะกรรมการยังจัดทำบัญชีอาคารสถานที่ที่สำคัญทางสถาปัตยกรรม (INVENTORY) จัดการอภิปรายและออกวารสารรายภาคเป็นพิเศษ หรือฉบับกรมวิชาการ วิชาสาขาอนุรักษ์ศิลปกรรม เพื่อเป็นการเผยแพร่งานด้านอนุรักษ์ศิลปกรรมให้ประชาชน หน่วยงานเอกชนและหน่วยงานของรัฐ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการรักษาบูรณะศิลปสถานของชาติ

ใน พ.ศ. 2512 นายพินิจ สมบัติศิริ ประธานกรรมการได้ยื่นหนังสือถึงจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี เพื่อแถลงให้ทราบถึงการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ศิลปกรรมของชาติ และขอความสนับสนุนจากภาคเอกชนและรัฐบาลเพื่อประโยชน์ของประเทศ รัฐบาลให้ความเห็นชอบและให้การสนับสนุนโดยให้สมาคมแต่งตั้งผู้แทน ร่วมใน

คณะกรรมการสำรวจ และหาทางป้องกันปราบปรามการทำลายโบราณวัตถุร่วมกับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ ภาคเอกชนยังให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ เช่น สยามสมาคม มูลนิธิเอเซีย มูลนิธิฟอร์ด เป็นต้น

กรมวิชาการวิชาการสาขาอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมได้ดำเนินงานเพื่ออนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมของชาติมานับเป็นเวลานาน มีผลงานสำคัญ ๆ โดยเฉพาะบนพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ ดังนี้

พ.ศ. 2511 - นิทรรศการพระนคร เมื่อ 100 ปี

2513 - บูรณะพวงพระไตรปิฎก วัดระฆังโฆสิตาราม

2514 - บูรณะวัดสัมพันธวงศ์

2516 - บูรณะ ปรับปรุง ศาลาการเปรียญ และตัดค้ำอาคารสร้าง

อาคารเรียนหลังใหม่ วัดราชบพิธ

2518 - ติดต่อกับสำนักพระราชวัง เรื่องการอนุรักษ์โบราณสถานในพระบรมมหาราชวัง

พิมพ์หนังสือสะพานเก่ากรุงเทพ

2519 - สืบหาเรื่อง การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมโบราณ

2520 - เสนอให้ใช้บ้านพิบูลโลก เป็นบ้านพักนายกรัฐมนตรี

- พิจารณาเรื่อง อาคารวิหังขององค์การคลังสินค้า จะทำลายที่ค้ำเสถียรพระบรมมหาราชวัง และวัดพระเชตุพนฯ

2521 - จัดทำ SLIDE ออกโทรทัศน์ และภาพยนตร์ เพื่อให้ประชาชนเกิดความหวงแหนมรดกของชาติ

2523 - จัดทำแผนที่แสดงศิลปกรรมในกรุงเทพฯ และอยุธยา ฯลฯ หนังสือเกี่ยวกับวัดในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และจัดทำโปสเตอร์เพื่ออนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรม โดยได้รับความร่วมมือจากธนาคารต่าง ๆ

2524 - อนุรักษ์วัดบางขุน จ.นนทบุรี โดยมีบริษัทปูนซิเมนต์ไทย เป็นผู้อุปถัมภ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดทำโปสเตอร์แผ่นภาพพระบรมฉายาลักษณ์ 9 รัชกาล เพื่อสมโภช 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์
- จัดนิทรรศการภาพถ่ายกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อ 200 ปี
- จัดพิมพ์หนังสือวัดระฆังโฆสิตาราม

2525 - ทูลเกล้าฯ ถวายสมาชิกภาพกิตติมศักดิ์ของสมาคมแต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี

2525, 2527 - สรรหาอาคารโบราณที่ได้รับการดูแลรักษาอย่างดีเพื่อรับพระราชทานประกาศนียบัตร

- คัดเลือกบุคคล หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับงานศิลป-สถาปัตยกรรม หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

สมาคมอนุรักษ์กรรมและสิ่งแวดลอม

สมาคมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดลอม เริ่มกิจการของสมาคมใน พ.ศ.

2510 และได้รับอนุญาตให้ตั้งเป็นสมาคมใน พ.ศ. 2511 สมาคมก่อตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจและเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาศิลปกรรมและสิ่งแวดลอมของชาติ และส่งเสริมสนับสนุนการก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในคุณค่าของศิลปกรรมและสิ่งแวดลอมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาคมได้ดำเนินการแล้วที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

- เสนอแนะให้แก่ หรือให้หมกกฎหมาย พ.ร.บ. วนอุทยานแห่งชาติ พ.ร.บ.-

ผังเมือง พ.ร.ก. สำนักคณะกรรมการสิ่งแวดลอมแห่งชาติ พ.ร.ก. อนุรักษ์บ้านเชียง ฯลฯ

- งานสำคัญ เช่น เสนอให้อนุรักษ์เกาะรัตนโกสินทร์ และแกนโบราณนครกรุงเทพฯ จัดตั้งห้องสมุดรัชกาลที่ 1 วัดระฆังโฆสิตาราม ซ่อมพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม สัมมนาพระอาจารย์ในการอนุรักษ์โบราณสถานในวัด สร้างตำราสอนการอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดลอม ระเบียบการสร้างถนนคล้อมคลองตามโครงการ กทม. เปลี่ยนเส้นทางขนส่งมวลชนบางสายใน กทม. ขอส่วนสราญรมย์เป็นส่วนสาธารณะให้ประชาชนอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดลอมในวัดราชบพิธ อนุรักษ์วังท่าพระ และวังสนามจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอร้องนักวิชาการ ข้าราชการทุกฝ่ายตลอดจนกลุ่มชนให้ช่วยกันต่อต้านด้านกาการทำลายป่า การทำลายศิลปวัตถุ ประวัติศาสตร์โบราณคดี กับการสร้างสรรค์พัฒนาที่ทำลายผลประโยชน์ ของประเทศชาติ และประชาชนตลอดจนมนุษยชาติในที่สุดกิจกรรมครั้งล่าสุดของสมาคม ได้แก่ การจัดการสัมมนาเรื่อง "อุทกภัยภาคใต้ - โศกนาฏกรรมที่น่าจะหลีกเลี่ยงได้" เมื่อวันที่ 18-19 มกราคม 2532 นี้

กล่าวโดยสรุปแล้ว ทั้งสองสมาคมนี้ เป็นภาคเอกชนที่สำคัญที่มีบทบาทต่อ วงการอนุรักษ์ในประเทศไทย เพราะนอกจากจะประกอบด้วยสมาชิกผู้ทรงความรู้ในทาง การอนุรักษ์จำนวนมากด้วย ยังสามารถดำเนินการอนุรักษ์ศิลปและสถาปัตยกรรมหลาย โครงการได้เป็นผลสำเร็จเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน ทั้งสองสมาคมหารายได้จากความ ช่วยเหลือของบริษัทใหญ่ ๆ เช่น บริษัท เซลล์แห่งประเทศไทย จำกัด บริษัท ปูนซิเมนต์ ไทย จำกัด ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ และจากต่างประเทศ แม้ว่าวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์ ของสมาคมจะครอบคลุมไปทั่วทั้งประเทศไทย แต่ก็มีเป้าหมายที่ระบอบันต่อการอนุรักษ์ในพื้นที่ กรุงรัตนโกสินทร์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะสมาคมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ผลักดันให้มี คณะกรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ขึ้น และคาดว่าทั้งสองสมาคมจะเป็นกำลังสำคัญ ในการดำเนินการอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์ รวมทั้งพื้นที่อันมีค่าอื่น ๆ ทั่วทั้งประเทศต่อไปใน อนาคต

3.4.3 นโยบายและกฎหมายที่มีผลเกี่ยวข้อต่อการอนุรักษ์

ในด้านของการอนุรักษ์เอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน แม้ว่าจะยังไม่ได้ได้รับความสนใจในหมู่ประชาชนทั่วไปเท่าที่ควร แต่ในการกำหนดนโยบายระดับ ประเทศและระดับท้องถิ่นหลายหน่วยงานก็ได้ให้ความสนใจ และมีการกำหนดนโยบายที่มีผล ต่อการอนุรักษ์ไว้เป็นการเฉพาะ กล่าวคือ

1. นโยบายระดับประเทศ ระดับเมือง และระดับท้องถิ่น

1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 -

2534) โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีนโยบาย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชะลอการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร และกระจายกิจกรรมเศรษฐกิจไปสู่ชุมชนหลักในภูมิภาคและในเขตปริมณฑล ให้สามารถเป็นฐานการจ้างงานและกระจายประชากรไปอยู่ในเขตปริมณฑล แทนการเดินทางเข้ามาหางานและบริการในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ในส่วนของแผนพัฒนาสังคม แผนพัฒนาคุณภาพของคน พัฒนากำลังและแรงงาน ได้ระบุให้ดำเนินการในด้านฟื้นฟู อนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติ เน้นการชำระไว้ซึ่งวิถีชีวิตและค่านิยมอันดีงามของไทย ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5

1.2 พังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2544 โดยสำนักผังเมืองกระทรวงมหาดไทย กวาดจัดทำผังเมืองรวมฉบับนี้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยในด้านของภาพฟื้นฟู อนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติ พังเมืองรวมกรุงเทพฯ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ให้มีการส่งเสริม และรักษาโบราณสถาน วัฒนธรรม และสิ่งสำคัญที่มีคุณค่าประวัติศาสตร์ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าต่อความเป็นอยู่ สภาวะแวดล้อมและเอกลักษณ์ของกรุงเทพมหานคร ในกรณีนี้ได้กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ (บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาตั้งแต่หัวอก ถึงเขตคลองรอบกรุง) เป็นบริเวณอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งบริเวณดังกล่าวนับเป็นศูนย์รวมของมรดกทางวัฒนธรรม เป็นที่ตั้งทางศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมที่ล้ำค่าของประเทศสมควรที่จะอนุรักษ์อาคารสถานที่เหล่านั้น และสภาพแวดล้อมโดยรอบให้ปลอดจากการรุกรานของกิจกรรมประเภทอื่น ๆ เพื่อดำรงไว้เป็นสมบัติของชาติและสืบทอดให้แก่อนุชนรุ่นต่อไป

1.3 แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2530-2534) โดยกรุงเทพมหานครได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของกรุงรัตนโกสินทร์ว่า เป็นศูนย์กลางวัฒนธรรม เป็นสถานที่ที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดีของชาติ แต่ปัจจุบันการพัฒนาต่าง ๆ ในบริเวณก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพแวดล้อมและโบราณสถานอย่างรุนแรง จึงมีนโยบายในการอนุรักษ์โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม และพัฒนาส่วนอื่น ๆ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ รวมทั้งมีการสำรวจสภาพโบราณสถาน รูปแบบทางศิลปะ สภาพแวดล้อมและประวัติความเป็นมาของศาสนสถาน และโบราณสถานอื่น ๆ ทั่วทั้งกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนา

กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2520-2524) มีการกำหนดแผนดำเนินงานในรูปของเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ครงการต่าง ๆ หลายโครงการ เช่น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- โครงการดำเนินการปรับปรุงฟื้นฟูบริเวณท่าพระจันทร์
- โครงการดำเนินการปรับปรุงฟื้นฟูบริเวณท่าเตียน
- โครงการบูรณะปรับปรุงป้อมมหากาฬและบริเวณโดยรอบ
- โครงการสวนสาธารณะป้อมพระสุเมรุ
- โครงการบูรณะปรับปรุงกำแพงเมือง หน้าวัดบวรนิเวศ (ดำเนินการร่วมกับกรมศิลปากร)
- โครงการดำเนินการบูรณะและปรับปรุงอุปกรณ์สาธารณะริมคลองคูเมืองเดิม
- โครงการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางผังบูรณะปรับปรุงอาคารสิ่งก่อสร้าง และบริเวณที่มีคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ (ดำเนินการร่วมกับกรมศิลปากร)
- โครงการศึกษาสำรวจเพื่อบูรณะ ปรับปรุง บริเวณย่านการค้าและพุกอาศัย
- โครงการปรับปรุงบริเวณสนามหลวงและสนามชัย

1.4 โครงการกรุงรัตนโกสินทร์ โดยสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม

แห่งชาติ โครงการนี้เป็นโครงการที่มีเป้าหมาย เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์โดยตรงที่สุด โครงการกรุงรัตนโกสินทร์ได้ดำเนินการกำหนดนโยบายและแผนงานโครงการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ กำหนดหลักเกณฑ์การก่อสร้างอาคารทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนให้สอดคล้องกับนโยบายอนุรักษ์ ฯลฯ แล้วเสร็จไปหลายโครงการและที่สำคัญ คือมีการร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดประกวดการออกแบบวางผังเมืองกรุงรัตนโกสินทร์ เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบรอบ 200 ปี ของการก่อตั้ง วันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2525 ความสำเร็จของโครงการดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงความร่วมมือที่รับผิดชอบ และประสานงานกันของนักวิชาการรัฐบาลและภาคเอกชนที่ต้องการพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ในเชิงการอนุรักษ์อย่างจริงจัง เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์วัฒนธรรมชั้นเอกของชาติ อันนับเป็นนิมิตหมายที่ดีของการดำเนินการกรุงรัตนโกสินทร์ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ โครงการกรุงรัตนโกสินทร์ ยังร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น ในการประกาศข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้หรือ เปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภทภายในบริเวณกรุงเทพมหานครชั้นในและชั้นนอก ดำเนินโครงการรื้อฟื้นโบราณสถานสำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังกล่าวในรายละเอียดไปข้างต้นแล้ว รวมทั้งพิจารณาเตรียมการขยายอาณาเขตพื้นที่อนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์ออกมาถึงเขตคลองผดุงกรุงเกษม และบริเวณอื่นที่สมควรทำการอนุรักษ์ต่อไป

2. กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในด้านของกฎหมายที่ประกาศใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มีกฎหมายหลายฉบับที่น่าสนใจ และอาจนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ ได้แก่

2.1 พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบำรุงรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุต่าง ๆ การขึ้นทะเบียนโบราณสถานและการกำหนดเขตที่ดินโดยรอบให้เป็นเขตโบราณสถานตามสมควร รวมไปถึงการให้โอกาสแก่ผู้ครอบครองเขตโบราณสถาน หรือโบราณวัตถุ มีโอกาสยื่นคำร้องคัดค้านการขึ้นทะเบียนฯ ต่อศาลได้ นอกจากนี้ยังมีสาระเกี่ยวกับการควบคุมการก่อสร้าง ซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลงโบราณสถานและอาคารภายในเขตโบราณสถานที่ได้ประกาศขึ้นทะเบียนฯ แล้ว บทลงโทษการลักลอบขุดค้นสิ่งใด ๆ ภายในบริเวณโบราณสถาน การเบียดบัง ทำลายโบราณสถาน

2.2 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดฯ พ.ศ. 2503 มีประเด็นเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของบ้านเมือง ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมด้วย เช่น การรักษาความสะอาดบนทางเท้า คู คลอง การดูแลไม่ปล่อยให้อาคารเกิดความสกปรกรุกร้าง นับว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองมาก

2.3 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนผังและโครงการดำเนินการ เพื่อพัฒนาดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่ง หรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับเมือง และบริเวณที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง การสำรวจข้อมูล การรื้อย้ายอาคารที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุง และการระงับยับยั้งการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่ไม่เป็นไปตามแผน อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้มีข้อจำกัดในการปฏิบัติ เนื่องจากสาระสำคัญของกฎหมายไม่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองสิทธิ และผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับจากการคุ้มครองทั้งผู้ดำเนินการ และเจ้าของที่ดิน หรือผู้อยู่อาศัยเดิม

2.4 พระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ พ.ศ. 2522 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับอาคารที่สร้างใหม่ ต้องมีความมั่นคงแข็งแรง มีความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคู่ภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจรถูกต้องตามหลักเกณฑ์ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดโทษของผู้ปลูกสร้างอาคารผิดพระราชบัญญัติ นับว่าเป็นการป้องกันมิให้เกิดความเสื่อมโทรมของลักษณะทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมได้มาก

2.5 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2522 เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากขณะนั้นการควบคุมการก่อสร้างได้มีเทศบัญญัติและกฎกระทรวงใช้บังคับอยู่หลายฉบับ กล่าวคือในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ เดิมใช้เทศบัญญัติของเทศบาลกรุงเทพ ในเขตเทศบาลนครธนบุรี เดิมใช้เทศบัญญัติของเทศบาลนครธนบุรี และในพื้นที่กรุงเทพมหานครส่วนที่อยู่นอกเขตเทศบาลเดิมใช้กฎกระทรวง พ.ศ. 2498 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช 2479 ประกอบกับเทศบัญญัติและกฎกระทรวงดังกล่าวไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้

อาคารที่ปลูกสร้างในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันถูกควบคุมด้วยข้อบัญญัติฯ พ.ศ. 2522 นี้ เป็นส่วนใหญ่และเมื่อนำมาใช้ควบคุมการปลูกสร้างอาคารในกรุงเทพมหานคร-สินทร์ ความไม่เหมาะสมในข้อบัญญัติบางข้อได้ทำลายสภาพแวดล้อมและสัดส่วนของเมือง โดยเฉพาะในเรื่องความสูงตามที่ข้อบัญญัติ กำหนดขึ้นตามข้อ 71 บัญญัติไว้ว่า

"ห้ามมิให้ปลูกสร้างอาคารสูงกว่าระดับพื้นดิน เกินสองเท่าของระยะจากผนังด้านหน้าของอาคารจดแนวถนนฉากตรงข้าม"

อาคารเก่าในกรุงเทพมหานคร เช่นอาคารตึกแถวโดยส่วนใหญ่มีความสูงจากพื้นชั้นแรกถึงเพดานประมาณ 3.75 เมตร และชั้นที่ 2 และ 3 มีความสูงประมาณ 3.00 เมตร ตัวอาคารมีความสูง 2-3 ชั้น โดยทั่วไปหลังคาเป็นแบบจั่วหรือปั้นหยา ดังนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อมีการปลูกสร้างอาคารใหม่ตามข้อบัญญัติฯ ซึ่ง ความสูงของอาคารจะเปลี่ยนไป เกิด การเปรียบเทียบกันขึ้นกับอาคารเก่า ความสูงดังกล่าวนี้ ทำให้เส้นขอบฟ้าของเมืองเปลี่ยน ไป เป็นการทำลายเส้นขอบฟ้า (SKYLINE) เดิมของเมืองด้วย

2.6 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องอาคารจตุรทนต์ พ.ศ. 2521 เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากยังไม่มีข้อบัญญัติอาคารจตุรทนต์ขึ้นใช้ บังคับในเขตกรุงเทพมหานครเป็นเหตุให้ต้องนำข้อบังคับเกี่ยวกับลักษณะอาคารชนิดอื่นมาใช้ บังคับ ซึ่งไม่เหมาะสมและเพื่อให้เหมาะสมกับความเจริญในสภาพปัจจุบันจึงจำเป็นต้องตรา ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับอาคารจตุรทนต์ขึ้น ประเด็นหลักของกฎหมายฉบับนี้ คือการกำหนดแนวหน้าอาคาร กำหนดส่วนเปิดโล่งของอาคารจตุรทนต์ และการใช้มีระบบ ท่อตันน้ำดับเพลิง ฯลฯ

2.7 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัด- แปลง ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ ขึ้นในและขึ้นนอก เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร 2 ฉบับนี้ ก็เนื่องจาก ว่าบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์เป็นศูนย์รวมของกิจกรรมอันสำคัญของประเทศในทุกด้าน จึง ปรากฏว่า ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวได้เกิดมีปัญหาด้านการจัดการวางผังเมือง กจรใช้ ที่ดิน การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ อันเป็นมรดกสืบทอดความเจริญรุ่งเรืองทางด้าน ศิลปวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ของชาติและปัญหาทางสภาพแวดล้อม ดังนั้นเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาดังกล่าวอันจะพียงมีมากขึ้นในอนาคต จึงได้ตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร 2 ฉบับขึ้น

จะเห็นได้ว่า ในการกำหนดนโยบายระดับต่าง ๆ ของรัฐบาล ได้ให้ ความสำคัญและต้องการทำการอนุรักษ์บริเวณที่มีคุณค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเป็นเอกลักษณ์ของชาติ โดยเฉพาะบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ (หมายถึงบริเวณริมแม่น้ำ เจ้าพระยาด้านตะวันออก ถึงเขตคลองรองกรุง) สอดคล้องกันตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ระดับชาติ ระดับผังเมืองรวม และระดับแผนพัฒนาฯ ของท้องถิ่น รวมทั้งความร่วมมืออย่างเต็มที่ของ นักวิชาการ และภาคเอกชนทั้งในอดีต อาจขยายเขตพื้นที่อนุรักษ์ออกไปจนถึงเขตคลอง ผดุงกรุงเกษม หรือพื้นที่อื่นที่เหมาะสมต่อไป แต่ในทางปฏิบัติ พบว่ามีกฎหมายที่จะใช้ เป็น เครื่องมือในทางอนุรักษ์น้อยมาก และไม่ใช่มกฎหมายเพื่อการอนุรักษ์โดยตรง สิ่งที่ใช้ได้ผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่สุดในขณะนี้ ได้แก่ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง บริเวณ
กรุงรัตนโกสินทร์ 2 ฉบับเท่านั้น

3.4.4 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์ของไทย

สำหรับการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมของไทยนั้น ถึงแม้จะมี
นโยบายของรัฐและกฎหมายสนับสนุน แต่โอกาสของการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม
ซึ่งหมายถึงอนุรักษ์ชุมชนเมืองใด ๆ ที่มีคุณค่าประวัติศาสตร์ ดังที่ เฮอร์มัน อิตาลี
หรือสิงคโปร์ ทำได้นั้น เราไม่สามารถทำได้ แม้แต่โครงการกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งรัฐบาล
เปิดให้มีการประกวดแบบในแนวความคิดการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและสภาพแวดล้อม ซึ่ง
บริษัท ชินครอน จำกัด ได้รับการตัดสินให้ชนะเลิศนั้น การเสนอแนวความคิดต่าง ๆ ก็ยัง
ไม่สามารถกระทำการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมตามแนวความคิดที่เสนอแนะได้
ทั้งนี้เนื่องจากอุปสรรคจากปัจจัยหลายประการ ปัญหาของการอนุรักษ์ที่ทราบกันทั่วไปก็คือ
ปัญหาความเติบโตทางเศรษฐกิจของเมืองเบียดบังการอนุรักษ์และปัญหาขาดเงินทุนสนับสนุน
การดำเนินกรอนุรักษ์ อย่างไรก็ตามมีปัญหาซึ่งนับว่ามีความสำคัญและเป็นอุปสรรคต่อการ
อนุรักษ์อีก 4 สาเหตุใหญ่ ๆ คือ

1. รัฐไม่มีนโยบายในการอนุรักษ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การเรียกร้อง
ให้กระทำการอนุรักษ์โดยกลุ่มนักวิชาการ ต้องใช้เวลาดูแลที่ยาวนานกว่าจะประสบผล
สำเร็จในแต่ละโครงการ ซึ่งบางครั้งไม่ทันต่อเหตุการณ์ รูปแบบของเมืองถูกเปลี่ยนแปลง
ไปแล้ว ก่อนจะมีกฎหมายควบคุม เป็น โครงการกรุงรัตนโกสินทร์เอง ซึ่งกลุ่มนักวิชาการ
เริ่มรณรงค์ให้ประกาศเป็นเขตอนุรักษ์มานานตั้งแต่ พ.ศ. 2511 จนปัจจุบัน พ.ศ. 2532
เพิ่งมีการประกาศเขตอนุรักษ์เพียงเขตคลองรอบกรุง และมีข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
ประกาศควบคุมสิ่งก่อสร้างในบริเวณเพียง 2 ฉบับควบคุม และไม่มีขอบเขตกว้างขวางนัก
หรือคุมได้เฉพาะบางเรื่อง เช่น ความสูงอาคาร แนวถนนของอาคาร ซึ่งยังไม่เพียงพอ
แนวทางแก้ปัญหาจึงสมควรกระตุ้นให้รัฐมีความสนใจการอนุรักษ์อย่างจริงจัง ปรับปรุงระบบ
การจัดการและการบริหารองค์การของการจัดการ เพื่อให้โครงการบรรลุผลสำเร็จ ควบคุม
ไปกับการศึกษาด้านวิชาการทางประวัติศาสตร์ และการอนุรักษ์รวมทั้งเร่งแก้ไขความล่าช้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ความขัดแย้งในความเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ยังไม่มีมาตรฐานใดเป็นเครื่องตัดสินชี้ขาดได้ ดังเช่น กรณีรื้อถอนอาคารราชดำเนินกลาง ช่วงโรงภาพยนตร์เฉลิมไทย ในเรื่องนี้ปรากฏความคิดเห็นขัดแย้ง ระหว่างฝ่ายเห็นด้วยและฝ่ายไม่เห็นด้วยกับการรื้อ ฝ่ายที่เห็นด้วยให้เหตุผลในระดับความสำคัญของโลหะปราสาท วัดราชนัดดา ซึ่งนับเป็นโบราณสถานสำคัญอย่างหาที่ใดเทียบเคียงไม่ได้ และถูกบดบังอยู่จนเป็นการถาวร การรื้ออาคารเฉลิมไทยเท่านั้นที่จะเป็นหนทางเสริมสร้างความสำเร็จ และความงดงามของโลหะปราสาทให้ปรากฏแก่สายตาได้ ส่วนฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยให้เหตุผลในด้านของมุมมอง ความต่อเนื่องของกลุ่มอาคารที่สัมพันธ์กันตลอดทั้งแนวถนน แม้อายุอาคารและรูปแบบทางศิลปะไม่อาจเทียบเคียงกับโลหะปราสาทได้ก็ตาม แต่อาคารทั้งหมดก็มีสุนทรียภาพที่ไม่อาจปฏิเสธและนับเป็นสัญลักษณ์ของกรุงรัตนโกสินทร์ยุคใหม่มาตลอด นับเป็นความขัดแย้งของกลุ่มนักวิชาการที่ไม่อาจหาข้อยุติ ไม่มีผู้ตัดสิน แม้อาคารเฉลิมไทยกำลังจะถูกรื้อลงในวันนี้ก็ตาม

3. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ตระหนักในคุณค่าของการอนุรักษ์อย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะขาดการปลูกฝังความรู้สึกมาตั้งแต่เด็ก ทำให้คนส่วนใหญ่มองไม่เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ รวมทั้งมีทัศนคติในทางลบต่อการอนุรักษ์ เห็นว่าการอนุรักษ์เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา มีเพียงคนกลุ่มน้อย ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วยนักวิชาการที่ไม่มีอำนาจในการต่อรอง ทั้งด้านการกำหนดนโยบายของรัฐและด้านผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ลงทุน ที่พยายามต่อสู้เพื่อการอนุรักษ์

4. หน่วยงานรัฐขาดเทคนิคในการสร้างแรงจูงใจประชาชนให้ร่วมมือในการอนุรักษ์ ดังกล่าวแล้วว่าการอนุรักษ์ต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่าย การกระตุ้นและเร่งเร้าให้ประชาชนให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์อาคารและสภาพแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ อาจกระทำได้ดีด้วยการจัดตั้งอนุกรรมการอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อมประจำทุกจังหวัด เพื่อเสริมบทบาทของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น การให้รางวัลการอนุรักษ์ให้การสนับสนุนด้านการเงิน การบริการ ตลอดจนเทคนิคในการอนุรักษ์ หรือแม้แต่การประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.5 ขบวนการอนุรักษ์ (PROCESS OF CONSERVATION)

หลังจากศึกษารูปแบบการอนุรักษ์เมืองในที่ต่างๆ พอเป็นสิ่งชัดแล้ว สามารถกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ เพื่อใช้ในวิทยานิพนธ์ ดังนี้คือ

1. สิ่งที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์

แนวความคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ มุ่งเน้นการอนุรักษ์ความเป็นอยู่ของทั้งบริเวณ สิ่งที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ในปัจจุบันจึงมี 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือลักษณะเฉพาะของเมือง (CHARACTOR OF TOWN) และสถาปัตยกรรม (ARCHITECTURE)

1. ลักษณะเฉพาะของเมือง โดยเนื้อหาของการอนุรักษ์นั้น สิ่งสำคัญอันดับแรกที่จะต้องอนุรักษ์ไว้ก็คือ ลักษณะเฉพาะของเมือง (CHARACTOR OF TOWN) ซึ่งในที่นี้หมายถึงเอกลักษณ์ของเมืองอันเกิดจาก ภาพรวม (IMAGE) ของการรวมตัวกันของกลุ่มอาคาร (BUILDING FABRIC) รูปแบบเฉพาะของเมืองและโครงข่ายถนน (PATTERN OF LAND) รวมทั้งบรรยากาศของชุมชน ลักษณะและกิจกรรมของสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนอิทธิพลจากภูมิประเทศและนโยบายทางการเมือง หรือหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้เมืองมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากเมืองอื่น ๆ นั้นเอง (BURKE 1976, จีราพร แสงศิลป์ 2527 : 89-92)

สำหรับในวิทยานิพนธ์นี้ ได้พิจารณาเลือกเทคนิคการศึกษาจินตภาพของเมือง ซึ่ง KEVIN LYNCH สถาปนิกชาวอเมริกันได้ทำการศึกษาไว้ในเรื่อง IMAGE OF THE CITY เมื่อปี ค.ศ. 1960 (KEVIN LYNCH 1960) เขาพบว่าองค์ประกอบหลักของเมือง 5 ประเภท ได้แก่ เส้นทาง (PATHS) เส้นขอบ (EDGES) ย่าน (DISTRICTS) ศูนย์ชุมชน (NODES) และภูมิสัญลักษณ์ (LANDMARKS) จะปรากฏร่วมกันในจินตภาพและเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาลักษณะเฉพาะของเมือง ซึ่งนอกจากจะค้นหาองค์ประกอบเมืองดังกล่าวแล้ว ยังได้ พิจารณาด้านภูมิทัศน์ชุมชนประกอบ เพื่อเป็นตัวบ่งชี้ถึงลักษณะเฉพาะของเมือง หรือสภาพกายภาพเด่น ๆ ของเมืองที่ชัดเจนขึ้น

การศึกษาจินตภาพเมือง โดย KEVIN LYNCH (แผนภูมิ)

จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ มนุษย์เรียนรู้สภาพแวดล้อม กายภาพและสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ มากมายที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมกายภาพ เรา รู้ว่าเป็นสภาพแวดล้อมอะไร อยู่ที่ไหน มีลักษณะทางกายภาพอย่างไร ตลอดจนมีความรู้สึก และทัศนคติที่เกี่ยวข้องอย่างไร สิ่งที่เราเรียนรู้เหล่านี้ ปรากฏเป็นความจำในสมองของมนุษย์ สภาพแวดล้อมกายภาพที่ปรากฏอยู่ในความจำระยะยาว มักเป็นสภาพแวดล้อมที่เราคุ้นเคย เป็นเวลานาน และหากเป็นสภาพแวดล้อมใหม่ สภาพแวดล้อมที่เราเพิ่งจำได้นั้น มักมีลักษณะทางกายภาพที่ประทับใจบางประการ ทำให้ปรากฏในความจำระยะยาวเช่น สภาพแวดล้อมที่เป็นภูมิสัญลักษณ์ หรือสภาพแวดล้อมที่มีเอกลักษณ์ หรือมีลักษณะเด่นชัด

สิ่งทั้งมนุษย์เรียนรู้และจำได้จากสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์ต่อกัน เป็นระบบ กล่าวคือ เกิดการจัดระเบียบ และสะสม ประมวลประสบการณ์ในกระบวนการรับรู้ไว้ทั้งหมด หรือเรียกว่า ระบบมโนทัศน์ (CONCEPTUAL SYSTEM) (เจมส์ คัทเลอร์ หรือฮาร์ต 2530 : 153-154) ส่วนสำคัญของโครงสร้างของระบบมโนทัศน์มี 3 ส่วน คือ

1. จินตภาพ ได้แก่ ส่วนที่ปรากฏในทางจิตของสภาพแวดล้อมกายภาพที่รับรู้ ผ่านทางการมองเห็นจินตภาพ ในที่นี้เน้นความสำคัญที่คุณสมบัติทางกายภาพที่มีผลต่อการเกิด จินตภาพ

2. ระยะเวลาและขอบเขต ได้แก่ ส่วนที่แสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่งองค์ประกอบที่เกิดเป็นจินตภาพ โดยเน้นความสำคัญที่ระยะเวลาหรือขอบเขต

3. ความหมาย ได้แก่ ส่วนที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจว่าสิ่งที่ปรากฏในจินตภาพ นั้นคืออะไร มีหน้าที่ใช้สอยประการใด และก่อให้เกิดความรู้สึกและทัศนคติประการใด ความหมายในที่นี้ จึงรวมทั้งความหมายทางหน้าที่ใช้สอย และความหมายทางอารมณ์

ทั้งระยะเวลาหรือขอบเขตและความหมาย ต่างแอบแฝงอยู่ในจินตภาพ ส่วนสำคัญทั้ง 3 ประการนี้ จึงต่างมีความสัมพันธ์ต่อกัน ที่ทำให้เกิดระบบมโนทัศน์ที่ชัดเจนขึ้นได้ ได้มีการนำความรู้เหล่านี้ มาประมวลศึกษาเกี่ยวกับระบบมโนทัศน์ของสภาพแวดล้อม กายภาพมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาการเกิดจินตภาพของสภาพแวดล้อม ในปี

ค.ศ. 1960 KEVIN LYNCH ได้ทำการศึกษาจินตภาพของเมืองและเสนอผลงานในหนังสือ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

"THE IMAGE OF THE CITY" เป็นการศึกษาที่มีรายละเอียดในแนวความคิดเกี่ยวกับจินตภาพของเมือง วิธีการในการค้นหาจินตภาพที่อยู่ภายในจิต ซึ่งผลของการศึกษานี้สามารถนำมาประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ต่อการออกแบบสภาพแวดล้อมชุมชน เพื่อการอนุรักษ์ได้

ในการศึกษาของ LYNCH ส่วนประกอบสำคัญในระบบมโนทัศน์ของเมือง ซึ่ง LYNCH เรียงรวมกันว่า "IMAGE" นั้น มีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ ได้แก่

1. เอกลักษณ์ (IDENTITY) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นเมืองต่างปรากฏในลักษณะที่ความเป็นตัวของตัวเอง และต่างก็เป็นสิ่งที่แยกจากกันได้โดยมีสัญญาณที่ระบุปรากฏอยู่
2. โครงสร้าง (STRUCTURE) หมายถึง ความสัมพันธ์ทางกายภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่มีต่อกัน รวมทั้งความสัมพันธ์ทางกายภาพระหว่างสิ่งต่าง ๆ กับผู้ใช้รับรู้
3. ความหมาย (MEANING) หมายถึง ความสำคัญที่มีต่อการเกิดความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่าง ๆ อาจเป็นความหมายทางด้านการใช้สอย หรืออาจเป็นความหมายทางอารมณ์ก็ได้

ส่วนประกอบทั้ง 3 นี้ ต่างมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิด เอกลักษณ์ โครงสร้าง และความหมายที่ LYNCH กล่าวถึง แท้จริงแล้วสอดคล้องกับส่วนสำคัญของระบบมโนทัศน์ทั้ง 3 ประการ คือ จินตภาพ ระยะทางและขอบเขต และความหมาย ที่กล่าวถึงข้างต้นอย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม LYNCH ให้ความสนใจเฉพาะส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ (IDENTITY) และโครงสร้าง (STRUCTURE) เท่านั้น ส่วนความหมาย (MEANING) LYNCH ไม่ได้ทำการศึกษาอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะเขาเน้นความสำคัญของการจัดระเบียบในสภาพแวดล้อมกายภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ และสามารถทำให้เกิดจินตภาพได้ (IMAGEABILITY) สิ่งต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดจินตภาพได้ชัดเจน ต้องมีคุณสมบัติทางด้านเอกลักษณ์ และโครงสร้างเป็นสำคัญ การเกิดจินตภาพหมายความว่ามีการเก็บสะสมข่าวสาร ปรากฏเป็นร่องรอยในความจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข่าวสารจากสภาพแวดล้อมกายภาพที่มีเอกลักษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีดำเนินการค้นหาจินตภาพ (IMAGE) นั้น LYNCH (1960 : 140-159) ได้เลือกตัวอย่าง 3 เมือง คือ เมือง BOSTON เมือง JERSEY และเมือง LOS ANGELES โดยมีเหตุผลในการเลือกคือ

BOSTON - ตั้งอยู่ที่ใกล้ M.I.T. (LYNCH เป็นศาสตราจารย์ประจำที่ M.I.T.) และเมืองมีลักษณะเฉพาะทางกายภาพ เนื่องจากเป็นเมืองประวัติศาสตร์ของสหรัฐฯ มีทั้งจุดเด่น-จุดด้อยในเมืองและมีปัญหาการหลงทางพอสมควร

JERSEY CITY - ตั้งอยู่ที่ใกล้ M.I.T. เช่นกัน ลักษณะเมืองไม่มี FORM (FORMLESS) ซึ่งทำให้สร้าง IMAGE ได้ต่ำ

LOS ANGELES - เป็นเมืองเกิดใหม่ ไม่มีประวัติศาสตร์ยาวนานนัก SCALE ของเมืองต่างไปจากเมืองทางตะวันออก ภายในเมืองใช้รูปแบบ GRID SYSTEM

หลังจากได้ตัวอย่างเมืองที่จะใช้ศึกษาแล้ว LYNCH ได้ทำการแบ่งพื้นที่ในเมืองเป็น BLOCK สี่เหลี่ยม ขนาดประมาณ 4 x 2.5 กิโลเมตร จากนั้นได้ทำนิตินิตทำการสำรวจและเก็บข้อมูลบนพื้นที่เหล่านั้น 2 วิธี คือ

1. นิตินิตทำการสัมภาษณ์บุคคล 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้อยู่อาศัยในเมืองทั่วทั้งพื้นที่ และกลุ่มนักท่องเที่ยว (VISITORS AND TOURISTS) โดยในการสัมภาษณ์จะให้ผู้ถูกสัมภาษณ์

- เขียนแผนที่ของเมืองอย่างคร่าว ๆ (ROUGH SKETCH) ในทำนองที่จะอธิบายส่วนสำคัญของเมือง แก่คนแปลกหน้าที่มาจากเมืองอื่น ๆ

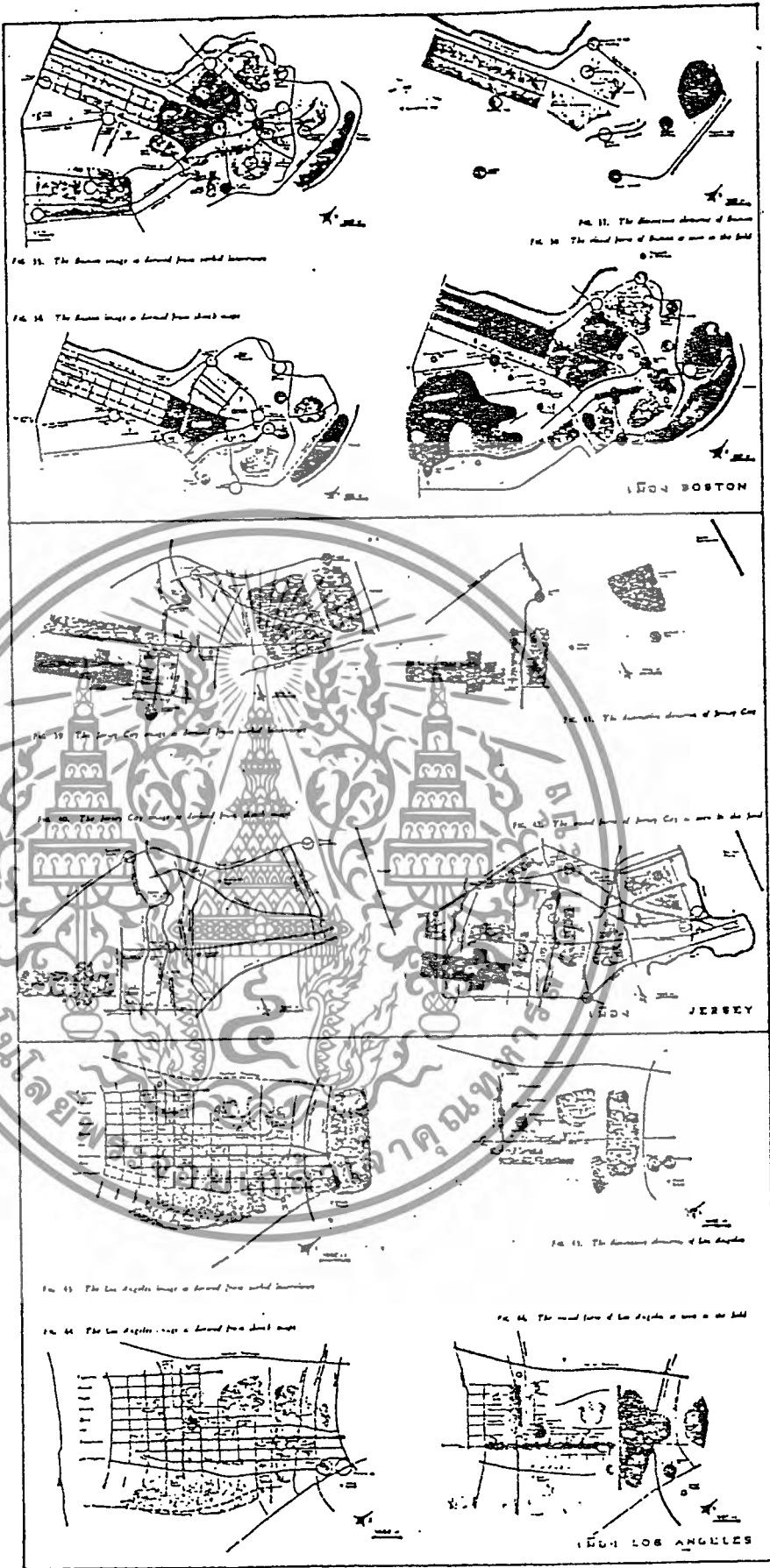
- บอกรายชื่อองค์ประกอบเมืองที่ปรากฏอย่างชัดเจน ภายในจิตของผู้ถูกสัมภาษณ์

- อธิบายรายละเอียดของสิ่งที่รับรู้ในการเดินทางจากบ้านสู่ที่ทำงาน

- ให้แสดงตำแหน่งที่ตั้ง คำอธิบาย ตลอดจนความรู้สึกทางอารมณ์ที่อาจมี

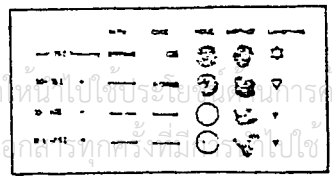
ต่อเอกลักษณ์เฉพาะของเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จินตภาพเมือง BOSTON เมือง JERSEY และ เมือง LOS ANGELES ที่ได้จากการศึกษาภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้นไปใช้ประโยชน์ในการพิมพ์เอกสารอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย
 ไม่ควรคัดลอกทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาสาระของเอกสารนี้โดยเด็ดขาด

2. การเดินสำรวจเพื่อทำแผนที่เมืองอย่างมีระบบ โดยทีมงานที่ได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับ IMAGE มาแล้ว โดยกำหนดให้ทำการสังเกต บันทึกส่วนประกอบต่าง ๆ และตัดสินด้วยความรู้สึกของตนเอง (SUBJECTIVE JUSTEMENT) ได้แก่

- ความชัดเจนในการเห็นและการรับรู้ (VISIBILITY)
- ความแรงและไม่แรงของ IMAGE
- การเชื่อมต่อระหว่าง ELEMENTS ต่าง ๆ ของเมือง ทั้งในส่วนดีและไม่ดี

ไม่ดี

- IMAGE STRUCTURE

ผลจากการสำรวจและเก็บข้อมูลดังกล่าว ในแต่ละเมือง LYNCH จะได้แผนที่เมือง 4 ลักษณะ คือ

1. แผนที่ที่ได้จากการสัมภาษณ์
2. แผนที่จากการ SKETCH
3. แผนที่แสดง ELEMENT เดี่ยว ๆ ของเมือง
4. แผนที่โดยผู้มีความรู้พื้นฐานด้าน IMAGE ของเมือง

LYNCH ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำผลจากการสำรวจของบุคคลทั้ง 2 กลุ่ม มาตรวจสอบกันเขาพบว่า (LYNCH, 1960 : 46-90)

1. วิธีการเขียนแผนที่ น่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการค้นหาจินตภาพของสภาพแวดล้อมกายภาพของเมืองที่ดีที่สุด
2. มื้องค์ประกอบเด่นของเมือง 5 ประเภท ซึ่ง LYNCH เสนอว่าเป็น

องค์ประกอบหลักของจินตภาพของเมือง (IMAGE ELEMENTS) องค์ประกอบเหล่านั้นได้แก่ เส้นทาง (PATHS) เป็นช่องทางที่ผู้ใช้เมืองใช้เป็นประจำ เช่น ถนน ทางเดิน คลอง ทางรถไฟ ทางรถประจำทาง โดยทั่วไปแล้ว PATHS จะเป็นองค์ประกอบที่เด่นชัดที่สุดในจินตภาพเมือง เนื่องจากผู้คนจะสามารถสังเกตเมืองขณะผ่านไปมาบนเส้นทางสามารถจับรูปร่าง FORM FUNCTION และความหมายที่สำคัญของสิ่งก่อสร้างริมเส้นทางมาสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน แล้วประทับไว้ในความรู้สึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้นขอบ (EDGES) เป็นองค์ประกอบทางยาวที่มองเห็นได้ แต่ไม่ได้ใช้ เป็นทางเดินเป็นขอบของ 2 สิ่ง เป็นเส้นกั้นลักษณะทางกายภาพ 2 อย่าง ออกจากกันโดย ชัดเจน เช่น ขอบของทะเล-บก ขอบของแม่น้ำ ลำคลอง-พื้นดิน แนวตึกแถว 2 ข้างถนน แนวกำแพง เป็นต้น เส้นขอบ (EDGES) เป็นองค์ประกอบสำคัญของจาก PATHS ที่คน ประทับใจมีความสำคัญในการจัด IMAGE ในสมองของคน

ย่าน (DISTRICTS) เป็นส่วนของเมืองที่มีตั้งแต่บริเวณขนาดกลางไปจนถึงขนาดใหญ่ภายในเมือง คนจะรับรู้ว่าเป็นย่าน ต่อเมื่อเข้าสู่ย่านนั้น ๆ แล้ว แต่เข้าไป เมื่อใดไม่ทราบ เพราะขอบของย่านไม่แบ่งแยกชัดเจน หากเมื่อเข้าไปแล้วจะรับรู้ว่าเป็น ย่านอะไร เช่น ย่านที่พิกาศศีย ย่านพาณิชยกรรม ย่านตลาดสด เป็นต้น หรือการรับรู้ถึง "ย่าน" อีกทางหนึ่งคืออารมณ์จากพลัง นอก ZONE ออกไปแล้ว แต่ไม่ไกลนัก ถ้า PATH และ EDGE ไม่เด่นชัด คนจะประทับใจ "ย่าน" มากกว่า หรือประทับใจมากเพราะเป็น ย่านที่เด่น มีเอกลักษณ์ของย่านชัดเจน มีเครื่องสนับสนุน เช่น ความเด่นของ TEXTURE การปรากฏซ้ำ ๆ กันของสภาพกายภาพ หรือกิจกรรม

ศูนย์ชุมชน (NODES) เป็นจุดศูนย์กลางของเส้นทาง เช่น บริเวณสี่แยก หรือชุมทางของสถานีขนส่ง ทางเรือ บริเวณจัตุรัสหอนอนซึ่งเป็นสถานที่เกิดกิจกรรมหนาแน่นหลากหลาย ผู้สังเกตสามารถเข้าสู่ศูนย์ชุมชนได้ในการเดินทาง หรือศูนย์ชุมชนมีความสัมพันธ์กับเส้นทาง มีความสำคัญและมีจุดเด่นเฉพาะของเมือง หรือของย่าน ใช้ อ้างอิงถึงได้

ภูมิสัญลักษณ์ (LANDMARKS) เป็นจุดที่ใช้อ้างอิงถึงที่ชัดเจนกว่าศูนย์ชุมชน แต่ผู้สังเกตไม่สามารถเข้าสู่ภายในภูมิสัญลักษณ์ได้ หรือใช้ประโยชน์ได้เพียงภายนอก ภูมิสัญลักษณ์มี 2 ระดับ คือ

- ระดับเมือง (DISTANCE LANDMARK) เป็นภูมิสัญลักษณ์ที่สามารถมองเห็นได้ในระยะไกล ๆ เช่น กุหาสูง ยอดตึกไม้สูง ตึกเด่นที่สูงมาก ๆ ภูมิสัญลักษณ์นี้ช่วยให้คนต่างถิ่น หรือนักท่องเที่ยวสังเกตและกำหนดทิศทางได้

- ระดับท้องถิ่น (LOCAL LANDMARK) เป็นภูมิสัญลักษณ์ที่รู้จักเฉพาะคน

ในละแวก และมองเห็นได้ในระยะใกล้ เช่น ป้ายโฆษณา ต้นไม้บางต้น เสาไฟฟ้า ภูมิ-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ภูมิ-
 สัญลักษณ์ประเภทนี้ ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นใช้เป็นจุดอ้างอิงกันเอง
 ไม่ว่การมีใตง่างสน อิกทงทามมีใตง่างแปลงเนื้อหา และตองอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบทั้ง 5 ประเภทนี้ ปรากฏในจินตภาพร่วมกันมีความสัมพันธ์
 ประสานกันเป็นกลุ่มก้อนอย่างซับซ้อน แผนที่ที่ได้จากการสัมภาษณ์และการ SKETCH ไม่ได้
 สะท้อนถึงสภาพที่ปรากฏจริง แต่สะท้อนถึงสภาพที่ปรากฏในจินตภาพ ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งของ
 ระบบมโนทัศน์ที่บุคคลมีอยู่ LYNCH สรุปผลว่า สภาพแวดล้อมของเมืองที่มีการจัดระเบียบ
 ที่ดีกว่า ทำให้เกิดจินตภาพได้ชัดเจนกว่า เกิดความเข้าใจได้ง่ายกว่า เพราะเป็นสภาพ
 แวดล้อมที่อ่านออกได้ (LEGIBLE) ง่ายกว่า องค์ประกอบทั้ง 5 จึงกลายเป็นส่วนสำคัญ
 ในการศึกษาลักษณะเฉพาะของเมือง เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาถึงการวางผังเมือง มีประโยชน์
 ต่อการศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมกายภาพระหว่างเมืองต่าง ๆ และมีอิทธิพลอย่าง
 มากต่อการศึกษาจินตภาพของเมืองต่อมา

นอกจากนี้แล้ว หากภายในสภาพแวดล้อมของเมืองหนึ่งๆ ปรากฏองค์ประกอบ
 ทั้ง 5 นี้เสมอ ในจินตภาพของผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ของเมืองนั้นๆ กล่าวได้ว่า สิ่งนั้นก่อให้เกิด
 เกิดจินตภาพสาธารณะ (PUBLIC IMAGE) หรือสิ่งที่คนส่วนใหญ่ยึดถืออยู่ในจินตภาพร่วมกัน
 การศึกษาจินตภาพสาธารณะจะทำให้ทราบว่า พื้นที่ใดหรือย่านใดมีความสำคัญทางกิจกรรม
 ใดศูนย์ชุมชนใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ภูมิสัญลักษณ์ใดมีคุณค่าเพียงใด ฯลฯ ทั้งนี้เน้น
 ความสำคัญที่เกี่ยวกับการปรากฏร่วมกันมากหรือน้อยในจินตภาพ ข้อมูลเหล่านี้เป็นประโยชน์
 ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมกายภาพที่มีความสำคัญในภูมิสัญลักษณ์เป็น
 ไปได้ว่าย่านที่สภาพแวดล้อมของย่านนั้น ๆ อาจเป็นว่าเป็นย่านที่มีความสำคัญทางประวัติ-
 ศาสตร์ การศึกษาจินตภาพของผู้คนเคยกับย่านนั้น อาจช่วยกำหนดแนวทางในการปรับปรุง
 ได้อย่างเหมาะสม

จึงกล่าวได้ว่า การศึกษาจินตภาพของ LYNCH นี้ จะนำมาใช้เพื่อการอนุรักษ์
 ได้เป็นส่วนใหญ่ โดยองค์ประกอบหลักทั้ง 5 จะสามารถนำมาเป็นตัวบ่งชี้ถึงลักษณะเฉพาะ
 ของเมือง หรือสภาพกายภาพของเมืองที่มีลักษณะเด่น ควรแก่การอนุรักษ์และปรับปรุง การ
 เน้นหรือปรับปรุงภูมิสัญลักษณ์ให้สัมพันธ์กับลักษณะที่เป็นองค์ประกอบแห่งสัญญาณชี้แนะ หรือเพ้น
 จำแนกแก่บุคคลทั่วไป พร้อมกับการจัดให้มีเส้นทาง เส้นขอบย่าน ศูนย์ชุมชนเพิ่มขึ้น อันจะ
 ทำให้จินตภาพสาธารณะ (PUBLIC IMAGE) ที่คลุมเครือ ปรากฏขึ้นอย่างชัดเจน อีกทั้งยัง
 เป็นการอนุรักษ์ไปด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสำรวจภูมิทัศน์ชุมชน (WORSKETTE 1969 : 46) ในแต่ละเมืองจะมีเอกลักษณ์ในการวางผัง การตัดถนน การจัดที่ว่าง (OPEN SPACE) การจัดที่ว่างระหว่างอาคารบางเมืองจะมีกำแพงเมือง หรือประตูเมืองเก่า เป็นลักษณะพิเศษของแต่ละเมือง (LOCAL IDENTITY) ในการรักษาลักษณะเฉพาะเหล่านี้ หรือการรักษาความรู้สึกสัมพันธ์กับโครงสร้างเดิมของเมืองไว้ จึงต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

- เส้นขอบฟ้า (SKY LINE)
- มุมของเมืองและอาคาร
- รูปทรงของอาคารเดิม
- ความกว้างของถนน และทางเท้าเดิม
- ความสัมพันธ์ของที่ว่างใหม่กับที่ว่างเดิม
- ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารใหม่กับอาคารเดิม
- แนวอาคาร (BUILDING LINE) หรือระยะถอยร่นของอาคารจากถนน

2. สถาปัตยกรรม เมื่อกล่าวถึงการอนุรักษ์สิ่งที่บุคคลทั่วไปจะนึกถึง ก็คือสถาปัตยกรรม เนื่องจากเป็นสิ่งที่มองเห็นได้โดยง่าย และสร้างความประทับใจเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะให้ความสนใจในสถาปัตยกรรมอื่นได้โดยง่าย แม้ว่าโดยแท้จริงแล้ว สถาปัตยกรรม อันได้แก่อาคาร สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เช่น พระราชวัง โบสถ์ วิหาร เจดีย์ กังหลายนี่ หากมีสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีก็จะทำให้สถาปัตยกรรมมองดูดีอยู่ต่อไปได้ สถาปัตยกรรมที่ควรอนุรักษ์จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (DOBBY 1978 : 33-34, BURKE 1976 : 129, CITY PLAN COMMISSION PROVIDEN 1967 อ้างถึงใน ปธานอม 2530 : 11-12)

- ด้านประวัติศาสตร์ : อายุหรือความเก่าแก่ และความสำคัญทางประวัติศาสตร์
- ด้านสถาปัตยกรรม : ลักษณะพิเศษ และรูปแบบของความงาม
- ด้านภูมิทัศน์ชุมชน : คุณค่าต่อย่าน และความสำคัญของที่ตั้ง
- ด้านการท่องเที่ยว

สำหรับสถาปัตยกรรมประเภทที่ 2 จะเน้นที่ความสำคัญของการรวมกลุ่ม การ

เป็นย่านของกลุ่มอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ขอบเขตของพื้นที่อนุรักษ์

แม้ว่าจะทราบว่า จะอนุรักษ์อะไรบ้างแล้ว แต่ในทางปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์นั้น เป็นการยากที่จะกำหนดขอบเขตของการอนุรักษ์ให้แน่นอนลงไปได้ และบางครั้ง การกำหนดขอบเขตของการอนุรักษ์อย่างเด็ดขาดก็เป็นอันตราย เนื่องจากเป็นการจำกัดความเจริญเติบโตของเมือง และการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชากรในเมือง ในการอนุรักษ์บางแห่งอาจจำเป็นต้องทำการอนุรักษ์เมืองทั้งเมือง ซึ่งกินบริเวณกว้างขวางจึงจะประสบผลสำเร็จ แต่ปัญหาที่ตามมาก็คือ จะยุติเขตการอนุรักษ์ลงจุดใด และอย่างไรจึงจะไม่ขัดกับความต่อเนื่องของระบบเมืองเดิม ขณะที่บางครั้งการอนุรักษ์ที่วางในเมือง (URBAN SPSC) ที่สำคัญเพียงแห่งเดียวก็สามารถแทน IMAGE ทั้งเมืองได้ (อำนาจ พิชิตเดช 2528 : 105) ดังนั้นการกำหนดพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์จึงสมควรมีการยืดหยุ่นเพียงพอ โดยมุ่งเน้นการศึกษาลักษณะเฉพาะของเมือง อย่างไรก็ตาม การกำหนดขอบเขตของพื้นที่เป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะในด้านของรัฐ ที่จะประกาศเขตควบคุมเพื่อให้สามารถทำการอนุรักษ์พื้นที่ใด ๆ ได้ ข้อควรพิจารณาในกรณีกำหนดเขตอนุรักษ์ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน ส่วนใหญ่จะพิจารณาองค์ประกอบหลาย ๆ อย่างร่วมกัน (อำนาจ พิชิตเดช 2528 : 107) เช่น

- สถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นขอบเขตของเมือง หรือมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของเมือง เช่น ม่านา คลองรอบเมือง
- องค์ประกอบที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมือง เช่น ป้อม ค่าย กำแพงเมือง
- อาคารหรือกลุ่มอาคารที่มีลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรม และแสดงให้เห็นศิลปกรรม วัฒนธรรมของชาวเมือง เช่น พระราชวัง วัด โบสถ์
- ลักษณะสังคม และความเป็นอยู่ของชาวเมือง ซึ่งอาจจะแสดงให้เห็นได้โดยตลอด จิตสำนึกกลางเมือง บ้านพักอาศัย
- มุมมอง (VISUAL IMPACT) คือบริเวณที่มีมุมมองที่ดี หรือเมื่อทำการอนุรักษ์แล้วสามารถก่อให้เกิดมุมมองที่ดีต่อเนื่องได้ สิ่งที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับมุมมอง เช่น ความสูงของโบราณสถาน และอาคารที่อยู่ใกล้เคียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยุทธวิธีที่นิยมใช้ในการกำหนดเขตอนุรักษ์ โดยเฉพาะเมืองเก่าที่ยังคงมีชีวิตอยู่ (HISTORIC URBAN CENTER) ในปัจจุบัน มักจะเริ่มจากการประกาศเขตอนุรักษ์ในใจกลางและบริเวณโดยรอบส่วนของเมืองที่มีคุณค่าสูงสุด มีแนวโน้มที่ผู้คนส่วนใหญ่จะเห็นความสำคัญที่ต้องอนุรักษ์ส่วนนั้น ๆ ไว้โดยเร่งด่วน เป็นบริเวณแรก เมื่อสามารถดำเนินการอนุรักษ์ได้ผลแล้วจึงค่อย ๆ ประกาศพื้นที่รอบนอก ๆ เพิ่มออกไปเรื่อย ๆ จนถึงที่สุด บริเวณที่สมควรอนุรักษ์ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน เช่น การอนุรักษ์บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ของเราเอง ซึ่งในโอกาสต่อไปอาจมีการประกาศเขตอนุรักษ์ขยายวงกว้างออกไปถึงเขตคลองผดุงกรุงเกษม หรือกว้างขวางกว่านั้นก็ได้ ซึ่งผลสรุปของการศึกษานี้ จะช่วยชี้แนะถึงโอกาสและความเป็นไปได้ของการขยายเขตอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์ให้กว้างกว่าเขตคลองรอบกรุง หากบริเวณเหล่านี้มีคุณค่าของสิ่งอันควรอนุรักษ์เพียงพอ

3. หลักสำคัญในการอนุรักษ์ (PRINCIPLES OF CONSERVATION)

ขอบเขตของการอนุรักษ์นั้น กว้างขวางมากดังกล่าวดังนั้นก่อนที่จะกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์ จึงควรมีหลักการในการพิจารณาเพิ่มเติมดังนี้ (WORKETT 1969 : 42-56 อ้างถึงใน ปราณอม 2530 : 18-20 และอำนาจ 2528 : 105-107)

1. การคัดเลือกการอนุรักษ์ (SELECTION)
2. การจำกัดการเปลี่ยนแปลง และการขยายตัว (RESTRICTION AND EXPANSION)
3. การใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ (EFFICIENT USE AND ECONOMIC VIABILITY)
4. ขั้นตอนในการลงทุน (PRIORITIES FOR INVESTMENT)
5. การประชาสัมพันธ์ (PUBLIC RELATION)

1. การคัดเลือกการอนุรักษ์ (SELECTION) ในทางปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์แล้วเป็นการยากที่จะรักษาทุกสิ่งทุกอย่างให้คงสภาพเดิม เพราะบางครั้งตัวแปรอื่น ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้าง การพัฒนาเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมือง ฯลฯ ก็มีผลและอิทธิพลต่อเมืองมาก การอนุรักษ์จึงต้องเปิดโอกาสให้มีความเปลี่ยนแปลง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้าง แล้วเลือกทางที่ดีที่สุดว่า ส่วนใดควรเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงในแนวใด และส่วนใด
ที่ควรรักษาไว้ ในการคัดเลือกเพื่อการอนุรักษ์นี้ จึงต้องมีการประเมินค่า เพื่อกำหนด
ลักษณะความสำคัญของอาคาร หรือพื้นที่ที่จะอนุรักษ์ ซึ่งถือว่าเป็นงานที่ยากที่สุดงานหนึ่ง
เนื่องจากการประเมินค่าทางด้านสุนทรียภาพ ไม่สามารถทำได้ชัดเจนเช่นเดียวกับการ
ประเมินค่าด้านเศรษฐกิจ

2. การจำกัดการเปลี่ยนแปลงและการขยายตัว (RESTRICTION AND EX-
PANSION) การอนุรักษ์จะต้องคำนึงถึงการพัฒนาควบคู่ไปด้วย จึงจะได้ผลในทางปฏิบัติ
มีฉะนั้นเมืองนั้นจะกลายเป็นเมืองที่หยุดนิ่งไม่มีการพัฒนา ดังนั้นหากมีการอนุรักษ์ส่วนหนึ่ง
ส่วนใดของเมือง อีกส่วนหนึ่งต้องปล่อยให้มีการเปลี่ยนแปลงโดยสมดุลย์กัน เช่น เพื่อให้
ข้อเสนอในการรักษาระดับความสูงเดิมของอาคารในเขตศูนย์กลางเมืองได้ผล จะต้อง
อนุญาตให้มีการสร้างอาคารสูงรุ่นใหม่ในเขตอื่น ๆ ของเมืองได้ หรือกรณีที่จำนวนรถบนถนน
สาขอนุรักษ์เพิ่มขึ้นถึงขีดสุดแล้ว จะต้องทำการขยายถนนสายใหม่รองรับการจราจรที่เพิ่มขึ้น
เพื่อป้องกันปัญหาการจราจร

3. การใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ
(EFFICIENT USE AND ECONOMIC VIABILITY) การอนุรักษ์ที่ควรพิจารณาการใช้
งานอาคารอย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ นั้นคืออาคารที่มีการใช้
งานอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องไม่เพียงแต่มีการใช้สอยอย่างสะดวกสบายเท่านั้น หากต้องมี
ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม (REASONABLE COST) ต้องไม่สิ้นเปลืองค่าดูแลรักษาเกินไป และ
ตำแหน่งที่ตั้งของอาคารต้องเหมาะสมกับการใช้งาน และสามารถใช้งานได้เสมอด้วย

4. ชั้นตอนในการลงทุน (PRIORITIES FOR INVESTMENT) สิ่งสำคัญ
อย่างหนึ่งที่จะทำให้การอนุรักษ์ประสบความสำเร็จ คือการเลือกบริเวณอนุรักษ์ให้เหมาะสม
กับงบประมาณที่มีอยู่ หน่วยงานส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้วางแผนการลงทุน และการใช้กำลัง
คนให้สอดคล้องกับภาคเอกชน รวมทั้งเป็นผู้ลงทุนในด้านสภาพแวดล้อม ขณะที่เอกชนเป็นผู้
ดูแลเรื่องการตัดแปลงอาคาร การบำรุงรักษาและซ่อมแซม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การประชาสัมพันธ์ (PUBLIC RELATION) ความร่วมมือของประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การอนุรักษ์ประสบผลสำเร็จ และควรถ้าประชาชนได้รับการแจ้ง ทราบข่าวสารก่อนที่จะมีประกาศอนุรักษ์ อธิบายถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการอนุรักษ์ คุณค่าทางสถาปัตยกรรม และกิจกรรมที่จะทำต่อไป เพื่อให้พวกเขาให้ความสนใจ และมีความห่วงใยในมรดกทางศิลปกรรมของตน

4. แนวทางในการอนุรักษ์

การอนุรักษ์โดยทั่วไป จะมีการกำหนดแนวทางการเปลี่ยนแปลง ดังนี้คือ (WORKETT 1969 : 46)

1. กำหนดบริเวณที่จะอนุรักษ์ ขอบเขตพื้นที่และสำรวจอาคารหรือสถานที่ ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดระดับความสำคัญของการอนุรักษ์และ กำหนดบริเวณที่ห้ามหรือไม่ห้ามให้มีการเปลี่ยนแปลงต่อไป

2. กำหนดแนวทางและข้อจำกัดในการเปลี่ยนแปลง (DISCIPLINE OF CHANGE) 3 แนวทาง คือ

ก. กำหนดนโยบาย เรื่องความสูงของอาคาร (BUILDING HIGHT POLICY) โดยคำนึงถึง เส้นขอบฟ้าเดิมของเมือง เช่น เมืองเก่าในเมืองไทยโดยทั่วไป มักมีขอบตึบสัถ์ หรือเจดีย์ปราศณ รายล้อมตั้งยักกาศัยนั้นแนว เส้นขอบฟ้าของเมือง ดังนั้นอาคารที่สร้างขึ้นใหม่จะต้องพยายามรักษว SCALE และเส้นขอบฟ้าเดิมของเมืองไว้

ข. กำหนดแนวทางในการออกแบบและลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมของอาคารที่จะสร้างใหม่ในบริเวณอนุรักษ์ (DESIGN DISCIPLINE) โดยคำนึงถึง คุณค่าของมุมมอง (VISUAL QUALITY) ของเมือง โดยนำเอาลักษณะเฉพาะของเมือง เดิม เป็นหลักในการวางเกณฑ์

ค. กำหนดแนวทางในการออกแบบภูมิทัศน์ของเมือง (TOWNSCAPE DISCIPLINE) ในแต่ละเมืองจะมีเอกลักษณ์ในการวางผัง การตัดถนน การจัดที่โล่ง การจัดที่ว่างระหว่างอาคาร บางเมืองอาจมีกำแพงเมือง หรือประตูเมืองเก่าเป็นลักษณะ พิเศษของเมือง แนวทางในการออกแบบหรือพัฒนาจะต้องอนุรักษ์ทั้งทางด้านกายภาพและ

5. มาตรการในการอนุรักษ์

ในการที่จะให้การอนุรักษ์เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย สามารถดำรงไว้ซึ่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมพร้อม ๆ กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และความเจริญของบ้านเมืองจะต้องมีการวางแผนในการทำงานโดยละเอียดรอบคอบ นอกจากนี้ ยังต้องมีมาตรการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อให้ประสบผลสำเร็จดังต่อไปนี้

1. มาตรการการจัดการและทางกฎหมาย กระทำได้ด้วยความร่วมมือ

โดยตรงจากภาครัฐบาล ในการจัดการและการบริหารองค์ของการจัดการ การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นไปได้ ส่วนด้านกฎหมายทำการจดทะเบียน ทำรายละเอียดเกี่ยวกับอาคารและพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ เพื่อคุ้มครองและจัดระเบียบในการซ่อมแซมและต่อเติมอาคารที่มรดก และจัดลำดับความสำคัญของอาคารเหล่านั้น คือ

ก. อาคารอนุรักษ์อย่างเด็ดขาด ห้ามต่อเติมใด ๆ ทั้งสิ้น

ข. อาคารที่ให้มีการเปลี่ยนแปลงได้มากหรือน้อย ตามลำดับความสำคัญ โดยการกำหนดข้อจำกัด เพื่อการเปลี่ยนแปลงไว้เป็นแนวทาง

2. มาตรการทางการเงิน นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้การอนุรักษ์บรรลุเป้าหมาย กระทำด้วยความร่วมมือ ทั้งจากภาครัฐบาลและเอกชน เช่น

ก. ความช่วยเหลือด้านการเงินจากภาครัฐบาลในการปรับปรุงซ่อมแซม-อาคารอนุรักษ์

ข. การสนับสนุนด้านเงินทุนจากภาคเอกชน

ค. หากเงินทุนหมุนเวียน สำหรับใช้ในกิจการซ่อมแซม และรักษาอาคาร หรือจากดอกเบี้ยที่ได้รับเงินทุน จากภาครัฐบาลและภาคเอกชน

ง. รัฐอาจซื้ออาคารจากเอกชน โดยให้ค่าชดเชยตามสภาพอาคาร เพื่อทำการอนุรักษ์และปรับปรุงได้อย่างสะดวก

จ. กำหนดโทษและค่าปรับ เมื่อมีการทำลายหรือถอนอาคารอนุรักษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ก่อนได้รับอนุญาต เงินค่าปรับนำเข้าสู่กองทุนอนุรักษ์
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับในบทต่อไป จะนำเสนอพัฒนาการของพื้นที่ เนื่องจากพัฒนาการที่ยาวนานกว่า 200 ปี ของกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ทิ้งร่องรอยอารยธรรม วัฒนธรรมในยุคต่าง ๆ ไว้ซ้ำซ้อนกันทั่วทั้งพื้นที่ เพื่อจะทำความเข้าใจให้ลึกซึ้งถึงลักษณะเฉพาะและรูปลักษณ์ของกรุงรัตนโกสินทร์ จึงต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาส่วนนี้เป็นพิเศษ

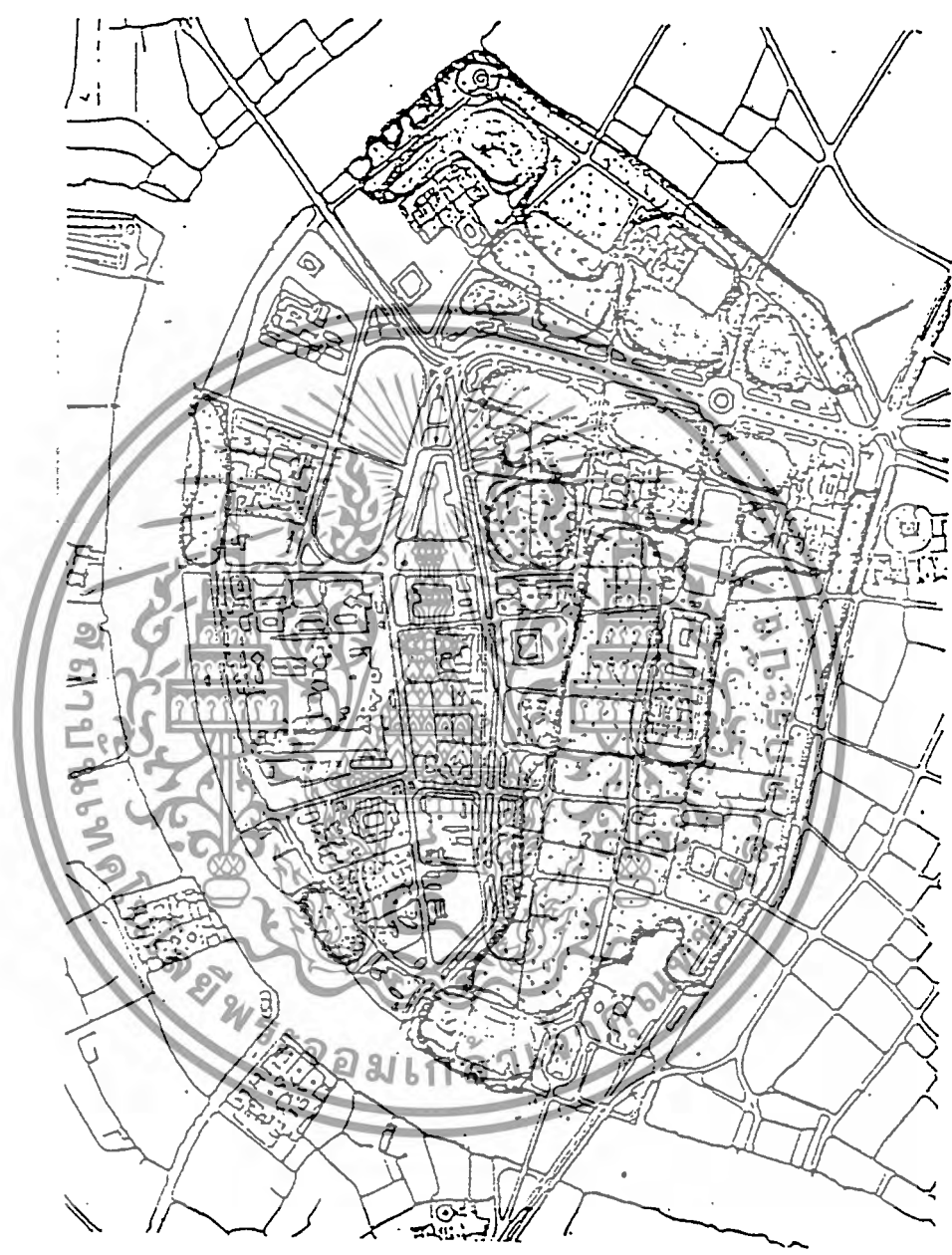
3.5 การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนา (DEVELOPING GUIDELING ANALYSIS)

3.5.1 แนวโน้มในการเปลี่ยนแปลง (SUSCEPTIBILITY TO CHANGE)

ศึกษาบริเวณพื้นที่โครงการเกาะรัตนโกสินทร์ เพื่อหาแนวโน้มในการพัฒนาสามารถวิเคราะห์พื้นที่ทั้งหมด โดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะ กล่าวคือ

ก. บริเวณที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง (HARD AREA) คือบริเวณซึ่งเป็นโครงสร้างหลักที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของเกาะรัตนโกสินทร์ (HISTORIC URBAN STRUCTURE) ซึ่งมีเอกลักษณ์ของความเป็นประวัติศาสตร์ชาติไทยและมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมที่ควรแก่การอนุรักษ์ ได้แก่ บริเวณที่ส่วนใหญ่มีงานสร้างสรรค์ขึ้นย้อนหลัง ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ลงไป เช่น พระบรมมหาราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กำแพงเมือง และป้อมต่าง ๆ ที่ยังเหลืออยู่ เป็นต้น

ข. บริเวณที่เปลี่ยนแปลงได้ (SUSCEPTIBLE AREA) คือบริเวณซึ่งมีโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลงก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมโดยทั่วไป เช่น บริเวณบ้านหม้อซึ่งมีสภาพของอาคารที่เริ่มทรุดโทรมลงแต่ยังสามารถสนองประโยชน์ใช้สอยได้อีกระยะหนึ่ง และยังสามารถสนองความต้องการในเชิงเศรษฐกิจของชุมชนได้ ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงจึงควรเกิดขึ้นในอีกระยะหนึ่งต่อไป

- 1. HARD AREA : HISTORIC & RELIGIOUS
- 2. SUSCEPTIBLE AREA
- 3. SOFT AREA

แผนที่ 3.3 แสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. บริเวณที่ควรมีการเปลี่ยนแปลง (SOFT AREA) คือบริเวณที่มีปัญหาทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม การใช้ที่ดินหรืออาคารไม่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ-กาล มีความจำเป็น (NEED) และความต้องการ (DEMAND) ที่สมควรได้รับการพัฒนา ตลอดจนมีโอกาสและความเป็นไปได้ต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับสูง เช่น บริเวณด้านหลังของอาคารตามแนวถนนราชดำเนินกลาง ซึ่งเป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินฯ มีสภาพเป็นที่อาศัยที่มีความหนาแน่นสูงและมีสภาพเสื่อมโทรม ฯลฯ

3.5.2 ความเหมาะสมในการพัฒนา (DEVELOPMENT PATTERNS)

คือการสรุปบริเวณต่าง ๆ ของพื้นที่ในลักษณะที่เป็นเลขโดดหรือกลุ่มใหญ่ ๆ ซึ่งมีโอกาสได้รับการพัฒนาไปด้วยกันตามสัดส่วนที่มากกว่าของกรมผสมผสานกันระหว่างบริเวณที่เปลี่ยนแปลงได้ (SUSCEPTIBLE AREA) และบริเวณที่สมควรเปลี่ยนแปลง (SOFT AREA) จากพื้นที่โครงการเกาะรัตนโกสินทร์ทั้งหมด จากการจัดวิเคราะห์ในลักษณะดังกล่าวนี้ สรุปที่จะกำหนดให้พื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์เกิดการพัฒนากำหนดใน 3 ลักษณะ ดังนี้

ก. บริเวณที่ควรปรับปรุงโครงสร้าง ได้แก่ บริเวณที่มีปัญหารุนแรงสูงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และกายภาพโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งอายุการใช้งานของอาคารหมดลงแล้วสมควรได้รับการปรับปรุงโดยทันที เพราะหากปล่อยทิ้งไว้จะเป็นอันตรายต่อสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวม

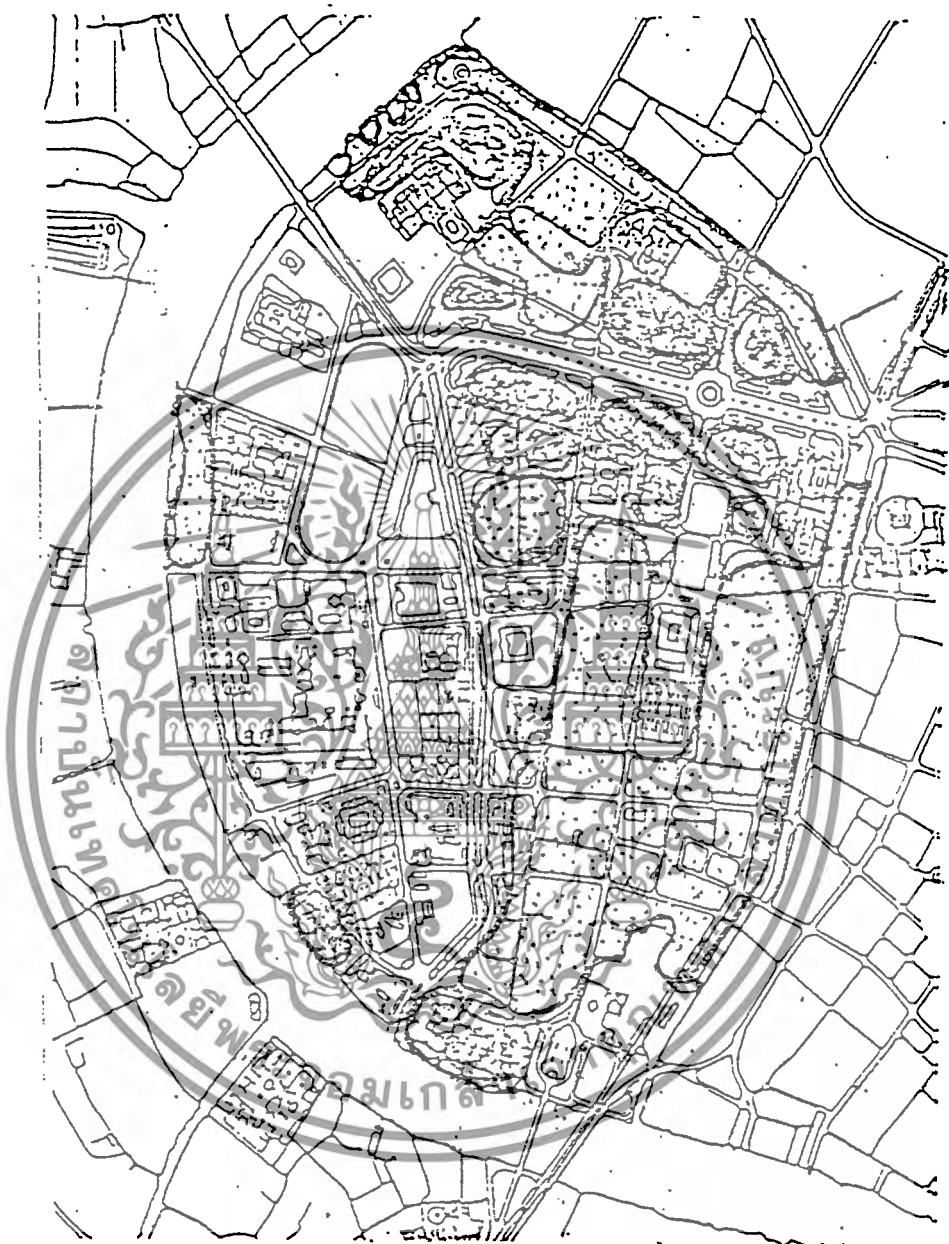
ข. บริเวณที่ควรปรับปรุงในระยะต่อไป ได้แก่ บริเวณที่หนาแน่นเสื่อมโทรมหรือมีปัญหาบ้างแต่ยังอาคารยังมีอายุการใช้งานไม่เกิน 15 ปี หรืออาคารที่สร้างใหม่ แต่ปัจจุบันมีความไม่เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งควรยอมให้คงไว้อีกระยะหนึ่ง เมื่อครบ 15 ปี ควรต้องได้รับการปรับปรุงหรือเปลี่ยนสภาพ

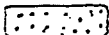

ค. บริเวณที่อนุรักษ์ไว้ ได้แก่ บริเวณที่เป็นอาคารประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ซึ่งมีคุณค่าทางศิลปะ วัฒนธรรม มีความเป็นเอกลักษณ์ของชาติหรือเป็นงานที่สร้างสรรชั้นเยี่ยมหลังตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ลงไป ส่วนใหญ่จะเป็นอาคารเก่าหากชำรุดทรุดโทรมจะต้องซ่อมแซมบำรุงรักษารูปแบบเดิมให้คงไว้ หากจะรื้อออกแล้วสร้างใหม่ต้องใช้รูปแบบ

สถาปัตยกรรมของอาคารเดิม ทั้งนี้อาจเคลื่อนย้ายไปยังตำแหน่งที่เหมาะสมได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใช้เห็นประโยชน์ควรแจ้งหน่วยงานต้นทาง

ไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	1. HARD AREA	บริเวณที่ควรอนุรักษ์ไว้
	2. SUSCEPTIBLE AREA	บริเวณที่ควรปรับปรุงระยะต่อไป
	3. SOFT AREA	บริเวณที่ควรปรับปรุงโดยเร่งด่วน

แผนที่ 3.4 แสดงความเหมาะสมในการพัฒนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.3 อุปสรรคในการพัฒนา (DEVELOPMENT CONSTRAINS)

จากการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนา พบว่ามีปัญหาที่จะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้คือ

ก. ปัญหาทางด้านนโยบายรัฐ เนื่องจากการพัฒนาโครงการนี้มีเป้าหมายเพื่อจะอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ และความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไว้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีของเมือง จึงนับว่าเป็นรูปแบบของโครงการพัฒนาที่ไม่สามารถสนองผลตอบแทนในทางเศรษฐกิจได้ แต่จะเป็นผลที่ได้รับในทางสังคม (SOCIAL BENEFIT) ประกอบทั้งการดำเนินโครงการดังกล่าวจะต้องใช้ระยะเวลา เงินลงทุน กฎหมายหรือมาตรการ ตลอดจนนโยบายสนับสนุนที่แน่นอน ซึ่งในสถานการณ์โดยทั่วไปแล้วรัฐบาลอาจจะยังไม่เห็นความสำคัญต่อโครงการนี้ และไม่พร้อมในปัจจุบันต่าง ๆ ดังกล่าว ซึ่งอาจจะต้องมีการสร้างให้เกิดความเข้าใจและผลักดันให้โครงการนี้ค่อย ๆ ปรากฏขึ้นโดยการหวังผลในระยะยาวต่อไป

ข. ปัญหาในด้านการบริหาร

- การประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจะต้องมีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมดำเนินการ หากระบบของการประสานงานเป็นอยู่เช่นปัจจุบัน
- การพัฒนาโครงการแม่กระบวนกรที่ยังขาดความพร้อม หากระบบการวางแผนไม่มีการพัฒนาไม่ไปตามขั้นตอน จะมีปัญหามากโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการลักษณะนี้เรายังอาจมีประสบการณ์น้อย
- ต้องใช้ปัจจัยในการดำเนินการเป็นจำนวนมาก เช่น เงินทุน ระยะเวลา กฎหมายและมาตรการที่เหมาะสม

ค. ปัญหาของการพัฒนาโครงการ

- UNIQUE AREA อันได้แก่ บริเวณที่อนุรักษ์ไว้เพื่อโบราณสถานและประวัติศาสตร์ อันจะทำให้การพัฒนาใด ๆ ในบริเวณแวดล้อมต้องได้รับความระมัดระวังมาก ในเรื่องของผลกระทบทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนในวาระของการดำเนินการพัฒนาด้วย เพราะเนื่องจากความเป็นส่วนเก่าของอาคารสถานที่เหล่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- OWNERSHIP เพราะบางแห่งที่ดินผืนใหญ่ ๆ เป็นกรรมสิทธิ์ เพียงราย เดี่ยว เช่น สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และบางแห่ง (ส่วนมาก) เป็น กรรมสิทธิ์ของรายย่อย ๆ เพราะมีราคาสูงมาก ฉะนั้นการให้ได้มาซึ่งที่ดิน หรือเพื่อให้ที่ดิน หรือเพื่อให้ที่ดินเหล่านั้นเกิดการพัฒนาตามโครงการจึงเป็นเรื่องยากซึ่งย่อมต้องได้รับความ ร่วมมือสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องเหล่านั้นทั้งหมด

- SETTLEMENT หรือการหลุดตัวของพื้นที่ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำคัญมาก อันหนึ่ง เพราะปัจจุบันบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์นี้กำลังมีการหลุดตัวลงทุกปี หากอัตราการ หลุดตัวดังกล่าวไม่หยุด ก็นับว่าเป็นปัญหาที่ใหญ่มาก ต่อโครงการพัฒนาและบริเวณเกาะ รัตนโกสินทร์

3.5.4 ความสัมพันธ์กับพื้นที่ข้างเคียง

เกาะรัตนโกสินทร์มีความสัมพันธ์กับบริเวณโดยรอบดังนี้

ก. ทางทิศตะวันออก มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างสูงในทางเศรษฐกิจ เนื่องจาก มีย่านการค้าที่สำคัญของกรุงเทพฯ ตั้งอยู่ติดออกมา เช่น วรจักร เป็นย่านขายเครื่อง อาหัตถ์รถยนต์ เวียงนครเกษมเป็นย่านขายของเก่า คลองถมเป็นย่านขายอุปกรณ์เครื่องมือ- ช่าง วัดตึกเป็นย่านขายเครื่องจักร เครื่องยนต์ ฯลฯ สภาพการใช้ที่ดินจึงมีลักษณะเป็น อาคารพาณิชย์กึ่งที่พักอาศัยที่มีความหนาแน่นสูง มีความเป็นบริเวณเก่าของเมืองที่ได้รับการ พัฒนามานาน การจราจรหนาแน่นติดขัด ราคาที่ดินสูงมาก

ข. ทางทิศเหนือ มีความต่อเนื่องทางสถาบันราชการโดยเฉพาะตลอดแนว ถนนราชดำเนินนอกที่อยู่เชื่อมออกไป นอกจากนี้ยังเป็นเส้นทางที่ต่อเนื่องสำหรับพระราชพิธี ต่าง ๆ ของพระมหากษัตริย์ เพราะถนนสายนี้เป็นการเชื่อมระหว่างพระราชวังส่วนจิตรลดา กับพระบรมมหาราชวัง (โดยถนนราชดำเนินนอก กลาง และใน) บริเวณอื่น ๆ ทั่วไปเป็น ย่านที่อยู่อาศัยปะปนกับลักษณะของธุรกิจการค้าเฉพาะถิ่น แต่มีที่น่าสังเกต คือย่าน บางขุนพรหม เป็นแหล่งบริการของโรงแรมชั้นสองจำนวนมาก

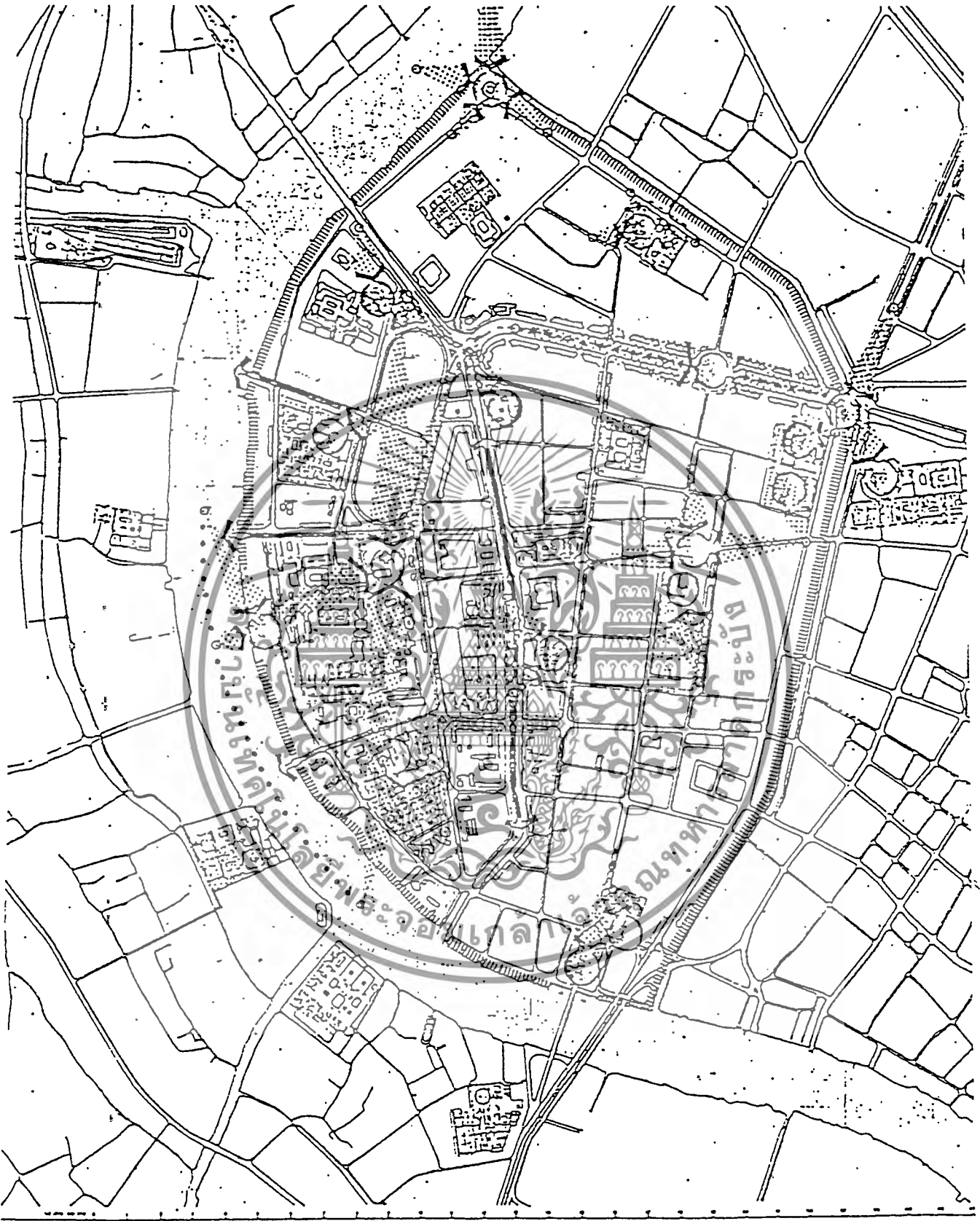
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. ทางทิศตะวันตก หรือบริเวณฝั่งธนบุรี มีความสัมพันธ์กับบริเวณโครงการ ทางด้านการคมนาคม การรักษาพยาบาล การอยู่อาศัยและการท่องเที่ยว กล่าวคือมีสถานี รถไฟบางกอกน้อย ซึ่งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งธนบุรี และห่างไปอีกเพียงประมาณ 1 กม. เป็นที่ตั้งของสถานีรถโดยสารขนส่งสายใต้ นอกจากนี้ยังมีโรงพยาบาลศิริราชที่จะให้บริการ ด้านรักษาพยาบาลต่อประชาชนในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ โดยการติดต่อด้วยระบบเรือข้าม ฝากได้อย่างสะดวก พื้นที่ส่วนใหญ่ในฝั่งธนบุรีบริเวณนี้ยังเป็นย่านที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่น สูงเป็นแหล่งที่สะดวกสำหรับข้าราชการหรือผู้ที่มาในบริเวณโครงการ อีกประการหนึ่ง ที่ สำคัญคือ การมีความสัมพันธ์กับบริเวณโครงการในเรื่องของการท่องเที่ยว เพราะปัจจุบันมี นักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางไปจากบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ทางท่าเตียน ท่าช้างและ ท่ามหาราช เพื่อไปชมวัดอรุณราชวราราม ป้อมวิชัยประสิทธิ์ และวัดกัลยาณมิตร ซึ่งตั้งอยู่ ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งธนบุรี ตลอดจนชุมชนและบริเวณอื่น ๆ ที่อยู่ลึกเข้าไปตามลำคลอง เช่น ตลาดน้ำวัดไทร คลองบางกอกน้อย-บางกอกใหญ่ เป็นต้น

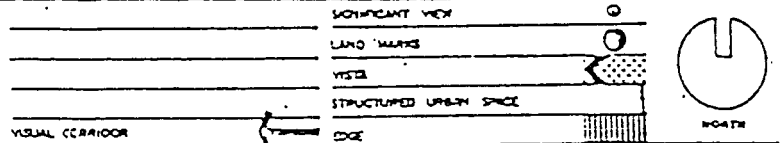
3.5.5 โครงสร้างทัศนวิสัย (VISUAL IMAGE STRUCTURE)

เป็นการวิเคราะห์ทางด้านบรรยากาศมุมมองหรือทัศนวิสัยโดยทั่วไปในบริเวณ- เกาะรัตนโกสินทร์ ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ

ก. ทัศนวิสัยที่เกิดกับโบราณสถาน อาคารประวัติศาสตร์และศาสนสถานซึ่งนับ ว่าเป็น LAND MARKS ของบริเวณโครงการอยู่ในระดับที่ต่ำมาก เมื่อเทียบกับปริมาณของ โบราณสถาน (ELEMENTS) ดังกล่าวก็มีอยู่ ทั้งนี้เพราะปัจจุบันได้มีการสร้างอาคารใหม่ขึ้น มาปิดบังล้อมรอบจนไม่สามารถจะมองเห็นได้จากเส้นทางผ่านหลักใหญ่ ๆ ได้อย่างชัดเจน หรือไม่มีโอกาสได้เห็นเลย เช่น วิังสราญรมย์ และโลหะปราสาทในบริเวณวัดราชนัดดา เป็นต้น การรื้อถอนอาคารที่สร้างใหม่หรือปรับปรุงเพื่อให้เกิดมุมมองที่ดีขึ้นจะต้องวิเคราะห์ เปรียบเทียบผลที่ได้รับระหว่าง ECONMIC BENEFIT กับ SOCIAL BENEFIT อย่าง เหมาะสม ทั้งนี้แล้วแต่ระดับความสำคัญของโบราณสถาน และความยากง่ายในการดำเนินการปรับปรุงหรือถอนอาคารใหม่เหล่านั้นออกไป

3.5 EXISTING VISUAL IMAGE STRUCTURE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. ทศนวิสัยที่เกิดกับธรรมชาติในบริเวณโครงการสำหรับปัจจุบันก็อยู่ในภาวะที่ไม่เหมาะสมในลักษณะเดียวกันที่เกิดกับโบราณสถาน เพราะสภาพที่ปรากฏโดยทั่วไป คือ การปลูกสร้างอาคารไม่ได้คำนึงถึง SPACE การปลูกต้นไม้เพื่อร่มเงาหรืออื่น ๆ ไม่ได้มีการ TREAT ให้อาคารสัมพันธ์กับธรรมชาติเลย เช่น บริเวณริมคลองและริมแม่น้ำเจ้าพระยา อาคารมักจะปลูกสร้างในลักษณะที่หันหลังให้หรือปิดบังการเชื่อมต่อของ SPACE และมุมมองที่จะมองออกไปสัมพันธ์กับธรรมชาติเหล่านั้นจากส่วนของถนนและทางเดินเท้าหรือ PUBLIC SPACE ได้เลย นับว่าเป็นการปิดกั้นที่เด็ดขาดอันทำให้เป็นการละทิ้งซึ่งคุณค่าทางทัศนวิสัยจากสิ่งที่มีจะหาได้ยากอยู่แล้วในเมืองไปอย่างน่าเสียดาย จึงเกิดความรู้สึกของการปิดล้อมโดยป่าคอนกรีตขึ้นอย่างเคยชินสำหรับคนที่อยู่ในเมือง และบริเวณโครงการนี้ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวกระทำได้ตั้งแต่การรื้ออาคารที่ปิดกั้นมุมมองออก หรือดัดแปลงให้โปร่งเพื่อการมองเห็นได้ เพิ่ม และ DEFINE SPACE ให้มากขึ้นสำหรับอาคารและปลูกต้นไม้

ค. ทศนวิสัยที่เกิดขึ้นกับความซ้ำซ้อน คือความรู้สึกที่เกิดขึ้นอย่างเบื้อหน้ายต่อทัศนียภาพในลักษณะที่ซ้ำซากของอาคารตึกแถว ซึ่งมีจะปรากฏตลอดแนวของถนนหรือทางผ่านบางบริเวณที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ก็มีจำนวนบล็อกของตึกแถวเพิ่มมากขึ้นเป็นแถวเป็นแนว การสร้าง SPACE ของอาคารหรือกลุ่มอาคารเหล่านั้นคำนึงถึงเพื่อความประหยัดและจำนวนที่จะสร้างให้ได้มากที่สุดเท่าที่ทำได้โดยมีการ REPEAT ไม่ได้ CREATE ให้เกิดที่ว่างร่วมหรือ VARIETY ของกลุ่มอาคาร เพื่อเสริมสร้างทักษะแต่อย่างใด จึงเกิดลักษณะของ MONOTONEOUS หรือความซ้ำซ้อนซึ่งสร้างทัศนวิสัยที่ไม่ดีต่อการมอง

3.5.6 สรุปปัญหาเพื่อการพัฒนา (PROBLEM SYNTHESIS)

การวิเคราะห์ปัญหาโดยทั่วไปจากสภาพปัจจุบัน สรุปปัญหาสำคัญที่จะต้องดำเนินการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขดังนี้

1. สภาวะน้ำเสียตามลำคลอง เนื่องจากท่อน้ำทิ้งจากอาคารระบายลงคลอง
2. สภาวะอากาศเสีย เนื่องจากสภาพการจราจรติดขัด
3. เสียงและความสั่นสะเทือนจากการจราจรโดยเฉพาะรถบรรทุก และรถ-

4. ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม

5. กิจกรรมที่ไม่เหมาะสมไม่จำเป็นต้องอยู่ในบริเวณนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของสังคม และเศรษฐกิจ

6. การจราจรติดขัด

7. ระบบการสัญจรทางน้ำ ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์เท่าที่ควร

8. บริเวณริมแม่น้ำ ซึ่งควรจะใช้ประโยชน์สำหรับประชาชนมากที่สุดในด้าน การพักผ่อนหย่อนใจ มีลักษณะถูกกีดกัน ทำให้ประชาชนเข้าถึงริมแม่น้ำไม่ได้มากนัก

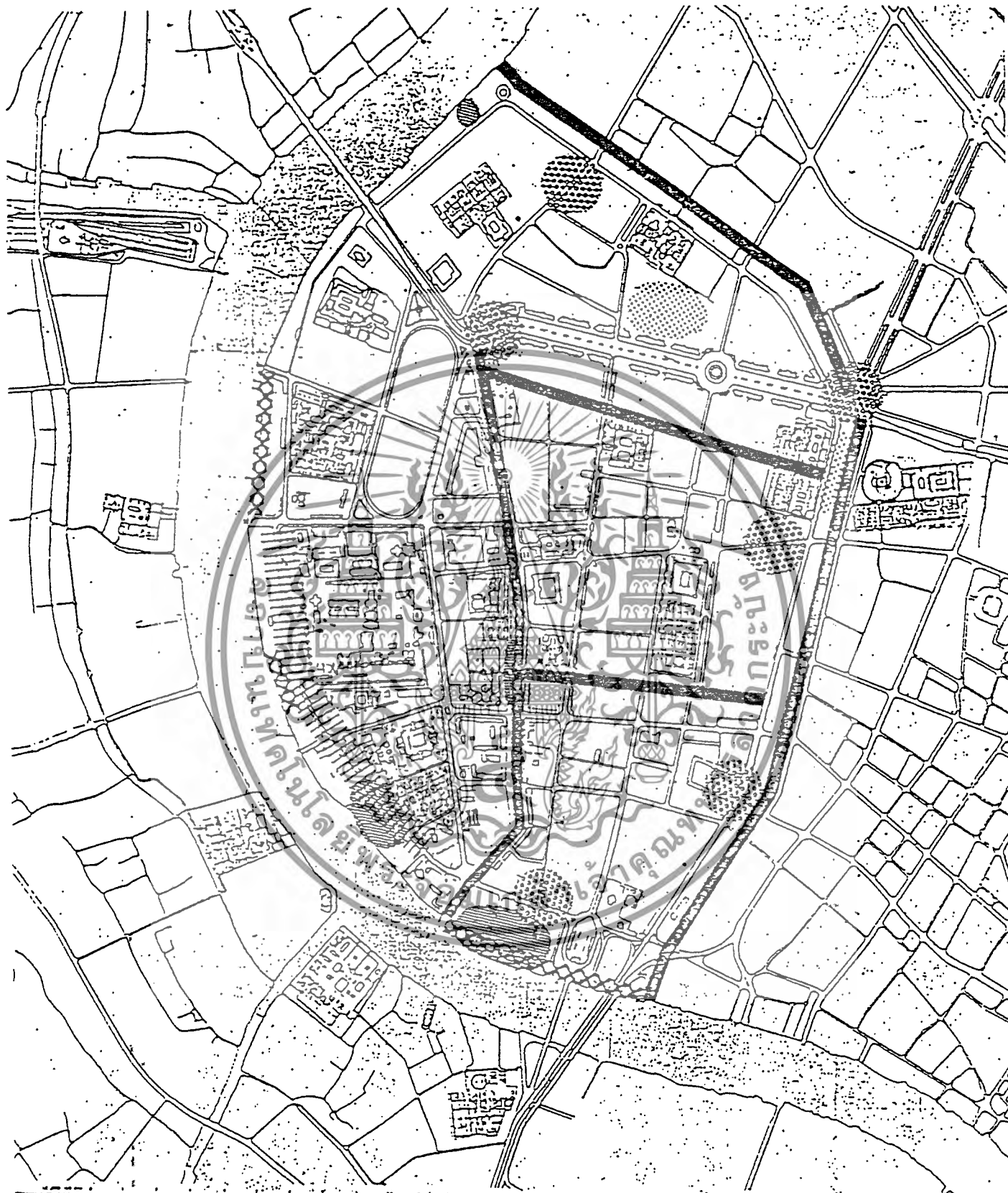
9. ลักษณะทางกายภาพของเกาะ กำลังทรุดตัวลงทุกปี ๆ ละ 5 ซม.

สาเหตุมาจากการสูบน้ำบาดาล ฯลฯ

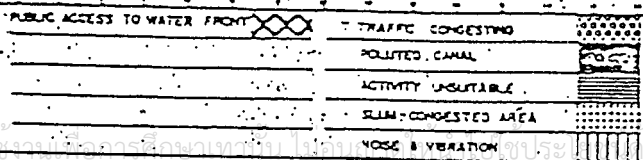
ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ตามขั้นตอนแล้ว พอจะประมวล ออกเป็นแนวความคิดเพื่อการพัฒนาออกป็นได้ในหลายรูปแบบ ซึ่งจะได้นำเสนอในบทต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 PROBLEM SYNTHESIS

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 การเลือกที่ตั้งโครงการ

สมาคมกิจการพิพิธภัณฑ์ แห่งแคนาดา ได้เสนอแนะการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการว่า

- ควรตั้งอยู่ศูนย์กลางเมือง ยิ่งใกล้ตัวเมืองเท่าไรยิ่งดี การตั้งพิพิธภัณฑ์สถานโดดเด่นจะเป็นการเนรเทศตนเอง พิพิธภัณฑ์สถานควรเป็นกระจกฉายให้เห็นภูมิปัญญาและเป็นตัวแทนของท้องถิ่น ตัวแทนดังกล่าวจะไม่มีประโยชน์เลยหากตั้งอยู่โดดเดี่ยวและห่างไกลชุมชน
 - มีถนนซึ่งขนานพาหนะเดินทางไปถึง มีรถประจำทางอยู่เป็นประจำมีที่จอดรถยนต์ได้สะดวก
 - มีคุณค่าทางทัศนียภาพทางประวัติศาสตร์ และสุนทรียภาพของสภาพแวดล้อมและสัมพันธ์กับศูนย์วัฒนธรรมอื่นๆ
 - อยู่ในเขตผังเมืองที่กำหนดไม่อยู่ในย่านอันตราย ไม่อยู่ในย่านกระแทกกระเทือนหลักฐานทางประวัติศาสตร์
 - ใช้ประโยชน์จากที่ตั้งได้มาก ขนาดพื้นที่พอเหมาะกับการสร้างและขยายโครงการ
 - มีการรักษาความปลอดภัย
- บทความส่วนหนึ่ง จากเรื่องเมืองเก่าควิเบค หนังสือศิลปวัฒนธรรมกล่าวว่าการจัดพิพิธภัณฑ์เพื่อการแสดง "ภาพชีวิต" ของคนในอดีตประกอบลงไปในพื้นที่เมืองเก่าควิเบคที่ได้รับการอนุรักษ์สามารถทำให้ชนรุ่นหลัง หรือนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนเข้าใจถึงวัฒนธรรมควิเบคอย่างมีจินตนาการอย่างมีชีวิตชีวา มีมิติและมีความลึกซึ้งชัดเจน

จากวัตถุประสงค์ของโครงการและข้อเสนอแนะข้างต้น ผนวกกับความต้องการของนักศึกษานำมาเป็นหลักฐานการพิจารณาที่ตั้งโครงการ 2 ข้อ คือ

1. ความสัมพันธ์กับสถานที่ตั้งกับเรื่องราวในอดีต
2. ความเหมาะสมของที่ตั้ง

1. โครงการนี้เป็นการกลับเข้าสู่อดีต การนำเรื่องราวกลับมานำเสนอ เพื่อปลุกฝังแนวทางการอนุรักษ์หากจะยกเอาความสำคัญในอดีตมาพิจารณาจึงคิด เขตเมืองขึ้นนอกทั้งไป

2. ความเหมาะสมของที่ตั้งพิจารณาตามหลักเกณฑ์ ที่ตั้งของอาคารทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารวิชาการพิพิธภัณฑ์ ร่วมกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของโครงการได้ข้อสรุปดังนี้
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 แหล่งที่ตั้ง

- อยู่ในบริเวณที่กำหนดให้สร้างอาคารทางวัฒนธรรมได้ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง

บัญญัติการผังเมือง

- โครงสร้างประชากรมีความหนาแน่นปานกลาง
- ควรเป็นศูนย์กลางของแหล่งชุมชน และหมู่อาคารสถาบันอื่นๆ
- ความสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอื่นๆ

2.2 ลักษณะทางกายภาพของที่ตั้ง

- ขนาดและสัดส่วนของที่ดินเหมาะสมกับพื้นที่โครงการ
- สภาพแวดล้อมไม่อยู่ในเขตลาดหรืออุตสาหกรรม
- มีคุณค่าทางทัศนียภาพ และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์
- ที่ตั้งมีอาคารเดิมอยู่มาก จะเสียดำใช้จ่ายในการเวนคืนและปรับ

บริเวณมากขึ้น

- อากาศจากสถาบันธรรมข้างเคียง ไม่ควรอยู่ในอาคารสำคัญหรือ

บริเวณใกล้เคียงกับอาคารอื่นอีก จะมีค่าจำกัดในการออกแบบมาก

- มีความสามารถหรือมีแนวทางในการขยายตัวในอนาคต

2.3 การเข้าถึงโครงการและสภาพการจราจร

- เป็นโครงการเฉพาะอย่าง การดึงดูดใจที่ตั้งโครงการไม่ต้องมีมาก
- สภาพการจราจร ความถี่ถนนสภาพการจราจรรล่องตัวมีรถประจำ

ทางผ่าน

- การเข้าถึงโครงการ ควรสะดวกทั้งทางรถประจำทางและรถยนต์ส่วนตัว

ความสะดวกมากขึ้น

2.4 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

ควรอยู่ในบริเวณที่มีสาธารณูปโภคอย่างพร้อมมูล

2.5 ภาพพจน์และความมั่นคงใจของที่ตั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

- ความเหมาะสมของโครงการในบริเวณนั้นๆ จะเกิดผลกระทบไม่ว่าการณ์ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางดีไม่ดีเพียงใด และความสำเร็จของโครงการที่จะเห็นได้

- บรรยากาศของบริเวณสอดคล้องกับพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นหรือไม่

2.6 การได้มาซึ่งที่ดิน ต้องพิจารณาถึงเจ้าของที่ดิน ราคาที่ดินถ้ามีหลายๆ

เจ้าของจะทำการเวนคืนได้ยาก

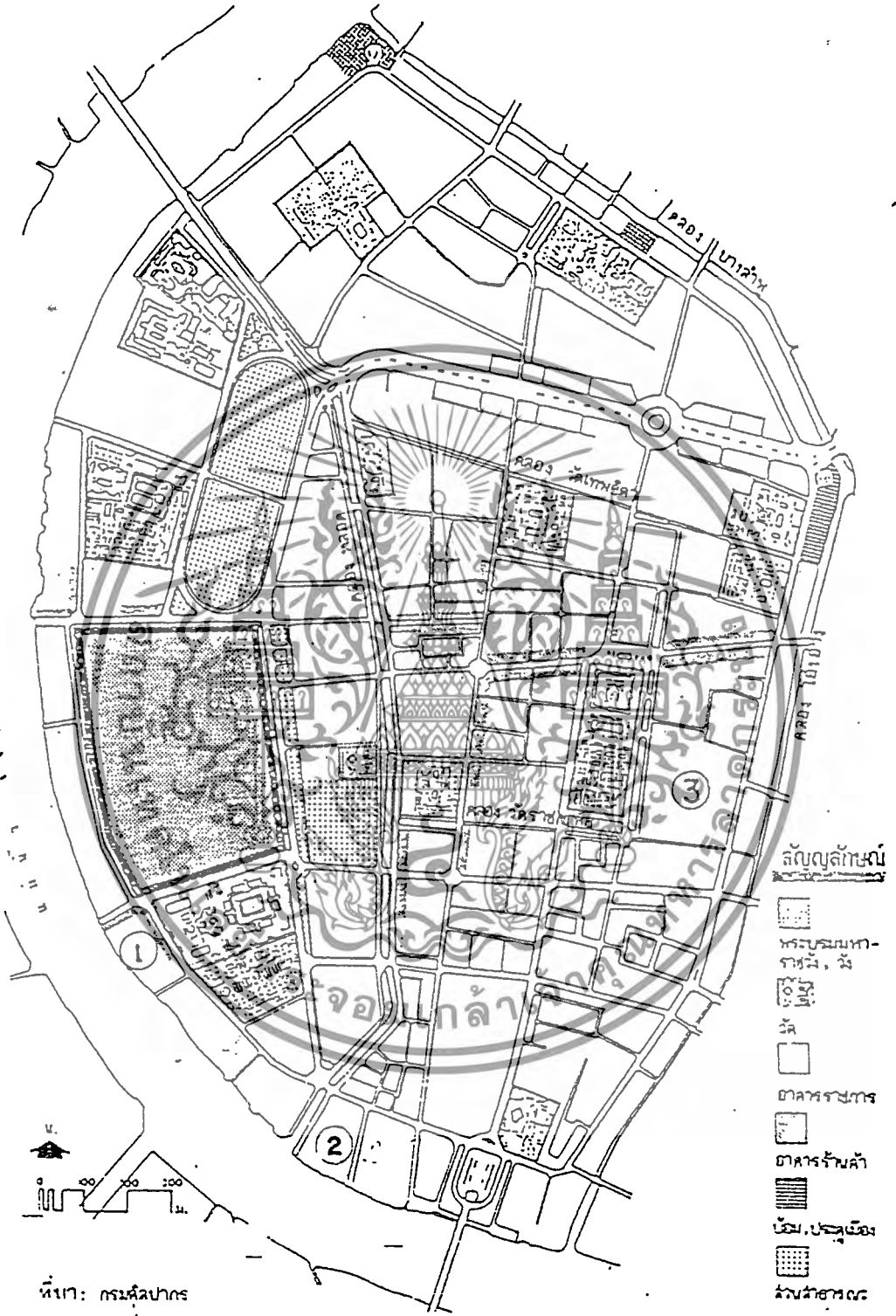
สรุปข้อพิจารณาที่ตั้งโครงการ ประเมินจากหลักเกณฑ์ 2 ข้อ

1. ที่ตั้งโครงการควรอยู่ในเกาะรัตนโกสินทร์หรือรอบๆ คือเขตเมืองชั้นกลาง ซึ่งติดต่อกับชั้นในได้ง่าย สำหรับเขตทางฝั่งธนบุรีไม่ควรอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินนักหากอยู่ได้ข้างแม่น้ำก็จะดี

2. ปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นกรงเก่า มีโบราณสถานและอาคารอนุรักษ์อยู่ทั่วไป มีที่ดินราคาแพง และผลัดหน้าเจ้าของมาหลายชั่วคนการเสาะแสวงหาที่ว่างขนาดใหญ่ทำได้ยาก การไล่ที่เวนคืนและการรื้อถอนดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 แผนที่ 3.7 และตำแหน่งที่ตั้งที่นำมาพิจารณา
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ตั้ง | ตลาดค้าส่ง ท่าเตียน

ความสัมพันธ์กับที่ตั้ง

- อยู่ในบริเวณประวัติศาสตร์ ใกล้กับสถานที่อนุรักษ์ที่สำคัญ

แหล่งที่ตั้ง

- อยู่ในเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นใน
- ความหนาแน่นประชากรปานกลาง
- อยู่ท่ามกลางอาคารทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วัดพระองค์เจ้าจุลจักร

พงษ์ วัดพระเชตุพน

ลักษณะทางกายภาพ

- ที่ดินขนาดใหญ่
- เสียค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนอาคารสูง
- ที่ตั้งมีอาคารอนุรักษ์ หนาแน่นข้างเคียงวัด สร้างอิทธิพลต่อรูปแบบสถาปัตยกรรม

การจราจร

- หนาแน่นเป็นช่วง ช่วงเช้าและช่วงเลิกเรียน

การเข้าถึงโครงการ

- มองเห็นโครงการได้ง่าย โดยเฉพาะมองจากแม่น้ำเจ้าพระยา
- หากจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรม จะมีกิจกรรมที่เหมาะสมกลมกลืนกับบริเวณรอบโครงการ

การได้มาของที่ดิน

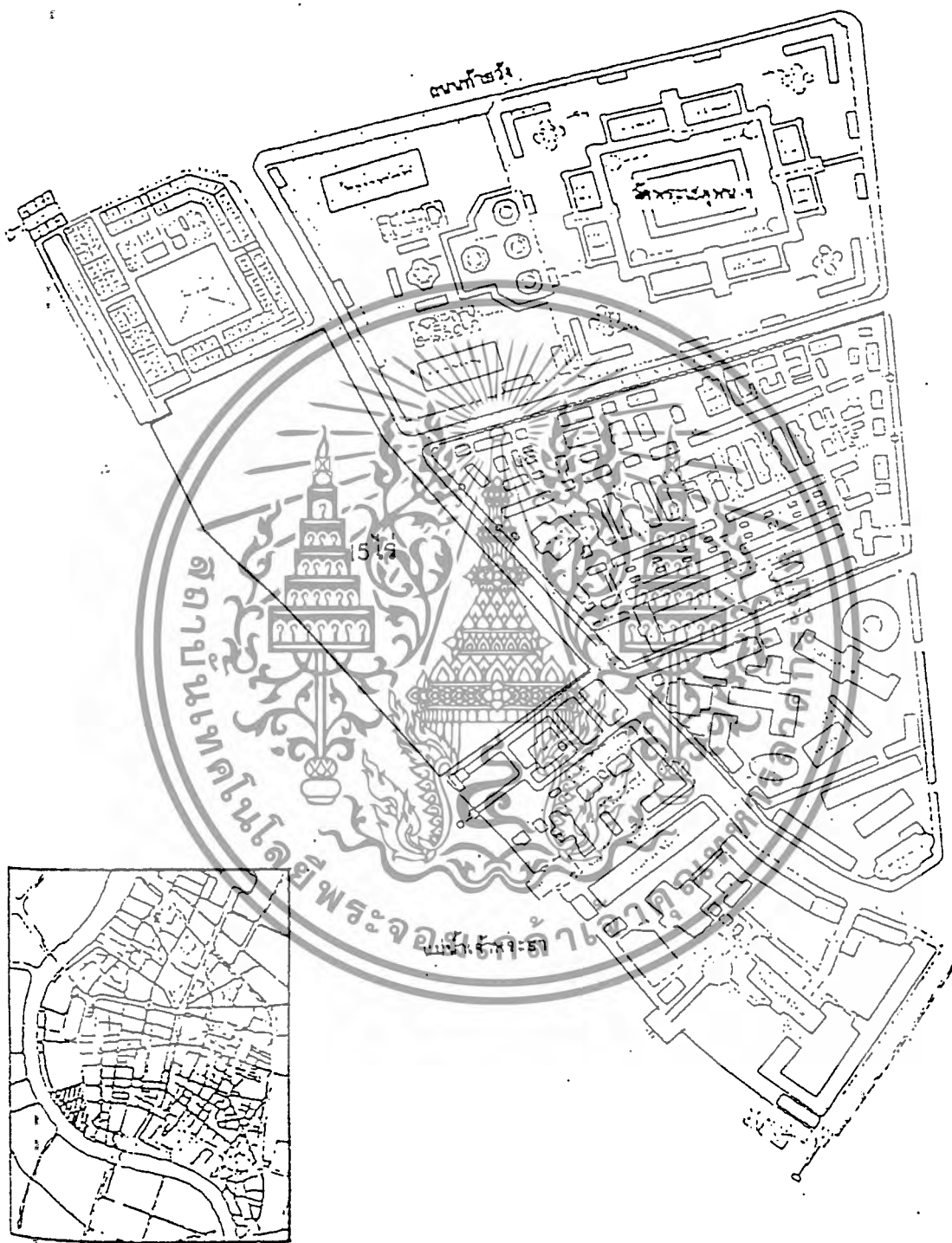
- เป็นที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และมีโครงการจะย้ายกิจกรรมเดิมออกจาก

พื้นที่

สาธารณูปโภค

- มีสาธารณูปโภคพร้อมและสะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ 3.8 แสดงที่ตั้ง | ฉลาดคำฉ่างทำวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ตั้ง 2 ตลาดปากคลองตลาด

ความสัมพันธ์กับสถานที่ตั้ง

- เป็นตลาดค้าส่งผักและผลไม้ อยู่ใกล้กับสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์หลายแห่ง

แหล่งที่ตั้ง

- อยู่ในเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นนอก
- มีความหนาแน่นของประชากรหนาแน่นปานกลาง
- อยู่ใกล้สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมเพื่อการศึกษาและ

การท่องเที่ยว

ลักษณะทางกายภาพ

- ที่ดินมีขนาดใหญ่ อยู่ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยา
- กิจกรรมเดิมเป็นต้นเหตุของความสกปรก และความคับคั่งของการจราจร

การจราจร

- เดิมมีความหนาแน่นสูงแต่ถ้าหากย้ายกิจกรรมเดิมออกไปแล้ว การจราจรจะมีความสะดวกมากขึ้น

การเข้าถึงโครงการ

- สามารถเข้าถึงโครงการได้ง่ายทั้งทางบกและทางน้ำ
- รถยนต์เดินทางสะดวกมีรถเมล์ผ่านหลายสาย

สาธารณูปโภค

- บรรยากาศเก๋ๆ หนองโครงการมีมุมมองจากแม่น้ำที่สวยงามส่งเสริมคุณค่าทางกายภาพแก่โครงการ

การ

การได้มาของที่ดิน

- เป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และ เอกชนบางส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ตั้ง 3 เรือนจำกลางคลองเปรม

ความสัมพันธ์กับสถานที่ตั้ง

- เป็นบริเวณประวัติศาสตร์ อยู่กับสิ่งเป็นอดีตอันเจริญรุ่งเรืองมานาน

แหล่งที่ตั้ง

- อยู่ในเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นนอก
- ความหนาแน่นของประชากรปานกลาง
- อยู่ท่ามกลางอาคารทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมของชาติ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ โรงละครและหอศิลป์แห่งชาติ

ลักษณะทางกายภาพ

- ที่ดินขนาดใหญ่
- เสียค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนอาคารเดิมสูง
- ที่ตั้งมีอาคารอนุรักษ์ บริเวณข้างเคียงหนาแน่นด้วยวัด สร้างอิทธิพลต่อสถาปัตยกรรมหนักหน่วง

การจราจร

- หนาแน่นเป็นช่วงช่วงเช้าทำงาน ช่วงเย็นเลิกงาน

การเข้าถึงโครงการ

- มองเห็นโครงการได้ยาก
- รถยนต์เดินทางสะดวก รถประจำทางมีผ่านหลายสาย

สาธารณูปโภค

- พร้อมและสะดวก

ภาพพจน์และความมั่นคงใจ

- บรรยากาศเก๋ๆ อบอุ่นโครงการ เพราะเป็นเขตเมืองเก่า
- มีผลกับความรู้สึกของคนบ้าง เพราะแต่เดิมเคยเป็นคุกมาก่อนและมีบางเสียงอซากได้ส่วน

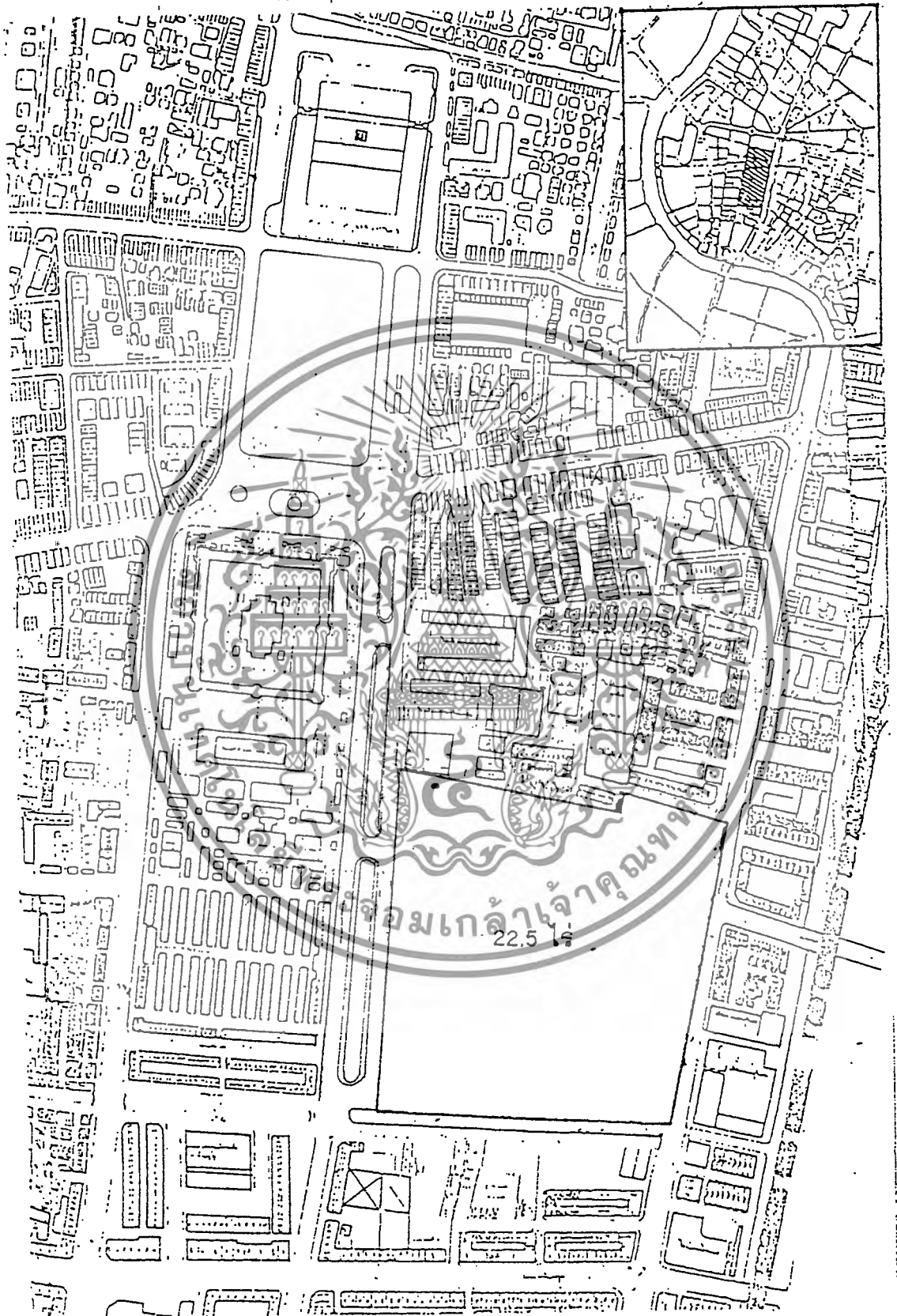
สาธารณะเมื่อย้ายออกไปแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า การได้มาของที่ดิน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เป็นที่ของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งสังกัดคนละครกระทรวงกับกรมศิลปากร

แผนที่ 3.10 ที่ตั้ง 3 เรือนจำพิเศษ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพถ่ายบริเวณวัดอรุณ ผังตรงข้ามตลาดท่าเตียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 3.1 แสดงการเลือกสถานที่ตั้งโครงการ

CRITERIA	IDEAL SITE & GOAL	SITE	NATURAL FEATURE	SITE DEVELOPMENT		SITE A	SITE B	SITE C	STREETS SCORE		
				BY	RESULT						
TOPOGRAPHY	ลักษณะภูมิประเทศที่ไม่ต้องปรับปรุง		- สภาพที่ดินดี แต่ต้องปรับปรุง	1		-	-	-			
			- สภาพที่ดินดี แต่ต้องปรับปรุง			-	1	-	-		
			- สภาพที่ดินดี แต่ต้องปรับปรุง			-	-	-	1	-	
ZONING & ORDINANCE	มีความสอดคล้องกับการใช้ที่ดินของสำนักงานผังเมือง		- ถูกต้องตามผังเมือง	1		-	-	-			
			- ถูกต้องตามผังเมือง			-	1	-	-		
			- ถูกต้องตามผังเมือง			-	-	-	1	-	
ACCESSIBILITY	การเข้าออกสะดวกและคล่องตัวในการทำงาน		- สะดวกและคล่องตัวดี	2		-	-	-			
			- ไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร			-	1	-	-		
			- ไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร			-	-	-	-	1	
			- ติดต่อบริเวณใกล้เคียง	2		-	-	-	-	-	
			- ติดต่อบริเวณใกล้เคียง			-	-	-	-	-	
			- ติดต่อบริเวณใกล้เคียง			-	-	-			
			- ติดต่อบริเวณใกล้เคียง			-	-	-			
				4	128	2	64	2	64	32	

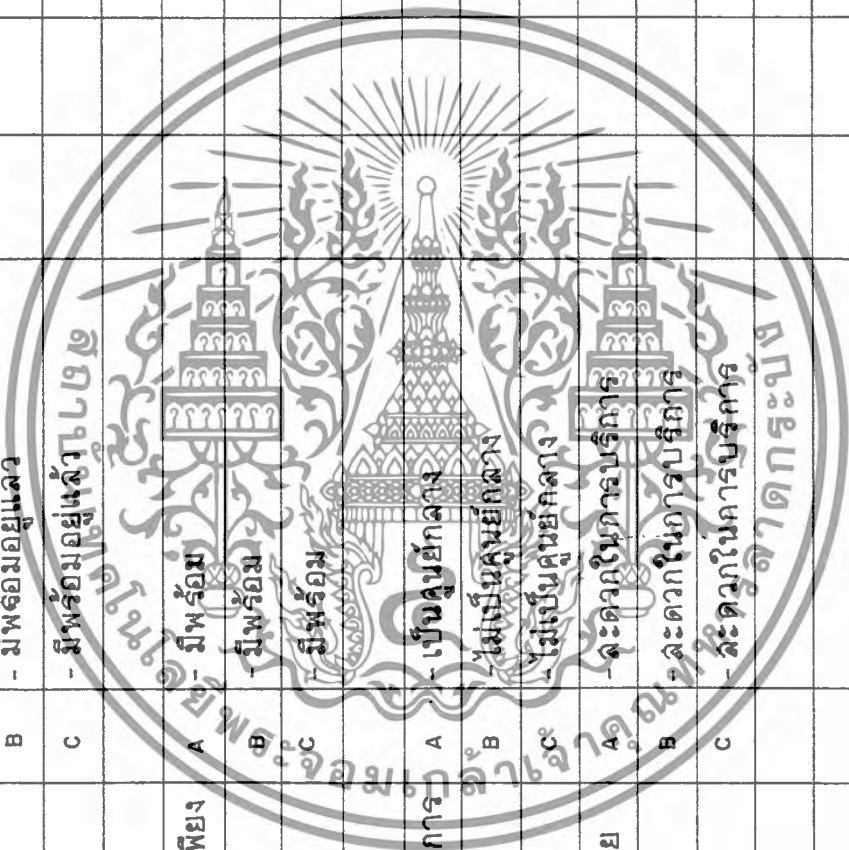
เอกสารนี้เป็นเอกสารทศงานวิศวกรรมเพื่อการศึกษาค้นคว้า เสนอข้อมูลเท่านั้นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CRITERIA	IDEAL SITE & GOAL	SITE	NATURAL FEATURE	SITE DEVELOPMENT		SITE A	SITE B	SITE C	STREETS SCORE	
				BY	RESULT					
LAND COST B	- การถือเอากรรมสิทธิ์ที่ดิน	A	- มีโอกาสมากกว่า	2	-	-	-	-	-	
		B	- มีโอกาสน้อยกว่า	-	1	-	-	-	-	
		C	- มีโอกาสน้อยกว่า	-	-	-	1	-	-	-
LAND OWNERSHIP	- การเสียค่าปรับปรุงที่ดิน	A	- เสียค่าปรับปรุงที่ดินมากกว่า	1	-	-	-	-	-	
		B	- เสียค่าปรับปรุงที่ดินน้อยมาก	-	2	-	-	-	-	
		C	- เสียค่าปรับปรุงที่ดินน้อยกว่า	-	-	-	2	-	-	-
ORIENTATION	- ลักษณะที่ดินสามารถจัดวางอาคารได้ถูกต้องตามทิศทางแดดลม	A	- สามารถจัดวางได้เหมาะสม	2	-	-	-	-	-	
		B	- ไม่สะดวกในการจัดวาง	-	1	-	-	-	-	
		C	- สามารถจัดวางได้อย่างเหมาะสม	-	-	-	2	1	-	-
TRAFFIC	- อยู่บนถนนสายหลักที่มีการคมนาคมสะดวกรวดเร็ว - การจราจรไม่หนาแน่นเกินไป	A	- อยู่บนถนนสายหลัก	2	46	1	23	2	46	23
		B	- อยู่บนถนนสายหลัก	-	-	-	-	-	-	-
		C	- อยู่บนถนนสายหลัก	-	-	-	-	-	2	-
		A	- การจราจรค่อนข้างดี	2	-	-	-	-	-	-
		B	- การจราจรค่อนข้างดี	-	2	-	-	-	-	-
		C	- การจราจรไม่ค่อยสะดวก	-	-	-	-	-	1	-
				4	124	4	124	3	83	31

CRITERIA	IDEAL SITE & GOAL	SITE	NATURAL FEATURE	SITE DEVELOPMENT		SITE A	SITE B	SITE C	STREETS SCORE	
				BY	RESULT					
ENVIRONMENT	ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	A	ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	1	-	-	-	-		
	ข้างเคียงของโครงการ	B	ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	-	1	-	-	-		
		C	ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	-	-	-	1	-		
	มีพื้นที่เพียงพอสำหรับอาคาร	A	มีขนาดเพียงพอ	1	-	-	-	-		
	ขยายตัวในอนาคตของโครงการ	B	มีขนาดเพียงพอ	-	1	-	-	-		
		C	มีขนาดเพียงพอ	-	-	-	1	-		
	ไม่มีมลภาวะเป็นพิษ	A	ไม่มีมลภาวะเป็นพิษ	-	1	-	-	-		
		B	ไม่มีมลภาวะเป็นพิษ	-	-	1	-	-		
		C	ไม่มีมลภาวะเป็นพิษ	-	-	-	1	-		
SKYLINE & INVITATION	- มีมุมมองที่ดี	A	- มีพร้อมอยู่แล้ว	2	-	-	-	-		
	เชื้อเชิญให้เข้า	B	- ทัดเทียมไม่ได้	-	1	-	-	-		
		C	- มีพร้อมอยู่แล้ว	-	-	-	2	-		
		A	- การเข้าถึงโดยสะดวก	2	44	1	22	2	44	22
		B	สะดวก	-	-	-	-	-	-	
		C	- การเข้าถึงโดยสะดวก	-	-	-	-	2	-	
APPROACH				2	64	1	32	2	64	32

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำออกให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CRITERIA	IDEAL SITE & GOAL	SITE	NATURAL FEATURE	SITE DEVELOPMENT		SITE A	SITE B	SITE C	STREETS SCORE
				BY	RESULT				
SAFETY	- อยู่ในย่านที่ปลอดภัยในการ มาใช้บริการ	A	- มีพร้อมอยู่แล้ว	1	-	-	-	-	
		B	- มีพร้อมอยู่แล้ว	-	-	1	-	-	
		C	- มีพร้อมอยู่แล้ว	-	-	-	-	1	
UTILITY & INFRASTRUCTURE	- มีระบบสาธารณูปโภคเพียง พอ	A	- มีพร้อม	1	-	-	-	-	
		B	- มีพร้อม	-	-	1	-	-	
		C	- มีพร้อม	-	-	-	-	1	
CENTER	- เป็นศูนย์กลางในการบริการ นักท่องเที่ยว	A	- เป็นศูนย์กลาง	1	28	1	28	1	28
		B	- ไม่เป็นศูนย์กลาง	2	-	-	-	-	
		C	- ไม่เป็นศูนย์กลาง	-	-	-	-	1	
รวม	- สามารถประสานกับหน่วย งานอื่นได้ดี	A	- จะรวมในการบริการ	1	-	-	-	-	
		B	- จะรวมในการบริการ	-	-	1	-	-	
		C	- จะรวมในการบริการ	-	-	-	-	1	
				3	85	2	56	2	29
					800		630		676

ข้อพิจารณา	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
1. ลักษณะภูมิประเทศ		3	2	4	2	3	4	3	2	2	2	3	30
2. กฎหมายและผังเมือง	0	0	4	3	2	3	3	3	2	3	4	4	34
3. เส้นทางต่างๆ	0	0	2	2	2	4	3	3	3	2	4	2	32
4. ราคาและเจ้าของที่ดิน	0	0	0	0	2	2	2	2	2	1	4	3	26
5. สภาพลมฟ้าอากาศ	0	0	0	0	0	2	2	4	1	2	1	3	23
6. สภาพการคมนาคม	0	0	0	0	0	0	3	3	2	3	2	3	31
7. ทัศนียภาพ	0	0	0	0	0	0	0	4	3	2	2	3	32
8. สภาพแวดล้อม	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	4	3	37
9. สิ่งดึงดูดและเชื้อเชิญ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	22
10. ความปลอดภัย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	26
11. สาธารณูปโภค	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	26
12. ความเป็นศูนย์กลาง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29

การเจริญเติบโตและ
การขยายตัว

ความสะดวกและ
การบริการ

ระบบสาธารณูป
โภค

สภาพแวดล้อม

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรม

3.7.1 วิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ควรมีบทบาทและหน้าที่ในทางวัฒนธรรมดังต่อไปนี้คือ

1. การส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นงานประจำที่ศูนย์ฯ จะต้องกระทำตามฤดูกาลและเทศกาลต่าง ๆ เช่น งานวันสำคัญทางศาสนาและพิธีกรรม เป็นต้น

2. การเผยแพร่งานทางวิชาการ ซึ่งทางศูนย์ฯได้แบ่งแยกการเผยแพร่เป็นหลาย ๆ ลักษณะ คือ

2.1 การเผยแพร่งานทางวิชาการ ซึ่งได้แก่ การจัดการทางวิชาการ และความรู้แก่ประชาชน อันได้แก่ การจัดห้องสมุด การประชาสัมพันธ์ จัดอบรมบรรยาย หรือสัมมนา ตลอดจนการจัดนิทรรศการต่าง ๆ

2.2 การเผยแพร่งานทางวิชาชีพ ซึ่งได้แก่ การจัดการทางด้านนิทรรศการทางวัฒนธรรมเคลื่อนที่

2.3 การเผยแพร่งานด้านจริยธรรมและวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ การจัดโครงการอบรมครูและนักเรียนทางด้านจริยศึกษา วิทยากำหนดระดับตั้งแต่ประถมศึกษา จนถึงอุดมศึกษา ทั้งนี้แล้วแต่ความร่วมมือจากหน่วยงานและความเหมาะสมในด้านเนื้อหา นั้น ๆ

2.4 การเผยแพร่งานบันเทิงนันทนาการ ซึ่งได้แก่ การจัดงานทางด้านการละเล่นและการจัดแสดงศิลปวัฒนธรรม ทั้งภายในศูนย์ (โรงละคร) หรือภายนอกศูนย์ (หน่วยงานวัฒนธรรมเคลื่อนที่) โดยเน้นให้เห็นถึงคุณค่าแก่การอนุรักษ์และสืบต่อไปสู่อนุชนรุ่นหลัง

3. การศึกษาค้นคว้าและวิจัยทางวัฒนธรรม ซึ่งทางศูนย์ฯได้จัดดำเนินการเอง เป็นการบริหารภายใน เช่น การจัดทำหนังสือ เป็นต้น

4. การรวบรวมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ศูนย์ฯ ได้จัดให้มีส่วนหอวัฒนธรรม หรือส่วนนิทรรศการ เพื่อทำการรวบรวมและอนุรักษ์ควบคู่กับการนำไปจัดแสดงตามความเหมาะสมในแต่ละครั้งคราว

5. การพัฒนาศิลปวัฒนธรรม เป็นงานซึ่งทางศูนย์ฯจะนำเอาบทบาทจากการ-

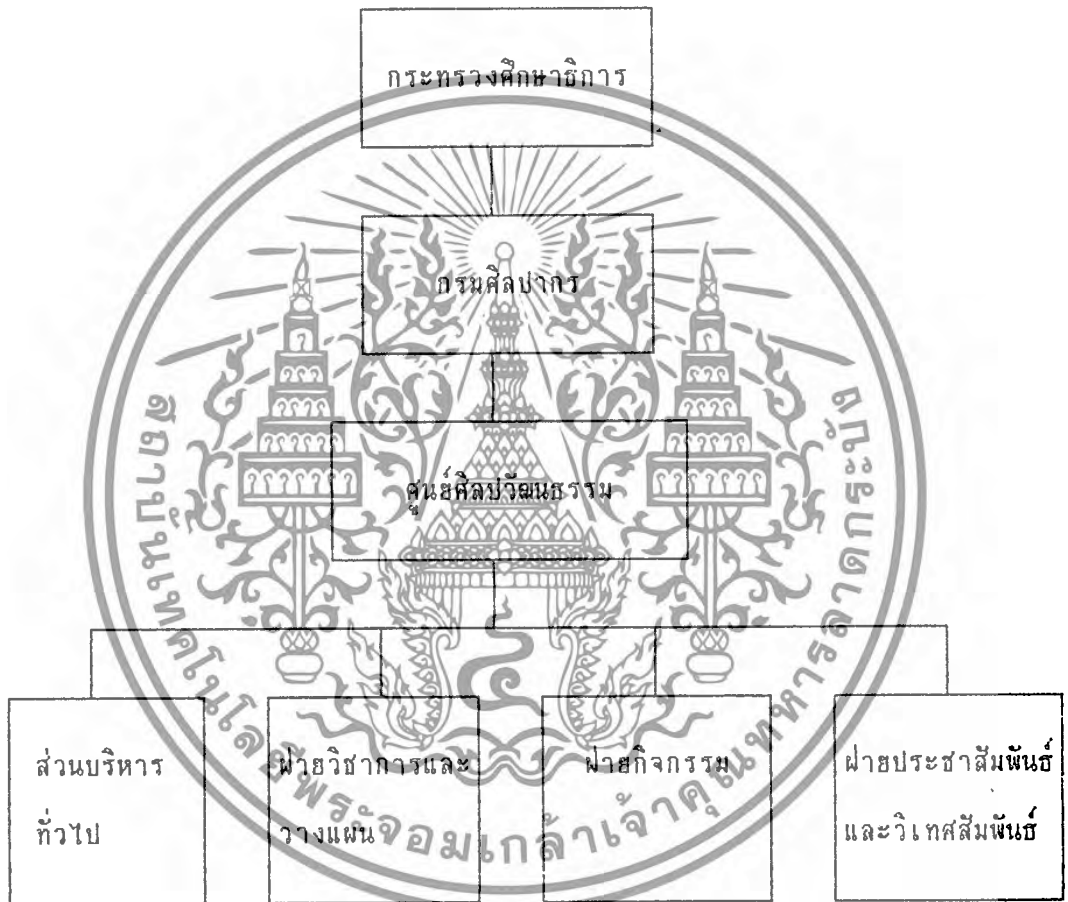
ปฏิบัติใน 4 หัวข้อดังกล่าว มาประยุกต์และพัฒนางานทางวัฒนธรรมให้มีความก้าวหน้าและ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ทั้งนี้ขอยกข้อยกเว้นให้

ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7.2 วิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินงาน

การดำเนินงานของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์

แสดงการดำเนินงานของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงการบริหารงาน
ภายในศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7.2.1 การบริหารงานของโครงการ

โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์

แบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป
2. ฝ่ายวิชาการและวางแผน
3. ฝ่ายกิจกรรม
4. ฝ่ายประชาสัมพันธ์และวิเทศสัมพันธ์

โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ฝ่ายต่าง ๆ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยจะเป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านต่าง ๆ แบ่งงานออกดังนี้

1.1 งานการจัดการ

- ดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคล
- ดูแลเรื่องระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และการทำสัญญาเช่าอาคารสถานที่
- ปฏิบัติงานด้านสารบรรณทั่วไป
- ดูแลเรื่องการใช้งานยานพาหนะ
- ปฏิบัติงานธุรการต่าง ๆ

1.2 งานการเงินและบัญชี

- ดำเนินการจัดทำงบประมาณและการเบิกจ่ายเงิน
- จัดทำบัญชีและเอกสารเกี่ยวกับการเงินและบัญชี
- วิเคราะห์และประเมินผลทางการเงิน
- เบิก-จ่ายวัสดุ ครุภัณฑ์ของหน่วยงานต่าง ๆ
- จัดหาพัสดุ ครุภัณฑ์ ของหน่วยงานต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 งานอาคารและสถานที่

- ควบคุม ดูแล รักษา ติดตั้งอุปกรณ์เกี่ยวกับเทคนิคการแสดง
- ดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารสถานที่และอุปกรณ์
- ดูแลความเรียบร้อย การจัดตกแต่งอาคารสถานที่
- ควบคุมการดำเนินงานด้านรักษาความสะอาดและการรักษาความปลอดภัย

2. ฝ่ายวิชาการและวางแผน ทำหน้าที่ด้านการวิจัย การบริการทางวิชาการและการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนในด้านวัฒนธรรม และดำเนินการวางแผนการทำงานของศูนย์วัฒนธรรม แบ่งงานออกดังนี้

2.1 งานวางแผนและวิจัย

2.1.1 วิจัยทางด้านวัฒนธรรมและรวบรวมข้อมูล เพื่อกำหนดนโยบาย

2.1.2 ศึกษารูปแบบการบริหารงานของศูนย์วัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ

- ดำเนินการด้านการวางแผนการทำงานของศูนย์วัฒนธรรม

2.2 งานงบประมาณและติดตามผล

2.2.1 จัดทำงบประมาณรายจ่ายและรายได้ของศูนย์วัฒนธรรม

2.2.2 ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ

- ติดตามผลการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ

2.3 งานห้องสมุด

- รวบรวมและให้บริการหนังสือ วัสดุทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ

2.4 งานบริการทางวิชาการ

- บริการศูนย์ภาษา
- อบรมทางวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ฝ่ายกิจกรรม ทำหน้าที่ด้านจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อดึงดูดประชาชนให้เข้ามาใช้โครงการ หรือบริการของทางศูนย์ฯ ให้มากที่สุด โดยมีส่วนดำเนินการดังนี้

3.1 งานนิทรรศการ

- งานนิทรรศการถาวร จัดแสดงเกี่ยวกับลักษณะของวัฒนธรรมประจำภาคโดยละเอียด
- งานนิทรรศการชั่วคราว เป็นการจัดแสดงทางด้านทัศนศิลป์ตลอดจนแสดงวัฒนธรรมของภาคอื่น ๆ หมุนเวียนกันตลอดทั้งปี

3.2 งานการแสดง

- วางแผนและดำเนินการจัดการแสดงทางด้านวัฒนธรรมประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสมหรือตามเทศกาล
- จัดทำเอกสาร คู่มือที่ฝ่ายกิจกรรมจัดขึ้น
- เก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ และทำการแสดงต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดแสดงครั้งต่อไป
- ดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงต่าง ๆ เช่น เครื่องเสียง ระบบไฟฟ้าในโรงละคร อุปกรณ์ฉากเวที ฯลฯ

4. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และวิเทศสัมพันธ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ฯ ในรูปแบบต่าง ๆ รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่น่าสนใจทางด้านวัฒนธรรม เพื่อจัดพิมพ์เป็นเอกสาร และจัดทำในรูปแบบของวัสดุทัศนอุปกรณ์ เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยน มีส่วนงานดำเนินงานดังนี้

4.1 งานประชาสัมพันธ์

- แจกข่าวสารเกี่ยวกับทางศูนย์ฯ ให้แก่ประชาชนทั่วไป

4.2 งานผลิตอุปกรณ์วัสดุทัศนอุปกรณ์

- ผลิตวิดีโอ เทป ที่เป็นการบันทึกรายการแสดงต่าง ๆ
- ผลิตสไลด์
- ดำเนินงานเกี่ยวกับการบันทึกเทปบันทึกเสียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำไปใช้

- ผลิตสื่อต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนงานทางด้านวิชาการ เช่น การฝึก-
อบรม การสัมมนา ฯลฯ

4.3 งานผลิตเอกสารและสิ่งตีพิมพ์

- ผลิตเอกสารต่าง ๆ ของศูนย์ฯ ออกเผยแพร่

4.4 งานธุรการ

- ดำเนินงานธุรการทั่วไปของฝ่ายประชาสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7.2.2 หน้าที่และอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตน- โกสินทร์

การแบ่งหน่วยงานตามแผนภูมิการบริหารงานภายในศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และการจัดอัตรากำลังของแต่ละหน่วยงานพิจารณาจากหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยเปรียบเทียบจากอัตรากำลังของการทำงานของอาคารประเภทเดียวกันมาประกอบการพิจารณา คือ

1. ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร
3. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี

สรุปอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของโครงการ

1. งานบริหารทั่วไป	52	อัตรา
1.1 ส่วนบริหาร	20	อัตรา
1.2 งานการจัดคลัง	6	อัตรา
1.3 งานการเงินและบัญชี	4	อัตรา
1.4 งานอาคารสถานที่	22	อัตรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 แสดงอัตราากำลังของ เจ้าหน้าที่และควมรับผิดชอบ

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
1.1 งานบริหารทั่วไป 1.1.1 ส่วนบริหาร - ผู้อำนวยการศูนย์ฯ	6-7	1	เป็นผู้บริหารศูนย์วัฒนธรรม ระดับสูง โดยรับนโยบายมาจากคณะกรรมการ ผู้อำนวยการ มาปฏิบัติเพื่อบรรลุ เป้า หมาย
- รองผู้อำนวยการ	5	1	เป็นผู้บังคับบัญชารองจากผู้อำนวยการ ศูนย์ ทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินงานทั้ง หมดทางด้านปฏิบัติการภายในโครงการ
- เลขานุการ	4-5	1	ปฏิบัติงานตามผังบังคับของสมาคม งานเช่น ศึกษาระชาสัมพันธ์ รวบรวม ผลิตภัณฑ์ของทางศูนย์ และเป็นหนึ่งในการ ร่วมประชุมสมมนา (เก็บรวบรวมข้อมูล การประชุมและจัดทำรายงานการประชุม)
- คณะกรรมการ วัฒนธรรม (17 จังหวัด)	4-6	17	ทำหน้าที่รวบรวมปรึกษาและแนะนำปัญหาทาง วัฒนธรรมต่าง ๆ ผู้แทนเหล่านี้มาจากผ เครือข่ายทางวัฒนธรรมทั้ง 17 จังหวัด ทางภาคอีสานนอกจากนี้ยังมีทรงคความ จากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติอก ด้วย
1.1.2 งานการจัดการ - เจ้าหน้าที่สารบรรณ	2-4	2	เก็บรวบรวมข้อมูลและทำหนังสือติดต่อ ระหว่างหน่วยงาน
- เจ้าหน้าที่งานบุคคล	2-4	1	รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานของบุคคล รวมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ
- พนักงานพิมพ์ดีด	1-3	2	พิมพ์เอกสารและจัดทำสำเนา รวมทั้ง ช่วยปฏิบัติงานภายในศูนย์
- พนักงานสารนิเทศ	1-3	1	เผยแพร่ข้อมูลของศูนย์ และควบคุมการ ดำเนินงานด้านการจัดทำเอกสาร เผย แพร่ การทำข่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
1.1.3 งานการเงินและบัญชี			
- เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี	2-4	2	มีหน้าที่ดูแลการเงินภายในศูนย์ ติดต่อผลประโยชน์ภายนอกศูนย์ เช่น การติดต่องาน การแสดง เก็บเงินและทำบัญชี
- เจ้าหน้าที่ผลิต	2-4	2	ควบคุมลงทะ เบียงส่ง แสดง ตกลงการทำบัตรและควบคุมผลิต หรือรวมทั้งการตรวจสอบบงษ์ผลิตภาพ
1.1.4 งานอาคารสถานที่			
- หัวหน้าฝ่าย	4	1	ควบคุมและรับผิดชอบงานด้านการดูแลอาคารและสถานที่ รวมทั้งรับนโยบายมาจากส่วนงานบริหาร เพื่อนำไปปฏิบัติ
- พนักงานขับรถ	1-2	2	การรับส่งแขกลูกค้าภายในศูนย์ บริการขับรถตามคำสั่งของพนักงาน
- นายช่างไฟฟ้า	2-4	2	ควบคุมอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ภายในศูนย์ รับผิดชอบด้านเครื่องใช้ไฟฟ้าของโครงการ
- ช่างเครื่องกล	2-4	2	ควบคุมอุปกรณ์ทางด้านเครื่องกล เช่น ระบบปรับอากาศ ระบบการจัดแสดง และระบบเสียบอร์ด เป็นต้น
- พนักงานรักษาความปลอดภัย	ชั่วคราว	5	รักษาความปลอดภัยภายในศูนย์ ดูแลสาธารณูปโภคภายใน และทำความปลอดภัยส่ง แสดง และบริ เวณส่วนงานบริหาร
- คนสวน	ชั่วคราว	3	ดูแลรักษาภายนอกอาคาร ดูแลต้นไม้ สีสนามีให้อยู่ในสภาพดี
- พนักงานรักษาความปลอดภัย (ภายในภายนอกอาคาร)	ชั่วคราว	7	ดูแลรักษาความปลอดภัยภายในภายนอกอาคารตลอด 24 ชม. แบ่งเวรกันเป็นช่วง ๆ และดูแลตรวจตราอุปกรณ์ดับเพลิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
1.2 งานวิชาการและการวางแผน			
- หัวหน้าส่วน	4-5	1	ดำเนินการด้านวิชาการและจัดทำแผนงานด้านต่าง ๆ
- เจ้าหน้าที่ธุรการ	1-3	2	ดำเนินงานด้านธุรการเกี่ยวกับงานวิชาการทางวัฒนธรรม
- พนักงานพิมพ์ดีด	1-3	1	พิมพ์เอกสารและจัดทำสำเนาเกี่ยวกับงานหนังสือและเผยแพร่วิชาการ
1.2.1 งานวางแผนและวิจัย			
- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	3-4	2	ดำเนินงานด้านวิชาการ การวางแผนและงบประมาณ การประเมินผล
- นักวิชาการวัฒนธรรม	4	2	ดำเนินการด้านการวิจัยและวางแผนงานด้านการจัดแสดงทางวัฒนธรรม ควบคุมและจัดทำเนื้องานด้านวัฒนธรรม
1.2.2 งานงบประมาณและติดตามผล			
- เจ้าหน้าที่งบประมาณและติดตามผล	2-4	2	จัดทำรายงานด้านงบประมาณ และจัดเก็บสถิติทางด้านงบประมาณ การลงทศ ค่าใช้จ่าย และควบคุมการบริหารงานด้านการเงินของฝ่ายวิชาการ
1.2.3 งานห้องสมุดห้องบรรณาสัมมนา			
- บรรณารักษ์	4	1	ควบคุมการดำเนินการภายในห้องสมุดทั้งหมด รับผิดชอบในการจัดหาหนังสือ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง การซื้อ-ขายและเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ตามความเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้า
- ผู้ช่วยบรรณารักษ์	2-3	2	พิมพ์บัตรรายการ ซ่อมเย็บหนังสือ รับผิดชอบหนังสือ ใช้ออก เก็บหนังสือ เข้าชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
-ผู้เชี่ยวชาญทางงาน สหวิทยาการเสี่ยง (โศดข)	3	2	เก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมของภาคและวัฒนธรรมพื้นบ้านอื่น ๆ ในประเภทเสี่ยง และจัดข้อมูลตามระเบียบบริการ และการจัดหมวดหมู่ของอุปกรณ์ ให้การเบิก ยืม
-พนักงานพิมพ์ดีด	1-2	2	ช่วยการพิมพ์หนังสือติดต่อ การคัดลอก และการซ่อมแซมอุปกรณ์หนังสือต่าง ๆ
1.2.4 งานบริการทางวิชา การ (ห้องบรรยาย)			
-หัวหน้าฝ่าย	4	1	ดำเนินงานบริการทางการศึกษา จัดอ บรม สอนหลังสูตร เกี่ยวกับศิลปหัตถกรรม และแผนการละเล่นในถิ่น เชิงวัฒนธรรม จัดอบรม หรือสอนหลักสูตรพิเศษแก่นัก เรียน และประชาชนทั่วไป เพื่อพัฒนาศิลป หัตถกรรม ส่งเสริมการละเล่นอัน เป็น วัฒนธรรม และให้รายได้เอื้อดำเนินงาน วัฒนธรรมของภาคและท้องถิ่นตามระดับ
-นักวิชาการวัฒนธรรม (วิทยากร)	3-4	5	จัดเอกสาร เผยแพร่และเดินทางให้ความ รู้แก่เยาวชนทั้งภายในและภายนอก (วิทยากรสังขาร) และทำหน้าที่เป็น บรรยายในกรณีการเข้ามา เข้มชม เป็น หมอดู และต้องการวิทยากร
-นักวิชาการการศึกษา	3	3	จัดเตรียมอุปกรณ์ทางการศึกษา จัดห้อง บรรยายใหญ่และห้องสัมมนา พร้อมจัด แลอุปกรณ์ทางการศึกษาภายในหน่วยงาน
-เจ้าหน้าที่ห้อง บรรยาย	1-2	2	จัดเตรียมอุปกรณ์ทางการศึกษา จัดห้อง บรรยายใหญ่และห้องสัมมนา พร้อมจัด แลอุปกรณ์ทางการศึกษาภายในหน่วยงาน
1.3 งานกิจกรรม			
-หัวหน้าส่วน	4-5	1	ควบคุมการดำเนินงานด้านการจัดนิทรรศ การและการจัดการแสดงงานภายในหอ ประชุมใหญ่ รวมทั้งนำเอาแผนงานจาก ฝ่ายบริหารวิชาการ มายึดถือและปฏิบัติ อีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
1.3.1 งานนิทรรศการ			
- หัวหน้าฝ่าย	3-4	1	ควบคุมการออกแบบ การจัดการแสดง นิทรรศการ ควบคุมการปฏิบัติงานของช่างหมวดหมู่ต่าง ๆ
- ภัณฑกรักษ์	3	3	วิจัยและออกแบบการจัดแสดงภายในส่วนนิทรรศการทั้งภายในและภายนอก และทำการจัดภูมิสถาปัตยกรรมอีกด้วย
- มัณฑนากร	3	1	ทำการจัดตกแต่งภายในส่วนนิทรรศการร่วมกับภัณฑกรักษ์
1.3.2 งานผลิตและคลังหนังสือ- ภัณฑกร			
- นักโบราณคดี	4	1	ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่าย ร่วมการบริหาร- ายและควบคุมความเรียบร้อยของอาคารทดลอง ค้นคว้าหาวิธีการส่งเสริมนักวิชาการ ร่วมทั้งการวิจัยคุณค่าของงานที่จะจัดแสดง
- เจ้าหน้าที่กระเบื้อง	2-3	2	ทำการสำรวจ สอบ ควบคุม การขนย้าย วัสดุ การรายงานการวิจัย
- เจ้าหน้าที่พิมพ์	1-3	1	ทำการพิมพ์หนังสือติดต่อ และหนังสือ รายงาน คัดลอก ทำบัตรประจำตัวแสดง
- เจ้าหน้าที่ธุรการ	1-3	1	ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลและสถิติทำเป็น ใ้เข้านำตัวแสดงทำบัญชีแสดง เข้าออก
- เจ้าหน้าที่โสตทัศน- อุปกรณ์	2-4	1	ทำหน้าที่ตรวจตราอุปกรณ์ในห้องแสดง ต่าง ๆ หรือผู้จัดการดำเนินการ เบิก- อนุมัติ ใช้อุปกรณ์ เสนอขออนุมัติเปลี่ยนแปลงซ่อมแซม โดยผ่านหัวหน้าฝ่าย (นักโบราณคดี)
1.3.3 งานเทคนิคการจัด- แสดงนิทรรศการ			
- หัวหน้าฝ่าย	4	1	วางแผนดำเนินงานด้านเทคนิค การจัด- แสดงควบคุมการปฏิบัติงานของช่างทุก- แผนก ดัดแปลงหรือซ่อมอุปกรณ์อานวยความสะดวกต่าง ๆ ที่อยู่ในศูนย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
-ช่างพิมพ์	2-3	2	ปฏิบัติงานพิมพ์ภายในและภายนอกอาคาร และดูแลตรวจสอบซ่อมแซม
-ช่างไม้	2-3	2	ปฏิบัติงานไม้ ปั้น ในการจัดแสดง
-ช่างโลหะ	2-3	2	ปฏิบัติงานโลหะในการจัดแสดง ตลอดจนงานโลหะอื่น ๆ
-ช่างหั่นจำลอง	2-3	2	ปฏิบัติงานหั่นจำลอง
-ช่างศิลปกรรม (สี)	2-3	2	ปฏิบัติงานด้านการศึกษา เขียนป้ายอธิบายต่าง ๆ
1.3.4 งานการจัดแสดงภายในหอประชุมใหญ่ (ทรงละคร)			
-หัวหน้าฝ่าย	4	1	ควบคุมการดำเนินงานจัดแสดงภายในหอประชุม ว่าจะ เป็นงานการจัดแสดงหรืองานทางด้านเทคนิค
-เจ้าหน้าที่ควบคุมการแสดง	3	2	กำหนดจัดรายการ ควบคุมการแสดงภายในหอประชุม
-ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย	3	1	จัดดำเนินการจัดแสดง โดยร่วมมือกับเวลาของงาน หรือผู้มาติดต่อ หรือมอบหมายควบคุมการปฏิบัติงานในหอประชุม ดูแลการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ภายในห้องรับ-จ่าย และจัดทาสื่อรวบรวมสถิติข้อมูลของส่วนนี้ และควบคุมการเบิก-จ่ายอุปกรณ์
-เจ้าหน้าที่ธุรการ		2	จัดแผนหนังสือ คัดลอกเอกสาร
-เจ้าหน้าที่พิมพ์		1	
-ช่างอิเล็กทรอนิกส์ (เสียง)	2-3	2	ปฏิบัติงานเทคนิคด้านแสง เสียง และโสตทัศนอุปกรณ์
-ช่างศิลปกรรม (ช่างภาพ)	2-3	1	ปฏิบัติงานช่างภาพ
1.4 งานประชาสัมพันธ์ และวิเทศสัมพันธ์			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
- หัวหน้าส่วน	4-5	1	ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์ฯ ให้เป็นที่รู้จักของสาธารณชน ทั้งภายในและภายนอกศูนย์วัฒนธรรม และควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายนี้
1.4.1 งานประชาสัมพันธ์			
- เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	2-3	2	ทำการประชาสัมพันธ์อยู่ภายในศูนย์ฯ โดยมีส่วนทำการออบริเวณส่วนโถงทางเข้าใหญ่ และเป็นแม่ควบคุมการจัดสรรคนอปกรณ์และการผลิตเอกสาร
1.4.2 งานการออกแบบกราฟิก			
- นักวิชาการศึกษา	3	2	ออกแบบสื่อและอุปกรณ์ผลิตสำหรับการประชาสัมพันธ์ เช่น หนังสือ หุ่นจำลอง หรือบอร์ดงานต่าง ๆ
- ช่างศิลป์	2-3	2	ปฏิบัติงานศิลป์ เช่น เขียนป้าย ภาพ สั
- ช่างภาพ	2-3	2	ปฏิบัติงานช่างภาพให้แก่งาน
- ช่างอิเล็กทรอนิกส์	2-3	1	ปฏิบัติงานทางด้านเครื่องเสียงและงานพิมพ์ภายในส่วนประชาสัมพันธ์ ในกรณีที่ต้องออกไปประชาสัมพันธ์ นอกสถานที่ที่หน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่เครื่องเสียง
1.4.3 งานผลิตเอกสารสิ่งพิมพ์			
- ช่างศิลป์	2	2	ปฏิบัติงานทางด้านการออกแบบสื่อแสดง
- เจ้าหน้าที่เผยแพร่	2	1	เบิกจ่ายอุปกรณ์ สื่อแจกจ่าย เผยแพร่
1.4.4 งานธุรการ			
- เจ้าหน้าที่ธุรการ	1-3	2	ดำเนินงานด้านธุรการ ประชาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน
- เจ้าหน้าที่การเงินบัญชี	1-3	1	ควบคุมบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทางด้านการเงินและทำการเบิกจ่ายเงินสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์วัสดุ เพื่อนำมาใช้ในงานประชาสัมพันธ์
- เจ้าหน้าที่พิมพ์	1-3	2	พิมพ์เอกสาร และจัดทำสำเนา รวมทั้งช่วยปฏิบัติงานด้านธุรการด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. งานวิชาการและวางแผน	28	อัตรา
2.1 งานวางแผนและวิจัย	8	อัตรา
2.2 งานงบประมาณและติดตามผล	2	อัตรา
2.3 งานห้องสมุด	7	อัตรา
2.4 งานบริการของวิชาการ	11	อัตรา
3. งานกิจกรรม (แม่ข่ายวัฒนธรรม)	33	อัตรา
3.1 งานนิทรรศการ	6	อัตรา
3.2 งานผลิตและคลังพิพิธภัณฑ์	6	อัตรา
3.3 งานเตรียมการจัดแสดงนิทรรศการ	11	อัตรา
3.4 งานการจัดแสดงภายในหอประชุมใหญ่	10	อัตรา
4. งานประชาสัมพันธ์	18	อัตรา
4.1 งานประชาสัมพันธ์	3	อัตรา
4.2 งานทรคอปรณ์	7	อัตรา
4.3 งานผลิตเอกสาร สิ่งพิมพ์	3	อัตรา
4.4 งานธุรการ	5	อัตรา
รวมเจ้าหน้าที่ทั้งหมดของโครงการ	131	อัตรา

3.7.3 วิเคราะห์เกี่ยวกับผู้ใช้อาคารศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์

3.7.3.1 ประเภทของผู้ใช้อาคาร

จากการศึกษาในข้อมูลเบื้องต้น เราสามารถสรุปกลุ่มผู้ใช้อาคารของศูนย์ฯ ได้เป็นดังนี้ คือ

1. เจ้าหน้าที่ศูนย์วัฒนธรรม หรือผู้ให้บริการ คือ

1.1 เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วัฒนธรรม

1.2 นักวิชาการ หรือนักวิจัย รวมทั้งวิทยากรต่าง ๆ

1.3 ศิลปินหรือนักแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ขึ้นด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผู้เข้าชมหรือผู้ใช้บริการ คือ

2.1 นักเรียน นักศึกษา

2.2 นักท่องเที่ยว

2.3 นักวิชาการ นักวิจัยค้นคว้า

2.4 ผู้มาติดต่อ

2.5 ประชาชนทั่วไป

2.7.3.2 พฤติกรรมและจุดมุ่งหมายของผู้ใช้อาคาร

พฤติกรรมและจุดมุ่งหมายของผู้ใช้โครงการ สามารถสรุปความต้องการได้และจะเก็บเป็นตัวกำหนดถึงความสัมพันธ์และองค์ประกอบของศูนย์ศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากผู้ใช้อาคารในโครงการนี้แบ่งได้หลายส่วนตามวัตถุประสงค์ของการใช้ ดังนั้น พฤติกรรมฮ่อมมีหลายอย่างที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่ยกนำไปใช้

1. หัตถกรรมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ประจำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ก่อน 8.00 น.	8.30-12.00 น.	12.00-13.00 น.	13.00-16.30 น.	หลัง 16.30 น.
เดินทางจากที่พัก	ลงทะเบียนเวลา ที่เข้าทำงาน	ทานอาหาร	ทำงาน	ทานว่างเวลา เจ้าหน้าที่จัดแสดง
รถยนต์	ปฏิบัติงาน	พัก	ทำงาน	ลงทะเบียนเวลากลับ
รถประจำทาง				เดินทางกลับ
เดินเท้า				จอดรถ

2. หัตถกรรมของนักวิชาการ หรือนักวิจัย รวมทั้งวิชาการต่าง ๆ

ก่อน 8.00 น.	8.30-12.00 น.	12.00-13.00 น.	13.00-16.30 น.	หลัง 16.30 น.
เดินทางจากที่พัก	หน่วยงานวิชาการ	ทานอาหาร	พักผ่อน	รายงานตัวลากลับ
ทางเข้า	รายงานตัว	พัก	เตรียมตัว	เดินทางกลับ
จอดรถ	เตรียมงาน อุปกรณ์	ส่วนพักผ่อน	ห้องบรรยาย สัมมนา	จอดรถ
	ห้องบรรยายสัมมนา			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. นัดกิจกรรมของศิลปิน หรือนักแสดง

ก่อน 8.00 น.	8.30-12.00 น.	12.00-13.00 น.	13.00-16.30 น.	หลัง 16.30 น.
ออกจากที่พัก	ห้องแสดง		ห้องแสดง	จอดรถ
	เตรียมการแสดง		เตรียมการแสดง	
	แต่งตัว	ทานอาหาร	แต่งตัว	เดินทางกลับ
จอดรถ	ตรวจเช็ค	พัก	ห้องพัก	ตรวจเช็ค
พนักแสดง	พนักแสดง			
4. <u>นัดกิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา</u> 5. <u>นัดกิจกรรมของนักวิชาการ นักวิจัยคนควา</u>				
ก่อน 8.00 น.	8.30-12.00 น.	12.00-13.00 น.	13.00-16.30 น.	หลัง 16.30 น.
ออกจากที่พัก	ติดต่อสอบถาม-กำหนด	ทานอาหาร		
	ส่วนงานหนังสือ	โรง	หน้าชา	
	โรงย่อย	พักผ่อน	ห้องสมุด	จอดรถ
	อุปกรณ์			
จอดรถ	โรงรวม	พักเที่ยง	โรงรวม	เดินทางกลับ
	พักคอย-ไปยังส่วน อื่น ๆ ยังไม่ ถึง เวลาบรร ยาย	พักผ่อน	ห้องบรรยาย สัมมนา	
	ห้องบรรยาย สัมมนา			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. เหตุการณ์ของนักทอง เทียว

7. เหตุการณ์ของประชาชนทั่วไป

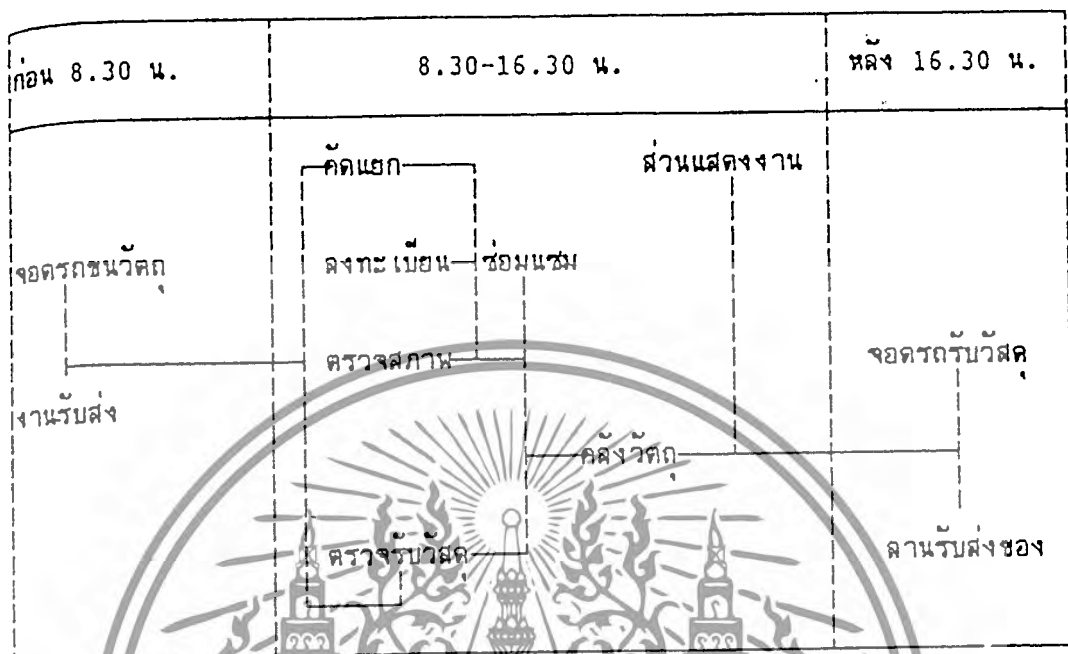
ก่อน 8.30 น.	8.30-12.00 น.	12.00-13.00 น.	13.00-16.30 น.	หลัง 16.30 น.
เดินทางจากที่พัก	นิทรรศการชั่วคราว นิทรรศการดาว วาร		ส่วนนิทรรศการ	จอดรถ
เข้าที่จอดรถ	โถงงานสินค้า โถงรวม	พัก	โถงรวม	เดินทางกลับ
	พักคอย ส่วนชมการแสดง	ทานอาหาร	โรงละคร การแสดง กลางแจ้ง	

8. เหตุการณ์ของแม่กตติศตองาน

ก่อน 8.00 น.	8.00-12.00 น.	12.00-13.00 น.	13.00-16.30 น.	หลัง 16.30 น.
เดินทางจากที่พัก	โถงรวม	พัก	โถงรวม	เดินทางกลับ
จอดรถผู้มาติดต่อ	ส่วนกิจกรรมที่จะ	ทานอาหาร	ติดต่อสอบถาม	จอดรถ
	ไปยังส่วนต่าง ๆ ของศูนย์		ส่วนกิจกรรมที่ติดต่อ	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. พฤติกรรมของวัดถ (วัดถแสดง, อุปการะโรงละคร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7.4 วิเคราะห์จำนวนผู้เข้าโครงการ

1. จำนวนผู้เข้าชมการแสดง วิเคราะห์โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับจำนวนผู้เข้าชมในโครงการที่มีขนาดใกล้เคียง ลักษณะการจัดแสดงคล้ายคลึงกัน ในที่นี้จะเปรียบเทียบกับจำนวนผู้เข้าชมรายการแสดงของกรมประชาสัมพันธ์

ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนผู้เข้าชมการแสดงของกรมประชาสัมพันธ์

ในเดือนมิถุนายน 2536

วันเดือนปี	รายการ	จำนวนรอบ	จำนวนคนต่อรอบ
1 มิ.ย. 36	บันเทิง-ความรู้	2	700
2 มิ.ย. 36	บันเทิง-ความรู้	2	800
3 มิ.ย. 36	บันเทิง-ความรู้	2	600
4 มิ.ย. 36	บันเทิง-ความรู้	2	500
5 มิ.ย. 36	บันเทิง-ความรู้	3	900
6 มิ.ย. 36	บันเทิง-ความรู้	3	700
7 มิ.ย. 36	บันเทิง-ความรู้	3	800
			200
			50
			300
			50
			300
			300
			500
			400

วันเดือนปี	รายการ	จำนวนรอบ	จำนวนคนต่อรอบ
9 มี.ธ. 36	บันเทิง-ความรู้	2	700 500
16 มี.ธ. 36	บันเทิง-ความรู้	2	1200 500
23 มี.ธ. 36	บันเทิง-ความรู้	2	1400 500
24 มี.ธ. 36	บันเทิง-ความรู้	1	300
30 มี.ธ. 36	บันเทิง-ความรู้	2	1100 600

ตารางที่ 3.4 แสดงการสรุปสถิติผู้เข้าชมการแสดงของกรมประชาสัมพันธ์

จำนวนผู้เข้าชม/คน	จำนวนรอบ	ร้อยละของผู้เข้าชม
น้อยกว่า 400	39	31.70
401 - 700	53	43.10
701 - 1000	16	13.00
1001 - 1400	5	4.07
1401 ขึ้นไป	10	8.13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนผู้เข้าชมการแสดง/รอบ สูงสุด คือ 401-700 คน (43.10%) เป็น
การใช้ที่นั่งของอาคาร = $\frac{401 + 700}{2} = 550.5/\text{ที่นั่งทั้งหมด (700)}$

คิดเป็นร้อยละ = $\frac{550.5 \times 100}{700} = 78.64$

จำนวนผู้เข้าชมการแสดงมีการใช้ที่นั่งสูงสุด 78.64 ที่นั่งของที่นั่งทั้งหมด จะ
นำไปเปรียบเทียบการขยายตัวในขนาดของศูนย์ศิลปวัฒนธรรม โดยคิดจาก 78.64 เป็น
75.00 ที่นั่ง (สูงสุด)

กำหนดให้ ผู้เข้าชมการแสดงสูงสุด 400 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ของจำนวน
ผู้ใช้นั่ง

ควรมีจำนวนที่นั่งเพื่อการขยาย = $100 - 75 = 25$ (ร้อยละ)

ร้อยละ 25 ของ 400 = 100 ที่นั่ง (คน)

รวมจำนวนผู้เข้าชม = $400 + 100 = 500$ คน

สรุป จำนวนผู้เข้าชมสูงสุด 500 คน/รอบ หากมีผู้ชมมากกว่านี้ก็จะเพิ่ม
รอบในการแสดง

2. จำนวนผู้เข้าชมส่วนนิทรรศการ วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบกับพิพิธภัณฑ์
สถานแห่งชาติ ซึ่งมีลักษณะวัตถุประสงค์ของการแสดงเหมือนกัน คาดว่ากลุ่มผู้ใช้น่าจะเป็น
เดียวกัน

ตารางที่ 3.5 แสดงจำนวนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2533 - 2536

ปี	นักศึกษา	ประชาชน	ชาว ต่างประเทศ	แขกผู้ มาเยือน	รวม	ค่าเปลี่ยน แปลงเฉลี่ย
2533	128,288	196,313	52,069	831	377,501	
2534	172,732	241,233	63,744	1,095	438,808	61,307
2535	124,849	214,157	63,099	155	402,260	36,548
2536	122,724	154,779	47,240	171	324,914	77,346
รวม	548,593	806,482	226,152	2,252	1,543,483	58,400
ร้อยละ	35.54	52.25	14.65	15	100	3.78

การเปรียบเทียบจำนวนผู้ใช้

ค่าเฉลี่ยจำนวนผู้ใช้ = ผลบวกผู้ใช้แต่ละปี
จำนวนปี

$$= \frac{1,543,483}{3}$$

$$= 385,870 \text{ คน/ปี}$$

นำมาเปรียบเทียบ 50%

$$= \frac{385,870 \times 50}{100}$$

$$=$$

$$= 192,935 \text{ คน/ปี}$$

เป้าหมายของโครงการ 10 ปี จึงคาดคะเนจำนวนผู้ใช้โครงการจะเพิ่มขึ้น

โดยตั้งสมมติฐานการเปลี่ยนแปลงโดยใช้สูตร UNEAR GROWTH

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.7 แสดงจำนวนผู้ใช้ห้องสมุดทุกกระหม่อมบริพัตรและโสทรวิฑู
ปี พ.ศ. 2531-2536

ปี	ห้องสมุด	การเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย
2531	15,183	
2532	15,962	779
2533	17,439	1,477
2534	18,638	1,194
2535	25,062	6,429
2536	25,062	68,679
รวม	126,020	18,558
ร้อยละ	100	1,473

คำนวณผู้ใช้ห้องสมุดโดยใช้สูตร UNEAR GROWTH

$$PoPt = PoP + bt$$

$$PoPt = \text{จำนวนปีที่ต้องการทราบ}$$

$$PoP = \text{จำนวนปีในฐาน}$$

$$t = \text{ระยะเวลา}$$

$$b = \text{ค่าเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยในแต่ละปี}$$

$$PoP = 33,741 \text{ (2532)}$$

$$b = \frac{33,741 \times 14.73}{100} = 4,970.05$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$\begin{aligned}
 PoPt &= PoPo + bt \\
 \text{โดย } PoPt &= \text{จำนวนปีที่ต้องการทราบ} \\
 PoPo &= \text{จำนวนปีในฐานะ} \\
 t &= \text{ระยะเวลา} \\
 b &= \text{ค่าเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยในแต่ละช่วงปี} \\
 PoPo &= 192,935 \text{ (2532)} \\
 b &= \frac{192,935 \times 3.78}{100} = 7,292.94
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 t &= 10 \text{ ปี} \\
 2542 &= 192,864.4 \text{ คน/ปี} \\
 &\text{ใน 1 เดือนเปิดทำการ 22 วัน} \\
 1 \text{ ปี เปิดทำการ} &= 22 \times 12 = 264 \text{ วัน} \\
 &= \frac{265,864}{264} = 1,007 \text{ คน/วัน}
 \end{aligned}$$

3. จำนวนผู้ใช้บริการห้องสมุดและโสตทัศน

การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้เปรียบเทียบกับโสตทัศนศึกษาศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง หอสมุดแห่งชาติ เป็นห้องสมุดเฉพาะ เช่นเดียวกับห้องสมุดของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง จึงนำสถิติจำนวนผู้เข้ามาค่าอัตราการศึกษาตัว (คิดเป็นร้อยละ) ดังนี้

$$t = 10 \text{ ปี}$$

$$\begin{aligned} \text{PoPt} &= 33,741 + (4,970.05 \times 10) \\ &= 83,442 \text{ คน/ปี} \end{aligned}$$

1 ปี เปิดบริการ 264 วัน

$$\text{ผู้ใช้โดยเฉลี่ยใน 1 วัน} = \frac{83,442}{264} = 317 \text{ คน/ปี}$$

264

สรุป การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้บริการโครงการ

1. ส่วนชมการแสดง 500 คน/วัน

2. ส่วนนิทรรศการ 1,007 คน/วัน¹

3. ส่วนห้องแสดงและโสตทัศน 317 คน/วัน

รวมผู้ใช้บริการทั้ง 3 ส่วน = 1,824 คน/วัน²

4. คิดจำนวนผู้ใช้บริการอื่น ๆ นอกเหนือจากทั้ง 3 ส่วน

คิด 10% จากจำนวนผู้ใช้ทั้ง 3 ส่วนใน 1 วัน = 120 คน/วัน

ดังนั้น ผู้ใช้บริการของโครงการทั้งหมดตามปีเป้าหมายจะมีจำนวน

ทั้งสิ้น 1,824 คน/วัน และ 481,536 คน/ปี

การนำไปใช้

สามารถนำเอาจำนวนผู้ใช้อาคารไปคำนวณพื้นที่ใช้สอยของส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- ส่วนโถงทางเข้าใหญ่ ห้องสมุด ห้องอาหาร
- ที่จอดรถ หอประชุมใหญ่ ห้องบรรยาย (คิดจากผู้ชมมาเป็นหมู่คณะ)

¹ในกรณีที่มีผู้เข้าชมเป็นหมู่คณะ จำนวนผู้ใช้ในวันนั้นจะมีจำนวนมากกว่าค่าเฉลี่ย จึงกำหนดให้การบริการแก่กลุ่มหรือคณะอย่างมีประสิทธิภาพประมาณ 200 คน/กลุ่ม/เที่ยว

²ค่าเฉลี่ยเป็นการรวมผู้ชมการแสดงด้วย กรณีที่ไม่มีการแสดง จำนวนผู้ใช้อาคารก็จะลดลง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. ส่วนบริการทางวิชาการ

2.1 ห้องสมุด

พิจารณาผู้ใช้ห้องสมุดจาก

เจ้าหน้าที่ของศูนย์ 131 คน

สถิติผู้ชมเป้าหมายปี 2542 374,880 คน

ผู้ใช้ห้องสมุด 20% ของผู้มีโอกาสใช้¹ 74,976 คน

ห้องสมุดที่บริการคน 10,000 - 24,999 คน ให้ที่นั่งอ่าน 40 ที่

และเพิ่มทุก 4 ที่ เมื่อมีคนเพิ่ม 1,000 คน

ดังนั้น คิดเป็นที่นั่งในห้องสมุด = $\frac{74,976 - 10,000}{1,000}$

$= 65 + 40$

$= 105$ ที่นั่ง

กำหนดให้พื้นที่นั่งอ่าน 2.75 ตร.ม./คน²

$= 2.75 * 105$

$= 288.75$ ตร.ม.

มาตรฐานห้องสมุดเฉพาะสำหรับประเทศไทย กำหนดให้หนังสือ

สำหรับห้องสมุดที่ตั้งใหม่ใน 5 ปี ควรมีประมาณ 20,000 เล่ม

พื้นที่ส่วน BOOK STOCK = $20,000 * 1.17 = 117.00$ ตร.ม.

STOCK 1 เล่ม หนังสือ 200 เล่ม ใช้พื้นที่ 1.17 ตร.ม. ต่อ 1 STOCK)

ห้องเก็บหนังสือและซ่อมแซม

เนื่องจากเป็นห้องสมุดเฉพาะ หนังสือส่วนใหญ่เป็นวรรณคดีเก่า

หายาก และงานวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่สำคัญ จึงใช้พื้นที่ในการเก็บรวบรวม

และงานวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่สำคัญ จึงใช้พื้นที่ในการเก็บรวบรวมและ

ตัดลอกมาในที่นี้ จึงกำหนดให้มีพื้นที่ 20 ตารางเมตร

¹ TIME SAVER STANDARD FOR BUILDING TYPES, P.277

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

² IBID 1 P.277

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ยังทิ้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนโสตทัศนศึกษา

พิจารณาผู้ใช้จากผู้เข้าชมเป็นหมู่คณะความถี่สูงสุด	100 คน
มีโอกาสนั่ง 20% จึงมีที่นั่ง	20 ที่นั่ง
พื้นที่ห้องโสตฯ = $(0.96 * 20) + CIR. 30\%$	
	= 25.00 ตารางเมตร

ส่วนอ่านไมโครฟิล์ม

กำหนดให้มีที่นั่งอ่านไมโครฟิล์ม	= 4 ที่นั่ง
พื้นที่อ่านไมโครฟิล์ม 3.60 ตร.ม./ที่นั่ง ¹	= 14.40 ตารางเมตร

บริเวณทำงานเจ้าหน้าที่

พื้นที่สำหรับทำงานนั้น คิดรวมทั้งกว้างลึกของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็น ได้แก่ โต๊ะสำหรับทำงาน ตู้สำหรับเก็บของใช้ ตู้ใส่หนังสือที่รอกการลงทะเบียน จัดหมวดหมู่ กำกับตราสาร

โต๊ะพิมพ์ตัด

สำหรับห้องสมุดขนาดเล็ก กำหนดเนื้อที่ทำงาน = 9.3 ตร.ม./คน²

ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่

บรรณารักษ์	1 ตำแหน่ง	= 9.18 ตร.ม.
ผู้ช่วยบรรณารักษ์	2 ตำแหน่ง	= 2 * 6.6 = 13.20 ตร.ม.
ผู้เชี่ยวชาญทางโสตฯ	2 ตำแหน่ง	= 2 * 9.3 = 18.60 ตร.ม.
เสมียน, พิมพ์ตัด	2 ตำแหน่ง	= 2 * 4.5 = 9.00 ตร.ม.
รวมบริเวณทำงานเจ้าหน้าที่		= 49.98 = 50.00 ตร.ม.

¹ แม้นมาศ ชวลิต และสิรินทร์ ช่วงโชต, คู่มือบรรณารักษ์ศาสตร์ พระนคร 2511, หน้า 359

² อ่างแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ห้องบรรยาย

พิจารณาจากอัตรากลุ่มผู้ใช้บริการสูงสุด = 100 - 200 คน

ดังนั้น กำหนดให้เป็นส่วนสำหรับการบรรยายเป็น 2 ระดับ คือ

ก. การบรรยายในห้องบรรยายรวม ให้ผู้เข้าฟังการบรรยาย 200 คน¹

พื้นที่นั่งฟังบรรยาย = 0.64 ตร.ม./คน

$$= 0.64 * 200 = 128 \text{ ตร.ม.}$$

พื้นที่ส่วนเวทีใช้ 25% = 32 ม²

และพื้นที่ส่วนโรงพักคอย $1/6 * 200 * 0.64$

$$= 21.33 = 21.00 \text{ ตร.ม.}$$

รวมพื้นที่ส่วนห้องบรรยายรวม = 181 ตร.ม.

ข. ห้องสัมมนา ผู้เข้าสัมมนา 100 คน แบ่งเป็น 2 ห้อง ๆ ละ 50 คน²

ใช้วิธีการคิด พื้นที่แบบเดียวกับห้องบรรยายรวม ได้พื้นที่

$$= 45.25 \text{ ตร.ม./ห้อง}$$

ค. ส่วนเผยแพร่งานทางวัฒนธรรม

3.1 ส่วนโรงละคร (หอประชุม)

โรงละครนี้จะจัดให้มีการแสดงทางวัฒนธรรมเป็นประจำเดือน-

ละ 1-2³ ครั้ง นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การจัดแสดงดนตรี

งานวัฒนธรรมระหว่างภาค งานประจำปี งานประจำเทศกาล ให้

เข้าจัดงานต่าง ๆ เป็นต้น

¹คิดจากอัตราผู้ใช้บริการส่วนนิทรรศการ

²คิดจากอัตราการเข้าใช้บริการส่วนนิทรรศการ

³การดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์จำนวนผู้ชม

กรณีที่ 1 จากสถิติการจัดแสดงของศูนย์สังคีตศิลป์ มีผู้เข้าชมจำนวน

สูงสุดประมาณ 2,000-2,200 คน¹

จำนวนรอบ	จำนวนที่นั่งสอบ	เหตุผล
2	1,000	สิ้นเปลือง ไม่คุ้มค่าการลงทุน
3	800	สิ้นเปลือง ไม่คุ้มค่าการลงทุน
4	600	เหมาะสม และมีที่นั่งเหลือ
6	400	เหมาะสม และมีที่นั่งเหลือ

กรณีที่ 2

วิเคราะห์จากมุมมอง และระยะการมองของผู้เข้าชม ต่อการแสดงที่
ออกทิวทาง พบว่าดีที่สุดในระยะ 15.00 ม. และมากที่สุด 22.50 ม.²

จากการวิเคราะห์จำนวนที่นั่งของ THEATER รูป FAN SHAPE ซึ่ง
เป็นรูปร่างที่ดีที่สุด

จำนวนที่นั่งชม ที่ระยะ 15.00 ม. ประมาณ 400 ที่นั่ง

จำนวนที่นั่งชม ที่ระยะ 22.50 ม. ประมาณ 600 ที่นั่ง

สรุป จากการวิเคราะห์ทั้งสองกรณี พิจารณาเลือก PORM ขนาด

500 ที่นั่ง (เผื่อการขยายตัวอีก 25%) เพื่อจำนวนผู้ชมที่เหมาะสม

(ดูการวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ) หากในการแสดง มีผู้ต้อง

การเข้าชมจำนวนมากกว่าที่กำหนด ก็จะแก้ปัญหาโดยการเพิ่มจำนวน

วันและรอบในการแสดง

¹จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคาร กรุงเทพฯ จำกัด
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าก็ตาม ²TIME SAVER STANDARD FOR BUILDING TYPE. (P.295) ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์พื้นที่ส่วนนั่งชม

พื้นที่ส่วนนั่งชม 0.90 ตร.ม./คน^1
 จำนวนที่นั่ง $500 \text{ ที่นั่ง} = 450.00 \text{ ตร.ม.}$

รวมทางเดิน $30\% \ 450 + 135 = 585 \text{ ตร.ม.}$

โถงทางเข้า

$1/6$ ของจำนวนที่นั่ง $= 1/6 * 500$
 $= 83.33$

พื้นที่ $0.64 \text{ ตร.ม./คน} = 0.64 * 83.33 = 53 \text{ ตร.ม.}$

ห้องน้ำ-ส้วม

จาก BUILDING PLANNING FOR DESIGN STANDARD

พื้นที่จำนวนนั่งชม 500 คน

ต้องการ ห้องน้ำชาย โถงส้วม 4 โถง ที่ปีส้วม 6 ที่ อ่างล้าง 4 ที่

ห้องน้ำหญิง โถงส้วม 6 โถง อ่างล้างหน้า 4 ที่

พื้นที่ ห้องน้ำชาย $12.96 + 80\% = 23.5 \text{ ตร.ม.}$

ห้องน้ำหญิง $10.96 + 80\% = 19.73 \text{ ตร.ม.}$

(พื้นที่ TOILET, TIME SAVER, REFERENCE 23,24,25)

3.2 ลานแสดงกลางแจ้ง (AMPHITHEATRE)

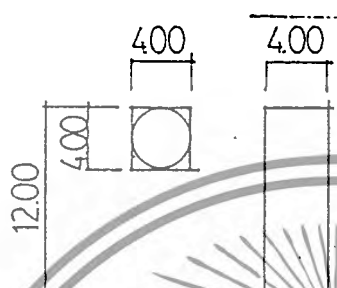
1. พื้นที่นั่งชมการแสดง พิจารณาจากจำนวนผู้เข้าชม ซึ่งเปรียบเทียบกับจากสถิติผู้ชมการแสดงกลางแจ้ง สัมผัสศาลา กรมศิลปากร ประมาณรอบละ 450-500 คน (หยุดการแสดงในฤดูฝน)

พื้นที่สำหรับนั่งชมการแสดง $0.375 \text{ ม}^2/\text{คน}$ (SPORTSYADIUM, ARCH. DATA.14, p.317)

พื้นที่นั่งชมการแสดง $= 500 * 0.375 = 187.50 \text{ ม}^2$

2. พื้นที่ลานแสดง พิจารณาจากลักษณะของศิลปะการแสดงพื้นบ้านในภาค
กลาง

ขนาดของการแสดง

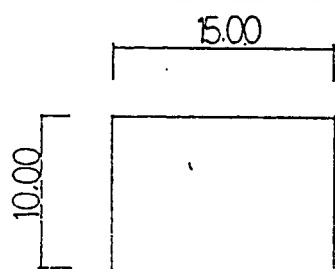

การแสดงที่ใช้เนื้อที่ทางลิกมากที่สุด

12.00 ม. เช่น ฟ้อนรำ

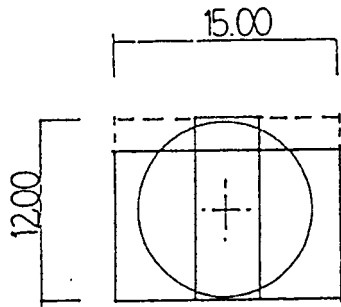
12.00

การรำวงเมืองหรือการละเล่นพื้น-
เมือง ประมาณ 12.00 ม.

การแสดงดนตรี ละคร ใช้เวทีด้าน
กว้างประมาณ 15.00 ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อนำพื้นที่การแสดงพื้นบ้านมา
รวมกัน จะต้องใช้พื้นที่การแสดง
ประมาณ 180.00 ม²

3. พื้นที่ส่วนเตรียมการแสดง พิจารณาจากจำนวนสูงสุดของผู้แสดง คือ

ประมาณ 20 คนต่อการแสดงแต่ละชุด

พื้นที่สำหรับเตรียมการแสดง 2.00 ม²/คน (จากข้อมูลสถาปัตยกรรม)

พื้นที่เตรียมการแสดง = 40.00 ม²

4. พื้นที่ PLAZA ทางเข้า พิจารณาจากมาตรฐาน คือ 1/6 ของจำนวน

ผู้เข้าชม

พื้นที่ PLAZA = $1/6 \times 500 + 0.64 = 53.00$ ม²

5. พื้นที่ส่วนควบคุมแสง-เสียง 20.00 ม²

6. ห้องเก็บของ = 12.00 ม²

7. ห้องน้ำดื่ม พิจารณาจากมาตรฐานอัตราส่วนของสุขภัณฑ์ต่อคนจาก

BUILDING PLANNING FOR DESIGN STANDARD

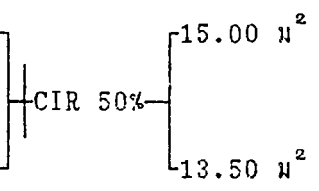
จากตารางที่

ห้องน้ำชาย : ส้วม 4, โถปัสสาวะ 4, อ่างล้างหน้า 3

ห้องน้ำหญิง : ส้วม 5, อ่างล้างหน้า 3

พื้นที่ห้องน้ำชาย = 9.72 = 10.00 ม²

พื้นที่ห้องน้ำหญิง = 8.55 = 9.00 ม²

การวิเคราะห์รูปร่าง-ขนาด เวทีการแสดงของส่วนโรงละคร

การละเล่นของภาคกลาง มีจำนวนผู้เล่นไม่แน่นอน เพราะเป็นการแสดงในบริเวณกลางหมู่บ้าน หรือ ลานกสิกรรม โดยจำนวนผู้แสดงยิ่งมากก็ยิ่งสนุก ดังนั้น จากข้อมูลดังกล่าว จึงได้ยึดข้อมูลการแสดงส่วนใหญ่จากงานเทศกาลเทโวเมืองไทย

การแสดงเพลงเกี่ยวข้าว ผู้แสดง 8-10 คน

จะมีรูปร่างตามยาว 16.00 ม. หน้ากระดาน

และทางลึกเป็นวงกลม 8.00 ม.

พื้นที่ 80.00 ตร.ม.

การแสดงลำตัด ผู้แสดง 12-14 คน

จะมีรูปร่างทางลึกมากที่สุด 10.00 ม. กว้าง 8.00 ม.

พื้นที่ 80.00 ตร.ม.

การแสดงรำกลองยาว ผู้แสดง 12-14 คน

จะมีรูปร่างวงกลมมากที่สุด ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง

10.00 ม. และหน้ากระดานมากที่สุด 16.00 ม.

จะเป็นการแสดงที่ใช้พื้นที่มากที่สุด = 160.00 ตร.ม.

จากข้อพิจารณาเบื้องต้น ขนาดของเวทีการแสดงส่วนโรงละคร จึงควรมี

ขนาดประมาณ 160-180 ตร.ม.

3.2 ส่วนการจัดการแสดง (นิทรรศการ)

แบ่งการจัดการแสดงออกเป็น 3 ลักษณะ

1. ส่วนงานนิทรรศการดาว

2. ส่วนงานนิทรรศการชั่วคราว

3. ส่วนงานนิทรรศการกลางแจ้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อนึ่งข้าพเจ้ามิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ส่วนงานนิทรรศการถาวร

ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมหลักอีกอย่างหนึ่งของศูนย์วัฒนธรรมที่จะมุ่งรวบรวม- ศิลปวิชาการหลายแขนงเข้าด้วยกัน เพื่อชี้ให้เห็นถึงลักษณะของวัฒนธรรมที่ได้วิวัฒนาการ สืบต่อกันมาตามยุคสมัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นิทรรศการดังกล่าวจะมีเนื้อหาครอบคลุม เรื่องประวัติความเป็นมาของชนชาติไทยในภาคกลาง ชีวิตความเป็นอยู่และที่มามีความเป็น เอกลักษณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ

โดยมีแนวทางของการจัดนิทรรศการดังนี้

1. เน้นการจัดการแสดงที่สามารถโน้มน้าวมความสนใจของผู้ชมในลักษณะ ที่ไม่ต้องมีผู้ช่วยอธิบาย (SELF LEARNING PROCES) และสร้างความต่อเนื่องให้ชวน ติดตามชมจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง

2. มีระบบการสัญจรจากสะดวก ไม่ติดขัด อาจมีที่พักชั่วคราวในขณะที่ชมด้วย

3. การใช้สื่อและการจัดการแสดงที่ก้าวหน้าทันสมัย มีหัวข้อในการจัดแสดงดังต่อไปนี้

1. แหล่งกำเนิดวัฒนธรรมในภาคกลาง

แนวคิด เน้นการจัดแสดงเพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมได้ทราบถึงความเจริญที่ม มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ของภาคกลาง เช่น แหล่งชุมชนโบราณที่แสดงถึงการตั้ง ถิ่นฐานที่สัมพันธ์กับกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา แหล่งโบราณคดีต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรมโบราณ ศิลปแบบทวารวดี สถาปัตยกรรมหินตั้ง (สมัยหินใหม่) ภาพเขียนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีต่อสภาพของสังคมในแต่ละยุคสมัย

2. ความเป็นมาของชนชาติไทยในภาคกลาง

แนวคิด ในภาคกลางประกอบด้วย คนหลายเชื้อชาติที่มีทั้งที่อพยพมา จากถิ่นอื่น และชุมชนที่ตั้งรกรากอยู่เดิม เช่น ชวามอญ ในพื้นที่ อ.พระประแดง แต่ละ ชนชาติก็มีภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป

3. ภาษาและวรรณคดี

แนวคิด แสดงให้เห็นถึงลักษณะของภาษาถิ่นแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในภาคกลาง การออกเสียง ตัวเขียน ซึ่งจะมีรากของภาษาที่อยู่ในแนวเดียวกันและการเปรียบเทียบภาษาเหล่านี้ออกมาช่วยสนับสนุนผลต่อการให้การศึกษาแก่บุคคลทั่วไป

4. การดำเนินชีวิตประจำวัน

แนวคิด แสดงถึงอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน คือทางคติความเชื่อ ความศรัทธาในทางพุทธศาสนา ที่แสดงออกมาทางการปลูกสร้างบ้าน ลักษณะผังของหมู่บ้าน การผูกพันกับศาสนา วัด อาชีพ โดยเฉพาะการทำงาน ประเพณีต่างๆ และการละเล่นพื้นเมือง อันแสดงถึงการผูกพันห่อหุ้มใจของคนไทยจนว่างจากการทำงาน

5. ศิลปหัตถกรรม

แนวคิด เป็นการแสดงให้เห็นการผลิตเครื่องใช้ภายในครัวเรือน ตามความจำเป็นในการใช้ในชีวิตรประจำวัน โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น ไม้ไผ่ หวาย ฝ้าย ไหม ครั่ง ตลอดจนงานสถาปัตยกรรมต่าง ๆ

ห้องบรรยายสรุป

ใช้เป็นห้องที่จัดฉายสไลด์เพื่อบรรยายสรุปแก่ผู้ชมก่อนที่จะออกไปจากส่วน

นิทรรศการถาวรโดยจัดฉายเป็นรอบ รอบละ 15 นาที มีพื้นที่ผู้เข้าชมได้ 30 คน (เป็นขนาดที่ใหญ่ที่สุดสำหรับการใช้จอภาพขนาด 60" ดูส่วนการฉายสไลด์)

มีพื้นที่นั่งชม = 6.60 * 70.00 ตร.ม.

= 46.20 ตร.ม.

การพิจารณาเลือกขนาดตู้จัดแสดงงาน

พิจารณาจากขนาดของวัสดุ คือไม้อัดและกระจก โดยอาศัยหลักเกณฑ์จาก

หนังสือวิชาการพิพิธภัณฑ์ (นิคม มลิกะคามะกุล, พิชชาดา จันทรโพธิ์ศรี และ มณีรัตน์ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปเผยแพร่ขอให้นำไปใช้
ไม่ว่าในรูปแบบใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ท้วมเจริญ) หน้า 209 ความยาวของตู้โดยทั่วไปจะมีขนาด 4 ฟุต หรือ 6 ฟุต หรือ 8 ฟุต
 ภายในด้านหน้าของตู้ติดไฟฟ้า ควรมีความลึกด้านในอย่างน้อย 2 ฟุต และ 2 ฟุต 6 นิ้ว
 กระจุกตู้ควรสูง 4 ฟุต 6 นิ้ว

ในที่ที่กำหนดให้ตู้แสดงมีขนาดลึก 0.60 เมตร กว้าง 1.20 เมตร สูง
 1.60 เมตร ยกสูงจากพื้น 0.60 เมตร เพื่อเอื้ออำนวยในการชมได้ทั่วถึง โดยยืนใน
 ตำแหน่งเดียวและในระยะที่เหมาะสม

พื้นที่ใช้งานในการชมของตู้ขนาด $1.60 \times 2.20 = 3.52$ ตร.ม.

(จากการวิเคราะห์)

และพื้นที่แสดงงานภายในตู้แสดง $(1.20 \times 1.60) + (0.60 \times 2.64)$
 $= 2.64$ ตร.ม./ตู้

ส่วนการจัดฉายสไลด์

ใช้จอขนาด 11.50×1.50 (60") ระบบ SLIDE MULTIVISION ระยะ
 จากจอภาพถึงเครื่องฉายสไลด์ (ขนาด $2" \times 2"$) 23 ฟุต 6.90 เมตร จากลักษณะการ
 มองที่ดีจากหนังสือ TIME SAVER STANDARD และ ARCHITECT' DATA กำหนดไว้ว่า

- มุมมองในแนวราบไม่ควรเกิน 30 องศา
- มุมมองในแนวตั้งไม่ควรเกิน 35 องศา
- ระยะการมองเห็นไม่ควรเกิน 6 เท่าของความกว้างของจอ
- ระยะแนวหน้าสุดของแถวที่นั่งห่างจากจอไม่น้อยกว่า 2 เท่าของความ
 กว้างของจอ

ดังนั้นได้ขนาดของบริเวณฉายสไลด์ = 6.60×7.00 เมตร

การวิเคราะห์เวลาในการชมนิทรรศการ

การศึกษาเรื่องเวลาเพื่อให้ได้เวลาอันเหมาะสมในการจะชมจะทำให้ทราบ-
 ถึงระยะเวลาในการชมงานแต่ละชิ้นว่าใช้มากน้อยเท่าใด ช่วงเวลาที่ผู้ชมจะรู้สึกเมื่อช้

ในการชม ต้องการจะเปลี่ยนนิทรรศการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากเรื่อง "การออกแบบพิพิธภัณฑ์" ของธีรวุฒิ โอตระกุล สถาปนิกกรม-
ศิลปากรในหัวข้อเวลา กล่าวถึงช่วงเวลาในการชมว่า

"ได้มีการวิจัยถึงระยะเวลาที่ผู้ชมใช้ในพิพิธภัณฑ์ ผลปรากฏว่าระยะเวลา
เฉลี่ยทั้งหมดที่ผู้ชมหนึ่งคนมีต่อบริการพิพิธภัณฑ์ โดยไม่ได้หยุดเลย คือ 1 ชั่วโมง และผล
เฉลี่ยระยะเวลาต่ำสุดและสูงสุดเป็นเวลา 30 นาที และ 2 ชั่วโมง ตามลำดับ ดังนั้นเพื่อ
เป็นการเสริมสร้างประโยชน์ให้ตกแก่ผู้ชมมากขึ้น บริการพิพิธภัณฑ์ควรจัดให้มีช่วงพักค้นการ
แสดงแทนที่จะมีการแสดงต่อเนื่องกันไปจนจบแต่เพียงอย่างเดียว ช่วงพักนี้ควรจัดขึ้นทุก
ระยะเวลาเดินชม 30 นาที หรือเวลาที่ใกล้เคียงกัน"

จากการสำรวจ การชมงานของผู้ชมงานศิลปกรรมที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
ปรากฏว่า

- เวลาในการชมวัตถุโบราณที่แสดงในตู้แสดง ประมาณ 30 วินาทีต่อตู้
- เวลาในการชมวัตถุโบราณตั้งบนแท่น และเวลาในการชมภาพถ่ายพร้อมคำ
อธิบายสั้น ๆ ประมาณ 15 วินาทีต่อชิ้น
- เวลาในการชมชิ้นงานขนาดใหญ่ ประมาณ 1 นาที 15 วินาที ต่อชิ้น

ชิ้นงานที่แสดงในส่วนนี้ทรงศกการภาวสามารถแบ่งได้ตามลักษณะการจัดแสดง
ได้ 6 ประเภท คือ

1. BOARD ขนาด 0.80 x 1.20 และ 1.50 x 2.10 จำนวน 26 ชิ้น
2. DISPLAY ขนาด 1.20 x 1.60 x 0.60 จำนวน 7 ตู้
3. BOX STAND ขนาดต่าง ๆ กัน จำนวน 23 ชิ้น
4. ชิ้นงานใหญ่ ๆ ขนาดต่าง ๆ กัน จำนวน 4 ชิ้น
5. SLIDE MULTIVISION ขนาดจอ 60" จำนวน 5 จอ
6. MODEL ขนาดใหญ่ (ส่วนภาษา) 1 ชิ้น

สรุปการวิเคราะห์เวลาในการชมผลงานที่จัดแสดง

1. BOARD

ใช้เวลาในการชมประมาณ 30 วินาทีต่อชิ้น

2. DISPLAY

ใช้เวลาในการชมประมาณ 45 วินาทีต่อชิ้น

3. BOX STAND

ใช้เวลาในการชมประมาณ 15 วินาทีต่อชิ้น

4. ชิ้นงานใหญ่ ๆ มี 4 ชิ้น

ใช้เวลาในการชมประมาณ 1 นาที 15 วินาทีต่อชิ้น

5. SLIDE MULTIVITION

(พิจารณาเวลาจากจำนวนชิ้นงานที่แสดงโดยประมาณให้ฉายจนจบชุด

ใช้เวลา 15 นาที/จอ)

6. MODEL ขนาดใหญ่ (ส่วนภาษา)

ใช้เวลาในการชมประมาณ 5 นาที/ชิ้น

(เนื่องจากมีรายละเอียดภายในมากและเป็นการแสดงเท่าของจริง)

เวลาในการชมนิทรรศการถาวร

1. BOARD จำนวน 26 ชิ้น ใช้เวลา 0.13 ชั่วโมง

2. DISPLAY จำนวน 7 ชิ้น ใช้เวลาชม 0.525 ชั่วโมง

3. BOX STAND จำนวน 11 ชิ้น ใช้เวลาชม 0.0275 ชั่วโมง

4. ชิ้นงานใหญ่ จำนวน 16 ชิ้น ใช้เวลาชม 0.20 ชั่วโมง

5. SLIDE MULTIVITION จำนวน 5 จอ ใช้เวลาชม 1.15 ชั่วโมง

6. MODEL ขนาดใหญ่ ใช้เวลาชม 0.05 ชั่วโมง

7. เวลาในส่วนห้องบรรยายสรุป 0.25 ชั่วโมง

รวมเวลาในการชมในส่วนนิทรรศการถาวร 2.26 ชั่วโมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ส่วนนิทรรศการชั่วคราว¹

ส่วนนี้ใช้จัดแสดงในระยะเวลาสั้น ๆ กำหนดระยะเวลาประมาณ 2 เดือน ต่อ 1 ครั้ง และจัดติดต่อกันตลอดปี และในช่วงโอกาสพิเศษ เช่น เทศกาลนั้น ๆ ทั้งนี้ส่วนนิทรรศการชั่วคราว จะคำนึงถึงการแสดงที่ดึงดูดเร้าใจผู้เข้าชมให้มากที่สุด อาจมีการใช้แสงเสียงประกอบคำบรรยายด้วย

และเนื่องจากการแสดงในส่วนนี้ไม่สามารถกำหนดประเภท ขนาด หรือ จำนวนของงานแสดงได้ จึงต้องวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบกับตัวอย่างการจัดนิทรรศการพิเศษของหน่วยงานต่าง ๆ คือ

- นิทรรศการเรื่องช้างเขาเผ่าต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยศูนย์วิจัย
ชาวเขา

ใช้พื้นที่แสดง 225 ตารางเมตร

- นิทรรศการเรื่องบ้านคนไทยในทวีปเอเชีย โดยศูนย์วิจัยวัฒนธรรม
เอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

ใช้พื้นที่แสดง 360 ตารางเมตร

- หอองนิทรรศการชั่วคราวของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร

ใช้พื้นที่แสดง 450 ตารางเมตร

3. ส่วนงานนิทรรศการกลางแจ้งและสื่อบิต

เป็นส่วนที่จัดงานแสดงเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนภาคกลาง โดยจำลองออกมาให้ได้บรรยากาศที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด ตามลักษณะของการวางผังหมู่บ้าน ตำแหน่งของเรือนอีกทั้งยังมีรายการแสดง สาธิตทางด้านหัตถกรรม การละเล่น บริเวณบ้านใต้ถุน เป็นประจำโดยกำหนดเวลาที่แน่นอน มีการจัดแสดงดังต่อไปนี้

¹ วัฒนา สุภรินาถ, พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ชาติพันธุ์วิทยา, วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรม,

สจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เรือขงยาฮในระบวงจรครอบครัว ที่ประกอบด้วยเรือไทยภาคกลาง 3 หลัง เล้าข้าว 1 หลัง เตาเผา 1 เตา และลานเอนกประสงค
- จัดแสดงส่วประกอบของเรือที่ครบถ้วนและตำแหน่งที่ถูกต้อลงในเรือแต่ละหลัง (ไม่มีการเคลื่อนย้าย)
- จัดการแสดงสาขิตงานหัตถกรรมการชมพื้นบ้านบริเวณใต้ถุนของแต่ละหลัง
- การแสดงทางวัฒนธรรม เช่น บายศรีสู่ขวัญ การปรุงอาหาร เป็นต้น และการแสดงการละเล่นต่าง ๆ

4. ส่วนคลังนิทรรศการ

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยขึ้นอยู่กับจำนวนงานที่เก็บได้ภายในศูนย์ และวิถีเก็บการหาเนื้อที่ใช้สอยจึงได้เทียบจากการแบ่งพื้นที่ในอาคารพิพิธภัณฑ์สถานในต่างประเทศ ซึ่งสรุปได้ว่ามีขนาดเท่ากับ 23% ของส่วนการจัดแสดง

ตัวอย่าง

- KUROYASHI TOTTORI PREFICUTURAL	= 25%
- KUROYASHI MUSEUM	= 21%
- IBARAKI PREFICTUREAL	= 28%
- THE KOCHI PREFICTURAL MUSEUM	= 20%
- SAITAMA PREFICTURAL MUSEUM	= 20%

ค่าเฉลี่ยของส่วนคลังนิทรรศการ	= 23%
พื้นที่ส่วนคลังนิทรรศการถาวร	= 1220.07 * 0.23 = 280.28 ตร.ม.
	= <u>280</u> ตร.ม.
พื้นที่ส่วนคลังนิทรรศการชั่วคราว	= 345 * 0.23 = 79.35 ตร.ม.
	= 80 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปพื้นที่การจัดการแสดงส่วนนิทรรศการ

1. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการถาวร

1. แหล่งกำเนิดวัฒนธรรมในภาคกลาง

พื้นที่ใช้งาน 170.55 ตารางเมตร

2. ความเป็นมาของชนชาติไทยในภาคกลาง

พื้นที่ใช้งาน 268.20 ตารางเมตร

3. ภาษาและวรรณคดี

พื้นที่ใช้งาน 85.28 ตารางเมตร

4. การดำเนินชีวิตประจำวัน

พื้นที่ใช้งาน 273.34 ตารางเมตร

5. ศิลปหัตถกรรม

พื้นที่ใช้งาน 158.28 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ส่วนแสดงงานนิทรรศการถาวร 955.65 ตารางเมตร

พื้นที่การปรับปรุงการแสดงผล 20% 191.15 ตารางเมตร

6. พื้นที่ห้องบรรยายสรุป

พื้นที่ห้องบรรยายสรุป 46.20 ตารางเมตร

พื้นที่ส่วนห้องควบคุม 16.00 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ส่วนนิทรรศการถาวรทั้งหมด 1,209.00 ตารางเมตร

1,210.00 ตารางเมตร

2. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว

พื้นที่ใช้งาน 345 ตารางเมตร

3. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการกลางแจ้งและสาธิต

พื้นที่ใช้งาน 745 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ส่วนบริการสาธารณะ

4.1 ส่วนที่จอดรถ

เป็นส่วนให้บริการแก่ผู้ชมและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ โดยแบ่งเป็นส่วน

ต่าง ๆ คือ

1. ส่วนโรงละคร

ผู้ชมการแสดงส่วนโรงละคร	500 คน/รอบ
ผู้ชมการแสดงกลางแจ้ง	500 คน

2. ส่วนเตรียมการแสดง

ทางศูนย์ฯ ต้องมีที่รองรับผู้แสดงและอุปกรณ์แสดง

จำนวนนักแสดงสูงสุด 120 คน/ครั้ง

จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ติดตาม 15-20 คน/ครั้ง

ดังนั้น จำนวนผู้แสดง ผู้ติดตามรวมประมาณ 140 คน/ครั้ง

ก.อ. ผู้เข้าชมส่วนนิทรรศการและงานบริการวิชาการ

ผู้เข้าชมใน 1 วัน โดยเฉลี่ย 403 คน

ผู้เข้าชมส่วนใหญ่จะให้เวลาในช่วงเช้าและเย็นได้สละแบ่งเวลา

ในการชมเป็นชั่วโมงหนึ่งเท่านั้น

ดังนั้น ผู้ชมจะทยอยเข้ามาชมทุก ๆ 2 ชม. $\frac{403}{2}$

= 202 คน/ช่วงเวลา

4. เจ้าหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรม

จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 131 คน

เทศบัญญัติที่จอดรถกำหนดให้ใช้ที่จอดรถ 1 คัน/ผู้ใช้ 10 คน

จะมีจำนวนรถยนต์ 131

10

= 13 คัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์พื้นที่

พื้นที่จอดรถสาธารณะ

ก. ที่จอดรถส่วนบุคคล

ในการวิเคราะห์พื้นที่จอดรถส่วนบุคคล โดยใช้เทศบัญญัติที่จอดรถประกอบการพิจารณา จากพื้นที่ของส่วนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

- ส่วนบริหาร 1,780.55 ตร.ม. คิดที่จอดรถ 120 ตร.ม./คัน
= 15 คัน

- ส่วนบริการทางวิชาการ 1,088.81 ตร.ม.
คิดที่จอดรถ 120 ตร.ม./คัน
= 10 คัน

- ส่วนเผยแพร่วัฒนธรรม ประกอบด้วย หอประชุมและลานแสดงกลาง
แจ้งที่แจ้งทั้ง 2 ส่วน รวมเท่ากับ 1,000 ตารางเมตร ตามเทศบัญญัติที่จอดรถ
10 ตาราง/คัน
เพื่อ 50% เพื่อป้องกันปัญหาการจราจร = 150 คัน

ข. ที่จอดรถจักรยาน

จำนวนผู้ใช้โครงการสูงสุด 1 วัน

- ส่วนโรงละคร 500 คน
- การแสดงการแจ้ง 500 คน
- ชมนิทรรศการ 403 คน

= 1,403 คน คิดเป็น 1,500 คน

สถิติของสวัสดิการสังคมกรุงเทพฯ ผู้ที่จะเข้ามาใช้บริการส่วนบริการ
สังคมของทางราชการ แบ่งตามประเภทยานพาหนะ ดังนี้

- รถยนต์โดยสารประจำทาง 60%
- รถเหมาเช่า, รถจ้าง 5%
- รถส่วนบุคคล 25%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภารกิจการดำเนินงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- รถจักรยานยนต์	10%
จากจำนวนผู้ใช้โครงการ 1,500 คน	10% = 150 คน
ที่จอดรถจักรยานยนต์	<u>150</u> = 75 คน

๒

ค. ที่จอดรถบัสผู้เข้าชม (60 คน/คัน)

$$\text{คิดจากจำนวนผู้เข้าชมทั้งหมดคณะ} \quad \frac{200}{50} = 4 \text{ คัน}$$

$$\text{เพื่อ 50% เพื่อป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ} \quad = 6 \text{ คัน}$$

ดังนั้นพื้นที่จอดรถสาธารณะ

$$\text{ก. ที่จอดรถส่วนบุคคล 150 คัน ใช้พื้นที่คันละ 15.00 ตร.ม.} \\ = 2,250 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{ข. ที่จอดรถจักรยานยนต์ 75 คัน ใช้พื้นที่คันละ 1.13 ตร.ม.} \\ = 85 \text{ ตร.ม.}$$

$$\text{ค. ที่จอดรถบัสผู้เข้าชม 6 คัน ใช้พื้นที่คันละ 60 ตร.ม.} \\ = 360 \text{ ตร.ม.}$$

พื้นที่จอดรถส่วนบริการ

- ที่จอดรถบัสผู้เข้าชมและเจ้าหน้าที่ (60 คน/1 คัน)

$$\text{คิดจากจำนวนผู้แสดงสูงสุด} \quad \frac{140}{50} = 2.33 = 3 \text{ คัน}$$

$$\text{พื้นที่จอดรถบัสผู้แสดง} \quad 60 * 3 = 180 \text{ ตารางเมตร}$$

- ที่จอดรถเจ้าหน้าที่ = 13 คัน

$$\text{พื้นที่จอดรถเจ้าหน้าที่} \quad 13 * 15 = 195 \text{ ตารางเมตร}$$

- ที่จอดรถส่วนบริการห้องอาหาร 2 คัน

$$\text{พื้นที่จอดรถส่วนร้านอาหาร} \quad 2 * 24 = 48 \text{ ตารางเมตร}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่จอดรถราชการของศูนย์ 4 คัน ใช้พื้นที่คนละ 24 ตร.ม.

= 96 ตร.ม.

รวมพื้นที่จอดรถสาธารณะ 2,695 ตร.ม.

รวมพื้นที่จอดรถส่วนบริการ 519 ตร.ม.

พื้นที่ทางวิ่ง 70% $3,214 * \frac{70}{100} = 2,249.8$ ตร.ม.

รวมพื้นที่จอดรถทั้งหมด 5463.80 ตร.ม.

4.2 ส่วนร้านอาหาร

1. ส่วนทานอาหาร

คนใช้เวลาในการรับประทานอาหาร 15 นาที

ในช่วงเวลา 12:00-13:00 น. สามารถแบ่งได้เป็นผลัด ๆ

ละ 191.75 = 192 คน

จำนวนที่นั่งรับประทานอาหาร = 192 ที่นั่ง

จัดแบบ 4 ที่นั่ง 1 โต๊ะได้ $\frac{192}{4} = 48$ โต๊ะ

พื้นที่โต๊ะอาหาร 4.50 ตารางเมตร/โต๊ะ

พื้นที่รับประทานอาหาร 216 ตารางเมตร

2. ส่วนครัว

มีขนาด 25% ของพื้นที่ส่วนรับประทานอาหาร 54 ตารางเมตร

ประกอบด้วย

ส่วนเตรียมอาหาร

- ที่เตรียมของแห้ง 4% ของพื้นที่ครัว 2.16 ตารางเมตร

- ที่เตรียมของแห้ง 7% ของพื้นที่ครัว 3.78 ตารางเมตร

- ที่เตรียมเนื้อ 4% ของพื้นที่ครัว 2.16 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ 8.00 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงชื่อของเอกสารทุกครั้งที่ใช้

ส่วนประกอบอาหาร

- ของหวาน	12%	ของพื้นที่ครัว	6.84	ตารางเมตร
- ของคาวรวมหุงข้าว	12%	ของพื้นที่ครัว	6.84	ตารางเมตร
- ล้างจาน	10%	ของพื้นที่ครัว	5.49	ตารางเมตร
- ที่เก็บอาหารเตรียมบริการ	6%	ของพื้นที่ครัว	3.24	ตารางเมตร
- ทางเดิน	45%	ของพื้นที่ครัว	24.30	ตารางเมตร
		รวมพื้นที่	49.50	ตารางเมตร

3. ส่วนบริการ

- ครัวอาหาร	10%	ของพื้นที่ครัว	5.40	ตารางเมตร
- ที่เก็บอาหาร				
- อาหารแห้ง	10%	ของพื้นที่ครัว	5.40	ตารางเมตร
- ผัก	6%	ของพื้นที่ครัว	3.24	ตารางเมตร
- เนื้อ	4%	ของพื้นที่ครัว	2.16	ตารางเมตร
- เครื่องดื่ม	5%	ของพื้นที่ครัว	2.70	ตารางเมตร
- ชยะ	5%	ของพื้นที่ครัว	2.70	ตารางเมตร
		รวมพื้นที่	21.60	ตารางเมตร

4. ส่วนบริการเคาน์เตอร์

ใช้เนื้อที่ 20%	ของพื้นที่ครัว	10.80	ตารางเมตร
พื้นที่ห้องอาหารทั้งหมด	356.30 = 356.00		ตารางเมตร

4.3 ร้านสินค้าพื้นเมือง

ร้านสินค้าพื้นเมืองกำหนดให้ขายสินค้าตามสถิติและความนิยม ดังต่อไปนี้

ไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้านขายสินค้าภาคอีสาน จำนวน 1 ร้าน

สินค้าที่จำหน่าย - ผ้าทอ ผ้ามัดหมี่ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม

- ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสาน
- เครื่องปั้นดินเผา (ด้านเกวียน บ้านเชียง)
- เล็อกก ฯลฯ

ร้านขายสินค้าภาคเหนือ จำนวน 1 ร้าน

สินค้าที่จำหน่าย - ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า

- เครื่องเงิน เครื่องเงิน
- เครื่องจักรสานไม้ไผ่ เครื่องเรือนหวาย
- เครื่องปั้นดินเผา
- ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลัก

ร้านขายสินค้าภาคกลาง จำนวน 2 ร้าน

สินค้าที่จำหน่าย - ผลิตภัณฑ์ผ้า

- เครื่องปั้นดินเผา
- เครื่องประดับทองเหลือง เปลือกหอยมุก
- เครื่องเรือนหวาย ไม้แกะสลัก
- ดอกไม้ประดิษฐ์
- ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ จากใบลาน ฯลฯ

ร้านขายสินค้าภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ จำนวน 1 ร้าน

สินค้าที่จำหน่าย - ผลิตภัณฑ์เครื่องไม้ หวาย

- ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว
- ผลิตภัณฑ์จากหินอ่อน หินสบู่ (ครก)
- เครื่องถม เครื่องเงิน ทองเหลือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กระเป๋าย่านลิเภา
- ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ และเส้น
- ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ

ร้านขายสินค้าพื้นเมืองจากการศึกษาลักษณะการจัดร้านขายสินค้าของการท่องเที่ยว

เที่ยวแห่งประเทศไทย โดยแบ่งตามสถานที่ศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ บ้านเชียง มี 4 ร้าน มีพื้นที่ 15 ม²/ร้าน
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ขอนแก่น มี 2 ร้าน มีพื้นที่ 12 ม²/ร้าน
- พิพิธภัณฑ์สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า มี 4 ร้าน มีพื้นที่ 12 ม²/ร้าน
- ร้านขายสินค้าพื้นเมือง อ.พมวงษ์ มี 10 ร้าน มีพื้นที่ 8 ม²/ร้าน
- ร้านขายผ้าไหม ตลาด อ.ปทุมธานี มี 6 ร้าน มีพื้นที่ 10 ม²/ร้าน

สรุปได้ว่า

ร้านขายสินค้าพื้นเมืองในโครงการมีพื้นที่โดยประมาณ

= 10.00 ม²/ร้าน

มีจำนวนร้านทั้งหมด 5 ร้าน รวมพื้นที่ 50.00 ตารางเมตร

¹อำนาจ ดวงคำน้อย, ศูนย์วัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขา 2530 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.7. การวิเคราะห์พื้นที่สอยโครงการ

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่ หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
1. หน่วยงานบริหาร							
1.1 ฝ่ายบริหารทั่วไป							
1.1.1 ส่วนบริหาร							
-ห้องผู้อำนวยการ	1	-	1	20.00	-	20.00	อ้างอิง 1
-ห้องรอง ผ.อ.	1	-	1	15.75	-	15.75	อ้างอิง 2
-ห้องเลขานุการ	1	-	1	10.00	-	10.00	ARCH DATA P.199
-ห้องประชุมเฉพาะ	20	-	1	2m ² /คน	30	52.00	ARCH DATA P.237
-ห้องเตรียมอาหาร	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
-ห้องเก็บของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
-ห้องน้ำ, ส้วม	-	-	1	-	-	-	-
1WC/1U./1LAV.	-	-	1	2.94	80	5.30	TIME SAVER Std.
-โถงพักคอย	-	3-4	1	1.50m ² /คน	-	6.00	ARCH DATA P.349
รวมพื้นที่				117.05	30%	152.17	
1.1.2 ส่วนธุรการ							
-ห้องหัวหน้าฝ่าย	1	-	1	15.75	-	15.75	อ้างอิง 2
-ห้องรองหัวหน้า	1	-	1	12.80	-	12.80	อ้างอิง 3
-ส่วนทำงาน จนท.	10	-	1	5.00m ² /คน	15	50.50	ARCH DATA P.199
-โถงพักคอย	-	10	1	1.50m ² /คน	-	15.00	ARCH DATA P.349
-ห้องพยาบาล	4	-	1	20.00	-	20.00	อ้างอิง 25
-ส่วนเตรียมอาหาร	-	-	1	44.70	-	4.70	อ้างอิง 4
-ห้องเก็บของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
-ห้องน้ำ, ส้วม	-	-	1	-	-	-	-
2WC/1U./1LAV.	12	-	1	4.44	80	8.00	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				137.75	30%	179.08	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ชี้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทางป.					
1.3 ส่วนอา การสถานก							
ห้องหัวหน้าฝ่าย	1	-	1	15.75	-	15.75	อ้างอิง 2
ห้องพักเจ้าหน้าที่	14	-	1	1.50ม ² ./คน	30	27.30	ARCH DATA P.199
ห้องพัก พนง.ทบ.7	-	-	1	13.00	-	13.00	อ้างอิง 5
ศาลอคเกอร์	14	-	1	0.60ม ² ./คน	30	7.58	อ้างอิง 28
ห้องเก็บของ	-	-	1	8.00	-	8.00	การวิเคราะห์
ห้องควบคุมระบบ	2	-	1	3.60	-	3.60	อ้างอิง 6
ห้องนำ, ส้วม							
WC/IU./ILAV.22	-	-	1	4.44	80	8.00	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				83.23	30%	1108.20	
ฝ่ายวิชาการ และการวางแผน							
ห้องหัวหน้าฝ่าย	1	-	1	15.75	-	15.75	อ้างอิง 2
ห้องทำงาน จนท.	9	-	1	5.00ม ² ./คน	15	51.75	ARCH DATA P.199
ห้องประชุม เฉพาะ	10	-	1	2.00ม ² ./คน	30	26.00	ARCH DATA P.237
ห้องเก็บเอกสาร	-	-	5	0.91ม ² ./คน	-	4.55	อ้างอิง 4
งานติดต่อสอบถาม	1	-	1	5.00ม ² ./คน	15	5.75	ARCH DATA P.199
ห้องพักคอย	-	3-4	1	1.50ม ² ./คน	-	6.00	ARCH DATA P.349
ห้องจัดพิมพ์เอกสาร	-	-	1	40.00	-	40.00	การวิเคราะห์
ห้องเก็บของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
ห้องนำ, ส้วม							
WC/IU./ILAV. 21	-	-	1	2.94	80	5.30	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				158.25	30%	206.00	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่ หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	พื้นที่ รวม (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
1. ฝ่ายกิจกรรม							
-ห้องทำงาน จนท.	.5	-	1	5.00ม ² ./คน	15	28.75	ARCH DATA P.199
-ห้อง เก็บของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
-รองพักคอย	-	3-4	1	1.50ม ² ./คน	-	6.00	ARCH DATA P.349
-ห้องน้ำ, ส้วม	8	-	1	2.96	180	5.30	TIME SAVER STD.
IWC./IU./ILAV.							
-ห้องธุรการ	5	-	1	5.00 ม ² ./คน	15	28.75	ARCH DATA P.199
-ห้องปฏิบัติการรักษา	1	-	1	40.00	4	40.00	การวิเคราะห์
-ห้อง เก็บของ	-	-	1	10.00	-	10.00	การวิเคราะห์
-คิง เก็บวัสดุ	-	-	1	-	-	280.82	การวิเคราะห์
-ห้องจัดทำหีบห่อ	2	-	1	20.00	-	20.00	การวิเคราะห์
-ห้องบอบตงานนม	2	-	1	32.00	-	32.00	TIME SAVER STD.
-ห้องบอบตงานโลหะ	2	-	1	23.40	-	23.40	"-----"
-ห้องบอบตงานหนา	2	-	1	23.40	-	23.40	"-----"
-ห้องบอบตงานสี	1	-	1	30.00	-	30.00	"-----"
-ห้องบอบตงานเคลือบ	2	-	1	33.74	-	33.74	ARCH DATA P.139
-ห้องถ่ายภาพ	1	-	1	30.00	-	30.00	ประมาณการ
-ห้อง เครื่องกล	-	-	2	12.40	-	24.80	การวิเคราะห์
-ห้องน้ำ, ส้วม	-	-	1	2.94	180	5.30	TIME SAVER STD.
IWC./IU./ILAV.							
รวมพื้นที่				699.81	130%	909.75	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่ หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
1. 4 ฝ่ายประจำ สำนักงาน							
- ห้องหัวหน้าฝ่าย	1	-	1	15.75	-	15.75	อ้างอิง 2
- ห้องทำงานจนท.	7	-	1	5.00ม ² ./คน	15	40.00	ARCH DATA P.199
- ห้อง เก็บ เอกสาร	-	-	5	0.91ม ² ./อัน	-	4.55	อ้างอิง 4
- ห้อง บอ บัด งาน คลิป	4	-	1	6.03ม ² ./คน	15	27.75	ARCH DATA P.139
- ห้อง จัดพิมพ์ เอกสาร	1	-	1	40.00	-	40.00	ประมาณการ
- ห้อง โสตทัศนฯ	5	-	1	30.00	-	30.00	ประมาณการ
- ห้อง เก็บของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
- โรงพักคอย	-	3-4	1	1.50ม ² ./คน	-	6.00	ARCH DATA P.349
- ห้องน้ำ, ส้วม 1WC/1U./1LAV.18	-	-	1	2.94	80	5.30	TIME SAVER STD.
รวมพื้นที่				173.35	30%	225.35	
2. หน่วยงานบริการ							
2.1 ห้องสมุด							
- ห้องบรรณารักษ์	1	-	1	8.10	-	8.10	อ้างอิง 13
- ห้องผู้ช่วยบรรณฯ	2	-	1	17.50	-	17.50	อ้างอิง 14
- ห้อง ซ่อมแซมหนังสือ	2	-	1	17.50	-	17.50	อ้างอิง 15
- โรงกลาง	-	15	1	0.64ม ² ./คน	-	9.60	อ้างอิง 24
- เคาน์เตอร์บริการ	2	-	1	5.00	-	5.00	การวิเคราะห์
- ส่วนรับฝากของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
- ส่วนถ่าย เอกสาร	1	-	1	3.00	-	3.00	อ้างอิง 16
- ส่วนจัดบรรณการ	-	-	1	1.68	-	1.68	อ้างอิง 17
- ส่วนอ่านหนังสือ	-	85	1	2.75ม ² ./คน	-	233.75	การวิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ชี้ (คน) จำนวน		พื้นที่หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	พื้นที่ รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง	
	จนท.	ทั่วไป (หน่วย)					
- ชั้น เก็บหนังสือ	-	-	20,000	117.00	-	117.00	การวิเคราะห์
- ส่วนโสตทัศนศึกษา	1	20	1	0.96ม ² ./คน	30	25.00	อ้างอิง 18
- ห้องอ่านไมโครฯ	-	4	1	14.40	-	14.40	การวิเคราะห์
- ส่วน เก็บหนังสือ	-	-	1	20.00	-	20.00	การวิเคราะห์
- ห้องควบคุมโสตฯ	2	-	1	9.30ม ² ./คน	-	18.60	การวิเคราะห์
- ห้องน้ำ, ส้วม	-	-	-	-	-	-	-
ร. 2WC/2U./1LAV.	-	-	1	5.08	80	6.60	TIME SAVER Std.
ณ. 3WC/1LAV.	-	-	1	5.30	80	6.89	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				504.32	30%	655.61	
2.2 ห้องบรรยาย 200 ที่นั่ง							
- โรงฝึกคอย	-	34	1	21.00	-	21.00	การวิเคราะห์
- บริเวณที่นั่ง	-	200	1	128.00	-	128.00	การวิเคราะห์
- เวก	4	-	1	32.00	-	32.00	การวิเคราะห์
- ห้องฉาย	1	-	1	30.00	-	30.00	อ้างอิง 25
- ห้องพักวิทยากร	-	3-4	1	12.50ม ² ./คน	30	7.80	ARCH DATA P.199
- ห้องน้ำ, ส้วม	-	-	-	-	-	-	-
ร. 2WC/2U./1LAV.	-	-	1	5.08	80	9.45	TIME SAVER Std.
ณ. 3WC/2LAV.	-	-	1	6.10	80	10.98	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				239.23	30%	311.00	
2.3 ห้องสัมมนา							
- บริเวณที่นั่ง	-	50	2	41.60	30	83.20	ARCH DATA P.134
- โรงฝึกคอย	-	17	1	0.64ม ² ./คน	-	10.08	อ้างอิง 24
รวมพื้นที่				94.00	30%	122.20	
รวมพื้นที่ส่วนบริการ						1,088.81	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ช้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	พื้นที่ รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
3. หน่วยงาน เหย แห้ววัฒนธรรม							
3.1 หอประชุมมาหล							
- รอกพักคอย	-	67	1	0.64ม ² /คน	-	42.88	การวิเคราะห์
- ห้องชายตัว	5	-	1	1.24ม ² /คน	-	6.20	อ้างอิง 8
- บริเวณที่นั่ง	-	500	1	0.90ม ² /คน	30	585.00	การวิเคราะห์
- เวทีแสดง	-	40	1	180.00	-	180.00	การวิเคราะห์
- ห้องฉายภาพยนตร์	2	-	1	30.00	-	30.00	อ้างอิง 25
- ห้อง เก็บจาก	-	-	1	90.00	-	90.00	TIME SAVER P.304
- ห้องผู้จัดการเวที	1	-	1	13.50	-	13.50	"-----"
- ห้อง ซ่อมการแสดง	1	80	1	67.50	-	67.50	"-----"
- ห้อง แต่งตัว	1	80	1	61.20	-	61.20	"-----"
- ห้อง พักนักแสดง	-	120	2	1.50ม ² /คน	30	234.00	ARCH DATA P'199
- ห้อง เก็บของ	-	-	1	36.00	-	36.00	การวิเคราะห์
- ห้อง นักร้องแสดง	-	-	-	-	-	-	-
ช. 2WC/2U./1LAV.	-	-	1	5.08	80	6.6	TIME SAVER STD.
ช. 3WC/1LAV.	-	-	1	5.30	80	9.54	TIME SAVER STD.
- ห้องพักเจ้าหน้าที่	6	-	1	11.50/คน	30	11.70	ARCH DATA P.199
- ห้องน้ำ เชาชม	-	-	-	-	-	-	-
ช. 4WC/6U./4LAV.	-	-	1	12.96	80	23.5	TIME SAVER STD.
ช. 6WC/4LAV.	-	-	1	10.96	80	20.00	TIME SAVER STD.
รวมพื้นที่				1,417.6	30%	1,843.00	
2. ลานแสดงกลาง โรง (ภายนอก)							
- ลานโถง	-	-	1	0.64ม ² /คน	-	53.00	การวิเคราะห์
- ลานชม	-	-	1	30.00	-	30.00	การวิเคราะห์
- ห้องน้ำ	-	-	1	28.50	-	28.50	การวิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่ (ตร.ม)	ทาง เดิน %	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
- อัจฉินกนงชม	-	500	-	0.375ม ² ./ที่นั่ง	-	187.50	การวิเคราะห์
- เวทการแสดง	-	1	1	180.00	-	180.00	การวิเคราะห์
- เตรียมการแสดง	-		1			40.00	ARCH DATA
							p.199
รวมพื้นที่				-	-	530.50	
3.3 ส่วนนิทรรศการ							
- โรงกลาง	-		1	60.00	-	60.00	การวิเคราะห์
- นิทรรศการถาวร	-		1	1,146.80	-	1,146.80	การวิเคราะห์
- นิทรรศการชั่วคราว	-		1	345.00	-	345.00	การวิเคราะห์
- นิทรรศการภายนอก	-		1	745.00	-	745.00	การวิเคราะห์
- ห้องบรรยายสรุป	-		1	62.20	-	62.20	การวิเคราะห์
- ส่วนคลังนิทรรศการ	-		1	360.00	-	360.00	การวิเคราะห์
รวมพื้นที่					-	2,718.20	
รวมส่วนที่เผยแพร่						5,091.70	
1.1 โรงทางเข้า							
- โรงกลาง	-	200	1	0.64ม ² ./คน	-	128	การวิเคราะห์
- ส่วนติดต่อสอบถาม	1	-	1	1.86	-	1.86	อ้างอิง 7
- ราวตัว	2	-	2	1.24	-	1.24	อ้างอิง 8
- บ้านคนคน เมือง	-	-	5	10.00	-	50.00	ประมาณการ
- โถงที่พัก	-	1,200	5	0.675	-	3.37	อ้างอิง 11
- รั้ว	-	1,250	4	0.40	-	1.60	อ้างอิง 10
- วิชาการความปลอดภัย	3	-	1	1.24	-	3.72	อ้างอิง 10
- วัตถุประสงค์สัมพันธ์	-	-	3	2.88	-	8.64	อ้างอิง
- งบประมาณ, ส่วน							

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่ หน่วย (ตร.ม)	ทาง เดิน %	พื้นที่ รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
- อพยพที่นั่งชม	-	500	-	0.375ม ² ./ที่นั่ง	-	187.50	การวิเคราะห์
- เวทีการแสดง	-	1	1	180.00	-	180.00	การวิเคราะห์
- เตรียมการแสดง	-		1			40.00	ARCH DATA
							p.199
รวมพื้นที่						530.50	
3.3 ส่วนนิทรรศการ							
- โรงกลาง	-		1	60.00	-	60.00	การวิเคราะห์
- นิทรรศการถาวร	-		1	1,146.80	-	1,146.80	การวิเคราะห์
- นิทรรศการชั่วคราว	-		1	345.00	-	345.00	การวิเคราะห์
- นิทรรศการภายนอก	-		1	745.00	-	745.00	การวิเคราะห์
- ห้องบรรยายสรุป	-		1	62.20	-	62.20	การวิเคราะห์
- ส่วนคลังนิทรรศการ	-		1	360.00	-	360.00	การวิเคราะห์
รวมพื้นที่						2,718.20	
รวมส่วนที่เผยแพร่						5,091.70	
4. ส่วนงานบริการ							
4.1 โรงทางเข้า							
- โรงกลาง	-	200	1	0.64ม ² ./คน	-	128	การวิเคราะห์
- ส่วนติดต่อสอบถาม	1	-	1	1.86	-	1.86	อ้างอิง 7
- รายตัว	2	-	2	1.24	-	1.24	อ้างอิง 8
- บ้านสินค้าในเมือง	-	-	5	10.00	-	50.00	ประมาณการ
- โทรทัศน์	-	1,200	5	0.675	-	3.37	อ้างอิง 11
- นวัตกรรม	-	1,250	4	0.40	-	1.60	อ้างอิง 10
- รักษาความปลอดภัย	3	-	1	1.24	-	3.72	อ้างอิง 10
- บอร์ดประชาสัมพันธ์	-	-	3	2.88	-	8.64	อ้างอิง
- ห้องน้ำ, ลิ้ม							

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ซื้อ(คน)		จำนวน (หน่วย)	หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
ช. 6WC/6U./5LAV.-	-	-	1	16.84	80	30.31	TIME SAVER Std.
พ. 7WC/5LAV.	-	-	1	14.50	80	26.10	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				-	-	710.48	
4.2 ครัวอาหาร							
-บริเวณทานอาหาร	-	192	1	216.00	-	216.00	การวิเคราะห์
-ส่วนครัว	-	-	1	25% ครัวอาหาร	-	54.00	การวิเคราะห์
-ส่วนเตรียมอาหาร	-	-	1	8.00	-	8.00	การวิเคราะห์
-ส่วนประกอบอาหาร	-	-	1	45.90	-	45.90	การวิเคราะห์
-บริการครัว	-	-	1	21.60	-	21.60	การวิเคราะห์
-บริการเครื่องครัว	-	-	1	10.80	-	21.60	การวิเคราะห์
-ห้องน้ำ, ส้วม	-	-	-	-	-	-	-
ช. 5WC/6U./5LAV.-	-	-	1	16.30	-	25.00	TIME SAVER Std.
พ. 5WC/4LAV.-	-	-	1	13.80	80	22.00	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				-	-	414.10	
4.3 ที่จอดรถ							
-รถจักรยานยนต์	-	150	75	1.32	-	85	การวิเคราะห์
-รถบัสผู้เข้าชม	-	200	6	60.00	-	360	การวิเคราะห์
-รถส่วนตัวผู้เข้าชม	-	-	150	15.00	-	2,250.00	การวิเคราะห์
-รถเจ้าหน้าที่	13	-	13	15.00	-	195.00	การวิเคราะห์
-รถของศูนย์	2	-	3	60.00	-	180.00	การวิเคราะห์
-รถบริการศูนย์	4	-	4	24.00	-	96.00	การวิเคราะห์
-รถบริการ	-	-	2	24.00	-	48.00	การวิเคราะห์
รวมพื้นที่				3,214.00	70%	5,463.80	
รวมพื้นที่ส่วนบริการ สาธารณะ						6,587.90	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการวิเคราะห์

รวมพันธโครงการ

- พันธโครงการ 14,548.96 ตร.ม.

- ทว่างตามกฤษฎาหมาย 30% = 4,364.68 ตร.ม.

รวมพันธทงโครงการ

= 18,913.64 ตร.ม.

= 11.82 ไร่

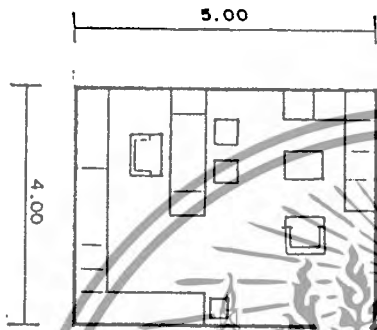
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7.5 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของเกาะรัตนโกสินทร์

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ

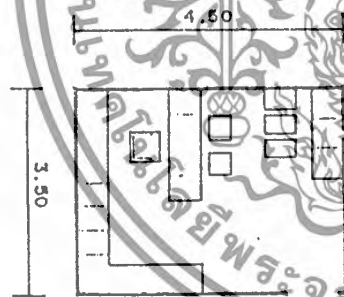
ก. ส่วนบริหารงานโครงการ

แบบแสดงอ้างอิง :-

1. ห้องผู้อำนวยกา

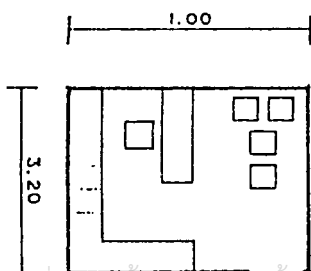
- ชุดรับแขก 5-6 คน (1)
- โต๊ะทำงาน (1)
- ตู้บานเปิดเก็บเอกสาร (2)
- ลิ้นชักเก็บเอกสาร (3)
- ส่วนเตรียมอาหาร (1)
- พื้นที่รวม 20.00 ตร.ม./หน่วย

2. ห้องรองผู้อำนวยกา/หัวหน้าฝ่าย

- ชุดรับแขก 3-4 คน (1)
- โต๊ะทำงาน (1)
- ตู้บานเปิดเก็บเอกสาร (1)
- ลิ้นชักเก็บเอกสาร (3)
- ส่วนเตรียมอาหาร (1)
- พื้นที่รวม 15.75 ตร.ม./หน่วย

3. ห้องรองหัวหน้าฝ่าย

- ชุดรับแขก 2 คน (1)
- โต๊ะทำงาน (1)
- ตู้บานเปิดเก็บเอกสาร (1)
- ลิ้นชักเก็บเอกสาร (2)
- ส่วนเตรียมอาหาร (1)

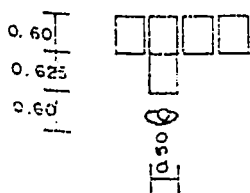
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
พื้นที่รวม 12.80 ตร.ม./หน่วย

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. บริเวณเก็บเอกสาร (เฉพาะ

พื้นที่รวม 0.91 ตร.ม./หน่วย

หมายเหตุ :- ในส่วนอ้างอิง 3 ถ้าเป็นห้องเลขานุการ
ให้ใช้พื้นที่ 10.00 ตร.ม./หน่วย

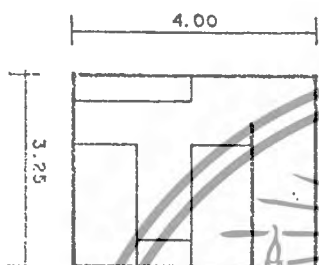
5. ห้องพักยาม

เตียงนอน (2)

โต๊ะหัวเตียง (1)

ส่วนเตรียมอาหาร (1)

พื้นที่รวม 13.00 ตร.ม./หน่วย

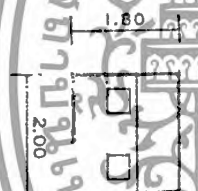

6. ห้องควบคุมระบบรักษาความปลอดภัย

แผงควบคุมฯ (1)

เก้าอี้ทำงาน (2)

พื้นที่รวม 3.60 ตร.ม./หน่วย

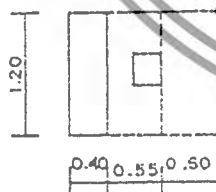

7. ส่วนเคาน์เตอร์ติดต่อ-สอบถาม

เคาน์เตอร์ (1)

เก้าอี้ทำงาน (1)

พื้นที่รวม 1.86 ตร.ม./หน่วย

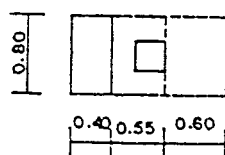

8. ห้องชายตัว/ป้อมยาม

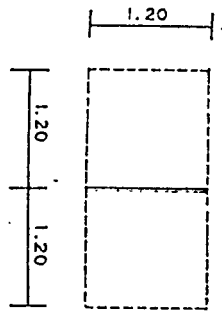
เคาน์เตอร์ (1)

เก้าอี้ทำงาน (1)

พื้นที่รวม 1.24 ตร.ม./หน่วย

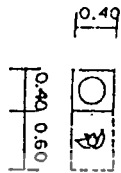

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. บอร์ดแสดงผังบริเวณ/บอร์ดแสดงงาน

พื้นที่รวม 2.88 ตร.ม./หน่วย

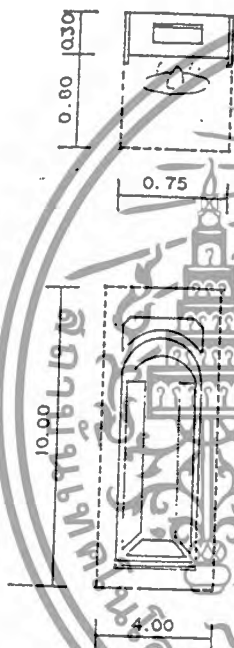

10. น้ำดื่ม

พื้นที่รวม 0.40 ตร.ม./หน่วย

11. บริเวณโทรศัพท์ (แบบแบ่งช่อง)

พื้นที่รวม 0.675 ตร.ม./หน่วย

12. บริเวณจอดรถบัส (ขนาดกลาง)

ขนาดกลางจุ 60 คน/คัน

พื้นที่รวม 40.00 ตร.ม./หน่วย

13. ห้องทำงานบรรณารักษ์

โต๊ะทำงาน (1)

ตู้บานเก็บเปิดเอกสาร (1)

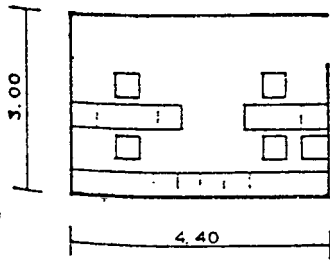
ตู้ใส่บัตรชื่อเรื่อง (3)

พื้นที่รวม 9.18 ตร.ม./หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14. ห้องผู้ช่วยบรรณารักษ์

ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ทะเบียน/สถิติ

โต๊ะทำงาน (2)

ตู้บานเปิดเก็บเอกสาร (2)

ตู้ใส่บัตรชื่อเรื่อง (4)

พื้นที่รวม 13.20 ตร.ม./หน่วย

15. ห้องซ่อมหนังสือ

โต๊ะตรวจเช็คทำรายการ (1)

โต๊ะทำบัตรรายการหมวดหมู่ (1)

หนังสือซ่อมเสร็จแล้ว (1)

หนังสือต้องซ่อม (2)

โต๊ะซ่อมหนังสือ (1)

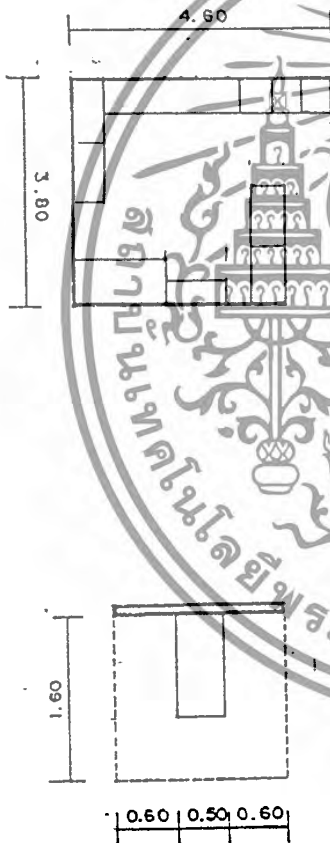
เก้าอี้เดิม (1)

เก้าอี้ปก (1)

ตู้ครอบ (1)

ตู้เก็บหนังสือที่ต้องซ่อม (1)

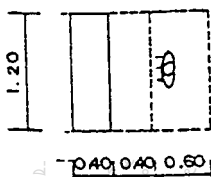
พื้นที่รวม 17.50 ตร.ม./หน่วย

16. ส่วนถ่ายเอกสาร

โต๊ะสำหรับวางเครื่องฯ (1)

พื้นที่รวม 2.75 ตร.ม./หน่วย

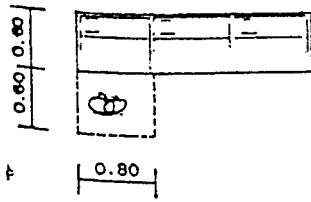
17. ตู้บัตรรายการ

ตู้บัตรรายการแบบ 3 ช่อง (1)

กั้นคั่น/คน (1)

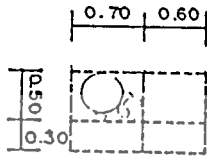
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สำนักงานเพื่อการศึกษาและวัฒนธรรม ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
พื้นที่รวม 1.68 ตร.ม./หน่วย

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18. ส่วนโสตทัศนศึกษา (ส่วนไมโครฟิล์ม)

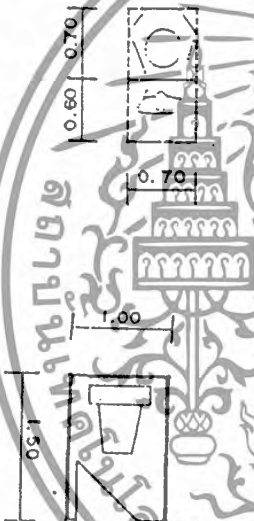
พื้นที่รวม 0.96 ตร.ม./ที่นั่ง

19. งานจักสาน

พื้นที่รวม 1.04 ตร.ม./หน่วย

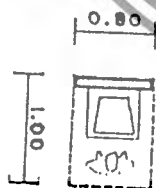
ใช้งาน 1.00 ตร.ม./หน่วย

20. งานปั้น (เครื่องปั้นดินเผา)

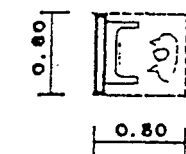
พื้นที่รวม 0.91 ตร.ม./หน่วย

ใช้งาน 0.90 ตร.ม./หน่วย

21. พนักส่วนเอียงสวาระ (ซีกโครก)

พื้นที่รวม 1.50 ตร.ม./หน่วย

22. พนักส่วนอ่างล้างหน้า

พื้นที่รวม 0.80 ตร.ม./หน่วย

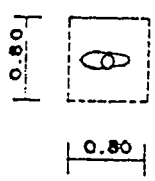
23. พนักส่วนโถปัสสาวะชาย

พื้นที่รวม 0.64 ตร.ม./หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

24. พนท่ส่วนพีกคอกอ (ยึน)

พนท่รวม 0.64 ตร.ม./หน่วย

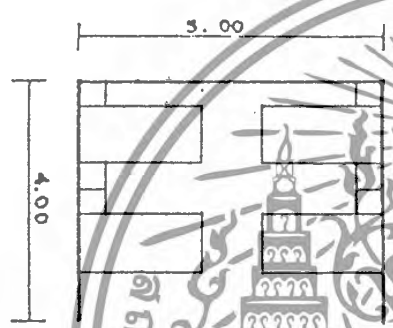
25. ห้องพยาบาล

เตียงนอนพยาบาลพร้อมโต๊ะ

หัวเตียง (4)

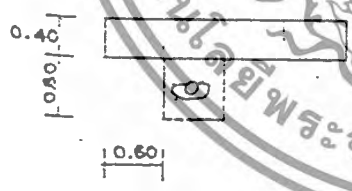
เตียงแบบเปลลอย (1)

พนท่รวม 20.00 ตร.ม./หน่วย

26. พนท่ส่วนเก็บของส่วนตัว (LOCKER)

พนท่รวม 0.60 ตร.ม./หน่วย

ตารางที่ 3.8 การวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์

3.7.6 วิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์
รายละเอียดกิจกรรมภายในองค์ประกอบ

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ชี้	กิจกรรม
1. ส่วนบริหาร	งานบริหาร		
1.1 ฝ่ายบริหาร ทว.บ	-ห้องผู้อำนวยการ	-ผู้อำนวยการ	เป็นห้องทำงานของผู้อำนวยการ โดยมีส่วนรับแขก และห้องน้ำเป็นส่วนตัว นอกเหนือจากบริเวณที่ทำงานแล้ว
	-ห้องรองผู้อำนวยการ	-รองผู้อำนวยการ	เป็นห้องทำงานส่วนตัวของตาแดง มีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของศูนย์ทั้งทางด้านการบริหาร และการบริการต่าง ๆ
	-ส่วนราชการ เลขานุการ	-เจ้าหน้าที่ เลขานุการ	เตรียมจัดไว้ใกล้กับห้องผู้อำนวยการ เพื่อสะดวกในการติดต่อและส่งงาน
	-ห้องคอย	-ผู้มาติดต่อ	เป็นห้องพักคอยย่อยๆ สำหรับการติดต่อสอบถาม โดยมีบริเวณที่นั่งพักคอย เตรียมเก้าอี้
	-ห้องประชุม	-ผู้อำนวยการ เลขานุการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้า ฝ่ายงาน 4 คน	ใช้สำหรับประชุมคณะกรรมการบริหารของสมาคม เฉพาะในส่วนงานบริหารงานโครงการ เท่านั้น (ประมาณ 10-15 คน)
	-ห้องเก็บของ -ห้องน้ำเจ้าหน้าที่	-เจ้าหน้าที่ บริหารงานเก็บ 4 คน	เก็บอุปกรณ์สำหรับการประชุม เป็นห้อง เฉพาะของส่วนงานบริหาร เท่านั้น
	ประชาชน	-ผู้มาติดต่องาน	ควรจัดไว้ใกล้บริเวณห้องคอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ใช้	กิจกรรม
	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องหัวหน้าฝ่าย - ห้องธุรการ - ห้อง เก็บ เอกสาร - ห้อง หักค้อย - ห้อง พยาบาล - ห้อง หน้า - เก็บของ - งานอาคารสถานที่ - ห้องทำงาน - ห้อง หัก - ห้อง แดงตา - ห้อง เก็บของ - บัอมยาม - ห้อง เครื่อง - ห้อง หน้า 	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่บริ- หาร - เจ้าหน้าที่ ธุรการ - เจ้าหน้าที่ ธุรการ - เจ้าหน้าที่ ติดต่อ - เจ้าหน้าที่ เลขา - เจ้าหน้าที่ อาคาร - เจ้าหน้าที่ อาคาร - เจ้าหน้าที่ อาคาร - - เจ้าหน้าที่รักษา ความปลอดภัย - เจ้าหน้าที่ เทคนิค - เจ้าหน้าที่ 	<ul style="list-style-type: none"> จัดไว้ เป็นห้องส่วนตัว ดูแลการบอ ปติงงานของ ส่วนธุรการกลาง จัด เป็นสำนักงานแบบ เปิด ใช้สำหรับ เก็บ เอกสารทั่วไป เป็น หลักฐานน้อยติดต่อกับส่วนราชการ จัดไว้ เป็นส่วนทาง เข้าอาคาร หัก ค้อย 3-4 ท จัด เตียงประมพยาบาลไว้ 4 เตียง จัดไว้ เป็นห้อง หน้าแยกชาย-หญิง ใช้สำหรับ เก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด จัด จัดไว้ เป็นห้องทำงานชั่วคราวโดย มีส่วนแยกนอนอย่างถาวรในห้องนี้ จัดไว้ เป็นห้อง เปลี่ยน เครื่องแต่ง ตัว ส่วน DRESSING สำหรับเจ้า หน้าที่จากวัน 11-12 ท ใช้สำหรับ เก็บอุปกรณ์ชำระเพื่อ เตรียมการซ่อมแซม และ เก็บ เครื่องมือ จัดแยกออกจากตัวอาคารให้อย่าง ส่วนด้านหน้าของอาคาร (บริเวณ ทาง เข้าโรงการ) จัดแบ่ง เป็นห้อง เครื่องกำลังไฟและ ห้อง เครื่องปรับอากาศ จัดไว้ เป็นห้อง น้ารวม เฉพาะ เจ้า หน้าที่
1.2 ฝ่ายวิชาการ และวางแผน	-	-	กิจกรรมการใช้คล้ายคลึงกับส่วน งานบริหาร ห้องที่แตกต่างออกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้จัด	กิจกรรม
1.3 ฝ่ายกิจกรรม	-	-	ให้ศึกษาจากกิจกรรมการปฏิบัติ
1.4 ฝ่ายประชาสัมพันธ์	-	-	งานของบุคลากร
2. ส่วนบริการทางวิชาการ			
2.1 ห้องสมุด	<ul style="list-style-type: none"> -ห้องทางเข้า () -บริการเวทอ่านหนังสือ -ห้องเก็บหนังสือ -สารองและซ่อมแซม -ห้องอ่าน -ห้องโสตทัศนศึกษา -ห้องทำงานบรรณารักษ์ 	<ul style="list-style-type: none"> -เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ -ผู้ใช้บริการ -เจ้าหน้าที่ห้องสมุด -ผู้ใช้บริการ -เจ้าหน้าที่ควบคุม -ผู้ใช้บริการ -บรรณารักษ์ 	<ul style="list-style-type: none"> เป็นบริเวส่วนทางเข้าด้านหน้าก่อนที่จะผ่านเข้าไปส่วนต่างๆ ภายในส่วนห้องเข้าหน้าประกอบ ด้วย -กรรพมาดของ (ควบคุมการเข้าออก) -บริเวถ่ายเอกสาร -เคาน์เตอร์บริการ (ประชาสัมพันธ์) -ตบตรค้ายการ -บริการนำชม จัดให้เป็นส่วนบริการตามแต่ละประเภทหนังสือ เช่น ทวฯเป อ้างอิง เป็นส่วนเก็บหนังสือที่บรรจมาใหม่และที่ใช้แล้ว นอกจากนั้นยังมีส่วนซ่อมแซมหนังสืออีกด้วย เป็นส่วนห้องบริการที่เพิ่มเติมของศูนย์ ใช้ห้องควบคุมส่วนโสตฯ และห้องเก็บอุปกรณ์ มีส่วบริเวต และบริการส่ง เชป เป็นห้องทำงานส่วนตัวของเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ ประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ชี้	กิจกรรม
			<ul style="list-style-type: none"> - บริเวณที่ทำงาน - บริเวณที่รับแขก - บริเวณที่เก็บเอกสาร หนังสือ - ห้องน้ำ
2.2 ห้องบรรยาย (ห้องบรรยายรวม)	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ (ธุรการ ห้องสมุด) - ห้องน้ำ - ห้องทางเข้า - ส่วนแห่งบรรยาย 	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ห้องสมุด - เจ้าหน้าที่ธุรการ - เจ้าหน้าที่บริการ - เจ้าหน้าที่บริการ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่วิทยากร - เจ้าหน้าที่ 	<p>เป็นส่วนการทำงาน เจ้าหน้าที่ส่วนมากอยู่ร่วมกับส่วนบริการในโรงทางเข้า จัดวางห้องร่วมกับส่วนทำงาน จัดวางหินบริเวณส่วนอ่านหนังสือ และออกส่วนหนึ่งอยู่บริเวณโรงทางเข้า</p> <p>เป็นเส้นทางเข้าด้านหน้าบริเวณสำหรับพนักงานคอย ก่อนการเข้าฟังบรรยาย ในบริเวณโรงทางเข้าในส่วนบริการอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย เช่น บริการนำชม ห้องน้ำ</p> <p>เป็นส่วนหนึ่งสำหรับการบรรยาย นอกจากนั้น ยังมีส่วนสำหรับจัดวางอุปกรณ์ และส่วนบริการเครื่องดื่ม หรือ เตรียมอาหารรวมอยู่ด้วย</p> <p>อยู่ในส่วนการให้การบรรยายเป็นผู้ชี้ กางของวิทยากร (บางครั้งไม่ชี้เวที)</p> <p>สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ชี้การบรรยาย จัดเป็นห้องเดียวกับส่วนบรรยาย</p> <p>เป็นส่วนควบคุมงานศิลปะ เช่น ระบบแสง สี เสียง ที่ใช้ในการ</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ใช้	กิจกรรม
	-ห้องนักวิทยากร	-วิทยากร	บรรยาย เป็นส่วนสำหรับการเตรียมตัวก่อน ชั้นการบรรยาย และภายหลัง จากลงการบรรยาย
	-ห้องน้ำ	-วิทยากร เจ้า	จัดไว้ในส่วนนักวิทยากร (อยู่หลัง หน้าเวที)
	-ผู้ให้บริการ		จัดไว้ในส่วนโรงทางเข้าและ บริการในส่วนฝั่งบรรยาย
	-ห้องเก็บของ	-เจ้าหน้าที่	เป็นส่วนในการเก็บอุปกรณ์วัสดุ ทัศนอุปกรณ์ใช้ในการบรรยาย
หมายเหตุ ห้องบรรยายแบ่งเป็น 2 ห้อง คือ ห้องบรรยายรวม และห้องสัมมนา			
13. ส่วนเผยแพร่ งานทางวัฒนธรรม			
13.1 โรงละคร (หอประชุมใหญ่)	-โรงทางเข้า	-ผู้ให้บริการ ผู้ชม	เป็นบริเวณสวนทางเข้าห้องด้าน หน้าจะมีการจัดบริเวณสำหรับพัก คอย (นั่ง ยืน) และมีการจัดห้อง
	-ห้องนำสาธิตและ	-ผู้เข้าชม	นำสาธิตและไว้บางส่วน จัดไว้เป็น 2 ส่วน คือ อยู่ภายใน ตัวหอประชุม และบริเวณโรงพัก คอย แบ่งเป็นห้องนำชาย-หญิง
	-ส่วนนั่งชม	-ผู้เข้าชม	จัดไว้เป็นสัดส่วน จำนวน 400 ที่นั่ง
	-เวทีแสดง	-ผู้แสดง เจ้า หน้าที อื่น ๆ	ใช้แสดงดนตรี และกิจกรรมละคร
	-ส่วนเตรียมตัว นักแสดง	-ผู้แสดง	จัดเป็นองค์ประกอบ 3 ส่วนรวม กัน โดยอาจจัดเป็นห้องใหญ่ ๆ
	-ห้องพักนักแสดง	-ผู้แสดง	แล้วแบ่งสัดส่วนภายในด้วยผนังที่
	-ห้องแต่งตัว	(ชาย-หญิง)	ที่มุมถาวรตายตัว
	ชาย-หญิง		
	-ห้องน้ำ	-เจ้าหน้าที่	จัดแบ่ง เป็นสัดส่วนระหว่างศิลปิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ใช้	กิจกรรม
3.2 ลานแสดง กลางแจ้ง	<ul style="list-style-type: none"> - ห้อง เก็บของ - ห้องควบคุมการ แสดง - ลานแสดง - ห้องควบคุม การแสดง - ห้อง เก็บของ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้แสดง - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่แสง สี เสียง - ผู้ให้บริการ - ศิลปิน เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ ใช้เก็บอุปกรณ์สำหรับการเตรียม วัตถุ การแสดง - ใช้เป็นห้องควบคุมในเรื่องแสง สี เสียง และยัง เป็นส่วนเก็บอุปกรณ์ เฉพาะที่คล้าย ๆ อีกด้วย - จัดไว้ เป็นส่วนเตรียมตัว เข้าชม การแสดง - ประกอบด้วยส่วนที่นั่งชม ลาน จัดเป็นส่วนหลังเวที หรือหลัง ลานการแสดง ในส่วนนี้จะแบ่ง เป็นลานการเตรียมตัวของศิลปิน และลานของการเตรียมอุปกรณ์ - เป็นส่วนคอยควบคุมระบบในการ แสดง อยู่บนลานการแสดงส่วนใด ส่วนหนึ่ง - ใช้ เก็บอุปกรณ์ของส่วนที่ใช้ เฉพาะ ลานแสดงกลางแจ้ง
3.3 ห้องแสดง นิทรรศการถาวร	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องทาง เชา - บริเวณจัด นิทรรศการ - ห้องบรรยาย 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ให้บริการ - ผู้ให้บริการ - ผู้ให้บริการ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัด เป็นห้องแสดงงานแบบถาวร จัด เป็นเรือนห้องโถง ประกอบด้วย องค์ประกอบ ดังนี้ คือ - ชายคา - ชาย เครื่องคลุม - ห้องนำสารณะ - จัด เป็นนิทรรศการแบบห้องต่อห้อง กล่าวคือ มีการจัดแสดงส่วน นิทรรศการในแต่ละหมวดไว้ในแต่ ละห้อง - จัด เป็นห้องบรรยาย 2 แบบ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ใช้	กิจกรรม
3.4 ห้องแสดง นันทนาการชั่วคราว	สรุป - ส่วนแสดงกลาง - โถงทางเข้า - บริเวณชายตึก - บริเวณจุด นันทนาการ - ห้องน้ำ	- ผู้ให้บริการ - ผู้ให้บริการ - ผู้ให้บริการ - ผู้ให้บริการ - ผู้ให้บริการ	- ห้องบรรยายรวม 200 ที่นั่ง - ห้องสัมมนา 2 ห้อง ๆ ละ 50 ที่นั่ง ภายในห้องจัด เป็นห้องโถง ห้อง ฉาย และส่วนเก็บอุปกรณ์ ใช้สำหรับ รับการบรรยายภายในส่วนนันทนาการ จัด เป็นส่วนหย่อมย่อยติดกับโถงทาง แจ้งและสาธิต เข้าใจ จัดรวมกับส่วนงานอาคาร ใช้ร่วมกับส่วนงานอาคาร และ เอกสารคู่มือ จัดเป็นโรงพิมพ์ก่อน เข้าชม นันทนาการชั่วคราว จัด เป็นห้องน้ำชาย-หญิง อยู่ภาย ในบริเวณโถงทาง เข้า
4. ส่วนบริการ สาธารณะ	- จอดรถ สาธารณะ	- ผู้ให้บริการ	จัดแบ่งไว้เป็น 2 จุด (ส่วนหนึ่ง อยู่ในบริเวณด้านหน้าโครงการ) คือ
4.1 ส่วนจอดรถ	- จอดรถบริการ	- เจ้าหน้าที่	- ที่จอดรถบัสคนย 6 ที่ - ที่จอดรถจักรยานยนต์ 14 ที่ - ที่จอดรถส่วนบุคคล 48 ที่ จัดแบ่งไว้เป็น 4 จุด (ส่วนหนึ่ง อยู่โดยรอบโครงการ) คือ - ที่จอดรถบัสคนย 3 ที่ - ที่จอดรถส่วนบุคคล 3 ที่ - ที่จอดรถเจ้าหน้าที่ 13 ที่ - ที่จอดรถพนักงาน 2 ที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ใช้	กิจกรรม
4.2 ช่องทางเข้า ใหญ่	<ul style="list-style-type: none"> - จอดรถรับจ้าง - ติดต่อสอบถาม - ชายตัว - โดงบริการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชน ทั่วไป - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - ผู้ให้บริการ 	<p>จัดให้รวมกันเข้ากับส่วนจอดรถ สาธารณะ</p> <p>เป็นส่วนประชาสัมพันธ์ย่อย ๆ และ ทำหน้าที่ขายตั๋วไปนั่งตัว</p> <p>จัดรวมกับส่วนติดต่อสอบถาม เป็นโดงขนาดใหญ่ มีส่วนบริการ อื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิศวกรคน น้ำดื่ม - บอร์ดโฆษณา - ห้องน้ำ
4.3 ร้านอาหาร	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องน้ำ - ศึกษาคำ แปล - วิศวกร - ส่วนบริการของ ครัว - ส่วนชายและ บริการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ให้บริการ - เจ้าหน้าที่ ความปลอดภ ย - เจ้าหน้าที่ พนักงาน - เจ้าหน้าที่ พนักงาน - เจ้าหน้าที่ พนักงาน 	<p>จัดแยกเป็นห้องน้ำชาย-หญิง จัดไว้เป็นอาคารยามต่างหาก</p> <p>จัดเป็นร้านอาหารแบบ มีส่วนของห้องครัวต่างหาก ใน ส่วนประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่วนประกอบอาหาร - ส่วนเตรียมอาหาร <p>เป็นส่วนประกอบของครัวในเชิง การบริการ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครัวอาหาร - ทั่เก็บอาหาร - บริเวรล้างภาชนะ <p>ในส่วนครัวและส่วนบริการครัวนี้ ออกแบบให้รวมกันเป็นห้อง ๆ เดียว แต่แยกกิจกรรมให้เป็น หมวดหม</p> <p>ประกอบด้วยส่วนที่วางอาหารและ อุปกรณ์ และยังมัทเซอร์เงิน โดย จัดเป็นล็อคแบบ เคนเตอร์ (จ่าย</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ใช้	กิจกรรม
1.2 ฝ่ายวิชาการ และวางแผน 1.3 ฝ่ายกิจกรรม 1.4 ฝ่ายประชาสัมพันธ์	-ห้อง เครื่อง -ห้องน้ำ	-เจ้าหน้าที่ เทคนิค -เจ้าหน้าที่	ทาง (เข้าโครงการ) จัดแบ่ง เป็นห้อง เครื่องกำลังไฟ และห้อง เครื่องปรับอากาศ จัดไว้ เป็นห้องน้ำรวม เฉพาะเจ้า หน้า กิจกรรมการใช้คล้ายคลึงกับส่วน งานบริหาร ห้องที่แตกต่างออกไป ให้ศึกษาจากกิจกรรมการปฏิบัติ งานของบุคลากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

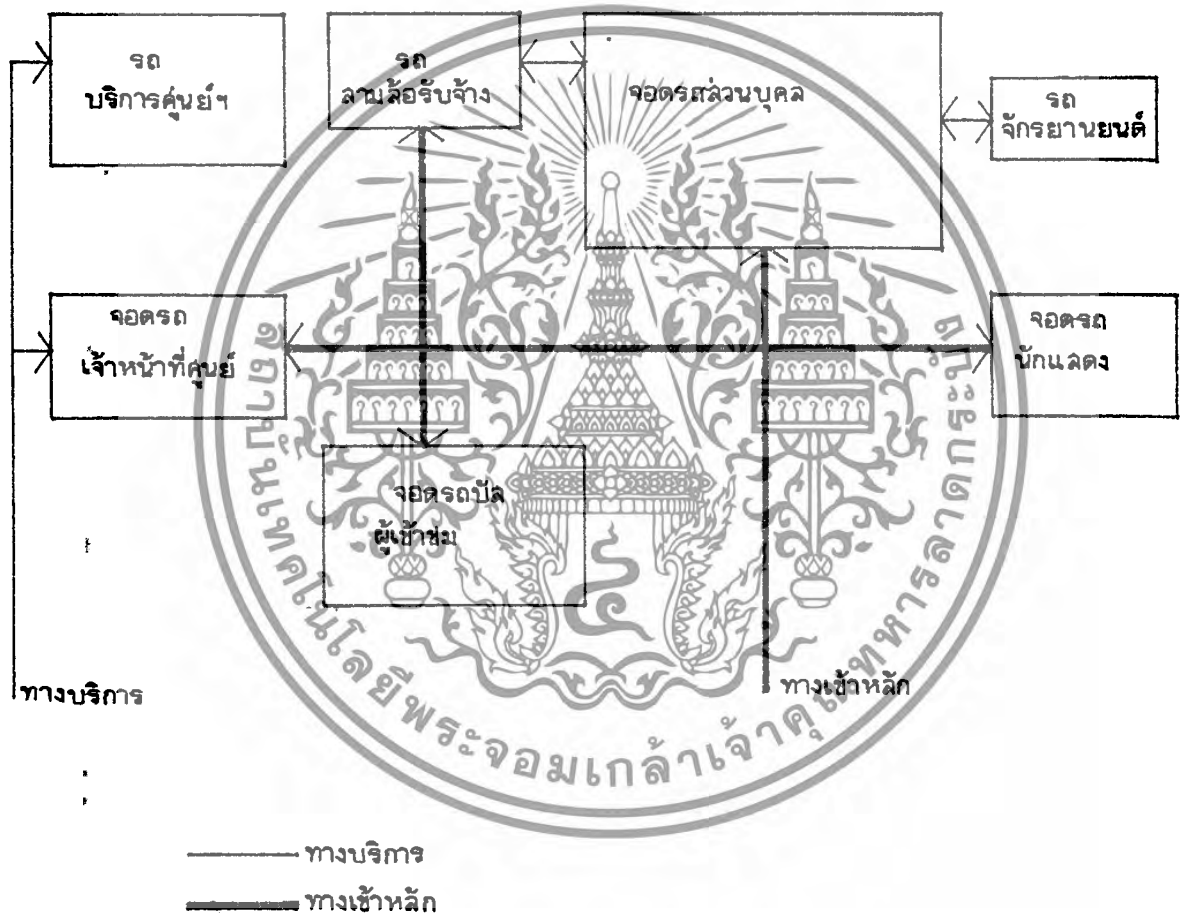
3.7.7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7
1. จอดรถผู้เข้าชม (รถส่วนบุคคล)		3	2	1	1	1	2
2. จอดรถจักรยานยนต์	•		1	1	1	1	1
3. จอดรถบัลผู้ชม	•	•		1	2	1	1
4. จอดรถเจ้าหน้าที่ (รถส่วนบุคคล)	•	•	•		2	1	1
5. จอดรถบริการศูนย์	•	•	•	•		1	1
6. จอดรถบัลนักแผลดง	•	•	•	•	•		1
7. จอดรถรับจ้าง (รถสามล้อ)	•	•	•	•	•	•	

องค์ประกอบหลัก	1	2	3	4	5	6	7
1. บริหารและเทคนิค		4	2	4	2	2	2
2. ห้องสมุด ห้องบรรยาย	•		1	2	2	2	1
3. ห้องประชุม ลานแผลดงกลางแจ้ง	•	•		2	3	2	2
4. นิทรรศการ	•	•	•		2	2	2
5. โถงทางเข้า	•	•	•	•		2	3
6. ร้านอาหาร	•	•	•	•	•		1
7. จอดรถ	•	•	•	•	•	•	

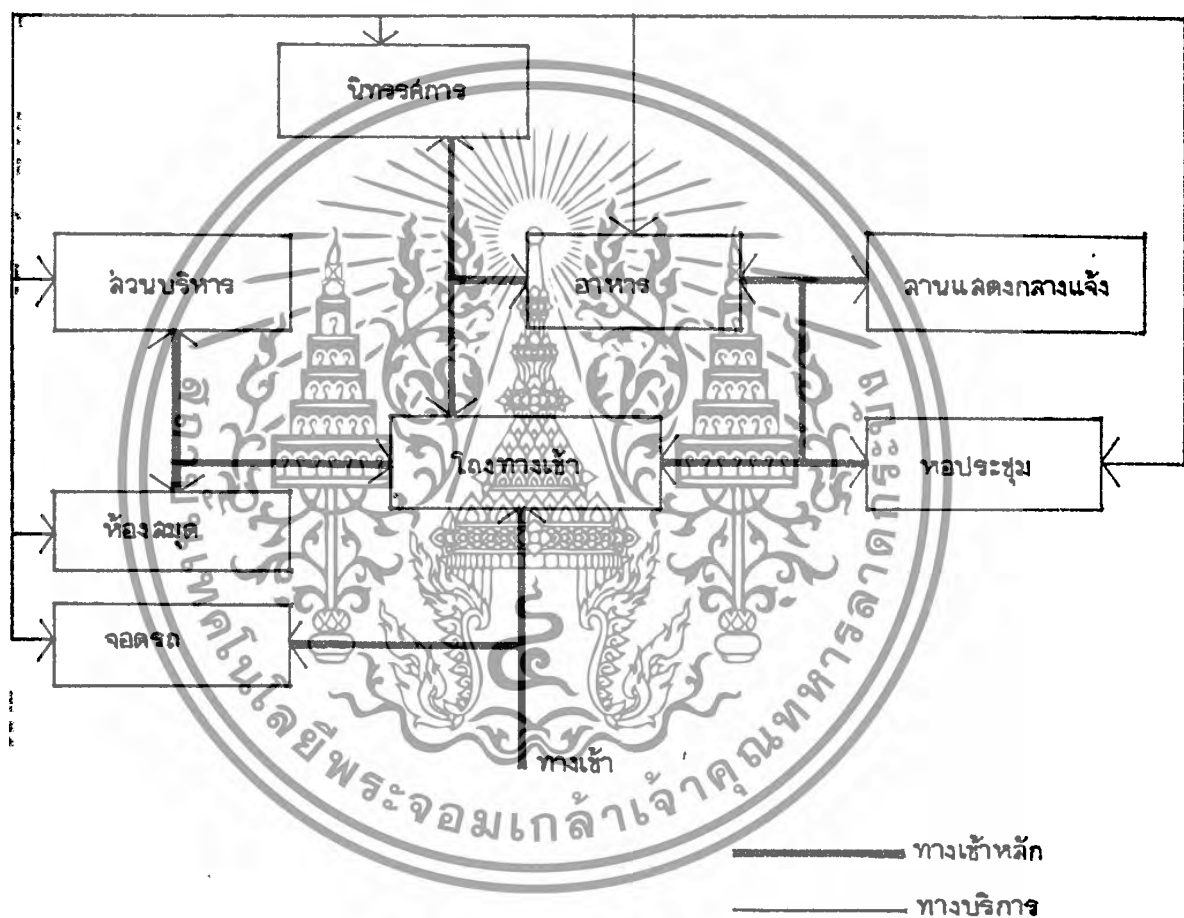
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลัทธิจอตกรร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนบริหาร

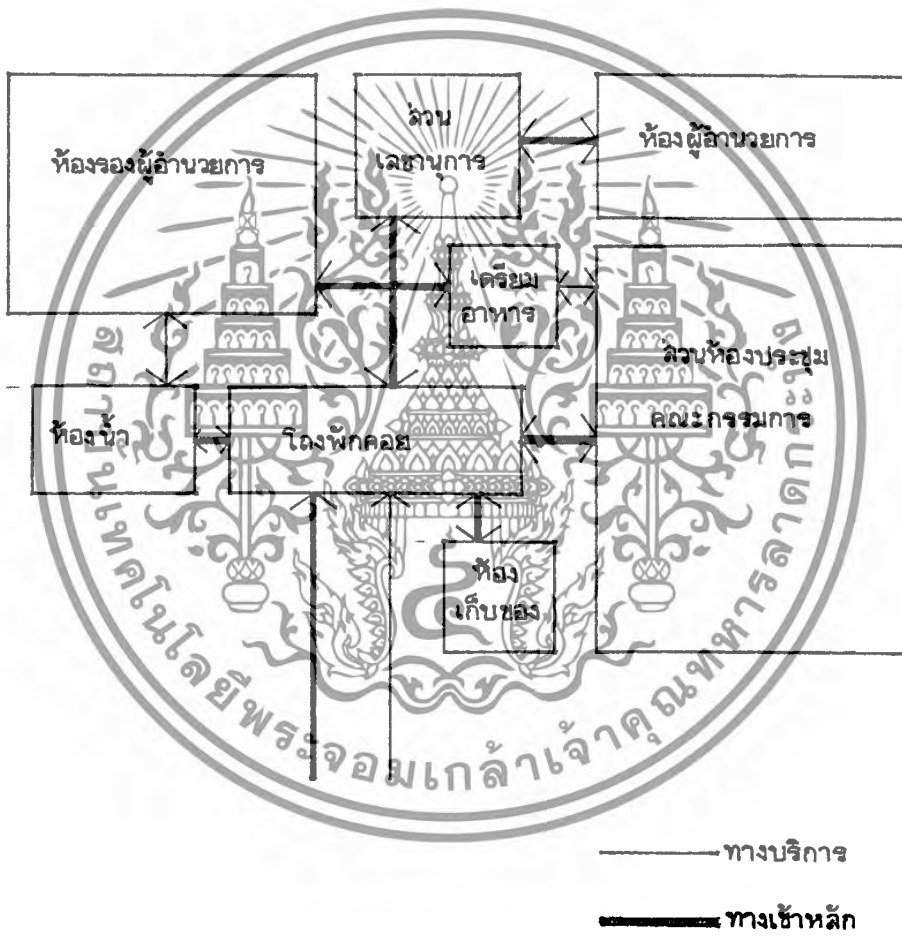
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8
1. ห้องผู้อำนวยการ		4	4	3	2	1	2	1
2. ห้องรองผู้อำนวยการ	•	•	3	2	2	3	2	1
3. ส่วนเลขานุการ	•	•	•	2	2	3	2	1
4. ห้องประชุม	•	•	•		2	1	2	1
5. ส่วนเตรียมอาหาร	•	•	•	•	•	1	2	2
6. ห้องเก็บของ	•	•	•	•	•		3	1
7. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่	•	•	•	•	•	•		2
8. โถงพักคอย	•	•	•	•	•	•	•	•

ส่วนธุรการ

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8
1. ห้องหัวหน้าฝ่าย		4	3	1	2	1	2	2
2. ห้องรองหัวหน้าฝ่าย	•	•	4	1	2	2	2	2
3. ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่	•	•	•	3	2	3	2	3
4. ห้องพยาบาล	•	•	•		2	2	3	2
5. ส่วนเตรียมอาหาร	•	•	•	•	•	1	1	2
6. ห้องเก็บของ	•	•	•	•	•		2	2
7. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่	•	•	•	•	•	•	•	2
8. โถงพักคอย	•	•	•	•	•	•	•	•

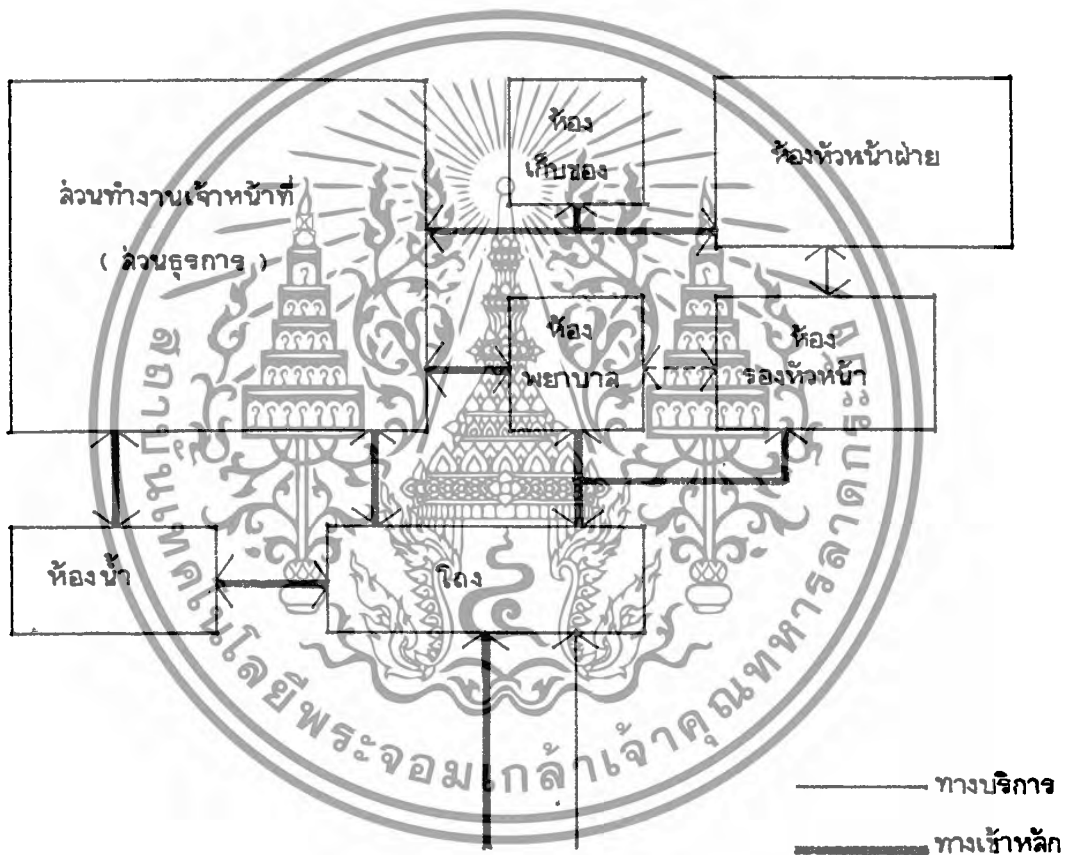
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายบริหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ล่วนธุรการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการเข้าใหญ่

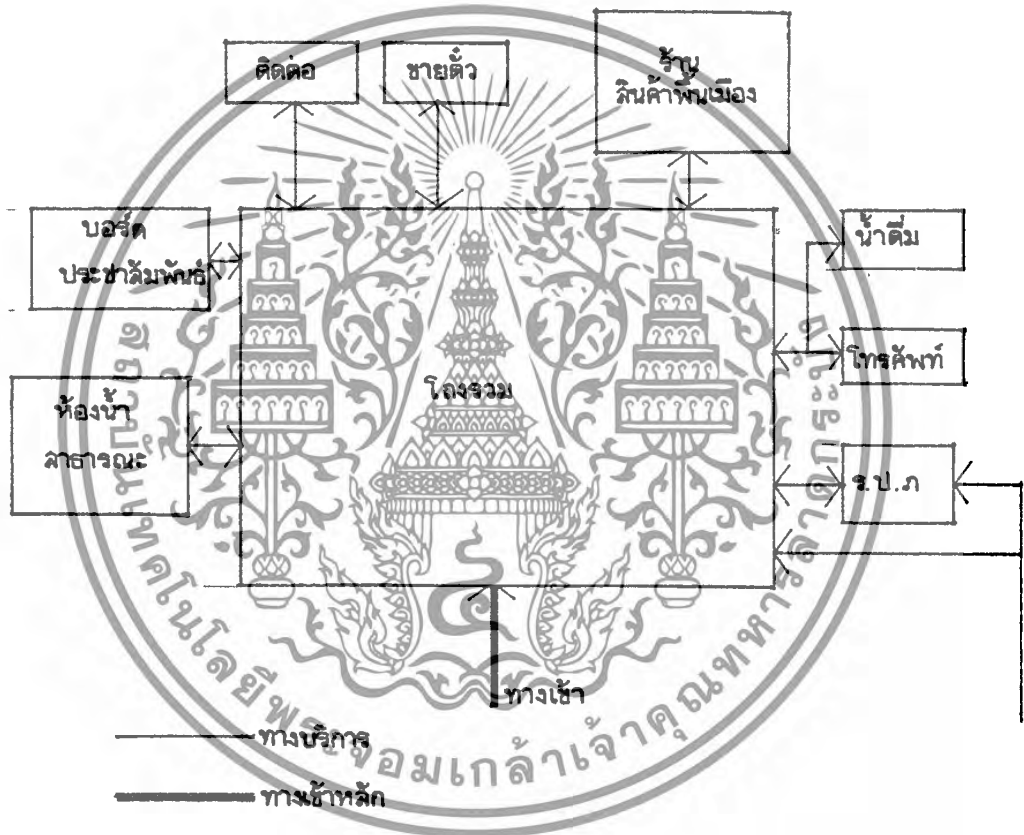
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. โถงรวม		3	2	2	2	2	3	2	2
2. ส่วนติดต่อกับ - ลอบถาม	•	•	3	2	2	2	1	2	1
3. ส่วนชายตัว	•	•	•	2	1	1	1	2	1
4. ร้านสินค้าพื้นเมือง	•	•	•	•	1	2	1	1	1
5. ส่วนโถงศัพท์	•	•	•	•	•	1	1	2	1
6. ส่วนน้ำดื่ม	•	•	•	•	•	•	1	2	1
7. ส่วนรักษาความปลอดภัย	•	•	•	•	•	•	•	1	1
8. บอร์ดประชาสัมพันธ์	•	•	•	•	•	•	•	•	1
9. ห้องน้ำสาธารณะ	•	•	•	•	•	•	•	•	•

ห้องอบรม สัมมนา

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. โถง		2	1	1	1	2	2	1	1
2. บริเวณที่นั่ง	•	•	3	1	1	2	1	1	1
3. เวกี	•	•	•	3	2	1	1	1	1
4. ห้องฉาย อุปกรณ์โสตฯ	•	•	•	•	1	1	1	1	1
5. ห้องพักรักษาอาการ	•	•	•	•	•	2	2	1	1
6. ห้องน้ำสาธารณะ	•	•	•	•	•	•	2	2	1
7. โถง ห้องสัมมนา	•	•	•	•	•	•	•	2	2
8. บริเวณที่นั่งชม	•	•	•	•	•	•	•	•	1
9. ห้องน้ำสาธารณะ	•	•	•	•	•	•	•	•	•

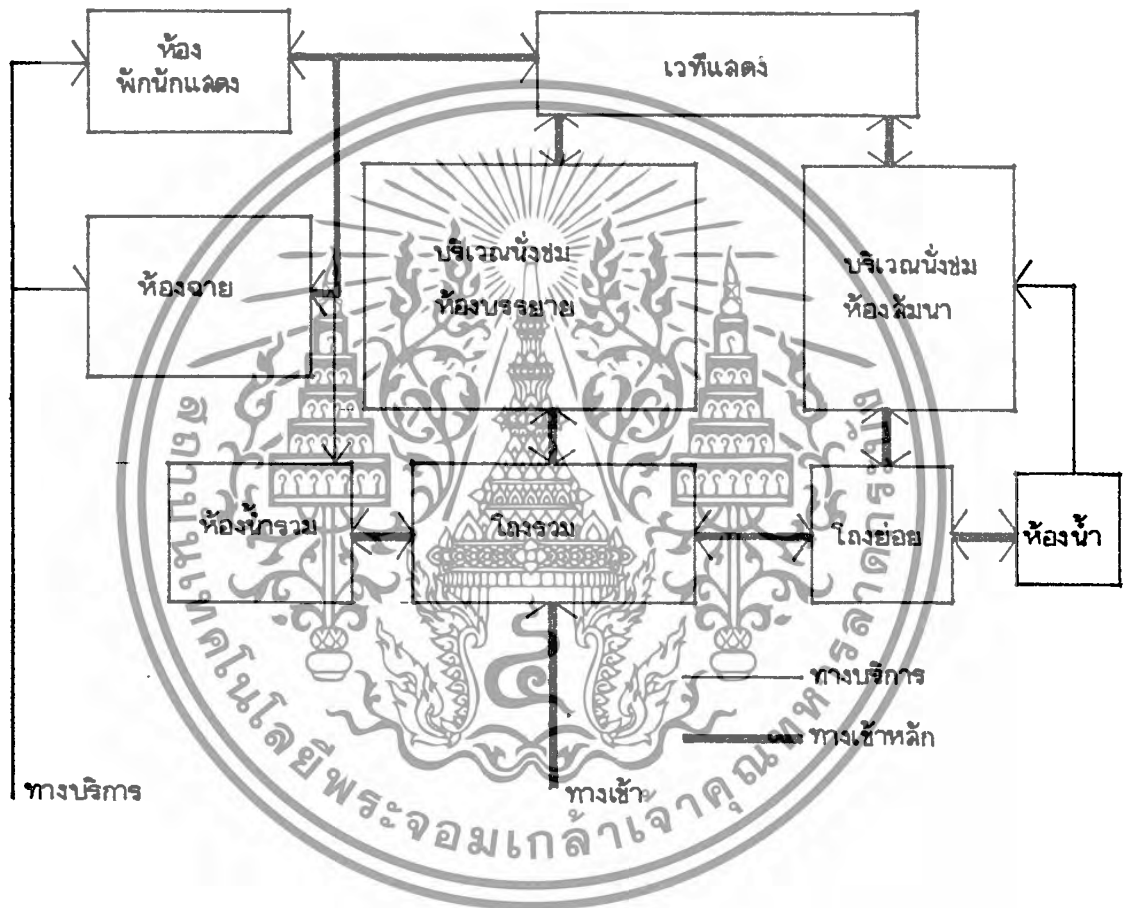
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเท่านั้น ไม่สามารถเผยแพร่หรือแจกจ่ายโดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางผู้จัดทำ

โถงทางเข้าใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องอบรม – ลัทธิมนนา

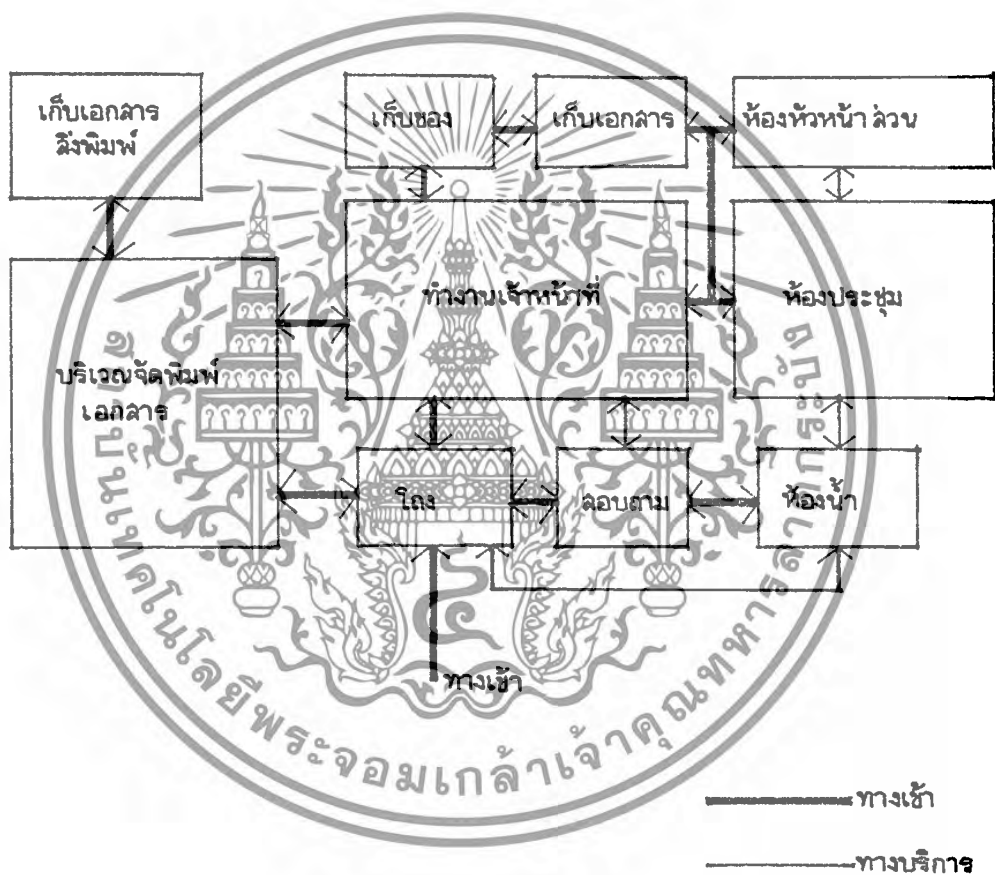
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายวิชาการและวางแผน

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ห้องหัวหน้าฝ่าย	4	3	2	2	2	2	1	3	2	2
2. ห้องทำงานเจ้าหน้าที่	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
3. ห้องประชุม	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
4. บริเวณเก็บเอกสาร	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
5. ส่วนติดต่อ สอบถาม	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
6. ห้องจัดพิมพ์เอกสาร	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
7. บริเวณเก็บเอกสาร	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
8. ห้องเก็บของ	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
9. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
10. โถงพักคอย	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายวิชาการและวางแผน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายประชาสัมพันธ์

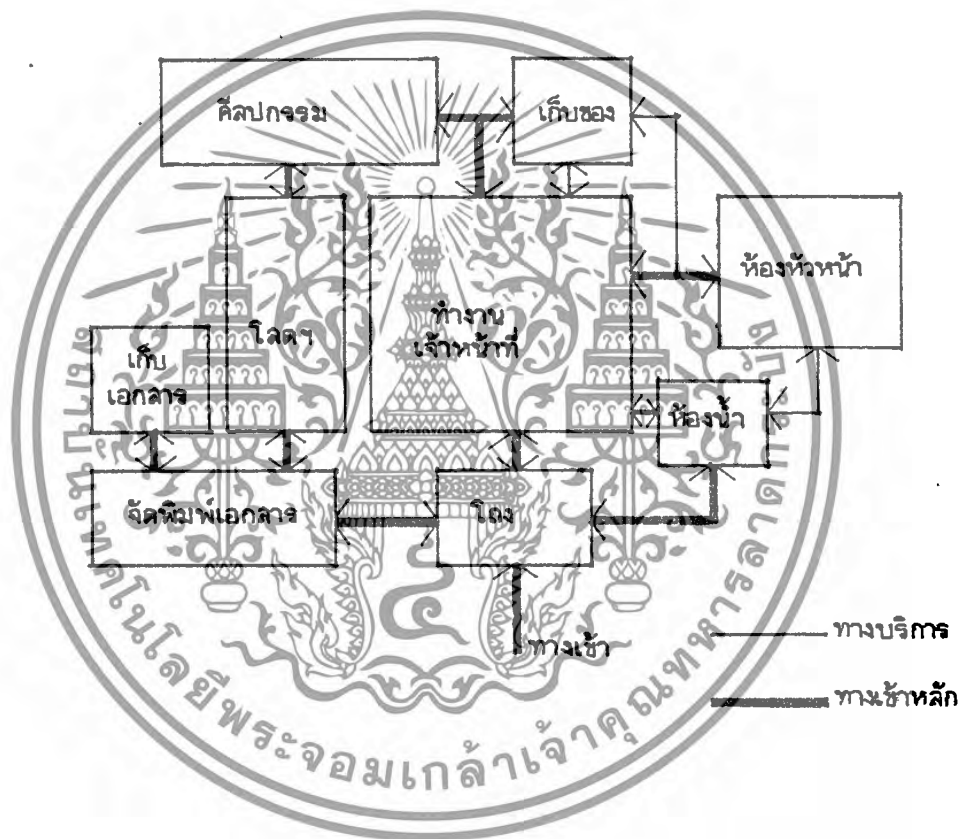
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. ห้องหัวหน้าฝ่าย		4	1	2	2	2	1	2	1
2. ห้องทำงานเจ้าหน้าที่	•	•	2	3	3	3	2	2	2
3. บริเวณเก็บเอกสาร	•	•		3	1	1	1	1	1
4. ห้องพิมพ์เอกสาร	•	•	•	•	1	1	1	1	1
5. ห้องปฏิบัติงานศิลป์, ช่างภาพ	•	•	•	•		3	2	2	2
6. ห้องผลิตทัศนูปกรณ์	•	•	•	•	•		2	1	1
7. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่	•	•	•	•	•	•		1	2
8. ห้องเก็บของ	•	•	•	•	•	•	•		2
9. โถงพักคอย	•	•	•	•	•	•	•	•	•

ฝ่ายอาคารสถานที่

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	
1. ห้องหัวหน้าฝ่าย			3	3	2	2	3	3	2
2. ห้องพักเจ้าหน้าที่			3	2	2	2	3	2	
3. ห้องพักพนักงานรักษาความปลอดภัย	•	•			2	2	3	2	2
4. ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย	•	•	•	•		2	1	2	1
5. ห้องเก็บของ	•	•	•	•	•		2	1	2
6. ห้องควบคุมระบบ	•	•	•	•	•	•		2	1
7. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่	•	•	•	•	•	•	•		2
8. โถงพักคอย	•	•	•	•	•	•	•	•	•

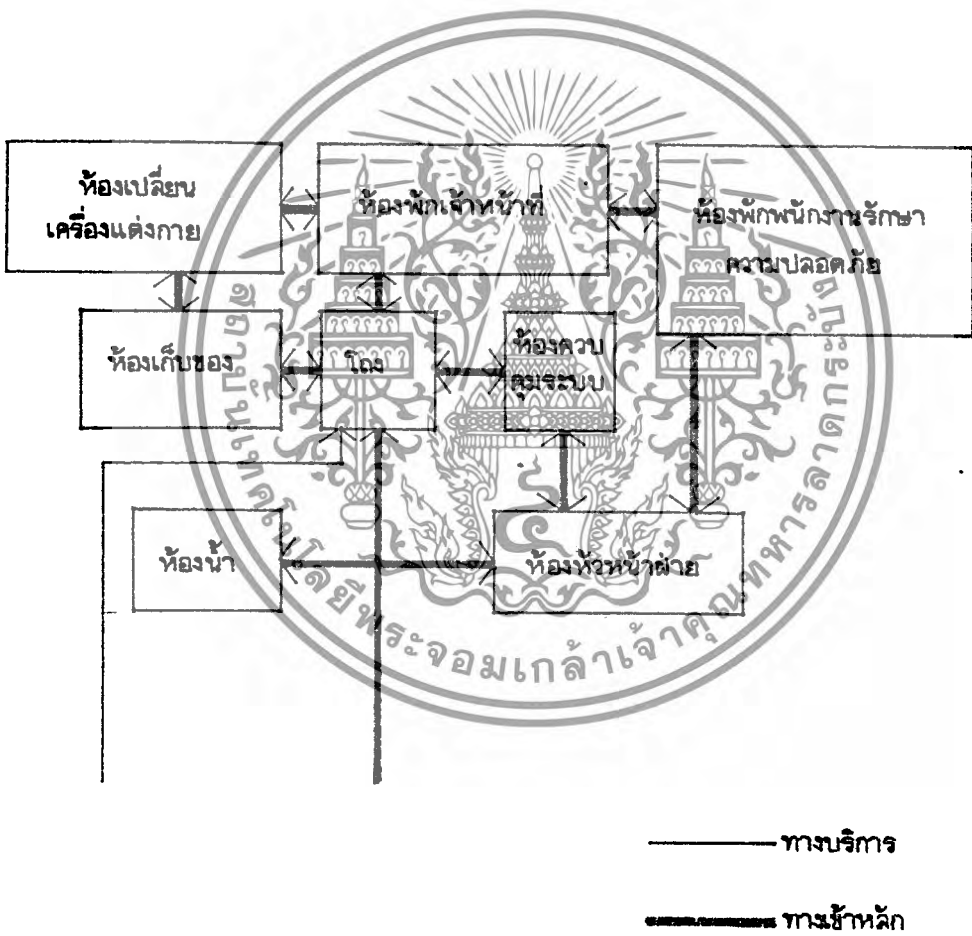
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายประชาสัมพันธ์

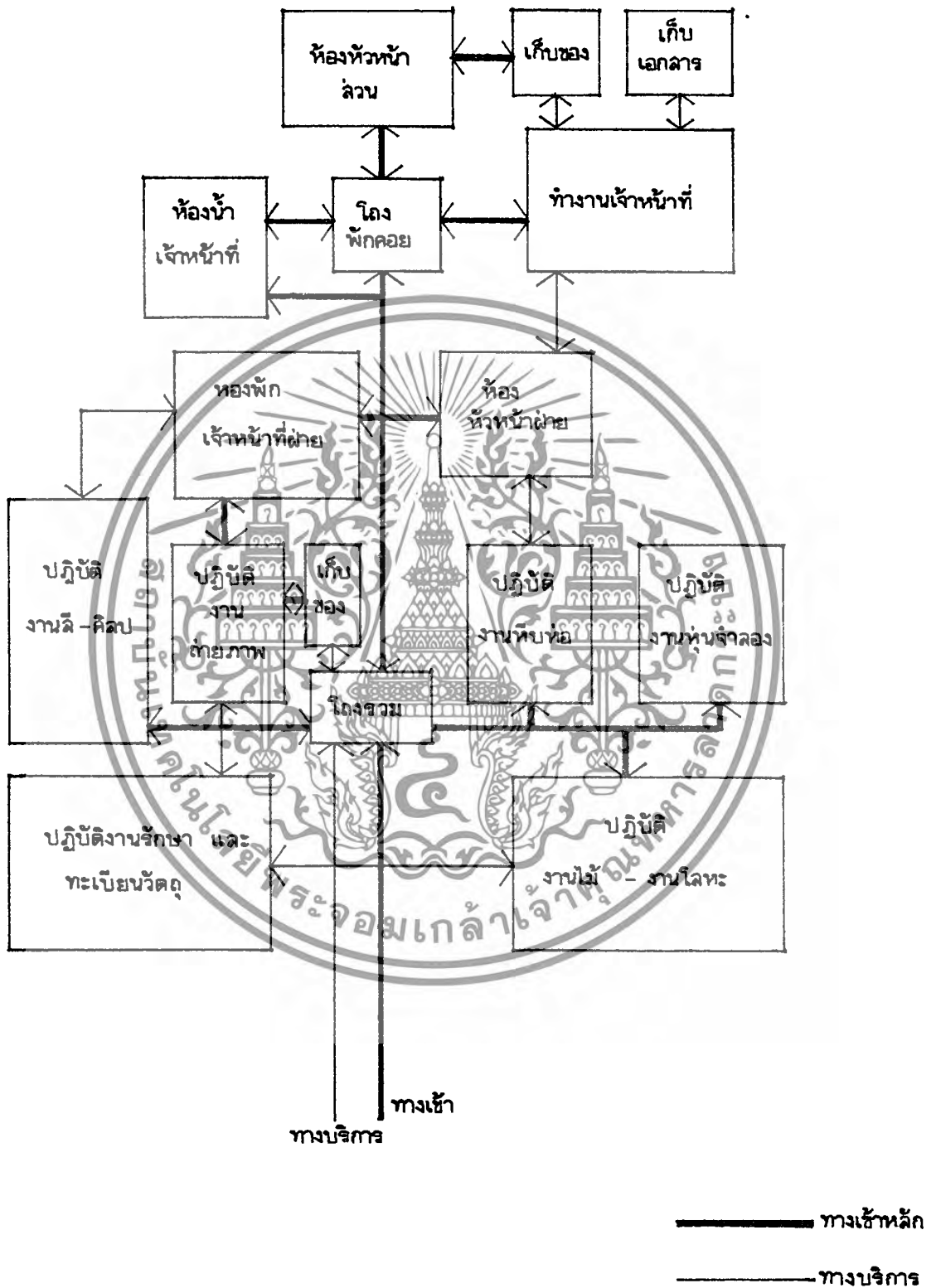

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายอาคารสถานที่

ฝ่ายกิจกรรม

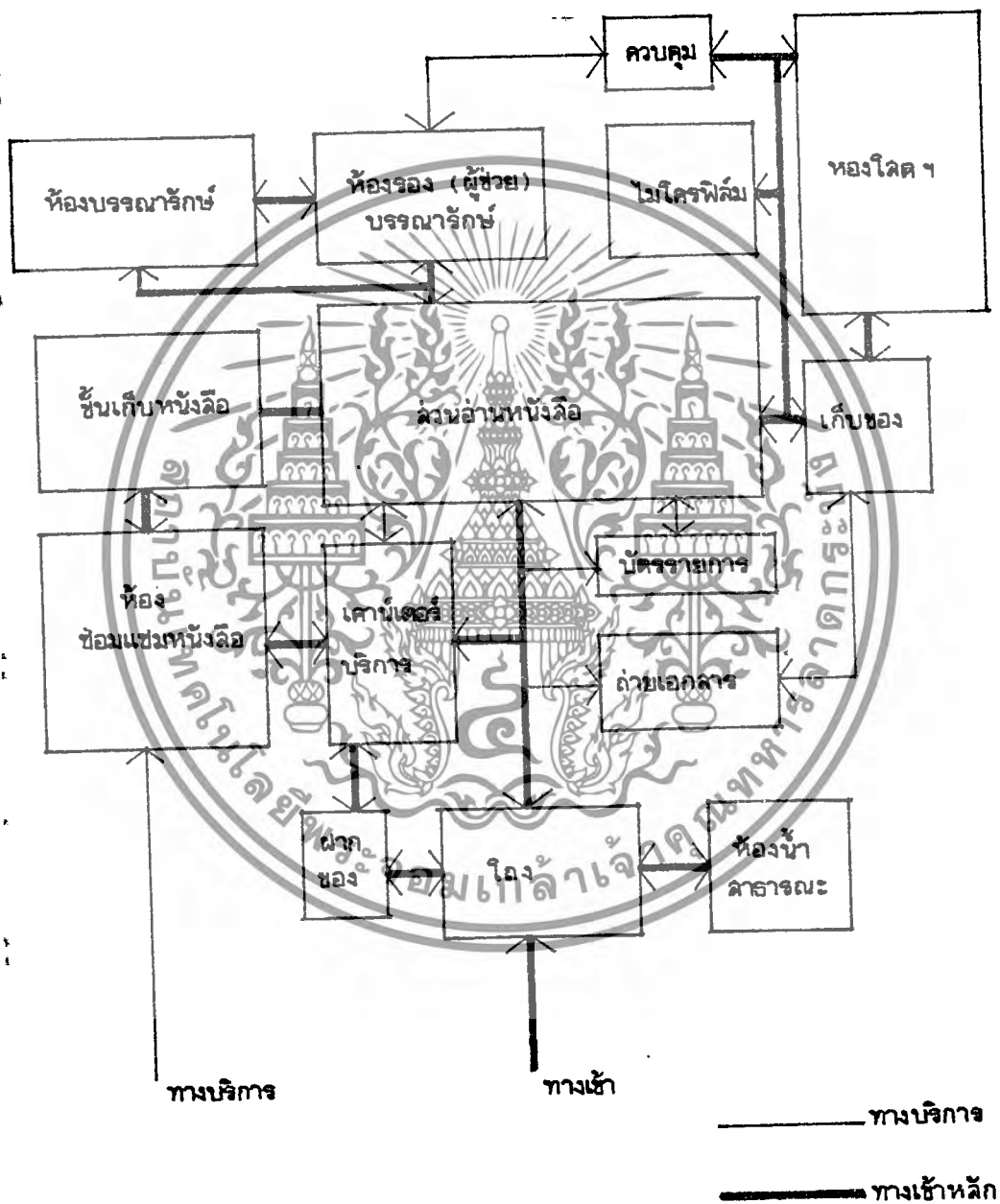
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุด

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. ห้องบรรณารักษ์	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2. ห้องผู้ช่วยบรรณารักษ์	3	3	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3. ห้องซ่อมแซมอุปกรณ์	1	1	3	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
4. โถงกลาง				2	2	2	2	1	2	1	2	2	1	1	1
5. เคาน์เตอร์บริการ				4	3	3	3	3	3	2	1	1	2	1	2
6. ส่วนรับฝากของ						2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7. ส่วนถ่ายเอกสาร							1	1	1	1	1	1	1	1	2
8. ตู้บัตรรายการ									3	2	1	1	1	1	1
9. บริเวณอ่านหนังสือ										2	1	1	1	1	2
10. ชั้นเก็บหนังสือ											2	1	2	1	1
11. ส่วนโสตทัศนูปกรณ์												4	2	4	1
12. ห้องไมโครฟิล์ม													2	3	1
13. ห้องเก็บของ														2	1
14. ห้องควบคุมโสตฯ															2
15. ห้องน้ำ															

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนนิตรรศการ

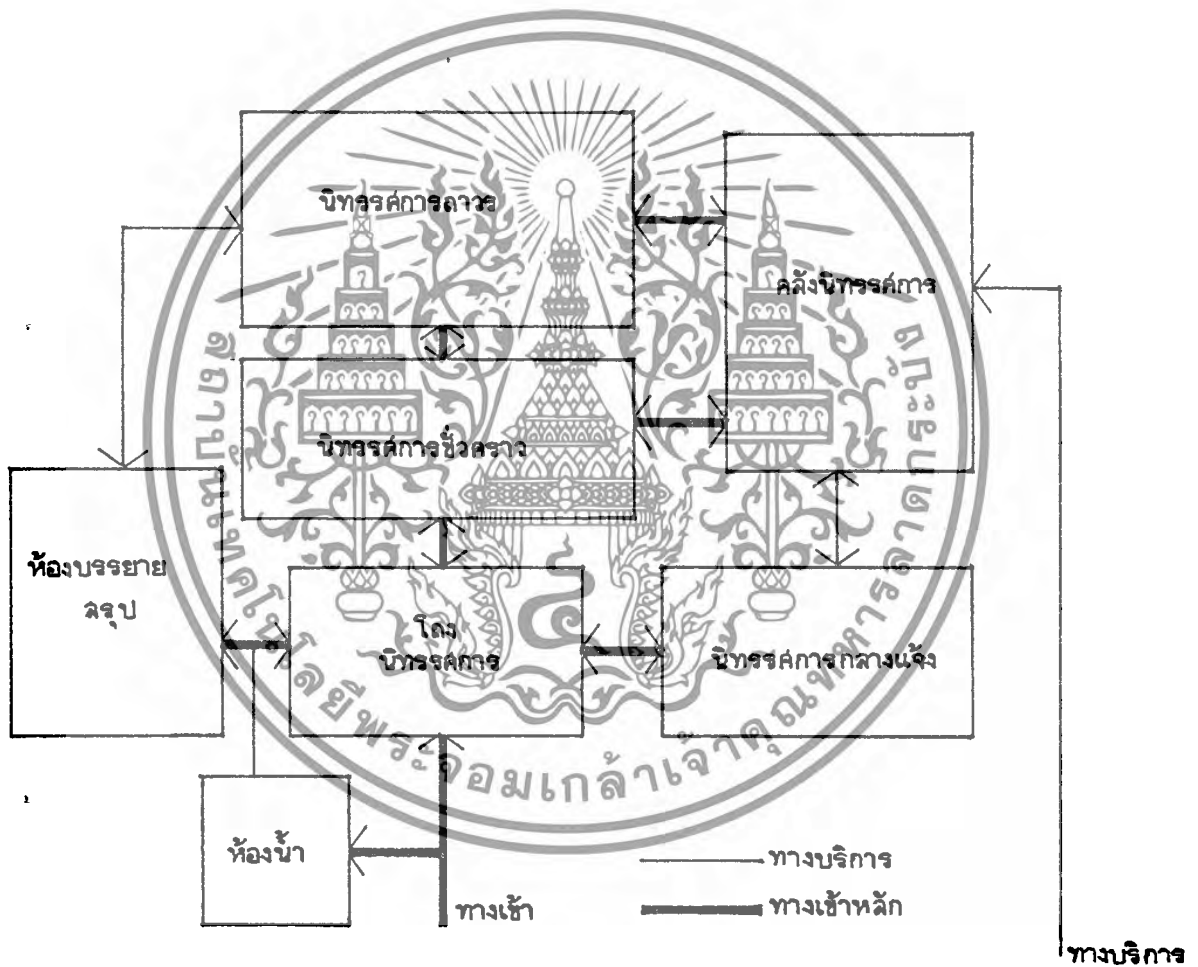
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7
1. โถงนิตรรศการ		1	2	2	2	1	2
2. ส่วนนิตรรศการถาวร	×	•	3	2	4	2	1
3. ส่วนนิตรรศการชั่วคราว	•	•	•	2	2	1	2
4. ส่วนนิตรรศการกลางแจ้งและลายิต	•	•	•	•	1	2	2
5. ห้องบรรยายรูป	•	•	•	•		1	2
6. ห้องคลังนิตรรศการ	•	•	•	•	•		1
7. ห้องน้ำดื่ม	•	•	•	•	•	•	•

โรงอาหาร

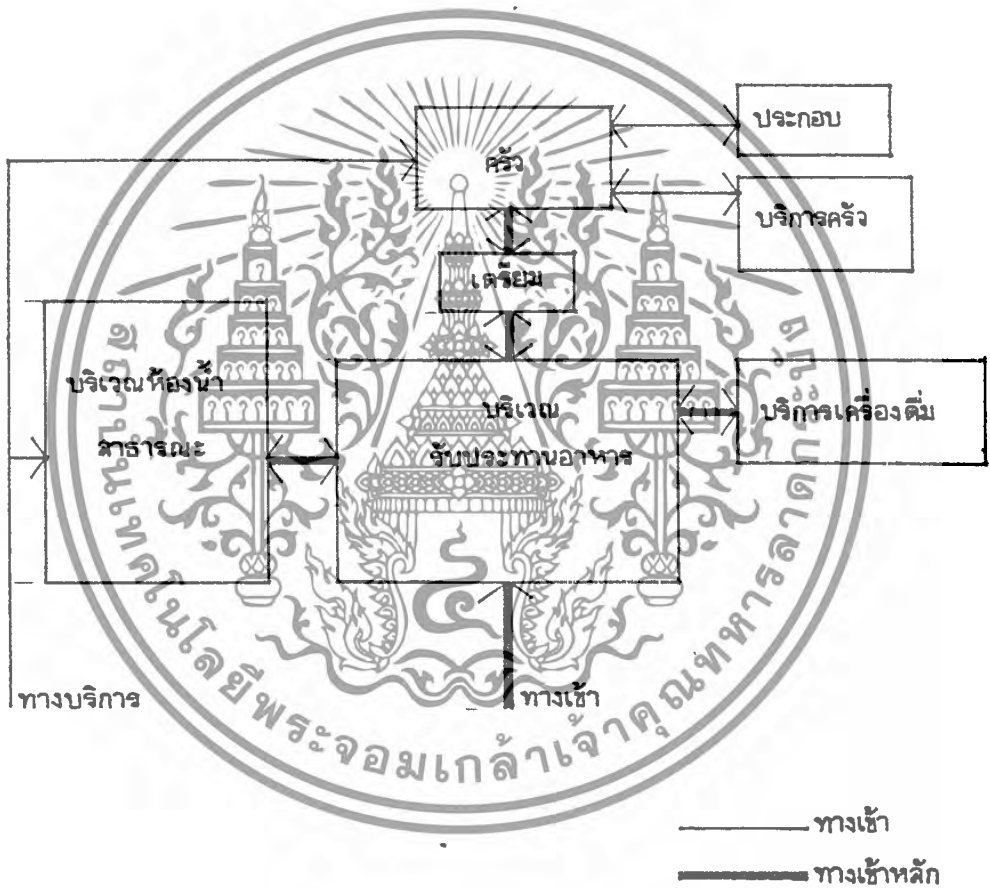
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7
1. บริเวณทานอาหาร		2	2	1	1	2	2
2. ส่วนครัว	•	•	3	3	4	1	2
3. ส่วนเตรียมอาหาร (จำหน่าย)	•	•		1	2	2	1
4. ส่วนประกอบอาหาร	•	•	•		2	1	2
5. ส่วนบริการครัว	•	•	•	•		1	2
6. บริการเครื่องดื่ม	•	•	•	•	•		1
7. ห้องน้ำดื่ม	•	•	•	•	•	•	•

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนนิทรรศการ

โรงอาหาร

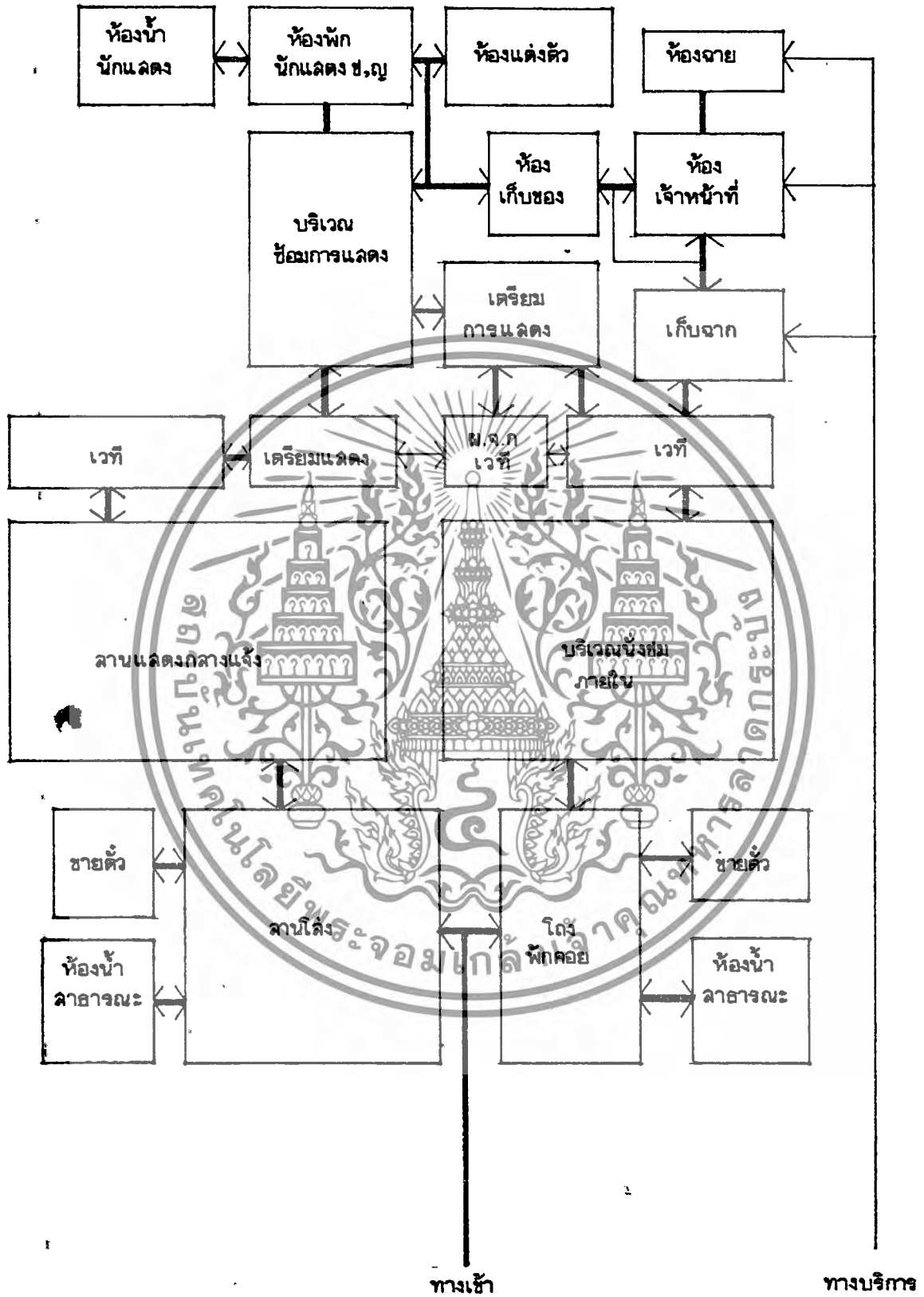

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนหอประชุม

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1. โถงพักคอย		3	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	1	1	1	
2. ห้องขยายตัว			2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	
3. บริเวณที่นั่งชม				2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	
4. ล้วนเวที					3	1	3	2	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	
5. ห้องฉาย , อุปกรณ์โสต					4	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	
6. ห้องเก็บจาก							2	3	1	1	2	1	1	1	1	1	2	2	
7. ห้องผู้จัดการเวที							2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	
8. ห้องซ่อมมการแลตง								2	2	2	1	1	2	1	1	1	2	3	
9. ห้องแต่งตัว									3	2	1	1	2	1	1	1	2	3	
10. ห้องพักนักแลตง											1	1	3	1	1	1	2	3	
12. ห้องเก็บของ											2	2	1	1	1	1	1	2	
12. ห้องพักเจ้าหน้าที่													2	1	1	1	1	1	
13. ห้องน้ำนักแลตง														2	1	1	1	2	
14. ห้องน้ำสาธารณะ															2	2	1	2	
15. ล้วนลานโถง																2	1	1	
16. ล้วนอำนวยการ																		2	2
17. ล้วนเวทีการแลตง																			3
18. ล้วนเตรียมการแลตง																			

ส่วนหอประชุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเทคนิค

3.8.1 วิเคราะห์ระบบการจัดแสดง ส่วนนิทรรศการ

การวิเคราะห์ระบบในการจัดแสดงของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง เลือกระบบการจัดแสดงเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทการจัดแสดงแบบห้องต่อห้อง (ROOM TO ROOM TYPE)
2. ประเภทการแสดงผลแบบโถงทางเดินร่วม (CORRIDOR TO ROOM)
3. ประเภทการแสดงผลแบบโถงกลางกระจาย (NALL TO ROOM TYPE)

โดยยึดหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมกับระบบการจัดแสดงวัตถุ
2. ความเหมาะสมกับระบบโครงสร้างของอาคาร
3. ความประหยัด
4. การควบคุมและระบบการรักษาความปลอดภัย
5. ความยืดหยุ่นในการออกแบบ
6. ความสวยงาม

เมื่อได้ทำการศึกษาระบบการจัดแสดงดังกล่าว ตลอดจนการศึกษารายละเอียดของเนื้อหาการแสดงผลของศูนย์วัฒนธรรมภาคฯ แล้วปรากฏว่าระบบการจัดแสดงที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการออกแบบได้แก่ ระบบการจัดแสดงในแบบที่ 1 คือระบบการจัดการแสดงผลแบบห้องต่อห้อง (ROOM TO ROOM TYPE) ดังแสดงไว้ในตารางวิเคราะห์ที่ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.9 แสดงการวิเคราะห์การพิจารณาเลือกระบบจัดแสดง

ข้อพิจารณา	ห้องต่อห้อง	โถงทางเดิน	โถงกลาง
ความเหมาะสมกับวัตถุ	3	1	1
ความเหมาะสมกับโครงการ	3	2	1
ความประหยัด	2	3	3
การควบคุม	3	2	2
ความยืดหยุ่นในการออกแบบ	2	2	3
ความสวยงาม	2	2	3
รวมคะแนน	15	12	13

ค่าคะแนน 3 - ดีมาก 2 - ดี 1 - พอใช้

3.8.2 การวิเคราะห์ระบบเสียงและการป้องกันเสียง

3.8.2.1 การวิเคราะห์ระบบเสียงในอาคารศูนย์วัฒนธรรม

อาคารที่ใช้ในด้านการศึกษาเป็นอาคารที่เน้นหนักไปในการใช้ประโยชน์ทางด้านเสียง จึงจำเป็นต้องจัดให้มีคุณภาพทางด้าน ACOUSTIC ดีเป็นพิเศษโดยให้มีการกระจายเสียงให้ดีและดังสม่ำเสมอโดยทั่วกัน และจะต้องรักษาและส่งเสริมคุณภาพเสียงให้ได้ผลตามความมุ่งหมาย

หลักการออกแบบ

การที่จะให้ห้องแสดง (MUSIC ROOM) มีที่ดีจะต้องยึดหลักดังนี้

1. เลือกสถานที่ที่มีความสงบ เหมาะสมกับความต้องการต่าง ๆ
2. สำรวจเสียงรบกวนและควบคุมเสียงรบกวนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก

อาคาร เพื่อพิจารณานำเอา INSULATION ต่าง ๆ มาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. พิจารณาการจัดส่วนประกอบต่าง ๆ ของอาคาร
4. เลือกใช้โครงการซึ่งช่วยในด้านส่งเสริม
5. กำหนดรูปร่างและขนาดของห้องแต่ละห้องเพื่อผลทางด้าน ACOUSTICS
6. ควบคุมการใช้วัสดุให้เหมาะสมกับคุณสมบัติและการใช้
7. พิจารณาการใช้เครื่องขยายเสียงตามความจำเป็น
8. ตรวจสอบพิจารณาความเรียบร้อยและความถูกต้องในระหว่างก่อสร้าง และ

เมื่อการก่อสร้างเรียบร้อยแล้ว

9. ทำการทดลองและปรับปรุงแต่งจนกว่าจะได้ผลทางด้าน ACOUSTICS เป็นที่น่าพอใจ

10. ต้องทบทวนทุกสิ่งไว้ให้มีความครบอาคารทราบเกี่ยวกับ

- วิชาความสะอาด
- การตกแต่งเพิ่มเติมที่ถูกต้อง
- วิธีการปฏิบัติและการใช้อาคารที่ถูกต้อง
- คำแนะนำการใช้ระบบขยายเสียงของวิศวกร

3.8.2.2 ระบบเสียงโรงละครและห้องการแสดง

ห้องที่ใช้ประโยชน์ในการแสดง จะเน้นถึงคุณภาพของเสียงที่ฟังมีความเข้มของเสียงกระจายอย่างสม่ำเสมอทุกส่วนในห้องนั้น โดยมีลักษณะของคลื่นเสียงทุก ๆ ความถี่ คือเสียงสูง เสียงกลาง และเสียงต่ำ เคลื่อนที่ตลอดเวลาลักษณะของคลื่นเสียงนี้จะกระจายออกไปทุกทิศทางจากต้นกำเนิดแห่งเสียงนั้นเป็นระลอกคลื่นเป็นรูปวงกลมแผ่ออกเป็นชั้น ๆ ซึ่งเพื่อกระทบกับเพดาน ผนัง หรือพื้นนั้นก็จะมีการสะท้อนกลับสู่ศูนย์กลางเดิมเสมอ จนกระทั่งเสียงนั้นจางหายไปจนเงิบ คือไม่มีเสียงอีกเลย

สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการออกแบบมีดังนี้

1. ปริมาตรของห้องมีความเหมาะสม
2. การใช้วัสดุ
3. รูปทรงของห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ปริมาตรของห้องที่มีความเหมาะสม จะเกี่ยวข้องกับค่า REVERBERATION TIME คือห้องที่มีค่า RT ค่อนข้างยาว การจางหายของเสียงต้องใช้เวลานานซึ่งมีผลทำให้เสียงดนตรีไม่ห้วนขาดหายไป แต่จะกังวานมีชีวิตชีวาขึ้นมา ซึ่งถ้าเป็นห้องขนาดเล็กและใช้วัสดุสะท้อนเสียงมากจะมีค่า ST ยาวมากไป สำหรับค่า RT ที่เหมาะสมของดนตรีแต่ละประเภทจะได้กล่าวในตอนต่อไป

2. การใช้วัสดุ ก็มีผลทำให้ห้องแสดงน่าฟังขึ้น โดยคำนึงถึงการใช้วัสดุสะท้อนเสียงและดูดเสียงต่าง ๆ เช่น พวกม่านจะดูดเสียงมากไม่ควรใช้มากจนเกินไป ซึ่งจะมีการคำนวณการใช้วัสดุมาเกี่ยวข้องโดยเกี่ยวข้องกับค่า RT อีกเช่นกัน

3. รูปทรงของห้อง จะมีผลในการกระจายเสียงจากแหล่งกำเนิดเสียง ซึ่งในการพิจารณาควรคำนึงถึงว่าเสียงสะท้อนทุกระนาบเป็น 3 มิติ มีใช้ในทางนอนอย่างเดี่ยวเท่านั้น รูปทรงของห้องต่าง ๆ กันจะทำให้เกิดความเข้มของเสียงในบริเวณจุดต่าง ๆ ของห้องไม่เท่ากันหรืออย่างแน่นอน ซึ่งถ้าห้องสามารถออกแบบให้ความเข้มของเสียงมีบริเวณกว้างคือบริเวณที่เสียงโดยตรง ส่วนทางกับเสียงสะท้อน จะทำให้จุดนั้นเสียงดังไพเราะและชัดเจน

3.8.2.3 ห้องควบคุมเสียง

จัดให้อยู่ชั้นบนในตำแหน่งที่ค่อนข้างไปทางเวทีแสดง สามารถที่จะมองเห็นความเคลื่อนไหวต่าง ๆ บนเวทีแสดงได้อย่างชัดเจน ห้องควบคุมเสียงนี้จะอยู่ในส่วนเดียวกับห้องควบคุมการบันทึกเสียงที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงสามารถที่จะบันทึกเสียงการแสดงดนตรีแต่ละครั้งเอาไว้ได้ ส่วนห้องเก็บอุปกรณ์เครื่องเสียงนั้นก็อยู่ในตำแหน่งใกล้เคียง ๆ กัน เพื่อความสะดวกในการทำงาน

3.8.2.4 การวิเคราะห์ระบบเสียงในห้องสมุด

ระบบการป้องกันเสียงในห้องสมุด

เสียงเป็นสิ่งที่ไม่คู่ควรกันกับห้องสมุดทั้งภายนอกและภายในอาคาร ดังนั้นการ

เมื่อวางตำแหน่งของตัวอาคารแล้ว จะต้องคำนึงถึงเรื่องเสียงซึ่งเกิดขึ้นจากถนนและที่จอดรถโดยมีแผ่นกระจกติดทางกำแพงด้านนั้น ที่ซึ่งเสียงอาจจะเกิดขึ้นได้เพราะอาจจะใช้กำแพงเป็นแผ่นกั้นเสียงและดูดเสียง เพื่ออีกฝ่ายหนึ่งจะได้เงียบเสียงและไม่สามารถจะผ่านมาได้โดยสะดวก

เมื่อวางแผนเรียบร้อยแล้ว ควรคำนึงถึงว่าบริเวณที่เราไม่ต้องการเสียงนั้น มีแผ่นหรืออุปกรณ์เก็บเสียงติดไว้หรือไม่

การใช้กระจกเป็นแผ่นกั้นระหว่างห้องทำงาน และห้องอ่านหนังสือ เป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะสามารถทำให้คนในห้องทำงานมองเห็นบรรยากาศในห้องสมุดได้โดยตลอด การใช้ห้องวางหนังสือต่าง ๆ เป็นเครื่องกั้นบริเวณอ่านหนังสือจะเป็นทางลดความดังของเสียงลงได้บ้างไม่มากนัก

มีบางอย่างซึ่งความสัมพันธ์กับเสียง เช่น พื้นผนังและเพดาน ในการควบคุมทิศทางที่คลื่นเสียงเดินทาง สามารถทำได้โดยใช้แผ่นเก็บเสียงบุเอาไว้พื้นบุด้วยพรม ฝ้าอบุนวม ฝ้าบานแบบหน้าต่าง หนังสือ สมุด หรือวัสดุอื่น ๆ เป็นต้น ว่าฝ้าหรือแผ่นไม้กอกบนกำแพง เหล่านี้แล้วแต่เป็นวัสดุเก็บเสียงได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ จะต้องหาวิธีที่ดีที่สุดและให้โดยสมมากที่สุดในการใช้วัสดุแต่ละชนิดกับส่วนของอาคาร ไม่ใช่เพียงแต่ความสวยงามเท่านั้นแต่ให้ได้ผลทางด้านเก็บเสียงด้วย

3.8.3 วิเคราะห์ระบบแสงสว่างและระบบไฟฟ้า

3.8.3.1 ระบบแสงสว่างและระบบไฟฟ้าภายในศูนย์วัฒนธรรม

หลักการในการให้แสงสว่างภายใน AUDITORIUM มีอยู่ 3 วิธี ¹

VISIBILITY (การจัดปริมาณแสงสว่าง)

DECORATION (การตกแต่ง)

NOOD (อารมณ์)

¹Theatres and Ausitoriums p.72-74

เพื่อให้ได้ผลตามนี้ จึงออกแบบเกี่ยวกับแสงสว่างแยกกันเป็นส่วน ๆ และจะรวมกันเฉพาะ แต่เมื่อกฎเกณฑ์นั้น ๆ เป็นที่พอใจแล้ว

3.8.3.2 VISIBILITY (การจัดปริมาณแสงสว่าง)

ส่วนสำคัญที่สุด คือต้องไม่ให้เกิดแสงสว่างในบริเวณที่ไม่ต้องการมาเท่าบริเวณ ที่ต้องการได้รับแสง ในบริเวณที่ต้องการแสงสว่างอาจใช้ BUNCH LIGHT, CHENDELLIER SOURCE เป็นเครื่องตกแต่งได้ด้วย แต่ถ้าสว่างเกินไปคนดูจะมองอะไรไม่เห็นนอกจาก แสงไฟ

การให้แสงสว่างแบบ VISIBILITY ก็เพียงให้พอมองเห็นที่นั่งอ่านรายการ แสดงเท่านั้น ไม่ควรให้เกิดเงา จึงนิยมหลอดวงไฟหรือใช้ไฟที่มีแสงอ่อนติดอยู่ที่ใต้เพดาน ให้แสงผ่านหลอดเล็ก ๆ หรือนานช่องบนเพดาน ปริมาณของแสงควรจะประมาณ 3 - 5 Ft. Candle ซึ่งเพียงพอแล้ว แสงสว่างที่ดีที่สุด แสงสว่างที่จัดไว้จะไม่ทำให้สภาพของ AUDITORIUM เสื่อมไป อาจจะทำให้แสงสว่าง ๆ และผู้ชมก็มองไม่เห็นตรงไฟ นอกจากจะ แสงหน้าชั้นมอง แต่มักไม่ค่อยจะมีผู้ใดเห็นจุดเพดานนี้

นอกจากนี้ ควรจัดแสงสว่างพิเศษเพื่อความปลอดภัย กฎเกณฑ์บัญญัติที่มีอยู่เพื่อ ความปลอดภัย เช่น ตามริมเก้าอี้หรือแนวทางเดิน จัดวางไฟไว้ใกล้ ๆ พื้นที่เก้าอี้ทุกตัว สลับกันเพื่อให้แสงสว่างเหมาะสมพอมองเห็นทางเดินหรือขึ้นบันไดเท่านั้น

จำนวนไฟฟ้าเท่าที่กล่าวมานี้มากเกินไปจนจำเป็นสำหรับ VISIBILITY จำนวนไฟฟ้าต่ำสุดและการวางแสงไฟก็คือ ให้มีแสงไฟทุก ๆ 3 แนว สลับข้างและที่ซึ่งทาง ตัดที่ปลาย AISLES และ CROSS OVERS ให้มีดวงไฟทั้ง 2 ข้าง LUMINOUS GUIDE LIAES ซึ่งทำจากพวก ULTRARIDET จะทำให้ปลอดภัยดีขึ้น

3.8.3.3 DECORATIVE LIGHTING (ไฟตกแต่ง)

แสงไฟตกแต่ง เป็นส่วนหนึ่งอยู่ในโครงการตกแต่งไปในตัว และการที่แสงไฟ ให้ความสว่าง จะทำให้บรรยากาศที่สวยงามดึงดูดความสนใจขึ้นโดยอาศัยหลักดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การให้แสงที่กำแพง เพดาน และ PROCONIUM ควรทำให้แสงไฟกลมกลืนกันระหว่าง BACKGROUND กับคนนั่งดู มีความสว่างพอสมควร และสีที่ให้ความช่วยเหลือส่งเสริมสีของผนัง หรือเพดานให้เด่นยิ่งขึ้น

- เพิ่มแสงสว่างเฉพาะตรงจุดที่สำคัญ ตามโครงการที่ต้องการตกแต่ง หรือต้องการให้เด่น เช่น ตามช่องกำแพง ศิลปวัตถุ หรือเครื่องประดับที่นำมาใช้

- โคมไฟที่ใช้ตกแต่ง เช่น โคมระย้า หรือโคมอื่น ๆ เป็นการให้แสงสว่างโดยตรง โคมเหล่านี้ต้องสวยงาม และไม่ควรมีให้แสงสว่างมากเกินไปจนทำให้เกิดความรำคาญ ถ้าเป็นเช่นนั้น เราอาจซ่อนดวงไฟเพื่อให้แสงได้ฉายไปยังเพดานหรือผนังทางเค็ชว เพดานแบบ TRANSVERSE CAILING LEUVOVS จะมองดูเหมือนกับลดความลึกของโรงและเพดานลง การให้แสงสว่างเข้มเป็นแห่ง ๆ จะต้องให้ DINNER ส่วนแสงไฟแบบ OPEN LIGHT ก็ใช้เป็นเครื่องตกแต่ง (บางคราวใช้ CHANDELIER เพื่อประโยชน์ทาง ACOUSTICS) ถ้าหากคนดูส่วนมากมองเห็นได้ แต่ถ้าให้ใช้แสงไฟที่สว่างมากเกินไป ก็รู้สึกรำคาญมาก ดังนั้นพวกเหล่านี้จึงเป็นเครื่องตกแต่งมากกว่าที่จะใช้เพื่อแสงสว่างจริง ๆ และก็อาจจะซ่อนดวงไฟในกัณฑ์พวกนี้ เพื่อประโยชน์ทาง VISIBILITY DECORATIVE LIGHT หรือ MOOD ก็ได้

3.8.3.4 MOOD (อารมณ์)

ยังไม่ได้กำหนดให้แน่นอนลงไปได้ว่า การให้แสงสว่างในหน้าเวที (FOOT LIGHT) โดยเปลี่ยนสีไปมาต่าง ๆ สีกัน ดังนั้นฉาก เพดาน มักจะใช้สีกลางเพื่อรับแสงที่ส่องจาก FOOT LIGHT นี้

3.8.3.5 ELURINSTION (แสงจากดวงโคม)

แสงไฟจากโคมไฟ มีส่วนช่วยโรงละครมีสภาพแวดล้อมดีขึ้น ช่วยให้ผู้แสดงมองเห็นเครื่องดนตรี และโน้ตเพลงได้ชัดเจน ความพอเพียงในเรื่องแสงไม่สามารถชี้แจงได้โดยปราศจากลักษณะของชนิดเครื่องดนตรี และชนิดของห้อง

3.8.3.6 การวิเคราะห์ระบบแสงสว่างในห้องประชุมใหญ่ (AUDITORIUM)

ในงานใหญ่ ๆ และมีลักษณะเฉพาะเช่นนี้ เป็นเรื่องที่ยากที่นักสถาปนิกจะตัดสินใจเองทั้งหมดโดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับเรื่องของทางเทคนิคต่าง ๆ สำหรับระบบแสงนี้เช่นกัน สถาปนิกกับวิศวกรไฟฟ้าจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะให้ได้ระบบแสงที่มีความเป็นระบบ ใช้ได้สะดวกและมีความสวยงามทางศิลป์ สถาปนิกอาจจะแสดงความคิดเห็นได้แต่เฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับความสวยงามของแสง หรือลักษณะของแสงที่จะให้บรรยากาศต่าง ๆ ส่วนเรื่องตำแหน่งและระบบการติดตั้งนั้นจะต้องอาศัยคำปรึกษาจากวิศวกรที่เชี่ยวชาญจึงจะทำได้ถูกต้อง

ลักษณะของการใช้แสงไฟนั้น ในขณะที่ดนตรียังไม่มีการแสดงก็อาจจะใช้แสงฟลูออเรสเซนต์ที่อยู่ตามหลังผนังหรือหลังเพดานในลักษณะของ INDIRECT FLIGHT เมื่อการแสดงเริ่มแสงไฟเหล่านี้อาจจะดับลง ใช้เป็นแสงไฟแรงต่ำ (CLOUD VATHOD GENERAL LIGHTING)

ประเภทที่ทำการแสดง เช่น ถ้าเป็นวง ORCHESTRA ก็อาจจะใช้แสงไฟที่ติดตั้งเหนือเวทีโดยเฉพาะ (PAGEABTS) เป็นแสงไฟธรรมดาซึ่งให้ความสว่างอย่างทั่วถึงและเพียงพอที่จะทำให้นักดนตรีอ่านโน้ตได้ และถ้าหากเป็นวงดนตรีสากลก็สามารถที่จะใช้แสงสีได้อย่างเต็มที่ แสงที่ใช้ก็อาจจะรวมทั้งประเภท SPARKLE, SPOT LIGHT, FOLLOW LIGHT และ AREA LIGHT เป็นต้น

3.8.3.7 ห้องควบคุมแสง

จัดให้อยู่ชั้นบนตำแหน่งที่ค่อนข้างไปทางเวทีแสดงเช่นเดียวกัน แต่อยู่ตรงกันข้ามคนละด้านกับห้องควบคุมเสียง ห้องควบคุมแสงจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่อยู่ด้านข้างเวทีจะเป็นห้องควบคุมแผงวงจรไฟฟ้า ส่วนอีกห้องหนึ่งจะอยู่ในระดับชั้นเดียวกัน แต่อยู่ด้านตรงข้ามกับเวทีแสดง เป็นห้องควบคุมการฉายแสง FOLLOW LIGHT และ AREA LIGHT โดยมีทางเดินติดต่อถึงกันได้ ส่วนห้องควบคุมแสงและเสียงเชื่อมต่อกันด้วยโถงใหญ่ซึ่งอยู่หน้าห้องเก็บอุปกรณ์แสงและเสียง โถงนี้ใช้เป็นที่สำหรับเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้คัดเลือกออกมาใช้ในแต่ละงาน จากโถงนี้ก็จะมียันไต์ที่จะลงไปติดต่อกับชั้นล่าง คือห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องและเวทีแสดงได้ นอกจากนั้นยังมีช่องส่งของที่จะหย่อนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะนำลงไปติดตั้งชั้นล่าง โดยที่ไม่ต้องขนขึ้นลงทางบันได

บริเวณด้านหลังเวทีแสดงก็จะเป็นส่วนของนักดนตรี ซึ่งก็ประกอบด้วยโถงพักผ่อน ห้องแต่งตัว และห้องสุขา ห้องเครื่องต่าง ๆ ซึ่งแยกส่วนกันกับส่วนของนักดนตรี มีทางเข้าแยกกันโดยเฉพาะแต่มีทางสำหรับให้เข้าไปทำความสะอาดได้

นอกจากนี้ก็มีห้องเก็บของ ห้องท่าอากาศยานสำหรับการแสดงแต่ละครั้งห้องเก็บอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนห้องซ่อมบำรุง ห้องต่าง ๆ เหล่านี้จะมีพื้นที่อยู่ระดับเดียวกับเวทีแสดง เพื่อความสะดวกในการติดต่อ การใช้งาน ทั้งในกรณีของนักแสดงดนตรี และกรณีของเจ้าหน้าที่ที่จะทำงานภายในโรงแสดงดนตรี ซึ่งก็จะได้ใช้เวทีเป็นตัวเชื่อมระหว่างบริเวณภายในกับส่วนของเจ้าหน้าที่ซึ่งจะอยู่ทางด้านหลัง

3.8.4 การวิเคราะห์โครงสร้างและวัสดุโครงสร้าง

โดยทั่วไปแล้ว โครงสร้างของอาคารจะรับและถ่ายแรงออกสองทาง คือทางแนวนราบ (HORIZONTAL SYSTEM) และทางแนวตั้ง (VERTICAL SYSTEM)

1. แนวนราบ ได้แก่ พylon คาน หรือโครงหลังคา ที่จะถ่ายน้ำหนักลงสู่จุดเสา การรับน้ำหนักแบ่งได้ 2 แบบคือ

1.1 LONG SPAN การค้ำพื่นที่ที่ต้องการส่านเปิดโล่งกว้าง ๆ ไม่มีส่วนของโครงสร้าง เช่น เสามาขวาง เพื่อประโยชน์ใช้สอยขององค์ประกอบของอาคารได้แก่

- ส่วน AUDITORIUM ที่ไม่ต้องการเสามาขวางในการชมการแสดง ซึ่งจะกว้างประมาณ 35 เมตร
- ส่วนเวทีที่เปลี่ยนฉาก จะกว้างประมาณ 18 เมตร

1.2 SHORTSPAN เป็นการค้ำพื่นที่ประโยชน์ใช้สอยบริเวณเล็ก ๆ ที่จุดรับน้ำหนัก ไม่ทำให้เกิดปัญหาของส่วนใช้สอย ซึ่งประหยัดกว่า องค์ประกอบส่วนนี้ได้แก่

- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่
- ส่วนห้องสมุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แนวตั้ง ได้แก่ เสาและกำแพง รับน้ำหนักซึ่งรับแรงจากพื้นคานและโครงหลังคา แล้วถ่ายลงสู่ฐานราก ซึ่งการใช้เสากับคาน หรือกำแพงรับน้ำหนักขึ้นอยู่กับการออกแบบและประโยชน์ใช้สอยของแต่ละองค์ประกอบ

3.8.4.1 การวิเคราะห์โครงสร้าง

โครงสร้างที่ถือว่าเป็น LONG SPAN ในการใช้คลุมพื้นที่กว้างมาก ๆ ได้แก่

- TRUSS เป็นโครงสร้างที่ประกอบจากชิ้นส่วนของวัสดุขนาดสามารถประมาณ 24-30 เมตร มีขนาดเบา ง่ายต่อการคำนวณ และง่ายต่อการก่อสร้าง

- FOLDED PLATE และ SHELL เป็นโครงสร้างแผ่น คสล. บาง เมื่อเทียบสัดส่วนกับตัวอาคารโดย FOLDED PLATE เป็นแบบอาศัยการพับจับเป็นสัน ทำให้เกิดความแข็งแรง สามารถรับน้ำหนักส่วนโครง SHELL ลักษณะนั้นเรียบ เช่น เปลือกหอย ต้องใช้ความชำนาญความสามารถและเทคนิคมาก

- CABLE และ TANT เป็นโครงสร้างชนิด TENSILE STRUCTURE ฉะนั้นจึงต้องมีโครงสร้างหลักสำหรับรับแรง TENSION PIER หรือกำแพงรับ TENSION สามารถ TAKE SPAN ได้มาก แต่ต้องใช้ความชำนาญและเทคนิคมากมายเป็นพิเศษกว่าแบบ FOLDED PLATE

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในด้านการ TAKE SPAN การก่อสร้าง ค่าก่อสร้าง น้ำหนักและอื่น ๆ ตามตารางประกอบหน้า จะสามารถสรุปได้ว่า โครง TRUSS เหมาะสำหรับ LONG SPAN ในโครงการมากที่สุด

ตารางที่ 3.10 แสดงการวิเคราะห์โครงสร้าง LONG SPAN

การพิจารณา	TAKE SPAN	น้ำหนัก	ค่าก่อสร้าง	การก่อสร้าง	ความรู้ความชำนาญช่าง
Truss	24-30 เมตร	เบา	ถูก	สะดวก	ดีมาก
Folded Plate	กัลเคียง	เบามาก	แพงกว่า	ยุ่งยากกว่า	น้อย
Shell	กัลเคียง	เบา	แพงกว่า	ยุ่งยากกว่า	น้อย
Cable	ขุดมาก	เบา	แพง	ใช้เทคโนโลยีมาก	ไม่
Tent	ขุดมาก	เบามาก	แพง	ใช้เทคโนโลยีมาก	ไม่

จากข้างต้นจึงสรุปได้ว่า โครง Truss เหมาะสำหรับ Long Span งบประมาณการ เพราะความสามารถของช่วงแบบริเบรเกอ์ ความสะดวกในการก่อสร้าง และราคาที่เหมาะสมกับโครง นมากที่สุด

3.8.4.2 การวิเคราะห์โครงสร้างที่ใช้ใน CHORT SPAN

ในที่นี้หมายถึง พื้น และคาน ซึ่งข้อพิจารณาในการเลือก คือความประหยัดของวัสดุและความเหมาะสมกับพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบอาคาร

เนื่องจากส่วนเจ้าหน้าที่จัดเป็นแบบ OPEN SYSTEM และความต้องการของเนื้อที่ของแต่ละส่วนใช้เพียงเล็กน้อย ดังนั้นการกีดขวางจึงไม่มีปัญหานอกจากความประหยัดเท่านั้น ส่วนของห้องสมุด ได้กำหนดขนาดส่วนตั้ง STACK มีความยาวน้อยสุด 6.90 เมตร (ขนาดของ STACK 0.25 0.90 เมตร)

จากข้างต้นสามารถนำมาพิจารณาเกี่ยวกับวัสดุผลิตขึ้นโดยปกติยาว 10 เมตร และเทคนิคการทำพื้นและคาน (การหักค่อมและหักมุม ซึ่งจะเหลือความยาววัดได้ประมาณ 8-9 เมตร)

ตารางที่ 3.11 การวิเคราะห์โครงสร้าง SHORT SPAN

ในกรณี	ความประหยัด	เหมาะสมกับเนื้อที่
6-7 เมตร	ต้องตัดเหล็กที่ยาวเกินออกเสียเวลา	น้อยเกินไปสำหรับห้องสมุด
8-9 เมตร	พอดีไม่ต้องตัด	พอดี
10 เมตร	สั่งทำเหล็กยาวขึ้นพิเศษหรือเชื่อมต่อเหล็ก	เนื้อที่สำหรับ STACK มีมากเกินไป

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า SPAN ขนาด 8-9 เมตร เหมาะสมที่สุด และเมื่อแบ่งครึ่ง SPAN จะได้ 4.00-4.50 เมตร และมีเสารับ จะทำให้ประหยัดยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.8.4.3 การวิเคราะห์ระบบโครงสร้าง

ในการวิเคราะห์ระบบโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม ได้นำระบบ 3 ระบบ มาพิจารณาความเหมาะสมดังนี้ คือ

- ก. ระบบเสาและคาน
- ข. ระบบผนังรับน้ำหนัก
- ค. ระบบช่วงกว้าง

หมายเหตุ ระบบที่นำมาพิจารณานี้คิดเฉพาะที่สามารถนำมาใช้อาคารได้เท่านั้นอย่างเหมาะสม

3.8.4.4

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกระบบโครงสร้าง ดังนี้

1. ความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยของอาคาร (ระบบโครงสร้างที่สัมพันธ์กัน)
2. ก่อสร้างง่าย
3. ความประหยัด
4. สามารถใช้วัสดุท้องถิ่น
5. เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ
6. ความมีเอกลักษณ์

โดยมีข้อกำหนดดังนี้

1. ดีมาก
2. ดีปานกลาง
3. พอใช้ได้
4. ไม่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.12 การพิจารณาเลือกระบบโครงสร้าง

ข้อพิจารณา	ก	ข	ค
1. เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย	1	1	3
2. ก่อสร้างง่าย	3	2	2
3. ความประหยัด	3	2	1
4. สามารถใช้วัสดุท้องถิ่น	2	2	2
5. เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ	2	1	3
6. ความมีเอกลักษณ์	3	2	2
รวม	14	10	13

สรุป ระบบโครงสร้างของโครงการนี้ จะใช้ 2 ระบบ คือ ระบบเสาและคาน ในส่วนประกอบทั่วไป และใช้โครงการสร้างช่วงกว้างในส่วนพิเศษที่ และซึ่งเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด

3.8.4.5 การเลือกใช้วัสดุโครงสร้าง

การเลือกใช้วัสดุโครงสร้าง ได้เลือกจาก 3 ตัวเลือก คือ

1. โครงสร้างไม้
2. โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก
3. โครงสร้างเหล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.8.4.6 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกวัสดุโครงสร้าง

1. เป็นวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น
2. เข้ากับสภาพแวดล้อม
3. เข้ากับสภาพภูมิอากาศ
4. มีความทนทานต่อการใช้สอย
5. มีความเหมาะสมต่อการใช้สอย
6. ประหยัด

ชื่อกำหนด

3 ต่ำมาก

2 ต่ำปานกลาง

1 ต่ำพอใช้

0 ไม่ดี

ตารางที่ 3.13 การพิจารณาเลือกใช้วัสดุโครงสร้าง

ชื่อกำหนด	1	2	3
1. เป็นวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น	3	2	2
2. เข้ากับสภาพภูมิอากาศ	2	3	2
3. เข้ากับสภาพแวดล้อม	3	2	1
4. มีความทนทานต่อการใช้สอย	0	3	3
5. มีความเหมาะสมต่อการใช้สอย	0	3	2
6. ความประหยัด	1	2	2
7. ความรวดเร็วในการก่อสร้าง	1	1	3
รวม	10	16	15

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุป โครงสร้างไม้ 10

โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก 16

โครงสร้างเหล็ก 15

โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กจึงเป็นโครงสร้างที่เหมาะสมกับโครงการรอลงมา คือโครงสร้างเหล็ก ซึ่งจะเลือกใช้ตามความเหมาะสม

3.8.5 บทวิเคราะห์ระบบปรับอากาศ

จากรายละเอียดการปรับอากาศดังกล่าวมาแล้ว สามารถนำมาใช้เป็นข้อพิจารณาในการใช้ระบบการปรับอากาศในโครงการศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง โดยแยกตามองค์ประกอบหลักของโครงการได้ดังนี้คือ

1. ส่วน AUDITORIUM
2. ส่วนบริหารราชการ
3. ส่วนการศึกษา
4. ห้องสมุด
5. CAFETERIA

ซึ่งนำเอาข้อเปรียบเทียบหลาย ๆ ประการดังต่อไปนี้ คือ

1. ค่าลงทุนเริ่มแรก หมายถึงต้นทุนในการซื้อ และต้นทุนในการใช้จ่ายสำหรับที่จะได้มาซึ่งเครื่องปรับอากาศ คิดเป็นราคา บาท/ตัน
2. ค่าดำเนินการ หมายถึงค่าใช้จ่ายในการติดตั้ง ตลอดจนค่าขนส่ง
3. ความสามารถหรือความเชื่อถือได้ในการทำงาน หมายถึงความเหมาะสมในการทำงาน ตลอดจนระยะเวลาในการทำงาน ความทนทาน มั่นคง แข็งแรง ฯลฯ
4. ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา หมายถึงค่าใช้จ่ายในการดูแลซ่อมแซม และตรวจตราระบบของเครื่องในส่วนต่าง ๆ
5. อายุการใช้งาน หมายถึงระยะเวลาใช้งานที่คุ้มค่ากับการลงทุน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. การใช้พื้นที่ในอาคาร หมายถึงการใช้พื้นที่สำหรับการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ
พื้นที่สำหรับติดตั้ง เป็นต้น

7. เสียงรบกวน หมายถึงเสียงรบกวนซึ่งเกิดจากการทำงานของเครื่องปรับอากาศ
ส่วนของอาคารที่ต้องการปรับอากาศ

8. ผลกระทบต่อโครงการสร้างอาคาร หมายถึงความเหมาะสมของระบบ
ปรับอากาศกับข้อกำหนดของโครงสร้างระบบนั้น ๆ

9. ผลกระทบต่อแผนดำเนินการก่อสร้าง หมายถึงระยะเวลาและค่าใช้จ่าย
ในการดำเนินงานหรือไม่

ประเภทของเครื่องปรับอากาศที่นำมาวิเคราะห์ แยกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. แบบติดตั้งหน้าต่าง (PACKAGED)
2. แบบศูนย์รวมโดยใช้การระบายความร้อนด้วยอากาศ (AIR COOLED -
WATER CHILLER)
3. แบบศูนย์รวม โดยใช้การระบายความร้อนด้วยน้ำ (WATER COOLED -
WATER CHILLER)
4. แบบแยกส่วน (SPLIT TYPE)

รายละเอียดการทำงานและความเหมาะสมในแต่ละส่วน ดังต่อไปนี้

1. ส่วน AUDITORIUM เป็นที่มปริมาตรมากโดยมีลักษณะของความสงบปราศ
จากเสียงรบกวนและความสะอาดสบาย ดังนั้น ระบบปรับอากาศแบบศูนย์รวมจึงเหมาะสม
ที่สุด

การติดตั้ง ควรจะจัดให้มีห้องเฉพาะอยู่ในระดับใต้ที่นั่งชมแล้ว เดินท่อ
จ่ายขึ้นมาโดยตรงไปยังฝ้าเพดานของหอประชุม และจะกระจายเข้าสู่ที่นั่งชม แต่เนื่องจาก
แรงส่งของอากาศมักจะส่งไปไม่ถึงบริเวณส่วนกลาง ดังนั้นการทำช่องอากาศออกตรง
บริเวณใต้ที่นั่งโดย เฉพาะบริเวณส่วนกลางจะทำให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ส่วนบริหารธุรการ เป็นส่วนทำงานของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการของสมาคมซึ่งต้องการระบบปรับอากาศ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและปราศจากเสียงรบกวนจากเครื่องดนตรีต่าง ๆ หรือจากส่วนสาธารณะอื่น ๆ ของอาคาร

ควรจะใช้ระบบศูนย์รวมเนื่องจากระยะเวลาทำงานเป็นช่วงเวลาเดียวกัน ยกเว้นแต่ห้องประชุมซึ่งการใช้งานไม่แน่นอนและควรใช้แบบแยกส่วนซึ่งต้องจัดห้องเครื่องไว้โดยเฉพาะ

3. ส่วนการศึกษา เป็นส่วนที่ต้องใช้สมาธิ และป้องกันเสียงรบกวนเป็นพิเศษ จึงจำเป็นต้องใช้ระบบปรับอากาศโดยเลือกใช้ระบบศูนย์รวม

4. ห้องห้องสมุด เพื่อบรรยากาศที่ดีและความสงบเงียบ การใช้งานก็ใช้ในช่วงเวลาเดียวกัน ลักษณะของห้องก็ใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงจะใช้ระบบศูนย์รวมเช่นเดียวกัน

5. CAFETERIA ส่วนนี้เป็นส่วนที่จะเกิดเสียงรบกวนแก่อาคาร และมีลักษณะในทางการให้บริการ ก็มีการค้าอยู่ด้วย การปรับอากาศจึงเป็นตัวช่วยให้ได้ผลยิ่งขึ้น ซึ่งเลือกใช้ระบบศูนย์รวม แม้เนอกีปละปริมาตรจะมีมากแต่แยกเครื่องต่างหาก

3.8.6 การวิเคราะห์ระบบสาขาภิบาล

3.8.6.1 การเลือกใช้ระบบจ่ายน้ำที่เหมาะสมกับอาคาร

1. ระบบประปา

ระบบสูบน้ำเพื่อความดันในเส้นท่อโดยตรง ควรจะเป็นระบบที่ติดตั้งหากมีสถานที่ซึ่งสามารถก่อสร้างได้ ส่วนการใช้ระบบถังอัดความดันจะต้องพิจารณาไปถึงการซ่อมบำรุงซึ่งต้องใช้ผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ และการทำงานของระบบที่ไม่เหมาะสมกับระบบอาคาร

2. ระบบระบายน้ำ

ปัจจัยประการแรกที่ต้องพิจารณาในการเลือกระบบบำบัดน้ำ - เสีย ได้แก่ กฎหมายที่ใช้บังคับในเขตก่อสร้างนั้น สำหรับบทบัญญัติด้านสาขาภิบาลกำหนดไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ประโยชน์เท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะ 20 เมตร จากเขตคลองสาธารณะ ต้องสร้างเป็นส้วมถึงเก็บขนิน้ำซึมไม่ได้" สำหรับอาคารซึ่งเป็นอาคารสำนักงาน ดังนั้นระบบบำบัดน้ำเสียจึงต้องประกอบด้วย

1. น้ำจากส้วมและที่ปัสสาวะ จะต้องต่อเข้าถึงเซปติก (SEPTIC TANK) หากน้ำเสียประมาณน้อย เช่น ไม่เกิน 5-10 ลบ.ม./วัน และมีที่มากพออาจจะเป็นลานซึม หรือบ่อซึมได้ แต่ถ้ามีปริมาณน้ำเสียมาก ไม่สามารถซึมลงใต้ดินได้ทันทีจะต้องส่งไปบำบัดต่อยังระบบบำบัดขั้นที่สองต่อไป

ระบบดึงอัดความดัน	ระบบสูบน้ำเพิ่มความดันในเส้นต่อโดยตรง
<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่ต้องมีถังส่งใหญ่ 2. สามารถติดตั้งที่ส่วนไหนของอาคารก็ได้ ทำให้ไม่เสียเนื้อที่ในส้วม 3. เครื่องสูบน้ำไม่ต้องเติมในขณะที่ใช้ 4. สามารถเลือกเครื่องสูบน้ำให้ทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงได้ง่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้ไฟน้อย 2. อาจลงทุนต่ำในบางกรณี 3. ไม่ต้องเก็บน้ำเอาไว้ในอาคาร ทำให้ประหยัดค่าก่อสร้าง

การเปรียบเทียบข้อดีของระบบจ่ายน้ำแบบต่าง ๆ

2. น้ำเสียจากส่วนอื่น ๆ รวมทั้งน้ำเสียที่ผ่าน SEPTIC TANK แล้วแต่ไม่สามารถซึมลงดินได้ จะต้องส่งไปเข้าระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อกำจัดมลสารต่าง ๆ ออก เช่น ระบบ ACTIVATED SLUDGE หรือระบบแผ่นชีวหมุน เพื่อให้น้ำทิ้งมีคุณภาพดีพอที่จะไม่ทำความเดือดร้อนเมื่อทิ้งลงไปในท่อระบายน้ำสาธารณะ

ปัจจัยต่อมาได้แก่ ความแน่นอนในการใช้งาน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

และการซ่อมบำรุง ระบบส่วนใหญ่ที่ใช้ ได้แก่ ระบบ ACTIVATED SLUDGE ซึ่งผู้ออกแบบ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ผู้เห็นแปะชื่อไว้บนเอกสารนี้ ไม่ว่าจะกรณียุติทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถเลือกใช้ได้หลายแบบและมีความคล่องตัวมาก แต่ก็พบว่าระบบแผ่นชีวหินมีข้อดีกว่า
ในทุกกรณี ยกเว้นราคาก่อสร้างจะแพงกว่าประมาณร้อยละ 30

นอกจากนี้ผู้ออกแบบยังต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง-
ของระบบบำบัดน้ำเสีย เช่น ความสูงของสถานที่ที่ได้กำหนดให้ พื้นที่ใช้งาน ระดับของ
ระบบเมื่อเปรียบเทียบกับระดับดิน เป็นต้น โดยทั่วไประบบบำบัดน้ำเสียจะต้องใช้ความสูง
สุทธิระหว่าง 5-6 เมตร และพื้นที่ล่างสุดไม่ควรอยู่ต่ำกว่า -3.0 ม. จากพื้นดินเพื่อให้
สามารถไหลผ่านไปยังถังต่าง ๆ และออกจากระบบได้โดยไม่ต้องใช้เครื่องสูบน้ำช่วย

ตารางที่ 3.14 อัตราส่วนของปริมาณน้ำเสียบนพื้นที่อาคาร

ปริมาณน้ำเสีย (ลบ.ม./วัน)	พื้นที่ก่อสร้างโดยประมาณ (ตร.ม.)
50	60
100	100
200	180
300	240
500	400
750	500
1,000	600

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.8.7 การวิเคราะห์ระบบรักษาความปลอดภัยในอาคารศูนย์วัฒนธรรม ระบบการป้องกันโจรภัย

การพิจารณาใช้ระบบป้องกันโจรภัยนี้ พิจารณาจากสาเหตุของ

1. ปัญหาการลักขโมยของผู้เข้าชมตลอดจนผู้ใช้สมาชิก
2. ปัญหาการโจรกรรมในเวลาปิดทำการ

ส่วนที่ต้องคำนึงถึงในการติดตั้งระบบป้องกันโจรภัย ภายในสมาคมสามารถแยกได้เป็นส่วนใหญ่ ดังต่อไปนี้คือ

1. ส่วน AUDITORIUM
2. ส่วนบริหารธุรการ
3. ส่วนการศึกษา รวมทั้งส่วนปฏิบัติกร
4. ส่วนบริการ ทั้งทางสาธารณะและทางเทคนิค

ระบบป้องกันโจรภัย พิจารณาใช้ระบบที่เหมาะสมในแต่ละส่วนดังนี้คือ

1. ส่วน AUDITORIUM - พิจารณาให้ใช้ระบบเทคนิคทางกลศาสตร์ และเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รักษาการณ์เพียงอย่างเดียว อาจดูแลไม่ทั่วถึง และเทคนิคทางกลศาสตร์สามารถที่จะนำไปใช้ได้เป็นจุด ๆ เช่น

- 1.1 การสร้างรั้วล้อมที่มั่นคงแข็งแรง
- 1.2 ใช้ระบบกุญแจและใส่ประตู
- 1.3 ใช้งานประตูเหล็กสำหรับห้องสำคัญ และทำประตูเปิดอัตโนมัติ

2. ส่วนบริหารธุรการ - พิจารณาให้ใช้ระบบเทคนิคทางไฟฟ้า และเจ้าหน้าที่รักษาการณ์คอยตรวจตราเป็นระยะ เวลา เทคนิคทางไฟฟ้าที่นำมาใช้คือ ระบบแจ้งเหตุสัญญาณ โดยให้เหตุผลเดียวกัน ส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษา AUDITORIUM อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ส่วนการศึกษา รวมทั้งส่วนปฏิบัติการ- พิจารณาให้ใช้เจ้าหน้าที่รักษาการณ์ คอยตรวจตราเป็นระยะเวลา 4-6 ชม. และนำระบบเทคนิคทางไฟฟ้า มาใช้เช่นเดียวกับส่วนบริการและ ธุรการ

4. ส่วนบริการทั้งทางสาธารณะและทางเทคนิค - ส่วนนี้พิจารณาให้ใช้ยาม รักษาการณ์ คอยตรวจ ตราเป็นระยะเวลา 4-6 ชม. ก็เพียงพอแล้ว

3.8.8 ระบบป้องกันอัคคีภัยและความคมเพลิง

จากการพิจารณาถึงสาเหตุจะทำให้เกิดอัคคีภัยอาคารศูนย์วัฒนธรรมฯ พอสจะสรุปได้ 3 ประการ คือ

1. การใช้กระแสไฟฟ้า
2. ไฟไหม้เพราะการสูบบุหรี่
3. ความประมาทปล่อยเรอของเจ้าหน้าที่

จากสาเหตุ 3 ประการ อาจทำจนหนักได้โดยการจัดระบบรักษาความปลอดภัยในการป้องกันอัคคีภัย โดยพิจารณาจากระบบป้องกันอัคคีภัย 3 ระบบใหญ่ ๆ คือ

1. ระบบดับน้ำดับเพลิง
2. ระบบใช้แก๊สดับเพลิง (มีการจัดระบบดับเพลิงประจำห้องเฉพาะทำงาน

อัตโนมัติ)

3. ระบบใช้แก๊สดับเพลิงอย่างเดี่ยว (แบบสำเร็จรูป ติดตั้งเฉพาะจุด)

ส่วนที่ทำการพิจารณาที่จะรักษาความปลอดภัยจากอัคคีภัยมีดังนี้ คือ

1. ส่วน AUDITORIUM
2. ส่วนบริหารงานของศูนย์วัฒนธรรมฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ส่วนการศึกษา รวมทั้งส่วนปฏิบัติการ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ส่วนบริการทั้งหมด

จากการพิจารณาคุณลักษณะของระบบดับเพลิงและพื้นที่ใช้สอย แล้วจึงได้เลือก
ใช้ระบบดับเพลิงแบบใช้แก๊สดับเพลิงอย่างเดียวน่าจะเหมาะกับระบบใช้แก๊สดับเพลิงแบบอัตโนมัติ
โดยมีเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ

1. ความสามารถในการดับเพลิง มีประสิทธิภาพสูง ระยะเวลาและการ
ลงทุนคุ้มค่า
2. เจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถที่จะใช้ระบบดังกล่าวได้ดีและสะดวก
3. เป็นระบบอัตโนมัติ และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินส่วนอื่น ๆ
4. ความเหมาะสมในการใช้พื้นที่แต่ละส่วน เช่น ส่วน AUDITORIUM และ
ส่วนบริหารงาน อาจใช้ระบบดับเพลิงแบบใช้แก๊สไฟฟ้าอัตโนมัติและส่วนการศึกษา รวมทั้ง
ส่วนปฏิบัติการกับส่วนบริการอาจใช้ระบบแก๊สดับเพลิงแบบติดตั้งเฉพาะที่ เป็นต้น

การป้องกันอัคคีภัยในส่วน AUDITORIUM

AUDITORIUM เป็นสถานที่ชุมนุมชนอันเกิดไฟไหม้ได้โดยง่าย เช่น ฉาก
พรม เก้าอี้ ห้องฉายภาพยนตร์ ฯลฯ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากไฟฟ้าลัดวงจรจากขั้วเสียบหรือ
ความร้อนจากแสงไฟ ฯลฯ

บริเวณที่ต้องป้องกันมากที่สุด คือ

- เวกี
- ฉาก
- ห้องใต้ดิน
- ห้องดนตรี
- ห้องพัสดุ
- ห้องดนตรี
- คลังพัสดุ
- ห้องแต่งตัว
- ห้องควบคุมไฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้เฉพาะผู้ปฏิบัติงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องแจ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องเครื่องยนต์ เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้า เครื่องทำความเย็น

การควบคุมการป้องกัน

- โครงสร้างอาคารควรเป็นวัสดุทนไฟ
- วัสดุที่ใช้ตกแต่ง เช่น ฉาก ม่าน และสิ่งตกแต่งต่าง ๆ ควรเป็นวัสดุทนไฟ
ทนความร้อน คือไม่ลุกเป็นเปลว การไหม้เกรียมมีรัศมีเป็นวงขยายไม่เกิน 5 นิ้ว และเมื่อ
ถูกเปลวไฟแล้วควรจะดับภายใน 2 นาที คือหยุดการไหม้เกรียม

- เวทีแสดง ควรมีฉากทนไฟ (FIRE CURTAIN) ทำด้วยวัสดุทนไฟแบบแผ่น
แข็ง แขนงไว้หรือม้วนก็ได้ ได้แก่ ฉากแอสเบสตอล หรือผ้าหนา ๆ ชุบน้ำยาทนไฟ สำหรับ
ปล่อยลงมาขึ้นระหว่างเวทีกับที่นั่งคนฟัง เพื่อให้อากาศอับและป้องกันเปลวไฟไม่ให้เป็น
อันตรายกับผู้ฟังขณะที่กำลังพยายามรีบออกจากตัวอาคาร

- ส่วนเหนือเวทีควรติดตั้งดับเพลิงอัตโนมัติ (DRENCHER) ปล่อยน้ำลงมายัง
เวทีเพื่อดับเพลิง และลดความร้อนแก่ฉากพร้อมกับมีสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ด้วย

- เวทีที่แสดง ควรมีทางปล่อยควันและแก๊สออกในขณะที่เกิดเพลิงไหม้ เพื่อ
ป้องกันการรบกวนของไฟ ความร้อนหรือแก๊สจะได้พุ่งขึ้นออกก่อนที่เพลิงจะลุกลามต่อไป

- เวทีที่แสดง ห้องแต่งตัว ห้องวัสดุต่าง ๆ ควรมีหัวต่อกับเพลิงอัตโนมัติที่จะ
ปล่อยน้ำออกมา เป็นฟอสคลุมบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ได้เองโดยอัตโนมัติและจะเกิดสัญญาณ
แก่เจ้าหน้าที่ดับเพลิงประจำได้ทราบ

- ทางออกฉุกเฉินสำหรับ AUDITORIUM จะต้องมีย่างเพียงพอเปิดง่ายด้วย
ซึ่งมีอัตราส่วนดังนี้

จำนวนคน	จำนวนทางออกฉุกเฉิน
1-60	1
61-600	2
601-1000	3
1001-1400	4
1401-1700	5
1701-2000	6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนคน	จำนวนทางออกฉุกเฉิน
2001-2250	7
2251-2500	8
2501-2700	9

- ช่องทางออกฉุกเฉินทุกช่อง ต้องจัดตัวอักษรโตขนาด 6 นิ้ว สูงระดับพื้น 6-9 ฟุต เห็นได้โดยง่าย และมีแสงเรืองให้เห็นข้อความด้วยในที่มืด

- การนำแสงให้เป็นแสงเรือง มีหลักสองประการ คือใช้ไฟธรรมดาและใช้ไฟจากแบตเตอรี่ ซึ่งให้แสงตลอดเวลาขณะที่ไฟฟ้าดับ

- นอกจากนี้ ตามหลุมม หรือที่ซับซ้อน ควรมัลลศรบอกทิศทางออกไปสู่ทางใหญ่ หรือทางออกที่ปลอดภัย

บริเวณตามทางเดิน ควรโล่งไม่มีเก้าอี้ เฟอร์นิเจอร์ของเกะกะเป็นอันตรายที่เป็นบันไดหรือเป็นขั้น ควรทำให้สังเกตได้ง่าย เช่น ไฟไฟว หรือทาสีขาว

การจัดที่นั่งบนเวที โดยการนำตัวโต๊ะเป็นถึง ภายในบรรจुरายละเอียดจะเป็นการคิมวก ปากถึงมีฝ้าปิดเรียบร้อย วางไว้ตามจุดต่าง ๆ ให้ห่างจากเครื่องประดับหรือสิ่งของแขวน นอกจากนี้ ตลอดเวลาการแสดง ควรมีเจ้าหน้าที่ดับเพลิงที่มีความชำนาญประจำอยู่อย่างน้อย 1 คน

หากทำได้ตามบริเวณจากหลังเวที และผู้เข้าชมหรือฟัง ควรงดการสูบบุหรี่เด็ดขาด และควรให้เจ้าหน้าที่ดับเพลิงของทางการเข้าไปตรวจดูความพร้อมเรียบร้อยอยู่เสมออย่างน้อย 3 เดือน ต่อ 1 ครั้ง

บทที่ 4

การประมวลแนวความคิดสำหรับการพัฒนา (DEVELOPMENT CONCEPT FORMULATION)

4.1 แนวความคิดในการอนุรักษ์ (PRESERVATION CONCEPTS)

กำหนดให้เกาะรัตนโกสินทร์เป็น A HISTORIC URBAN CENTRE ในใจกลางเมืองใหญ่ (A HISTORIC URBAN RECTOR IN THE HEART OF A MAJOR CITY) เนื่องจาก

1. เป็นจุดเริ่มแรกของกาพัฒนากรุงเทพมหานคร ซึ่งโครงสร้างของบริเวณนี้มีเอกลักษณ์และมีความดั้งเดิม แยกต่างจากบริเวณอื่น ๆ
 2. มีขอบเขตเป็นเครื่องนึ่งเอกลักษณ์ทางกายภาพที่แน่นอน โดยอาศัยสภาพทางภูมิประเทศ (แม้จะถูกสร้างด้วยฝีมือมนุษย์ก็ตาม)
 3. ปัจจุบันตั้งอยู่ในใจกลางกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองใหญ่และสำคัญ
- แนวความคิดในการอนุรักษ์จึงพยายามที่จะรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของเมืองไว้ โดยมีลักษณะ OPEN MUSUEM จากการศึกษาประวัติศาสตร์การพัฒนาเมืองกรุงเทพฯ พบว่าส่วนใหญ่ใช้หลักการในด้านสุนทรียภาพ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบ FLAT TOWNSCAPE คือ เน้นการมองอยู่เฉพาะรูปด้านของอาคาร หรือกลุ่มอาคารมีลักษณะวางไปตามแนวแกน (LINEAR EXIS) และมีลักษณะสมมาตร (SYMMETRY) แต่อาจจะมีบางส่วนที่เป็นแบบ MODELLED FORM หรือ 3 DIMENSIONAL ซึ่งมักจะเกิดขึ้นโดยบังเอิญ เช่น กลุ่มอาคารพระบรมมหาราชวัง วัดต่าง ๆ รวมทั้งบริเวณสนามหลวง อาคารต่าง ๆ ในเฉพาะตัวมันเองมีลักษณะเป็นการจัดแบบยึดแนวแกนสมมาตร TOWNSCAPE ในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ จึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการผสมขององค์ประกอบต่างชนิดกัน เป็นการผสมระหว่าง TOWNSCAPE 2 ชนิด ทำให้เกิด TOWNSCAPE ที่มีเอกลักษณ์อีกแบบหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริเวณที่จะอนุรักษ์แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

1. บริเวณที่ห้ามตัดแปลงหรือต่อเติมใด ๆ นอกจากการซ่อมแซมบำรุงรักษา ให้คงสภาพไว้อย่างเดิม

2. บริเวณที่อนุญาตให้มีการต่อเติมใด แต่เป็นไปลักษณะทำให้สมบูรณ์ เช่น การค้นคว้า รูปแบบเดิมว่ามีลักษณะเช่นใด แล้วทำของที่มีอยู่ให้ใกล้เคียงหรือเหมือนของเดิม

3. บริเวณที่มีข้อจำกัดในการสร้างน้อย เนื่องจากอาจเป็นบริเวณส่วนสำคัญ สูญหายไปแล้ว หรืออายุวัตถุหรืออาคารยังน้อยอยู่คุณค่ายังอยู่ในระดับต่ำ หรือไม่มีเลย

บริเวณที่ 1 คือบริเวณที่เป็นที่ตั้งของอาคารประเภทโบราณสถานที่มีคุณค่าและความสำคัญมากในทางประวัติศาสตร์และศิลปสถาปัตยกรรม ซึ่งได้แก่ บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นในส่วนใหญ่เป็นเป็นที่ตั้งของ พระบรมมหาราชวัง รั้วหน้าและพระอารามหลวง และวัดต่าง ๆ ในบริเวณโครงการ อนุรักษ์และรักษาไว้ทั้งหมดโดยไม้อนุญาต ให้ทำการรื้อถอน หรือปลูกสร้างอาคารใด ๆ เพิ่มเติม

บริเวณที่ 2 คือบริเวณที่มีคุณค่าและความสำคัญในทางประวัติศาสตร์และศิลปสถาปัตยกรรมรองลงมา ควรปรับปรุงต่ออาคารสถานที่ให้มีสภาพที่ระเบียบและความสวยงาม ไม่ปล่อยให้เสื่อมสภาพเสื่อมโทรมปรับปรุงบริเวณสิ่งแวดล้อมให้มีส่วนที่เป็นธรรมชาติ ให้ความร่มรื่นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น บริเวณอาคารหุ้มมท่าช้าง

บริเวณที่ 3 คือบริเวณที่สามารถเข้าไปพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากสภาพเดิมได้เปลี่ยนแปลงไปมากหรืออาจไม่มีสภาพเดิมเหลืออยู่เลย ก็เพียงแต่ศึกษาถึงตำแหน่งที่ตั้งซึ่งเคยมีอยู่เดิมและรื้อฟื้นขึ้นมาโดยสร้างเป็นบางส่วนเพื่อจะระลึกถึงหรือแสดงให้เห็นว่ามีความต่อเนื่องกับประวัติศาสตร์อย่างไร เช่น บริเวณแนวป้อม กำแพงเมืองที่ถูกทำลายไป

นอกจากนั้น กิจกรรมและประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ สมควรให้มีการรื้อฟื้นหรือส่งเสริมให้สืบมา

4.2 แนวความคิดในการพัฒนาสภาวะแวดล้อม (ENVIRONMENTAL DEVELOPMENT CONCEPTS)

เกาะรัตนโกสินทร์เดิมเคยเป็นเมืองที่มีธรรมชาติที่สะอาด สงบเงียบ ร่มเย็น สภาวะแวดล้อมเต็มไปด้วยต้นไม้ และลำคลองต่าง ๆ มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ของชาติ แต่ปัจจุบันรูปโฉมและสมณานามของกรุงเทพฯ เปลี่ยนไปจากเดิมมาก กลายเป็นเมืองที่มีความสับสนวุ่นวาย มีปัญหาต่าง ๆ มากมายรวมทั้งในด้านสภาวะแวดล้อม เพราะความเจริญเติบโตที่ขาดระบบและการควบคุม ความรุ่มร้อนตามธรรมชาติของบริเวณโดยทั่วไปนี้ น้อยมากหรือเกือบไม่มีเลย

การกำหนดการใช้ที่ดินใหม่กว้างเปิดโล่งมากขึ้น การจำกัดกิจกรรมบางอย่าง ซึ่งเป็นตัวก่อให้เกิดปัญหาและไม่จำเป็นสำหรับบริเวณนี้ เช่น ตลาดขายส่งผักและผลไม้ การสร้างสถานที่บำบัดน้ำเสีย จะช่วยส่งเสริมและลดปัญหาสภาวะแวดล้อมบริเวณนี้ให้ดีขึ้นได้

4.3 การกำหนดการใช้ที่ดิน (LAND USE CONCEPTS)

1. กำหนดการใช้พื้นที่ดินบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาส่วนที่เป็นย่านพาณิชย์กรรม และที่อยู่อาศัยที่มีสภาพเสื่อมโทรมให้เป็นที่ว่างเปิดโล่ง โดยปรับปรุงให้เป็นสวนสาธารณะ เพื่อเพิ่มพื้นที่สำหรับการพักผ่อนหย่อนใจของชุมชนในเมืองให้มากขึ้น และเพื่อเป็นส่วนส่งเสริมทัศนียภาพของกลุ่มอาคาร สถานที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และศิลปสถาปัตยกรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดความสวยงาม ความสง่างามแก่อาคารสถานที่เหล่านั้นมากขึ้น ก่อให้เกิดความสนใจแก่นักทัศนาจรมากขึ้นด้วย นอกจากบริเวณย่านพาณิชย์กรรมซึ่งเป็นจุดต่อเนื่องของการขนส่งโดยสารข้ามฟากระหว่าง 2 ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา (บริเวณท่าพระจันทร์) สมควรที่จะคงสภาพการใช้พื้นที่ดินในลักษณะเดิมไว้ แต่จะต้องดำเนินการปรับปรับอาคารสถานที่ ที่จอดรถยนต์ ทำข้ามเรือใหม่เป็นขั้นตอนโดยมีคณะกรรมการควบคุมการปรับปรุง

การออกแบบก่อสร้าง เพื่อมิให้มีสภาพเป็นแหล่งเสื่อมโทรม แต่ให้มีสภาพที่ส่งเสริมความเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นระเบียบและความสวยงามของบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์นี้ทั้งหมด สำหรับบริเวณพื้นที่ดินริมแม่น้ำซึ่งในปัจจุบันใช้เป็นตรง เรือน มหาวิทยาลัยซึ่งจำเป็นที่จะต้องให้บริการชุมชนควรปรับปรุงให้มีพื้นที่ว่างเปิดโล่งที่มีความร่มรื่นตามธรรมชาติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ด้วย ทั้งนี้รวมถึงที่ว่างเปิดโล่งที่เป็นหน่วยราชการอื่น ๆ ด้วย วัตถุประสงค์ในการเพื่อปรับปรุงย่านพาณิชย์กรรมที่เสื่อมโทรมให้เป็นที่ว่างเปิดโล่ง ที่มีลักษณะเป็นส่วนสาธารณะนั้นควรคำนึงถึงเป็นอันดับต้นในระยะยาว โดยพิจารณา รื้อถอนอาคารที่หมดสภาพและสิ้นสุลล์สัญญาการเช่า ซึ่งส่วนใหญ่รัฐเป็นเจ้าของ สำหรับผู้เช่าเดิมซึ่งอาจจะหาแหล่งประกอบอาชีพใหม่ไม่ได้รัฐอาจจัดสร้างอาคารเพื่อการค้าบางส่วนสำหรับนักศึกษาและประชาชนผู้มาพักผ่อนหย่อนใจ บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาโดยขอมให้ผู้เช่าเดิมทำการค้าในบริเวณเหล่านี้ได้ ส่วนตลาดขายส่งผักและผลไม้ที่เห็นสมควรที่จะย้ายไปตั้ง ณ บริเวณฝั่งธนบุรีใกล้เคียงกับถนนวงแหวนรอบกรุง เขตพหลโยธินและคลองที่มีการสัญจรทางน้ำสะดวก ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการขนส่งสินค้าของเรือและรถบรรทุกสินค้าขนาดใหญ่ ซึ่งจะใช้เส้นทางนี้เข้าออกได้รวดเร็วกว่าปัจจุบันอีกทั้งจะไม่เกิดเป็นปัญหาในเรื่องความสิ้นเปลืองของรถบรรทุกสินค้าที่มีต่ออาคารโบราณสถานภายในเกาะรัตนโกสินทร์เช่นในปัจจุบันนี้ นอกจากนี้เมื่อมีความสะดวกในการขนส่งแล้วขอมจะขอให้สภาวะการจราจรของตลอดถนนชายตัวชั้นได้แทนที่จะคงที่หรือลดลงเช่นในสถานที่ปัจจุบัน

2. การใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยที่แยกเป็นอิสระจากร้านค้า ทั้งที่เป็นของราชการและที่เอกชนเช่าพื้นที่ของราชการหรือที่เช่าเป็นแหล่งเสื่อมโทรมอื่น ๆ เห็นควรให้ย้ายออกจากบริเวณนี้ทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากหมดสภาพหรือไม่มีความจำเป็นที่ต้องอยู่เพราะหน่วยงานได้ย้ายออกไปนอกบริเวณนี้แล้ว สำหรับเอกชนในแหล่งเสื่อมโทรมรัฐอาจจัดหาที่อยู่อาศัยให้ใหม่ในเคหะสถานสงเคราะห์แหล่งต่าง ๆ ได้เพราะมีผู้อยู่อาศัยเป็นจำนวนน้อย

3. การใช้พื้นที่ดินประเภทอื่น ๆ เห็นสมควรให้คงการใช้ไว้ในสภาพเช่นปัจจุบันได้ แต่ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มีส่วนในการอนุรักษ์บริเวณโครงการดังนี้

ก. บริเวณพื้นที่ตั้งของอาคารประเภทโบราณสถาน ที่มีคุณค่าและความสำคัญมากในทางประวัติศาสตร์และศิลปสถาปัตยกรรม ซึ่งมีจำนวนพื้นที่เกือบครึ่งหนึ่งของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับดูใช้ทางเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่แนะนำให้ไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ ใดๆ ไม่มีการตีพิมพ์ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมควรที่อนุรักษ์และรักษาไว้ทั้งหมดโดยไม่อนุญาตให้ทำการรื้อถอนหรือปลูกสร้างอาคารใดๆ เพิ่มเติม สำหรับหน่วยราชการที่อยู่ในบริเวณเหล่านี้ถ้าหมดความจำเป็นที่จะใช้บริเวณนี้เห็นสมควรสนับสนุนให้ย้ายออกไปได้ แล้วดำเนินการบูรณะปรับปรุงอาคารเดิมให้ใช้ประโยชน์ในการศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปวัฒนธรรมต่อไป

ข. บริเวณพื้นที่เป็นที่ตั้งของหน่วยราชการอื่น ๆ และพื้นที่ตั้งของบริเวณสถานศึกษา ทั้งส่วนในที่มีแนวโน้มที่จะไม่สามารถขยายตัวออกไปอีกได้ใน 2-3 ปี ข้างหน้า เห็นสมควรปรับปรุงบริเวณสิ่งแวดล้อมให้มีส่วนที่เป็นธรรมชาติให้มีส่วนร่วมที่มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และปรับปรุงตัวอาคารสถานที่ให้มีสภาพที่มีระเบียบและความสวยงามพอสมควร ไม่ควรปล่อยให้สภาพเสื่อมโทรม และไม่ควรถูกสนับสนุนให้มีการก่อสร้างอาคารเพิ่มเติมสำหรับการก่อสร้างอาคารซึ่งได้รับบรรจุเอาไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ หรือการก่อสร้างอาคารสถานที่ที่ได้รับงบประมาณแล้วเห็นสมควรให้หน่วยงานนั้น ๆ ดำเนินการก่อสร้างอาคารสถานที่ใดโดยมีใหม่ลักษณะที่จะต้องรื้อถอนตัดแปลง หรือทำลายความสำคัญของโบราณสถานที่สำคัญของชาติ หรืออาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และศิลปสถาปัตยกรรมอื่น ๆ ในบริเวณนี้ ในกรณีที่หน่วยงานใดหมดความจำเป็นที่จะต้องใช้บริเวณนี้เป็นที่ตั้งก็ควรสนับสนุนให้ย้ายออกไปตามลำดับขั้นตอนและความเร่งด่วนเช่นเดียวกับข้อ ก.

ค. บริเวณพื้นที่ว่างเปิดโล่งภายในพื้นที่โครงการ ที่มีลักษณะเป็นส่วนสาธารณะหรือที่พักผ่อนหย่อนใจ ควรปรับปรุงให้เป็นสวนสาธารณะสำหรับชุมชนโดยสมบูรณ์

4.4 แนวความคิดในการพัฒนาระบบจราจร (TRAFFIC DEVELOPMENT CONCEPTS)

ปัญหาการจราจรในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์พอจะสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้คือ

1. พื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์เป็นศูนย์กลางกิจกรรมสำคัญหลายประเภท บริเวณนี้จึงเป็นจุดหมายปลายทางของการสัญจรส่วนใหญ่
2. ย่านกิจกรรมการค้าในบริเวณเกิดความสับสนระหว่างผู้สัญจรและสถานประกอบการติดขัดและไม่ปลอดภัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กิจกรรมบริเวณใกล้เคียงกับโบราณสถานสำคัญไม่เป็นระเบียบ สกปรก และรกรุงรัง ก่อให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่ชวนมอง

4. เป็นบริเวณที่มีจุดสิ้นสุดการเดินทางหลายสายและทำเรื่องข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นจำนวนมาก ทำให้มีการสับเปลี่ยนยานพาหนะของผู้สัญจรเป็นจำนวนมาก

5. ที่จอดรถไม่เพียงพอกับความต้องการ การจอดรถไม่เป็นระเบียบก่อให้เกิดการกีดขวางการจราจร

6. ขนาดความกว้างถนน ทางเท้าไม่สามารถขยายได้

7. โบราณสถานได้รับความกระทบกระเทือนจากรถขนาดใหญ่แนวทางการแก้ปัญหา

แนวทางการแก้ปัญหา

1. การจัดการจราจร (TRAFFIC MANAGEMENT)

การปรับปรุงสภาพถนนที่มอญให้มีความปลอดภัยมากขึ้นโดยการจัดช่องเดินรถประจำทาง การปรับปรุงระบบไฟสัญญาณจราจร การต่อเชื่อมของถนนซอย การทำให้เกิดความสะดวกแก่คนเดินเท้า เช่น ทางข้าม การจัด PEDESTRAIN MALL

2. การขยายการใช้ที่ดินบางประเภทออกไป เช่น ตลาดกลางค้าผักสดและผลไม้ อาคารเรียนมหาวิทยาลัย หรืออาคารเสนอให้มีการจัด การสลับเวลาการทำงานของพนักงาน นักศึกษาโตสใช้ STRAGGERING WORKING HOURS หรือใช้วิธี FIEKXIBLE WORKING HOURS

3. ทำให้มีข้อจำกัดในการจราจร (TRAFFIC RESTRAINTS) โดยเสนอให้มีการกำหนดเขตควบคุมการจราจรที่คับคั่งเป็นเขตที่ผู้ใช้รถใช้ถนนต้องเสียค่าธรรมเนียมในการใช้ถนน (AREA PRICING) หรือการเก็บเงินค่าผ่านเข้าเขต (CORDON PRICING) กำหนดเก็บค่าธรรมเนียมโดยความเป็นธรรมกับผู้ที่ได้และเสียผลประโยชน์ ซึ่งผลประโยชน์นั้น สามารถนำมาใช้จ่ายในการอนุรักษ์บริเวณนับเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงกับหลักการทางเศรษฐศาสตร์ และดำเนินการได้ทันทีอีกทั้งไม่เสียค่าใช้จ่ายมาก คลังเป็นการเพิ่มรายได้

4. การควบคุมการจอดรถ โดยการกำหนดบริเวณที่จอดรถ และอัตราค่าเก็บค่าจอดรถในบริเวณที่มีการจราจรคับคั่งในราคาที่สูงกว่าอัตราทั่ว ๆ ไป

นอกจากนี้โครงการแก้ไขปัญหาการจราจรคับคั่งในเขตเมือง ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาในปัจจุบันคือการสร้างสะพานคู่ขนานสะพานพุทธยอดฟ้า ซึ่งเป็นบริเวณที่มีการจราจรคับคั่งบริเวณหนึ่งจะช่วยลดปัญหาการจราจรติดขัด รวมถึงในบริเวณเชิงสะพานพุทธฯ ซึ่งอยู่ในเขตพระนครขึ้นในทั้งยังมีโครงการขนส่งระบบมวลชน ให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการขนส่งสาธารณะ และเพื่อลดปริมาณการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลจะช่วยลดปริมาณการจราจรและปัญหาการจราจรในบริเวณได้อย่างมาก

4.5 แนวความคิดในการจัดการ (MANAGEMENT CONCEPTS)

ปัญหาที่เกิดขึ้นและอุปสรรคที่ทำให้บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ถูกทำลายไป เกิดจากปัจจัยหลายอย่าง ถึงแม้จะได้มีการเสนอความสำคัญของเกาะรัตนโกสินทร์ต่อสาธารณชน เช่น ความจำเป็นทางด้านการสนองประโยชน์ใช้สอยของอาคาร โดยเฉพาะสถานที่ราชการต่าง ๆ สถาบันการศึกษา ฯลฯ ซึ่งมักจะสร้างผิดที่ไม่คำนึงถึงคุณค่าของบริเวณหรืออาคารเดิม อคติพลทางการเมืองและความไม่ถี่ถ้วนของสถาปนิก จึงควรที่จะมีการดำเนินการกวดขันเป็นกรณีพิเศษโดย

1. ประกาศเป็นเขตควบคุมพิเศษ (UNDER OPEN MUSIUM REGULATION)
2. ตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบดำเนินการและประสานระหว่างหน่วย
3. จัดลำดับตามขนาดและประเภทของงานโดยแบ่งย่อยออกเป็นโครงการต่าง ๆ
4. พิจารณาที่มาของทุนดำเนินการ ทุนบริหาร
5. จัดขั้นตอนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความเหมาะสมตาม PRIORITY การจัดสรรทุน การจัดสรรกำลังคน
6. ตั้งคณะกรรมการติดตามงาน และตรวจงาน อย่างใกล้ชิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ทำการประเมินผลงานที่ผ่านมาเพื่อนำมาใช้ ปรับระบบงานที่จะทำต่อไปให้เหมาะสม

8. จัดเตรียมข้อมูลสำหรับผู้ที่มารับช่วงงานต่อไปในอนาคต

4.6 ลำดับความสำคัญของการพัฒนา (DEVELOPMENT PRIORITY)

ในการพัฒนาเกาะรัตนโกสินทร์ในทางปฏิบัติแล้วไม่อาจจะพัฒนาได้ไปพร้อมกันที่เดียวหมดทั้งโครงการ ทั้งนี้อาจจะต้องมีปัญหาในเรื่องเงินทุน กำลังคนและระยะเวลา จึงจำเป็นต้องมีการจัดลำดับการพัฒนาขึ้นหลังจากความจำเป็น โดยพิจารณาสิ่งที่สมควรจะจัดทำก่อนขึ้นเป็นอันดับแรก และเรียงลงไปตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. URGENT (ด่วน) คือพัฒนาในส่วนที่กำลังทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงในปัจจุบันต่อโบราณสถาน จึงควรรีบเร่งทำก่อน เช่น การขนส่งยานท่าเตียน รถบรรทุกสิบล้อเข้ามาทำให้เกิดความสั่นสะเทือน ก่อให้เกิดความเสียหายต่อวัดโพธิ์
2. พัฒนาในส่วนที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพแวดล้อม สุขภาพ ความเป็นอยู่ของประชากรในท้องถิ่น และในบริเวณใกล้เคียง เช่น การเกิด POLLUTION ของแม่น้ำลำคลอง
3. พัฒนาในส่วนที่เป็นจุดดึงดูดความสนใจ ก่อให้เกิดการตื่นตัว ในด้านการพัฒนาการลงทุน วิศวกรรมย์ บริเวณท่าช้าง บริเวณเสาชิงช้า และบริเวณท่าพระจันทร์
4. พัฒนาบริเวณย่านที่มี IMAGE เดิมแรงอยู่ เช่น ย่านการค้าสำเพ็ง ย่านบางลำภู วัชรพา
5. พัฒนาในส่วนที่ส่งเสริมระบบอื่น เช่น การจราจร การระบายน้ำ ไฟฟ้า ประปา
6. พัฒนาทางด้านจิตใจ โดยชักจูงให้ประชาชนเห็นความสำคัญของงาน จัดเตรียมปลูกฝังความคิดในเด็กเป็นการเตรียมพลเมืองที่มีคุณภาพ และมีการตัดสินใจที่ดี และเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ในอนาคต ส่งเสริมการศาสนาและปลูกฝังแนวทางการประกอบกิจกรรมร่วมกันผลที่ได้ นอกจากจะเป็นชุมชนที่พึ่งตนเองได้แล้ว ยังจะช่วยลดภาวะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้เฉพาะภายในเท่านั้น มิใช่ให้ผู้อื่นได้เห็นแบบใช้ประโยชน์ในการค้า
ไม่ว่าการของรัฐบาลสิ่งใดทางหนึ่งด้วย ปลูกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. DEVELOPMENT PROGRAM

1.1 ARCHITECTURE

1. RENOVATED อาคารบริเวณท่าเตียนตอนใต้เป็น HOUSING & SHOPS, LAND SCAPING & ทางเดินเท้าริมน้ำ
2. หอสมุด/MUSEUM ของเกาะ โดยใช้อาคารเดิมขององค์การคลังสินค้า
3. จัดตั้งหมู่บ้านช่างฝีมือต่าง ๆ เช่น ช่างทอง ช่างซ่อมปืน ช่าง-ทำบจตร ช่างทำดอกไม้ไฟ
4. พัฒนาศูนย์การค้าสินค้าเฉพาะอย่าง
5. จัดระเบียบปรับปรุงส่วนที่พักอาศัยหลังอาคารราชดำเนิน และอาคารที่จอดรถ ทางเท้า ภายในแยกตัดขาดจากทางรถ
6. พัฒนาปรับปรุงบริเวณฝั่งใต้ของคลองหลอดเหนือ เพื่อเป็นที่พัก-อาศัย
7. พัฒนาเรือนจำ ให้เปลี่ยนการใช้สอยเป็นส่วนฝึกงานฝีมือ ห้องแสดงงานผลิตภัณฑ์พหุภัณฑ์ บริเวณเรือนจำผู้ต้องขังมาฝึกงาน
8. จัดระเบียบปรับปรุงอาคารค้าสะพานหิน ลีลาเพ็ง และPARKING
9. พัฒนาศูนย์การค้าวังบูรพา
10. ปรับปรุงสร้างการค้าบางลำภู SHOPPING MALL
11. พัฒนา SHOP HOUSE ย่านเชิงสะพานนรรัตนสถาน เพิ่มเติม PARKING GARAGE ด้านหลัง
12. HOUSING COMPLEX ตลาดมิ่งเมือง

1.2 INFRASTRUCTURE

13. เชื่อมกันดินริมแม่น้ำเจ้าพระยาโดยตลอด ตั้งแต่ปากคลองโอง-อ่าง ถึงป้อมพระสุเมรุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ 14. การทำเรือข้ามฟาก ท่าช้างและถนนทางเท้าท่าช้าง ระเบียบข้อนี้เป็นการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15. ทำจุดรถไต่ดินหลังอาคารท่าช้างและส่วนต่อเนื่อง พร้อม PARK
ชั้นบน KIOSK FOOD VENDOR
16. ปรับปรุงท่าเรือข้ามฟาก บริเวณท่าพระจันทร์
17. ยกระดับสะพานในคลองหลอดเหนือให้เรือลอดได้ และใช้เป็น
ท่าจอดเรือได้สะพาน
18. TREATMENT PLANT
19. ทราย

1.3 LANDSCAPE

20. ปากคลองตลาด CULTURAL VILLAGE

CULTURAL HALL, AMPHI-THEATER

ตลาดดอกไม้ SHOPS GARAGE CONDOMINIUM

PUBLIC SPACE ริมน้ำ

21. ทิว LANDSCAPE บริเวณปากคลองตลาด/ปรับปรุงประตูน้ำ
ทางเดินเท้า

22. PARK บริเวณท่าเตียนตอนเหนือ

23. จัดสวน และบริเวณพักผ่อน ทิวข้างใต้ (เขตทหารเรือเก่า)

24. อาคารหิวมนท่าช้าง เก็บรักษาให้เป็นแบบ SHOPS, TOURIST
SERVICES.

25. ปรับปรุงพัฒนาอาคารบริเวณท่าพระจันทร์ และจัดสวนตลอดแนว

26. ปรับปรุงท่ามหาราช เป็นท่าเรือท่องเที่ยว

27. จัดสวน ทางเดินเท้าริมน้ำบนสันเขื่อนกันดินบริเวณท่าช้างวัง-
หน้า ศาลาพักผ่อนโดยสารรถราง

28. RENOVATE อาคารบริเวณท่าช้างวังหน้า

29. ทำสวน บริเวณอาคารเรือนของ ร.ร.นาฏศิลป์ รื้ออาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการวิ.ร.ม.เน่าภูศิลป์ 2 ล่าคำร์ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

30. ปรับปรุงป้อมพระสุเมรุ จัดสวนบริเวณโดยรอบภายในใช้เป็น
MINI MUSEUM
31. บูรณะปรับปรุงวัดชนะสงคราม
32. บูรณะปรับปรุง ART GALLERY
33. จัดภูมิทัศน์ บริเวณสนามหลวง
34. จัดภูมิทัศน์รอบบริเวณพระบรมมหาราชวัง และวัดโพธิ์
35. จัดภูมิทัศน์บริเวณวังสราญรมย์
36. จัดภูมิทัศน์บริเวณแม่พระธรณีมาฆบูชา
37. พัฒนาคลองคูเมืองเดิม
38. จัดภูมิทัศน์วัดบวรนิเวศ
39. บูรณะปรับปรุงอาคารเก่าบริเวณแพร่งสรรพศาสตร์
40. บูรณะปรับปรุงจัดภูมิทัศน์บริเวณแพร่งสรรพศาสตร์
41. พัฒนาปรับปรุงคลองหลอดเหนือ
42. บูรณะวัดมหารัชมหาราม
43. พัฒนาปรับปรุงคลองหลอดใต้
44. บูรณะปรับปรุงวัดราชินีเลขา
45. บูรณะปรับปรุงวัดเทพธิดาราม
46. บูรณะปรับปรุงเสาชิงช้า วัดสุทัศน์
47. จัดสวนบริเวณหน้าที่ท่าการ กทม.
48. ขุดทางน้ำตามแนวเดิม ไปจรดสวนหน้า กทม.
49. พัฒนาปรับปรุงจัดภูมิทัศน์ขยายคลองหลอดใต้บริเวณข้างเรือนจำ
50. จัดสวนสาธารณะใต้สะพานพุทธใหม่
51. สถานี MTS. ใต้ดินบริเวณสะพานหัน
52. สร้างที่ระลึก ป้อม และสวนหย่อม
53. OPEN SPACE ริมคลองโอ่งอ่าง จากที่เป็นห้องแถวเดิม และ

FOOD VENDER

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

54. ชัยปติกที่ทำการเรือนจำ (เพื่อขยายถนน) และจัดภูมิทัศน์
55. ทำ POCKET PARK และ UNDERGROUND PARKING บริเวณตรงข้ามร้านเครื่องหยาช
56. ศาลาทำน้ำ ทำเทียบเรือ บริเวณวัดเทพธิดาราม และวัด-ราชนิตดา
57. จัดบ่อมมหากาฬ เป็นห้องสัมตช่มช่น มุมแสดงประวัติที่เกี่ยวกับบ่อม รวมทั้ง LANDSCAPE รอบบ่อมและกำแพง
58. จัด PARK บริเวณอาคารเฉลิมไทยเดิม
59. ทำ PARK บริเวณร้านกำว่งกบประตุน้ำต่างเดิม ช้างวัดสระ-เกศ และภูเขากอง
60. จัดทำสวนสาธารณะริมคลองบางลำภู หน้าวัดบวรนิเวศน์ สะพานวันชาติ และห้องสัมตมกฏราชวิทยาลัย
61. ปรับปรุงบริเวณตลาดนานาและบริเวณโดยรอบ จัดภูมิทัศน์ริมน้ำ
62. อนุรักษ์ซำไค้ สันค้ำเฉพาะพิเศษ เก็บ เครื่องสังขลัมภ์ เฟซชพลอย
63. ปรับปรุงเฉลิมเกรงเป็น AUDIO-VISUAL LIBRARY FOR CONTEMPORARY EVENTS
64. ทางเดินเท้าริมน้ำ จากปากคลองร้องล่าง เลียบแม่น้ำเจ้า-พระซา ถึงปากคลองตลาด
65. ทางเดินริมน้ำบริเวณ ร.รงราชินี บ้านเมตดา ปราณี
66. ทางเดินไม้ (BOARD WALK) จากท่าช้างถึงท่าพระจันทร์
67. ทางเดินเท้าริมน้ำบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์/ส่วนหน้าโตม
68. ทางเดินเท้า และสวนริมน้ำจากสะพานพระปิ่นเกล้าฯ ถึงบ่อมพระสุเมรุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7 แนวความคิดในการออกแบบ

จากการศึกษาในการทำโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์
 ผมได้ศึกษารูปแบบความเป็นไทยจากอดีตสู่ปัจจุบัน และได้พบว่ารูปแบบสถาปัตยกรรมที่เรา
 ได้พบเห็นคือรูปแบบทรงจั่ว ซึ่งในระบบความจำของมนุษย์ที่ได้ถือกำเนิดขึ้นมาบนผืนแผ่นดิน
 ไทยจะได้รับการปลูกฝังในระบบความจำโดยสื่อต่างๆ เช่น การมองเห็น และสื่อสัมผัสโดย
 ครอบ

ในรูปแบบพื้นฐานทางสถาปัตยกรรมที่นำมาพิจารณาในงานออกแบบก็คือรูปทรงจั่วที่มัก
 ออกแบบส่วนใหญ่ให้บทสรุปกับงานออกแบบงานสถาปัตยกรรมว่าจั่วคือตัวแทนของความเป็นไทย
 แต่ในการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมของผม กลับมองต่างมุมมองออกไปจากระบบความ
 จำที่ผมได้รับรู้มาตั้งแต่วัยเยาว์

เพราะในการประมวลความคิด และการศึกษาข้อมูลต่างๆ ได้บทสรุปว่ารูปทรงจั่ว
 เป็นสถาปัตยกรรมในภูมิภาคเอเชียโดยส่วนใหญ่ ซึ่งในโครงการ
 ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ จะนำรูปทรงจั่วมาใช้ในงานออกแบบน้อยที่สุด
 และส่วนที่นำมาเกี่ยวข้องกับลักษณะของโครงสร้างที่เป็นรูปตัว (A) ของรูปทรงจั่วที่มี
 ความแข็งแรง

เมื่อผมได้อ่านหนังสือ การวิจัยระดับปริญญาเอกเรื่อง สถาปัตยกรรมและวิวัฒนาการ
 การถิ่นฐานของสังคมชาวน้ำทั่วโลก ของ ดร. สุมเมธ ชุ่มสาย ณ อุษงยา
 และอีกหลายเล่มที่ไม่ได้กล่าวไว้ ณ ที่นี้

ก็ได้พบถึงหลักการคิดงานออกแบบสถาปัตยกรรมก็คือ การใช้ความเชื่อทางพุทธศาสนา
 โดยการใช้ " แกนของภูมิจักรวาล " ที่มีเขาพระสุเมธเป็นศูนย์กลาง มีทะเลและทวีปล้อมรอบ
 และในส่วนของแนวคิดอื่นๆ ได้มาจากสภาพและความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่และ

ประวัติศาสตร์ ของสถานที่ตั้งโครงการจะเป็นท่าลงเรือสินค้าของชาวจีนแต่โบราณ

และในส่วนนี้จึงนำเอารูปทรงของเรือมาปรับใช้ในการออกแบบด้วยเพื่อเป็นการ

ฟื้นฟูความรู้สึกของผู้เข้าชมโครงการ (NEO EXPRESSIONISM) ในการจัดที่ว่าง (SPACE)
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นไปใช้ประโยชน์ใด ๆ
 ไม่ว่าจะทำให้ส่งเสริมความรู้สึกให้ได้รับความเชื่อมต่อกาลเวลาและศิลปวัฒนธรรมของไทยการนำไปใช้

CHANGING IS CULTURE.

CULTURE IS SOCIETY.

SOCIETY IS LIVING TOGETHER.

FORM IS CHANGED BY FEELING. FEELING IS
DETROYED BY THE TIMES AND EVOLUTION

CHANGED BY SOCIETY.

INFLUENCE, FASHION FIX THE SOCIETY CULTURE
AND THE FEELING FOR ALL HUMAN.

EVERYTHING IS DETROYED TO CREATE THE NEW
THINGS TO SUBSTITUTE THE OLD THINGS WHICH
VANISH BY THE TIMES AND GROWING OF MAK-
ING TECHNOLOGY.

FEELING MAKE HUMAN KNOW WHAT IS WHAT
BUT THE THING WHICH HUMAN CAN KNOW
AND TOUCH BY FIVE TOUCHING WILL BE KEPT
INTO MEMORY SYSTEM WHAT WE CALL "BRAIN".

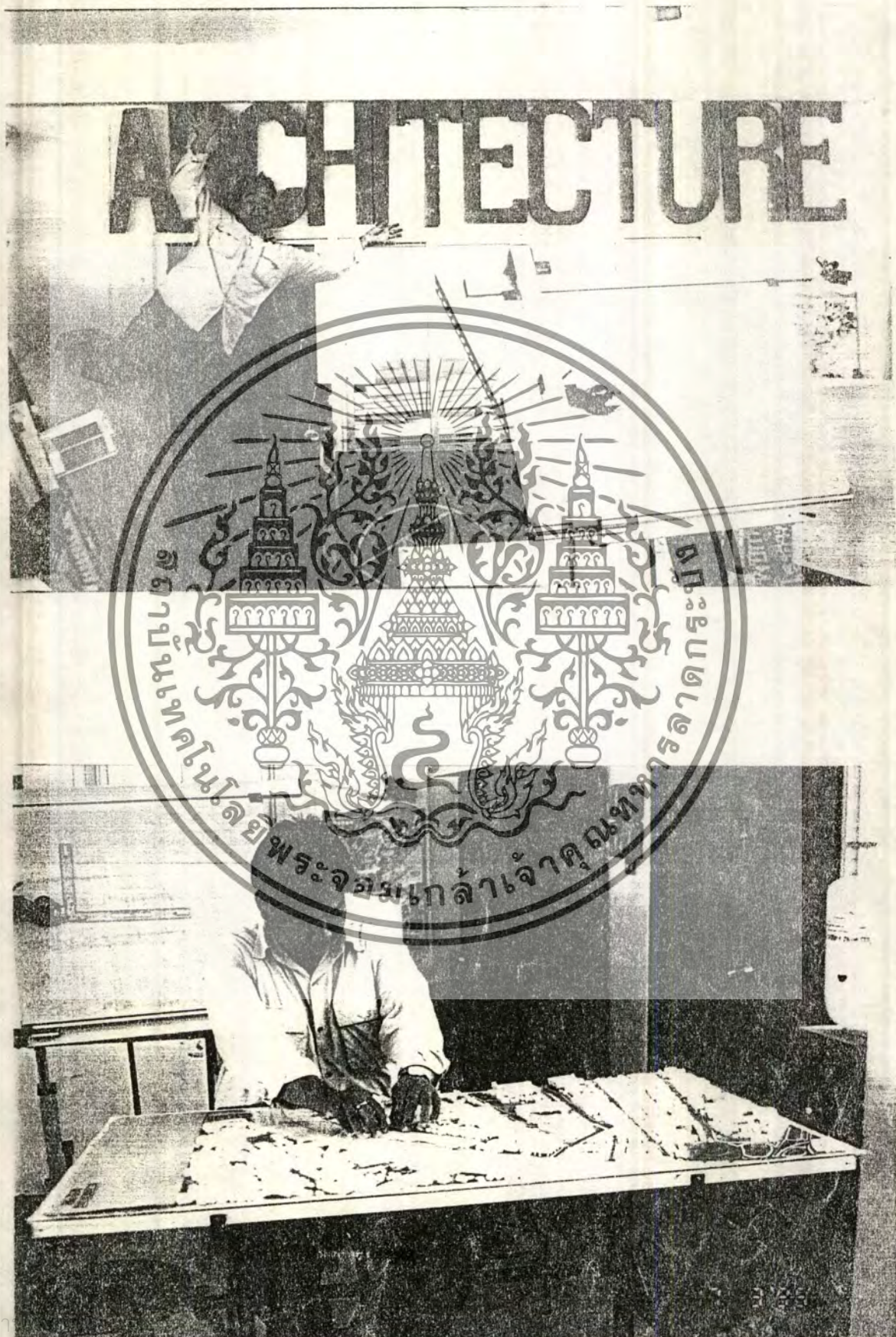
MEMORY SYSTEM OF HUMAN IS ESTABLISHED
SINCE BORN BY SEEING, LISTENNING AND
COMMUNICATION OF NERVOUS SYSTEM.

TIMES IS CHANGED, CAN MAKE THE MEMORY
SYSTEM OF HUMAN CHANGE BY THE CLOSE-
SITUATION.

RIVIVING THE FEELING AND HUMAN MEMORY
SYSTEM IN THE TIMES OF HIGH-TECHNOLOGY
HAS TO BE CONTINUING AND ADAPTATION OF
CLOSE-SORT TO JOIN WITH THE HUMAN FOR
BUILDING MEMORY SYSTEM WHICH LINKS

BETWEEN TIMES, CULTURE, SOCIETY AND FEEL-

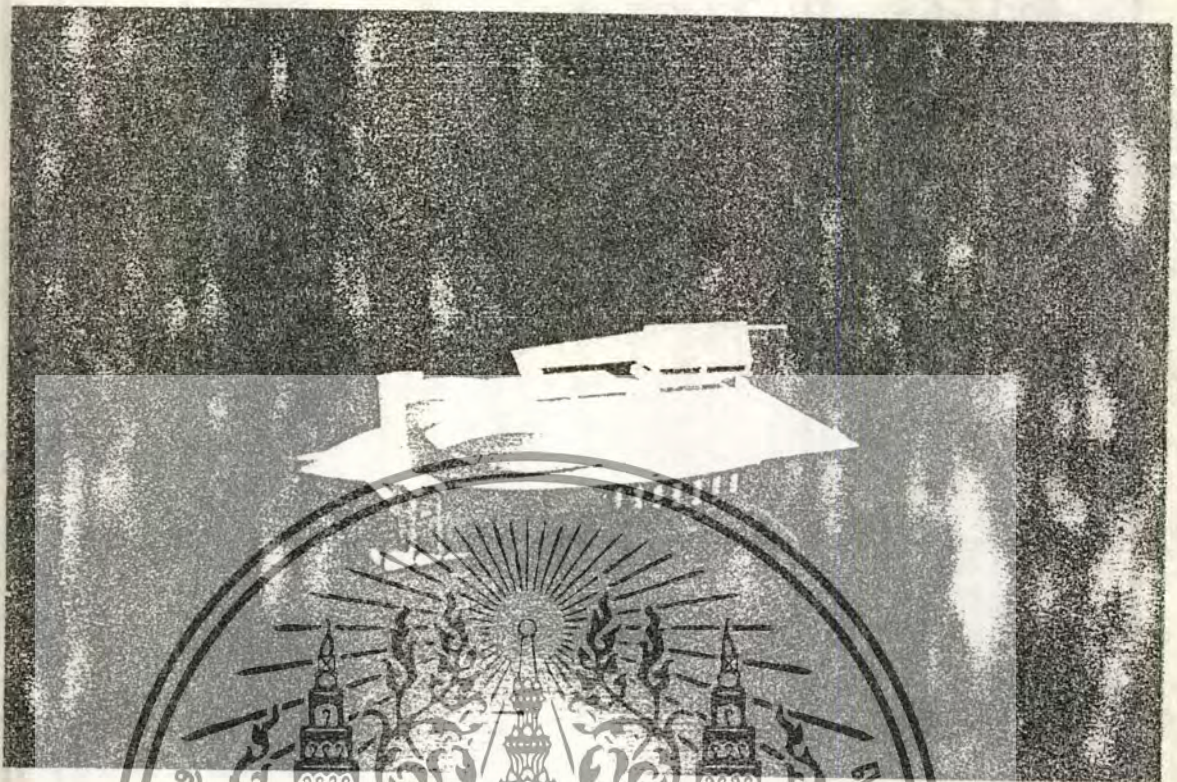
เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ "ONE" เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

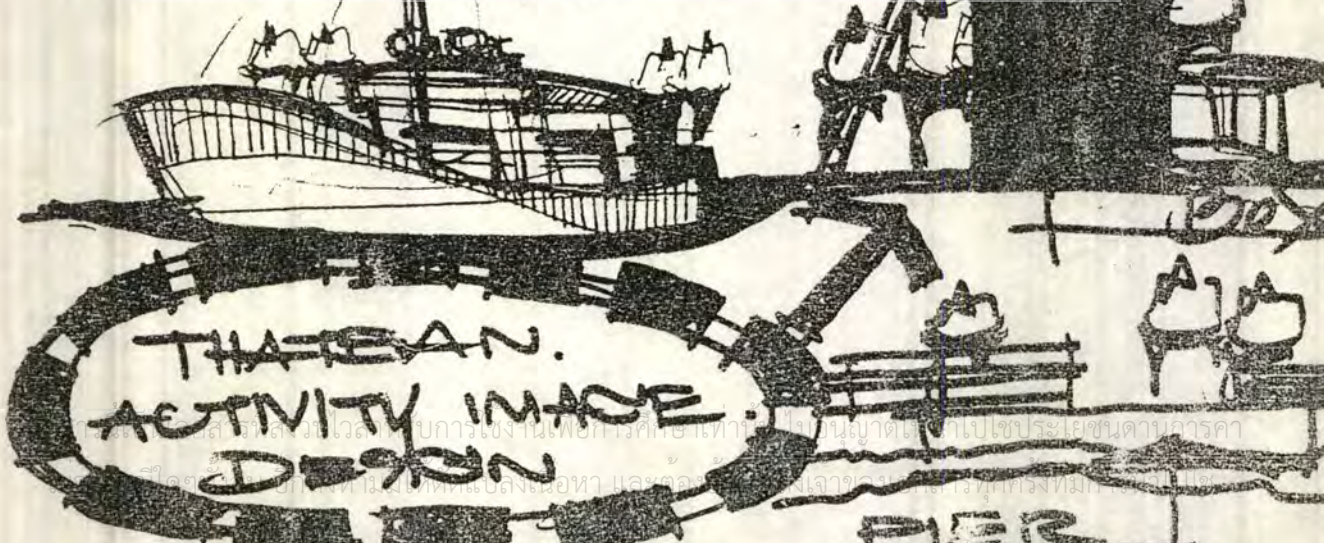
เอกสาร

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ADMINISTRATION - ANALYSIS CONCEPT

MAID...
CORRIDOR
CHINESE FAMILY

THAI AN.
ACTIVITY IMAGE
DESIGN

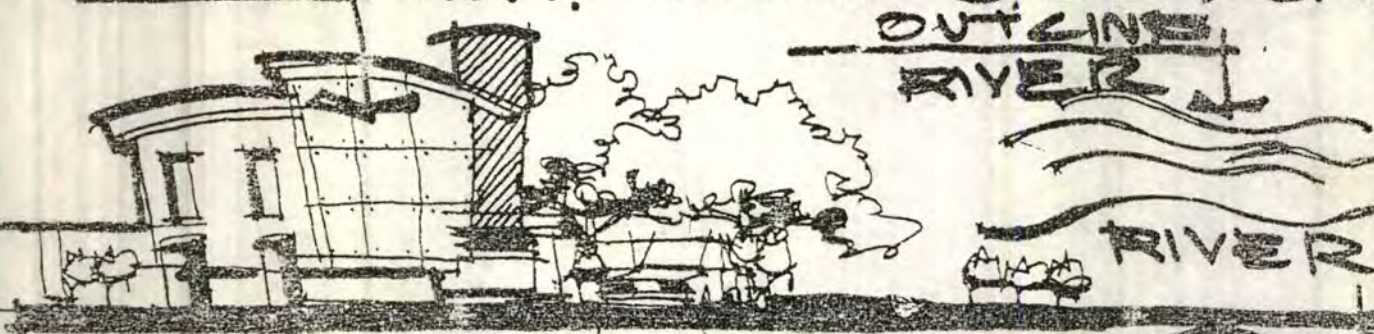
PIER

~~AUDITORIUM BUILDING~~
~~ANALYSIS CONCEPT~~

500
AUDITORIUM
DRESS
DRESS

~~AUDITORIUM~~ ~~ZONING DESIGN~~
~~OUTLINE~~
~~RIVER~~

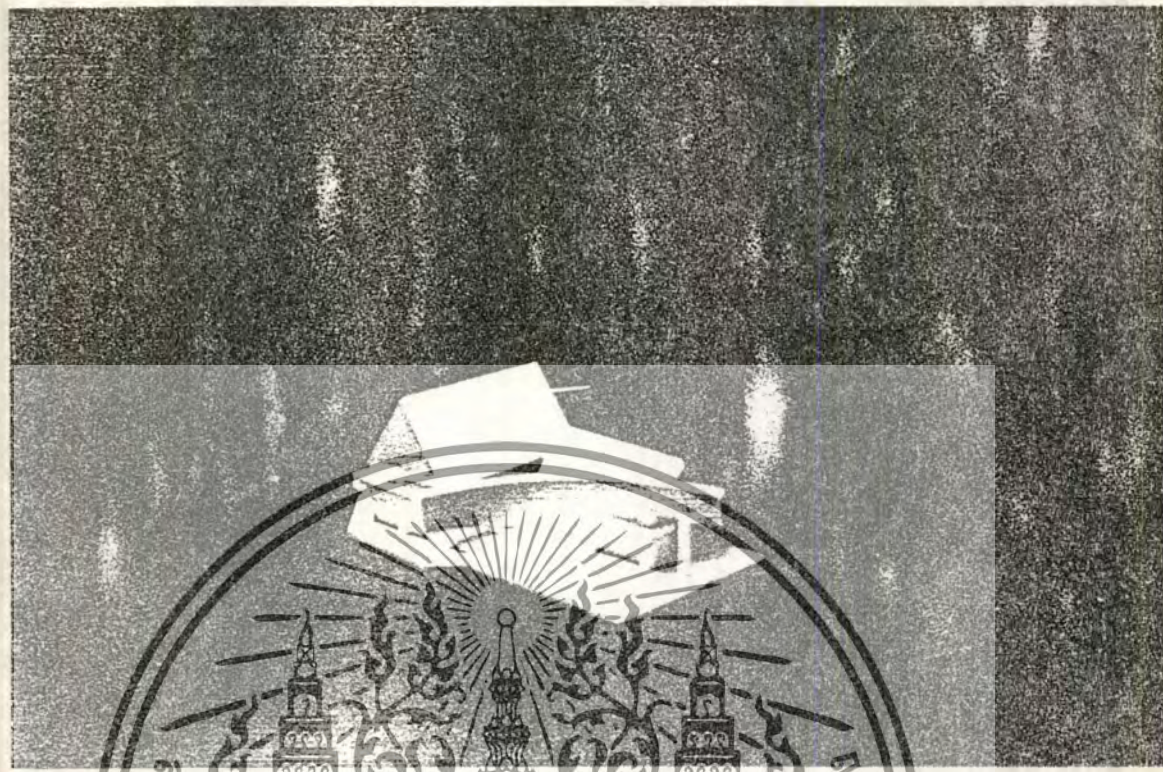

~~PROG. CONCEPT~~
~~MOVEMENT~~
~~ACTIVITY~~ ~~ZONING~~

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการใช้งานภายในเท่านั้น ไม่อนุญาติให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

← WORKSHOP 4. OFFICE
TOURIST. ANALYSIS. CONCEPT

370

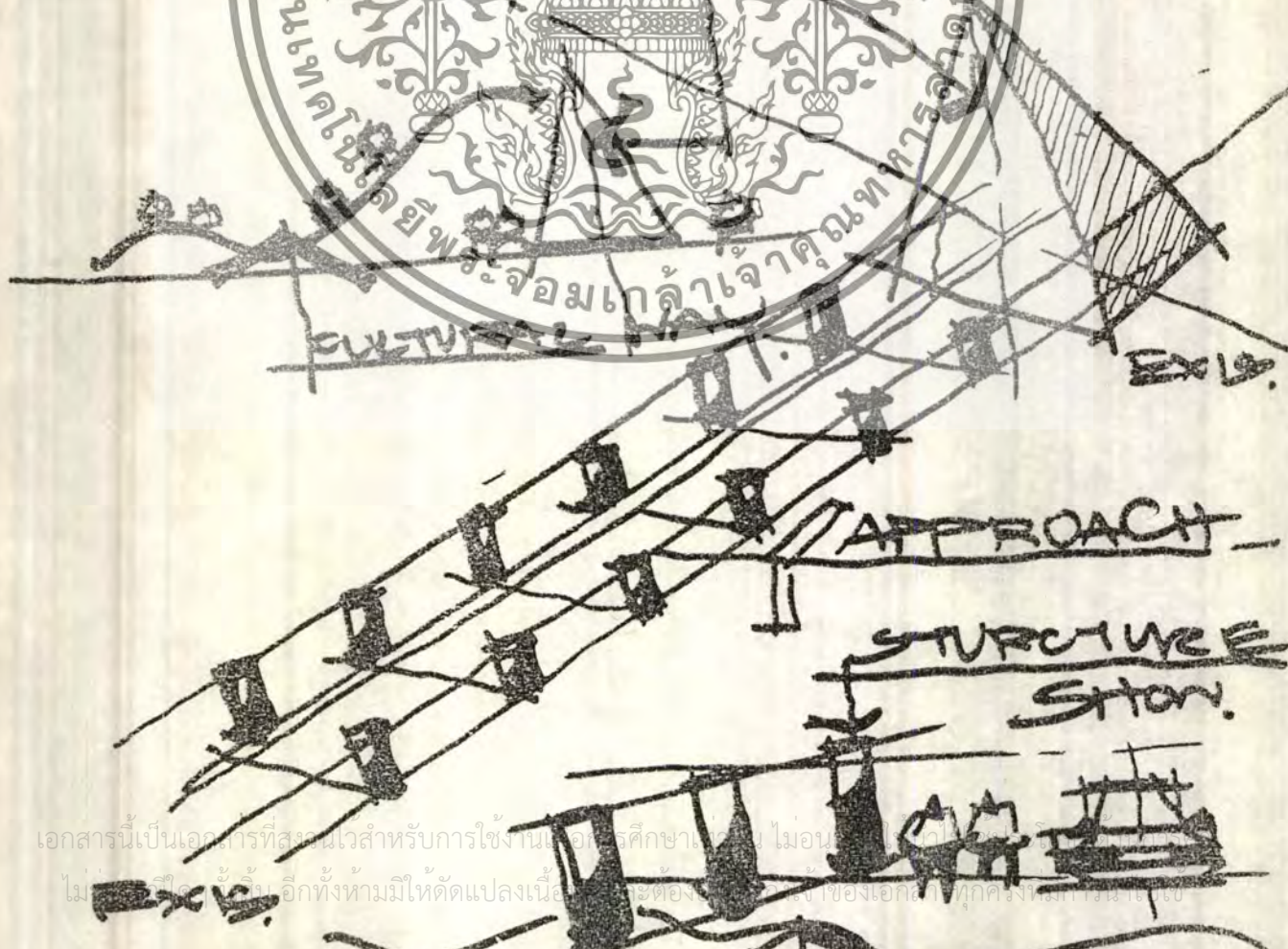
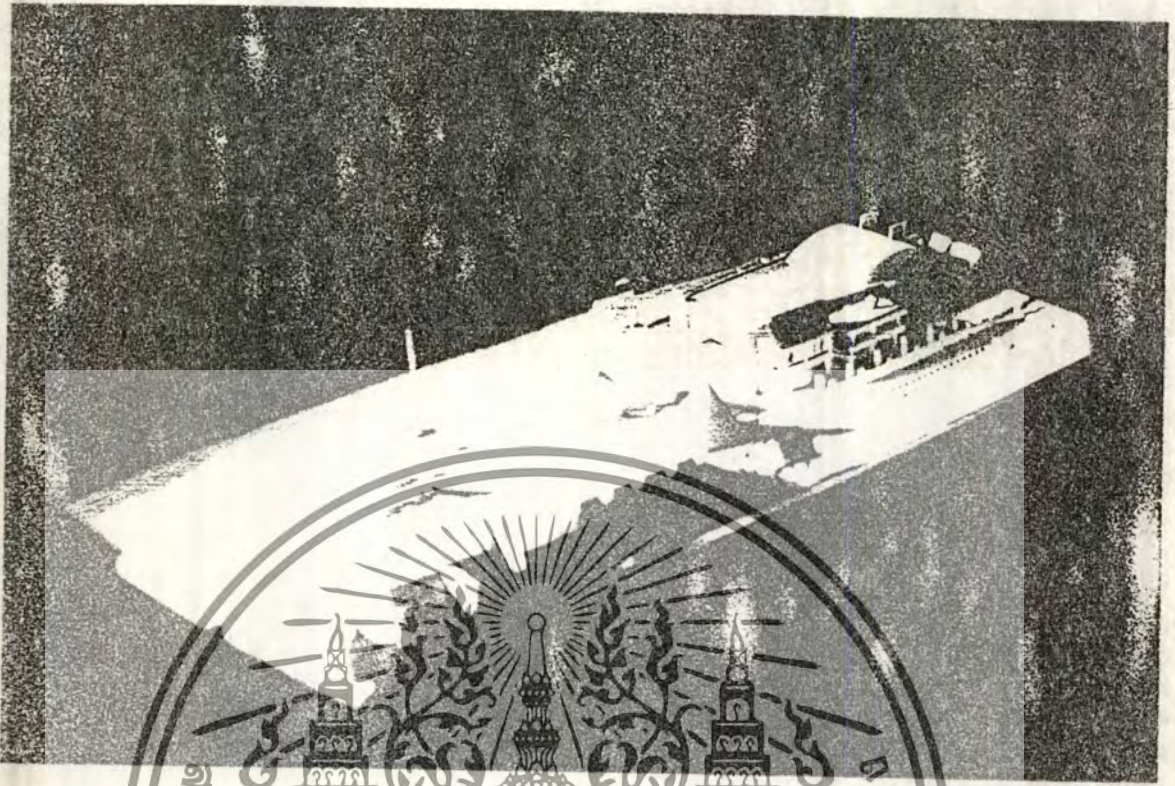
LONDON.

EVOLUTIONAL FROM

ไม่ทราบเป็นเอกสารที่สวนใจแล้ว...
ไม่ทราบได้ๆทั้งสิ้น อีกทั้งหาไป...
ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุก...
สามารถนำไป

THATSEAN DEVELOPMENT. CULTURAL CENTER. 371

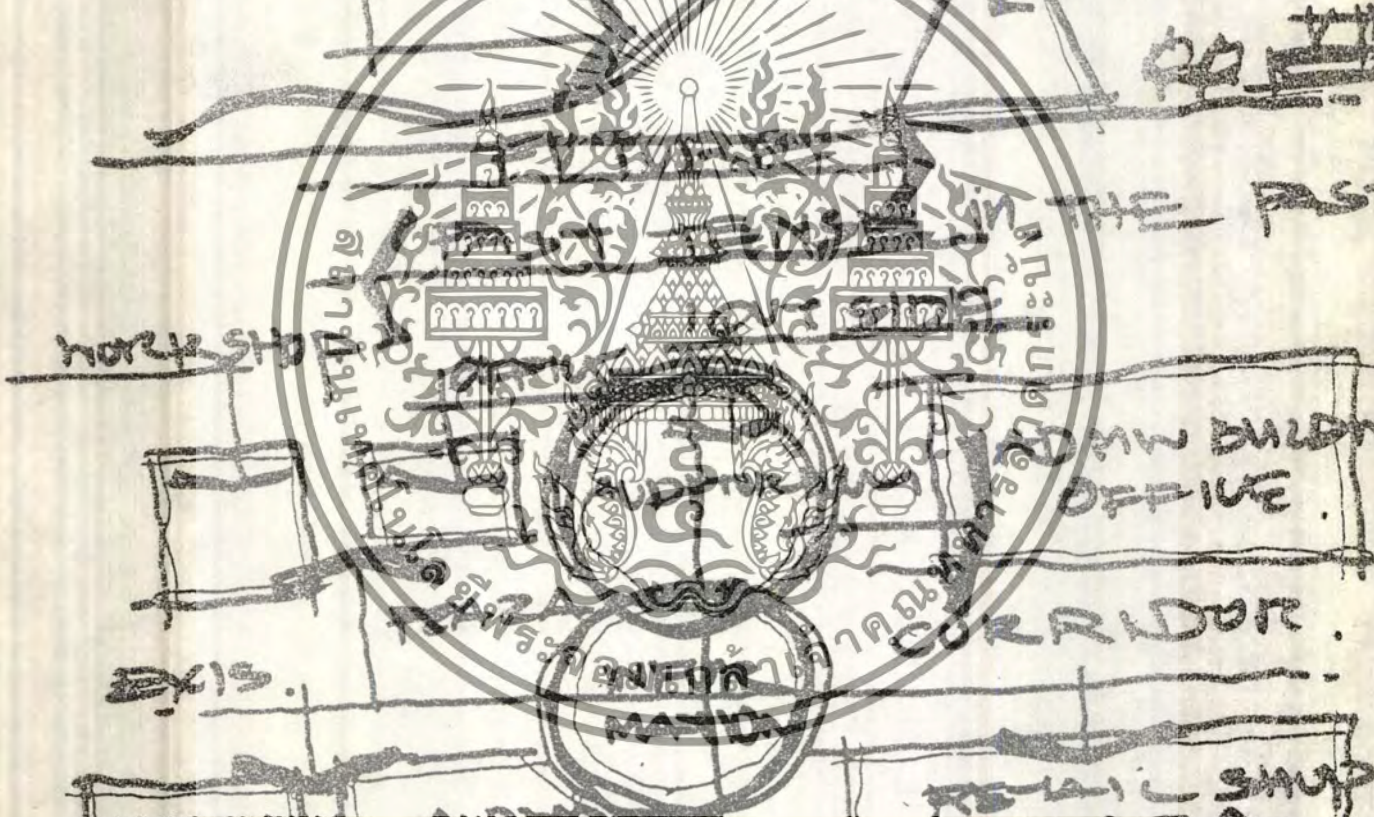
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานของนักศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่
โดยไม่ได้รับอนุญาต. อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาสาระของเอกสารนี้ทุกประการ

INFORMATION.
EXHIBITION ZONE.

PEARL MADE
ZONING DESIG.

EX 12
CULTURAL TRAIL
CULTURAL LAND MARK

WORKSHOP

THE AS

DOWN BUILDING
OFFICE

EX 13.

INTERNATIONAL
CORRIDOR

AUDITORIUM

AUDITORIUM

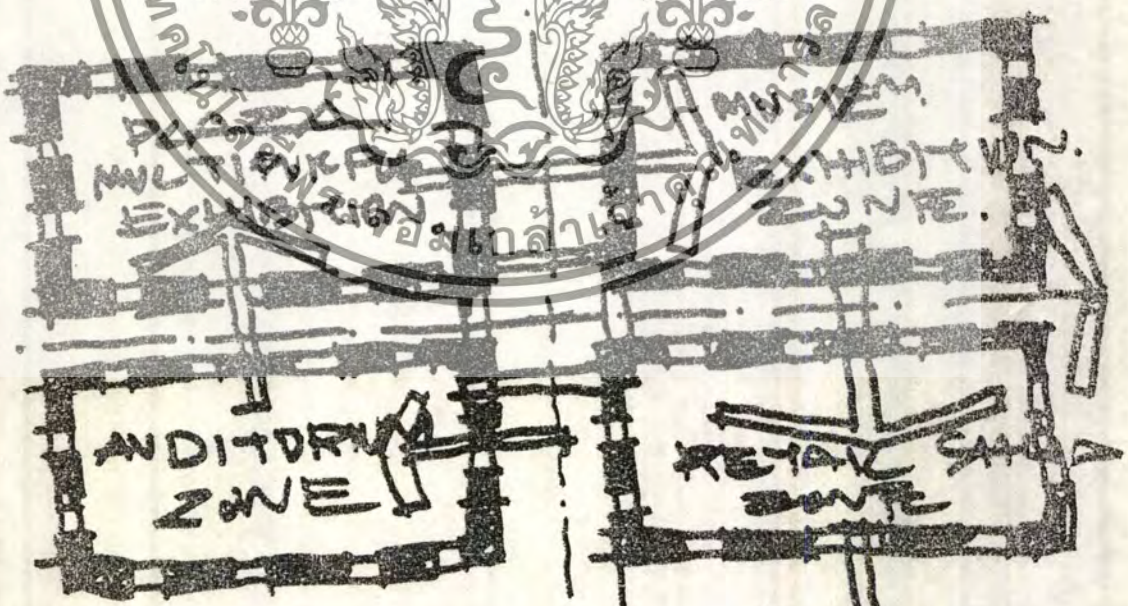
RETAIL SHOP
PLAZA

MAIN ENTRAV.

EX 13.

PEARL MADE ZONING
DESIGN

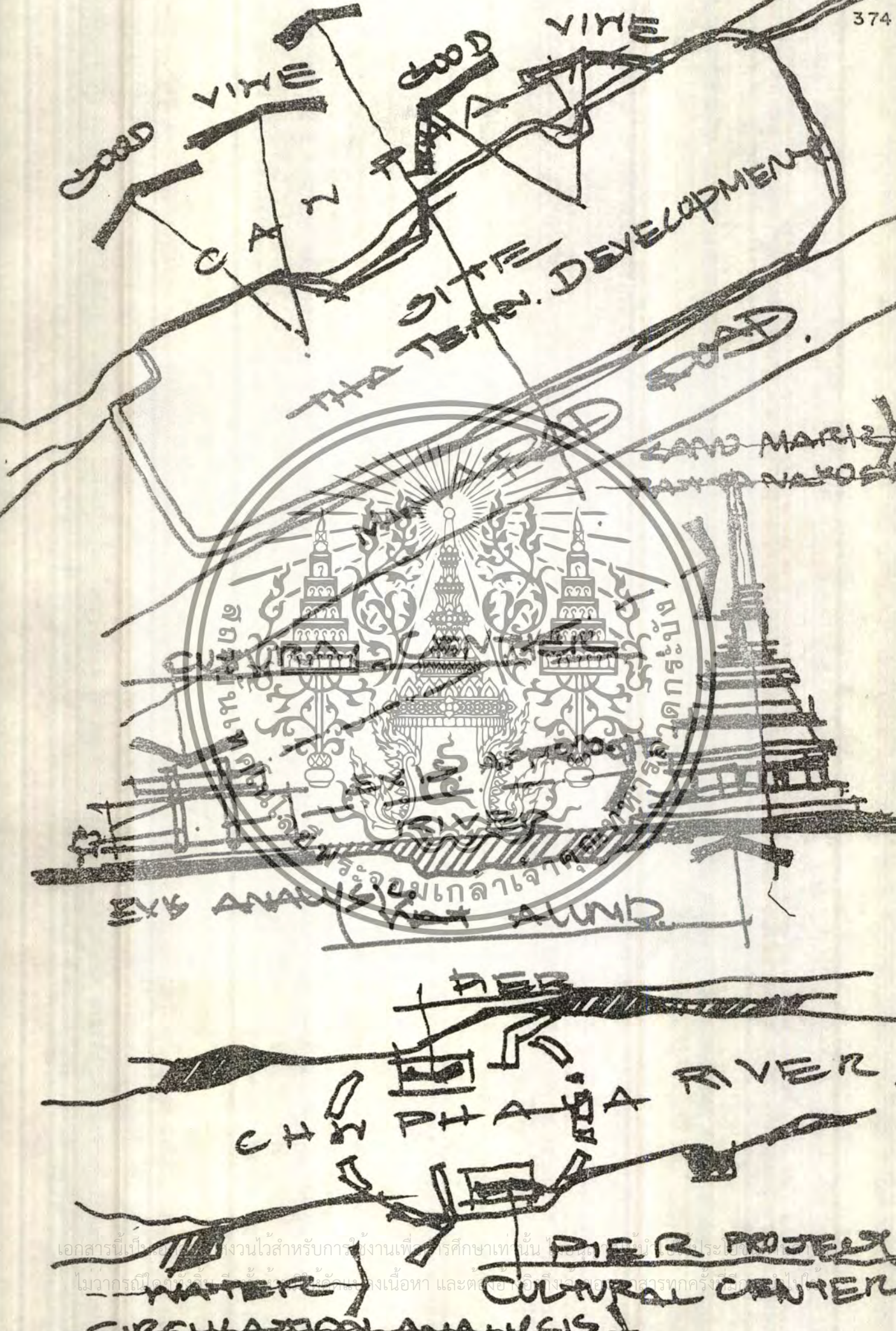
CIRCULATION AND CONCEPT DESIGN

USER ACTIVITY ANALYSIS CONCEPT

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น กรุณาอย่าเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิง

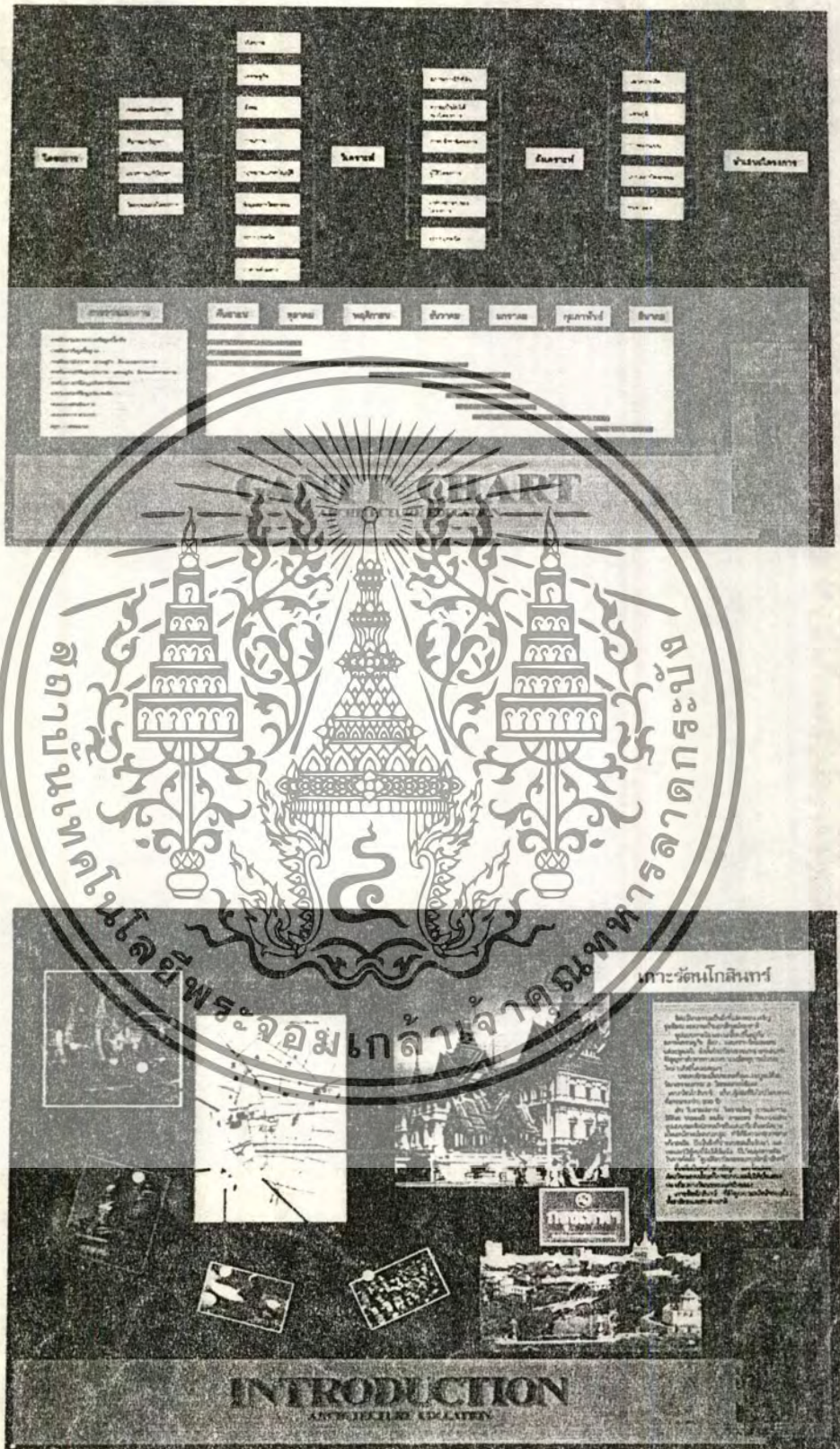

เอกสารนี้เป็นของส่วนราชการสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น

ไม่วารณใด ๆ หนึ่ง และตงอื่ ๆ หนึ่ง และตงอื่ ๆ หนึ่ง และตงอื่ ๆ หนึ่ง

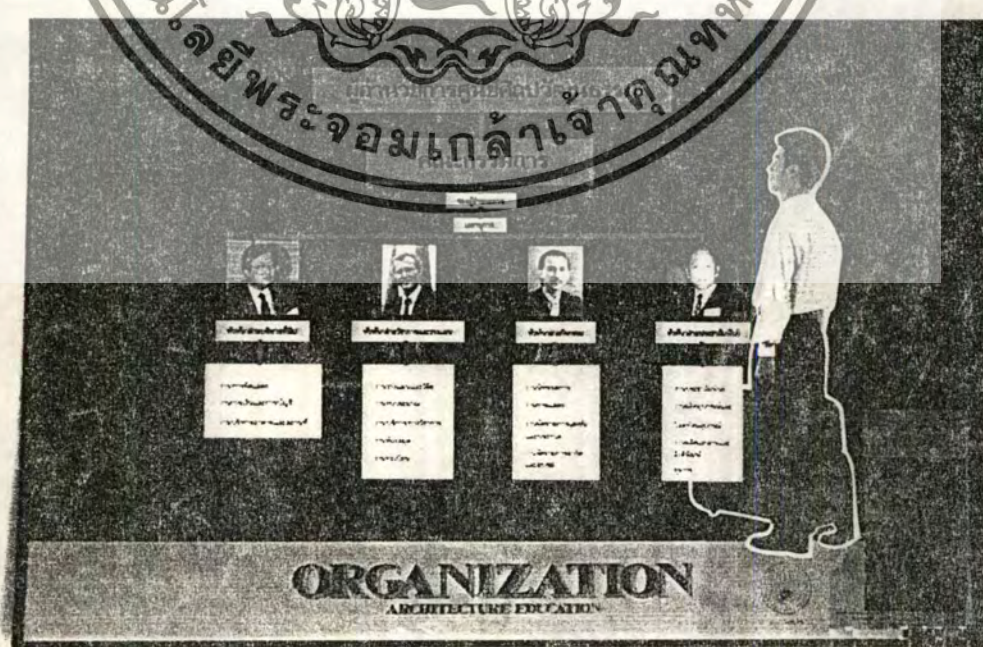
WATER CIRCULATION ANALYSIS

4.8.1 CHART PRODUCE.

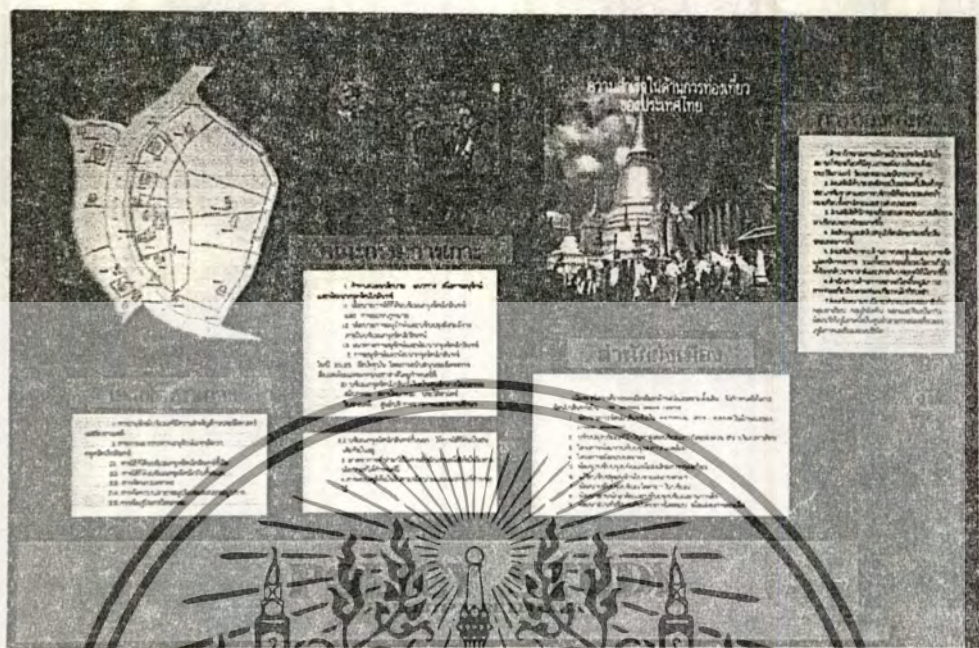

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

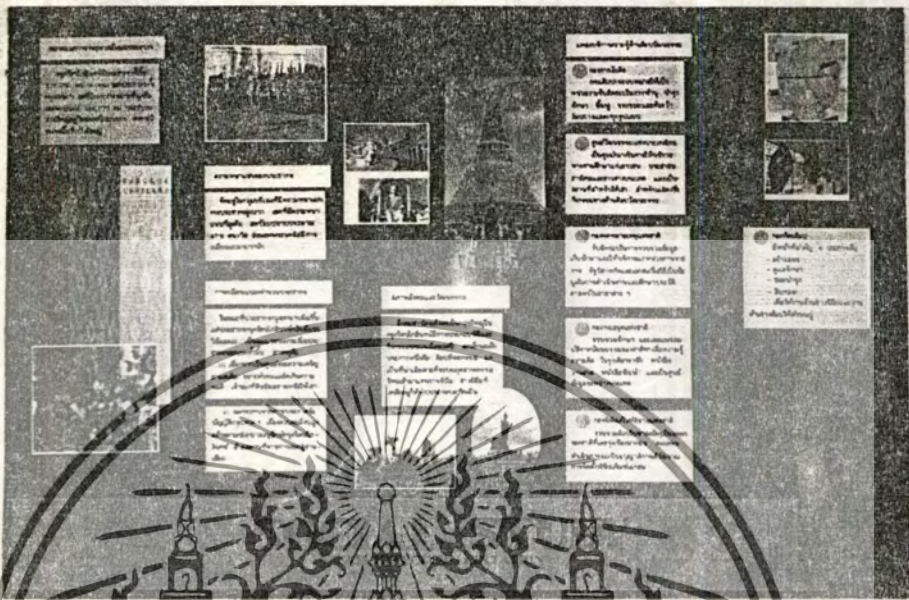
	คณะ	วิทยา	สถาปัตย์	ศิลปกรรม
บริหาร	คณะบริหาร บริหารงานทั่วไป บริหารงานพิเศษ	คณะบริหาร บริหารงานทั่วไป บริหารงานพิเศษ	คณะบริหาร บริหารงานทั่วไป บริหารงานพิเศษ	คณะบริหาร บริหารงานทั่วไป บริหารงานพิเศษ
ช่างศิลป์	คณะช่างศิลป์ ศิลปกรรม สถาปัตย์	คณะช่างศิลป์ ศิลปกรรม สถาปัตย์	คณะช่างศิลป์ ศิลปกรรม สถาปัตย์	คณะช่างศิลป์ ศิลปกรรม สถาปัตย์
ช่างเทคนิค	คณะช่างเทคนิค เทคนิค ช่างเทคนิค	คณะช่างเทคนิค เทคนิค ช่างเทคนิค	คณะช่างเทคนิค เทคนิค ช่างเทคนิค	คณะช่างเทคนิค เทคนิค ช่างเทคนิค
ศึกษาศาสตร์	คณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	คณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	คณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	คณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

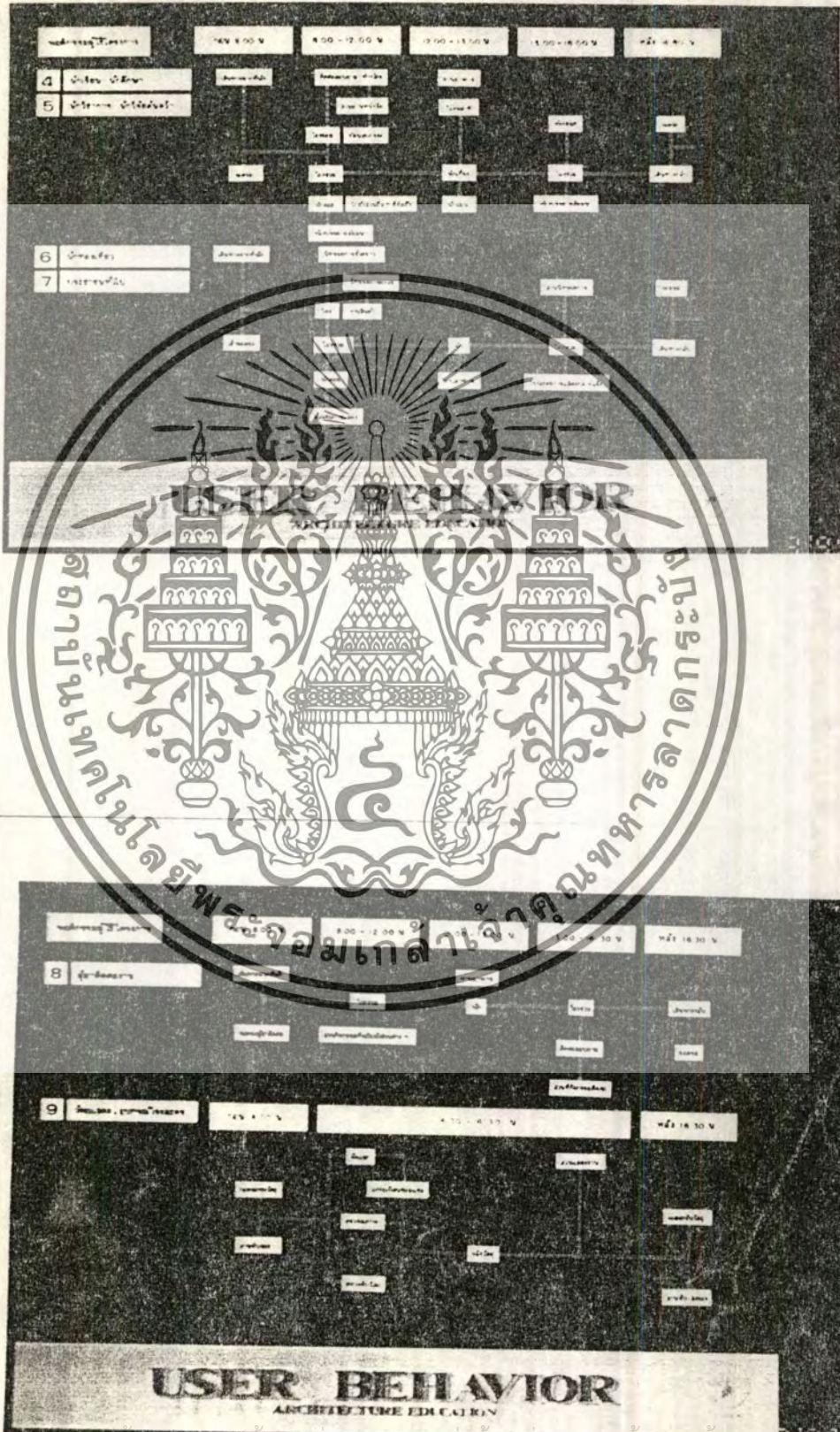
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

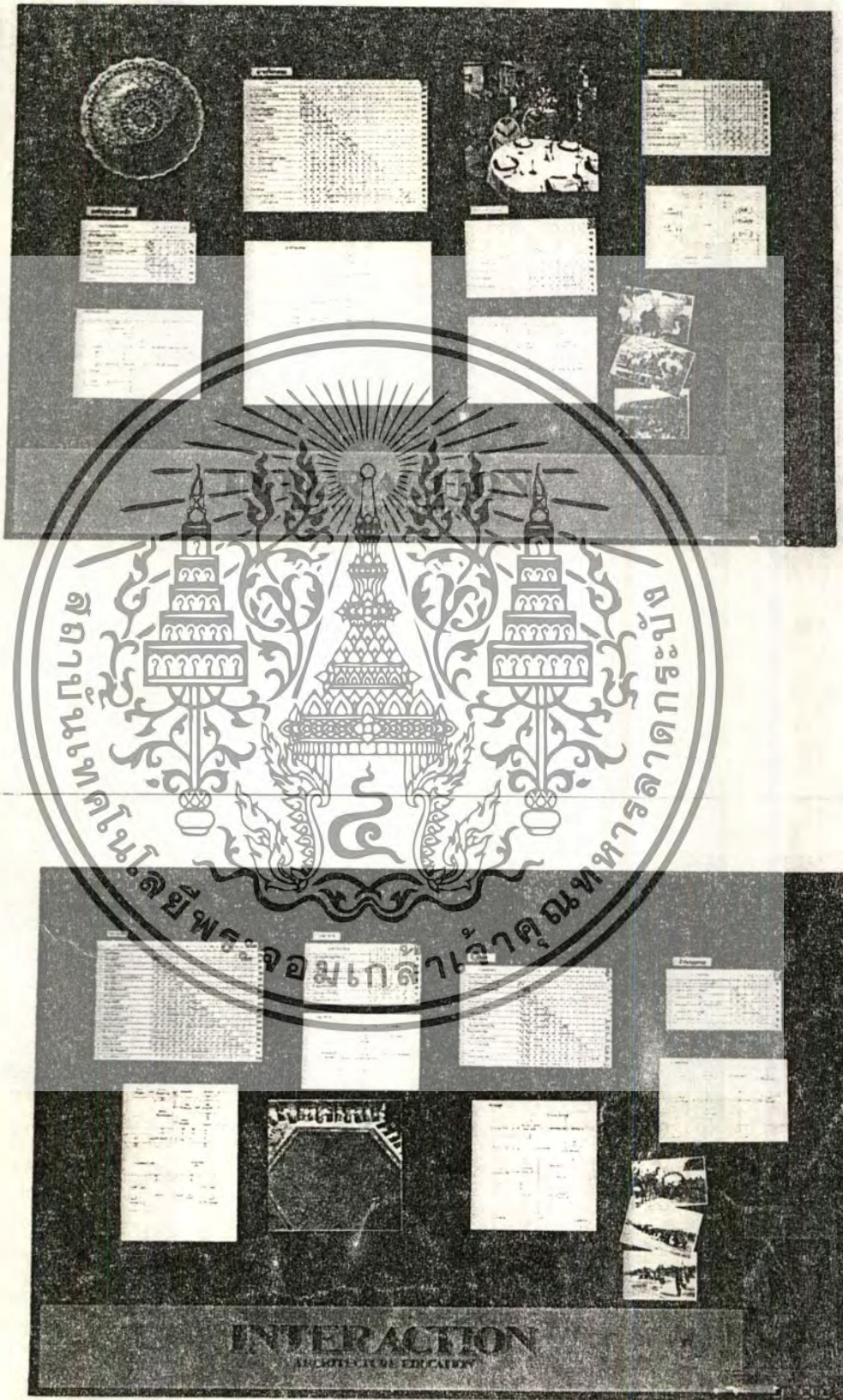
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

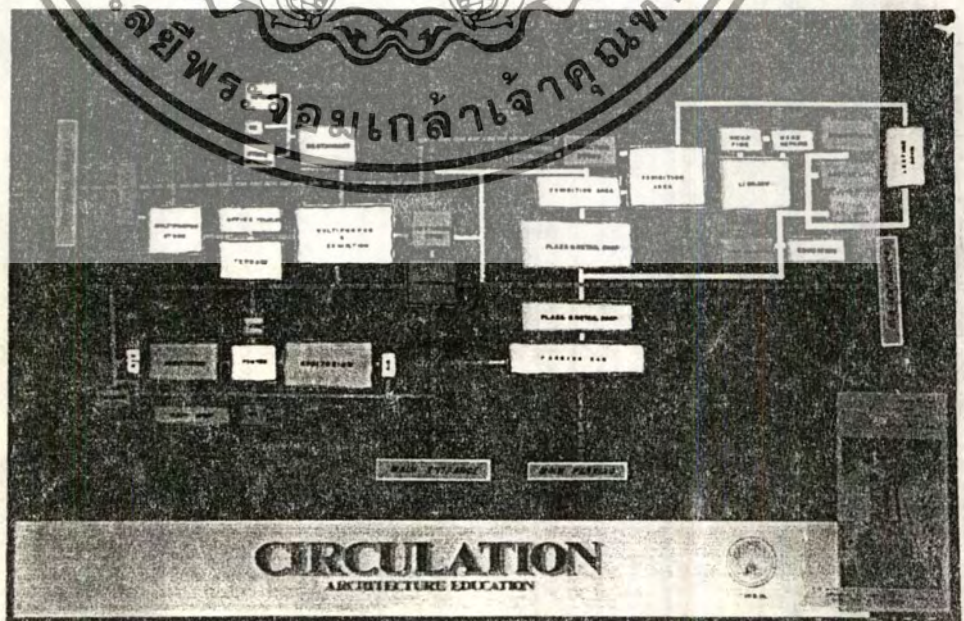
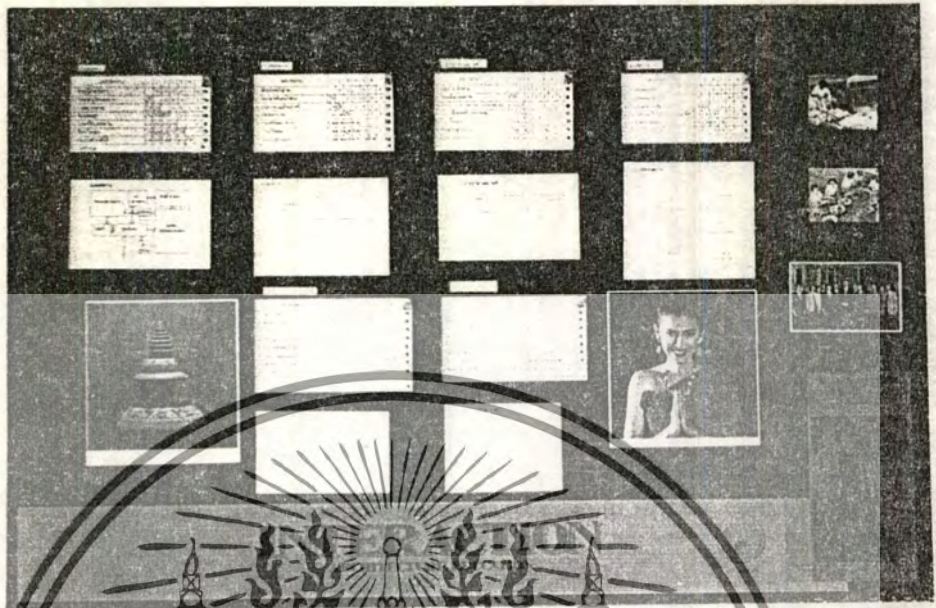
เอกสารนี้เป็นเอกสารทสมนเวสทวบการเขงานเพอการศกษทาานน ไมอนุญาตเทนาเปเชชระเขชนดานการค้
ไมว่การณใตจทุกข้ส้น อักข้ท้ห้มมิให้ดัดแปลงเนือหา และตองอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกคร้งท้มีการน้ไปใช้

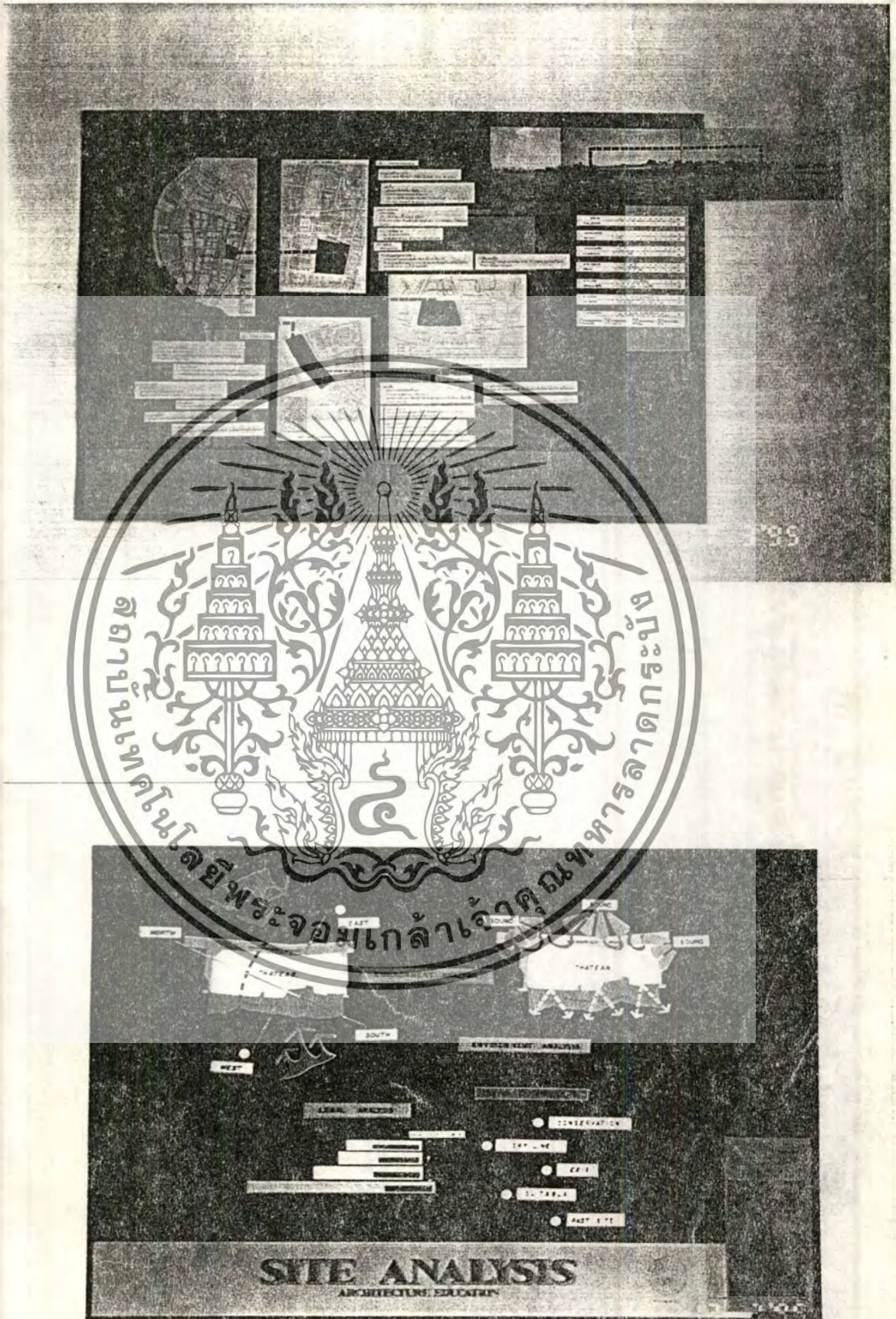
เอกสารนี้เป็นเอกสารทงสวนไวสาหรับการใชงานเพื่อการกศเท่านั้น เมื่อผูยูดเห็นใเบ้ใชขอมริเอนี้ใใมีการค้
ไม่ว่ากรณีใใดทงสิ้น อีก็ทงห้ามมิใให้ดัดแปลงเนื้อหา และตองอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใ

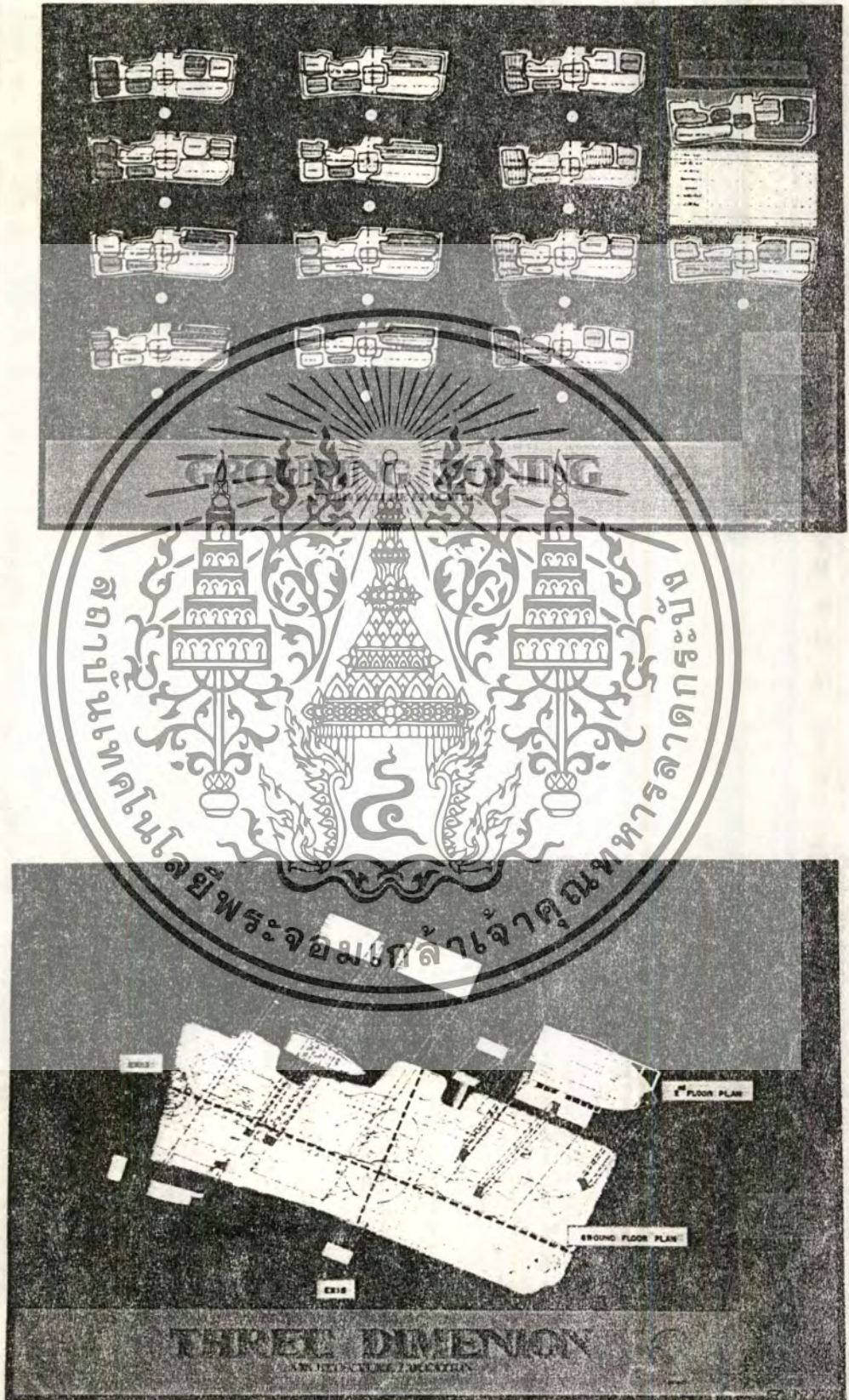
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

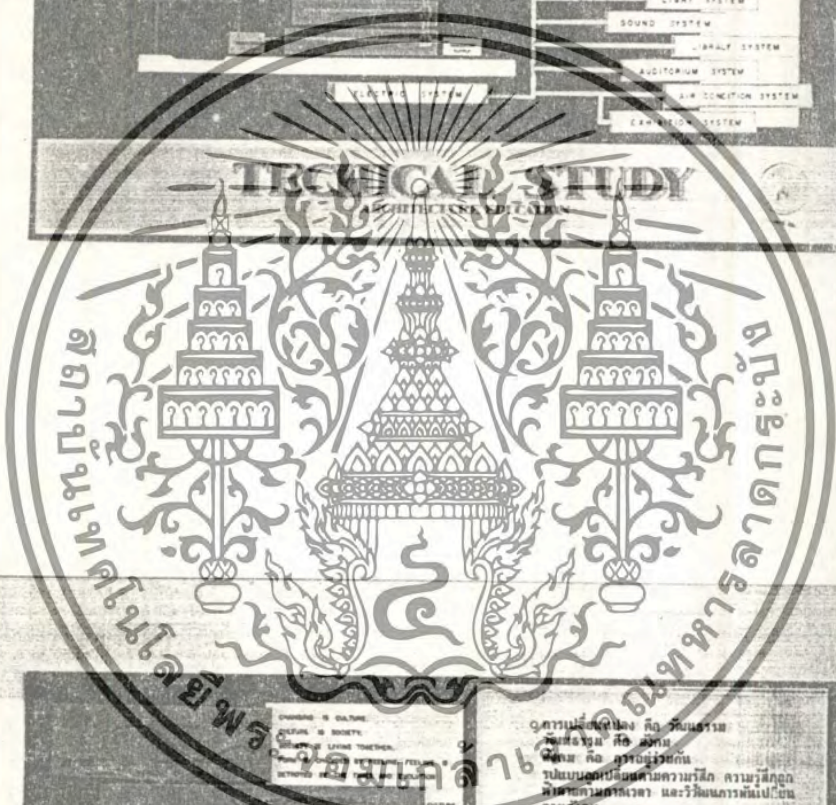
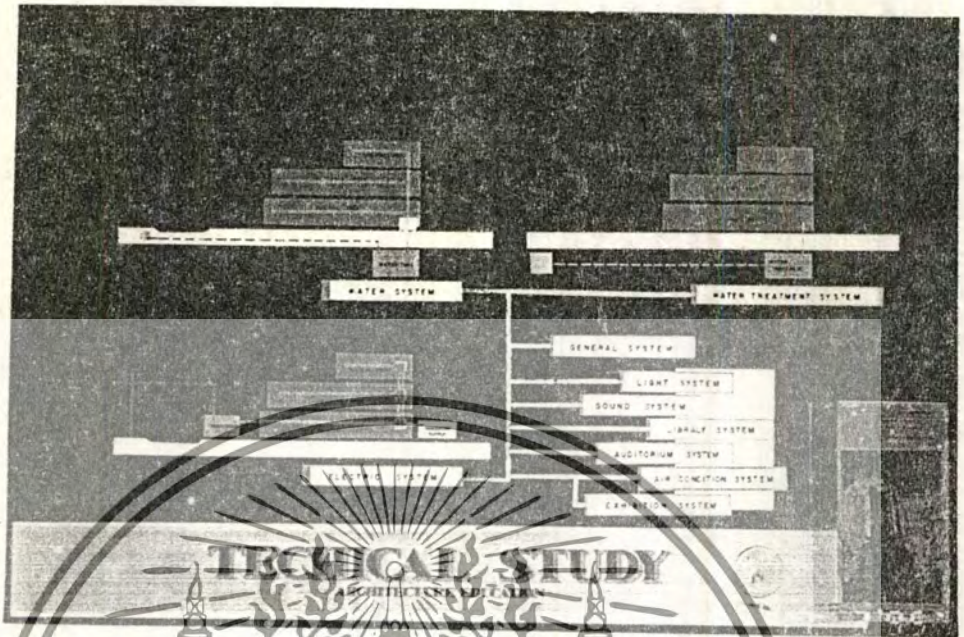
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

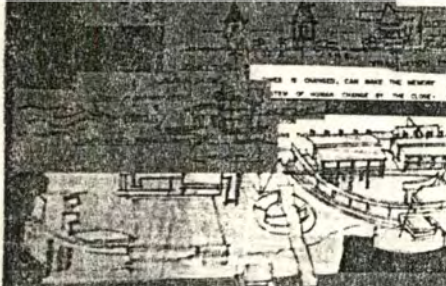
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CHANGING IN CULTURE
CULTURE IN SOCIETY
CHANGING LIVING THETHEN
CHANGING LIVING THETHEN
CHANGING LIVING THETHEN
CHANGING LIVING THETHEN

๑. การเปลี่ยนแปลง คือ วัฒนธรรม
วัฒนธรรม คือ สิ่งที่
เปลี่ยนแปลงไปตามความมีวิวัฒนาการ
ของสังคมและวัฒนธรรมที่ก้าวหน้า
หรืออย่างกล่าวอีกนัยหนึ่งคือสิ่งใหม่
สลับกันสิ่งเก่าที่เลือนลางตามกาลเวลา และ
ความเจริญทางเทคโนโลยีของมวลมนุษยชาติ
วัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสมหรือล้าสมัยจึงถูก
แต่มีมนุษย์รุ่นและได้มีผลสืบไป ด้วยมีผลส่ง 5
จะออกกับสาระระบบความจำอันต่อเนื่อง
ระบบความจำของมนุษย์ออกปฏิกิริยาอัน
ได้ออกันเกิดขึ้นโดยการมอง หึ่ง และการสื่อสาร
ต่าง ๆ หากใดประสาทุกส่วน
กาลเวลาและยุคสมัยก็เปลี่ยนแปลง หากมี
ระบบความจำของมนุษย์จะอยู่เปลี่ยนแปลงตามสภาพที่
เปลี่ยนแปลง

การค้นคว้าวิจัยและระบบความจำของ
มนุษย์ในขณะนี้เทคโนโลยีจะคงเป็นการสืบสาน
และการปรับตัวอย่างใหม่โดยให้เข้ากับมาสมัย
เนื่องด้วยระบบความจำที่ต่อเนื่องระหว่าง กาลเวลา
วัฒนธรรม สังคมและมนุษย์ก็ให้เป็นหนึ่งเดียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

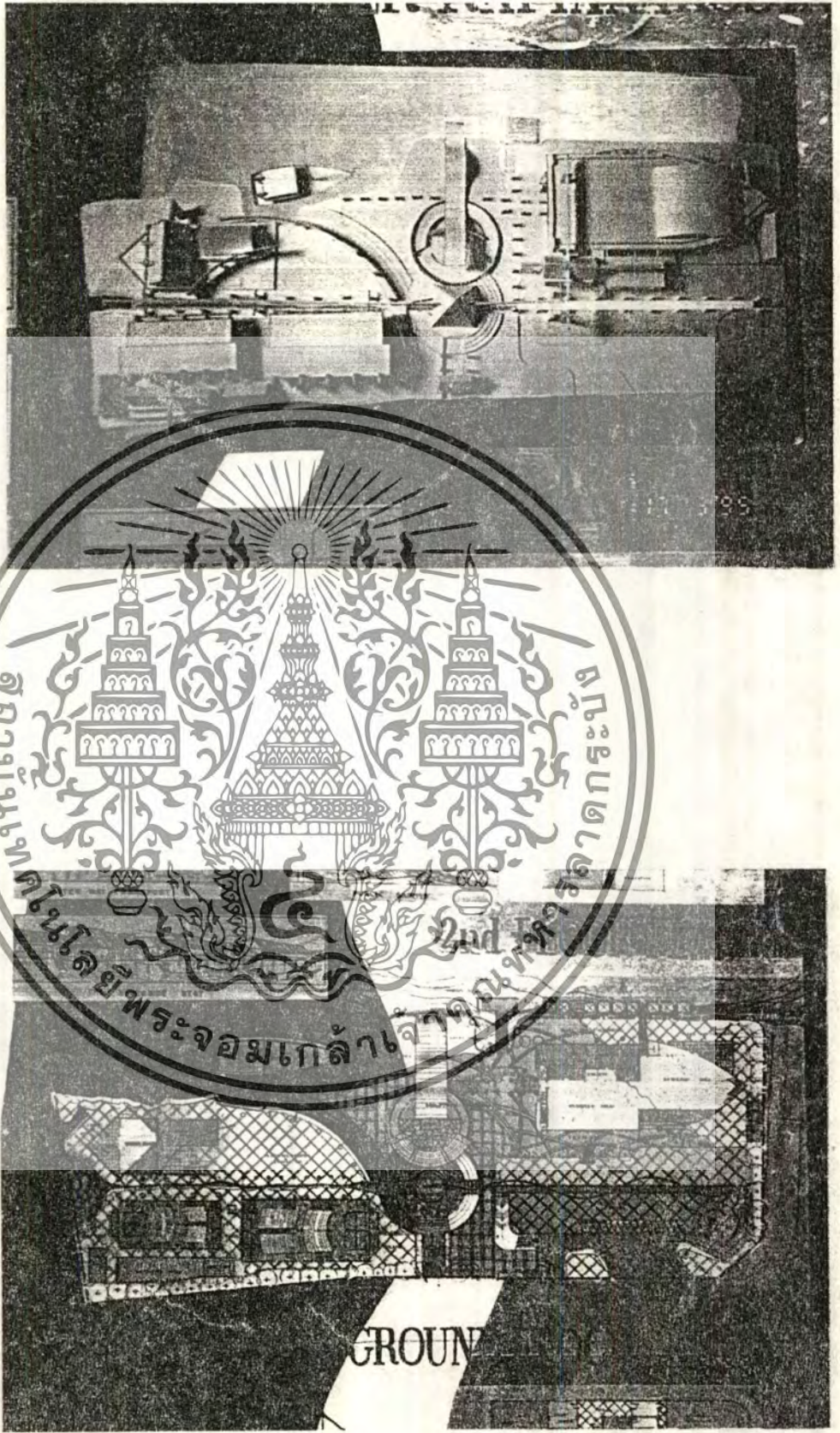
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

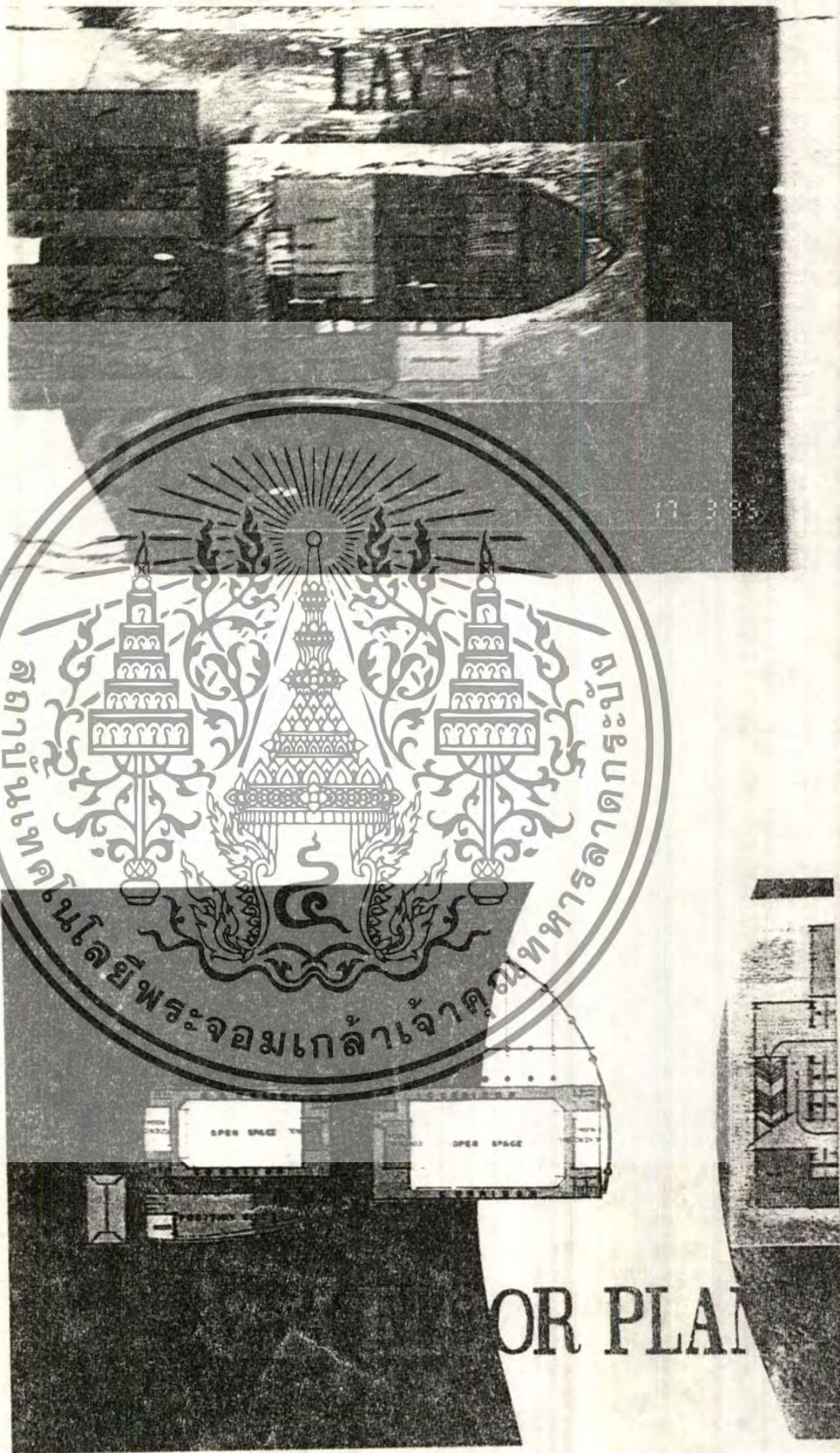
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

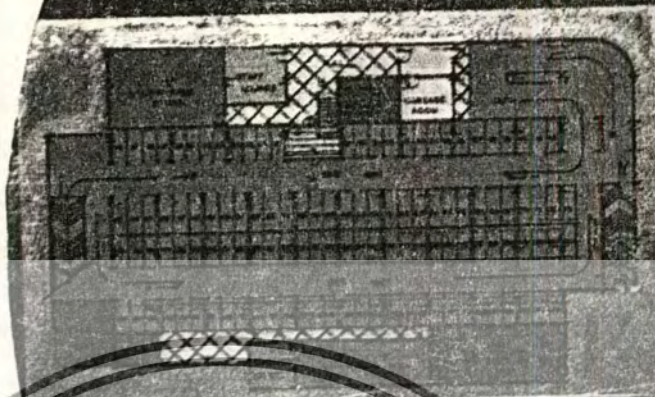

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

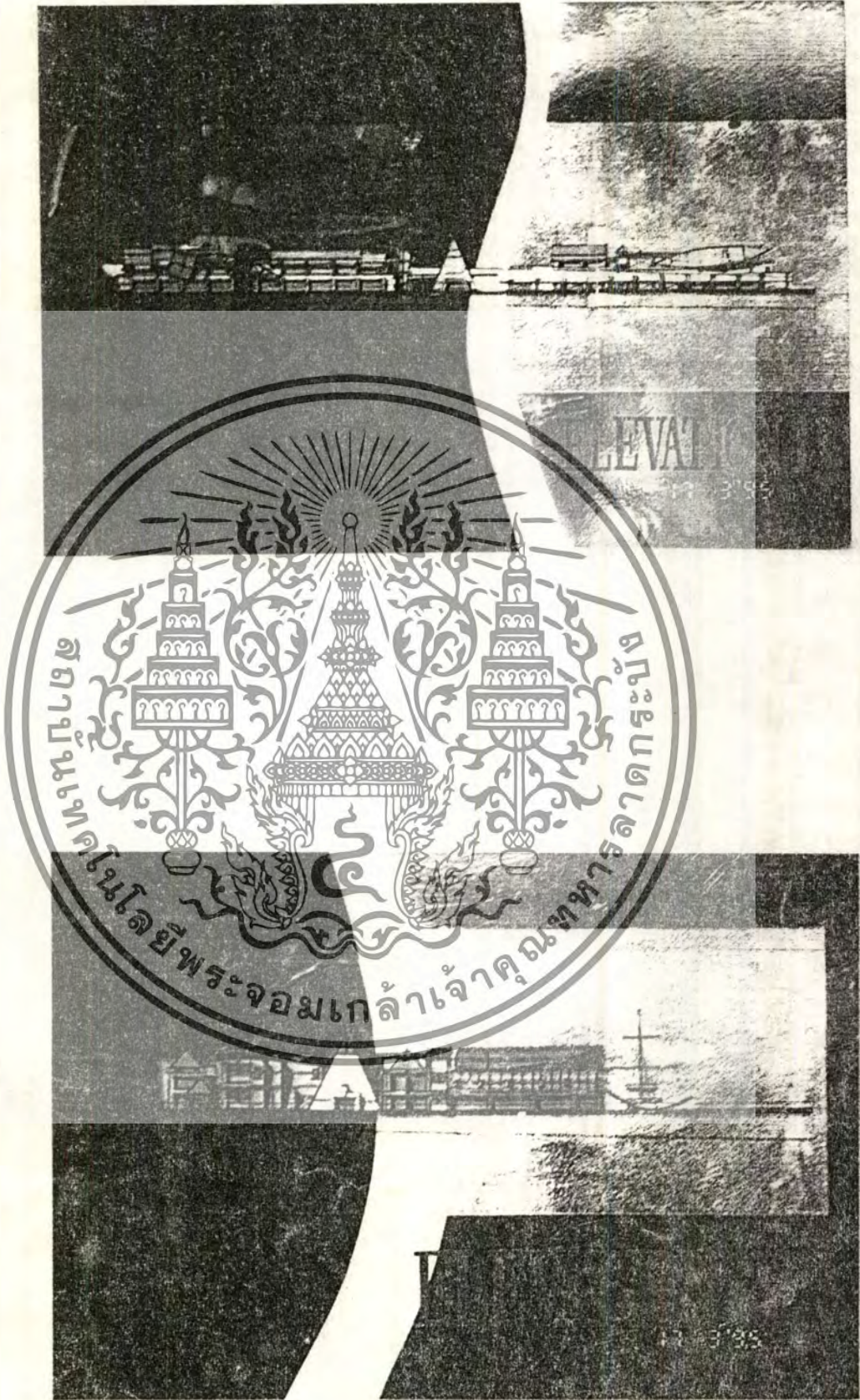
1001

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

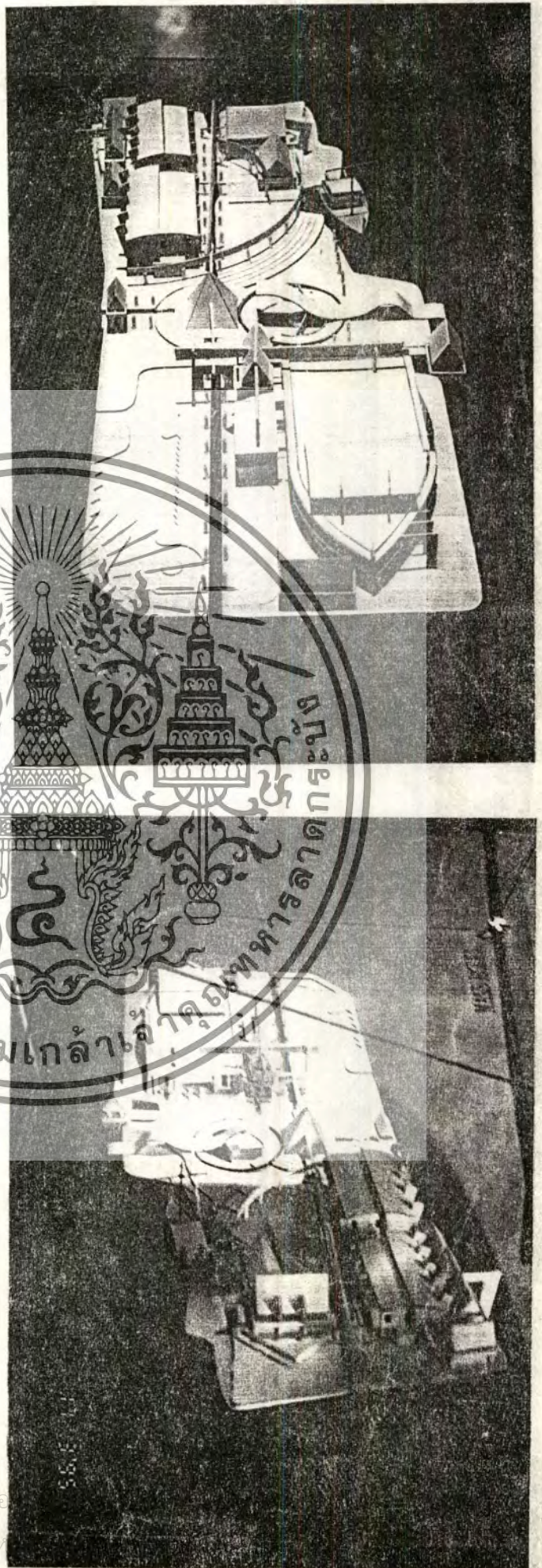

E

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.9 MODEL PROJECT DESIGN

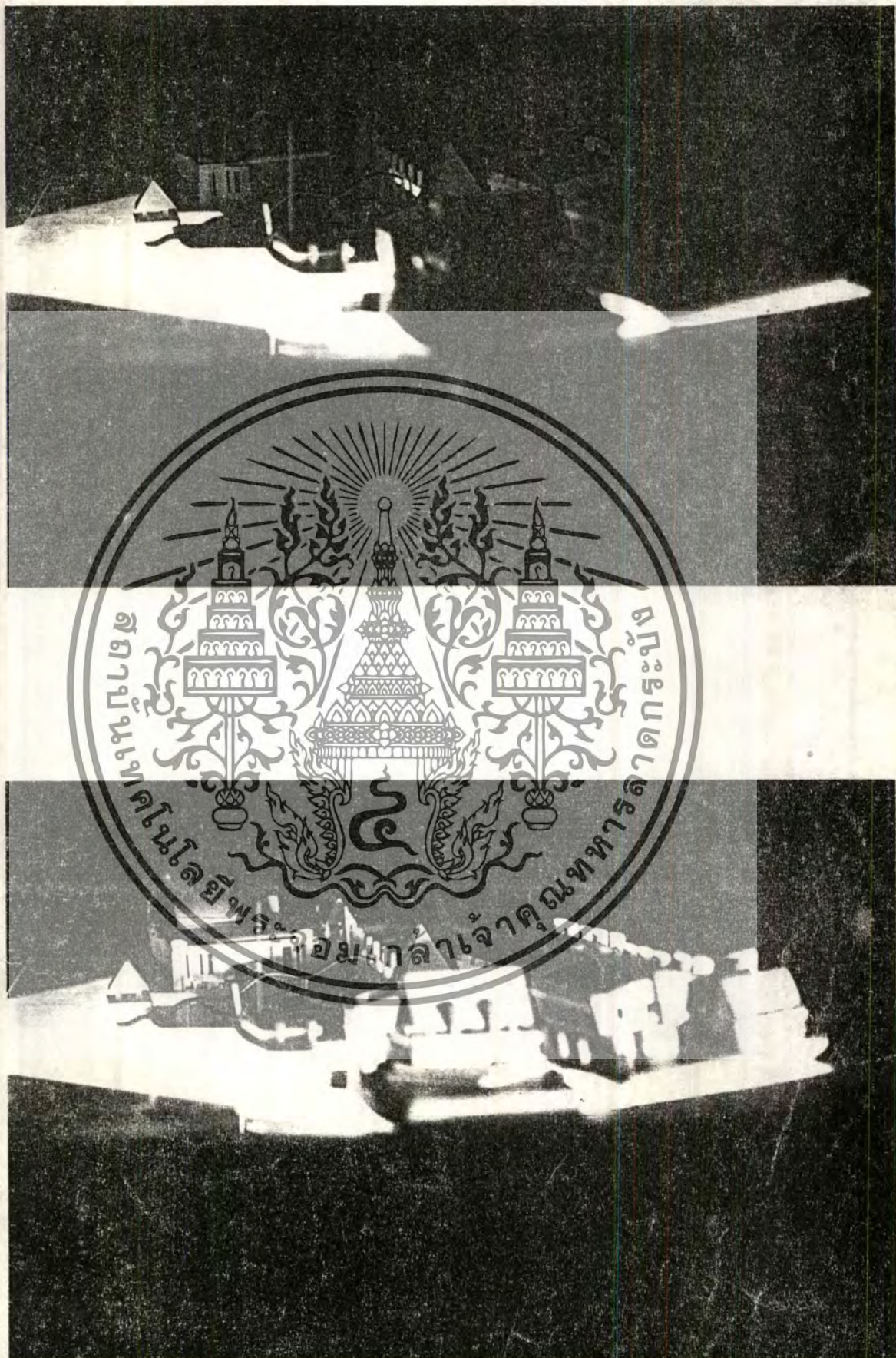
4.9.1 MODEL DESIGN

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา

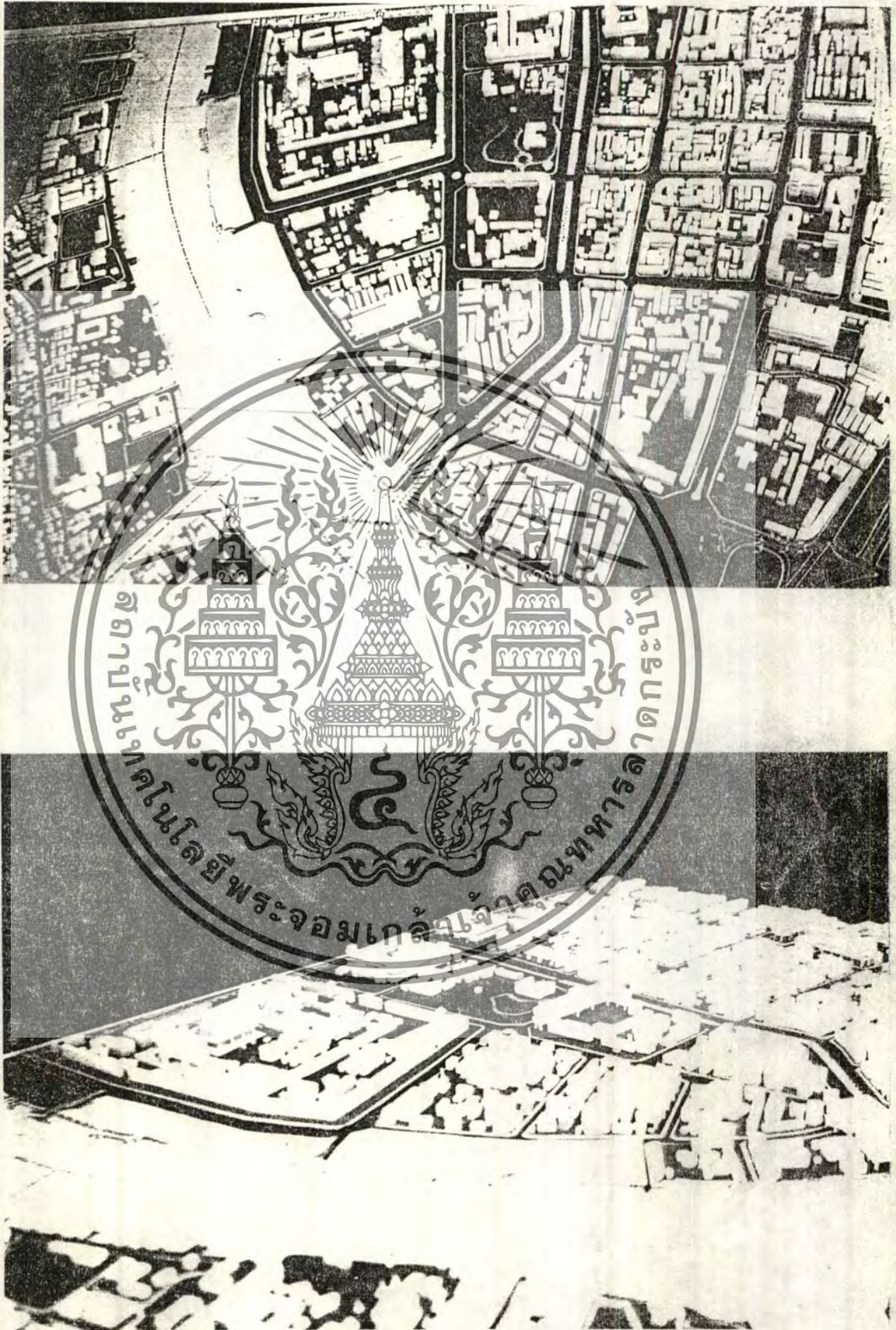

เอกสารนี้เป็นเอกสาร รวบรวมไว้สำหรับงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตเห็นาเบเซบระเขยนต นการก
 ไม่ว่ากรณใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

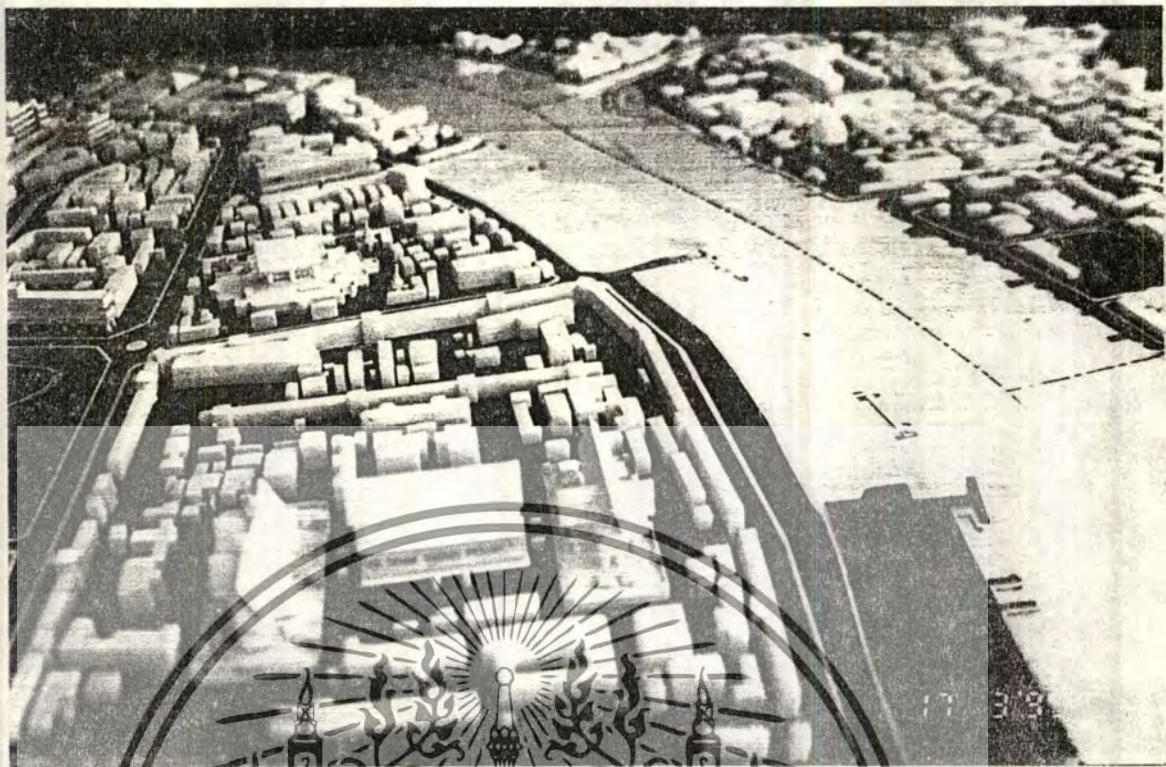

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.9.2 MODEL PLANING DESIGN

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่วากรณ์ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ๒๕๓๕

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์

5.1 บทสรุป

โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับชุมชนภาคกลางที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของภาคและของชาติตามลำดับ เป็นการจัดตั้งโครงการเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อโครงการที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในเขตมหานครกรุงเทพมหานคร ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่คล้ายคลึงกันทั้งกับภาครัฐบาลและเอกชนในการให้บริการทั้งด้านความรู้ การศึกษาและเผยแพร่ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมของศูนย์สามารถที่จะตอบสนองและส่งเสริมแก่สมาชิกของศูนย์โดยตรง รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่นและประชาชนในภูมิภาคอื่น ๆ โดยทั่วไป ซึ่งสามารถกำหนดรูปแบบมาตรฐานสำหรับอาคารประเภทเดียวกันได้ในคราวต่อไป

จากการศึกษาและค้นคว้า สามารถสรุปโครงการของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ ได้ดังนี้คือ

1. ส่วนบริหารของโครงการ เป็นที่ทำการของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง ส่วหรับควบคุมและวางแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ และเป็นสถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ ดังกล่าวอีกด้วย

2. ส่วนปฏิบัติการ เป็นส่วนในการให้บริการทางการศึกษา และเผยแพร่วัฒนธรรม ตลอดจนให้ความรู้แก่สมาชิกของศูนย์โดยตรง

3. ส่วนกิจกรรม ใช้สำหรับการหารายได้บางส่วนเข้าสู่ศูนย์วัฒนธรรม อันได้แก่ ส่วนแสดงนิทรรศการ และส่วนแสดงงานในหอประชุม (โรงละคร)

4. ส่วนบริการ เป็นส่วนบริการทางด้านสาธารณะและส่วนเทคนิคและบริการ

อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากส่วนปฏิบัติการและกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

5.2 ข้อเสนอแนะ

การออกแบบสำหรับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นอาคาร กึ่งราชการ ที่มีลักษณะในการบริการและการบริหารที่เตรียมพร้อมในการปฏิบัติงานอย่างมี ประสิทธิภาพ มีความประสานงานที่ดี ดังนั้นงานสถาปัตยกรรมจึงออกมาในลักษณะของ "รูปทรงที่คล้อยตามหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยอาคาร" โดยจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. มาตรฐานในการใช้งานประเภทต่าง ๆ ของอาคารลักษณะนี้
2. การใช้สอยที่มีประสิทธิภาพ เช่น ความคล่องตัว ความรวดเร็วและ ตลอดจนการอำนวยความสะดวก ในการเข้าใช้บริการ
3. ขั้นตอนและระยะเวลา อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน
4. คุณลักษณะของส่วนอาคารตามหน้าที่ใช้สอย และส่วนที่มีหน้าที่ใช้สอยพิเศษ
5. เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ
6. สภาพความต้องการทางสังคม

งานออกแบบสำหรับอาคารศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ ในระดับภูมิภาคนี้ จึงจะสมบูรณ์ได้ด้วยการจัดรูปทรงอาคารให้สัมพันธ์กับหน้าที่ใช้สอยและการจัดภูมิสถาปัตยกรรมเข้ามาเพื่อเพิ่มความร่มรื่น เชิญชวนและเสริมตัวสถาปัตยกรรมให้เด่นยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. สังคมไทยสมัยรัชกาลที่ 5. กรุงเทพฯ : กองจดหมายเหตุ
แห่งชาติ, 2522.

ชัย เรื่องศิลป์. ประวัติศาสตร์ไทยสมัย พ.ศ. 2352-2453 ด้านเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ :
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2522.

ชาลี เอี่ยมกระสิทธ์. สยามในอดีต. พระนคร : แพร์พิทยา, 2515.

โชติ กัลยาณมิตร. ทฤษฎีการกำหนดองค์ประกอบในงานศิลปะ. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตย-
กรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2522.

จิรา จงกล. พิพิธภัณฑ์สถานวิทยา. กรมศิลปากร : กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.
ศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : ปงสัมพันธ์พานิชย์, 2526.

นิคม มุสิกคามะ และคณะ. วิชาการพิพิธภัณฑ์. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

วิเชียร สุวรรณรัตน์. โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2526.

วิรุณี โอตระกุล. พิพิธภัณฑ์. หนังสือสถาปัตยกรรม. วารสาร. สมาคมสถาปนิกสยาม
ปีที่ 2 ฉบับที่ 2, 2523.

อรศิริ ปาณินท์. ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
กรุงเทพฯ : โครงการตำราวิชาการ, 2521.

อิสรา กันแดง. ศูนย์วัฒนธรรมล้านนา. เชียงใหม่. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2526.

เทพชู ทับทอง. กรุงเทพในอดีต. 2 เล่ม กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2503.

----- กรุงเทพฯสมัยคุณปู่. กรุงเทพฯ : สหมิตรอุตสาหกรรมพิมพ์, 2519.

ภูภัย ใจจงรัก. เรือนไทยในภาคกลาง เรือนไทยเดิม. กรุงเทพฯ กรมการฝ่าย

ศิลปวัฒนธรรมสยามสมาคม และกรมมามีการอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรม

สมาคมสถานปิกสยาม, 2519.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฤทธิย์ ใจจงรัก. เรือนไทยเดิม. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2518.

ไอลออนส์ เอลิซาเบธ. ศิลปสมัยรัตนโกสินทร์. แปลโดย จิรา จงกมล. พระนคร : กรมศิลปากร. 2510.

อิทธิรา ยมนาต. โครงการวิจัยสถาปัตยกรรมไทย. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2522.

